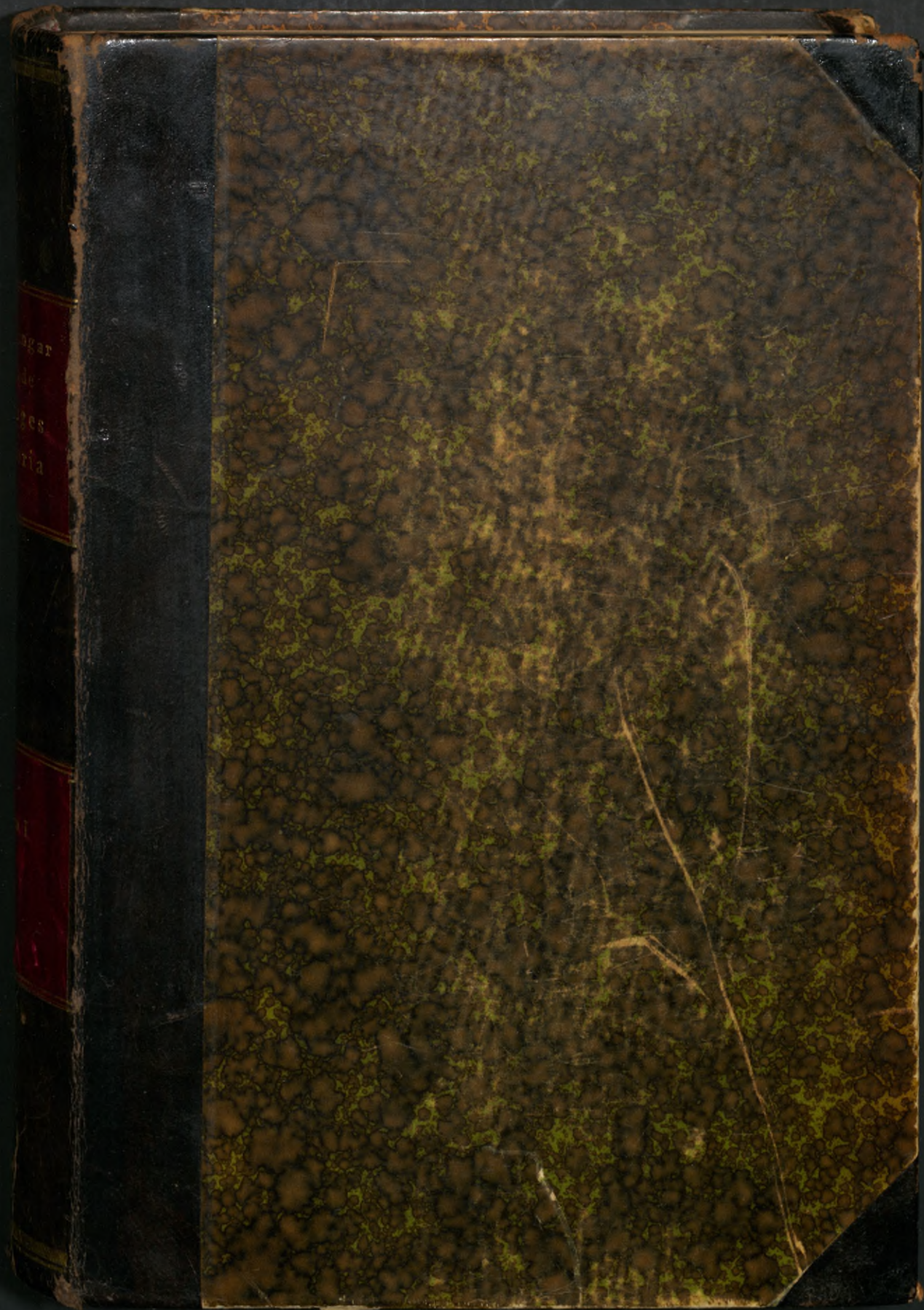

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

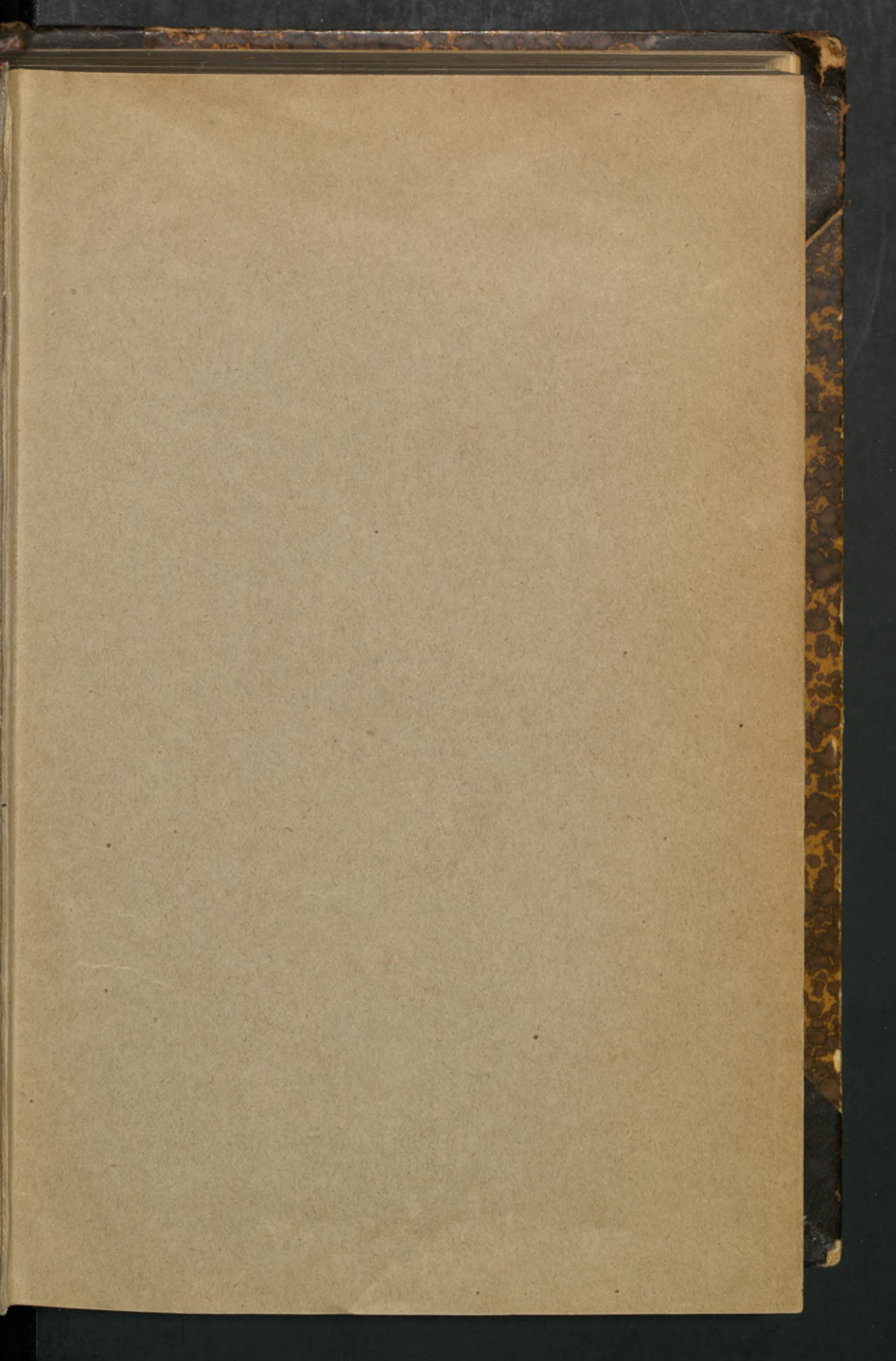
Allmänna Sektionen

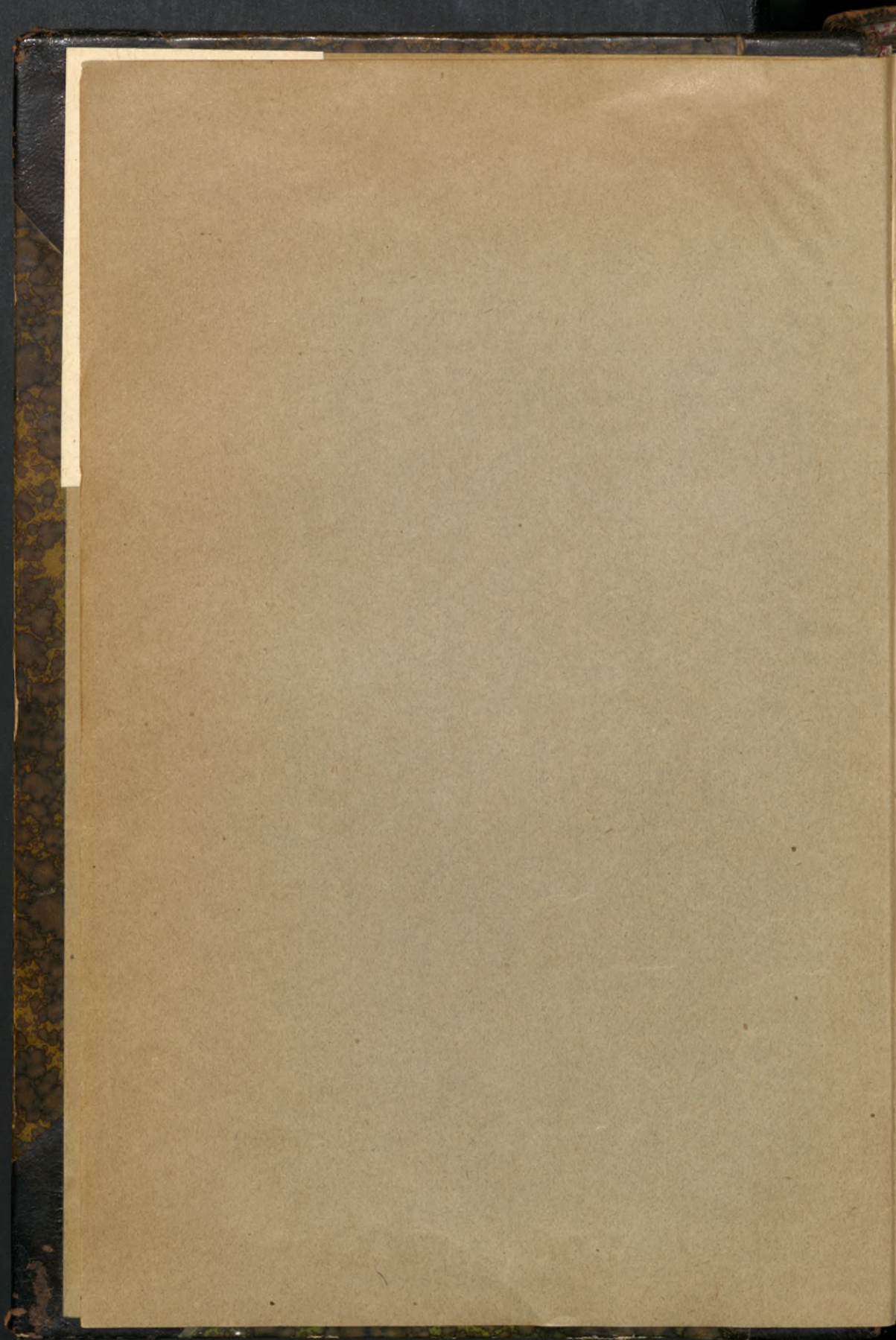
Hist.
Sv.
Saml.

HANDBLINGAR

RÖRANDE

SVERIGES HISTORIA.

MED UNDERSTÖD AF STATSMEDEL I TRYCK UTGIFNA
AF KONGL. RIKS-ARCHIVET.

Första serien.

STOCKHOLM 1888.
KONGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

HANDELZAR
GESTÄLLT
STÄRKEGESCHICHTE

UND WANDLUNG IN STÄRKEBELIENENDEM ZUCKER

VON DR. H. H. H.

LEIPZIG

LEIPZIG

1881

KONUNG
GUSTAF DEN FÖRSTES
REGISTRATUR.

MED UNDERSTÖD AF STATSMEDEL I TRYCK UTGIFVET

AF

KONGL. RIKS-ARCHIVET

GENOM

VICTOR GRANLUND.

XI.

1536—1537.

STOCKHOLM 1888.

KONGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

KÖNIG

GESTAF DEN FÖRSTES

REGISTRATÖR

KÖNIGL. RIKS ARCHIVET

REGISTRATÖR

XI

1536—1537

1536.

Stockholm den 4 Januarii.

Till innebyggarna i Kalmar län om hjelpeskatten.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 258.

Till Kalmarne Län om hielpeskatten Ex
Holmia 4:a Januarij 36

Vij etc Helse eder oss elskelige tro Dannemen alle, som byggia och boo i Kalmarne Län, Ewinnerliga mett gud, Käre wenner, J haffue vtan tuiffuel welforstätt, och fornummett huru all leglighett sig begiffuit haffuer vdij thenne longlig fegde, så thet är icke behoff, ath fortälie thet for eder, vtan så mygit, ath then vmilde och gamble ko: Christierns hemelige och vppenbare wenner, haffue vdij thenne forledna somer, mett all theris magt, och ytterste empne, forarbetadh ther opå ath kome honum vtaff thet fengilsze han nw vdij sitter, och settia honum så till tesse trenne rikisens regimete igen, Oss, eder, och flere tesse rigerss jnbiggere tiil en ewig schada och forderff, mett roff, mord, bränd, stegell och hiull som han tilforende vbarmhertelige och vchristelige bedriffuit haffuer, på mong man her i rigit, både fatige och rige, Endog (gud tess loff warj) the icke haffue fått fremiat theris ondhe willie i then motten, Ther wij och flere gode herrer Furster och wore wenner, haffue mett all magt, och icke vtan wor dråpelig be- kostning, och peninga spildning, ther tilhulpit haffue Och haffuer thet icke warit oss mögeligit ath wtdrage

slige drapelige sumor, som wij ther opå kostatt haffue, mett riikisens rento eller vpbyrd, vtan thet wij haffue i then motten fått vndsethning aff then menige man, Szå betacke wij och högeligen then menige man vt-öffuer hela rigit, både i Vestergötland, Östergötland, Småland, vpland, och i Norlanden ath the haffue warit oss ganske willige i thenne fegde, både mett then hielpeskatt, Tesligis mett the kostgerder, och annen hielp tiil wore skiipz behoff, Szå kunne wij icke annett seije, än ath then menige man her j rigit haffua offueruägit och besinnet vdij huad bedröffuilse rigit wille koma huar then vmilde ko: Ch: skulle koma tiil regimenthet igen, huilkit dog then alz:te gud forbiude, och (nest gudz hielp) alriig skeer när wij alle fatige och rige, wele ware willige och göre alle eth, Och är oss endels så tilkenne giffuit, ath i godemen ther i Kalmarna Län wele icke wtgiöre then hielpeskatt, som wtgiord är kringom hele rigit, Tesligis beswäre j eder och vm then gierd, som wij aff eder begeret haffue, tiil wor skiipz flotta, Endog wij icke fülleligen tro kunne ath så skeer, Huarföre råde och formane wij eder Dannemen, ati dog wele besinne och offueruäge alle legligheter, och huru farlige thetta fatige rige wille stå, huar then vmilde ko: Ch: skulle bliffue wår herre och konung igen, när i Dannemen sådant och annet mere offueruäge wele, tuiler inthet ati jw få eth annet sinne, och mett god willie vndergå slig twnga, som andre dannemen i rigit, Oss hoppas, thet är dog en ringe twnge, som eder på lagdh är, Huarföre bedie och rade wij eder, atj än nw wele rette eder sielffue i then motten, och lather eder finnes weluillige, mett huad dell eder tilsagt bliffuer, som andre dannemen göre, Wij wele gerna wetta alles ederss besta nytto och gangn, ee huar wij kunne och formäge, Eder her mett

Stockholm den 5 Januarii.

Bref för Anders Månsson på en tomt i Arboga.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 258 v.

Breff for Anders Månsson j Akerbo heradt på ena Tompt i Arboga Aff Stocholm 5:a Januarij .

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj aff synnerlig gunst och nåde, haffue vndt och giffuit, som wij och nw mett thetta wortt öpne breff vnne och giffua, thenne oss elskelig tro Tijänere Anders Månsson wor fougte i Akerboheratt, ena Tompt liggendis i Arboga by, sunnan åån nest bronn och Östan gatwn, tiil ewerdeliga ägo, dog mett så skell och forord, ath han skall lathe vpbyggia tiil wortt behoff ena Skattebod på Closter wallenn, ther wij kunne lathe vpbera wår årliga skatt vdi, Huarföre biude wij alle, ee hoo the helszt äre eller ware kunne, som före wore schull wele och skole göre och lathe, ath the for:ne Anders Månsson her emott inthet hinder quall eller forång göra i någon motte wijd wor ogunste Tess:

Stockholm den 5 Januarii.

Till hr Ture Trolle, Jöns Larsson och Jören Eriksson att begifva sig till den vid Landskrona liggande svenska flottan, om gården, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 259.

Tiil Her Ture Trolle Jöns Larsson Jören Ericsson mutatis mutandis Aff Stocholm same tiidh [5:a Januarij]

Vår synnerlig gunst etc Må i wetta käre her Ture, ath oss elskelig tro man och Råd, her Erick Flemming, haffuer (for många och åthskillelige, wåre och riikisins

merkelige legligheter schull) giffuit siig hiit wp tiil oss, i frå wor skiipz flotta, Szå är thet och behoff, ath same her Erick på någonn tiid tilgörendis bliffuer her tilståde, wijd handen, Och kunne i forthenskull well sielffue tenckie, ath thet icke wäll mögeligit är, dhet wår tro tijänere Måns Swensson alene kan eller be-tröster, förestå eller regera, en slig hoop folk, skiip och annett som ther förhanden är (hoss flottan i Landz-crone) mett minne han bekoma kan någre flere gode-men, som honum ware kunde til hielp och bijstond, mett råd och dåd, i ene motte och andre, och besyn-nerlige tilhielp, ath skipen motte well, och tilbörligen, vtfettaliet bliffue, Och effter thet i käre her Ture, äre ther så när wijd handen, Och wij känne eder god för en, som thet bedriffue kan, Huarföre är wor willie och begären, ati mett thet aller Furste, wele giffue eder personligen nid tiil Landzcrone tilhielpendis mett råd och dåd, ath ther motte gå licha tiil, både mett then fettalie tiit komber, och alt annet Och thager herföre ingen forsumelse, så frampt i wele göre thet oss liufft och behageligit är, bliffuendis ther tesligis tilstådis på någon tiid, tiil tess wij kunne fortencckte bliffue, mett någre andre godemen, ath skicke tiit nid Och huad i fornimmandis worde for tidender, eller legligheter, anten i frå then herredag i Hamburg eller och annor-stedz, Thå sparer icke genom natt och dag, ath giffue oss thet tilkenne .

Wijdere som wij och tilforenne haffue scriffuit eder till vm then Gerd j vteskie skulle aff Tijheradz lag, till skiipz fettalie, huilkit wij forsee oss, i aldellis så bestelt haffue, Och effter oss inthet tuiler ath same gerd wil bliffue alt for mygit swår, besynnerlige ath före thet malt fram tiil Landzcrone, som opå lagdt är, Och opå thet almogen skall icke all for mygit beswäris, mett sådana swåre skiutzferder, tycktis oss lichare ware,

ath almogen gåffue flesk eller kött i then stad, huilkit som fast lettere wore, ath före Huarföre må i giffue ederss fogte i befallning, ath forhandle mett almogen ther vm, så ath the wtgöre for huarie tynne malt som the wtloffuat haffue, iijj pund kött eller flesk, huilkit them helszt synes Och ath fogten fölief sielff gerden fram, och anammer quittencie vtaff Måns Suensson, for then dell han leffuerer Huilkit och skee skall mett the andre fogter .

Vm the oxer som wtgiöris schole mett gerden, tyckis oss icke råd wara, ath the sendis nw nid i thette ondhe före, vtan ati heller wille lathe finne råd tiil något höö, anten for peninga, eller hurv i thet best bekoma kwnne, latendis oxerne så bliffue ståndandis på foder tiil tess Måns Swensson them eskiendis worder, Hwar the nw skole driffues nid, thå bliffue the vtan tuiffuell platt wtdriffne och kome sedan ingen tiil nytto .

Käre her Ture lager thet jw så, ath huad dell som koma schall på skipen, tiil fettalie eth eller annet, ath thet endelige motte bliffue welforwaret, Hwar thet icke skeer, dhå wore så gott att man strax kastede thet vdij Strömen, Wij haffue well tilforenne fått ingen ringe schade, för sådana forsumelse schuldh ther fettalien haffuer icke bliffuit welforwaret, både bröd, öll, kött, och annet, Begärendis forthenschull ati mett Mans Swenszon wele ackte ther opå, thet beste och ytterste i kwnne .

Wij haffue tesligis scriffuit Jens Larszon på Eskilstorp och Jorenn Ericsson tiil, ath the och så mett thet snaraste schole giffua siig tiit nid åth Landzcrone, och bliffue dher, eder och Måns Swensson tiil hielp och tröst med råd och dåd . Gud eder

Stockholm den 5 Januarii.

Till fogdarne i Småland om gården.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 259.

[Stocholm 5:a Januarij]

Jtem same tiid screffz Esbiörn Scriffuere, och the andre fogter till i Småland, ath the skole szå handle mett almogen, vm malthet ath the motte wtgöre iijj pund kött, eller flesk, for en tynne malt som wtloffuat war, Och ath the bestellet sa om the oxer, som her Ture Trolles breff ther om wtuiszer .

Stockholm den 5 Januarii.

Till amiralen Måns Svensson om Ture Trolles m. fl:s afsändande till Landskrona, till Måns Svenssons hjälp, om manskapets bespising, det nya danska myntet, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 260.

Tiil Måns Swenson Aff Stocholm 5:a Januarij 36 .

Wår etc wij haffue forstatt Måns, vtaff wor tro man och Råd, her Erick Flemmingh, ath tiig icke well mögeligit är alene, ath bestå alt huad ther behoff görss, wijd skeppen, som wij thet och sielffue nog besinne kwnne, etc Szå haffue wij förthenskull forscriffuit wår tro man och råd, her Ture Trolle, Jöns Larszon på Eskilstorp, och Jören Ericsson, ath the vtan försumelse skole giffue siig nedh tiil Landzcrone, och ware tiig ther tiil hielp tröst och bistond, mett råd och dåd, ee huar the kunne eller formåge, Szå wele wij och, (effter som tw begerer, i thin scriffuelse) fortencnte ware ath forhandle mett her Erich Flemming, så ath han mett tijden skall koma tiit nid tiil tig Huarföre är wor begeren, och formane tig, på thet aller fliteligiste, attu

än nw wilt göre thet beste, som tw till thenne dag giort haffuer, tess wij tig betacke, och skall tw ther wisseligen förlathe tig tiil, ath thet icke hoss oss skall förgietiindh bliffue

Ytterligere opå thet tig skall giffues tess bättre tilfelle, ath bespise wåre skiip, äre wij till friidz, attu må än nw beholle folkitt, både knecterne, och batzmenen i Månedesold, på ij månede nest komandis, så ath the inthet behöffue ath fortäre vtaff then fetalie, som på skipen skall, Oss forhoppas, ther äre jw peninga nog förhonden, så atj icke behöffue, ath haffue någon breck, i then motten, Wij haffue och fått hwarken munster zedler rekenskaper eller vnderuisninger, på thet folk, wij ther haffue nidre huilkit oss storligen forwn-drar, Therföre wele wij attu än nw wilt skicke oss ther eth redeligit register vppå, atuj kunne få wetta [huru] mygit folk wij ther haffue, besynnerlige båtzmenn bysseskyttare och Landzkneckter, Wij wele offorsumelike sende wår egin scriffuere Frans person nid till tiig, som skall scriffua huad tiig behoff görss och holle oss the munster zedler ferdege .

Är och så wår begären Måns, attu wilt finne råd till ath beskafe oss hiit wp naget vtaff thet mynt, som Hertug Christian nw mynthe lather, atuj kunne få en lödige marc wegna peninga vtaff huart slag, besynnerlige for siig aff ij mark styckett j mark styckett, j mark styckett, iij skillinge styckett, och the minste, Szå atuj kunne få ther en wiss proba vtaff, Dog må tw fara ther hemelige mett, så ath mynte mestaren eller the andre thet icke forstå kunne, Tw kant well ellies finne råd tiil, ath wesle tiig tiil så monge peninga aff thom som nw myntid bliffue .

Som tiig ock witterligit är Måns vm the hundrede lester malt som wår käre Swåger haffuer loffuad her Erich Flemmingh på wore wegna tiil länss, på en god

bettalningh, Szå är wor willie attu wilt fulfölie same ärende, attu kant få same malt, Wij forsee oss, attu mett förste före skalt få en hell hoop, både miöll, malt, och annen fettalie, vtaff the gerder, som wij haffue lagt på Småland och vestergötland, Szå må tw nw tidelike i winter, tenckie ther tiil, ath lathe bryggia och baka mett alle magt Gud tig her mett befalendis

Stockholm i Januarii (8—15).

Utdrag af utfärdade fullmakter och förläningsbref.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 270.

Aff Stocholm Jn Januario 36 Anno

Jtem heradzhöffdinge breff på Askeherade for Christienn Larson på Fletna datum 8 Januarij

Jtem Forleningx breff for Franss Scriffuere på Prebendam Crucis i Strengnessz .

Jtem fogte breff for Niels Torstenszon på Färingönn och Swarteszioö gårdh .

Jtem breff for for:ne Niels ath v: n: herre haffuer vnth honum then Biscopz deell, som i thette år faller i Tibelle sockn i Håboherade .

Jtem forleningx breff for Axell Ericszon på Bobergz Fierdingh

Jtem Forleningz breff for Jöns Olson på Askeheratt och Bobergx herade i Östergötlandh, ther aff ridhe ferdige med vj sköne hester harnsk och duglige karle, och holle någre karle tiil siöss när behoff giörss

Jtem fougte breff for Szöffuerin Småswen på Vaszboherade i Vestergötlandh

Jtem Fougte breff for Olaff Trotteszon på Biscopz sakerne i vpsale stickt, som hans Scriffuere tilforende hafft haffuer

Stockholm den 10 Januarii.

Till konung Christian i Danmark om malt till svenska flottan.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 260 v.

Tiill Hertugh Cristian Aff Stocholm 10 Januarij 36*)

Wår venlig kerliig etc Högborne Furste käre Swåger, och besynnerlige gode wen, Wij giffue eder kerligen tilkenne, ath wor tro man och rådh her Erick Flemmingh, wår befalningxman på Raszborg, haffuer myntlige berettedh for oss, huickeledis han hooss E: K: på wore wegna begerat haffuer hundrade lester Malt, på en godh bettalningh, tiil wore skiipz behoff etc Huilkit E: K: honom och så loffuat och tilsagt haffuer, Ther wij eder storligen före betacke, och wele thet gerne forskulla, Szå epter same malt will ware oss storligen behoff ther hoss skippen, och wij icke så hasteligen för öpit watnet, kunne bekomme, ath skicke tiit nidh, anten malt, eller annet huad ther behöffuis Therföre är wor kerlige begären, ath E: K: will anszee wor leglighett och trång i then motten, Och tesligist huru mygit E: K: sielff, så well som oss, ther om anliggende är, ath same flotta motte tilbörligen oc j tiidh wtfettaliedh bliffue, Huarföre är wor kerlige begären, ath E: K: will vndsettia oss mett så mygit malt som forsagt är, och lathe thet leffuerere wår Amerall och Befalningxman Mans Swenzon i hender, Huad E: K: will heller haffue malt igen, eller och peningar ther före, thå wele wij gerne bettale thet, epter ederss begären, Begärendis forthenskull, ath E: K: will biude oss ther vm sin willie till, ther wij oss gerne epter rette wele Gud eder her mett befalendis

*) I marginalen står: niels olson.

Stockholm den 10 Januarii.

Till Severin Kiil m. fl. om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 261.

Tiill Söffuerin Kiill Aff Stocholm 10 Januarij 36

Wår etc Käre Söffuerin som wij tilforenne haffue giffuit eder tilkenne, vm then Gerd som nw vtgå skall aff Vestergötland tiil wore, etc Szå är wor endelig willie och begären, ath så snart hon beginner jnkoma, ati thå strax bestella wele, både i Nylödisze Gamble lödisze, och annerstedz, ther wtt mett Elffuen på bygden, ath same malt och miöll må bliffue bruggit och bakat i gott skiipzöll, och skiipzbröd, och ath thet motte bliffue ganske wäll torkatt och forwarett som thet siig bör, ellies haffuer man ther platt inthet gangn vtaff, Och lager thet ju så, ath thet bliffuer genom gott giortt och well mett faritt, både öll, bröd, och the oxer ther saltade bliffue Och så snartt thet kan bliffue till redhe, ati thå flye ther gode skiip tiil, och skepatt strax tiil Landzcrone, som magt på ligger .

Vm the oxer, som mett gerden inkome skole, kwnne wij well tenckie, ath en partt aff them äre flux sultne, Szå såge wij [gerne] ati kunde leggie en lithen höö skatt på almogen, eller och köpe så mikit for peninga, ther oxerne kunne vpgiödis mett ellerss duge the inthet, Wij haffue ther om scriffuit her Karll, her Birge och flere wore fogter tiil, ath the mett eder skole bestelle i thenn motte, thet ytterste och beste the kwnne, och att the skole beholle oxerne quarre, på foder huar i siit fogdj, till tess j ellers eders befalningxman, som tilstädis bliffuer, kan haffue beste tilfellet ath lathe thom slagte, huilkin i wele giffue alffuerlig befalningh,

när i drage åth Lägrett, att bestella her om, så ath fettalien jngelunde forderffued bliffuer, både kaldun föter och alt annet, Ther tiil i wille skicke någre gode karle som ther opå forstond haffue, ath forware thet well, och fare renligit mett thet, både kaldun och annet, som är och god fettalie tiil skiipz, Huar thet icke bliffuer well rent och forwarett, wore thet better, ath thet kastadis strax i strömen, wij haffue tilforenne ingen ringe schade tagit i szadant, Szå att när man skulle tage tiil fettalien, dhå wille thet huarken hunder eller swin åtha, och motte så warpas öffuer bord, Same-lunda är wor willie ati lathe sätie en lest etickie eller ij vtaff thet öll ther bruggit warder, aff gerde malthet, vdiij någet pörte eller annerstedz ther tilfellett är Yttermere som i scriffue och begäre, ath almogen vtaff Elffzborgx län måge före theris gerd till Lösze etc Huilkit och så wor meningh är, Och icke alenest vtaff Elffzborgx Län vtan jemuell aff alt Vestergötland, vndan-tagendis Mark och Kind, Huilke ther skole lathe kome gerden till Landzrone

Framdelis som i beröre om kalck och steen etc Szå tyckis oss thet icke radeligit ware ath man legger nw så hastigt på almogen någre flere tunger, effter the haffue hafft och än nw haffue beswåringar nog ee huad anner rådth eller lempo i ther tiil finne kwnne .

Käre Söffuerin, huad i fornimmandis warde, for tidender, thom sparer icke, ath giffue oss genom natt och dag tilkenne Eder her mett gud befalendis .

Jtem same tiid screffz her Karll och her Birge tiil ath the skulle och beflite siig ath gerden motte hasteliga wtkoma, the i Vestergötland schulle fore henne tiil Lösze, Menn Marck och Kindh skole före sin gerd till Landzrone Och ath malthet bliffuer malit, för än åstadh föris

Stockholm den 16 Januarii.

Utdrag af förlänings- och fogdebref, m. fl.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 270 v.

Aff Stocholm 16 Januarij

Jtem Forleningx breff for Tordh Person på Börstiiil sockn, ther vtaff ridha h: n: ferdiig, med vj sköne Rostninger, och någre karle tiil siöss när behoff giörss, med then forleningh han tilforenne hafft haffuer

Jtem vnthe v: n: herre Söffuerin Småswen j^o marcer dansca aff then Sacköre falle kan i Vaszbo, for then schade han haffuer fått i Danmark på thenne reszo

Jtem fougte breff for Szander Matzson på Biscopz sakerne j Nyköpingx Län, och alt Södremanelandh

Jtem fougte breff for Niels Larszon på Biscopz sakerne på både Rekerne och alt Näricke

Jtem fougte breff for Alff alffszon öffuer Biscopz sakerne i Roden ther som Peder Helsing tilforende war

Jtem vnthe dominus tilgode ath then her Erich må beholla Swnga si placet Domino Archiepiscopo

Jtem forsuarilse breff for Niels Skreddere i By i Norrebech sockn Lenszman

Jtem forleningx breff för Jöns person på Riiszoord på koperbergit på eth Mans Nielsons godz, benempdt Löpordt vsque ad tempus renter viij marcer, Vnthe dominus honum ij prebende godz heta Lönemosza och vddenässz rentha xx marcer, hwilka han seger ath ware sin rette byrdh, thet han bewisa skall, tesforinnan skall han haffue thom i Foreleningh .

Stockholm den 18 Januarii.

Till alla dem, som församlade äro vid Enköpings och Distings marknader, tacksägelse för visad välvilja med hjelpeskatten och annat, samt underrättelser om segrarne öfver Lübeckarne och deras anhang, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 262.

Skreffz tiil Eneköpfungz och Distingx Marknader effter thenne effterfoliende meningh Aff Stocholm 18 Januarij .

Wij etc Helse eder oss elskelige tro dannemen alle, Andelige werdzlige Friborne Frelsismen, Köpstadzmen och menige almoge, som nw forsamblade äre j N: Ewinnerlige mett gud etc käre wenner, Wij betacke eder alle samens ganske gerne, for all weluilioghett, hulskap troskap och manskap, som i oss stedtze bewisett haffue, sedan wij först kome tiil riikisins Regimethe, och besynnerlige atj Dannemen haffue warith oss weluilioghe i thenne fegde, som nw for handen är, både mett then hielpeskatt och annet, huad wij vtaff eder, tiil riikisins tjäniste begäret haffue, Huilkit i icke tuile skole, ath wij jw wele betenckie eder tiil thet beste, och huad dell i Dannemen i så motte vtlagt haffue, skall kome eder sielffue, och menige Suerigis jnbyggere, till nytto gode och gangn, Yttermere käre wenner, huru alle legligheter siig begiffuit haffue i thenne långlig fegde Förmoder oss vtan tuill, atj well hörтт sportt och fornummet haffue, så ath then alz:te gud, vdij thenne fegde haffuer giffuit oss och flere wåre herrer wenner och forwanter, både till landh och watn (gudh tess loff) merkeliig siger och victorie, vtöffuer alles wåres och tesse trende riikisins fiender the Lubske, och flere then gamble och vmilde ko: Christierns tilhång, szå ath oss forhoppas, same fegde schall nest

gudtz hielp, snarlige kome tiil en god och bijstondelig ende, Och må j Dannemen ther fult och fast forlate eder tiil huar same the Lubske icke snarlige giffue sig tiil friidh och endreect, mett oss, wår käre Swåger, vtualdt kon:ge Mat tiil Danmarck, och flere wore herrer wenner och forwanter, Dhå haffue flere ewangeliske herrer och Furster, offwer alt Tysland, mett huilke wij stå vdi j wenligit forbund foreningh och Confederatie, så vtöffuer ens warith, ath the wele tage saken allfuerligen före mett the same Lubske, ath thom icke offtare schall lengte effter krig och örlig Och giffue wij eder tilkenne, ath Högborne Furstis wår käre Swagers krigx-folk, i Sieland, nw nyligen mett woldh och magt inkreckted haffue eth mett the welligiste slott i Danmark, benempdt kroken, och så thet ene slott epter thet annett, och tuiler oss inthet, the ij städer bliffue och snarligen en ende mett giorde Therföre Dannemen, varer wijd en god tröst och modh, thet skall nest gudz hielp alt samens bliffue gott, så ath fiendernes onde foretagne meningh, icke alenast emot oss, och Swerigis riige, vtan emott flere herrer och Furster, skal ingen framgong få, som thet icke heller (gud tess loff) tiil thenne tijd skeedt är, Huilken eder Dannemen will annet giffue, eller före eder nagen lyngn och Herrenskeet före, Thå setter ther ingen tro eller lijtt tiil, vtan hielper till, ath sådane seller måge tilböriligen straffede bliffue, förtij the mene ther mett inthet annet, vtan ederss och alles wåres schade och forderff, J huad motte wij kunne betenckie fordre och främie alles ederss beste nytte och långligit bestond göre wij stedtze gerne Gud eder befalendis .

Stockholm den 18 Januarii.

Utdrag af bref för kyrkorna i Östergötland att återfå hälften af afradskornet.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 262 v.

[Stocholm 18 Januarij]

Jtem vnthe v: n: herre tiil godhe ath kirkierne motte få halffue parten igen vtaff thet affradz korn Hans Larszon vpburit hade, ther i Östergötlandh Och then annen haffue partt skulle han beholle, och göre h: n: ther rekenskap före .

Stockholm den 27 Januarii.

Till Lasse Holst om bergsbrytningen (vid Sala grufva).

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 263.

Tiil Lasse Holsth aff Stocholm 27 Januarii

Anno etc 36

Wår etc Wij haffue forstått Lasse, ath Bergzmen-
nen begäre större botn än the nw haffua, Och biuda
oss sedan alle helfftane aff Sölffuerett, ther wij icke äre
tiil friidz [mett], effter the sedan (vtan tuil) få en mecktiig
fordell Dog må tw så forhandle mett bergzmennen
Ath huar the wele giffua oss tuedelan aff thet sölff,
the görendis worde, och the beholla sielffue then tre-
dingen, och lathe koma thett tiil sölffköpet, Szå äre
wij tiil frijdz, attu må lathe thom få en partt vtaff
botnen, så mygit som är jnnen för then stöten nederst
i gruffuon, Dog thet nedan for stöten är, som kalles
rennen, wele wij icke än nw lathe thom få, effter the
haffue nog ath bruge tess foruthan, när the få then
annen botnen, Ytterligere effter wij fornimme the bergz-
men som bruckning haffue j store gruffuon icke kwnne

wäll bestå, beggie delerne Ackte gruffuona och the små rymningar, som en partt haffue, Huarföre är wor willie, ath så många som haffue gruffuadell i store gruffuon och bruce the små rymningar ther hoss, The måge bliffue vtsatte j frå the små rymningar, och bliffue ale nest wijd then store Dog the som haffue funnett först rymningen, måge well beholle en dell ther vdij, Och må tw lathe the små rymningar bliffue then förste Måned, på huart v:te lod, så lenge man kan få see, huad lag thet tage will, Och i the bergzmendz stedh, må tw settia jn the dalekarler, och andre, som icke haffue bestelle j store gruffuon Och lagat så, ath the andre små Rymningar icke bliffue heller stondendis öde, The som bruce skole the andre ij Rymningar, Diuprymningen och Diurkarls rymningen måge giffue huartt tridie lott, och inthet minne, Och haffue wij vnth tiil gode, ath Måns Diurkarll må bliffue wijd sin rymningh Jtem är och wor willie, attu geffuer the Landzknecter ther äre, och wackte opå the hyttor, theris lön, vtaff Sackörenn ther faller vppe, Wij haffue och ytterligere giffuit wor tro Tijänere Bartolomeus befalningh, ath lathe tiig forstå wor willie och mening vm alle ärender, ther tu tig epter rette må Gud tig befalendis

Stockholm den 31 Januarii.

Till Jöns Nielsson på Kalmar om åtskilliga ärenden.

Riks-Registr. F. 1534—1536, fol. 263 v.

Tiill Jöns Nielsson på Kalmarne Aff Stockholm vltima Januarij

Wår gunst etc Wij haffua forstätt Jöns aff thin scriffuelse attu haffuer hollit ting med almogen ther i Kalmarne län vm then kostgierd, och attu ingen swar haffuer fatt ther opå, vtan tw forwenter nw i Siffrijdz

messo ther swar opå, Szå är thet än nw wor willie, attu flitelige winlegger tig dher vm, som magt på ligger, Och må tw så bestellat, ath gerden vtaff alt Kalmarne län kan koma tiil Kalmarne, och icke till Landzcrone som först sagt war, epter almogen beswärer sig i then motten Och biude wij tig, wijd thin tro tjäniste, attu tencker tiil lathe bryggia och baka, både thet som jnkoma kan vtaff same gerd och tesligist dhet tw haffuer råd och empne till tilforende, Szå ath Mans Swenson må få ther hoss tig en god vndsetningh, till öll bröd Flesk kött och anner fettalie, ther tw må redhe tig opå nw j tijd och time, Och kunde icke schade, attu forhandlede med almogen på Öland, så ath the och giöre en mögelig kostgerd tiil wore skiipz behoff, Och om tw kunde beueka them, ath göre tig en vndsetningh med nagre lester ölträ ther aff landet, dhå såge wij thet gerne, ellies wette wij tig jngen råd till tynnor Huar och så skeer ath almogen ingelunde will wtgöre same kostgierdh, dhå må tw lathe läsa for thom thetta metföliende wort öpne breff, och see om thet någet hielpe kan, ellies icke .

Yttermere som tw berörer vm then hielpeskatt, attu haffuer honum mest jne etc Huarföre är wor willie, attu skynder honum offorsumeligen hiit vp till oss, mett wisse Register och Rekenskaper opå Mantaled, Och huad som icke är wtkomett, må tw än nw kreffuia jn .

Vm thett skattehöödh aff Öland, som tw begärer wetta wor willie vm, tw skalt lathe bönderne thet löse for j marc ortuger Lasset, Ther äre wij till friidz mett, på thet tw kant beskaffe oss en summa peninga tillsammans, the göris oss nw fast behoff, som tw wäll sielff tenckie kan, effter slige swåre vtgiffter som wij nw haffue .

The Båtzmen som tw haffuer annamat i tjäniste aff Kalmarna och Öland, må tw skicka them till Mans

Suensson Ther skole the bliffue holdne, som the andre wore båszmen och effter som the kwnne giöre skiell fore .

Framdelis, som tw begerer wetta wor willie vm wortt smör och andre köpmandz warur, som tw vtskickede, Och Måns Swenson gåff råd tiil, ath thet wtskipas skulle i Landzerone, Är wor willie attu icke än nw skall lathe foryttra same warur, oss formoder ath the schole jw med tiden gelde mere, Wij äre icke heller tilsinnes, ath lathe foryttre wore godhe warur for thet mynt, som nw wancker i Danmark, fortij thet wille icke ware wor fordell, vthan huar tw kunde få tilfelle ath lathe forwende same godz, oss till godho j Clåde Sidengewant, krydder och annet, som wij behöffue tiil wor gårdz vppehelle, thå såge wij thet helszt

Vm then årlige fodering, må tw än nw, på någon tiid lathe bestå mett, till tess wij kwnne ytterligere fortenthe ware, vm thet wil ware behoff, ath wij lathe ther geste eller eij, Thw westh och wel sielff, ther ligger een heell hoop aff wåre swener i Lägret for Malmö, wij wette icke heller, vm the till ewentyrs med tiden kome hem i landet igen, Vtöffuer alt Jöns, dhå biude wij tig attu alffuerligen til tencker ath lathe bryggia och bake med alle magt, Och ath thet bliffuer gott och welforuarat så mykit thet bliffuer, Ther ma tw retta tig effter, ath med thet aller förste dhå skicker Måns Suenson någre skiip åth Kalmarna effter fettalie, Ath ther bliffuer thå en hell hoop tilrede, ther ligger alsom störste mackt opå, ath han kan få någon merkelig vndsethning till tess thenne skärie gård han (!) bliffue öpin, atuj kunne sende hedan huad behoff görss thet dog will falle alt för sent på årett, Therföre laget så ath han får ther hoss tig vndsethningh, Gud tig her mett befalendis

Jtem ath huad dell ther fins epter Peder Swenske antingenn gull eller sölff, ath thet bliffuer tilstädis, tiil tess dominus får sin bettalningh for thet smör then

köpsuen fick a domino, benempd Vlrück, som Per
Suenske strecte honden fore

Jtem om gerden är for stiiff och hög lagdt på
Almogen ther i Kalmarna Län, Will Dominus ath Jons
Nielson formedler henne med thom, och setter flere i
gerden xxiiij landboor i ena gerd och xij skattebönder
om ena gerdh,

Jtem om segell skiepet han haffuer lathet vpsettia
ath thet bliffuer icke alt for longt bygd vtan passe-
ligit och wel geschict

Stockholm den 31 Januarii.

Utdrag af förlänings-, collations- och fogdebref m. fl.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 271.

Aff Stocholm vltima Janu:[arij]

Jtem breff for Jörgen Frijere frij på iij år for hans
geldenäre Relator Christoffer Doreswenn

Jtem forleninge breff for M: Jören i Calmarna super
decimis Leprosorum et animarum i Liwngby och Hoszmo
sockner, pro hoc Anno, Och hans Prebenda j Lin-
köping, Resurrexionis, frij for alle vtlagur, hoc Anno .

Jtem forleninge breff for Steen Benctszon, på Vagn-
herade och Wordinge sockner

Jtem literas Collationis for her Jöns Joannis på
Petzstnäss prestegiäldh på Ölandh

Jtem Fogte breff for Lasse Person på Biscopoz
sakerne i tesse epter:ne herade Vartoffta heratt, Gud-
hems heratt, valla herat Kåkind Moherade Ridwäg Åssze-
herade och Frökindz herade

Jtem breff for Olaff i hesta friihett på then gårdh
hann setter opå, Tesligis skall han beholle then skatt
som går aff Vlffzberga, så lenge han är Lenszman

Jtem breff for Skepper Olaff på en gårdh med eth Stenhuss i Vpsale, liggendis hartt wiidh Greger Skin-
neris gårdh tiil ewerdelig ägo,

Jtem forleningx breff for hustru Anna på Gripz-
holm på konungzbyn i Ericstade sockn, Och konnungz-
byn wijd östenszbro

Stockholm den 2 Februarii.

Bytesbref mellan konung Gustaf och Olaf Mårtensson.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 264 v., jemnfördt med conceptet i kongl. Riks-Archivet.

Bytess breff emellom wor nådigiste herre
och Olaff Mårtenszonn Aff Stocholm die Puri-
ficationis 36

Wij etc. Göre witterligit och Bekennes mett thetta
wort öpne breff, atuj vtaff synnerlig gunst och nåde,
haffue giortt eth lagligit och vpliuust Jordaskiffte, mett
wor tro vndersåte Olaff Mårtenson Borgere her i wor
stad Stocholm j så motte, atuj honum tiil beleglighet
haffue vndt och vplatiid, som wij och nw mett thetta
wort öpne breff vnne och vplate honum till ewerdelige
ägo eth wortt ock Krononess godz liggiendis her wiidh
Stocholm i Solna*) sokn, benempdt Jerla, som årlige
renter v marcer ortuger, mett alle the tilåger, som ther
nw tilligger och aff åller tillegat haffuer, i wåto och
torro inthet vndantagendis Ther emott haffuer for:ne
Olaff mortensson widerlagt oss och Cronon eth godz
igen, liggiendis i Nyköpingx län, i Röne herade och j
Trosa sockn, benempd Berga, som årlige aff skyller iij
pund korn, x öre affradz peninga, ij pund flesk och L
eegh, och huad thetta godz är högre i renten än thet
annet, Dhå haffue wij thet wijderlagt honum med lös-

*) I conceptet har förut stått: brennekirkie, men är utstruket och
ersatt med Solna.

örer till j^e marcer effter hans egin begäre Huarföre aff hende wij oss och Cronon forbe:e Jerla och tilegnet het for:ne Olaff Mårtenson, hans hustrv, barn och erffuinger, tiil ewerdelige ägo, Biudendis her mett heradz-höffdingen, ther for:ne Jerla liggiendis är, ath han giffuer for:ne Olaff Mårtenson ther liust och fast opå effter Swerigis lag, huar och så hende, ath same godz for:ne Olaff eller hans erffuinger mett någen rett i frå ginge, Dhå wele wij eller wore epterkomende fortenccte ware, ath wederleggie honum så gott godz igen jnnen neste vj wijkur som Swerigis lag wtuisse Tess till wisso lathe wij etc .

Jtem gaff for:ne Olaff Mårtenson wor nådigiste herre eth Reuersall igen, lydendis ther emott ordh frå ordh som forscriffuit står, som hans breff ther opa wt-giffuit formeller .

Stockholm den 9 Februarii.

Konung Gustaf till konung Christian af Danmark, svar på ett bref från den senare, dessutom om Danskarnes uraklätenhet att uppfylla de gifna löftena, om de stora penningeförsträckningarna till Danmark, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 64.

Till Hertugh Christiann Aff Stocholm 9 Februarij An: 36*)

Wår wenlig och kerlige helszenn mett alt huess mere kiertt och gott vdiij wor magt och förmågen är, stedtze tilforenne etc Högborne Furste, käre her Szwåger och besynnerlige gode wenn, Wij giffue eder kerligen tilkenne, ath vdiij the dager nw for Jule nest forgången, komma oss eders breff och scriffuelser tilhender, vdiij huilke E: K: andrager, Först ath oss welfortencker,

*) I brädden står: Christoffer.

huickeledis wij for någon förliden tiidh sedan scriffte-
ligen begärede, ath E: K: wille anname någre Landz-
knecter och Teudzske Reijßenar vdij soldh, och skicke
oss them tiil tjäniste, Och dherföre förskickede E: K:
dhen tiidh Albreckt Pelsker, mett the andre Landz-
knecter hiit wtöffuer, Menn the Reijssener kunde E: K:
icke bekome ath sendhe wtöffuer siön etc Och for then
skull begäret E: K: atuj wele oss weluilige finnes lathe,
bethale same knechter i Schåne theris efterstondende rest
etc Ther opå giffue wij E: K: vdij en god mening til-
kenne, Ath then tiidh ederss Secreterer Frans Trebaw
war hoss oss i vår stad Kalmarne, bleff emellom oss
och honum, på E: K:tz wegna, en slig handling giord och
beramett, ath han skulle then same höst, jnnan S:
Martinj tiidh, haffue forskaffatt oss hiit vtöffuer xv^o
Landzknecter i wor edh besolding och tjäniste, Och
lätt tesligist same Frans oss forstå hurulunde E: K:
dhen tiidh så wiith komen war i handling mett Dan-
markz rige dhet icke stod well tilgörendis, sådane ath
begiffua eller forlatha Samelunda, epter the ortlandes
Hallandh och Schåne wore eder then tiidh i frå faldne
Therföre begärde han, atuj på thenne sidhe oss win-
leggie skulle, ath jnbekreckte same ortlandes igen E: K:
til hender, och i then motte bewise eder Swågerlig wel-
uilioghett, Och for then vrsaack skull, bleff emellom
oss, på thet siste, en sligh beslutt giord, ath wortt Re-
setijg skulle then höst vtöffuer bliffue beliggiendis i
Östergötlandh, och ther forbidhe same xv^o knecther,
Huilkit och så skedde, Endog same handling icke ful-
giordis vtan wij i så motte forlathne bliffue, att same
knecter jcke kome her tilståde, som vtloffuad war,
vnder huilkin tiidh, om wij bekomett hade same krigs-
folk, hade the (vthann tuil) bliffuit både E: K: och oss
then winter vtöffuer mygit nyttige och brukelige, som
E: K: thet widere sielff besinne kan Dog lichauel effter

wij jw altiid gerne szeedt haffua ederss forfordringh, ath E: K: icke skulle afftrenchdh bliffue i frå thet laglige koor och wall, som Danmarkz rigis råd giord hade Skickede wij (vdij the helge trefollighetz namn) wortt krigxfolk Reutter och knechte jn i Halland och Schåne, och lothe thet Jntage E: K: till thet beste, Ther wij och giorde wor ytterste flijtt vtijnnan på thet same Landzender icke skulle bliffue E: K: affhendige, som nog formodendis war, effter fienderne hade thet alt samens jnne, både stederne och festen, Och endog oss nog witterligit är, ath same krieg war then tiid hard nog, Szå tuiler oss och inthet, huar same tug icke j retten tiidh hade gått for siig, som dhå skedde, hade same krig vtuiiffendis en bliffuit fast hårdere .

Till thet annett fortæncker E: K: och (vtan tuill) huad werff och befallninger medgiffne wore Eders tro men och Råd her Offwe Lunge och M. Jffwer Jull, nemplig i bland annett Begärede E: K: på thet aller fliteligiste, atuj wilde lathe vtruste E: K: tiil hielp och bijstondh en wellig skiipzflotta, aldelis beredde mett thet förste öpit vatn, Ther wij och lade all wår flit och win om, som oss forhoppas E: K: thet wel sielff seedt och rönth haffuer, Huarföre gåffue wij same Ederss Ambaszater tilkenne, dhett oss icke wäl mögeligit war, beggie parterne göre, vtrusta sligh en wellig skiipzflotta, och holle thet Skåneska Läger wiidh magt, mett minne så skee kunde, ath E: K: i then stad wilde forsterkie same Läger i frå Julland, mett någre fänicker knechter Och dherföre screffue wij then tiidh och förfordrade same knechter, effter oss jcke syntis nyttugt wara, ath same läger skulle förflammas eller blottes, och så till ewentyrs, motte ther wtöffuer same ortlandes aff fienderne jnkrecktett bliffue, huilkit oss förmoder same Eders råd och ambaszater, her Offwe Lwng och M: Yffwer Jull, haffue jw widere och gruntligere nog berettedh,

Tiil thet tridie, som E: K: och well wett, ath sedan wij vdiij egne personer wore tiil möte och samtals, her i vår stadt Stocholm, skreff E: K: oss tiil i frå Linköpfung, huad farlige tidender och legligheter then tiidh på ferde wore vm Paltzgraffuen Van Rijn, så ath han mett en wellig krigxmagt skulle then tiidh på tugit ware, acktendis siig jn i Furstendömet, på then gamble ko: Christierns wegna och beste, Och fortenskull befructede E: K: sig icke nog mecktiig ware, ath göre same Paltzgraffue motstond, mett minne E: K: skulle nödgis ath vpbyrte thet Läger för Köpenhaffnn, vm huilkit E: K: i same scriffuelse sig högeligen nog beswärede, Sameledis och ath forlathe eller öffuergiffua siith arffueland och Furstendöme, stodhe thet icke heller well tilgörendis, huilkit och well tilbetroendis war, och opå thett vij gerne (then tiidh som stedtze tilforende) wilde koma ederss k: tiil vndsethningh emott same ko: Ch: anhang, Formodendis ath sådana tugh skulle wisseligen haffue gått före siigh, Therfore screffue wij then tijdh och begärede någre fänicker knechter, i wor eedh och besoldningh Dog epter same tug (gud tess loff) tilbage bleff, wiste eller kunde wij inthet ath bestelle eller wtrette mett same knechter her i wort rige, eller oss til gode, vdiij anner acht eller meningh, (oss så sant gud hielpe) haffue wij icke eskiett eller forfordratt någre knechter, vthan E: K: och eder vnderszäter tiil thet besta, och forsee oss forthenskuldh tilforladeligen, ath E: K: eller någen icke will, eller kan wor meningh heller annerlunde vttyde, eller wtleggie, vtan som förberört är, Och atuj jw stedtze haffue oss willige och benegne finne latiidh tiil E: K: förfordring nytto och gangn etc

Ytterligere haffue wij och vtaff same E: K: scriffuelser nogsampt fornummet, ath E: K: öffwergår stoor nödh och trongh i thenne krigzhandlingh, och besynnerlige mett same knechter, Szå wett gud wij haffue

eth stortt metlidende i then motton, Giffuj gud, thet stode i vår mackt eller empne något yttermere eller widere göre, än alt redhe skeedt är, skulle på thenne siden bristen icke befunnen warda Dog på thet E: K: saker motte än nw koma tiil en god och bestondelig ende, haffue wij lathet tilhopa kalle wortt Elskeligit rikisins råd, och mett thom i then saack warith tiil råd, orde och samtall Och effter the well öffueruäge och besinne kunde, huru saken siig i then motte begiffuer, atuj vdiij thenne fegde oss fast forblottat haffue, och än yttermere än någon man tror, Forwette oss dog therföre en ringe forwaringh, ligger och så fegden like hartt opå Therföre haffue the rådt och förmanet oss dher tiil, atuj oss och rigit inthet yttermere förblotte eller besweke schole (szå franpt wij wele wetta rigit förwarett) effter wij icke än nw haffue fått någon forsächringh, huarken mett the slott eller slottz län, som vtloffuat war, jcke heller mett något stådtligit förbundh ther wij eller rigit oss tiil förlathe kwnne, Och huar E: K: will therutijnnen alffuerlige, och mett thet förste fortencckt wara, ath lathe oss få slige wtloffuade Slott och Län, mett thet Förbundz breff, vnder E: K:tz egit och menige Danmarckz och Norigis rikisins rådz förseglinger, Dhå haffue wij mett for:ne vårt riikisins råd, szå wtöffuer ens warith, atuj än nw wele gerne (som wij och stedtze tilforenne vtaff en rett Swågerlig och broderlig kerlech giort haffue) göre eder hielp och vndsethningh tiil same knechters betalningh, i thet meste wor magt eller empne lidhe eller fördrage kan, Dog mett sligh forordh, huad wij vdiij så motte forstreckie kwnne, och mett thet wij tilforende förstreckt haffue, motte tilhope vdiij en Summa beslutiidh bliffue, vdiij same forbundz breff, som emellom eder och oss berames schall, och som same E: K: egit breff thet förmelder, och E: K: tesligis vår tro man och råd, her Erich

Flemmingh thet myntlige loffuatt och tilsagt haffuer, ther wij och fullelige forlathe oss tiil, ath therwthijnnan någhen longsam forhalningh icke motte giord bliffue, Och effter wij icke kwnne eller betröste oss någet, ath haffue beskaffe medh same kneckter, haffue wij så for- tenckt oss, ath huad wij kwnne åstedh kome, tiil same kneckters bettalningh, wele wij skicke thet E: K: sielff, eller ederss befalningxman tiilhender, E: K: finner vtan tuill the beste midell och wåger, ath stella same kneckter tiil friidz, Wij hade och gerne nw strax welat afferdige sadana vndsethning Dog är icke mögeligit, ath thet kan så hastelige bliffue tiil rede aff mynthe, synnerlige effter then leglighett siig nw begiffuer hoss wor skiipzflotta, ath wort egit krigzfolk, både Landzkneckerne och skiipzfolkit, ligge ther opå månede sold Therföre nödgis wij först ath lathe berede then summa, som wij schole stelle them tiil friidz mett, vtöffwer wintren, så framt ther schall gå någet licha tiil, Huilkit E: K: så well som ossz mygit anliggendis är, Dog så snart then Summa bliffuer tilrede, Skall wor myntemestere ther effter dag frå dagh arbete på then annen, Och sedan szå snart wij opå thenne scriffuelse belange kwnne E: K:tz gruntlig swar och antword schall same vndsethning vtan forsumelse sendis E: K: tiilhender, Framdelis käre Swåger, som E: K: welförttencker vm then handling (som oss emellom her i Stocholm beslutin bleff) på the slott och län, som oss vpantwardis skulle, tiil en vnderpant for the summor, wij E: K: och Danmarckz rige vndsats och länt haffue, Så haffue wij nw formerkt aff same ederss scriffuelse, Dhet E: K: råd och vndersåter i Danmark och Norige siig mygit beswäre, ath rigit besweckis och forblöttis i thet, ath thet ene slott bliffuer forsatt effter thet annett, huilkit the icke wel lidhe eller tolle kwnne, etc Szå käre Swåger, ath så skeer, dhet same konunge riiger vdiij någer motte

besweckis, eller kompne äre vdij någer schade (kenne gud) thet är oss högeligen emott, och haffue ther alriig giffuit vrsaak tiil, vtan huar oss haffuer warith mögeligit, mett lijff och magt (sedan thet venlige forbund och Confederatie rigerne emellom giortt och be-
 leffuat bleff) ath affweria same rigers schade och forderff, ther haffue wij stedtze winlagt oss vm, som syn är i then motten sagerne rigest, giffuj gud, ath the godemen i Danmark och Norige, sådana j tiid forekomett hade, skulle tiil ewentijrs monge slige beswäringes bliffuitt tilbage, Men thet the godemen tenckie, atuj egenom sådana förpantning sökie wele någon wor egin och synnerlig fordell eller profict, Skall gud kenne, thet är icke vdij wor ackt eller meningh, vtan aleneste effter thet E: K: well wett, wij äre alle dödelige, och hwar oss aff gudz forsyn kwnde hende förstackott bliffue, och haffue nw oss så swärligen forblottat atuj therwtöffuer forskingrat haffue meste delen aff wor barskatt Och kan tesligis rigisins regimente vdij monge motte förwandlett bliffue Therföre stelle wij thet vdij E: K:tz egith höge förstond vm thet kan ware oss någon ringe beswäringh Dhet wår erffuinge eller rigit icke skulle sig forwetta, huar the måge kome tiil theris vtlagde summor igen, Tesligis och ath forwette sig mett eth stadtligit forbundh oc vm then förstreckning wij på same knechter forewendt haffue, medt all annen vmkost tiil Land och vatn, som wij nw i thenne fegde giortt haffue oss eller och them motte slige welgerningh wederfaris igen, huar och när oss eller them vmtrengde, Eder Kerlighett haffuer och wäl i forfarenheten, ath edre egne vndersäter vgerne läne eller förstreckie rigit medt någre summor, mett minne the haffue ther wissan och full pant före Och förthensskull forsee wij oss tilförladeligen, ath E: K: eller någon god man oss thet icke fortенckie kan, atuj begäre någon forwissan för

then dell wij wtlent haffue, Doch på thet the gode-
men, som wijdh then meningh warith haffue, wette
schole, atuj icke hartt stå epter mong slott och län,
och ther egenom wele sökie någon wor stoor och egin
fordell, äre wij till friidz, ath thet bliffuer aff slagit mett
thet ene slott och Län, som är Akershuss, på thet E:
K: tess snarere och welwilleligere will oss vpantwarde
lathe Båhuss slott och län mett Vigen, och jw besyn-
nerlige jnnen thenn försagde dag Påsche, som E: K:
och Riikisins rådز förseglde breff (huilkit for:ne her
Erich Flemming nw vpförde, och oss offwerantwordett
haffuer) jnneholler, Wij kenne oss och fast swage och
betröste oss jngelunde ath öffuerleffuerere the ij^m marcer
lödige, wij same tijd vtloffuade, epter thetta krig bliffuer
szå longwarigt, huilkit wij på then tiidh icke formodett
hade, Huarföre haffwe wij nw som fore sagt är, vtaff
slagit mett thet ene slott och Län, Begerendis forthen-
skull ath E: K: will dog mett thet förste, genom sin
scriffuelse, lathe oss forstå på huad tiidh E: K: for:ne
Slott och Län Båhuss, mett Vigen, will oss vpantwarde
lathe, Huilkit wij forsee oss E: K: skee lather, mett
thet Furste, Dhå wele wij ther schicke oss epter, och
sende någre godemen ther hen, som thom anamme schole
på wore vegna, och giffua E: K: igen thet Reuersall,
eller genbreff, som vtloffuat är .

Frandelis Käre her Szwåger, Wij haffue och for-
nummet, ath en herredag emellom E: K: och wore fiender
the Lubske beramet war, att stonde i Hamburg, tiil
huilkit möte monge herrers och Fursters sendebudh
formodendis wore, huilkit möte oss formoder, nw på
thenne tijdh skall beslutidh ware, Szå hade wij gerne
welett sende någre godemen ther hen på våre wegna,
Dog komme oss sådana tidender endels for seenth til-
honde, så ath thet icke well skee kwnde, huilkit wij
och ther mett låthe bestæeth, effter oss inthet tuifflede

(som E: K: oss thet personligen loffuat och tilsagt haffwer) thet E: K: jw så well worder förhandlendis på wortt och Swerigis riigis beste, som opå siit egit, huar någon handling kwnde for hånden komma Huarföre begere wij kerlige, ath E: K: will mett thet aller furste metdele oss, huess Contract eller beslutt vdi same möte giordt är, ath wij och måge något wette skjicke ther wåre stycker effter, Vdi huad motte wij kwnne bewise E: K: willie wenschap och gott nachparschap göre wij stedtze gerne her mett E: K: then alz:te gud befalendis Aff Stocholm vt supra

Cedula

Wijdere käre Swåger Oss tuiler fast thet E: K: haffuer någon gruntlig berickt opå the Summor som wij E: K: i thenne fegde lendt och vndsath haffue, Jcke heller på the Summor, som wij the knechter i Schåne, på E: K:tz wegna förstreckt haffue, Huarföre haffue wij thet alt latiid tilhopa drage vdi ett Summarium, och schicke thet E: K: her jnnelyct tilhender, Ther aff E: K: jw formerkie kan hwadt wij i then saack giort haffue, Dog vndantagendis then dråpeliga Summa, som wij på wortt egit krigxfolk, Reutter och knechte i thenne fegde förwendt haffwe, Huilkit siig tilhope forloper wtöffwer twenne gongar hundrade tusende marc ortuger Dogh vrecknendis all vmkost, krudt, lodt, fettalie och annett sådant, Så kann E: K: forthenschull letteligen aff merkie, att wor och thet fatige rigis förmågenhett är ganske ringe, Och thet wij skulle görelige i thenne fegde, emott twenne konunge riger Dammarch och Norige och tesligis Furstendömet Landt tho Holstenn, thet förhoppas oss wij icke plictuge äre, och icke heller är thett vdi vår formågenhett .

Stormecktigh och Högborne herre och Furste .
her Christiann . vtualdt konungh tiil Dammarch

och Norige . Hertugh wdii Sleszwiigh . Holstenn .
Stormarenn och Ditmerschen . Graffue vdij Olden-
burgh och Delmenhorsth . Wår kære Swåger, be-
synnerlige gode wenn, och nachpar .

Thetta epter:ne är lendt och forstreckt Hög-
borne Furste vtualdt kon:ge Ma:t tiil Dammarck
i thenne fegde

Jtem vpbar Frans Trebaw i Kalmarna twsende lö-
dige marcer sölffuer Svensk wicth

Jtem vpbar Vobiszer her i Stocholm trij hundrade
lödige marcer

Jtem leffuererede Niels scriffuere på myntheit i
Roskiildh eth twsende lödige marcer

Jtem leffuereredis Frans Trebaw Jachimsdaler fyre
twsende stycker

Jtem än leffuererede her Erich Flemming Konge
Ma:t tiil Dammark Fem Tuszendhe Jachimsdaler

Summa Tw twsende trij hundrade marcer
lödige Svensk wict

Jachimsdaler Nije twszende stycker hele

Jtem antwordade Hans Kysker the Höffuitzmen i
Lundh Albrect Peltz Wulff Krydtzer, Theus van åken
och Hans Eitzler Jachimsdaler tiil the kneethers be-
talning, Otte tusende tw hundrade stycker

Jtem än bleff forstreckt Albrect Peltzer och the
andre höffuitzmen i Lund tiil the knechters betalningh,
mett thet wij forstreckt haffue, the kneckter i Lågret
för Vardberg löper tw hundrade twsende marcer danske

Stockholm den 9 Februarii.

Frihets- och frälsebref för Niels Persson på alla gods han eger eller förvärfva kan, äfvensom adelsbref.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 68 v.

Frelsis breff for Niels Personn på någre godz, aff Stocholm 9 Feb:

Wij etc Göre witterligit ath wij aff synnerlig gunst och nåde haffue vnth och giffuit, och mett thetta wort öpne breff vnne och giffue thenne breffuiszere oss elskelig Niels Pederszon ewigt friihett och frelse på alle the frelsis godz, han mett kööp, Gifftermåll eller något lagafong tilkomen är, epter Swerigis lagh, och alle andre godz och gårda, thet frelse är, honum her epter mett arff byrd eller kööp lagliga tilfalle kan, Szå giffue wij honum her mett wapenn, hielm och sköllemerkä, på thet han epter thenne dag, och hans ektebarn och barna arffua, måge och schole bliffua i rätt frelse, som andre wore gode frelsismen i Riigit, theras godz i fult frelse och friihett niwtha tiil wore och Crononnes tijänist bruka och beholla, Anseendis then troskap han oss och wortt Riige Swerige manneliga och troligen bewist haffuer, och än nw her epter troliga och manliga bewisa må och schall, then stund han leffuer Forbiu- dendis etc

Stockholm den 9 Februarii.

Tillåtelsebref för Peder Jönsson från Randers i Jutland att fritt bruka sin köpmanshandel i köpstäderna.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 68 v.

[aff Stocholm 9 Feb:]

Jtem vnthe wor nådigiste herre til godhe; ath Peder Jönson i Randers i Julland, må fritt och vbe-

hindratt bruke sin redeliig köpmandz handell på någon tiidh tilgörendis i köpstederne her i Riigit, dog vndan-tagendis ath han icke köper the warur som forbodne äre, Och må friit reijse her egenom landett anten till land eller vatn, när honum syness, dhå skall han icke göre tesse trenne rigers fiender the Lubske eller theris anhang någon tilföring mett fettalie eller någre etande warur

Stockholm den 10 Februarii.

Antagningsbref för Fredrik Kysel i konungens tjenst.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 69.

Bestellunge breff för Frederick Kysell Aff
Stocholm 10 Februa:

Wij etc Göre witterligit atuj så haffue warith öffwer ens mett oss Elskelig tro Tijänere Frederick Kysell, ath han schall rijdha oss färdiig, mett fem wolgerustade hestar duglige karler och sköne harnsk Ther opå haffue wij loffuat och tilsagt för:ne Frederick Kyszell atuj wele och schole giffue honum (så lenge han vdiij wor tijäniste bliffwer) årlige vppå same fem Rustninger Fyrehundrade mark ortuger, ther tiil fyre och tiwgu alne Engelst, tw stycke szårduck, mett höö och korn tiil sijne hestar, epter som sedwane är her i landett, Och schall för:ne Frederick tiene oss erlige och och redelige, som en vprietiig och en Erliig karll well anstår, och siig weluilligen bruke lathe, till Land eller vatn ee hwar wij honum behoff haffue Tess till

Gripsholm den 12 Eebruarii.

Till rådet och adeln, församlade i Arboga om kriget och rusttjensten, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 69 v.

Tiil Riikisins Rådt och menige Adelenn församblade i Arboga Aff Gripsholm 12 Februarij 36

Wår synnerlig etc Käre godemen jnnen Rådtz och vthan som nw församlede äre vdij Arboga, Som wij for två dager sedan screffue eder tiil, for huad orsaker schull, wij icke szå hasteliga kwnde bekoma, ath besökie thet möte wij mett eder bestempt haffue, Szå giffue wij eder tilkenne atuj nw äre på Twgett, och ackte oss jnnen få dager, at kome tilstäde hoss eder, Begärendis forthenschull atj godemen wele tesforinnan fortöffue .

Och opå thet i måge wetta for huad saker schull wij eder tilhopa kallett haffue, och i någet mett huer annen rådslå j saken tiil tess wij tilstäde kome, äre tesse effterfoliende articler the förnämligeste

Then Förste käre wener, effter eder alle wäll witterligt är huad vnderlige och farlige tidender, och legligheter, i thetta forlidhne år (mett thenne swindhe krigzhandling) på ferde warit haffwer, och än nw är, Szå ath för then saack schull är storligen behoff, atuj på alle sidhor haffue eth nöge och skarpt vpseende, szå framt thet schall gå någet licha tiil Och på thet wij måge wetta huru starke wij äre vtöffuer hela rigit, både till land och watn, eller huad magt wij på wore sidho (när vmtrenger) och i på edre sidho, aff stedt komme kunne Huarföre är wor willie, och tyckis thet nyttugt wara, ati alle samfellige wele rådslå och offweruåga hurv monge hestar och Rustninger hwar och en

ep̄ter sin ytterste formogenhett kan aff stedt kome Att man kan få wetta en rett Taxe [huru] mygit man siig i then motten vtaff menige frelsit och hele rigit formode schall, Ther ligger oss alle störste magt opåå så framt wij wele wetta rigit forwarat .

Thett annet effter thet icke alenest for nöden är, ath forwette siig sächer och forwarett tiil landz, vtan jemwell tiil siöss, Therföre haffwe the godemen vtaff riikisins radt som i forledhne tider haffwe warith hoss oss offweruegitt och besinnett then dråpelige bekostningh, som wij vdij thenne fegde hafft haffue, besynnerlige mett thenn swäre skiipzflotta, then wij haffue hollett then ganske sommer och winter vtöffuer, som äre wijd xvj eller xvij swäre örligis skiip, Och haffwe the forthenskull så wtöffwer ens warith, ath the godemen jnnen råd̄z och vtan, som tess magt haffue, skole holle oss och riigit tiil tijäniste någre sköne skiip, mett gott skytt krudt lodt, och alle andre tilbehöringer, så ath the godemen her i Vpland och Ostergötland skole holle eth skönt skiip, The i Vestergötland och Småland eth, The i Finland eth, mett en god Jackt eller barck mett hwar thera Ther vm wij begäre ati godemen och så forhandle wele, j hurudane motte thett best skee kan, Och ati godemen på tesse articler wele wette oss eth enkiende och wist swar, när wij tilståde kome .

Huad yttermere wor willie ock mening är, besynnerlige om then forhandling och sedwane her i riikit är, mett wore suäner, ath herskapett skall sielff holle them hester harnesk, och giffue them hielp, haffwe wij befaledt these wore tro men och Råd̄h, her Knutt Anderszon och her Måns Johanszon, eder ath vnderuise och berette, och tilhielpo mett eder ath råd̄slå i these saker, så ath ther kwnde finnes någet annett gott seett opå, ath the gode karle motte sielffue holle siig harsk

och hester, och man sedan kwnde finne rådh ath giffue thom årlige tess flere peningar Ther vm i godemen wele finne beste midell och wåger, ther skeell metfölie kwnde på alle sidor, Thet wij formode eder godemen är jw så mygit tiil gode nytte och gangn, som oss sielffue, dog må i forhandle på thenne artichel heme-ligen, tiill tess man forfara kan, huad lag thet tage will Gud eder her mett befalendis .

Gripsholm den 13 Februarii.

Bref för Skeppar Olaff på en gård i Upsala.

Rikts-Registr. F, 1534—1536, fol. 69.

Breff för Skepper Olaff i Stocholm på en gård j Vpsale mett eth lithett Stenhuss, aff Gripsholm 13 Fe:[bruarii]

Wij etc Göre witterligit atuj aff synnerlig gunst och nåde, så och for then hulle tro tijäniste, thenne wor tro vndersåte Skepper Olaff oss och rigit stedtze bewist och giortt haffuer, och än yttermere her epter bewisa må och göra schall, haffue vnt och giffuit, som wij och nw mett thetta wort öpne breff vnne och giffua honum hans hustru och barn tiil ewerdeliga ägo, en gård i Vpsale, liggiendis i then grendh nest offwan Greger Skinnaris gård, mett itt lithett Stenhuss, huilken gård for:ne Skepper Olaffz frende salige her Gregers i Vendell köpt hade aff domkirkene, och [gick?] åter gården epter hans dödh tiil Domkirken Dog epter for:ne Skepper Olaff war honum så när åkomen och ath wij och så well, mett skeell, haffue god rett tiil, ath vnna same gård, huem oss teckis, epter Vesterårs recess, for hans hulle tro tijäniste skull, han oss och rigit bewisth haffuer, Thy affhende wij domkirken same gård och grundh och tilegna then for:de Skepper Olaff, hans hustru barn

och arffuinger gård och grundh mett same litzle stenhuss tiil ewerdelige ägo Biudendis her mett alle som före wore schull wele och schole göra och lathe, at the icke dörffuis göra for:ne Skepper Olaff eller hans arffuinger hinder eller forfång på same gård wijdh wor ogunst Tess

Arboga den 15 Februarii.

Till samtliga innebyggarna i Dalarne om erkebiskopens i Trondhjem och andres i Norge stämplingar, i ändamål att återinsätta konung Christiern i regementet, m. m.

Riks-Registr. F. 1534—1536, fol. 70 v. — Förut tryckt af Kröningsvärd, Dipl. Dalek. 2: 229.

Tiil menige Dalarne Aff Arboga 15 feb.
Die S: Sigfridi Anno etc 36

Wij etc Helse eder oss Elskelige Dannemen alle, som byggia och boo i menige Dalarne Ewinnerlige mett gudh, Käre wenner wij betacke eder alle samens for all welluillighet, hulskap och manskap, som i oss bewisett haffue, huilkit i Dannemen icke tuile schole, wij wele betenckie eder tiil thet beste etc Framdelis käre wenner, wij wele icke fördölie for eder, ath oss nw i tesse dager äre någre tidender forekompne, huickeledis någre then gamble och vmilde konung Christierns wenner j Norige, som äre Erchebispen i Trondhem, haffwer nw nyligenn anheffuit och begynt eth buller och vpror ther i Landett, i then akt och meningh, ath the wele och ackte drage och twinge Norigis jnbyggere och menige almoge, på nytt igen, handgå hylle och till herre och ko:[nung] tage for:ne then gamble och vmilde ko:[nung] Christiern huilkin i tesse trij riger, och besynnerlige her i Swerige bedreff mongh Ochristelig och tyrannisk stycker, huilkit eder Dannemen alle, jw så wäll som oss witterligit är, Och effter thet så är skeedt förmoder

oss, ath same then gamble och vmilde ko:[nung] Christierns tilhengiere och szelskap jw gerne wele szå theris ondha seedh i bland eder, then menige simple almoge, ther i Dalerne etc, Så effter i Dannemen wäl sielffue besinne kwnne, dheth icke wilde ware eder eller Swerigis riige nyttigt ath same konung Christiern eller hans wenner skulle kome tiil magt och welle wtöffuer tesse trij riger igen, Dherføre råde, biude, och formane wij eder, Dannemen alle, och hwer besynnerlige wijd siith nampn, ath om någer skalk komber tiil eder, och will eder forføre, eller bedrage, i frå thet hulskap och manschap, som i oss loffuat och sworith haffue, ati icke wele settie ther till någen tro eller loffue, vtan wetta thet fulleligen, ath huem thet gör, han mener icke annett, än alles ederss och menige Suerigis riigis ewige schada trelldom wedermöde och forderff Dherføre tager eder Dannemen sielffue til ware Och om i någre slige seller bespana eller öffwerkoma kwnne, Dhå må i bliffue wijd thom, och lathe thom kome tiil wåre fogter och befallningxmen, Dherwtijnnen bewiser eder, som tro Danne- men och Swenske, huilkit eder altiid schall tiil thet beste betenckt bliffua Eder her mett then alzmeect:te gud befalendis etc

(Arboga den 15 Februarii.)

Bref för Birge Skräddare i Kalmar på S. Erasmi kapell, och för Niels Smed frälsebref på Bäck i Juleta socken.

Riks-Registr. F. 1534—1536, fol. 71.

[Aff Arboga 15 feb. Die S: Sigfridi Anno etc 36]

Jtem fiick Birge Skreddere i Kalmarne eth perga- mentz breff vtaff wor nådigiste herre på Sancti Erasmi Capell vdij for:ne Kalmarne, ther han hade fulle bewiszningh vtaff slotz fogten och Borgmestere och råd, h

ath hans hustrues framledhne forelder haffue Sticktett och ordineret same Capell .

Jtem fick Niels Smedh frelsze i sin liifz tiidh på en gård benempd Beeck i Jwleta sockn, Rentar årliga iij eller v töner Tesligis frelse på the godz hans hustru haffuer, bade the giffne pantsatt och the han her effter vpspöria kan .

Arboga den 16 Februarii.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 271.

Aff Arboga 16 Februarij 1536

Jtem öpit breff for her Jöns i Markeriidh, ath dominus haffuer vnth honum Hynderijdh sockn tiil Marke-rijdh, epeter hon för ther tiil legatt haffuer, och [han] sitter for stoor gestningh

Jtem en quittencie för Jörgen Jönszon på thet gull och sölf som hörde Jonn Scriffuere tiil, epeter hans Kijles handscriff som finssz in Registro infestett aller fremästh vtij*)

Jtem breff for Erich Månszon, på then foring som faller i Kalffz prestegioldh j thette årett

*) Ofvannämnda quittobref, inhäftadt i början af Registraturet F, 1534—1536, utan folionummer, har följande lydelse:

Hanss Kylæ

thættæ æffther screffnæ sölf och gull annamadhe iagh i arboga aff iöræn iönsson w: n: h: fogthæ i syndherboo etc som ion skriffver till hörth haffvær 18 febrvarii 36,

Jtem j sölf skall vogh xj lodt mijnus j ort

Jtem ij stop xiiij lot j ort

Jtem j brasa viij lot j quintin

Arboga den 19 Februarii.

Anteckningar om utgångna förlänings- m. fl. bref.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 271 v.

Aff Arboga 19 Februarij 1536

Jtem forleningx breff for Jonn Scriffuere på Bråd-
hultz ägor mett all tess rento och konglige saker

Jtem forleningx breff for her Birge Nielson på
gäsene mett all kon:ge rentho

Jtem viij skedher xxvj lot

Jtem viiij thaffelskedher xxiiij lot

Jtem ij storæ skedher x lot j quintin

Jtem j förgylt kædhæ mædh anthoni korss iiij lot

Jtem j förgylt kædhæ mædh anthoni korss vij lot

Jtem j förgylt kædhæ mædh korss noghræ pärlær i vij lot
j quintin

Jtem j förgylt kædhæ mædh j hiærthæ iij lot

Jtem ij hvitæ kædher x lot j quintin

Jtem ij par spænæ j lot j quintin

Jtem j förgylt bæltæ mæd borda och alth xviiij lot

Jtem j förgylt ringæbæltæ

Jtem j förgylt skedh iij lot mijnus j ort

Jtem j Svarth flæghels pvngh mædh förgyltæ daper

Jtem j dvbæl dvkath

Jtem iiij vngherss gylæn

Jtem ij rens gylæn

Jtem viij gvll ringhæ

Jtem lx mark

Jtem j self ringh förgylt i v stycker danskæ pænghæ

Her opå gaff v: n: herris Quittencie Jörgen Jonszon
Ock thetta Register är Hans Kyles eygen handscrift
36 Arboga 18 Februarij

Jtem vnthe v: n: herre per Jonszon och Lasse ytzonn i Nyelöse en skuta som domino tilkom mett priisz aff en Rostocks borgere

Jtem Forleningxbreff for Villam Tysk på tesse epter:ne godz, horszhage renter iiij pundh smör, huszgerde renter iiij pundh smör, och Lille Riidh renter xij sk:er liggendis i Valleherede

Jtem forleningx breff for Jonn Swenszon i Wånga, på alle Biscopz saker, och Biscops gestningh som faller i wånga prestegioldh

Jtem Forleninge breff for Jöns Anderszon, på herrestada i dals herade

Jtem eth öpit breff for Fru Jbba på ij gårder, then ene heter longerijdh then annen bergzsten, i Vester-götland och i Bierkeherade som legat haffuer vnder longerijdz Capell

Jtem Frelsis breff på tesse epter:ne godz for Niels Smedh Roglunda i Skillinge socken, Skalletorp och Bodequernn i Vingåkers socken

Jtem forleningx breff for for:ne Niels Smedh på eth godz j hans Liiffztiidh

Jtem forleningxbreff for Gustaff Olson på Kindh, ther vtaff skall han ridhe v: n: herre ferdiig med vj Rosthninger, och giffue hans nådh årlige iiij^o marcer ortuger

Arboga den 20 Februarii.

Stadfästelse å ett köpebref för Peder Matsson, borgare i Arboga; fullmakt för Måns Pedersson på Upsala gård att vidkännas arf efter hr Karl i Asheda.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 71 v.

Breff for Peder Matzonn i Arboga på eth köp åff for:ne Arboga 20 fe:[bruarii]

Wij etc Göre witterligit att oss elskelig tro vnder-såte Peder Matzson Borgere i Arboga, haffuer latiid oss see och höre eth withniss breff lydendis på eth köp, som emellom honum och hustru Dorothea Clauess Boyes effterleffuerska giordt war i Stocholm, Och begerede han for then skull, atuj same köp gilde och stadfeste wilde, huilkit wij och szå aff synnerlig gunst och nåde giortt haffue, och epter wij icke annet forstätt haffue, än ath same köp jw skelige giort är Huarföre förbiude wij alle ee hoo the helszt äre eller ware kwnne som f:[ör] v:[ore] s:[kull] v:[ele] och s:[kole] g:[öre] och lathe, ath the icke for:ne kööp ryggie eller forkrenckie i nagen motte wiidh wor ogunste Tess till

Jtem fick Måns Pederson på Vpsale gård fulmackte breff ath han må kennes wijdt then dell, han bekoma kan effter sin när skylde frende her Karll i Åszeda, epter han är hans neste ärffuing, ee huad thet är löst eller fast, och om något olagliga giffuit är tiil kirkier och Clöster må han och kennes wijdh Och om for:ne her karll haffuer något pantsatt löst eller fast vnner dominus tiil gode, ath han må löse thet igen

Arboga den 22 Februarii.

Till innebyggarne i Lysings och Vifolka härad i Östergötland samt Kinds härad i Småland om oroligheter och rövverier derstädes.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 71 v.

Tiil Lysingz herade Wijfolke herade och
Kind aff Arboga 22 Februarij

Wij etc Helse eder oss Elskelige Dannemen alle, som byggia och boo j for:ne heradom, kerlige mett gudh Käre Wenner, Oss tuiler inthet ati wäll fornummett haffue, hurulunde, nw i höstis nest forliden hade siig tilhopa slagit eth löst selskap, någre vtaff huart herade for:ne, huilke ther mett woldh och offueruelde, trugett och offuerfallett haffue wor fougte och befallningxman Jöns Anderszon, togo honum i frå en hoop sacköris peninga, Och hade dhe same szeller dhen same tiidh när giordt hans siste, så ath han mett stortt platz kom mett liffuett i frå theris hender, Tesligis wancker her och så eth sielffzindt och farligit riicte, så ath wtöffuer Holweden får ingen man snart fare, huarken åther eller fram, mett minne än han bliffuer ther vchristelige myrd, röffuet, skynnett, och aff dagom tagin, huilkit som er emott gud, och all Christelig lag etc Szå käre Dannemen, tiil thet förste vm then skalkenhoop, som öffuerfallit haffue wor fogte, Lathe wij oss tyckie, ath thet är skeedt emott Swerigis lag, och ganske illa giordt, och besynnerlige epter thet som i wäll sielffue wetta, atuj ingestedz haffwe warit vtaff rigit, vtan altiid personlige sielffue tilståde her i vpland Och forthenschuld, huar same wor fogte siig vdij någon motte, vtöffuer thet lag skall eller rätt är, forbrutid hade, skulle thet bliffuit for oss kiertt och

clagett, Och icke ware sielffue theris egne Domere, eller rettere i saken, Huarföre synes oss gott och rådeligit ware, ati Dannemen sielffue wele leggie slige skalker wtt i frå eder, och hielpe tiil, ath the motte få någetth straff therföre, så frampt ath andre dannemen, och then menige mann som ther tiil jngen schull haffue, icke niwthet thet tiil ondhe, wij forsee oss och så, ath szådana offueruold icke skeedt är mett eder Danne-mendz eller then menige mandz willie eller samtyckie .

Vm thet annett partij som bruge pläge thet ochristelige mord opå holueden Tyckis oss och mygit nyttugt ware, atj Dannemen huer wijd siit namn, winleggie eder vplete och bespane effter slige forrädere, Ther schall både gud och menniskier hielpe tiil, ath straffe vtöffuer Therföre så frampt i Dannemen icke wele kome ther wtöffuer i någon schade Thå winlegger eder, ath sådana seller måge tilbörligen straffade bliffue, huilkit wij och inthet tuile i Dannemen well görendis worde, som eder sielffue ligger ther all som störste magt opå, Och betacke wij eder storlige for all weluilioghett, som i oss bewijsett haffue, huilkit wij wele och schole altiid betenckie eder tiil thet beste Befalendis eder her mett gud .

Arboga den 23 Februarii.

Till frälset i Upsala, Strengnäs, Linköping, Vesterås och Vexjö stift om de beslut, som fattats vid herremötet i Arboga rörande utrustning af förstärkningsmanskap för bättre bemanning af flottan.

Riiks-Registr. F, 1534—1536, fol. 72.

Tiil menige Frelszit j Vpsale, Strengness,
Lincöpfungz, Vesterårs och Vexöö Biscopz Stickter
Aff Arbo:[ga] 23 Febru:

Wij etc Helse eder alle friborne frelszmen, som boendis äre i N: Ewinnerliga mett gud etc Käre gode-
men Oss tuiler inthet, ati jw besinna kwnne, huad alszom störste magt ther ligger opå, atuj alle ruste oss vp, mett alle mact, helszt for thett swäre krijgh schull, som for handen är, jn på tesse trij riger, Och epter man icke wett hurv longwarig same fegde bliffwa will etc Szå haffue wij nw for thenn saken skull, bestempt hiit the godemen aff wortt Elskelige riigis rådih mett en part aff frelsit, ath the sine emellom leggja och lagha skulle, epter huars och ens rentho, huad och hurv monge karle huar och en ther aff holle skall, huar helszt behoff giordis mere till land eller vatn etc Szå epter wij sådana kriig nödgas ath fulfölie, så well till siöss, som tiil land, så frampt wij alle icke skole platt i grunden forderffuede bliffue, Och wij haffue en mectiig welliig och skön skepz flotta liggende i Landzcrone, som mett thett aller förste med faste tiid, skall tilrede ware, ther och mygit folk behöffuis szådana skiip well bemanna, Ther wij helszt tiil bruka wele gott Suenst folk Therföre haffue the godemen alle beleffuatt, ati gode-
men, som her vnder breffuit registerade äro, skole göre oss wtt så monge karle till siöss, som vptechnatt är, Skyn-

dandis them offortöffuit nedh åth Landzcrone, tiil wor Amerall Mans Swenzson, then them sedan fordela schall på all skepen, epter som behoff görss, Huarföre är wor willie och höijelige begeren, ati godemen alle wele lathe eder finnas willige och benegne her tiil görendis wtt godhe duglige hoffmen, mett gode rör, som wetta huad äre och redelighet haffwer jn ath bera, och wele stå theris Höffuitzman bij, ther them tilsegis och så behoff görss, och ati strax skynda them nedh åth landett, jnnan viij dager, och the i tijdh och tima koma till skeppen, som aldre störste magt på ligger, atuj haffue gott folk på for:de wore skiip Thy på them henger all riigisins welfärd, och haffue wij befalett alle lagmennene, ath the huar i sin lagszago skole seijs frelsit till, ath the offertöffuit skynda theris karle nedh till skeppen, ther i må eder epter retta huar i sin stadt wijd liiff och godz, Tesligis ati godemen äre fortenccke ath holla jdra hestar på stall j sommar i borgerleije, huilkit aller störste magt på ligger Gud eder her mett

Arboga den 24 Februarii.

Till amiralen Måns Svensson om erkebiskopens i Trondhem uppror och afsigter att låta hylla gamle kung Christiern och pfalzgreffen, samt om behovvet af groft »skytte» till försvar af Lödöse och Elfsborg.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 73.

Tiil Måns Swensonn Aff Arboga 24 Februarij 36*)

Wår etc Wij giffue tiig tilkenne Måns, ath vdij tesse nest forledne dager haffue wij fått tidender och wisse kundskaper, hurulunde then Erchebiscopen i Trondhem haffuer begynnet eth nytt buller och parlamente i Norige fongett och gripett her Claues Bille, her Eske

*) I marginalen står: Michell Lenszman.

Bille, Bispen aff Oxlo, Och her Vincenth Lwnge lott han slå i hiell, Szå haffuer han och skickett en hoop folk wijd pass vj^o (som rychthet går) vtöffwer dörefiell, Ther mett han ackter betuinge och hylle almogen sunnan fieldz tiil gamble Konnung Christierns och Paltzgraffuens hond aff Rijn, etc Szå kwnne wij icke sanningen dölie, atuj haffue eth stortt tuiffuelszmåll, i then motte, om thet icke skeedt är mett willie, (ath Siword lott sig binde) som man pleger seye, ock synnerlige effter her Claues Bille haffuer så mygit forarbetad ther emott, ath wij icke skulle kome tiil the slott och län, ther i Norige, som then gode herre, wår käre Swåger, oss tiil en pant loffuat och bebreffuat haffwer, huarföre synes oss gott, och nytteligit ware, ee huru alle saker siig begiffue kwnne, ath wij och så tenckte ther någett til på wore sidho, Szå atuj icke aldelis bliffue nödstelte j Lödisze eller på Elffzborg, Dherföre är wor willie, huar tw fornimmer, alt för stor fare icke på ferde är, vdijsiön, attu wille thå forteneckt ware, ath skicke tiil Nylödisze någet grofft skytte, ther man kunde göre thet selskap i Norige någet til gode mett på the slott, Och huar szådana handling medt willie skedt är, Thå tuiler oss inthet, thet strecker siig jw widere, Therföre tag tig well til ware, för en partt aff thet Danske råd, forty thom står än icke alt for mykit tilbetroendis som wij fornimme .

Yttermere Måns, epter oss fast tuiffler ath the gerder aff Kind, Mark, Synnerbo eller Vesboo, komme någet tiil Landzcrone, som wij förmodet hade, effter almogen beswärer siig så fast vm then swåre förszell, Szå wette wij icke forthenskull huad råd ther bliffuer till fettalie opå Skeppen, Huarföre haffue wij bestelt både i Lödisze och Kalmarna, ath ther bryggis och bakis mett alle magt, Titt tu må skicke någre Jackter, som frije the fettalie skiip i frå Lödisze och Kalmarna jn tiil

flottan, så ath same fettalie må vtan skade framkoma, ther ligger stor magt opå, och huar tw fornimme kan, attu icke szå hastelige (som behoff görss) kan få same fettalie i frå Lödisze eller Kalmarna, eller och wintere-
ren eller iszen aristere kwnde, dhå må tw heller köpe en hell hoop fettalie for peninga, ath skeppen kunde koma vtaff haffnen till flotz, forty thet är jngelunde råd, ath lathe them bliffue nagett lenge i then haffn beliggiendis .

Skall tw och wetta Mans atuj haffue så forhandlett mett wort Elskelige riikisins råd, som nw forsamblade wore, her i Arboga, ath menige frelsit i Vestergötland och Småland, som någen crononess forläninger haffue, skole vtruste then boijertt, som ligger i Lödisze, mett folk, krudt, lodt, fettalia, och anner tilbehöringer, Lathe så same boijertt löpe jn i Sundett till flottan etc Szå må tw och wetta, atuj gerne wele haffue same boijert hiit vp till Stocholm, och her i Östersiön, dherfore haffue wij så öffwertaled mett the godemen i Vester-
götland, ath i then stedt och for then boijertt, när han komber till flottan skall them vpantwordett bliffue then nye holk, Ther the skole lathe stige same folk opå, som opå boijerten warith haffwer, och holle så same skiip nye holken, och thet folk, oss och rikene till tjäniste, mett besoldningh krudt fettalie, och annet huad ther till behöffuis, szå lenge thenne fegde warer, ther tw må tig epter rette och skicke, Wij äre och til friidz, ath the beholle ther opå naget passeligit skytte, Dog vm the bászmen som warit haffue på then nye holk, icke wette ath vmgå mett boijerten, dhå må tw lathe the bászmen, som ther mett beuane äre, bliffue wijd boijerten hiit till Stocholm, Och the bászmen som haffue warit på holken, bliffue ther wijd, Och sedan kwnne wij sende the Lödisze bászmen vtöffuer land heem igen, om the icke wele bliffue i tjänisten .

Ytterligere käre Måns tw west well sielff, huicke swäre och dråpelige Summor wij nw på någon tiid tilgörendis, haffue sendt nid tiil wore skiip, Och kunne dog icke få någon vnderuiszningh eller någre wisse munsterzedler, eller register på same Summor huart the bleffne äre, Och therföre wette wij icke heller [huru] migit folk wij haffue hoss skepen, huilkit oss är ingen ringe beswäring Thet är well sant, Jon scriffuere hade någre Register hiit wp, ther wij dog ingen rettelsze hade vtaff, Och then Lijder scriffuere wiste icke heller göre oss någon vnderuiszningh, Szåå äre wij platt ilde belathne i then motte, Therföre är än nw wor willie och endelig begeren, attu vtan all forsumelse wilt sende oss wisse Register vpå folkit, ther wij kwnne få någon rettelse vtaff, Först på alle Skippere, Höffuidzbåtzmen, styremen, menige bászmen, halffue karler, hele karler, timbermen, pijtkierer, bysseskytter Jtem menige landzknecter och theris höffuitzmen Och huru migit huarss theris besoldingh warit haffuer, När wij kwnne sådana redeligen register öffuerkoma, dhå wette wij oss ther epter rette.

Framdelis må tw och wetta Måns ath i tesse dager haffue wij fått bud och scriffuelser i frå Högborne Furste wår käre Swåger, vm Paltzgraffuen van Rin, ath han siig mett ganske magt ruster, actendis att forlossa then gamble ko: Christiern Szå wette wij icke fullelligen, huad ther vm i sanningen är, eller om szadana anskrij bliffua ellies giordt for någre andre orsaker skull, Huarföre tyckis oss rådeligit ware, attu och wilt lathe forhöre och bespane hurv ther om är, Och huar tw fornimmer, thet will endelige gå ther till, Thå winleg tig, att beskaffe oss en fänicke Landzknecter i wor eedt och besoldningh Gud tig her mett befalendis

Arboga den 24 Februarii.

Till Severin Kiil om det började upproret i Norge, samt om byggande och utrustande af fartyg till försvar af Lödöse och Elfsborg.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 74 v.

Tiil Söffuerin Kiil Aff Arboga 24 Februarij Anno 36

Wår etc Käre Seffuerin effter thet rumor och buller, som nw på ferde äre i Norige mett then Erchebiscopen i Trondhem, Tyckis oss mygit nyttigt och rådeligit ware, ati wilde lathe vpsettia och byggia ther wijdh Elffzburg eth gott seidenskiip, Ther oss inthet tuiffler i haffue jw god råd till, J kwnne och wel sielffue tenckie, huar gud forbiude; fienderne finge någon framgong i Norige, Thå är ther wijd Elffzburg eller i Lödöse icke så gott som en bått, ther man kan göre fienderne något mett tilgode, eller falle wp åth elffuen mett, huar behoff giordis, Therföre lager jw endelige szå, ati lathe byggia eth sköntt segelskep Thet bliffuer eder altiit till nytte, ee huad i ther på koste, Wij haffue och szå scriffuit the Lödöse borgere tiil, ath the skole lathe byggie ij sigelskep Riikene tiil tjäniste, Ther i och alffuerlige wele seije them i then motte wår willie och mening tiil

Yttermere käre Söffuerin som wij scriffue eder till i förregår hurulunde her forhandlett är, ati och the godemen i Vestergötland och Smålandh som crononnes forläning haffue, schole oss och riikene tiil tjäniste vtruste then boijert ther ligger i Lödöse, Szå är wor willie och begären, ati wele samfelt mett the andre godemen til hielpe, att thet motte bliffue wälbestelt, och att huar och en må holle folk och bekostningen på skiipet, effter

som huar haffuer vpbyrden och forleningen till, Ther bispen i Schare haffuer och loffuat hielpe till The gode-
men her Birge Nielson och her Karl Ericson wette ytter-
ligere geffue eder all leglighett tilkenne, huru her be-
slutiidh är Gud eder her mett befalendis .

Käre Söffuerin hwar så är ath then gerd aff Vester-
götlandh forstreckker siig något mere, än tiil szå mygit
wore skiip kwnne well bliffue bespisettt mett, dhå äre
wij till friidz, atuj vndsettie och läne eder, som then
Boyertt vtruste schole, något miöll och malt, Ther
her Birge och her Karll oss vm bidit haffue, huilket i
så bestella wele .

Arboga den 24 Februarii.

*Quitto för Lasse Bröms på uppbörd och utgift af Sun-
nerbo och Vestbo härad.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 75.

Hwffwdt Quittencie för Lasse Brömps på
Szynnerbo och Veszboo Aff Arboga 24 Februarii
Anno etc 36

Wij etc Göre witterligit, mett thetta wortt Quit-
tencie breff, ath thenne oss elskelig tro man och tijä-
nere Lars Brymps, som på någon åar tilgörendis wor
fogte och befalningxman i szynnerbo och Veszbo warit
haffuer, haffuer giortt oss en godh clar redelig rekenskap,
for all then vpbyrd och wtgiffit han haftt haffwer aff for:ne
tw herede, i en tiidh longh, sedan han forst bleff ther
fogte, och in tiil then tiidh han bleff vtaff mett same
befalningh, Huilkin hans rekenskap siig såledis är for-
luppinn ath vpbyrden och vtgiffiten well vtöffuer ens
kome i alle partzeler, så atuj oss ther mett aldelis wel
åthnöija lathe Therföre giffue wij for:ne Lasse Brymps
quitt och frij, for oss wora epterkomande arffuingar

eller Riikisins herrar och konnungar for alt yttermere tiltall, kraff eller nåmaningh vm for:ne Rekenskap i nagen motte, Tess till wisso lathe wij hengia .

(Arboga den 24 Februarii.)

Tillåtelsebref för fru Ibba på Ekeberg att återbördä två gårdar i Vestergötland från Longaryds kyrka.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 75.

[Aff Arboga 24 Februarii Anno etc 36]

Jtem vnthe v: n: herre tilgode, ath fru Jbba på Ekeberg motte kennes wijd tesse två gårdar i Vestergötland i kollens herede nemplige Longarijd och Bergzsten, huilke godz fru Jbbes foreldre giffuit hade tiil Longarijdz kirke, för än Konungh Karls reffzt stodh Endog recesszen holler, ath the godz som giffne eller pantade wore for en reffztan stodh, motte gå till neste byrdemen igen, dog haffuer h: n: gunsteligen vnt henne och hennes barn same ij gårdar igen tiil ewerdeligo ägo

Vesterås den 26 Februarii.

Till Erik Gyllenstierna, höfvidsman på Akershus, svar på hans bref om det började upproret i Norge.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 75.

Tiil Eriick Gyllenstierne aff Vesterås 26 Februarij 36

War synnerlig gunst etc Käre Erich wij haffue vndfongit ederss scriffuelse, och ther wtaff formerkt och fornummet hurulunde then vproriske handling och leglighett sig ther i Norige begiffuer etc Huilkit gud kenne, oss tycker ganske ilde ware, Och hwar wij wiste eller kunde sådane ath forekoma eller tilhielp

ath betage, ther äre wij stedze willige och benegne tiil, Och forthenskull bidie råde och formane wij eder på Högborne Furstis vtualdh Kong:e Ma:t tiil Danmark, wor käre Schwägers wegna, ati mett all fliit eder winleggie wele, ath göre fienderne motstond och affbruck Tesligis atj, thet slott eder befaledh är, wele fitelige forwackte for skalchett och forrederij, ther ligger wore käre Swäger och eder sielffue stor magt opå, Wij wele och nest gudz hielp, mett thett aller furste oss mögeligit är fortencckte ware, ath kome eder tiil hielp tröst och vndsethningh mett then meste magt wij kwnne affsted kome, Begärendis forthenskull atj än nw mett thet snareste wele giffue oss tilkenne, hurv all legenhett siig begiffuer, ther wij oss epter rette kwnne, som wij betro eder vm Gud eder her mett befalendis .

Vesterås den 26 Februarii.

Till amiralen Måns Svensson om saknade redovisningar öfver uppbörd och utgift samt register öfver höfvidsmän och manskap, uppsändande af ett fartyg, oroligheterna i Norge, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 75.

Tiil Måns Swensonn aff Vesterårs 26 Februarij

Wår etc Käre Måns tig fortencer vtan tuill huicke dråpelige och suäre peninge summor, wij vdij thettett(!) forledne år skickett haffue nid tiil wor skiipzflotta, Som först är mett Jon Scriffuere, ther nest mett Jacob Bagge, Jtem mett Måns Nielson, och nw nyligest mett Jonn scriffuere, Och haffue dog alrig kwnnet bekoma någon wisse Register eller munsterzedler ther opå, huart same Summor bleffne äre, eller [huru] migit folk på schiippen warit haffue, som på same summor i besoldning legat haffue, huilkit oss giffuer eth stort vnder, och haffue ther vtaff ingen ringe beswäring, besynner-

lige effter wij tiit och offte haffue scriffuit effter sadana register och rekenskaper, Szå wille wij forthenskill gerne wette, hwem ther mett tig forhandler vm same peninge summor, hwem them vtgiffuer, eller mett huem tw rådslar i saken, tilewentys tw haffuer ther en hoop rådgiffuere som gerna såge, atuj icke motte beholle en penning quar i tasken, och mene hwarken tig eller oss gott i then motten, Therföre tag tiig for slige szeller tiil ware, Dhu skalt och inthet tuile, wij wele jw stedtze och gerne wette och rame tiit beste i alle motte, ther må tw fult och fast forlathe tiig till Och forthenskill är wor willie och begeren attu wilt än nw vtan all forsumelse fiije oss wisse register opå alt folkit, besynnerlige på huart skiip, synnerlige huart slag for siig, [huru] monge the äre, Först Hoffuitzmennen Skippere Styremen Höffuitzbåszmen menige baszmen, halffue och hele men, Tesligis menige Landzknecterne, the ther tijäne for enkiende eller dubbel sold, Szå attuj kwnne få ther opå en wiss och enkiende beskeedh, Ther wij kwnne skicke och rette oss epter, vtan all yttermere fortögringh eller forhalningh, Ther ligger aller störste magt opå .

Jtem huar så är Måns attu någrelunde kant vmbere thet szegelskiip, dhå såge wij gerne attu skickede thet hiit vp i vår

Framdelis, som wij for någre dager sedan gåffue tig tilkenne, huad legligheter i Norige siig begiffuer mett then Erchebiscopen i Trondhem, Szå wette wij icke om then godeman aff same nåde Erchielectus i Lund duger heller någhet mygit ath drickie vppå, eller vm thet icke haffuer warith någett makatt eller forbetenckt rådh them emellom, Therföre see tig wiszeligen före, Och lagatt szå ath skiipzfolkit, eller knecterne som afflagt äre j the små steder, motte offorsumeligen bliffue tilhope kallett, och bliffue ther wijdh skiippen till tess the kome till floss, ath the stige ther

jn opå, Och see tiil attu betror thin granne wäll, men
tig sielffuom aller best Gud tig her mett befalendis .

Vesterås den 26 Februarii.

*Till hr Erik i Oviken i Jemtland om erkebiskopens i Trond-
hjem uppror, om meddelande af underrättelser och an-
skaffande af svarta räfskinn.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 76.

Tiil her Erick i Oviykkenn j Jemmland aff
Westerårs 26 Fe:[bruarij]

Wår etc Käre her Erick oss tuiler inthet atj haffue
jw grundelige nogh fornummett, vm then vproriske leg-
lighett som siig nw vdiij Norige begiffuer, mett then
Erchebiscopen i Trondhem, Huickeledis han haffuer
latidt gripe, fånge och i hielslå någre aff the godemen
Riikisins råd i Norige, och wil tilegne sig landhet på then
gamble ock omilde Ko: Ch: wegna, Szå effter thet wij
icke haffue någon grundlig berickt, hurv same handling
siig aldelis begiffuer eller huem same Erchebiscop trö-
ster mest opå, Huarföre är wor willie och högelig be-
gären, atj dog wele giffue oss mett ederss scriffuelse
all legenhett tilkenne, och besynnerlige huru migit folk
han haffuer, huart han sig ther mett acktedh haffuer,
huad herre eller furste han murer opå, vm ther är nå-
get fremande krigxfolk jnkornith i landhet, eller vm
någre fremande sendningebudh, eller huad hans grund
och meningh är, ath wij kunde få i then motte eth
wisth och fast beskeidh Sedan wille wij skicke oss ther
effter, Tesligis ati wele giffue oss, eller wore fogter i
angermanneland eller Helsingelandh all legenhett så
hemeligen tilkenne Tesligis huem nw haffuer Jempte-
land jnne, eller ther är höffuidzman vtöffuer, Tesligis
atj altiid wele skicke budh i frå eder, huru legligheten
siig begiffuer, sparendis ther vtöffuer jngen vmkost

wij wele betenckie eder dhet i all gunst och nåde, ther skole i inthet tuile opå .

Wij haffue och fornummett her Erick atj Jempteland nw om Gregorij pleger wancke wtualde och sköne swarte reffuer År wor begeren atj wele beskaffe oss någre tilhonde, wij wele them gerne bethale, effter som skiell mett fölie kan Gudh

Vesterås den 26 Februarii.

Till biskop Mårten i Åbo och hr Ivar Fleming om beslutet på sista herremötet angående utrustning af nya örlogsskepp, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 76 v.

Till Biscop Marten J Aabo och Her Jffwar Flemmingh aff Vesterårs 26 Februarij .

Wår etc käre Biscop Mårten, her Jffwar, och i godemen flere, som i wäll sielffue vtan tuill wäll beszinne kwnne ath epter thet swåre krig, som nw for handen är, och ligger jnd opå tesse trij riiger, Danmark Swerige och Norige, är storligen for nödhen (epther thy man icke wett, hurv longwarig same feijde bliffue will) atuj huar i sin stad vpruste oss mett alle magt, szå well tiil vatn, som tiil landh etc Szå haffue wij forthenskill tilhope warit [mett] the godemen aff wortt elskelige riigisins rådh, mett en partt aff frelsit mest öffuer hele rigit Szå haffue the i bland annet siig emellom for dhen orsack skull beleffuat och samtyckt, ath the godemen, besynnerlige som nagen hielp eller förläningh haffue vtaff oss och Cronon wele och skole kome oss och rigit till vndsethningh tjäniste och bestondh mett trij sköne örligis skiip, well vtrustede, mett byssor krudh lott fettalie folk och alle andre tilbörlige behöringe, som först är eth örligis skiip aff Östergöt-

land och vplandh Thet annet aff Vestergötlandh och Szmålandh, Och thet trijdie aff Finlandt, Och haffuer wor tro man och rådher Erick Flemmingh latiid oss forstå ederss legligheter i så motte, atj icke haffue någet gott skiip så tiil redhe, ther i sådana tjäniste mett fult göre kwnne i thenne tilstundendis vår och sommer, Huarföre äre wij tilfrijdz atuj eder till kiöpz vplate wele then kraffuell, wij nw haffue liggendis i Dantzke, dog så atj vtan forsumelse, och mett ederss egin vmkost same kraffuell wele ther i frå danske hempthe lathe, och sende honom sedan mett thett snarreste till Stocholms bryggia, Szå wele wij well om köpett forlikas, Ytterligere formoder oss, ath her Erick Flemmingh worder eder tilscriffuendis alle legligheter i then motte, och andre, så atj kwnne eder ther vt aff ytterligere rette och skicke Gud eder befalendis .

Salberget den 27 Februarii.

Till amiralen Måns Svensson om till Landskrona ned-sända penningar, värfvandet af knektar samt vården af flottan.

Riks-Registr. F. 1534—1536, fol. 77.

Tiil Måns Swenszonn Aff Szaleberg 27 Februarij *)

Vår etc Skal tw wetta Måns atuj afferdigett haffue thenne vår tro Tjänere Jonn Scriffuere mett eth merkeligit stycke peninga nidh tiil Landzcrone, Är wor willie och begeren attu annammer them tiil tiig, acktendis wort profit, nytte och gangn mett thom, som wij fulkomplige betro tig om, Och epter sligt vprorisk perlementh som nw for honden är i Norige tesligis (som ryckettet går) vm Paltzgraffuen van Rijn, wore mygit nyttigt attuj motte få någre knecter, wijd pass iij eller

*) I marginalen står: medt Jon Scriffuere.

iiij^c Ther tw wilt fortенckт ware, ath bestella mett
Jörenн Leuthner, wij ackte och szå scriffue honum till
mett thet snarestе i thenн sack

Yttermere som wij haffue stedtze formanet tig, ge-
nom wor scriffuelse, attu wille haffue eth nöge vpseende
vm vår skiipzflotta Szå är än nw wor flitelige begären,
att then munnskantz icke motte bliffue oss forseedth,
ther ligger oss och menige Suerigis Riige aller störste
magt opå Gud tig her mett befalendis

Tro tin granna wäll, men tiig sielffuan besth

Cedula

Käre Måns achte och bestell jw endeliga szå, ath
skiippen i tiid motte fettaliede bliffue, ee huad råd tw
finner, huar tig synes ther bliffuer forlong forhalningh
mett then fettalie i frå Nylödissе eller Calmarne, dog
tag heller vtaff secken, och botha seckenn mett, ath
skeppen motte koma till flodtz, ther ligger stoor magt
opå, ther wij i then motte mett twenne wore scriffuelszer
tig tilkenne giffuit haffue .

Salberget den 28 Februarii.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 271 v.

Aff Saleberg 28 Februarij

Jtem forleningx breff for Abram person*) på Skä-
ningx by på kong:ge saker, biscops saker, med Skä-
ningx Closters Landboo på neste vj år .

Jtem fougte breff for hans Larszon på Kind och
Ydröö på Biscops gestningen och biscopz sakerne

Jtem Forleningx breff for Olaff Törne på pre-
bendam Omnium Sanctorum i Linköping, och nagen

*) I marginalen af Hogenskild Bielkes copiebok "F 1534—1536" står:
abram person på grensholm.

godz och gorder liggendis i G: sockn, Forst Årness skyller iiij pundh smör Stobbatorp ij pundh szmör Ragualdz Torp ij pundh smör Siöariidh renter ij pund szmör Och Tykewijek renter ij pundh smör, Ther aff skall han ridhe ferdiig sielff annen med gode Rostninger, Ther tiil skall [han] beholle the torp i Tweta herade med sacköre och annen dell som ther aff går .

Jtem vnthe v: n: herre Måns Gadh en öö benempdh Gackeröö, så lenge han gör h: n: ther skiell vtaff

Jtem breff for her Hakonn i Tranemo i Kindh ath han må giffua siig i Ecthenskap .

Jtem breff for hustru Barbra i holm på Heradzretten i Norbo herade

Jtem vnthe v: n: herre for:ne hustrv Barbrå then fierding frijan, for thet i fiord och i år, som hon i Koperbergz Gruffuo haffuer

Jtem Forleningx breff for M: Henrick van Diesth på Prebendam Szöröö i Strengness quam diu est in seruimine dominj

Jtem heradzhöffdinge breff for Tord i Rijdzsta på Tuhundrade herade //geffla// (!?)

Vesterås den 4 Mars.

Till hrr Ove Bilde, Joachim Rönnow och Magnus Göye om anskaffande af lifsmedel till svenska flottan.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 77 v.

Tiil her Offwe Bilde Biscop tiill Aarhussz, Joachim Rönnow och her Magnus Goije Aff Vesterås 4:ta Martij mett Peder Roszenkrantz

Wår synnerlig gunst ock kerliig helszenn tilforenne etc Verdige Fädre och Strengre Riddere, synnerlige gode wenner, Wij haffue nw i tesse dager vnd-

fongit ederss breff och scriffuelse, mett hög formaningh, ath wij (for thetta swindhe krigzlöfft skull, som nw forhanden är) wele fortencckt ware, ath lathe berede och vtruste wåre örligx skiip mett allerleij krigxtilbehöringer etc Szå käre gode menn, kenne gudh, wij äre ther aldelis sielffue benegne till, och szåge gerne ath alt wore bestelt i then beste motten, Ther wij och thenne ganske winter haffue forarbetadh opå, endog thette rige är ther szå longt i frå honden belegit, och thetta ondhe före, som i well wetta, i thenne winter warith haffuer, gör oss i then motte stoortt meen, szå atuj icke kunde kome fettalien vtöffuer land tiil Landzcrone, som wij thet acktedt och formodhet hade, Och forthenskull haffue wij nw ingen annen Rådth, vtan nödgis fortöffue mett fettalien till tess vathnett bliffuer öpit, atuj kwnne skickett mett skiip tiit nidh Är forthenskull wor kerliig begeren, dheth i godhe men wilde finne rådth vndsettie och beskaffe wor Amerall, Måns Swensonn på wore wegna någen fettalie, anthen på en godh och redelig bettalningh eller hurv thett woore best i ederss leglighett, så ath han finge någen vndsetningh, tiil tess wore fettalie skiip kunde kome tiil them Anseendis hurv mikit Kong:e Ma:t tiil Danmark, eder sielffue, och menige Danmarkx riige, så well som oss, ther om anliggende är, ath skippen j tiid kome vdij siön J huilkit i göre oss synnerligen tiil willie, welendis thet gerne, mett eder, vdij all gunst och nådhe forskulla, Haffwer och szå Kong:e Ma:t tiil Dammark wår käre Szwåger tilforenne loffuat och tilsagt wor tro man och Rådth herr Erich Flemmingh ath hans kerlighett wilde göre oss någen vndsethningh mett profandh tiil same skiipzflottas vdberedningh, huilkit wij och så fulkompiligen forsee oss, ath thet szå skeer, huad annen dell ther behöffuis tiil skippen, folk krutt lodt och annett, haffue wij sendt tiit nidh, Szå ath oss forhoppas, ther

skall nest gudz hielp ingen nödh ware på ferde, Och i huad motte wij kwnne ware eder tiil willie, göre wij stedtze gerne Beffalendis eder her mett gudh

Verdiige Fädre i gudj Her Offwe Bilde Bischof tiil Aårhuss, her Joachim Rönnaw Electus tiill Roskiildt, Och her Magnus Göije Riddere och Dammarckz Riigis rådt wåre gode venner etc gunstelige

Vesterås den 4 Mars.

Bref för Måns Månsson på ett stenhuss i Stockholm.

Rika-Registr. F, 1534—1536, fol. 78 v.

Breff for Måns Monnsonn på itt Stenhuss i Stocholm Aff Vesterårs 4:ta Martij

Wij etc Göre witterligith oek Bekennes mett thetta wortt öpne breff ath wij aff synnerlig gunst och nåde, så och for thenne wår tro Tiäneres Måns Monsons longlige och trogne tjäniste schull, som han oss och wort Riige Swerige her tiil dagx bewist och giort haffuer och än her epter yttermere bewise må och göre schall, haffue vnth och giffuit, och nw mett thetta wort öpne breff vnne och giffue honum och hans epterkomande retta erffuinger eth Stenhuss liggendis i wor stad Stocholm, modt slottit östan tiil wijd longatun öffwerst på höggre honden, när man går nider i Anderss Bothnnekarls grendh som Kordt Rutth fordom tilhördt haffwer, Och nw oss och Cronone laglige for priissz tilfallett är, for then feijde skull, som the Lubske emott oss och wårt rige Swerige, nw i någen år fördt haffue Huilkom for:da hussz epter for:de Kortt Ruth forpantadh war, Forbiudendis forthenschull alle som före wore schull wele och skole, göre och lathe, ath the for:ne Måns Monsson, eller hans epterkomande rette ärffuinger på

for:ne hussz, inthett hinder platz eller forfang göre i någon motte wijd wor ogunst Tess tiil wisso lathe wij hengia wortt Secret .

Vesterås den 4 Mars.

Frälsebref för hr Erik Fleming på skattejord i Raseborgs län.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 78 v. — Förut tryckt af Arwidsson, Handl. t. Finl. häfd. 5: 326.

Frelszis breff for her Eriick Flemming på någon skatt Jord J Raszborgz Län Aff Vesterårs vt Supra [4:ta Martij]

Wij etc Göre witterligit och Bekennis mett thetta wortt öpne breff atuj aff synnerlig gunst och nåde, Szå och for then longlige och hulle tro tjäniste, som oss elskelig tro man och rådih her Erick Flemmingh Hoffuidzman på Rasszeborgh oss och wortt Riige Sverige her tiil dagx bewist och giortt haffuer, och än yttermere her epter bewise må och göre schall, haffue vndt och giffuit, som wij och nw mett thetta wortt öpne breff, vnne och giffue honum och hans epterkomande ärfuinger ewigt friihett och frelse, både i wor tiid och wore epterkomande riikisins herrer och konnunger tiidh, på tesse epter:ne heman, liggendis i Aabo Biscopz döme J Rasszeborgz län, J Östreheradt och J Sciuenda sockn, Som först är halff annen skatt marcer Jord J Quarneby Jtem ij skatt marker Jordh J Skinnereby, Jtem iij skatt marker Jordh j Gåszekulla och j skatt marc jord Kalfön, mett the skeer ther näst wp tilliggia Huarföre biude wij alle, ee hoo the helszt äre eller ware kwnne, som fore wore skull vele och skole, göre och lathe ath the icke i någer motte göre for:ne her Erich Flemming eller hans effterkomande erffuinger her emott hinder

platz eller forfong, emott thenne wore gunstelige til-
latilsze wijd wor ogunst Tess till

Vesterås den 4 Mars.

*Till utvalde erkebiskopen i Lund om att återfå det "skytt",
som tillhörde konung Gustaf, men som erkebiskopen ännu
innehade.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 79.

Tiill Archielectum Lwndensem Aff Vesterårs
4:ta Martij 36

Wår etc käre her Electe Wij haffue forstatt huru-
lunde wor käre her Schwäger, Vtuald Kong:e Ma:t tiil
Danmark haffuer eder scrifftligen och muntligen budit
och befaledh, ath offwerantworde oss, eller wor Amerall,
thett skytt igen, som i frå oss haffue etc Szå haffue
wij dog forstått, ati haffue än nw en halffue slange och
eth jernstycke, som oss tilhörer, lathe wij oss tyckie,
ati icke haffue någon skeell, ath forholle oss same
skytte, epter then gode herre salig i hugkomelsze ko:
Frederick, öffuer huess siel gud siig milledigen for-
barme, tiit och offthe formanthe edre forfädre tiil
Lundhe domkirke, ath the icke skulle göre oss någhet
forhold opå same skytte Huarföre är wår willie och
begären atj wele öffuerantworde lathe, wår Amerall
Mans Swenszon, same ij stycker, Wij haffue them
lenge nogh vmburith Befalendis eder her mett gudh

Vesterås den 4 Mars.

Till amiralen Måns Svensson om besoldning af en fänika knektar, om flottan och om mönstringsregister öfver folket på densamma.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 79.

Tiil Måns Swennsonn Ex Arosia 4:a Martij
36 mett Jörgenn Lewthnär

Wår etc Skall tw wetta Måns, atuj afferdiget haffue thenne wor Tijänere Jörgenn Leuthner, mett slig befalningh, ath han oss beskaffe skall en Fänicke Landz-knecter, vdiij wor edzforplichtungh och egen besoldung, Huarföre är wor willie och begeren, ath när Höffuitzmannen Jörgenn Liuthner är aff tig begärendis en Summa peninga, thå må tw leffuerere honum, epter som tw fornimme kan han får knecterne, och forthen-skull haffue wij forskickett Jonn Scriffuere mett en Summa peninga nid till tiig ther vtaff tw må forstreckia Jörgenn Liuthenär, så mykit han kan stella same knecter tiil friidz mett .

Yttermere Måns, som wij tiith och offthe tilforene haffue scriffuit tig till, attu wilde haffue eth nöge och grangiffueligit vpseende vm wor skiipzflotta, Szå är thet än nw wor willie och högelige formaningh attu thet ingelunde forsuma wilt som wij tig alffwerligen vm betro, och tw sielff betenckia kan oss och Swerigis riige aller störste magt opå ligger, och är wort Rådt attu icke setter alt for stoor loffue tiil the Landzcrone Borgere, the stå icke alt for mygit well betroendis .

Tesligis Måns, som wij tiith och offthe nog haffue formanett tig vm Register och Munstrezedler på thet folk ther nedre är på skiippen, Szå forwndra oss storlige, ath ther mett bliffuer szå lenge fordrögt, Huarföre wele wij än nw, attu skicker oss wisse Register,

atuj kwnne få wetta, huad wij haffue for folk ther nidre
Gud tig her mett befalendis .

Vesterås den 4 Mars.

*Till Niels Boye om förändring af bestämmelserna rörande
rusttjensten.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 79 v.

Tiil Niels Boye aff Vesterås 4:a Martij
mett Jörgenn Lewthner

Wår etc Som tig well witterligit är Niels, huru-
lunde sedwanen haffwer warith i wor gård, och öffuer
hela riigit, mett the godhe karle, som tijäne for clede
och peninga, ath herskapett skall holle Rustninger,
och huart tridie år geffue thom hest, eller och hielp
dher tiil, Och vnderstundom kome harsken vdij en
ynkelig motte igen platt forderffuede (som oss jnthet
tuiffler wore Rustninger haffue ther nog vtaff) Huar-
före haffue wij mett the godemen aff frelszit her i
landet forhandlett ther om, på eth annett seedt, som
både herskapet och tjänerne kan kome bättre til nytto,
Som är ath huicken god karll ädele och vädle, sig sielff
ruste will, mett en hest, tre fyre, eller flere, och ther
till gode harsk och karler, thom wele wij giffue årlige,
opå hwar hest och Rustningh xxx marcer ortuger, ther
tiil vj alner engelst, eller peninga therföre, när clede
icke står tilbekomandis Tesligis frijt borgelege och
fodring hele årett egenom, effter som sedwane pleger
ware her i landhet, Och schole the som sådana tä-
nist vndergå wele icke sedan begere hest eller hielp,
Huilkit oss förmoder lideligit är, på alle sidhor, Huar-
före wele wij attu wilt forhandle mett the godhe karle
wåre swäner, som äre ther hoss tiig i Lägrett, i then
motte, ath man kwnde komett vdij en slig ordinancia

mett thom, ellers kommer her alriig någon godh rustning i landett, Therföre tycktis oss thet ware allerlichast Gud tig

Gripsholm den 9 Mars.

Utdrag af afgångna skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 272.

Aff Gripsholm 9 Martij

Jtem vnthe v: n: herre N. Spessmakaren Szotelandha ath han må och skall thet besittia och beholla i sin liiffztiidh och göre h: n: spesser .

Jtem forsuarilse breff for Lasse Person i Marby for eth manslag hans dreng giorde

Jtem forleningx breff for Albrict Tolk, på alle the Landbo som liggia på Ecknön, som ligger wijd konnungz barkar, Ther aff skall han årliga giffua domino xvj vngerske gyllene, och må han beholla sin eijgen Capellan, i Konnungz Barkars Capell .

Jtem literas Collationis for her peder kirkeherre i Arboga på then socknen Laurentij, som ligger i Strengness Stickt .

Jtem Literas Collationis for her Raguall Jönszon, på then prebendam som Capelle gårdenn tillyder, wijd gamle Lödisze mett tiendh och huad annet ther vnder lyder .

Gripsholm den 15 Mars.

Till amiralen Måns Svensson om underrättelser rörande mötet i Hamburg, de af erkebiskopen i Trondhjem började oroligheterna i Norge, fetalier till flottans behof, anordning angående flottans användning, införskaffande af salt i riket, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 80.

Tiil Måns Swensonn Aff Gripsholm 15 Martij
mett hans Scriffwere

Wår etc Wij haffwe nw i tesse dager fått thin scriffuelse Måns, mett thenne breffuiszere Hans Scriffuere, och ther vtaff förstätt någet aff the legligheter, som siig vdiij thet möte i Hamburg begiffuit haffue, Endog wij wellformerkia kwnne, ath han jngen gruntlig vnderuiszningh eller beskeid haffwer kwnnett forfare, vtan alenast szå mykit som ther vancke kwndhe, for eth gemeinigt ryckte etc Hwarföre är än nw wor begären, attu wilt beflite tig yttermere forhöris hurv ther vm är, och sedan offorsumelige giffue oss thet tilkenne, huad tw i then motte fornimmandis worder, eller huad beslutninger ther skedde äre, eller och vm tw någet forfare kan, huru thet herremöte i Hamborg siig förlöper Oss forwndrar storlige, atuj icke kwnne få någre wisse kundskaper i frå then gode herre kon:ge Ma:t tiil Danmark, hurv same herremöte forlupne äre, eller huad beslutningen är, anthen på frijd eller fegde, ther wij oss sedan epter skicke kwnde .

Ytterlige Måns, som tw wälforstätt haffwer, huicken vprorisk handell Erchebiscopen i Trondhem anheffuit och begynnett haffuer Szå wette wij icke eller kwnne letteligenn tro, ath han alene sadana vbestondh foretagit haffwer, mett minne ther äre flere i selskap och forbund mett honum, ee huar thet findz igen, Szå haffue

en partt aff thet Danske råd, nw på en kortt tijd tilgörendis hafft theris bud och scriffuelser (thet ene wtöffuer thet annet) hoss oss, och scriffue dog icke annett, än löst snack och swaszerij, som är synnerligen vm then Paltzgraffuen, och thet Norske vpror Begärendis atuj wille drage ther jn mett eth tall folk, kwnne wij icke wetta, om thet är giordt i nagen godh actt, Szå wett man icke forthenskull nw snart hwem man betro skall, tilewentyrss same handling är giord på wor hals, och argeste, mett eth vnderstungit werk aff her Clawes Biilde och flere aff thet selskap, på thet wij icke skole komme tiil thet slott Båhuss, som oss loffwad och tillsagt är, Hwarföre är wor willie och höghe förmåning, attu wilt see tiig well och wisseligen fore, szå ath tig icke skeer någon skal[k]hett eller forrederij som aller störste magt på ligger, Och jw förre tw kunde fettalie skiippen wth, och kome them tiil flodz, jw heller wij thet szåge, Kenne gud, thet är oss högeligen emott, ath then skiipzgerd aff Szmåland icke skulle koma fram tiil Landzcrone som ackthet war, Therföre effter icke annen rådth är på ferde må tw köpe fettalie tiil Skipssens behoff for j^m marcer eller ij^m Tiil tess then fettalie ifrå Kalmarne och Lödisze kan framkoma, som wij tilforenne haffue scriffuit tiig ther vm tiil, Framdelis Måns, som wij och stedtzse haffue formanett tig, attu flux tig forsterkie skulle, Szå är thet än nw wor willie ath tw och szå göre wilt, som stor magt på ligger, Wij skickede nw för någon tiidh sedan Jorgen Lewthner ther hen, ath han skulle forskaffe oss en fänicke kneckter i tjänisten, huilke wij forsee oss han öffwerkoma kan, Men hwar oss bliffue wegrede szådana knechter, Thå fructe wij storlige, ath then vproriske handling i Norige är icke skeedt för wårtt beste, her giffz och farlige tidender nog före vm Paltzgraffuen van Rijn, ee huad ther vm i sanningen är, kwnne wij icke

heller tro, ath thet haffwer någet opå siig, effter the tidender haffue szå lenge warith i wädridh, och är inthet mere wertt, Ther vm tw wilt lathe oss förstå huad tw fornimmandis warder .

Yttermere Måns, Som tw begärer i same thin scriffuelse wetthe wor willie vm thenne fegde kan kome tiil forlickning, vm tw strax skalt giffue tig ath Stocholm mett wor skiipzflotta, eller huad skiip tw skalt lathe bliffue liggendis wid Lödise etc Szå wette wij icke annett sware tig i then motten, än ath brynthen må bliffue ther wijd Lödise, epter wij gerne wele ware vtaff mett honum, och then nye holk haffue wij solt riikisins råd i Vestergötlandh, huilkit skiip tiit och well sendis må, Och ther tiil wåre wår willie och begären, attu wilde skicke Vestwartt eth gott skiip eller ij, la-thendis hempthe ther mett salt hiit jn i landett igen, thet godz her och så mygit behoff är, Men vm ganske flottan wette wij icke än nw annet seije eller scriffue, än oss tyckis lichast ware än han motte kome hem igen, dog szå attu grannelige tilforenne westh tig forwareth, ath alle ärender och besynnerlige thenne fegde må bliffue bestelte i then beste motten etc Szå haffue wij än nw forskickatt Jonn Scriffuere mett en swår Summa peninga nid tiil tig, Ther vtaff tw må stelle the kneckter till friidz som Jörgen Lewthner anammer i tjänisten, Och begere wij samelunde, attu dog wilt beskaffe oss the munsterzedler vp som wij altiit haffue scriffuit epter Atuj jw ene gonge motte få en rett vnderuiszning, [huru] mygit folk wij haffue ther nedre hoss skipen ath löne, kenne gud thet är oss en stor beswäring, atuj stedtze haffue skickett slige dråpelige Summor tiit nidh, och kwnne dog alriig ingen beskeid belange, hurv mygit folkett är, Therföre winleg tig her vm som wij betro tig till Är och wor willie Mans attu wilt fortенctt ware, lathe foryttre och for-

wende oss til gode thet jern Smör och andre köpmandz warur, som wij sende tiit nid tiil tiig i höstis, Och må tw flye oss therföre Clåde, wijn, Sidengewant, önszgull, Orientiske perlor, alle hände Szarter store och szmå, och annett huad tw west oss tijäner Skall tw och wetta, atuj haffue afferdiget her Erich Flemmingh, mere än viij dager sedan, nid tiil tiig ee huad honum lide kan, Och wett han ytterligere giffue tig wor willie och mening tiilkenne .

Tesligis skäll tw wetta Mäns atuj haffue skickett nidh till tig xv siöbreff, mett thetta same bud Hans Scriffuere, vdij huilka tw kant sielff inscriffua lathe theris nampn, som for Höffuidzmen på Skippen forordinerat bliffue, dog acktendis huilka breff in singularj scriffne äre, och huilke jn pluralj, Therföre haffue wij ingen namffn latiid inscriffua i same siöbreff (vthan tiith nanffn är inscreffuit vdij eth breff alleneste) epter wij icke wette, huilka till Höffuidzmen tilskickede bliffua, therföre må tu thet bestella .

Szamelunda giffue wij tig tilkenne, ath then tiid wij afferdigett Jörgen Lewthner mett wore werff och ärender i frå Vesterårs etc bleff wilt honum antwordett eth breff tiil Fursten aff Prudzen huilkit for:ne Jörn skulle öffwerantworde Johan Peijn, och lyder vtan scriffen på same breff till Högborne Furste Hertugen aff Prutzen (huilken öffwerscrift wilt bleff ther opå scriffuen) och jnnen i breffuit lyder till Hertug Magni Cancellor tiil Szasszen, Hwarföre är wor willie och begären attu anammer same vrette breff aff Johan Pein, och antworder honum i then sted thetta met föliende breff, Och må tw bede honum ath han offorsumelige skicker thet tiil sin herre, Högborne Furste Hertug Albreckt tiil Prutzen Thet annet må tw anthen rijffue szwnder, eller sendett hiit jn i Cancellarijtt igen Gud tig

Oss tyckis ware råd Måns (ep̄ter man dog inge wisse kundskaper ȫffuerkoma kan) attu än nw wilde sende en wiss karll ther heden tiil Högborne Furste Hertug Magnus till Szassen wor käre her Fader dhå tuiler oss inthet tw finge wisselige fornimme alle handlinger, som beslutne äre Och må tw scriffue then gode herre tiil, wijd thette effter:ne seeth, dog attu lather settiedh wth på Tewdzske, och huad swar tw her oppå belange kan, thom giiff oss offörsumelige scrifftliig tilkenne Jterum valeas

Gripsholm den 15 Mars.

Till hr Erik Fleming om några danska riksråds skrivelser till konung Gustaf med begäran om hjälp mot de upproriske i Norge, m. m. samt om förläning af något härad till Lasse Bröms.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 82.

Tiil Her Eriick Flemmingh Aff Gripsholm
15 Martij

War synnerlig etc Wij giffue eder tilkenne her Erick ath någre vtaff Danmarkis rigis råd haffue hafft (nw seden i skildis wid oss) theris bud och scriffuelser her hoss oss, thet ene vtöffwer thet annett, först mett Matz Torbiörson Ther nest mett en her Tyke krabbis Småswen, och är dogh icke annett, än vm then vproriske handling i Norige, Ath the begäre wij skulle schicke tiit jn eth tal krigxfolk Nordenfeldz, Och giffue the then saken vm Paltzgraff Frederick farligen nog före, dog kwnne wij icke tro, ath thet är någet werdt, effter same ryckte haffuer så lenge warid på ferde och dog inthet widere komitt Och vm then handling som Erchebiscop Olaff haffwer for hender, tuiler oss och fast, ath han then alene foretagit haffwer, til-

ewentyrs her Clawes Bilde och flere aff hans selskap haffue giort sådana vpror, på thet wij icke skulle kome tiil the slott och Län, som vtloffuade äre, Therföre tyckis oss mygit rådeligit ware, ath wij på alle sider tage oss wäll til ware, ther ligger magt opå, Men thet wij skulle göre något tug jn i Norige, äre wij än nw aldellis oförtencchte vdi, mett minne än thet will yttermere trengie och behöffues, och wij annerlunde måge bliffue forwarede än tiil thenne tiidh skeedt är .

Ytterligere, som i haffue scriffuit oss tiil vm Lasse Brömps och begerett, atuj honum forläne wille anten mett wist eller twethe Szå lathe wij oss tyckie, ath thet är honum endels formygit, men om i bespörie kwnne något thet som honum tijäner Thå wele wij gerne ware fortencchte, ath hielpe honum thet beste wij kwnne, Szå må i och giffue honum tesforinnen thet beste före, så ath han bliffuer tiil frijdz stelt, till tess han kan få någon yttermere vndsethningh Gud eder her mett befalendis

Ekolsund den 18 Mars.

Utdrag af utgångna skrifvelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 272 v.

Aff Eecholms Sund 18 Martij

Jtem vnthe v: n: herre Lasse Scriffuere i Lödisze then Prebendan, som Birge i Angeriidh tilforenne hafft haffuer i Forlening

Jtem literas Collationis for her Peder :N: på Huszeby socknn

Jtem fougte breff for Måns Ram, på Griffholms gårdh och öckneboherade

Upsala den 20 Mars.

Förläningsbref för Måns Eriksson på Qvarneboda*) hemman.

Efter en något sednare afskrift i kongl. Riks-Archivet.

Wij Götstaff medh Gudz Nådhe Swerigis ock Götis etc Konung, Göre witterligit Att wij aff synnerligh gunst och nådhe haffwe vnt til godho, at thenna vår vndersåthe Måns Erichson j Qvarneboda må och skal niuta och beholla samma heman Qvarneboda, så lenge han wil och förmechtar göra ther lijka och rätt aff, effter som hemanet eller godzet är gott til eller förbättras kan, så at ingen skal få gå honom för:na Qvarneboda vndan så lenge han thesz mechtigh är göra ther lijka och rett aff, Biudendes her medh alla som för våra skul wela och skola göra och latha, synnerliga them som befalningen haffua öffwer Sancte Ericx landbor, at the icke göra för:da Måns Erichson hinder eller förfong på för:da heman, effter han thet wel vpbygdt och förbättrat haffuer, thet han och hans barn til godho niuta mågha, Tesz til wiszo Tryckie wij vårt Secretth på Ryggen å thetta breff Datum j Vpsala Palmlögerdagen Årom etc Mdxxxvj

---

*) På andra bladet af samma ark finnes en afskrift af kon. Erik XIV:s bref den 5 Julij 1566 för Erik Månsson på samma gård Qvarneboda.

Upsala den 31 Mars.

Till amiralen Måns Svensson om aflöning af manskapet på flottan och fetalier till densamma, om det förmenta ingångna fördraget med Lübeckarne och deras parti, användande af flottan, inköp af kläden m. m. från Hamburg, införskaffande af utländske handverkare, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 82 v.

Tiil Måns Swenszonn Aff Vpsale vltima Martij*)

Wår etc Wij haffue fått thin scriffuelse Måns mett Michill Lenzman sub dato Reminiscere, och ther aff förnummett thin begären Först atuj wilde fortenckte ware skicke tiit nidh flere peninga, dog icke anneth än Swenszt mynt, epter folkit icke wele vpbere danszt mynt sedan the äre gongne tiil Skiipz igen etc Ther opå föge wij tiig tilkenne, ath alredo for long tiidh sedan skickede wij Joen Scriffuere tiil wägż mett en swår Summa, som war xxxiiij^m marcer d:ca Szå ath oss formoder, han är hoss tiig på thenne tiidh, men thet wij nw skulle skicke någoth Swenst mynth nidh, är icke vdiij wor leglighett, epter wij icke haffue latiidh annet mynt nyligen slå, vthan vnder then danske stempell, Therföre motte tw, och flere the gode karle, som Befalningen haffue, forhandle mett thom i then beste motten, szå ath the giffwa siig tiil friidz mett szådana mynt som forhonden är, Thet är nw alt for sänth tilsagt vm Swenskt mynth Och hwar the siig jngelunde wele ther mett tilfriidz giffwe, thå må tw holle them szå före, ath när gud foger, the koma hiit hem i landeth igen, wele wij forwesle same mynt till oss, epter tessz werdhe, och giffwe them swenskt mynt igen, szå mygit ther kan löpe opå same besoldung,

*) I brädden står: Michill Lenzman.

sedan the komma tiil siöss igenn, annen rådth wette icke wij ther tiil på thenne tiidh .

Ytterligere szom tw berörer, attu haffwer funnet rådth tiil szå mygin fettalie, ath Skippen kwnne behielpe siig mett, på een månett, hwilkit oss tycker well ware, Förhoppandis ath jnnan then tiidh warder tw wäll belangendis vndhsethningh yttermere i från Calmarne och Nylödisze Wij haffue och alrede szent ij fettalie skiip wth frå Stocholm, huilke ther luppe aff Skären alrede for iij wijkor sedhan, Formodendis ath the äre alrede framkompne .

Framdeles szom tw ock scriffwer attu wisseligen weth ath emellom the Lübske och theris anhang, och Högborne Furste wår käre Swåger, och oss är giordh och gongen en Contract och forlijckningh, Giffwe gudh, ath thet wore szå j sanningh, Och forwndrer oss, ath then godhe herre icke giffwer oss någet i then motten tilkenne, eller hwij then Jost Barg wor Draffwant for töffwer szå lenge, Hwarföre är wår willie och begären attu offörszumeligen giffwer oss tilkenne, hwad tw widere och sedan fornummit haffwer aff szame forlickningh, Och winleg tig, ath forfare wisse kwndskaper, thom tw oss tilkenne giffuandis worder, Til ewentyrs the Lubske och theris partij leggie siig well fliit och win om, ath göre fordragt mett Kon:ge Ma:t tiil Danmark och lathe szå ryckthet icke heller annerlunde gå, än atuj äre besluthne vdi j same fordragt, på thet wij skole forskringe(!) wore skiip och folk, och the sedan kwnne få spell gongande mett oss, som them sielfue synes, Ther tag tiig och til ware före, Och forthen-skull råde wij tiig, på thet aller högzte, attu seer tiil wäll och wijsligenn före (epter man icke haffuer warith jn om lyckte dörer mett thom, när contracten eller forlickningen giord bleff) acktendis thet szå, attu jngelunde forskringrar(!) flottan, för än tw fulleligen forwett tigh

huru alle handlinger sig i then motten forluppett haffue, och ath ther icke finnes någon annen argelist wnder same forlykilsze Forty man tager siig nw alriig for mygit wäll tilware .

Framdelis som tu begerar wetta hwad skiip wij wele haffue hiit hem eller huicke aff them skole bliffue wijd Lödisze eller i Calmarne Szundh, eller hwicke wij wele wndsettia Hertug Christiann wth mett then Norigis siidhan etc Szå wette wij icke giffwe tiig ther på annen szwar, wtan attu samfelt mett her Erick Flemmingh, och the andre godemen och gode karle, Skippere ok Höffuidzmenn måge ther om förhandle, hwicke aff the små skiip, ther best äre faldne ath löpe mett wor Szwägers skiip jn åth Norige, Thå lathe wij oss ther mett åtnöije Men wiid Lödesze tyckis oss lichast ware, ath then gamble Brynten motte bliffue hwar tw tesforinnan icke kan bekoma ath forwesle honum vdi något bättre skiip, ther vm tu dog förhandle wilt, och winleggie tiig ath forweslee honum, Men huar szå skee kwnde ath all flottan vforskringratt kwnde löpa hiit jn i Skären, besynnerlige jn i Diwrehaffnn atuj kwnde få beszee hurv the tilfidde wore, eller hwad skiitt ther är opå, thå szåge wij thet gerne, och kwnde szedan forordinere thom, somblige hiit och somblige tiit, ther the best tijänthe, dog må i rame legligheten i then motten och lichauell som forsagdt är, attu icke forskringrar flottan, för än tw west en fast foot vpå stå, atuj och wortt rige bliffue så well forsächrede, som then gode herre Then kraffwels Boijartt som kom från Lödisze wele wij endelige haffue hiit wp .

Vijdere szom tu och tilkenne giffwer ath Gerlaff vann Embdenn haffuer warit i Hamborg och fortinget oss en hoop Clede, Sidengewant och annett, tiil huilkin bettalningh tw honom leffwereret haffwer någre lester Smör och Jernn och begerer witte wor willie, hwad ferge

wij haffue wele, Szå må tw bestella mett honom, szå ath han tager jdhle szwartt ferge, aff the aller beste kasterkumeske Lakan xx stycker aff än annen zartt någott ringere xx stycker Jtem aff then tridie zartt xxx stycker, aff then aller ringeste zartt xxx stycker, Jtem L stycker foderduck Jtem eth stycke gott swartt flogell, Jtem eth stycke gott Liifferge flogell, Och wtöffuer alt v^c eller vj^c skeppund Bly, hwilkit wij storligen behöffue tiil Salebergit Tesligis attu wilt fortencckt ware skaffe oss salt jn j landett, win önzegull och perlor, Och huad dell tw kan tilhopa skaffe, ther Gerlaff same warur mett betale kan .

Fordere som tw och berörer, atj Hamborg skulle liggia någre Boijerter, som siig ackte hiit i riigit, och begerär tw forthenskull, atuj wilde scriffue Borgmestere och Rådt i Hamborg tiil ther vm, Szå epter wij icke än nw haffue fått någon gruntlig berickt huru szame dag i Hamburg forslithin bleff, kwnne wij icke szå haste- liga scriffwa them till Dog må tw samfelt mett her Erick Flemmingh och the andre godemen, scriffue thom tiil, lige som aff wor Befalningh, ath the frije och vbehindrade måge sökie mett theris köpenskap hiit jn i riigit, på en wanlig och skälig Tholl, Hwilkit breff tu må lathe Jörgen Lewthner Concipere vm han tilstädis är Tesligis vm then Szadelmakaren, som Gerlaff scriffwer vm och tjänar kongelige Ma:t tiil Danmark Är wor willie och begären attu wilt beflite tiig, ath skaffe honum hiit vdiij vår tjäniste .

Tesligis och andre gode embetzmen, som äre Remsznidere och Pantzermakare, Wij haffwe nw her i Vp-sale en skön Trådmölen, när wij man hade then ther göre kwnde flanckertt och Skiörther .

Szamelunda är wor willie, attu will winleggia tiig, ath beskaffe oss i tjäniste en god Byssegiutare, som

kan giwta kijle stycker the som werafftigh äre Gud
tiig her mett befalendis .

Upsala den 31 Mars.

*Till Gerlaff van Embden om uppköp af varor i Ham-
burg för konungens räkning.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 84 v.

Tiil Gerlaff van Embdenn Aff Vpsale vltima Martij

Wår etc Wij haffwe forstatt vtaff thin scriffuelse
Gerlaff, attu warit vdiij Hamburg och bestyrtt ther
någet Clede, Wijn och annet som oss tijäne kan, och
begerer wette wor willie, hwad wij helszt haffwe wele,
Endog tw hade icke så mykit godz for honden, thet
tw kwnde bettalett mett, Szå effter tw haffwer nw
warit hoss Måns Swenzon och anammett ther mere
godz Ther oss formoder tw kan well bettale same
cledde mett, och annet huad tw nu bestyrt haffwer Hwar-
före är wor willie och begeren, attu bestyrer till wort
behoff j^o stycke idle swart engelst aff then beste zart
kasterkumeske Lakan, xx stycker Jtem aff then annen
zart engilske lakan, xx stycker, Aff then tridie zartt
någet ringere xxx stycker Aff then fierde zart then
ringeste lakan xxx stycker Jtem eth stycke gott swart
flogell, och eth stycke gott lifferge flogell Tesligis någre
gode ferske kryddor, Jngefer, Negliker, Muskater, Canell,
Paradiiss korn, och andre kryddor som tw tenckie kan
wij behöffue, ock the som genom fersk äre Tesligis
och någet gott wijn, både vin van beauen och någett
renst win, och annet win, som tw tenckia kan oss
tijäner Och wtöffwer alt, attu bestyrer oss v^o eller vj^o
skeppund bly, thet är oss her storlige for nöden och
synnerlige wijd salebergit Jtem och någet gott Ham-
burge öll, tiil wort egit behoff Jtem ij eller iij stycker

gott emptz öll Jtem attu och bestyrer oss i Hamburg en god bryggere, som kan bryggia Hamburger öll Tesligis en god meltare Thette alt for:ne bestyr i then beste motten som wij betro tig wm Gud tig her mett befalendis .

Upsala den 31 Mars.

Utdrag af utgånga skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 272 v.

Aff vpsale vltima martij

Jtem vnthe v: n: herre geffle Borgere tiil godhe, ath the måge bruge theris seglas tiil Ryssenarffuen och tiil Åboo, Dog icke med någer ätande warur

Jtem Forleningx breff for Måns Ram på Kaukaierffuj bönder med all rentho och rettighett, gingerdh och sacköre liggendis i Nykirke sockn i Östre karelen

Jtem fougte breff for Thomas Nielson på Örby gård, och the Landboor ther vnder liggia

Jtem öpit breff for honum på en Ödis Jordh benempdh Vaijmar godz, Morle Jordh, Quittelle Jordh och Nyaby Thet är benempt ij krokor jordh liggiandis i Rängaw sockn i Taffuestehuss länn .

Jtem forsuarilse breff for Olaff Scriffuere i Smedzarffuit

Jtem breff for Måens i Querneboda, ath han må bliffua nemmast widh hemmaneth så lenge han wiil och formectar göra ther lika och rett aff, epter som hemmanett bliffuer forbättreth eller forbedtras kan, medhan han haffuer bygt vp hemmanet thet han och hans barn bör niwtha tiil godho

Jtem vnthe v: n: herre Matz Pederson v eller vj pund seedis landh vtaff S: Ericx Jordh i vpsale, och tesligis köpmandz hagen och Tegelhagenn .

Upsala den 1 April.

*Till utvalde erkebiskopen i Lund och danska rådet i Skåne,
svar på deras bref om oroligheterna i Norge, m. m.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 85.

Till Archielectum j Lundh och Riikisins
Rådt j Skåne aff Vpsale Prima Aprilis *)

Wår synnerlig gunst ock kerliig helsan tilforende
Verdig Fader och j godemen flere, wij haffue vndfongit
twenne eders scriffuelszer, mett tesse ederss sendebud
och tjänere Matz Torbiörson och Jonn Swenske, j
hwilke j tilkenne giffue vm then vproriske handling,
som Erchebiscop Olaff siig foretagit haffwer j Norige
emott Högborne Furste Kon:ge Ma:t tiil Danmark wår
käre Szwåger etc Och therföre begäre j atuj wilde (for
sådana leglighett schuld) skicke jn vdi j Norige eth merke-
ligit tall krigxfolk Rewtther och kneckte och tilhielp
ath affwärie slig schada och forderff etc Szå käre gode-
men, endog gud kenne wij wdij then motten stedtze
warit haffwe, och än nw aldelis äre, willige och benegne,
epter wor magt och ytterste empne ath affwärie then
gode herris och Danmarkis rigis schade och forderff,
Szå tuiffler oss dog inthet ath eder allom är jw nog
witterligit, hurv wore legligheter siig i thenne forledhne
tidh begiffuit haffue, och än nw begiffue j så motte,
ath wortt krigxfolk icke är tilstäde her wijd honden
Och forthenskull kwnne i wel sielffue besinne, hurv-
lunde thet kan ware oss mögeligit eller bequämeligit
så hastelige kome någott merkeligit tall krigxfolk tiil
wäge, och besynnerlige ath skicke någett Reszetiigh jn
i then Landzenda, szå tiidh årss, will thet icke heller
well bekoma, Och hwar man än hade rådth ath szende
någott fotfolk jn nordanfieldz, dhå får man ther ingen

*) I brädden står: Matz Torbiörsson.

näringh eller bärningen tiil thet, Therföre kwnne wij icke så jlende göre ther någett tiil, Men hwar thet wore kon:ge Mat: till Danmark wor käre Schwäger, och eder tiil willie giortt, kwnde wij well finne rådh och tilfelle ath jnkreckte tesse ordlandes her nemest wijd honden belegne, then gode herre och Danmarkis rige tiil gode, när wij wdij then sack aff hans kerlighet och eder motte ytterligere forstendigett bliffue, Befalendis eder her mett then alz:te gud .

Cedula

Käre gode men eder schall icke heller forwndra, atuj på någon kortt tiidh haffwe forhindrett och vpephollit Matz Torbiörson, hwilkit wij vdij en godh meningh giortt haffwe, Effter wij forskickett hade eth wortt hemeligit bud jn i Norige, vm wisse kwndskaper och legligheter ath forfare, aff hwilkit budh wij vdij sanningh fornummet haffwe, ath ther är inthet fremmendhe krigxfolk for honden i landet Endog Erchiebiscopen lather giffue almogen slikt tall nog före, ath han formoder siig vndszethningh, Huilkit wij forsee oss nest gudz hielp icke haffwer någet på siig Jterum valeatis

Upsala den 1 April.

Till hr Tyke Krabbe rörande landgillet af hans bönder i Sverige och om svenske undersåtars förhållna gods i Danmark, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 85 v.

Tiil Her Tyke Krabbe Aff Vpsale same tiidh [Prima Aprilis]

Wår etc käre her Tyke, som i scriffwe och begere atuj icke wille göre eder någet forhold opå thet landgille, som eder her i landett tilkommer aff edre bönder etc,

Ther opå giffwe wij eder tilkenne, ath tesse godemen wortt Elskelige Riikisins rådth och flere godemen Frue och Jomfruer her i riigit, som tiltall haffwe tiil någet godtz ock eigendom i Danmark, haffwe aff oss forfordrett och begerett ath wij icke skulle stedie någet affrad eller landgille her aff riigit förre än thom motte wederfaris skäll och rett vtaff then dell, thom tilkomber i Danmark, effter som her vtloffuat wart, när menige Danmarkx rigis radz Fulmyndige sendningebudh her Truidh Wulffztand, Niels Lwnge och Axell Jull her hoss oss tilstädis wore, Tiil hwilkin loffue och tilsagn wij och the godemen her i landett fult och fast holle oss wiidh Och endog thet är en ringe ting her Tyke som eder tilkomber her i riigit, skall thet dog bliffue tilstäde tiil eder händh, när gudh föger, alt annet kan kome tiil en god rettelse, vm huilkit wij begäre ati wele winleggie eder vm, ath thet motte dog ens kome tiil en endhe Vij haffwe och så god breff och skell på v tynnor smörrenthe i Halland, motte oss ellies wederfaris så mykit som skell wore Eder her mett gud befalendis .

Upsala den 8 April.

Till hrr Birger Nielsson, Karl Eriksson, Göstaf Olsson och Severin Kiil om åtskilliga ärenden.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 86.

Tiil Her Birge . Her Karl . Götzstaff Olszon och Söffuerin Kiill Aff Vpsale 8 Aprilis Anno etc 36 .

Wår etc Wij haffue fått edre scriffuelse godmenn . J hwilke i tilkenne giffue, atj haffwe warith tiil rådzh om wor boijert, ther ligger wijd Lödisze, och epter the tidender, ther kompne äre aff Danmark, ath saken emellom Kon:ge Ma:t til Danmark, the Lubske och oss, skulle

aldelis fordragen och offwertaledh ware, Therföre wette i icke vm same boijert skall vtrustes eller eij, begerendis i then motte wette wor willie etc Szå forwndrar oss icke lithet, ati aldellis äre så letfärdige ath settie tro och liit tiil alle the föke tidender ther wancker om landet och besynnerlige the ther kome i fran Danmark, epter ther är dog inthet annett än löss grund vnder, och hwar en fast szå skedde, ath saken wore alsamens platt öffwer taledt (som oss nog fructar, thet är icke än alt så clart som ord aff går) man skulle icke dog tagedt szå lettelige wijd siig vtan lickewell tenckie ther alffwerligen tiil, ath holle siigh aldellis viderrede tiil ath giffue och tage, epter som nw verdzens lop är, ath tro och loffue acttis gansche lithet Och forthen-skull hade wij formodett ath Boijerten skulle på thenne tiidh ware aldellis berede och hoss flottan, epter som i oss i Arboga loffwade och tilsagde, thet wij icke formodett hade, så lettelige skulle aff slagit bliffue, huad som ene gonge beslutid är, Men wij kwnne icke annet ther vm besinne, vtan ati godemen wele gerne bliffue stedtze heme och icke haffwe nägen bekostningh, omak eller vmsorg, som thet siig dog well borde, atj droge någet aff byrden mett i bland, Hwarföre är än nw wor alffwerlig willie och begeren ati wele tage saken annerlunde och något alffuerligere före, både i ene motte och andre, och mett thet aller furste så lagett ath same boijert aldellis mett all krigxtilbehöringer welberustedh sznarlig skickes nidh tiil flottan, Och ther tiil then meste fettalie j kunne åstedh kome Oss forwndrar och storlige ati icke haffue skyndett mere än the ij fettalie skiip tiit nidh, epter i well wette, the haffwe inthet annet lithe tiil, än thet the kunne få i frå Lödisze Therföre skynder än nw all then fettalie ther heden som j kwnne åsted koma, Och huad som aff gerden tilbage är, obruggit och obakadt, må j än nw

flitelige winleggie eder om, offörszumeligen lathe thet bryggia och bage, ock skickedt tiil flottan, som aller störste magt på ligger och görer eder icke szå monge lösze skotzmåll, som nw skeer Forty saken wiil icke mett skotzmåll eller forhalinger vtretthet bliffue, ther wiil höre tiil skiip wärior hoffmen hestar och harsk Therföre tager än nw saken nagott ärnstafftiig före, ther wiil icke falle finger emellom .

Framdelis som i och beröre, ath Borgerne beclage siig icke formeckte ath holle the knechter ther liggia i byn, Hwarföre äre wij tiil frijdz ati skicke them hiit vp, wij haffwe them well her vppe hoss oss behoff, epter the haffue så store besweringer i then motten, dog så atj godemen i Vestergötland äre fortencchte ath forware Lödisze by, så ath han icke motte forrådh eller forraskedt bliffue ther ligger och magt opå, Oss tuiler inthet ath thet selskap i Norige jw practicere ther flux opå .

Vij haffue och besportt, ath i Holland äre någre Landzknecter forsamlede, wette wij icke hwart the siig ackted haffue Hwarföre tycktis oss rådeligit ware, ati wille haffwe edre hemelige bespeijninger jn tiil Berendh och annerstedz i Norige, latendis forfare om ther bliffuer icke insatt någett fremmande krigxfolk, tiil ewentyrs Erchebiscopen haffwer någott ther han fortröster siig oppå, epter han sig slig vprorisk handell foretagit haffwer, J thenn motte i wele haffue ackt och tilsynn och aldelis så bewise eder i then och andre saker som wij betro eder alffuerligen vm Gud eder befalendis

Upsala den 8 April.

*Till Severin Kiil om noggrann vaksamhet, förmaningar
till frälset, matvaror till flottan, m. m.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 87 v.

Tiil Söffuerin Kiill allene same tiidh [Aff
Vpsale 8 Aprilis Anno etc] 36 .

Först ath han haffwer eth gott och nöge vpseende
i then landzende och besynnerlige vm Elffzborg slott
och Lödissze ath ther skeer icke någon skalchett eller
forrederij

Jtem ath han seger frelsit alffuerligen tiil ther i landett,
ath the tage sakena något alffuerligere än nw skeett
är Och att then Boijart motte bliffue well vtrustedh
och sendis nidh tiil flottan, som vtloffuat war i Arboga .

Jtem ath fettalien motte flux nider sendis tiil
skiipen som magt på ligger, och att gerden motte bliffue
flux bruggin och bakadt och sendis

Jtem ath the godemen settie icke tro eller liit tiil
alle föke tidender, som ther wancke, ath the Lubske
och dominus skole ware forlickte, saken är icke än så
clar vt dicunt

Jtem ath the gode [men?] wille holle en god Bark
eller seijdenskip ther wijdh Lödissze thet wiil göris ther
behoff .

Upsala den 12 April.

Till hr Erik Fleming och Måns Svensson om det fördrag, som Danmark i Hamburg ingått med Lübeck äfven å Sveriges vägnar, hvilket för Sverige är alldeles olidligt; klagan öfver att konung Christian så illa tillgodosett Sveriges rätt och fördelar, och icke ens sändt upplysningar om fördragets innehåll; om vigten af försigtighet emot Danskarne; ytterligare värfning af krigsfolk; flottans sammanhållning och dennas samt landtruppernes återvändande till Sverige, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 87 v.

Tiil Her Erick Flemmingk och Måns Swenson aff Vpsale 12 Aprilis . med Sigfriidh

Wår etc Käre her Erick och Måns, skole i wette ath nu j tesse dager äre oss nogne breff och scriffuelszer i frå Högborne Furste Hertug Magnus tiil Szassen wår käre her Fader, mett wor draffwant Jost Barg, tilhondhe kompne, och ther i bland en Copie eller affscriff aff then foreningh och Contract szom emellom wor Swåger kon:ge May:t tiil Danmark, oss och the Lubske, nw nyligest vdiij Hamburg beramet och forhandlet bleff, Ther vtaff wij gruntligenn formerkie kwnne, hurv same handlinger siig tildragit haffue, Endog wij en gantske ringe ting och än så gott szom platt inthet therwtijnnan forwarede äre wtan wore saker äre aldellis tilbage bliffne, Som i wel ytterligere vtaff tesse jnnelycte (oss anrörende) ij eller iij articheller, (huilke wij vtaff szame handlinger haffue vtcopiere latiid) well formerkie kwnne hwad oss mangler och feler, Och besynnerlige vm then Artichell, ther mett wij schole forpligtige ware jnnen neste Michaelis stå the Lubske, Greffwe Johans erffwinger och then Heijlosze Böszwickt

Berendh von Melen, til rette Och lide och vndgielle, hwad kon:ge Ma:t tiil Danmark, oss emellom for en sententz eller erkentnuss i thenn motte aff seijendis worder, Szå haffwe wij eth stortt tuiffuelsmåll, i hurudane motte the wele seija oss same sententie vtaff, Dog wette wij emellom gud och oss atuj haffwe rett opå stå, ee hurv ther om oc kan dömp't bliffue Och sedan ther wij mett sliik dom och sententie (tileffwentyr's then som oss vldelig kwnde aff sagt bliffue) icke wilde oss åthnøije lathe, dhå skulle kon:ge May:t tiil Danmark icke forplictig ware, ath göre oss någon hielp eller bistond emott for:ne partier, som äre thee Lubske Greffue Johans erffwinger eller Barend van Mälen, Hwilkit wij dog alriig betrod't hade then gode herre vm, ath ingå en slig vldelig handling Forty all wor saack emellom the Lubske och oss, ståår icke annerlunde än szå gott som platt öpin, kan well skee ther ligger någon annen hemelig och forteckt stycke vnder, så ath the Holster och Dantske wore well tiil friidz, atuj och the Lubske kwnde än nw kome i hårett til samens, och the szedan ther egenom kwnde göre siig ingong tiil eth nytt kriig, och så få tilfellett ath kome theris schade effter, mett wort forderff, Annet kwnne wij icke ther vtaff besinne, Hwarföre är wor willie och begeren, ati mett all störste flit eder aldelis winleggje wele så ath wor skiipz flotta motte well bemannet bliffue både mett gott skiipzfolk Bysseskytter och annett huad som ther behöffues Och hwar i offwerkome kunde någre rethsinnige och forfarne krigxlewde och besynnerlige the rette sziöhaner Thå lather them eder icke vngå vtan tilseija them en redelig besoldung, Wij forsee oss i haffue wel råd'h ath be-thale thom, och hwad i icke haffue, så schole i well få, Szamelunde ati see eder wiszligen och wel fore, vack-tendis eder for forrederij (hwilkit nw vtan motte mygit brugis i werlden) Ther ligger aller störste magt opå,

Och hwar kon:ge May:t tiil Danmark tilbiuder ath settie någott folk jnd på wåre skiip (huilkit han genom sin scriffuelse haffuer latiid oss forstå ath han ackter göre) thet städer ingelunde tiil, vtan behielper eder heller mett wort egit folk, hurv i kwnne Och lager jw så, ath j wette hwem i städie jnd om bordz mett eder, och ati icke tage någon förredere eller löss hoop jnd, ther ligger aller störste magt opå, Tesligis är och wor willie ati jngelunde skilie flottan åth, vtan heller forsterkie eder mett then meste magt i kwnne aff sted kome, så ati bliffue snackfrij ee hurv alle saker siig begiffue kwnne, wåre och så tesligis wor begeren ati än nw eder forsterckie wilde mett eth welligt och welbeseglett huffuod skiip, ee hurv i thet och become kwnde anten mett köp, dhå wilde wij finne god rådih till ath bettaledh, eller och bythet eder tiil, for någet aff the annen gamell skiip dhå såge wij thet ganske gerne, Och lather ingelunde någre aff wore skiip löpe jnd åth Norige, som wij scriffue eder nw nyligest tiil, ath wij wore tilfriidz mett, Epter wij ingen fastere grund fornummit haffue än nw for handen är, wij såge och gantze gerne, ati wilde förtenckte ware, ath giffue eder offorsumeligen mett flottan hiit hem igen, och tesligis skynde thet annet folk Ryttere och kneckte hem igen, som ther ligger i Schåne, oss formoder the göris nw ther inthet stort mere behoff .

Framdelis skole i wetta, ath wår Szwåger haffwer vdiij same sin scriffuelse berört ath the Verdige Bisper som äre i Dantze, haffwe ater någon ny stemplan for hender, kwnne wij well tenckia på wårt argeste, Och for then skull haffuer then gode herre skickett ther heen eth siit hemeligit budh, och som han foregiffuer när thet tilbaga komber, wiil han lathe oss forstå, huad ther för handen är Ther om J och så wele befråge och bespane, hurv thet sig haffuer, eller huad ther aff

bliffue wiil, Dog förmane wij eder wijd then eedh och tro tjäniste som i oss loffuat och sworit haffue, ati thenne handling, och hwad wij vtij så motte scriffuit haffue, aldellis holle thet hemelige jnne mett eder, icke latendis eder i någen motte förmerkie, atuj haffue scriffuit eder sådana legligheter tiil, vtan som i thet ellies sielffue förnummet och besportt haffue, weliendis förthenskull någett förhandle i saken .

Yttermere som i well wette her Erick atuj haffue vthskickett Jörgen Lewthner, ath forsolle oss en fänicke Landzkncker, ther aff Hertug Christierns Läger etc Är forthenskull wor begeren, ati offorsumelige wele giffue oss tilkenne, vm slige knechter bliffue oss tilstadde eller eij, ther wij och kwnne oss någet effter rette Käre her Erich och Måns oss forundrar och icke lithet ath Kon:ge Majjt tiil Danmark wår Swåger förholler oss same Hamburgske handling så mygit lenge Och hwar Hertug Magnus wor her Fader icke hade anseed wåre legligheter i then motte och skickett oss same handling bescreffne tilhonde, dhå hade wij platt ingen rettelse hafft, Dogh är well sant, ath wor szwåger mett sin scriffuelse haffuer vtloffuat mett thet furste, ath skicke sine sendebud hiit vp tiil oss mett same Contract, och gör sin vrseckt hög nog ath han tiil thenne tiidh tess icke hade kwnnett bekomme, Fortij han nödgis tiil ath bruce sine godemen her och ther allestedis, och en part som han hadhe ackted skicke hiit äre krancklige, Szå wette wij icke, hurv wij same forhandlingar och skotzmåll fforstå skole .

Yttermere är wor willie och begeren ati wele skaffe oss i tjänisten viij eller ix gode Friborne men, aff Hertug Christians reijsige, The ther wore gode duglige hoffmen och ride ferdige then sielff fierde, thenn sielff fempte, mere eller minne, hurv legligheten siig dhå begiffue kan Och må i ware vtöffuer ens mett thom vm theris

besoldung Och huad i vdijs then motte thom tilseijendis worde, opå huar hest om årett, thet som skiell met fölie kan, ther lathe wij oss mett åtnöije, dog (vm schadenn) wele wij icke gerne förplicte oss tiil

Szedan thetta breff aldellis beslutid war, finge wij thin scriffuelse Måns mett Niels Olson Ther vtaff wij forstätt haffue attu haffuer waridh tiil ordhe och samtals mett Kon:ge May:t tiil Danmark, och att han haffuer giffuit tig saken så tilkenne, atuj äre jw så högdte och well vdijs same frijd och Contract besluthne och forwarede som han, Och lott then gode herre tig så forstå, atuj same handling aldellis gruntlig fornimme skulle vtaff hans scriffuelse mett wor småswen Christoffer, huilkit dog icke så skeedt är, forty vdijs thet same breff, som oss met same Christoffer tilhonde kom, war platt ingen beskeijd vm same Contract vtan någre skotzmåll och löse förhalinger, ath then gode herre wilde tilschicke oss same handlinger, mett sine egne sendebud, Szå forundrer oss icke lithet, huj same handlinger bliffue oss så lenge förholdne och fördolde, Och wette icke förthenskull, huad wij ther om tenckie skole, Therföre råde och biude wij eder än nw, atj vdijs alle motte see eder well och vijszligen före, skyndendis eder dhädan thet furste i kwnne, Och opå thet i tess bätte kunne få tilfellett ath giffue eder dhädan, må i giffue före atj haffue stor breck på fettalie Och kunne for then, och andre slige orsaker skull ingelunde lengre förtöffue eller vnderholle eder ther quarre hwilkit i och så måge mett ederss scriffuelse tilkenne giffue Niels Boije, ath han må beclage Swänernes nöd tiil thet ytterste, så ath thom fattis icke annet vtan all then dell, the schole holle opå, Och ath the forthenskull icke heller lengre kunne siig ther forholle skyndendis siig dhädan mett thet snareste .

Ytterligere är och så wor willie ati så lempelige och hemelige forfare wele, om the Lubske icke haffue smort Kong:e Matz hondh tiil Danmark, effter them bliffuer jnrympt alt huad the begeret haffue mett store frijheter och all theris priuilegier och Bornneholm forseglett vdi j L [50] år mett annet sligt mere Tesligist wele wij och atj wele fortencnte ware ath beskaffe någre skiip ladde mett salt hiit jn [i] riigit Samelunde tiil wort egit behoff win, clede, Sidengewant och annet huad wij behöffue som wij tilforenne ther vm nog scriffuit haffue Skole i gode men och wette ath Kon:ge May:t tiil Danmark haffuer swaret Jörgen Lewthner tiil thet werff wij honom mettgiffuit hade, som war ath beskaffe oss en fänlin Landzknecter i wår eedh och besoldung, Szå ath Jörgen icke siig i then motten forhaste skulle, vtan haffue Patientiam tiil tess han forlother hele hopen Szå skulle wij få sa monge knekter wij helszt haffue wele, wette wij icke heller hwad grund ther vnder är, Jtem valeatis

Upsala den 12 April.

Till hr Erik Fleming om fredsfördraget i Hamburg, framställningar, som böra göras till konung Christian, värfvande af knektar, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 90 v.

Tiill her Erick Flemmingk alene same tiidh
[Aff Vpsale 12 Aprilis] mett Segfriidh

Wår etc Käre her Erick, Som i well fornimme kwnne aff thetta metföliende breff eder och Måns Swenszon samptlig tilscriffuit, hurv then handling siig tildragit haffwer nw nyligest i Hamburg, Och hurv lunde wij vdi j same Contract jndragne äre, Så ath oss icke tycker behöffuis, thet wijdere förtälie, Hwarföre haffue wij så fortencnt oss, och wele, atj schole

giffue eder personlige tiil samtals och handling mett kon:ge Ma:t tiil Danmark, dog vnder sligt skin, atj icke haffue wor befalningh i thenn motten, vtan lige som i tage thet vtaff eder sielffue mett Och må i vijd thetta effter:ne seet eller hurv eder dhå best tyckes mett skickelige ord och lempe settie edre framsethningar jn for honum .

Först hwickeledis eder (vtaff eth almennigt och widtlöfftigt ryckte) är witterligt wordit, ath vdiij Hamburg i then nest forledhne dag, är forhandlett tiil friidh och endrect emellom kon:ge May:t tiil Danmark och the Lubske, endog eder icke witterligt är, hurv wore saker i same möte vtrettede äre eller vm wij i same frijdsamelig handling besluthne äre eller eij .

Och forthenskull må i well begere, ath kon:ge May:t tiil Danmark wiil lathe eder see och offuerläse then Contract som vdiij same möte forhandlett och beslutid bleff Och när så fierre komber atj få same hande emellom, dhå lather then eder grannelige förelese, Och hwar i fornimme the artickler som oss anröre, icke annerlunde forwandlede äre, än som the bescreffne liggie vdiij thetta metföliende breff eder och Måns Swenson tilscriffuit är, Dog må i så giffue then gode herre före Hwrlunde i vtaff same handling forstått haffue, ath kon:ge Ma:tz saker tiil Sverige äre therwtiinnen forhandlade endels tiil vlidelige weger Thet dog kon:ge May:t min nådigiste herre, vtan tuill siig icke formodhet hade, Och besynnerlige i thet Artichell, ath kon:ge Ma:t tiil Sverige skulle forpliictig ware, ath stå the Lubske tiil rette Jtem greffue Johans erffuinger och Bärend van Melen, vdiij huilkit Kon:ge May:t min nådigiste herre vtan tuill haffuer store och dråpelige beswaringer Och ath Kon:ge May:t tiil Sverige thet ingelunde trodt hade, ath Kon:ge Ma:t tiil Danmark skulle siig haffue i så motte latiid handle ifrå kon:ge ma:t tiil Sverige, vt-

öffuer margfallig breff, Segell, loffue och liiffte som emellom beggie kon:ge ma:tter, som tiit och offte giorde och gångne äre, Och effter som same beswärlig artichell jneholler Ath hwar kon:ge Ma:t tiil Swerige, min nådigiste herre, sig icke mett then dom eller sententz wiil benöje lathe, som emellom h: n: och thom (tileffwentyr hans nåde och Swerigis rige vlidelig) kan aff sagd bliffue, dhå skall kon:ge Ma:t tiil Danmark icke forplictig ware ath göre kon:ge ma:t tiil Swerige, min nådigiste herre, någon hielp eller bijstondh emott for:ne partijer the Lubske Greffue Johans erffuinger eller Berendh van Mälenn Så tyckis mig, ath same artichel är kon:ge Ma:t tiil Swerige och Swerigis rike migit forkortt .

Sedan hwar kon:ge Ma:t tiil Danmark swarer eder, ath han nödgedis tiil ath vndergå en slig szådana forligning, epter wij icke wilde göre honum någon yttermere vndsethning medt sölff och peninga, Ther må i dhå sware tiil, som eder och well witterligt är, Atuj haffue giortt, i then motten, thet meste oss haffwer någon tiidh mögeligit warit, szå atuj ther vtöffwer forskringret haffue meste delen aff wårt barskatt, och besweckett thette fatige rige yttermere än wij kwnne bekende wære, Giffui gudh ath alle kon:ge Ma:tz tiil Danmark herrer wenner och forwanter hade stått i thenne fegde så faste som kon:ge Ma:t tiil Swerige giort haffwer, skulle thette longlige krig tileffwentyrskommit kon:ge Ma:t tiil Danmark mygit lettere och ringere wijdh än nw skeedt är .

Tesligis hwar kon:ge Ma:t tiil Swerige hade welett gått tiil någon fordragt mett the Lubske, hade h: n: tess welbekomett, i forstenne strax thetta krig begynnet war, ther hans nåde och well wiste the herrer och forwanter som therwtijnnen gerne hade welett forhandle, Men hans nade wilde thet icke göre, eller i så motte vnfalla kon:ge Ma:t tiil Danmark, effter kon:ge Ma:t tiil

Danmark forsåg siig alt gott tiil kon:ge Ma:t tiil Swerige, och mett szå margfollelige bud, breff och Segell, besöckte h: n: vm hielp och bijstondh emott the Lubske, hwilkit h: n: for ingen dell vtslå wilde, vtan wilde heller ware i forbundh mett sin her Swåger, herrer Furster, Adell och godemen än mett the Lubske .

Och for tesse orsaker skull hade Kon:ge Ma:t tiil Swerige icke letteligen betrodt, ath h: n: skulle i så motte vtluckt bliffue aff same fridsamlig handling, kenne gud h: nade haffuer lichuell giort sin ytterste fliit i thenne fegde, både tiil landh och watn, och mett sware peningz forspildinger i eno motte och andre, Och hwar h: n: icke skulle, for all sin bewiste godwylie, haffue mere tack, eller tilforladelig wenskap, dhå see thet gudh forkertt .

Och effter slige hans nåde endels (som iag besinne kan) vlidelige handlinger beslutne och beramede äre Begerer jag kerlige på Kon:ge Ma:tz min käraste nådigiste herris wegna, ath eder nåde wiil dog i tesse ärender met dele mig rette grunden vtaff same handlinger Och wetta mig på h: n: wegna eth gott och szwågerligit broderss råd, hurv och i hwess motte hans nåde sine saker nw fore tage skall .

Käre her Erich, huad i yttermere besinne kwnne som kan behöffues, och oss anliggende är, dhå görer thet besta som wij betro eder om

Cedula

Szå haffuer och Jörgen Lewthner scriffuit oss tiil vm en bestellung for kneckterne, om the honum til-lathne bliffue, Hwarföre är wor begeren ati ther om forhandle wele, så ath same bestelling motte giord bliffue på lidelige och drägelige weger, huilkin i thom sedan på wore wegna besegle måge, Och atj lagat så,

dhet Jorgen kwnde få så munge peninga dhet han kwnde stelle knechterne tiil frijdz mett, Wij forsee oss ath Jon Scriffuere är jw fram kommen medt then summa han hade Jterum valeas

Upsala den 12 April.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 272 v.

Aff vpsale 12 Aprilis

Jtem fougte breff for Peder Scriffuere på Salegruffuo

Jtem Literas Collationis for her Christienn på Gierdzlösza prestegioldh på Ölandh .

Upsala den 13 April.

Till Jöns Nielsson på Kalmar om Henrik van Cölen, den af Tyskar i Stockholm uppgjorda sammansvärjningen, maningar till försigtighet, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 92 v.

Tiil Jöns Nielsson aff Vpsale 13 Aprilis 36 .

Wår etc Wij screffue tig tiil i frå Stocholm Jöns atuj gerne vilde haffue Henrick van Cölen hiit vp tiil oss, och rådes wiidh mett honum om någen bygningh, som wij ackte ath lathe haffue for hender, Szå är han icke än nw komen, thet oss forundrar, Hwarföre är än nw wor willie attu offörsumeligen skynder honum tiil oss, ther ligger oss magt opå,

Yttermere Jöns giffue wij tig, vdij en hemelig meningh tilkenne, ath nw nyligen hade siig en hoop Tysker forbundet vdij Stocholm, actendis ath forraske och forråde oss Stocholms slott i frå, Och i the same dager,

halpe gudh, ath wor fogte Germund Swenson fick ther en warnagel vtaff, och fiik så en partt vtaff them wiidh halsszen, Szå tuiler oss inthet ther i Calmarne finnes och en hoop ther föge duge, och besynnerlige the Tyske borgere, Tiil huilke wij råde tig, tu icke setter tro eller liit tiil, Vthan see well på bredett så ath thet slott bliffuer oss icke affhendiget eller i frå forraskett ther ligger aller störste magt opå, Och giff tig ingelunde i frå slotthet, mett minne tw enkiende westh tw haffuer thet folk ther vppe som trogett är, ther tw kan fulkompnelige settie tro och liit tiil, Forty oss tuiler inthet, the Lubske och Berendh van Melenn leggie siig all win vm, ath forrade thet slott och stadh, effter thet ligger ther szå när forhondenn hwar the thet ellies någrelunde bekome kwnde Therföre winleg tig ath tage well tilware på same slotzloffue, som wij fulleligen betro tig vm, huilkit [wij] ock nesth gudz hielp wele tig tiill thet beste betenckie, och spar icke bud och scriffuelser, ath giffue oss stedtze tilkenne, hurv alle legligheter siig begiffue, hwar ther och kommer någre lösze tidender, så ath saken emellom the Lubske och oss skulle öffuertaedt ware Thå seett ther ingen tro tiil, thet är än icke alt tilleffwentys så clart som rycktett wancker, Och latt jngelunde seglatzet löst för än tw får wor scriffuelse ther vm Yttermere vm then fettalie tu skulle sende tiil flottan, är wor willie attu giffuer oss tilkenne, mett thenne breffuiszere hurv ther om är, [huru] mygit tu haffuer skickett ther hen, eller huad tw än nw haffuer råd tiil, Tesligis vm thet seydenkiip ther bygt är i Calmarna huad thet wiil duge Och om alt annett som oss magt på ligger Gud tig her mett befalendis .

Stockholm den 21 April.

Till amiralen Måns Svensson om fredsfördraget i Hamburg, föreskrifter om flottans hemsegling, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 93.

Tiil Måns Swensonn Aff Stocholm 21 Aprilis

Wår etc Som wij gåffue tig tilkenne medt wor seneste scriffuelse Måns, huilken Seffred forde vtöffuer land i frå vpsale, vm alle honde legligheter, och besynnerlige vm then handling, som vdiij Hamburg beramett wartt, atuj åre vdiij same handling szå gott som vtelucte etc Och forthenskull scriffue wij then tiidh, och formante tiig, attu skulle aldelis see tig wåll och wiseligen före, Och mett thet snarest giffue tig hiit hem igen mett flotan etc Szå är thet och ån nw wor willie och same begären attu wilt therwtijnnan allfuerligen fortentt ware ock mett thet förste skynde tig mett flottan dhådan, Forty wij wette icke hwad ther vnder är, ath then gode herre wor Swåger fordröijer och foriler så lenge ath skicke oss same handlinger tilhender, Och när så fierre kommer, attu löper hiit hem mett flottan och komber jn vnder hanöo eller vnder Bleckungz sideu dhå må tw well lathe iij eller iiij aff the små skiip, Longebarken Segelskipett och Boijerten löpe genest jn i Calmarna sundh Och attu setter ther gode trogne karle opå som gå wp i byn och opå slotthet och tilsee hurv ther står tiil, Och hwar tu hade rådh och empne tiil ath forsterkie thet slott mett ij^c eller ij^c gode retsinnige karle thå såge wij thet mygit gerne, Ther görss nw folk behoff, Therföre leg tig win vm, ath så skeep motte, Tesligis attu wilt fortentt ware, ath skicke ij eller iij retsinnige gode karle tiil Calmarna, som kwnne handle och bliffue hoss the knecter ther åre

wij fructe storlige vm thet Calmarna Forty ther är en effwentiirs hoop i then byn, kan hende ther är än icke alt så clart, som ther synes Therföre kwnde man tenckie tiil ath forsterkiett, dhå wore thet gott, Och atuj kwnde få wort folk hiit vp i landet, her görss och behoff vndsethningh, epter her är buller och rumor nog allestedz, och besynnerlige i thetta Stocholm, her haffuer warit eth grofft forrederij på ferde i byn, hwilkit alrede på ferde war, meden tw hade befalningen Och hwar then alz:te gudh icke hade nw besynnerligen beskierth och forwarett oss, dhå hade wij waret forrådde Therföre for gottis wunnen schull, leg thetta ärendhet någet hart på sinnet Skindendis tig dädan, wij haffue nog her heme ath tage tiil ware, dog latt thetta ärendhet ingen man forstå, vtan haff thet hemeligen jne mett tig, Och leg tiig win vm ath forsterkie tig mett all then magt tu bekoma kant, ther ligger magt opå, Och wackte tig Måns for onde rådgiffuere, thet kan inthet stort forgiffdigere ting ware, än onde råd, Therföre tenck ther och tiil attu west huem tu haffuer i råd och dåd mett tiig .

Oss bliffuer och nog foregiffuit, ath ther skall liggie någre kneckter forsamblade i Holland, som skulle koma Erchebiscopen i Trondhem tiil vndsethningh, på then gamble Konnungh Christierns wegna, Hwilkit wij dog icke tro kwnne, vm huilkit tw dog wilt haffue thin wisse bespeijningh vthe, ath man kunde få någett wette hurv legligheten siig i thenn motte begiffuer vale

Stockholm den 21 April.

Till Jöns Nielson på Kalmar om åtskilliga ärenden.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 94.

Tiil Jöns Nielson på Calmarne Aff Stocholm
21 Aprilis 36 .

Wår etc Som tu scriffuer Jöns och giffuer oss tilkenne ath ther äre någre skiip jnkompne for Kalmarna i frå stederne, som är Stralesundb Kolbergh och Anchlarn, Och ath the icke annet haffue fört vthan öll aleneste Begerendis forthenskull wette wor willie, vm tu skall städie them någre fetwarur eller ethande warur dhädän igen, etc Ther opå giffue wij tig tilkenne (som wij och senaste genom wor scriffuelse giort haffue) ath Kon:ge Mart tiil Danmark wor Swåger icke än nw tiil thenne tiidh, som är Dominica Quasimodogenitj haffuer sendt oss then handling bescreffuen eller nagen rett vnderuiszning, huru thet möte i Hamburg siig forluppit haffuer anthen tiil frijd eller vfriidh Och forthenskull wette wij icke hurv saken och legligheten siig i then motten begiffuer, och forundre therföre ath the dierffues sende theris skiip och godz hiit jn i riigit för än same handling eller frijd oppenbarlige och almennelige forkunnat är, Hwarföre kunne wij inthet annet tig i then motten tilkenne giffue, vtan attu må lathe same skiip, och besynnerlige thet Szunderske skiip, bliffue ther tilstäde, til tess man kan yttermere få fornimme hurv same handling siig forluppin är, dog må tw så hemeliga fare her mett, ath the thet icke fornimme kwnne, dog forhalendis thom tiden thet lengzste tu kant, tiil tess tu ytterligere får wor scriffuelse ther vm, latendis thom lichauell skipa vp theris öll, och bestell mett borgerne, ath the fortingett, dog ath the forhale them bethalningen på någon

tiidh, tiil tess tu får wor scriffuelse ther vm Och när så fierre kommer, ath the schole haffue theris bethalningh, Thå må tu biude borgerne, ath the icke giffue thom andre warur igen, vtan aleneste Calmarne silke, och tesligis måge the well bythe, och giffue thom Calmarne öll, for Tystöll, Och seije thom sådana meningh Epter i godemen icke före oss annet tiil, än öll Szå haffue wij her i Riikit icke hafft så swår torst i thetta krich, ath i behöffde göre oss så stor tilföring mett öll, wij haffue dog (gud tess loff) hafft öll och bröd, eder forwtan, gott och nog, Therföre haffue wij nw inge andre warur giffue eder igen, vtan Calmarne öll, for Tystöll, Och tilsted thom inge andre warur, hwarken ätande warur eller fethe warur, ath före vtaff landett, Men hwar borgerne haffue rådth tiil någre små klippere, dhå äre wij tiil frijdz ath the giffue thom mett wth i bethalningen .

Och hwar tu kant öffuerkoma en halff lest eller heell, genom gott Rostocher öll, dhå må tu thet köpe till wort egit behoff, Samelunde attu wilde fortentt ware ath köpe någet gott Hamburgere öll och embstöll, ee hwar tu thet nemast bekoma kant, lagendis tine stycker så, attu haffuer någott gott öll i kellerne, Forty wij haffue nest gudz hielp acttett kome tiit tiil tig i sommer, Och tileffuentyrs dhå kome någre wore herrer och gode wener tiil oss, attu forthenskull icke bliffuer nödstelt .

Yttermere Jöns Epter the aff Städerna fore tiit så mygit öll, och inthet annet godz, wette wij icke vm ther är någon godh meningh vnder, Therföre ackte granneliga på slotthet Och tilstedt icke ath folket som hoss tig äre på slotthet, wanke for mygit i byn, och slå sig alle dage fulle, som mygit skee pleger, kan hende ther finnes sådana mening vnder mett same öll, ath the mene kwnne forrade tig och slotthet ther egenom,

Forty tu behöffue inthet tuile, ath huar the Lubske och thet selskap kwnde göre oss nagen skalchett, dhå winleggie the siig ther vm i thet ytterste, biudendis thet först tiil wiid thet Kalmarna, ath the kwnde forraske oss thet i frå, Therföre ackte wäll opå, som wij betro tiig om, Och haff en god tilsyn mett the borgere ther i byn, the äre icke alle vtaff then rette wll ee hwar thet findz igen, Szå är ther och en Borgere i Calmarna benempd Jören Bysseskytte, hwilkin ther tilforenne haffuer vdij Ko: Ch: tiidh mygit warit oss vnder ögonen Therföre råde wij tig attu icke setter nagen stor tro eller loffue tiil honum, Dog attu haffuer thetta hemelige inne mett tig, Och then som tine breff läss tesligeste .

Vm Tullen wette wij icke annet, vthan attu må forhandle mett thom, thet beste tw kant, så ath the giffue en skälig tull vtaff alt thet the sälie, hwar viij, x eller xij:te penningh, eller hurv tu best kwnde bliffue vtöffuer eens mett thom, hwicket oss formoder the icke wigre kunne, Dog så, ath aff theris kramkijstor och kramtunnor motte och så wäll, som aff alt annet godz bliffuer(!) giordh tull vtaff, effter som sagt är, hwar x:de eller viij:te penningh när thet solt bliffuer, ellies kan ther alriig bliffue någon beskedelig Rekenskap på hollen

Men thet the aff Strålesundh mene siig skole bliffue tulfrij epter theris gamble priuilegier, thet haffue wij än nw inthet bejagett eller samtyckt The aff Kolberg haffue icke helle giort oss stor tilforningh eller warit oss något mygit tiil gode i thenne fegde, Therföre kwne wij icke heller giffue thom Tulfrij, Dog mett thom aff Trettow må tu see egenom fingeren mett på thenne tiid, så lenge wij få ytterligere wette, hurv handlingen siig forluppin är .

Framdelis som tu giffuer tilkenne om then wald, och begerer en waldmestere, Szå forsee wij oss ath

Henrick van Cöleenn skulle thet bestelt haffua, effter han haffuer sig jw vtgiffuit for en bygningzmestere etc Så haffue wij och forstått ath thet Kurtorn som Per Swenske lott forbette, står så gott som tacklöst, hwilkit oss icke welbehager, wore forthenskull wor begeren attu tencker tiil lathe teckieth igen mett thet furste så ath thet icke bliffuer platt i grunden forderffuett .

Vm thet segelskiip tu haffuer lathet byggie ther wijd Kalmarna må tu mett aller förste windh lathe löpett jnnen skerdz hiit jn for Stocholm, her wele wij lathe skicke ther skiit tiil som tijäne kan, och lagett så, ath ther kommer opå en god styreman, som well wett leden jnnen skeerss .

Som tu och begerer Jöns, atuj wilde sende någre peninga nid mett Erick Scriffuere, ther folkit kan aff lönes mett, nw Walburgis, Szå behöffuer tu icke tro, atuj sende någre peninga tiit nidh Tw må skrapa tilhopa huar tu kant få så mygit, ath folkit måge bliffue endelige well tiil friidz stelte, ther ligger magt opå Thu kan well sielff besinne, wij haffue daglige en dråpelig peningz wtgiffit, Therföre leg tigh sielff win vm, ath tage vtaff then ene seckien och botha then annen mett Gud tig her mett befalendis .

Käre Jöns for all then tro och loffuen, som wij haffue tiil tig, Och wijd then tro tijäniste som tu oss loffuat och tilsagt haffuer, bedie, råde och formane wij tigh, på thet aller högzste, attu wilt dog för gottis wunnen schull see tig well och wizsligen före acktendis opå, attu icke forrådt eller forraskett bliffuer, Tesligis ath thet slott och stadt icke motte oss affhendigett bliffue, Forty oss tuiler inthet, thet biudz tiil wiid thet Kalmarna, Och seett icke tro eller loffue tiil någen, mett minne tu grannelige westh, huad thet är for en man, Forty her brugis nw så mygin skalkhett och forrederij i werlden, ath mann nw snart icke wett hurv

man siig wackte skall, Therföre halt thet folk ther hoss tiig är weluilligt, ee huad råd eller lempe tu ther tiil finne kant, ther ligger aller störste magt opå, så attu thom bruge kan, huar vmtrenger .

Ytterligere Jöns, haffue wij ock fornummett, hurulunde almogen ther i Calmarne Län, äre ganske vuillige wordne och haffue slagit wore fogter, och än yttermere vndseije, Så kwnne wij icke besinne, huar vtaff the haffue tagit siig ther vrsaker tiil, och besynnerligen nw på thenne tiid, effter Wij haffue jw icke vdij någon motte forskullet slig hoffmod vtaff thom Och haffue the tilforenne hafft jw så stort tilfelle tiil buller och vbestond som nw, Men oss fructer icke annet, än ath then ammectige Biscop Brasken, som är i danske, Jtem Berendh van Melen och the Lubske, haffue bruggit oss mett Swante Stenszon någon hemelig och forredelig stemplan opå i bland almogen, så ath the mene at vpueckie them emott oss, Och tileffuentyrs så bruge tiil sådana spill, någre aff sine hemelige wenner, och en part aff the prester och andre forredere som ther boo i Kalmarna län, sådana som then her Dirick ther boor wijd Brömpsebro, thet är och en arg forredere, hwar tu kunde finne råd och lempe ath skilie honum dhädan, dhå wore thet aller best, käre Jöns for slige stycker skull, haff en god tilsyn på alle sider, som wij betro tig vm, Tiil tess gud foger wij kunne personelige kome tiit nidh, och bestellett vdij en bettere motte Jterum valeas

Stockholm den 22 April.

Till amiralen Måns Svensson om flottans hemsegling, Berend von Melen, Svante Sture, förstärkning af garnisonen i Kalmar, m. m.

Rikts-Registr. F, 1534—1536, fol. 96.

Till Måns Swenssonn aff Stocholm 22 Aprilis
An: 36*)

Wår etc Som wij tilforenne haffue screffuit tig tiil Mans attu endelige wille giffue tig hiit heem mett flottan, etc Szå är thet än nw wor willie och begeren, attu thet vtan all skotzmåll, eller forhalingh, skynder tiig mett then ganske flotta hiit hem igen, thet är oss inthet ringe anliggende, Forty her är eth stortt forrederij på ferde i landett och besynnerlige i thetta Stocholm, som lenge haffuer legat och fordult siig, och wij nw nyligen äre gud tess loff kompne vnder wedrett mett, Samelunde, och i thet Calmarna boo och så en hoop borgere, ther föge duge, Therföre befructer oss storlige, ath i Kalmarna bliffuer naget forrethlig handling eller anslag anheffuin, Effter Berendh van Mälen är så mygit betrodt, ath handle emellom kon:ge Mat: tiil Danmark och the Lubske, Tesligis ath Swante Stenszon bliffuer så vppehollin i thet Lubko, och (som oss sagt är) dhå will han icke dhädan, Så kwnne wij icke annet ther aff formerkie, än ath han bliffuer ther vdij ingen annen ackt vppehollen, vtan opå wort argeste, Szå tuiler oss inthet ath om for:ne Bärend van Mälen, eller the Lubske, kunne bringe oss någet vpror eller vbestondh på halssen, anthen mett same Swante Stenszon eller i annen motte i Calmarna by eller i bland al-mogen, ther i Småland eller annerstedz, dhå spare the

*) I brädden står: Matz Bårdskerere.

icke theris fiit i then motten, så ath the jw biudet ther först tiil wijd Calmarna, ee hurv mere går, Til effuentyrs thet selskap haffuer alrede hafft theris mechlere i Calmarne län, effter almogen är ther så sielsindh och ginstortig, och haffue slagit ther någre wore fogter, som thenne Matz Bardskerere wett tig det yttermere vnderuise, Hwarföre bedie och formane wij tig än nw på thet aller högzste och flitig:te attu genom natt och dag skynder tig hiit hem mett flottan, och attu forsterkier tig mett all then magt tu kant åstedt komma Och tycktis oss lichast ware, ath the skiip som flyte kunne genom Calmarna Sund, Thom må tu lathe löpe then leden, Och the andre skiip, store kraffuelen, Kampermannen och någre andre the störste må tu lathe löpe vtan öm(!) Ölandh, Och laget jw endelige så attu skicker en hoop gott folk jn på Calmarna, wijd ij^e eller ij^e karle, latendis thom få en god och trogen karll för höffuidzman, som kan stedtze bliffue wijd slotthet och tilsee huad breck eller feell som på ferde äre, och then som sikh icke wilde forråde lathe, ther ligger oss och Swerigis rige ingen ringe magt opå, Och kwnne wij icke så granneligenn lathe scriffue (hurv saken haffuer siig mett the Calmarna borgere, och huru sielsindt ther tilgår i then byn, och i Calmarna län) som thenne breffuisere Matz bardskerere wett tig ytterligere mett munnen tilkenne giffue, Tesligis och hurvdane ansleg her haffuer warit forhender i Stocholm, wett han och någet vnderuise tig vm, Therföre forskynde tig vp, thet snarreste tu kan, Och må tu scriffue Niels Boije och Arffued Trolle tiil, ath the och skynde siig vp, och äre tesligist fortencckte, ath sende någre duglige karle på then siden jn åth Calmarna Gud tig her mett Befalendis .

Stockholm den 28 April.*Utdrag af utgånga skrivelser.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 273.

Aff Stocholm 28 Aprilis

Jtem Birge Anderszon i Angeriidh heradzretten i Alaherade och Flundraherade Och ij gårder, Torp och Torgerstorp i Walleherade .

Jtem fougte breff for Thomas Nielsonn på Tierp och Vendell

Jtem literas Collationis for her Anderss i Hwitinge, på Börckling prestegioldh

Jtem literas for her Erick i Skeptuna på same gioldh [Hwitinge?] .

Jtem literas Collationis for her Anderss Matthej på Widboo

Jtem forleningx breff for Peder Nielson på Venerat och skall giffua domino ther årlige aff xx tynnor smör, och flije h. n. oxer for all årliig foring, och konnungz foringen när hon faller, Och ridhe ferdiig ther aff sielff tridie med gode hester duglige karle och ij drafftiiig

Jtem forleningx breff for Anderss Benctszon på en gård Katakter, skyller ij pund smör, ligger i Ridwäg i Timele sockn

Jtem vnthe v: n: herre tiil gode ath hustrv Birgitta må besitia Yskijle godz j Bierno sockn, så lenge hon formecter göre ther skell och rett aff, epter hon är nesth Byrdeman tiil same godz och ligger vnder Åbo domkirke

Jtem literas Collationis for her Erich Aruidj på huszeby prestegioldh i Södremannelandh

Jtem vnthe v: n: herre Per Månson thet ålefiske ther ligger vnder hans gård med the daxwerke som han tilforene hade

Stockholm den 1 Maji.

Quittobref för befallningsmannen på Kalmar slott Jöns Nielsson för uppbörden af Öland.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 97.

Quittencie For Jöns Nielson på Ölandh For then Rekenskap han gjorde i Stocholm Tempore Philippi et Jacobi 36

Wij etc Göre witterligit och Bekennes mett thetta wort Quittencie breff, ath thenne wor tro Tijänere Jöns Nielson Befalningxman på wort slott Calmarna, haffuer giort oss en god och clar redelig rekenskap, for all then vpbyrdh och wtgiffit han hafft haffuer aff Ölandh sedan han senast rekenskap gjorde her i Stocholm tempore Botolphi Anno 35 och tiil Philippi et Jacobi Anno 36, Hwilken hans rekenskap seg så forluppen är, epter wor Camerereres Olaff Brömpsz ranszakan och vnderuisning ath hans vpbyrd i peninga drager $iiij^M$ $iiij^c$ $xxjx$ [3879] marcer danske .

Jtem hans vtgiffit i peninga drager $iiij^M$ j^c $xlvj$ [3645½] marcer d:ce Szå bleff han skyllog ij^c $xxxiiij$ marcer d:ce, Jtem hans vpbyrd i sölff drog xv [14½] lödige marcer xv [4½] lott, Jtem hans vtgiffit i sölff xv lödige marcer 4 lott, Jtem hans vpbyrd i smör $viiij$ lest j tunne, Jtem hans vtgiffit vij lester v tunnor, Så är thå igen ij tynnor, Jtem hans vpbyrd i korn och Malt j^c xxj lest, $iiij$ tynnor, Miöll hans vpbyrd $xxxiiij$ lester, v skepper, Jtem Sacköris oxer $xxxviiij$, Skatte kiör ij^c xjx [169] Skatte får vj^c $xiiij$ [614], Swin ij^c $viiij$ [158], Torsk $xvij$ tynnor, Spetfisk xvj^M $iiij^c$, Oster ij^c $xxvj$, Vadmall

effter Skattefarenn ij^o xxiiij alner Jtem aff for:ne spanne-
mäll, oxer, kör, Får, och Swin, Torsk och Spetfiisk haffuer
han leffuererett jn på Calmarne slott, Vpbyrd i Engelskt
ij stycke hulle lxxxv [84½] alen Ther aff war vtgiffuit
lxxvj [76] alen Så är igen jx [9½] (8½!) alen, Giffuendis
her mett for:ne Jöns Nielson qwitt, frij, lediig och löss
for alt yttermere tiltall, kraff eller nåmaningh, vm for:ne
Rekenskap, ath göre oss, eller wore epterkomande Ri-
kisins herrer och konunger j någon motte, dog äger
han frandelis göre rede och Rekenskap for thet han
haffuer jnne mett siig som for:uit står, Tesligis skall
Jöns Nielson och forplictig ware, frandelis ath göre oss
rede och Rekenskap for the vj lester smör, som han
nw i höstis skipede wtt tiil Flenszborgh, Tess tiil
wisso lathe wij etc

(Stockholm den I Maji.)

*Quittobref för Peder Nielson; contract med Anders
Bengtsson.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 97 v.

[Stocholm Tempore Philippi et Jacobi 36]

Jtem Quittencie breff for Dole Peder Nielsonn vppå
tw årss Rekenskap i från Anno 34 och tiil Philippi et
Jacobj Anno 36, dhå bleff han skyllog x oxer och lviij
marcer d:ce v sk:e hwilke peninga hans nådh gaff
honum quitt, Szå äger han än dhå göre h: n: Regen-
skap for årlig Foringen som full i vinter Anno etc 36

Jtem en Contract mett Anderss Benctson, ath han
årlige giffue skall v: n: herre xxiiij gille oxer for kon:ge
saker och Biscopz sakerne i Mark, Kind och Wilske-
heratt, och Biscopz sakerne mett alle kirke Landboor och
prestelandboor i giäsene och Veneheratt

Stockholm den 10 Maji.

Till amiralen Måns Svensson om flottans hemsegling och besättningens förstärkning i Kalmar.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 98.

Tiil Måns Swensonn ex Holmia 10 Majj Anno 36*)

Wår etc, Käre Måns som wij genom wore twenne eller trenne siste scriffuelser tiig formanett och eskiett haffue, attu mett wor skiipzflotta wille forskynda tig, vtan all ytterligere forhaling, hiit hem igenn etc Vm huilkit wij tig än nw högeligen formane, attu thet ingelunde försuma wilt Anseendis hurv mygit och dråpeligen oss i then motte anliggende är, ath wore skiip folk och skjitt motte kome hiit hem igen, effter her wancker for mygit hemeligit forrederij och besynnerlige i thetta Stocholm, Hwarföre (for all then tro och loffue, som wij haffue tiil tiig och flere the godemen på skippen) bedie ock formane wij tig, attu thetta ärende legger någet hardt på hiertedt, Wij kwnne icke heller tro, ath kon:ge Ma:t tiil Danmark kan eder stort lengre ther begere, opå wor schade, kenne gud i haffue nw warit ther lenge nogh, ee huad tack wij ther opå och fortient haffue, Men dhet i skulle någett lengre bliffue ther, är icke well vtij wor legenhatt, Tig her mett gud befalendis

Cedula

Ytterligere Måns, är och wor willie, attu wilt forsterkie tig thet ytterligeste och beste thu kant, tiil tessz wij fornimme kunne, hwartt thet spiill will heen, och attu wille finne rådth tiil ath forsterkie Calmarne mett j^o eller ij^o gode duglige karler när flottann löper hiit hem igenn Ther ligger och stor magt opå Jterum valeas

*) I brådden står: met Erick Scriffuere.

Stockholm den 15 Maji.

Till den vid Eriksmessomarknaden i Upsala samlade menigheten om den upptäckta sammansvärjningen emot konung Gustaf.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 1.

Tiil menige Mann forsamblade J Erickz-messo Marknaden Aff Stocholm 15 Maij Anno etc Mdxxxvj*) .

Wij Gustaff mett gudz nåde Swerigis ock Göttis etc Konnung Helse ider oss Elskelige dannemän alle, Friborne Frelsismen Köpstadzmen, bönder och menige almoge, som nw vdij Erickzmesse Marknadenn J Vpsale forsamblade bliffue Ewinnerlige mett gud etc Käre wenner wij betacke eder alle samens, och huar besynnerligen, for all weluillioghett, hulskap troskap och manskap, som i oss bewijst haffue, sedan wij forst komo tiil Riigisins regimente, och tiil thenne tiidh Och besynnerligenn ati Dannemenn haffue waridt oss vdij thenne fegde weluillige och redebogne vdij huad motte wij eder haffue lathet tilseije, anten om ett eller annat, For hwilkit wij eder Dannemenn alle högeligenn betacke Och forthenskull sko[le ij] jnthet [tuiffle ath] vdij huad m[otte] wij kwnne w[etta alles] ederss [och menighe Swerigis riches inbygheres beste och longl]ligit bestond, ther skole i al-tiid f[inna oss villige och beneg]ne tiil Tesligis och vspartt haffua [ath upsättie för eders] ock menige Swerigis Riigis wälfardt sk[ull liff, godz och] all wor welfardt, Ther ma j fult och fast forlithe eder tiil etc Yttermere skole i Dannemen och wetta, atuj nw hade

*) Flera blad i början af Registraturet äro så af fukt skadade och söndriga, att ej obetydliga luckor uppstå. Denna anmärkning gäller således äfven för några följande handlingar. Det felande är inom [ ] tillagdt efter Hogenskild Bielkes copiebok.

achtetd personligen giffue oss tiil Vpsale, tiil möte och samtals mett eder, for monge honde ärende skull, som well hade behoff giordtz ath lathe eder forstå Dog äre wij nw mett så monge och åtskillige Riikisins wordende och anliggende ärender forhindrade, Och besynnerlige mett någre fremmande Fursters sendningebud, som nw nyligen äre kompne hiit tiil Stocholm, atuj thet icke wäll bekoma kwnne, Och forthenskuill wele wij icke for eder Dannemen dölie hurulunde her i Riikit och besynnerlige her vtij Stocholm haffuer nw sznart i tu eller trij år forhonden warit eth grofft ock stort forrederij, Hwilkit dog så hemeligen och listeligen haffuer tilgått, atuj ther mett icke haffue kunnet kome vnder wädrit, för än nw nyligen, Och är then forräthlig handling siig szå forluppinn, som her effter følger Ath her vdiij Stocholm haffue siig forbundit een heel hoop Tyske borgere och nagre Swenske, Hwilke ther haffue mett rådhd dätt liiff och magt stått ther epter, Först ath kome oss om vårt egit personlige liiff, godz och ägedeler, Ther vm the vdiij monge hande motter practizerett haffue, både mett krutt, ther mett the oss vdiij wor egin stool i kyrkenn vpbrenne och forråde wille, Samelunde mett monge andre förrädelige ansleger och forgifftige ting, ther mett the wil[le bringe oss] om halszen.

Ther nes[t ath förråde och förraske] thetta wort och Crono[nes slott S]tocholm, ac[kten]dis ath brythe ther vtaff meste delenn [nedher] i grunden, Och fordriffu[it] och forderffuat all öff[rig]hett ock Herskap, lijke som en [pa]rt aff the Tyske Städter och the Städter i Dannemark, Malmö och Köpenhaffnn tiil sinnes warith haffue, Seda[n] war theris ackt och meningh, ath komme thetta fatige r[ig]le vdiij wtlendzske och fremmende mendz hender, Och under the Hänsze steder, på thet the skulle ingen haffue, som vtöffuer them råde eller Regere skulle, vtan the sielffue, epter theris egit hoffuodt ock sinne Opå

thet the skulle haffue tess bättre tilfelle ath bruge theris oredelige handlinger och köpslagen, beswijkandis och bedragendis ther mett eder och then menige simple almoge, mett oskelighet och öffuer mottens dyrt köp, Szå war thetta och i theris onde ackt och meningh Och forthen saack skull hade tesse same borgare for tu år sedan vtskickett Wulff Scriffuere mett sådana befallning, thet han skulle szå bestellett hoss the Lupske (på thet the tess lempeligere kunde bedrage then menige och enfallig almoge) Ath the skulle skicke hiit jn i landett Swante Stenszon, vnder szadana skin, ath the wille tage landett jn på hans wegna, Men, huar gud forbiude, thet hade så fierran komitt, Dhå wår theris sinne och meningh icke om Swante, vtan settie tiil herre hwem them sielffue hade täcktz, Och lichauell bryte slotthet nid, Och så genom thenne stadz köpmen betwingett och beskattet then menige man öffuer hele riigit, settiendis them i hender salt, hwmbra och andre theris warur så dyre som them sielffue syntz hade, Hwad skade och ewigt forderff ther hade welat effter fölgit, huar gud forbiude theris onde och [förräte]lige anslag hade fått någon framgong Dhet giffue [wij edher] dannemen sielffue tiil ath betenckie [menn nw nyligen (gud alm]ectiig loff warj) haffue wij kommith] ther mett vnder wädritt, J thet same, [när] the sådane [theris] förätlige handlinger fulfölie wille, Och ther vt[öffuer haffue] wij nw meste parthen aff same forredere hoop, ([thess bettre]) fenglige vtöffuer kommit, Hwilke theris misgerninger och forrederij the fulkompligen tilstå, Och huar then annen vdiij ögonen betyge mygit argere och werre än wij någon tiidh kunne scriffue lathe, Therföre bedie, råde och högeligen formane wij eder Dannemen alle samens, huar någon en, eller flere, Tyske eller Swenske, jnlensk eller vtlensk, wille giffue eder jn någott ondt Rådt eller forrederij, vdiij ene motte eller andre, som

tileffuentyrs well flere finnes, the vdijs same handling
 och förbund warit haffue Weliendis ath drage eder i
 frå thet hulskap och manskap, som i oss loffuat sworit
 och tilsagt haffue, dhå setter ther ingen tro loffue eller
 liit tiil, Fortij the meene ther inthet annet mett, vtan
 alles ederss och menige Swerigis Riigis schade och ewigt
 förderff, For hwilkit oss och thetta fatige Riige gud
 almectiig milleligen beware och beskerme, Och forsee
 wij oss Dannemen, ath ther wij någre vtaff same for-
 redere hoop offuerkome eller beslå kunne ati icke lathe
 eder thet sielffzindt eller fremande ware, atuj lathe them
 ther wtöffuer tilbörligen straffade bliffue så som Swe-
 rigis lag ther vm wtuiser etc, Szå skole i dannemen
 tesligis witta, ath thenne langlige fegde, som nw warit
 haffuer är (gud tess loff) komen tiil eth gott bestondh,
 så ath oss forhoppess her effter god friid och Rolig-
 hett, När i Dannemen sielffue her jnriskis icke wele
 eder forføre eller bedrage lathe Szå är her och komitt,
 och än daglige dagx ytterm[ere kommer] ock tilfört bliffuer
 salt hwumble, clåde, win [och allehan]de warur, huad her i
 Riigit behoff [giörs för ith] redeligit och skeligit köp, så ath
 eder ingen dell fattis skall, Therføre Dannemen warer
 wijd en god tröst, latendis eder wdij ingen måtte be-
 drage eller forføre, som ty wer offte tilforenne her i
 riigit skeedt är, vtan tilhielper mett liiff och magt, om
 någre szådane forredere tiil eder komandis worde ath
 the motte tilbörligen straffede bliffue, wij wele gerne
 winleggie oss på wore sidho, ath thet skall gå licha tiil,
 på alles ederss welfardt och longligit bestondh Same-
 lunde käre wenner, huar så szaker är, ath eder en, eller
 flere, är skeedt eller wederfarith någit vtoffuer lag och
 rett, vtaff wore fogter och befalningxmen, eller vtaff
 huem thet helszt ware kan, dhå görer som Dannemen,
 och later oss thet forstå, wij wele gerne ware öffuer-
 bödig, ath skicke allom och huarionm fatiig och Riick,

thet skeell och rett är, när thet man bliffuer for oss kiertt och klageitt, Tiil effuentyrs thet well mykit skeer i landet, ther wij inthet wette vtaff, Och forthenskull är oss ondt ath straffe, när wij inthet wette ther vm, Eder het mett gud befalendis datum 15 maji

Stockholm den 23 Maji.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 273 v.

Aff Stocholm 23 Majj

Jtem breff for her Michell i Töffuesale ath dominus haffuer fordragit honum the iij tynnor smör, och någen Rog, som han pleger giffue Bispen och Capitlett i Åbo

Jtem forleningx breff for Lasse Brömps på Tweta herett med all kon:ge rentho, och ridhe ferdiig ther aff sielff ix:de

Jtem vnthe dominus tiil gode, ath her Vulff van Nathafft motte vtsende tiil riga xvj lester Jernn

Jtem forleningx breff for Bror Ericson på alle kon:ge szaker mett hans Landboor i Kindh

Jtem forleningx breff for Söffuerin Kiill på tesse godz j kind Höijerijd renter ij pund szmör, Näretorp j pund szmör Twå gårde Swinäss vj pund smör, Katteszeboda ij pund szmör

Jtem forleningx breff for Jacob Bagge på en konungxby benempd Landzberg i Biscopzkulla socknn

Jtem vnthe v: n: herre Benet Gulszmedt frij for all gestning, szå lenge han är på hans nådz mynt j Stocholm

Jtem forleningx breff for Peder Flemming på Märidz bool renter lxxxv marcer ij öre, j koo, ij fåår,

xxj pund szmör, xxj spen Rog, xxj span Malt, iij
pund arbetis rog och gingerden

Jtem literas Confirmationis pa Sibbo i Nyland for
her Larss

Stockholm den 26 Maji.

Till hr Birger Nielsson om sammansvärjningen, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 3.

Tiil Her Birge Nielson Aff Stocholm 26
Maj, met Matz vann Kleffuenn*)

Wår etc käre her Birge Then karll som i sende
hiit vp tiil oss ther Marcus Meije tiänt haffuer, honum
haffue wij forhört Szå haffuer han sielszint och far-
ligit sznack nog, som oss formoder, ath han eder thet
well berettedt haffuer, Dog vm [man?] skall settia ther
någen stor tro eller loffue tiil wett gud Ytterlige käre
her Birge, wij wele icke heller dölie for [eder?] hurulunde
her i Stocholm haffuer warit nw sznart [några?] år, eth
grofft och stortt forrederij forhonden, i [thet att?] wor
myntemestere Anderss Hanson och med honom . . . .
Tyske borgere, haffue siig tilszamens forbundett på [wort?]
argeste och i then ackt och meningh, ath the wille bringe
oss vm halszen, epter hwilkit the vdiij monge honde motter
Practizeret och stemplat haffue, weliendis med krutt
forbrenne oss, i wor egin stoll i kirchien, och mygit
annet ondt som longt wore vtaff scriffue huru the thet
her in for retten, then ene then annen wdij ögonen be-
wijste, En dog gud alzmectiigh oss for theris forrätth-
lige stemplinger bewarett och beskier[ma]t haffuer Så war
thet och i theris mening ath the wilde haffue brutiid
nid thet slott Stocholm, Och fordriffuit och forderffuat
alt herskap och menige Adelen, Och wilde dhe sedan

*) Med senare hand tillagdt: om ett i Stockholm mot honom [o:
konungen] anstält Förräderi.

haffue komett thetta fatige rige vdij Fremende mens hender, och vnder the Hensze steder, Szå käre her Birge, effter oss skeer slige forrätlige stycker, Wette wij nw sznart icke huart wij oss wende schole, Befructendis ath thet är neppelige her medt giortt, Hwarföre är wor kerliig begeren, ati wele dele ederss gode rådth med oss, hurv wij oss j thenne saack skicke skole, Tesligis ati wele haffue eth gott vpseende i then landzenden, Epter wij forsee oss alt gott tiil eder, och yttermere än tiil någon annen, kenne gud, wij äre ille nog belogne Oss bliffuer på fört then ene lygn effter then annen, som thet skedde i Arboga, ath en partt aff frelsit lotho gå for ryckte, atuj wilde lathe bescriffue menige Frelsis godz, Thet dog alriig kom i wort szinne Szå wette wij icke vm the som szadana ryckte före, mene oss ther någet gott mett Therefore görer well och haffuer eth nöge vpseende, giffuendis oss tilkenne huad i fornimmendis worde .

Yttermere käre her Birge Som wij scriffue eder tiil i Sistens med then karll, som kom i frå vår syster, Så tyckis oss än nw, ath thet breff hon screff eder tiil war kort nog scriffuit, och endels alt for sznippelige, Szå kwnne wij icke besinne, huad hon haffuer j szinnet, Men oss screff hon någet lempeligere tiil, wette wij icke vm thet är hennes alffuer, Therefore wore thet och så wor begeren ath i wilde giffue oss eder mening tilkenne, huru wij oss i then saack skicke skole .

Tesligis är wor begären, ati wele på wore wegna tilseije ederss käre husfruge Fru Birgitte monge gode netter Eder her med gud

Stockholm den 26 Maji.

Till Severin Kiil om olika ämnen.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 4.

Tiil Söffuerin Kiill Aff Stocholm vt Supra
[26 Majj]*)

Wår etc Som tu giffuer tilkenne Söffuerin, hurulunde ther i Lödisze forhandlett är mett then gierd, som aff Westergötland tiit jn komin är, Szå ath ther är nu flux miöll, Malt och Flesk vtöffuer bliffuit etc Och effter oss tyckis icke stort behöffues ath skicke nagen mere fettalie tiil flottan, Syntis oss forthenskuill Lichast ware, ati wilde lathe forwende same miöll och malt i peninga, effter wij haffue peningar behoff for thenne drapelige vtgiffit skull, som wij Dagligen haffue Men huad ther wore tiil flesk vtöffuer, giordis oss g[anske]**) well behoff, huar wij kunde få thet hiit vp, vm huilkit tu wilt tiig winleggie .

Framdelis vm the oxer vtgöris skulle mett gierden, Sz[å tyckes] oss lichast ware, ath same oxer motte nw emot [hösten] bliffue hiit vpskickede wij haffue them nw myg[it behoff,] att fettalie wore slott och gårder mett, epter wij haffwe flux] i thenne forledne tider forlamett wore wisthuss, bade h[er och] annerstedz

Szå haffue wij och läsit och öffuerseett thet breff som Popias Otto dig tilscreffuit haffuer, Och endog han scriffuer, ath wore vndersäter skole inthet annet wederfaris i Amsterdam än gode och gott, Szå wette wij dog lichauell inthet vm thet är rådeligit, ath same Lödisze Borgere bruge någet mygit theris seglatz ther heden, Effter tij ath her wancker så monge och siel-sinde tidender i frå Hoffuit i Burgundien, ath the göre

*) I marginalen står: mett Kykelhane.

**) Tilläggen inom [] efter Hog. Bielkes copiebok.

siig mett alle magt tiil rede, och wele vndsettie Köpenhaffnn, Endog wij thet än nw icke lettelligen tro kwnne, Szå haffue Wij lichauell scriffuit Borgemestere och rådt tiil i Amsterdam, och giort wor vrseckt vm then Lubske Boijert, Hwarföre är wor willie attu offorszumeligen wilt skicke same breff vtöffuer tiil Amsterdam, mett en fforstondig och wiss karll, then ther mett same ärende kunde forfare om alle honde legligheter och tidender, eller vm thet så i sanning är, ath the Burgundiske göre siig tiil rede eller eij, Och tyckis oss Lichast ware ath same karll fore genast åth Hamburg, eller hwilkin weg han snareste kunde framkome

Käre Söffuerin attu wilde dog lathe forfare wissere tidender än the som kome aff Danmark, Fortij dädhan effter få wij inthet stort annet än lösze och the tidender som föge duge tilkenne Szå är och wor sedwane her i Landett atuj spörie icke heller stort effter andre tidender, än the som kome i frå Danmark

Jtem ath Boijerten skickis till flottan well bemannett

Stockholm den 27 Maji.

Till flere riksråd, kallelse att resa till Stockholm med anledning af de danska sändebudens ankomst.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 4 v.

Tiil her Larss Siggeszon och flere aff Riiki-sins råd her j vpland Aff Stocholm 27 Majj*)

Wår synnerlig etc Käre her Larss, wij giffue eder tilkenne, ath hiit tiil Stocholm äre kompne kon:ge Matz tiil Danmarkz sendningebud, nemplige her Holger Wulffztandt och her Axell vgrup, Szå forsee wij oss ath the haffue mett siig the werff och befallningar, som

*) Af senare hand tillagdt: att komma till Stockholm.

eder och flere godemen aff Riikisins råd bör ath wette, Hwarföre är wor willie och begeren ati vtan all forsumelse och mett thet aller förste wele giffue eder hiit tiil oss tiil Stocholm, så ati kome her innan iij eller iiij dager, delendis mett oss edre gode råd, hurv wij mett thom handle skole, szå ath the motte få skälig och tilbörliig swar och antwordt Gud eder

Stockholm den 27 Maji.

Till hr Johan Thuresson och fru Christina om af hr Eske Bilde fordrade gods och om Svante Sture, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 5.

Tiil Her Johan Tureson och Frw Christine aff Stocholm 27 Majj .

Wår synnerlig etc Käre her Johan och Fru Cirstine wij haffue öffuerlesit the breff som eder tilscreffne wåre i frå her Eske Bilde och ederss son Swante etc Szå betacke wij eder gerne, for edersz weluillighett i then motten, och wele dhet mett eder gerne forskulla Och sende wij eder same breff her jnnelyete tilhonde igen . . . haffue wij dog inthet stort annet ther wtaff fornummit, v[tan om?] the godz som her Eske Bille begerer igen, Ther kunne [wij intet?] annet sware tiil, vtan then saack må bliffue så l . . . . dendis, tiil tess wij kwnne få en ende på thet Swe . . . . Danmark, Ytterligere, Käre her Johan och Fru Cirst . . . . i wäll fornimmendis vdij Swantis breff, hurulunde sk . . . går i Lubke, ati skulle vmgielle eller niwte Swante naget tiil ondhe, så forhoppes oss, ati skole sielffue göre wor vrseckt i then motten, Och huad i ytterligere forfarendis worde for tidender, ati wele giffue oss thom tilkenne Gud eder her mett

Stockholm den 30 Maji.

Till amiralen Måns Svensson om bref och sändebud ifrån konung Christian i Danmark, om dennes märkeliga förhållande emot Sverige och konung Gustaf, förhandlingarna i Hamburg, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 5 v.

Tiil Måns Swensonn Aff Stocholm 30 Majj 36*)

Wår etc Wij giffue tiig tilkenne Mans, atuj nw i tesse dager haffue fått Kon:ge Maij:tz tiil Danmark, wor Szwågerss breff ock scriffuelse, forseglett vnder Erickz Flemmingz och Johan Peijns Signeter mett hög Formaningh, atuj ingelunde tilstädie skulle, dheth i mett wor skiipzflotta än nw skulle giffue eder vtaff Sundett etc Tesligis haffuer han ock giffuit then saack, vm the Burgundiske farligen nog före endog gud wett huad ther om sant är, Szå käre Måns effter slige farlige legligheter forhonden äre, Forundrer oss icke lithet, ath kon:ge Ma:t tiil Danmark icke annerlunde tager sine saker före mett oss, än nw skeedt är, ther wij tiil thenne tijd haffue fått huarken en vnderuiszning eller annen, vtan nw i dag äre tesse Danske sendningebud, her holger och her Axell Vgrup först hiit kompne Tw kan ock well sielff tenckie, dheth wij skulle giffue oss så stutzigt vdij någon fremende fegde, anten mett the Burgundiske, eller någon annen, förre än wij aldelis äre forwarede med these partijer, som wij haffue nw warit i klander mett, hörer ther eth gott berådt tiil, Och giffuer oss (then saack) mygit ath betenckie j Och effter thenn gode herre will stedtze bruge oss, ther som huggen skiftis och wtlegningener for honden äre, Szå forwundrer oss ath han icke haffuer dog tiil thet

*) I brädden står: met lille peter Olson.

minste giffuit oss tilkenne på huad articler the Lubske, Greffue Johans erffuinger, eller Barendt van Malenn, mett oss i rette ware wele eller rådt oss någet i saken, atuj ther opå haffue kunnett oss någet beskicka Til-effuentyrs när retgongen nw stå skall, dhå wette wij inthet på huad articler the haffue oss tiil ath tale, Szå kan wor rett ther wtöffuer bliffue wriden ock wendt, så sznart oss tiil vlidelige som lidelige wäger, Och Therföre wore än nw gott attu och her Erick Flemmingk wilde än nw betaste saken tiil en endelig ende, hoss kongen i Danmark, så atuj motte belange ther om eth gruntligit beskedt, hwar wij oss epter rette skole, will then gode herre beholle wor flotte ther qwar dhå må han jw lathe oss få någon gruntlig vnderuijszningh, Och endog wij haffue, gud tess loff, en retferdig saack opå stå, så atuj vdij ingen motte tuile på wor rett, hwar oss then ellies wederfaris motte, Och see forthenskill gerne, ath saken motte förhörd bliffue,

Vm then retgong mett Greffue Johans erffuinger forsee wij oss ath then saack är clar nog i siig sielff, så atuj icke wollet haffue ath han vdij någon schade eller vbestond komen är, Effter wij icke någon tiidh haffue forwrszakatt honum ath giffue siig he[r]*) vtaff landett, Och dhett Greffue Johan är komen vdij sliig [ska]de, måge hans erffuinger tale the Lupske ther om tiil [, som ho]num haffue fördt på sådana vbestondh .

Är och så godemen wäll witterligit huad Barendh van [Melen] är for en man, huad retgong wij mett honum haffue [skole, kun]ne wij icke heller seiye .

Och haffuer her Erick Flemmingk scriffuit oss tiil, h[uruledes] han haffuer warit for tesse szaker skull tiil orde o[ch sam]tals med konnungen i Danmark, och giffuit tesse szaker alffuerligen nog före, som thet och är wel til betroendis Och haffuer then gode herre

*) Tilläggen äro efter Hogenskild Bielkes copiebok "G, 1536—1539".

giffuit honum for szwar, ath same Hamburgerske handling skulle ware oss mere nyttig än honum, Och tiil enden profitlig tiil en szwår Summa peninga, Och ther wtöffuer besworid siig for honum på nytt, vm thet är rette grunden wette wij icke, Szå kwnne wij icke formerkic aff her Erickz scriffuelse, ath han haffuer än nw fått så gruntlig vnderuiszning, som well behöffdis, Szå käre Måns hwar tu fornimmer ther är någen fare på Ferde mett the Burgundiske eller nagen annen, Dhå see wij heller attu än nw på någen tiid tiilgörendis bliffuer ther qwar beliggendis i Sundett, szå lenge man får ath see hwart thet spiil wiil heen, Och forthensskull lathe wij än nw tilflye alle the szmå skiip, som wij nw her wijd byn liggiendis haffue, ock Riikisins radz skiip, mett alle krigx tilbehöringer, hwar szå behöffues, dhå wele wij offorsumeligenn forsterckic flottan mett thom, Och huru alle saker siig forlöpe kunne emellom tesse danske sendningebud och oss wele wij mett förste (när någet beslutt giort bliffuer) scrifftligen biude tig ther vm tiil, huar tu tig epter retta skalt Och skall tu tesligis wetta, atuj haffue fått kundskaper, dhæt i Holland wancker for ryckte, ath wore skiip äre icke mykit well bemannede, wette wij [icke] hurv ther om är Begerendis forthensskull, ath hwar nagett szådant feell på ferde är, ati tha äre fortencckte vdiij ath forsterkie eder, mett all then magt j åstad kome kunne, ock mett thet folk, j kunne forlathe eder tiil, Szå atj icke forsee oss then mummeskantz, Ther ligger oss och Swerigis riige magt opå Ock råde wij tiig, i thet aller fliteligiste, attu tager tiig wel tiil ware for ondhe rådgiffuere, Och attu icke heller lather tiig forföre med godh ordh, eller tager szmicker for szmör Oss tuiler inthet ther biudes nog sådane tiil Gud tiig her mett Befalendis .

Stockholm den 30 Maji.

Till alla sjöstäder i riket om seglatsen på Tyskland.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 7. — Förut tryckt af Stiernman, Oecon. Författn., 1: 36.

Tiil alle Siöstederne her j Riigit om Seglartz
Aff Stocholm 30 Majj

Wår etc Käre godemenn Skole [i] wetta ath epter then leglighett som nw på ferde är, haffue wij mett någre vtaff wort elskelige Riikisins råd, som her tilstedis äre, så beleffuat och samtyckt ath Seglartzett tiil the Tyske städer, som tiil thenne tiidh haffuer (for thenne dråpelige fegde schull) forbudit warit, är nw löst giffuit, Dog mett szå skell ock forord, ath inthet szmör eller någre honde ätende warur skole vtförde bliffue her aff riigit, för än i vdij then motte ytterligere få wette wor willie, Men huder, talg, Jern, Skinwarur ock andre slige warur, må i well skipa, så när som ätende warur, Och lager edert Seglartz så, att the skiip eller skutor, som segle ther i frå eder stad, icke löpe alle tiil en aff städerne, vtan thet ene skiip tiil then staden thet annet tiil en annen stad, ellies, dhå få i inthet [liche eller]*) skell for thet i före när alt godtzett komber tiil e[n stadh, som] i thet ytterligere sielffue besinne kwnne, Hwilkit ock s[å beramett] och beslutidh är mett thom, som segle schole her i frå Szå är ock wor begerenn ati wele ware wor [Tullskriffwere] behielpelig, ath han må redeligen få tullen vp, oss tiil g[odh] rede och regenskap, effter som wij haffue yttermere och [wijdere] scriffuit honum ther om tiill .

*) Tilläggen efter Hog. Bielkes copiebok "G, 1536—1539".

Stockholm den 30 Maji.

Till fogdarne och tullskrifvarne i sjöstäderna om tullen.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 7. — Förut tryckt af Stiernman, Oecon., 1: 33.

Till Fogterne som Befalningen haffue J Siö-
stederne och Tolscriffuerne ther Szamestedtz Aff
Stocholm vt supra [30 Majj]

Wår etc Skole i wette atuj haffue latiid giort en
sliig Contract her i Stocholm vm Tullenn aff thet godz,
som the fremmendhe köpmendh eller köpszwener före
hiit jn i landett Och är thet szå beslutiid ath the schole
göre vtaff alt thet godz the före v marcer ortuger vtaff
huart hundrade marc werde, och skal thett godz icke
annerlunde beskattes, vtan som thet solt bliffuer her i
landett Dog vndantagendis salt och humble som tu
thet ytterligere fornimmendis worder aff thet register
wij tiig sende, ther tu tiig effter rette skall, huilkin
Contract wij wele attu skalt rette tig effter och bäre
szå Tullen redelige wp som for:uit står Endog wij
wel finne vdij gamble tulböger, at j fortijden är Tullenn
fast stiffuere vpburin, Szå haffue wij dog formidlett
honum thet ytterste wij haffue kunnett Gud tig her mett

Jtem bleff Tullen så högd som her effter Folgier

Jtem aff huario lest Salth . . . . . xij öre

Jtem aff huar seck hwible . . . . . vj öre

Jtem aff alle andre köpmandz warur
skulle the fremende köpmenn
giffua Tull, effter som the selge
theris godz her i landett Vt-
görendis aff huario marck . . . x peninga

När aff huar marck ortuger tagis
aff x peninga Löper thet aff
v marcer . . . . . ij öre ij peninga

Löper aff x marck . . . . . j marc iiij peninga
 Löper aff xx march . . . . . j marc j ortug
 Löper aff xxx marcer . . . . . ij marc ij ortug
 Löper aff xl marcer . . . . . iij marc iij ortug

3
Stockholm den 20 Maji.

*Till fogdarne i hela riket om gods, som med orätt rappas
 ifrån kyrkor och kloster.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 8. — Förut tryckt af Thyselius, Hdl. t. Sv. Reform.-o.
 kyrkohist., 2: 80.

Tiil Fougterne j alle Landzändar Aff Stoc-
 holm 30 Majj

Wår etc weth N: at effter thet wij haffue vdij Sanninge förnummet ath frälsit och andre Rappe tiil Seg ifrå kyrkior Closter och prebender Godz gårder vtjorder ängestycker och annen Eigendom, ther the Dog huarken skiel eller Rätt tiil haffue epter the äre kompne ther vnder förän Konung KarlIs Refftz stod, vten wij aff synnelig Gunst och goda willie sådant tilläte wele nogon som Oss och vårt Rijge särdelis Tjänist beuijset, Huar jgenom bode Oss och Cronen sampt klärkeriet mycket meen skier och tiil korte Så är vår willie ath du alluarligen ther tiil tänker, ath så inthet tiilgå måtte, ther igenom kierkier och Closter lijde stor bräck, Ty wij ingaledis thet uele eller kunne tilläthe emoth then allmennelige Recess innehåld och lydilse som vdij Vesterås beeffuett och samtykt war Huilket ibland andre articlar förmelder ath huilken ther förmenar siig haffue byrd eller Rätt tiil noget godz, som seden Konung Karls Räffszt vnder kierkier Closter eller prebender kompne äre, skulle beuisze theris byrd på Lage [ting] och stempne och seden komme tiil konungen [mett] sådana skrifftelig och förseglid beuiss, och liguäl icke [kennes] wijd nogen

Eigendom mett minne han vdiij then måtten [kunne] för-
uerffue konungens Nåde gunst och synnerlige g[ode] wilie,
och försäkres och förwares i then måtten medt hans
breff och incegle, Huilket intet achtet, vthen huar och
een tager och tillueller siig som honum sielff synis.
Huilket jngelunde står Osz tiil adt lijde eller tåle Ty
adt ingen haffuer Rätt tiil the Godz och gårdar som
för konung karls Råffst bortkominn äre, vthen adt Cro-
nens Rätte måtte vprättes ther medt, seden Kierkier
Closter och Clärkeriet medt theris Redelige vppehälle
forsorgte äre. Men the godz och gårdar alleneste, som
epter Konung Karls Råffszt vnder kyrkier Closter pre-
bender begängilszer etc kompne äre, måtte epter Re-
cessens lydilsze, Frälsit tiil Oprättilsze komme tiil rätte
byrden igen, seden the först warith in för Oss medt
theris skiäl ock bewiszning, och belanget war Dom och
gode willie ther om. Thette skall tu haffue itt gott
och noge opseende medt och icke tiillåte Osz på Cro-
nones wägna elle[r] Clärkerit skee här öffuer hinder
eller förffong j någer måtte. Gud tig her medt etc

Stockholm den 30 Maji.

*Till Jöns Nielsson, befallningsman öfver Kalmar slott
och stad, föreskrifter.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 8 v. — Förut tryckt af Stiernman, Oecon. 1: 35, men
elaktigt.

Tiil Jöns Nilzonn på Calmarne Datum vt
Supra [Stocholm 30 Maj]

Att dominus giffuer honum tiilkenne ath H. N.
haffuer scriffuit Borgmestere och råd tiil i Calmarne
ath Seglatzet är ther löst giffuit, at han förtenskul
haffuer itt noge vpseende på med them, ath ther skeppes
inge ätende warur vthaff Landett .

Jtem ath H. N. är tiilfriidz ath Sundiske Köpmen ther ligge mag komme sin koss, och handler skielige med them .

Jtem om then Skutann Jönns begiärar, haffuer H. N. inge Råd tiil, vthen må skaffe Sig eene Sielff pa Öland .

Stockholm den 30 Maji.

Till hr Erik Fleming och Måns Svensson om värfning af en fänika knektar.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 9.

Tiil her Eriick Flemmingh och Måns Swenson Aff Stocholm 30 Majj*)

Wår etc Wij giffue eder tilkenne her Erick ock Månss, atuj afferdigett haffue thenne breffuiszere Jörgen Lyndtener, Och giffuit honum szådana befalning, ath han skall anname en fänicke Lan[dz]kneckte vdij wor eedh ock besolding, effter som wij honum sådane kneckters bestelling och artichels breff mett giffuit haffue etc Hwarföre är wor willie ock begärenn, ati wele antworde för:na Jörgen Lyndtener szå mygit aff thet Danske mynt, som i hoss eder haffue, ath han kan betale iij^o kneckter mett, på en Måned tilgörendis, tiil tess wij kwnne få thom hiit jn i landett, och ati wille ware honum behielpelig jn for kon: M:tt tiil Dammark ath honum motte szådana knecter tilstadde bliffue Eder her mett

Yttermere käre her Erick hwar thet wore vdij edre leglighett atj personlige kunde ware tilstäde när Jörgenn Lyndtenär hulle Mwnstring mett the kneckter han tager an, dhå szåge wij thet [gan]sche [gerna]

*) I rad med öfverskriften står: Jörgen Lyndtener.

Stockholm den 30 Maji.

Gåfvobref till Jakob Bagge på Clemet Renszels förbrutna fastighet i Stockholm.

Efter originalet på pergament. — Äfven upptaget i Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 9.

Wij Gustaff medt gudz nåde Swerigis och Göttis etc konnung, Göre witterligit Ath epter thett Clemett Renszell haffuer waridt mett vdiij thenne forrätlige ock hemelige handling, som her i Stocholm haffwer nw i någre åår på ferde waridt, emott oss ock menige Swerigis Riige, Szå ath han mett någre flere, for szame forrätthlige handling schull, är lagwunnin tiil en forrädere, Och effter Swerigis lag forwerkatt liiff och godz, Hwarföre haffue wij aff wor synnerlig gunst ock nåde, Szå ock for then waluillige ock longlige tro tijäniste, som thenne oss Elskeliig tro Tijänere [beskedelig Swenn Jacob Bagge]*) oss ock wortt Riige Swerige her tiil dagz trolige bewisth och giortt haffwer, Och än yttermere bewijse och göre må ock skall, thenn stund han leffwer, haffue vnth och giffuit, som wij ock nw mett thetta wort öpne breffue, vnne och giffue honum thett Stenhuss som forscreffne Clemett Rendtzell tilhörth haffwer, liggiendis wiid Swarte Mwncke Clöster i for:ne Stocholm, honum och hans effterkomande erffwinger tiil ewerdelige äge, Szå ath han same huss eptin [o: epter] sin egin willie, niwthe, bruke ock beholla må Tesligis ock en Siöbodh liggiendis Östann tiil, som ock haffwer tilhört for:ne Clemeth Rendtzell, Hwilkit wii tilkenne giffue alle, ee hoo the helst äre eller ware kwnne som före wore schull wele ock schole göre ock lathe, ath the icke nw eller i Framtjiddenn göre for:ne Jacob Bagge**) eller

*) Dessa ord hafva i orginalet blifwit öfversuddade och utskrapade. Tillägget är efter Riks-Registr.

**) Äfven här har namnet och de närmaste orden blifwit öfversuddade, men kunna dock läsas.

hans erffwinger her emott någett hinder eller forfångh
wijd wor ogunste Tess till yttermere wisso lathe wij
hengia wort Secret her nedan vnder, Giffuit på wort
slott Stocholm 30 dag Majj Anno etc Mdxxxvj .

Sigillet saknas.

Stockholm den 30 Maji.

*Frälsebref för caniken i Åbo Anders Jacobi på jord i
Paykala i Wirmo socken, jemte skattebref för honom på
Raunistula gods.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 9 v. — Förut tryckt af Arwidsson, Handl. t. Fin-
lands häfd., 5: 327.

Frelsis breff For her Anderss J Åboo på en
gård benempd Paykale Aff Stocholm 30 Majj

Wij etc Göre witterligit, ath effter thet ath oss
elskeliig her Anderss Jacobj Caneck i Aaboo, haffuer
berettedt for oss, ath han äger någon Frelsis Jord vdij
en gård benempd Paykala och vdij same gård är någon
skatte Jord, som honum och tilkommer, Hwarföre haffue
wij aff wor synnerlig gunst och nåde, Szå ock for thenn
weluillighet, som for:ne her Anderss Jacobj (besynner-
lige i then rydske reszo, mett wor tro Man och råd,
her Erick Flemming) bewist och giort haffuer, och än
yttermere her effter bewisza må ock skall, haffue vndt
ock giffuit, ock nw mett thetta wort öpne breff vnne
och giffue honum friihett och frelsze på for:ne skatte
Jord, liggendis i forne Paykale by vdij Wirmo sockn,
som årlige affskyller, i alle rettigheter, sex öre For-
biudendis her mett alle, som före wore skull wele och
skole göre och lathe, synnerlige wore fougter och Be-
falingxmenn, ath the göre for:ne her Anderss her
emott inthet hinder eller forfång på same godz i nå-
gen motte .

Jtem vnte vor nådigiste herre her Anderss Jacobj Caneck i Aaboo Ragnistilla godz, vnder en årliig stadgeskatt, som är ij marcer om årett, både for Lenzmandz gerder, Skiutzferder, och all annen vtskyllann, ther aff pleger gåå årlige .

Stockholm den 8 Junii.

Till Eske Bilde om hans i Sverige egande gods.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 10.

Tiil Her Eske Bilde Aff Stocholm 8 Iunij

Wår etc Wij haffue fått ederss scriffuelse, käre her Eske, med thenne ederss Swenn, vdij hwilke i tilkenne giffue vm [nagott]*) godz, liggiendis her i wortt riige, på hisingen, Som eder husfrues Fader, her Henrick Krummedige skulle tilhö[re] Begerendis forthenskull, atuj eder wille behielpelige [ware, att i] mote kome tiil szådana godz igen etc Ther tiil [kunne wij] inthet annet sware eder på thenne tiidh, vtan när [så fierren] komber, ath emellom tesse trenne riger kan forha[ndlett bliff]ue, vm huess tiltall then ene rigis Jnbyggere kan haffue tiil then annen, vm godz och eigendom, Szå skall eder och szå nest gudz hielp wederfaris aff wore vnderszåter thet skeell och rett är, Befalendis eder her mett gudh .

Stockholm den 8 Junii.

Utdrag af åtskilliga utgångna skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 273 v.

Aff Stocholm 8 Junij

Jtem breff for Meynert van dher Lippe ath han må boo i Vijborg mett sin hustru och egedelor

*) Registraturet skadadt. Tilläggen inom [ ] efter Hog. Bielkes copiebok.

Jtem Forleningx breff for Söffuerin Kiil på kon:ge szaker mett hans egne Landboor i Vestergötlandh .

Jtem fougte breff for Måns Ram på Mundzöö och alsznöö och skole the göre sin skatt tiil Gripzholm .

Jtem breff for Niels Verneckeszonn och hans broder ath the måge kennes wijd the ägedeler, the vpspöria kunne epter Peder Swenske, och skole the forplictid ware ath bettale domino for thet godtz vlrüg tog i Calmarne .

Jtem breff for Gabriel Christerszonn på alle kon:ge szaker, offuer hans egne landboor, her i riigit .

Jtem en Quittencie for Arendh Kniper, på x vn-gerske gyllene och en portugalöszer, som dominus sielff aff honum annamat rentan aff the 1 [50] löduge marcer i sölffuer som honum borde vtgöre Anno 35

Jtem öpit breff for Bartholomeus Geszner, ath han må få siit tingest igenn, som bleff på bergit epter honum

Jtem Forleningx breff for Thomas Scriffuere på Åaboo på en Gårdh, i Murila sockn, benempd Toij-tuboll

Jtem eth breff for Niels Torstenszonn, ath han skall beholle alle dagxwerkie, som falle på Loffön, ibland alle dagekarle och huszmenn, vnder Swartesiöö gårdh .

Jtem heradzhöffdinge breff for otte Nielsonn på Norbo herade, mett alle återsteder, sedan Olaff Scriffuere bleff thet quit

Jtem forleningx breff for Åke Olsson i Norköping på en Quarn liggiendis wijd Näffua bro, som tilforenne legatt haffuer vnder helge Korss gille i Suderköpfung

Jtem vnt[e] dominus tilgode ath Jonn Claueszonn i Mastadh i husby sockn må få x töner mälningh, aff then Biscopz tiende som faller wijd Kudby kirkio .

Stockholm den 12 Junii.

Till amiralen Måns Svensson om fördraget i Hamburg och dess bestämmelser, förhållandet till konung Christian i Danmark, samt svenska flottans kvarstannande tills vidare i Öresund.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 10 v.

Tiil Måns Swensonn aff Stocholm 12 Junij

An: 36*)

Wår etc Som wij nw senaste mett Lille Peder Olson scriffue tiig tiil Måns vm the beswåringar, som wij haffue vdiij thenne Hamburgerske handling etc Szå haffue wij nw mett thenne Konnung Christierns egit bud scriffuit then gode herre (någet när) wort sinne och mening tiil j then motten, huad som oss beswårer, och frandelis wele wij och så mett tesse danske sendningebud ytterligere vpteckie huad oss mangler, Giffue Gud ath then gode herre wilde tenckie ther någhet tiil, ath dele mett oss sine gode råd, huru wij oss i same saker best skicke skulle, effter then gode herre wiil jw bruge oss ther huggen skifftis, szå wore thet och tilbörlligit, ath wore saker motte och någet på hierted lagde bliffue, och tiil thet beste forhandlede, Wij haffue ock i same wor scriffuilse, for the farlige legligheter schull, som oss foregiffne bliffue fortröstedt och tilsagt then gode herre, ath wor skiipzflotta skall bliffue ther liggiendis, hoss the andre tuånne flotter, tiil tess gud föger en god ende på then köpenhaffnske bestallingh, ther epter tu tig rette och skicke må, Och lichauell icke forszume att tu och her Erick stedtze formaner kon:ge Ma:t tiil Danmark ath wij offörsumelige motte dog få en gruntlig beskeiidh och vnderuiszning opå tesse epter:ne puncter och articler, som äre tesse the fornåmligeste, forst

*) I brådden står: mett Esbiörn Scriffueris dreng.

opå huad articler the Lubske, Greffue Johans erffuinger eller Barendt van Mälenn mett oss i rette ware wele eller och huad theris formente tiltall skall ware tiil oss, Jtem på huad tiid eller sted same retgong skee skall, eller huad grvnd thet haffuer, ath kon:ge M:t tiil Danmark haffuer siig så högt och wijdt forplicatedt, ath han icke skulle göre oss någon hielp eller vndsethning emott for:ne partier, huar wij mett them vdij same retgong icke forenes kwnne, eller hurv then gode herre wiil skicke siig emott oss i then artichell, thet är jw clartt ath så bebreffuad och forseglett är .

Tesligis är then Mälstad oss ganske vbeleglig beramedt, effter han stå skall huarken her i Swerige, Norige, eller Schåne, vtan som wij fornimme kwnne, på the orter och platzer, ther oss icke är well belegligit ath haffue wore geschicte ther hoss mett, mett wåre skell och bewiszninger

Samelunde Lyder ock then artichell vdij same Contract ath then retgong emellom the Lubske och oss skall stå jnnen Michilsmesso nestkomendis, huar ellies thenne fegde hade then tiid aff stelt bliffuin, Thet dog tiil thenne tiid icke skeedt är, Och lichauell forlöper tiiden siig fast tiil Miche[llsmessa]*) Ock kwnne forthenskull icke rede oss her wtt, huad [heller sam]me retgong jnnen then forsagde dag skee skall eller [eij, hwar] före är än nw wor flitiig begären, attu och her E[rick wille] dog betaste saken tiil en ende, at wij motte få en gr[undtligh] vnderuiszning, hurv wij stå mett the Lubske eller hu[ad tiltall] Greffue Johans erffuinger formene siig haffue ti[ll oss, hwar] wij jw endelige skole lathe sware them i rette, Dog [må wij] jw i tiid få wette huad tiltall the haffue tiil oss, Sa [kunne] wij dhå berede oss ther opå, huad thom swares skall . Gud tiig her mett Befalendis

*) Tilläggen inom [] efter Hogensk. Bielkes copiebok "G, 1536—1539".

Stockholm den 12 Junii.

Quittobref för Thomas Jonsson Skriffuare, befallningsman på Åbo slott, angående uppbörd och utgift.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 11 v. — Förut tryckt af Arwidsson, Handl. t. Finl. häfd., s: 328.

Quittencie For Thomas Scriffuere på Aboo slott Aff Stocholm 12 Junii

Wij etc Göre witterligit och Bekenomps mett thetta wortt Quittencie breff, Ath thenne wor tro tijänere Thomas Jonszon wor Befalningxman på Aboo slott, haffuer giordt oss en god och clar redelig rekenskap for all thenn vpbyrd och vtgiffit han hafft haffuer, sedan han först fick Befalningenn på for:ne Åboo slott och Län, Hwilkit som skedde Lögerdagen före Ericj Anno 35 och tiil Philippi et Jacobj Anno 36 Hwilkenn hans Rekenskap siig szå forluppen är, epter wor Camererer Olaff Brömpsz ranszakan och vnderuiszningh, ath hans vpbyrd i peninga drager x^M iij^c $\forall$ [9804 $\frac{1}{2}$] marcer v ortuger Ther aff haffuer han leffuererat i Cameren vj^M iiij xxv [6375] marcer Jtem haffuer han vtgiffuit tiil slotzens behoff och i Swenelön ij^M lxxv marcer ij örtuger Szå bliffuer igen j Jnuentarium $iiij^c$ v [355] (!) marcer Hans vpbyrd j Malt och korn $xliij$ [43 $\frac{1}{2}$] lest $iiij$ [3 $\frac{1}{2}$] pundh ij spen, hans vtgiffit xx [19 $\frac{1}{2}$] lest vj pundh ij fierdinger Szå bliffuer Jnuentarium $xxiiij$ [23 $\frac{1}{2}$] lest $iiij$ [3 $\frac{1}{2}$] pundh, Hans vpbyrd i Rog och Miöll $xlvij$ lester, $iiij$ pundh, Hans vtgiffit ther aff $xxxiiij$ lest $iiij$ pund Szå är Jnuentarium $x\forall$ [14 $\frac{1}{2}$] lest, hans vpbyrd i smör jx [9 $\frac{1}{2}$] lest $xviiij$ pundh Vtgiffit $viiij$ lest $iiij$ tunne $iiij$ pundh, Szå bliffuer igen xj [10 $\frac{1}{2}$] (!) tunne (!) Hans Vpbyrd i Salt $viiij$ lest $iiij$ tunne Vtgiffit $iiij$ lester vj tunne Szå är igen $iiij$ lester $iiij$ tynner Hans Vpbyrd i Hwmbla xvj skeppundh Vtgiffit ther aff xj skeppund Szå är igen $\forall$ skeppund, Hans Vpbyrd i Röckt kött $iiij^c$ xv [265]

nötzfall ock xij skeppund iij lispund Vtgiffth ther aff
 ij^c xxjx [179½] nötzfall vj skeppund vij lispundh Szå är
 igen lxxxvij nötzfall vj skeppundh sex lispundh, Hans
 Vpbyrd j flesk ij^c v sider, vtgiffth lxxvij sider Hans
 vpbyrd i Leffuandis Booskap iij^c j stycke och lxxix kalffuer
 Vtgiffth ij^c Szå är igen j^c j stycke ock lxxix kalffuer
 Hans vpbyrd på Får och Lamb iij^c xij stycker vtgiffth
 iij^c xl [290] stycker Szå är igenn j^c xxij stycker Hans vp-
 byrd på Röckt får iij^c xxxj vtgiffth ther aff iij^c xiiij Szå är
 jgenn j^c xviiij [2:117] Hans vpbyrd på haffra vj lester Vtgiffth
 vj [lest] iij pund, Szå är igenn ij pund, hans vpbyrd på
 huder xviiij decker iij huder vtgiffth xij decker ij huder,
 Szå är igen vj Decker, ij huder, Hans vpbyrd på Fårskin
 lxij decker, vtgiffth ix decker, Szå är igen liij decker,
 Hans vpbyrd på talg iij skeppund Vtgiffth xiiij lis-
 pund Szå är igen ij skeppund vj lispund, hans vp-
 byrd i Kökenfeett j skeppund iij lispund Vtgiffth iij
 lispund, Szå är igen j skeppund j lispund Hans Vp-
 byrd i Strömming iij lest ij tynnor Vtgiffth iij lest
 ij tunne Szå är igen j lest j tunne Hans Vpbyrd i
 Lax xj tynner j fj. Vtgiffth x tynner j fj. Är igen
 j tunne Hans vpbyrd i Spetfiisk [xxxxv^m] iij^c, Vtgiffth
 xxxvij^m iij^c Är igen viij^m j^c, Hans vpbyrd . . . . dor
 x skeppundh v lispund Vtgiffth v skeppundh ij lis-
 pund Är igen [vj skeppund] iij lispund hans Vp-
 byrd på Torsk iij lest v tynnor vtgiffth iij lest] iij
 tynner Är igen ij tynnor, Hans vpbyrd på Barend-
 fiisk ij^c [iij stycker] iij lispundh Vtgiffth xc viij
 stycker Är igen lvj stycker iij lisp[undt hans] Vp-
 byrd på Ydt xiiij^c vtgiffth iij^c Är igenn xj^c hans
 [vpbyrd] på Öll j^c v lest, haffuer han leffuereret tiil
 Stocholms slott xl Lester, Forterdt på slottett xlvij
 lest, Är igen xviiij lester(!), J Eticke ij lest, Ther aff
 vtgiffth jx tynner Är igen jx tynner hans vpbyrd på
 Bröd xciiij lest iij tynner Ther aff sendedis tiil Stoc-

Geald or?

Jol

holm xlix lester, Forterd på Slotted xxiiij lester iij
 tynner Är igen xxvj lester v tynner(!) Hans Vpbyrd j
 Clede v stycke engelst ij stycke Amsterdamsk, j stycke
 hagensk j stycke närest Thetta är alt vtgiffuit, hans
 vpbyrd j Jern iiiij fatt vtgiffuit ij fatt Är igenn ij fatt
 Hans vpbyrd i gryn vj pund iij span, Ther aff sendt
 tiil Stocholm iiiij pund Forterdt ij Är igen iij span,
 Jnuentarium på Wadmall lxxviiij alne, Weffuit j^c alner
 Thet är vtgiffuit tiil Legefolkit om Jull om Valburg-
 messe Vadmall köpt for peninga och sendt tiil Stoc-
 holm j^m iiiij^c vj alener Jtem Lerefft köpt for peninga
 och sendt tiil Stocholm j^m iij^c x alne For hwilkin Re-
 kenskap Wij giffue for:ne Thomas Jönsson quitt Frij
 Lediig och löss for alt yttermere tiltall vt Solito more

Stockholm den 16 Junii.

*Svar på de danska sändebudens till konung Gustaf gjorda
 framställningar.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 18.

Swar vppå the verff och ärender, som Hög-
 borne Furste och Herre, her Christiann medt
 gudtz nåde. Vdtuoldt konung tiil Dammark och
 Norge: Hertug vdij Sleszwiig, Holstenn etc Be-
 faledt och medgiffuit haffuer Erlige Vålbyrdige
 menndt och Streng Rithere her Holgerdt Wulffz-
 tandt Höffuidtzmann vppå Lageholm, och her Axell
 vgrup Höffuitzmann på Sölffzborgh ath verffue
 och handle hoss Stormecktiige Furste och herre,
 her Gustaff aff szame nåde Swerigis och Götis etc
 konung Aff Stocholm Decima sexta Junij*)

Först betacker kon: Ma:t tiil Swerige, kerligenn och
 gerne, sin käre Swåger kon: Ma:t tiil Dammark för hans

*) De danska sändebudens creditiv och instructioner äro upptagna
 bland bilagorna.

venlig och kärlig [ehrbidingh]*) Och vunsker kon: Ma:t tiil Swe: ther mett kon: Ma:t tiil Dam[mark] mygin lycke ock welfardt, mett en sigafftiig Victoria [vtöffuer] hans kon: M:tz vuenner Och framdelis mett Ly[cksaligt] Longwarigtt Regimente etc

Ther nesth ther kon: hög:ett vdij Dammark foregiffuer, hu[ickeledis] the godemenn och tjänere, kon: Ma:tz vnderszäter tiil Swerige, som vdij thenne fegde haffue vtskickade warit, kon: Ma:t tiil Dam: och Dammarkx riige tiil hielp tröst och vndsethningh, Ath the siig erligen och troligenn bewisth haffue, och siig weluilligenn (emott theris fiender) bruge latiidh, hwilkit kon: Ma:t tiil Swe: är ganske behageligitt Och wiil thet vdij alle motte mett them alle, och huar besynnerligen mett all gunst och nåde, ath betenckie och forskulle, Och huar kon: Ma:t tiil Swe: hade yttermere hafft vdij magt eller formögenhett, ath bewijse sin käre Szwäger kon: hög: vdij Dam: willie wenskap och broderliig weluillighett hade kon: Ma:t tiil Swerige thet icke tilbage latiidt .

Tiil thet tridie ther kon: Ma:t tiil Dam: gör sine enthskyldinger huarføre h: k: Ma:t icke for thenne tijdh haffuer skickedt kon: Ma:t tiil S: thenn Hamburgerske handling, effter thet kon: Ma:tz tiil Dam:kz tjänere Wobisszer, som dhå afferdigett wor Full vdij någenn kranckdomm etc

Tiil hwilkit kon: Ma:t tiil Swe: szå szwarer Ath endog h: kon: Ma:t vtaff szame Hamburgerske handling (som forbe:de her Holgerdt och her Axell kon: Ma:t tiil Sue: öffwerantwortet haffue) fornimme kan, hwickeledis h: k: Ma:t, vdij szame frijd och fordragt, med Högborne Furste Hertugh Albrickt aff Prudtzen och flere kon: Ma:tz tiil Dammark forwanter och anhang, jntagin är, Dog finner kon: Ma:t tiil Swe: ther epter vdij en

*) Tilläggen inom [ ] efter Hog. Bielkes copiebok.

annen artichell, dhett hans kon: Ma:t skall ware vdi
 någenn retgongh mett the Lubske Greffue Johans Van
 dher höije erffuinger, och Barend Vann Mälenn etc Szå
 endog h. kon: Ma:t icke haffuer någet tuiffuelzmåll opå
 sin rett, och kan well lidhe, ath saken motte förhörd
 bliffue, Dog thet k: h: tiil Dam: siig szå högt och wiidt
 forplicatedt haffuer, Dhet h: kon: Ma:t icke skulle göre
 kon. Ma:t tiil Swe: någenn vndsethning hielp eller bij-
 stond emott for:ne partier, huar kon: hög: tiil Swe:
 och forbe:de partier vdi same retgong icke foreness
 kwnne eller och hans kon: Ma:t siig mett szådane vli-
 delig foreslag tileffuentyrs icke wille benöije lathe, som
 szame partier (vtan tuill) tilbiudendis worde Dhen ar-
 tichell giffuer kon: Ma: tiil Swe: mygit ath betenckie,
 Och dhet h: kon: Ma:t skulle forthenskuld vtaff sin
 käre Szwåger kon: Ma:t tiil Dam: Szå forlatin bliffue
 Tyckis kon: Ma:t tiil Swe: ath thet wore icke skeell,
 vtan twertt emott alle the handlinger, som begge kon:
 Ma:ter emellam scrifftlig eller myntlig tilforene giorde
 och gangne äre, Och kenner kon: Ma:t tiil S: siig
 forthenskuldt i then motte beswärett wara, och synner-
 lige effter same handling är i szå long tiidt h: kon:
 Ma:t forhollin bliffuin, som siig forlöper tiil iij må-
 neder, Och hade kon: Ma:t tiil Sue: icke aleneste vdi
 tiid och time formodhet same hamburgerske handling
 bes[kreff]uen, vtan Jemuell (effter slige legligheter) kon:
 Ma:t [tiil Dammark] Swågerlige och broderlige råd i
 saken, huru kon: Ma:t [till Sue:] siig vdi szadana hand-
 ling best skicke skulle, szå ath h: [k: m:] icke skulle
 kome vdi någet nytt buller mett szame p[artier], och
 szå bliffue alene, ath drage same fegde vtt tiil end-
 [henn Therffo]re begerer kon: h: tiil Swe: kerligen och
 gerne, at [k: m: till] Dam: wiil än nw mett thet aller
 furste mögeligit [ähr til]kenne giffue h: kon: Ma:t, huru
 hans kon: Ma:tt står mett the Lubske eller theris an-

hang eller opa huad artichler the formene siig haffue tiil tall tiil h: kon: hög:, så ath hans kon: Ma:t motte dog någet wette ath skicke siig i sakenn Och få i then motten en gruntlig vnderuiszning nw meden hans kon: Ma:tz skiipzflotta är vdij i sziön

Tesligis, epter vdij same hamburgeske handling vttryckis, ath szå fierren thenne närwarendis fegde, genom thenne fordragt affstelt bliffuer, szå skulle szådane retgongh skee jnnen Michaelis nestkomendis, Nw är fegdenn endels lige stoor, Szå wett kon: Ma:tt tiil Swe: forthennskull icke, huru h: kon: Ma:t same artichell forstå skall, eller om same retgong någett lengre fram vpsatt bliffuer, eller huru ther om är, Begärendis therefore än nw kon: Ma:tz tiil Dam: gode vnderuiszning och broderlige råd j then motten

Samelunde är thenn Målstadt ther szådana retgong holles schall kon: Ma:t tiil Swe: fast vleglig beramett, effter then skee skall hwarkenn her i Swe: Norige eller Schåne, Vtan som kon: Ma:t tiil Swe: besinne kan, opå the orter och platzer, ther hans kon: Ma:t icke beqwämeligit är ath haffue sine geskickte hoss mett the skeell och bewijss, ther hans kon: Ma:t sin rett mett bewijse och beskydde kan, effter thet att forfordra szådane bewijss slige lange wäger tiil Land eller watnn, kan icke well skee vtan stoor fare, och forthennskull hade thet warit kon: Ma:t tiil Swe: mygit bequämeligere ath szame målstad hade beramett bliffuin j Calmarna eller någrestedtzt ther wtt mett grenszenn j Blekinge eller Schåne, Begerendis forthennskull ath kon: Ma:t tiil Dam: wiil än nw så forhandle lathe, dhett same målstadt motte på en annen platz betastedt bliffue

Framdelis ther kon: Ma:t tiil Dam: tilkenne giffuer, dhett hans kon: Ma:t icke vtan dråpelige och åtskillige orszaker haffuer giffuit siig vdij fordragt och handling mett the Lubske Och vdij thenn motten effterfölgt sine

forwanters herrers ock wenners rådt Och therföre jngått någre vlidelige articler, som är om Borneholm, The Lubskes Priuilegier etc som for:ne godemendz her holgerdz och her Axels medgiffen Instructionn thet widere formelder etc, Hwilkit kon: hög: tiil Swe: til-lather, Och kan well besinne, ath for then tiidtz leg-lighetz och farlighetz schull, som thå på ferde war, haffuer kon: Ma:t tiil Dam: waridt tiil szådana fordragt högeligenn forurszakatt, Och haffuer kon Ma:t tiil Swe: forthenskull ther emott icke någon beszwaring eller genszegelse, ath kon: Ma:t tiil Dam: haffuer jngått sliig handling, effter ther haffuer icke anner råd eller bättre midell på ferde waridt, Dog thet kon: Ma:t tiil Dam: jngått haffuer någre vlidelige articler, vdij same handling, tycker kon: Ma:t tiil Swe: thet gansche ille ware Och haffuer mett kon: hög: tiil Dam: eth stortt met-lidende i thenn mottenn .

Samelunde som kon: Ma:t tiil Dam: och berörer vm en geschickt Juriste Hwilkin hans hög:ett wiill bes-kaffe kon: Ma:tt tiil Swe: som vdij szame retgongh h: kon: Martz ord före skall, För h[uilkitt] kon: Ma:tt tiil Swe: betacker kon: Ma:t tiil Dam: [och] wiil thet vdij all tiilbörlig motte kerligenn och gerne for[skylle, och] skall gud kenne, kon: Ma:t tiil Swe: såge gerne, ath h: [k: m:] motte någre the personer öffuerkome, som hans hög:etz [sacker med] tro mene wilde, Begerendis for-thenskulld ath kon: M[a:t] wiil mett thet aller Furste lathe kon: Ma:t tiil Sue: [förstå huad] thet är for en persone, eller huar han är, ath h: kon: Ma:t kann sedan widere giffue siig i handell mett honum, som kon: Ma:t tiil Dam: yttermere beszinne kann huad kon:ge Ma:t tiil Suerige ther vm anliggendis är .

Videre som kon: Ma:t tiil Dam: gör sine enth-skyllinger, huarföre h: kon: Ma:t jnnan then forsagde dag icke haffuer kwnnett effterkome thenn Recess, som

begge kon: Ma:ter emollom vdij Stocholmm vpret bleff, vm the twenne slott agershuss och Bahuss Och thet Forbundh Hwilkit for thet Norske vpror skull mest tilbage bliffuit är, Och forthenskull skulle for:ne her Holger och her Axell haffue i befallningh, ath göre något förslag mett kon: Ma:t tiil Sue: etc .

Tiil hwilkit kon: Ma:t tiil Sue: szå swarer och bekenner, ath then Erchiebiscop i Norige haffuer siig gansche vtillbörligenn beuist emott kon: Ma:t tiil Dam: i then mottenn Och forseer kon: Ma:t tiil Swe: siig forthenskull, ath kon: Ma:t tiil Dam: well worder (vdij sin tiidt) rådt finnedis szådana öffuermodt ath betage och affstille, Dog thet forbe:de twenne slott, för thenn orszaack skuld, icke kunde kon: Ma:t tiil Swerige vpantwordede bliffue, kan h: kon: Ma:t icke letteligenn tro, besynnerlige epter the godemenn, som szame slott i wære och besithningh haffue, äre jw kon: Ma:t tiil Dam: mett eed och tjäniste forplict och Förwant, Szå wett h: kon: Ma:t och well sielff, ath kon: Ma:t tiil Swe: icke haffuer szå hårtt stått epter szame twenne slott, vthan haffuer vtaff slagit mett thet enä, som är Agerhuss, på thet hans kon: Ma:t skulle jw haffue tess heller fått thet annett tiil en pant och forwaringh, szå lenge ath beholle j sin haffuendis wære, at h: kon: Ma:t kwnde komme tiil sine vtente Summor igenn endog thet är före slige Summor endels en ringe pant, Och jw förre kon: Ma:t tiil Dam: same slott och län kunde sedan igenn löst haffue jw heller kon: Ma:t tiil Swe: thet seedt hade Och kan kon: Ma:t tiil Swe: icke heller fornimme aff forbe:de godemenn her Holgerdt och her Axell, vm något synnerlighit förslag i forscreffne handling, vtan alenast ath the wele forlengie tiidenn, på en årss Termin eller ij, Och forthenskull kan kon: Ma:t tiil Swe: opå thenne tiid jnthet stort annet förslag göre, icke heller synes thet något behoff ware, ath berame

beggie kon: Ma:ter emellom, for thenn saack skul, något personlige möte eller szamqwemndt, Vtan begerer kon: Ma:t tiil Swe: ath kon: Ma:t tiil Dam: wiil än nw for-tenckt ware, mett thet aller Furste, effterkome h: kon: Ma:ttz breff och segell, Szå ath kon: Ma:t tiil Swe: jn-nenn Michaelis nestkomendis for:de pant eller och sin fulle bethalningh wisseligenn belange kan, Opå thet, ath huar h: kon: Ma:t kan Framdelis behöffue i någen motte widere hielp eller vndsethningh Ath kon: Ma:t tiil Sue: tess weluilligere och broderligere siig dhå vdiij thenn motte emott szin käre Swåger kon: Ma:t tiil Dammark bewijsze måå .

Framdelis, som kon: Ma:t tiil Dam: begerer, ath kon: Ma:t [tiil Swe:] wiil än nw komme kon:ge Ma:t til-hielpe mett thenn [Summa] söloff, som kon: Ma:t tiil Swe: kon: Ma:t tiil Dam: [loffuet och] til[sagt haffuer]

Hwilkit kon: Ma:t tiil Swe: steller vdiij kon: Ma:t [tiil Dam: egit] höge förstond, hurulunde kon: Ma:t tiil [Swe: åhr] nw [mögeligit] ath göre någett yttermere förlag, [epther] thenne fegde är szå longwarig bliffuin, dhett hans kon: Ma:t icke formodett hade, then tiidh szådana Summa vtloffuadt bleff, haffuer och kon: Ma:t tiil Swe: for szame långwarige fegde skull så forblottad siigh ath hans kon: Ma:t icke formå någenn yttermere forstreckning eller förlag ath göre Och besynnerlige epter hans kon: Ma:t icke yttermere forwett siig sächer mett the Lubske eller theris anhang forbe:de Greffue Johans erffuinger Och Bärend Van Mälenn, än h: kon: Ma:t nw fornummett haffuer, Och begerer kon: Ma:t tiil Sue: therföre kerligen och gerne, ath Kon: hög: tiil Dam: wiil i szå motte haffue kon: Ma:t tiil Suerige enthskiijlijgett

Dog thet kon: Ma:t tiil Dam: begärrar ath kon: Ma:t tiil Sue: wiil än nw lathe sin skiipzflotte på någenn tiid liggendis bliffue i Sundett for alle hände leglig-

heter skull etc Szå effter kon: Ma:t tiil Sue: haffuer
jw stedtze gerne seett Och än nw gerne seer kon: Ma:tz
tiil Dam: sin käre Swågers förfordring tiil thet beste
Och ath hans kon: Ma:tt öffuerkome motte all sin nödt,
Therföre är kon: Ma:t tiil Sue: tillfriidz ath h: kon:
Ma:tz skiipzflotte bliffuer ther quar j Sundett belig-
giandis, tiil tess kon: Ma:t tiil Dam: kan komme tiil en
godt och bestondigh ende mett Köpenhaffnn Hwilkit
kon: Ma:t tiil Sue: forseer siig (nest gudz hielp) sznar-
ligenn skee skall .

Och effter kon: Ma:t tiil Dam: wiil j szå motte
bruge kon: Ma:t tiil Swe: ee hwar som behoff görss
emott hans kon: Ma:tz fiender Szå wore thet och til-
börligit, ath kon: Ma:t tiil Dam: wille och fortencnt
ware, nw mett thet aller Förste, betaste kon:ge Ma:tz
ärender tiil Sue: tiil en grvntlig och endelig ende, ath
hans kon: Ma:t motte belange eth wijsth ock enkiende
beskeydt huru h: kon: Ma:t står mett thee Lubske, eller
theris anhang, som forscriffuit står, Thet forskyller
kon: Ma:t tiil Sue: mett kon: Ma:tt tiil Dam: sin käre
Swåger ganske gerne, Och i huad motte h: kon: hög:
kan eller formå, ath ware szin käre Szwåger kon: Ma:t
tiil Dam: tiil venskap kerleck och broderlig veluillig-
het, Ther är kon: Ma:t tiil Sverige stedtze ganzze willig
och benegin tiil Datum påå wort slott Stocholm 16 Junij
Anno etc 36 vnder wort Secrete

Stockholm den 17 Junii.

Utdrag af åtskilliga skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 274 v.

Aff Stocholm 17 Junij 36

Jtem venskaps breff for Lasse Biorszon i Woge-
beck i Tuna sockn

Jtem forleningx breff for Niels Warg opå Ene-
köpingx Stadt domino tiil en behageligt tiidh

Jtem Heradzretten for honum på Åszunda heratt

Jtem frelsis breff for Måns Ram på eth godz på
Åland, hetter Östergötte i Finneström socknn

Jtem fougte breff for Henrick Person på Long-
hundrat och the andre socknar som Truels person til-
forenne hafft haffuer

Jtem forleningx breff for Peder Olson på Örstens
Ladegård och the ägor ther tilliggia, och ij gerder

Jtem fougte breff for Mårten Larszon på Suart-
lösherat

Jtem breff for M: Matz i Lula ath han må be-
holla biscopz saker, som falla i Lula, Pitha och Caliis,
ther aff skall han holle domini Laxefiske wijd magt,
och huad therwtöffuer är, skall han wetta domino en
skenk ther aff, mett skinwarur

Jtem forleningxbreff for Longe Jöns på Reszaröön
liggendis i Akers sockn

Jtem breff for Lasse Scriffuere ath dominus haffuer
vnt honum quitt och friit then tomt, på sin stiuffbar[n]s
wegna, som pantsatt war for 1 march dansce tiil helge
Korss Capell, Huilken tomt Amund Biörson haffuer
clandrat i fra barnen, ther han haffuer jngen rett tiil
(som Borgmestere och radz breff vtuiszer), thy skole
barnena beholla tomtena

Stockholm den 18 Junii.

Häradshöfdingebref för Niels Wargh på Åsunda härad.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet.

Wij Gustaff medt gudtz nåde Swerigis ock Göttis
etc Konnungh Göre witterligit, atuj aff wor synnerlig
gunst ock nåde haffue vnth ock Forlänt och nw mett

thetta wort öpne breff, vnne ock Forläne, oss elskeliig tro Tijänere Niels Wargh heradztretten vdij Åszunda heradt, Anseendis then hulle och longlige tro tijäniste han oss och Swerigis rige bewijst och giordt haffuer, ock än yttermere her epter bewijsza må och göre skall, Hwarföre biude wij eder Dannemen alle, som vdij for:ne herrade boendis äre, ati anname for:ne Niels Varg for ederss rette heradzhöffdinge, Vtgörendis honum all then rentho och rettighet, som eder arliga bör ath göre ederss herradzhöffdinge, han skall ther emott holle eder alle fatiige och rige wijd lag och rett som han thet for gud och oss anszware will, Forbiudendis her mett wore fogter och embetzmenn ath the göre for:ne Niels her vtijnnann någet hinder eller forfång i någenn motte Datum på wort slott Stocholm 18 Junij Anno etc 1536 Vnder wort Secret

Sigillet påtryckt å fränsidan, är väl bibehållet.

Stockholm den 18 Junii.

Försvarelsesbref tills vidare för hr Mauritz Olsson och hans svenner, med afseende på klagomål af slägtingarne till en småländing Niels Kesze, hvilken skulle orättvist hafva blifvit afrättad i Lyckå i Blekinge.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 22 v.

Littere defensorie datis holmie Decima octaua Junij

Wij etc Göre witterligt ath oss Elskeliig Erliig Vålbyrdig mann och Streng Rijtther, her Axell vgrup höffuitzman på Sölffzborg haffuer giffuit oss tilkenne, ath for någre år sedan bleff ther vdij Blekingenn wiid Lyckåå redttedt och på hiull lagt en misdådere aff Smålandh wiidt namn Niels Keesze Och nw i medler tiidt haffue for:ne Niels Keszes målszägender eller slecktinger vtaff Smålandh stedtze klandratt vm for:ne ärende,

menendis szame karll icke for en rett saack rettedt wara etc Szå epter wij forthenskill icke äre aldelis fuluisse, huru same ärende siig forluppit haffuer, Forbiude wij mett thetta wortt öpne breff forbe:de döde karls slecktinger, ath the inthet yttermere klander eller tiltall haffue skole tiil her Mauritz Olszon eller hans Swener, Vtan när gud föger, atuj kome personlige tiil Kalmare, ath the thå giffue siig jn for oss Szå haffuer for:de her Axell loffuat och tilsagt oss, på her Mauritz Olszons wegna, ath then annen partt skall och dhå kome tilstäde, och plege ther huar annen skäll och rett Forbiudendis her mett etc

(Stockholm den 18 Junii.)

Försvarelsesbref för Gudmund Klint.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 22 v.

[Holmis Decima octaua Junij] *)

Jtem Forszuarilse breff for Gudmund Klintt, for Jonn Dulles erffuinger som slagenn bleff på Berquara vdiij en vppenbare fegde .

Stockholm den 19 Junii.

Bref för Olaff Eriksson på all den del kronan tillfallit i Paul Skultes hus i Stockholm, efter den för förräderi dömde myntmästaren Anders Hansson.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 23.

Jtem pergamentz breff For Olaff Ericson på ij^m marck j våning J Påuell Skultis Huss Ex Holmia datum 19 Junij

Wij etc Göre witterligit ock Bekennes mett thetta wort öpne breff Ath wij aff synnerliig gunst och nåde,

*) I brädden står: her Axell vgrup.

Szå ock for then weluillige ock longlige tro tijäniste, som thenne oss elskeligh beskedelig Suen Trööbo Olaff Ericson, oss ock wort rige Suerige her tiil dagx bewist och giort haffuer Och än yttermere her epter bewijse må och göre skall, thenn stundh han leffuer, haffue wnt och giffuit ock nw mett thetta wort breff vnne och giffue honum allenn then dell, som oss (epter wort elskelige riikisins rådtz dom) vdiij Pauell Skultis huss ock wåninger tilfaller effter Anderss Hanszon, fordom wor Myntemestere her i Stocholm, för thet forrederij och miszhandling skull, som han emott oss och riigit företagit hade, effter som Riikisins rådtz ock flere godemendtz dombreff på for:ne Anderss Hanszon ock flere aff thet selschap vtgiffuit yttermere f[örmår] och jneholler, Och skall for:de Olaff Ericson szam[e deell] siig ock sine epter:de erffuinger tiil ewerdelige ägo [besitie] ock beholle, Hwilkit wij tilkenne giffue alle ee hoo th[e helst äre] eller ware kwnne, som för wore skull wele [och skole, göre och] lathe, ath the icke göre for:de Olaff Ericson, ell[er hans erffuinger] her emott någet hinder eller forfong på forbe:de huss [och] wåninger i någenn motte Datum vt supra

Stockholm den 22 Junii.

Bref för fru Anna, Henrik Bitzes enka, med afseende på hennes innehafvande eller olagligen frändömda gods.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 23 v.

Fulmakte breff For Fru Anne Byssens vppå Hennes godtz och garder Datis Holmis 22 Junij

Wij etc Göre witterligit atuj aff synnerliig gunst och nåde haffue vndt och tillatiidt, som wij ock nw mett thetta wortt öpne breff vnne och tillathe ath oss Elskeliig Erliig wäl bördliig Qwinne Fru Anna her Hen-

rick Bijsses epterleffuerske må ock skall frij och vbehindratt nivthe bruge och beholle alle the godz ock gårder, som hon tiil thenne tiidt, vdiij xx samfelte år, tilforene j sine wärie hafft haffuer, Och tesligis the godtz, som henne i hennes frå waru tileffuentyrs olaglige affdömde äre, må och skall for:ne Fru Anna kennes wijd igen och thom aldelis mett all theris renthe ock rettigheter vbehindret nivthe ock beholle jn tiil tess, ath hennes widerparter och hon kome jn for oss, eller wort elskelige riikisins rådt Hwilke wij ther tiil forordinerendis worde, som same trette ranszake öffueruäge ock tiil en endelig ende beslute schole, ock sedan på beggie sidor niwte ock vngelle huad Suerigis lag ther vm vtuisze kan, Tesligis skole och alle the gamla rår ock rör wijd magt bliffua, som the aff ålder och hedenhöss warit haffua, som szame hennes godz tillyde, Hwilkit wij tilkenne giffue, alle ee hoo the helszt äre eller ware kwnne, som före wore skull wele och skole göre och lathe, ath the icke i någon motte göre for:de Fru Anne her emott hinder eller forfang wijd wor ogunste Biudendis ock szå wore fogter och embetzmenn ath the äre henne bistondige och behielpige i hennes retferdige saker, ath henne ingen rappar eller rycker någon dell i frå vlagliga .

(Stockholm den 22 Junii?)

*Recommendationsbref för konungens köpman i Lübeck
Henrik Nyebuer till konung Christian i Danmark.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 24.

Eenn Forschrift for Henrick Nybur tiil Konunglige May:t j dammarck

Wår wenlig och kerlig Helszenn mett huess mere gott ock kiertt ock gott, vdiij wor magt ock formågenn

är, alletiidt tilforenne sent mett gudt etc Högborne Furste, besynnerlige gode wenn ock käre Szwäger, Wij forsee oss, ath E: K: haffuer tilforenne något hörtt och fornummit vtaff thenn saack, som thenne breffuiszere wor tro Tijänere Henrick Nybur anrörende är, Dog lichauell giffue wij E: K: tilkenne, szå mygit wij vdijsanningenn vette vtaff hans handlinger Begerendis forthenskull kerligenn ath E: K: wiil vppå wore wegna ware honum behielpelig i hans retferdige szaker, kenne gud, honum är dog oskell skeett, ther han thet icke fortienth eller forskullat haffuer, Forty E: K: må ther forlathe siig tiil, [ath] for:de Henrick Nybur haffuer jngenn handling hafft [mett the] Lubske i thenne fegde, Vtan huad han haffuer hand[let och] vandlett, thet haffuer waritt wortt godtz, Och effter h[an] waridt oss i szå motte, icke annerss en hull och tro, [men] the Lubske waridt honum fast anszinnige Szå ath h[an haffuer] niwtidt oss mygit ondt ått hoss themm Tesligist och [huad honum] sedan wederfarit är, hoss E: K:tz vnderszåter Och besynnerlige aff thenn gode man, her Anderss Bilde på Stäck, och någre bönder ther vppå Mön, worder E: K: aff thenne jnnelycte Supplicatie widere welfornimmendis, Szå skall gud kenne wij haffue dog icke annet fortient eller forskullatt, hwarkenn aff thenn gode man eller någenn E: K:tz vnderszåte, ath wor tijänere skulle niwte oss ondt åth, Hwarföre är thet än nw wor kerliig bön ock begeren ath E: K: wiil dog före wore skull ansee hans retferdige saack, warendis honum behielpelig, ath han må koma tiil thet sölffuer, som han än nw icke igenn fått haffuer, Tesligis thet annet godz Jernn, Szmör ock annet som bergett bleff, ath han motte thet få igenn for eth redeligit bergelt, wij hade antwordet honum szådana sölffuer ock andre köpmandz warur, ther mett han skulle brugett wort beste, och bettaledt något Clede, som wij finge Och hwar honum nw icke

tilstadt bliffuer, ath koma tiil szame godtz igenn dhå
 wiil han tilreckne oss thenn skadenn Therføre kwnne
 wij icke reckna thenn skade honum skeedt är stortt
 ringere, än then wederfarin wore wår egin persone,
 Hwilkit wij forsee oss E: K: tenckie kan, dhet icke skeell
 eller rett ware Begerendis tesligis kerligenn ath E: K:
 wiil och szå giffue honum siit beskermelse breff, så ath
 han icke öffuerfallin bliffuer hwarken aff for:ne her An-
 derss, hans wenner eller slechtinger eller någenn annen
 vtan ath E: K: wille thenn szaken så fierran betaste,
 ath for:ne Henrick Nybur motte stå tiil rette jn for E:
 K: sielff, eller hwem E: K: ther tiil förordinerer Tes-
 ligis begerendis ath E: K: wiil vnne honum en förscriftt
 tiil the bönde[r] på Mön, som hans sölffuer haffue, ath
 han motte och så få rett opå them Och i huad annenn
 motte han behöffuer E: k: M: gunstelige forscriffter, Thet
 forskulle wij altiid gerne mett E: K: ock kerligenn Gud
 alzmecktiig Eder k: befalendis

(Stockholm den 22 Junii!)

*Till mäster Johan Friiss, konungens i Danmark öfverste-
 canceller, recommendationsbref för Henrik Nybuer.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 24 v.

Tiil Mester Johann Friiss Ex holmia vt
 supra mett Henrick Nybur .

Gustaff medt gudtz nåde Suerigis ock Göttis
 konung

Wår synnerlig gunst etc Käre M: Johann wij giffue
 eder tilkenne, att thenne fatige Mann, wor tro Tijanere
 Henrick Nybur, haffuer icke alenast nw vthan tiit offte
 clagett ock beiembrett szin nöd for oss, ath han arme
 Man icke kan koma tiil thenn dell, honum mett rette
 tilhörer, aff thet godtz han miste vnder Mön, ock bergatt

bleff etc Som oss ock formoder eder ytterligere kundgiordt är, hurv hans saker haffue siig i then motte, ther han arme mann stoor oskell wederfarin är, Szå haffue wij nw screffuit för honum tiil wor käre Swåger ath hans ker:het wille ware for:ne Henrick Nybur behielpig i hans retferdige saker, helst forthenskull ath han fatiig mann haffwer nwtiid oss mygit ondt ått hoss the Lubske i thenne fegde Tesligis är honum an föge gott wederfarit aff thenn godemann her Anderss Bilde och flere etc Szå tycker oss icke mygit well ware ath then arme mann skall szå fare helszt ther som wij formode wore wener skulle ware, Och han heller oss gott åt [niute] motte i hans retferdige saker, Hwilkit oss forhoppas [ath] szå well wederfaris när godemenn i ock flere få w[ette hans] szaack, Therföre är wor kerlig begerenn tiil [eder atj for] wor bön skull, wele forfordre then fatiig mandz . . . honum tiil thet han är rett vdi jn för wor käre Sw[åger her] vtijnnan göre i oss mykit tiil willie Hwilkit [wij med all] gunst tiil thet aller beste betenckie wele Eder gud Befalendis

Erlig Vålbyrdig Mann M: Johan Friiss kon:
Ma:tz tiil Dam: wor käre Swågers Öffwerste Cancellor g[unstelige]n

Gripsholm den 24 Junii.

Till Germund Svensson om de för förräderi dömda fångarne, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 25 v.

Tiil Germunnd Swensonn aff Gripsholm
24 Junii

Jtem som han begerer wetta huru han handle skall mett the fånger, som j frå halssen dömda äre etc Szå wette wij inthet annett szware ther tiil, vtan oss syness

lichast ath the måge gå theris kooss, The bliffue oss dog alriig gode, hwar the fast bliffue wiid liffuett, Dog är wor willie attu tilforenne later examinere then Brand Scriffuere, huad handling han hafft haffuer mett Biscop Måns i Strengness, eller huad thet är ock hurv mygit thet är, som han haffuer tiil göme aff honum The haffue hafft en mecktiig stor handling tiilsamens, Dog then Clemett Renszell må tw än nw på någen tiidt late bliffue sittiendis Och leg tiig fliit och win om, att få wetta aff honum i hurudane motte han szådane peninga tiil wege bringe kan .

Framdelis, vm the andre fonger, som icke äre dömde i frå halssen, Mett hwilke wij tiil friidz äre, attu setter thom på eth stycke peninga, effter som hwar thera kan ware riick tiil, then tiil M marcer, then tiil mere eller minne, Och attu hender sedan en fast och nögafftige borgan for hwar aff thomm, szå ath the icke skole någen tiid, nw eller i framtijdenn jnnan landz eller vtann, lathe siig mett ordt eller gerninger, eller scriffuelser heme-ligen eller vppenbarligenn befinnes emott oss eller Swe-rigis riige, anners än som ärliget och redeliget är .

Tesligis wore wij ock wäll tiil frijdtz vm thenn Gerd Becker när tw ellies kwnde få en god forwissan ock nogafftiig borgan for honum ock thet honum til-hörer .

Ytterligere som tu begerer wette vm the Ham-burgere skole kome theris koss effter the haffue skepatt någet Smör etc Szå wette wij inthet annet beskaffe mett thom, vtan attu må lathe thom fara när the bliffue tilrede .

Jtem ath Germund skulle seiye Her Eskiill och Olaff Brömpz tiil, ath the skulle antworde Höffuitz-mennen på skiipen ij manede skiipzsold, helfftane danst och helfftane Suenst mynt, ath the lathe knecterne

få theris betalning när tiid är, Och ath her Eskiil giffuer Höffuitzmennen något tiil tere peninga .

Jtem om fogterne tiil Helsingeland, Roden och Biscopzfögderijd i Östergötland, må Germund och Niels Boije forhandle om ther finnes någre gode karle i bland Skytterne som . . . . tijäne kunne, ath dominus kunde thet få ath wetta, Dominus . . . . lunde, haffue the store köpmen eller speckhögere ti . . .

Jtem ath Germund forhörer mett then Jören Bysse-[skytt, aff?] hwem han hördt haffuer thetsznack, som Bispen [i Strengnes?] hafft haffuer, dhet hans skulle haffue kallet Stoch[olms slott?] eth slugop och sagt szå, ath han wille tage tiil hielp . . . hiertekorn, mett Olaff Böije horn, och riffue thet så mett sn[arest?] nider i grunden Jtem Biscopen när han senast war i Arboga hoss dominum, skulle haffue sagt, Ja tilforenne när iag kom tiil m: herre och förde kisterne fulle, dhå war iag then gode Måns, Men nw iag inthet förer, får iag inthet annat än puckerij Än gudz Dyreste, iag skall woge min halss ther wtöffuer etc

Stockholm den 25 Junii.

Quittobref för Erik Andersson.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 26 v.

Quittencie for Erick Anderson vppå Hans Rekenskap . aff Stocholm 25 Junii .

Jtem Giorde Erick Anderszon senest Rekenskap om Joannis Baptiste Anno 35 Löp hans Vpbyrd i peninga frå then tiidt ock tiil Pingxdag Anno 36 tiil x° xx marcer Ther aff haffuer han leffuereret her Erick Mattej x° v marc iij ore vj d: Haffuer han vtgiffuit xv marcer Vtij alt annett löper hans vpbyrd lige mett vtgiffitenn For hwilken rekenskap hans nåd giffuer honum quitt Lediig och löss for alt yttermere tiltall eller nåmaningh

Stockholm den 28 Junii.

Frälse- och frihetsbref för Måns Ram, fogde på Gripsholm, å gårdar på Åland.

Efter en afskrift i kongl. Riks-Archivet.

Wij Götstaff medt Gudz nådhe Suerigis och Göttsit etc konung, Göre witterligitt ath thenna wår tro tienare Måns Ram wår Fougte på Gripsholm haffuer giffuit oss till kenne ath hann ägher itt godz på Åland benempdt östergöte liggiandis i Finneströms sochenn, huilkith godz hann seger haffua warit gammaltt Frelsze, änn tå ath thet i någhon tijd haffuer legat för skatt arligha . Så haffue wij dogh nu aff synnerlig gunst och nåde så och för thenn hulla tro dienst Hann oss daghliga bewijser och yttermera här epter bewijsa må och göra skall vnth till godho att för:na Måns Ram må och skall niuta bruka och beholla för:na Östergöta medh alla tisz tiläggher frijtt vndann skattenn i rett frelsze, Teslikis skall hann och vara frij för all hesta gestning, Biudhendis her emed alla som för våra skull wela och skola göra och latha att the göra för:ne Måns Ram her emott inthett hinder eller förfong wid våra ogunst, Tesz till wiszo lathe wij tryckia wårtt Secretth på ryggen å thetta breff Datum på wår gård Gripsholm Mondaghenn nest effter Johannis Baptista Anno etc mdxxxvj

Jtem ligger Måns Rams hemman för 113 mark iordh som är vnder Frelsis iordh

Stockholm den 3 Julii.

*Föreskrift att Kalajoki skulle fortfarande vara kapell till
Salo socken i Finland.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 26 v. — Tryckt af Arwidsson, 1. c. 5: 331 och af Thyselius, 1. c. 2: 82.

Breff For Her Niels j Salw Aff Stocholm
3 Julij

Wij etc Göre witterligit, at epter thet oss elskelig her Niels kirkeherre i Salw sockn, på Östrabotnen, for oss ock wor Befalningxman her på Stocholm (ock vdi the Dannemendz någre aff hans Socknebönders j Kalijoki närwaren) siig förplicated haffuer, ock medt hond och mun thom loffuat och tilsagt, ath han epter thenne dag will och skall holle thom redeligen vppe, vdi for:ne Capelle geldh Kalijoki genom siig sielff, eller sin Cappellan, all then tjäniste, som honum bör opå Christendomsens wegna ock siit presteembetis wegna, mett messo predican socknebud, och all annor tjäniste, så ath the dannemenn socknebönderne i forscreffne Cappale Län schole vdi jngen motte (mett rette) ath beskulle haffue, Hwarföre haffue wij vtaff wor synnerlig gunst ock nåde, vnt ock tillatiid, som wij och nw mett thetta wort öpne breff vnne och tillate, ath for:ne kalijokj Capelle län skall epter thenne dag, lige som her tiil tiidz, bliffue vnder then kirkeherre som besitter for:ne Salw, dog vnder slige forord, szom for:ne äre Hwarföre biude wij alle, serdelis Bispen och Capitlett j aabo, ath the icke i någer motte göre for:ne her Niels her emott hinder eller forfang, all then stund han holler thom tjänisten redeligen vppe, så frampt the wele göre thet oss liufft är Förmanendis tesligist socknebönderne vdi for:ne Salu och Kalijockj ath the vtgöre redeligen theris tiende, offer, lickstool och alt annett, som thom

bör theris Kirkeherre effter Swerigis lag och god gammall Christelige sedwane Datum vt supra

Stockholm den 6 Julii.

Till borgmästare och råd i Halmstad om plundring af konungen tillhörigt gods.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 27.

Tiill Borgmestere och Rådt J Halmstade Ex
Holmia 6:ta Julij

Wår synnerlig gunst tilforenne etc Käre wenner oss [är tillkenne] giffuit, hurulunde wor fougte i Synnerboo . . . . . szon, hade skickedt tiil Halmstade en sin tjänere [at forlyttre ther någre gerder, som oss tilkomme j thet same [herad?] i godemen öffuerfallit same karll, och tagit honum en Summa peninga i frå, som oss tilkommer Tiil hwilkit wij forsee oss j icke haffue någenn skäll eller rett, Haffue same karll siig vdij någer motte forbrott, som wij ther om Jngen wiissz kundskap haffue Thå wore mögeligit ati toge thet honum tilhörde, ock icke thet oss tilkommer, effter wore peninga kwnne icke for hans schull forbrotne ware, Hwarföre är wor willie ock begerenn, ati Dannemenn wele rette eder sielffue j saken, latendis oss få same summa peninga i gode rede igen Haffue i Dannemen någet tiltall tiil same karll, dhå wele wij gerne wara eder behielpelige tiil retta Befalendis

(Stockholm den 6 Julii.)

Till Severin Kiil, underrättelser och föreskrifter.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 27 v.

[Ex Holmia 6:ta Julij]

Jtem tiil Söffuerin Kiill ath Dominus giffuer honum tilkenne ath h: n: skiipzflotta är hemkomen etc Dog haffuer h: n: for tesse legligheter skull, som siig begiffue, ackted ath skicke ther nid igen ko: Ma:t tiil Dam: tiil vndsethningh någre aff skiipen igen Therfore är h: n: willie ath han wiil seije Riikisins rådt ock frelsit tiil i Vestergötland, att the mett thet aller Furste wele vtflue theris skiip Nyeholkenn mett Fettalie, skytt, krudt, lod och all tilbehöring och gott folk, ock skicke ther opå en god Höffuidzman Och må anthen Olaff Person på Biurom eller Anderss Hanszon på Stola stiga ther opå mett som haffue något hör mett folkit Szå ath skiipett adelis ligger segelrede, när the få scriffuelse vtaff Sundett i frå Ameralenn,

Jtem ath Söffuerin vfforszumeligenn vpskicker thet godtz ther ligger i Lödisze, som Domino tilkomber, ath thett vtskiipas mett eth gott Borgere skiip och nidt i Sundett

Stockholm den 7 Julii.

Utdrag af utgångna skrifvelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 275.

Aff Stocholm 7:a Julij

Forleningx breff for Anderss person pa Kemp-arffue, på tesse heman, Mälby renter ij marcer Nubbeszarffuet renter iij marcer Selieboda vj marcer Domino tiil en behagelig tiidh

Jtem forleningx breff for Raguall Jönson på ij gårda benempde Torgenstorp och Torp

Jtem breff for her Erich i Longeriid, ath dominus haffuer fordragit honum then Taxe han wtgöra plegar årlige aff same giæld och en Landboo gård frij

Jtem fougte breff for Per Manszon på Södre Finlandh

Jtem Literas Collacionis for her Benct på Sala prestegeld

Jtem fougte breff for Henrick Japson på Öffreherat i Taffuestehuss Län

Jtem heradzretten for Olaff Törne i Olandz herade

Jtem forleningx breff for honum på Kongx huszaby som Niels hårdh hafft haffuer renter ij lest korn

Jtem forleningx breff for Anders Månson på Ryninge kongxby renter vij fatt Jern och annett

Jtem breff for Hustru Margreta Mons Nielsons epterleffuerska ath v: n: herre haffuer vnt henne igen the garder och tompter som henne tilkome i Vesterårs

Jtem literas Collacionis for her Aruidh Scholemesteren i Vesterårs på Prebendam Anuntiationis i Vesterårs

Jtem forleningx breff for her Johan Tureszon på Biscops sakerne i Vesterherat, Södre widboo, och the Landboor, som lyde vnder Nydale Closter

Svartsjö den 9 Julii.

Till konung Christian i Danmark om Sveriges underhandlingar med hofvet i Burgund, svenska flottans hemsegling, fredsförhandlingarna i Hamburg, konung Christians och danska rådets uraktlåtenhet att uppfylla gifna löften, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 28.

Tiil Konnunglige May:t J Dammarck Ex
Swartesiöö 9 Julij Anno 36*)

Wår venlig och kerliig helszenn, mett huess mere kert och gott vdiij wor magt och formåge är, stedtze tilforenne etc Högborne Furste, Käre Szwåger, och besynnerlige gode wenn Wij haffue nw i tesse dager vndfongit twenne E: K: scriffuelser, vnder en meningh, som vtgiffne wore helge Lechame dag nest förgongenn, Vdiij hwilke Först beröris, Hwickeledis E: K: är wittendis wordit, atuj skulle for någen kortt tiid sedan haffue hafft wore budt Jn vdiij Hoffuedt j Burgundienn opå någre handlinger etc Szå käre Szwåger, E: K: må tenckie i then motten huad eder synes, Dog wette wij thet egentlig, ath E: K: icke haffwer någen wiiss kwndskap i thenn motten Och wette wij icke förtenskull, huad heller wij schole holle szame artichel vdiij E: K: scriffuelse for alffwar eller skempt, kan skee [at]**) then som giffuer E: K: slige lösze tidender tilkenne, [menar ther] föge gott mett, och kwnne wij icke heller tro, ath E: K: [fortencker] oss i then saack effter thet är dog icke skeedt .

Ther nest, som E. K. ock berörer vdiij szame scriffuel[sze beklagen]dis ath wore Örligis skiip äre lupne vtaff Sun[deett Begierenn]dis for the Legligheters skull,

*) Bredvid öfverskriften står: Mett Niels kråge.

**) Tilläggen inom [ ] efter Hog. Bielkes copiebok.

som mett the Burgun[diske nw] for håndenn äre, atuj offorszumeligenn wille lathe szam[me wår] skiipz Flotta komme i Sundet igenn etc Szå käre Schwager är well szant, ath när E: K: sendningebudt Streng Ritthere, her Holger Vulffztandt och her Axell Vgrup wore her hoss ossz, gåffue wij them både scrifftlig och myntlig någre wore beswåringer tilkenne vdij thenn motten, Dog sedan wij någenn gruntlig beskeydt belangade aff for:de E: k:tz sendningebud huru leglighetenn siig begiffuit hade, skickede wij strax en wor egin tjänere mett breff tiil wor Amirall, endog skepenn wore aff Sundett, förre än han framkom, giffuendis honum i then motten wår willie tilkenne, ath wij gerne seedt hade, dhet skiipen på någon tiidt motte bliffuit ther tilstede, synnerligen szå lenge Köpenhaffnn [eij?] hade bliffuit vpgiffuit, som the geenswar wij for:de godemenn (på theris Instruction) metgiffuit haffue ytterligere formelder, dog bleffue szame vnderuiszninger oss endels alt för lenge förhollin och fördölde, Forlate them gudt, som E: K: ther tiil rådt haffue, atuj icke vdij tiidt och time skulle öffuerkomit szame handling, mett the vnderuiszninger ther tiil hörde, tileffuentyrs the haffue icke menet beggis wore saker tiil thet beste, Fortij E: K: må forlate siig tiil hwar wij tilforenne och i tiidt hade kunnet bekoma szame handling, och fått wette eth fast Fundamente om wore szaker mett the Lubske, Greffue Johans van dher Höije salige erffuinger, Och Bärendt van Mälenn, atj then mottenn hade jngen fare på ferde warit, Tesligis och atuj hade kwnnet öffuerkoma thet Forbundz breff, som oss tiit och offte aff E: K: ock Danmarkis riigis rådt, mett breff och segell loffuad och tilsagt är, Dhå hade skiipen vtan tuil wål bliffuit ther tilstede, Och alle ting emellom E: K: och oss warit clare och öffuertalede Jcke anseendis hwarken the slotz län eller then Summa wij E: K: lendt och forstrecht haffue, ther mett wij på

någen tiidt tilgörendis well hade kunnett hafft met-
lidende, Men thet oss manglet haffuer är aleneste then
sack, som forbemelt är, Och thet wij skulle Jnträde
vdij någen ny eller fremende fegde emott Key:ge May:t,
the Burgundiske, eller theris anhang, för än then tuistige
sack emellom oss, the Lubske och the andre for:ne theris
partier aldellis offuertaledt är (stelle wij thet vdij E: K:
egit höge forstondt) hwickeledis oss står thet tilgörendis
Dog lichauell hwar wij eigenthlige wiste, ath szame
tidender om the Burgundiske wåre szå dråpelige och
farlige som rycktett går, dhå wille wij gerne än nw
göre wort beste Och skicke E: K: the beste och meste
skiiip wij kwnne på thenne tiidh afferdige, Szå ath E:
K: icke skulle på wore side forlatin bliffue, latendis nw
for same saker skull göre en stor partt aff szame Flotta
tiil rede, mett alle krigxtilbehöringer Dog thet wij
skulle fortröste E: K: på then ganske flotta, eller ath
wor store Kraffuell skulle szå korteligen kome tiil sziöss,
kwnne wij icke [giöra] effter folkett, som på skiipen warit
haffue, äre myc[kith siu]ke, och en stor part vttdöde
Tesligis ock E: K: vta[nn twiff]well hördt haffuer, ath
skiipen haffue lidit st[or nödh ij] thenne reszo, Och be-
synnerlige thenn store Kr[affuell,] mist seglenn, masten
ock någre aff ankerne, [Menn thet wij] skulle i nagen
motte tilsinnes ware, käre Szw[åger, ath låthe] oss syndra
j frå eder, som E: K: thet endels vdij sz[amme szinn]
scriffuelse berörer, thet är icke skeedt, Och skall icke
nest [Gudz] hielp heller skee, all then stund oss må thet
same wederfaris igenn Och then löfflige tilsagn breff
och segeller som gjorde och gongne äre, måge holdne
bliffue, ath man kan haffue siig ther tiil ath forlate

Tiil thet siste Käre Swåger, epter wij vdij szå motte
och stedtze gerne wele wette E: K: Forfordring tiil thet
beste, bedie och begere wij vtöffuer alt, ath E: K: wiil
dog metdele oss E: K:tz gode råd, och än nw betaste

then saack emellom oss the Lubske och for:ne theris partier tiil en ende, eller och ath then dag, när retgongen skee skall, motte någett lengre fram betasted bliffue på j år eller ij, effter fegden är icke affstelt bliffuin på then tiid som Contracten jneholler, vtan lige longwarig bliffuin Tesligis och ath E: k: wiil forskaffe oss thet Forbundz breff ratificeret, ther wij kwnne och måge fult och fast haffue ath holle oss wiid, effter som tilforenne vtloffuet är, Sedan wele wij gerne göre huad ymmer vdij wor magt och formögenhett är, Och forhengie hoss E: k. alt thet oss mögeligit är, Befalendis E: k: her mett thenn alzmectigiste ewige gud tiil eth lycksaligt och longwarigt regimente Aff wort slott Stocholm vt supra Anno 36 .

Framdelis Käre Szwäger Endog vdij E: k:tz scriffuelse foregiffues, ath for then tilsagn skull, som E: k: oss giort haffwer på the twenne slott i Norigis riige, är E: k: qwit wordne mett thet ganske Norigis riige, Och sedan fått ther hwarken hielp eller vndsetningh vtaff etc Szå är thet oss ganske sielsindt och fremmande ath skullen i then motten bliffuer oss på hengdt, effter E: k: wett dog well sielff, när man wiil ellies bekenne rette sanningen, ath wij icke vdij någon motte haffue giffuit ther orsack eller tilfelle tiil, vtan mett huadh hinderlistige practicher Erchebiscopen i Trondhem, icke aleneste nw, vtann jemuell tilforenne, vdij eder käre her Faderss, salige i hugkomelse, Konnung Frederickz tiidt, mett vmgått haffuer, är huar man witterligit, ock forundrar for thenn saack skull, ath szadant bliffuer vtscriffuit, ther wij inthet om göre kwnne .

Cedula

Käre Szwager E: k: fortенcker och vtan tuill vdij then Hamburgerske handling en Artichell vm the fonger på alle sider (the som thenne frijd anname) skulle

bliffue lösze giffne etc Szå är vdiij Lubko än nw vppehollin än wor ock Riikisins vnderszâte nemplig Szwante Stenszonn, hwilkin tiit jnfongen bleff vredeligenn nog, Och war dog icke annet än en dreng, Och tileffuentyrs wele the Lubske [nw] reckne honum stor fortäring tiil, kwnna wij icke bes[inne] om han är plictiig ath stå then schaden, effter han [war theris] fonge, Ath E: k: wille ther om och forhandle lathe, [ath hann] motte bliffue löss Giffuin Och giffuer then [sack oss] något ath betenckie, dhett han ther szå lenge vp[peholles, wij] hade tilforende wist beskeyd, ath the Lubske h[adhe achtet att] bryggie oss mygit ondt opå genom honum huar [the thet] bekommit hade, Szå wette wij icke än nw i huad [acth] thet giort är, ath han ther vppehollenn bliffuer .

Svartsjö den 9 Julii.

Till utvalde biskopen af Roskild om olika ämnen.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 50 v.

Ad Electum Roskildensem Aff Swartesiöö 9 Julij*)

Wår etc Käre Frennde, her Electe, Wij betacke eder gerne for alt gott i oss bewijst haffue, Hwilkit wij gerne forskulla wele etc, Szå giffue wij eder tilkenne, ath ederss scriffuelse äre oss i tesse dager tilhonde kompne, vdiij huilke i först beröre, ath eder skulle förekomit wara, dhett wij icke skulle ware eder szå gunstige och gode, som wij tilforenne waridt haffue etc Käre her Electe, dhett wij skulle haffue haft någon ogunst eller vngnade tiil eder, thet är icke skeedt, Wij wette eder icke heller annet än gott aff oss forskullet haffue, Men thet wij eder, nw på någon tiid tilgörendis, icke haffue mett wore scriffuelser besökie latiid, kwnne i well sielff tenckie orszaken, her haffuer waridt i tesse

Bredvid öfverskriften står: Met Niels kråge.

krigszaker szå mygit ath forhandle, ath wij icke haffue stort annett kwnnett ackte .

Ytterligere Käre Electe, som i ock begäre någre M lodt söloff, eller och Jachimsdaler, ath forwesle i gull etc Szå kunne wij icke sanningen dölie, ath the Jachimsdaler, som wij lothe slå, haffue wij mest forskott vdij thenne fegde mett en part aff lönt kon:ge May:tz, wor käre Schwägers kneckter i Schåne, och en part forstreckt och lent hans k:et Dog tiil någre hundrede lod söloff motte än finnes råd tiil, hwar eder teckis ath skicke same gull hiit vp j riigit på någen beleglig platz, mett någen god karll, som mett oss i then motten forhandle kan, Dhå wele wij gerne göre eder thet tiil wiillie .

Framdelis som i och beröre, ath i Dammark wancke någre tidender vm oss, dhet wij skulle haffue warith vdij någer Forhandling mett the Burgundiske, Och giffue i före, ath thet är better ath haffue en god Nåboo, en Frende i annen by etc Käre her Electe i måge scriffue eller göre eder gisszninger i thenn mottenn, huru eder synes, Och är well szant, som man pleger och seye, for eth gmenigt sprickwordt, Ath en god nåboo hielper gerne sin granness fää vtaff dyen,*) Szå wette wij dhet egentligenn, ati icke haffue någen wiiss kundskap j thenn motten, Thy wij wette oss ingen sliig forhandling giordt eller bundett haffue mett the Burgundiske, ath then står jw letteligenn tiil ath vplöszie, Och dhet wij skulle lathe [osz]**) syndra, som eder meningh tiileffuentyrs är i fra wor [kiere] Schwäger, kon:ge May:tz tiil Dammark, eller någen then [hannd-] ling göre, som h: k: kwnde i någen motte ware e[mott thet ähr] icke skeedt, Och hwar wij tess tiil sinnes [waridtt haffue,] thå hade wij endels formygit vpsatt hoss then g[odhe herre, som] oss forhoppas syn är i

*) I brädden står: dignum annotatu.

**) Tilläggen inom [ ] efter Hog. Bielkes copiebok.

then motten sagerne ri[kest, giffue] gud, atj och flere the godemenn, Dammarkis riigis rådt [ville någett] yttermere, szådana wor goduillie behierte och betenckie och [ath] breff, segell, loffue och liiffte motte hollit bliffue, yttermere än her tiil dagx skeedt är, skulle nest gudz hielp ingen fare waredt på thenne sidhe, Men the gode- men haffue monge jnsager och skotzmåll, vm huad som bebreffues eller forsegles, szå ath man nw sznart icke wett hwar man siig epter rette skall Kenne gud, wij wele gerne göre hwad wdij wor magt och empne ware kan, när breff, segell, och lofflige tilsagnn måge holdne bliffue, Ther wtijnnan käre Electe i eder beffite wele, Thet skall nest gudz hielp ware eder, och menige Dam- markis rigis tro Jnbyggere, szå well som oss, tiil thet beste och longligit bestondt Befalendis eder her mett thenn alzmectigiste gud

Verduge Fader her Jachim Rönnow medt gudtz nåde Electo tiil Roskiildt wor gode wenn och käre Frennde gunstelige

Vesterås den 13 Julii.

Till frälset och fogdarne i Vestergötland om uppsändande af oxar till Olofsmesso marknad.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 31 v.

Aff Vesterars 13 Julij Anno 36 mett Biscops (!)
Swens karll

Jtem screffs menige frelsit och alle fougter tiil j Vestergötland ath the skulle lathe vpkoma tiil Olaffz- messo Marknaden alle the oxer, som the haffue jnne mett siig, både for konungx foring, årlige foring, gerde oxer, som stode tilbage i Vinters hoss bönderne, Sacköris oxer och for annet Och ath the giffue Domino tilkenne

huru monge oxer hans nåd skall formode siig vtaff
huarss forlening och fögderij .

Vesterås den 17 Julii.

*Till biskop Sven i Skara om landgillesmöret af prosteriet
och prebenden, samt om en hjälpgård af presterskapet i
stiftet.*

Efter orig. på papper i kongl. Riks-Archivet.

Gustaus Dej gracia Swecorum Gothorumque
etc Rex

Sincero nostro fauore premissio Käre Bisp Swen
som j scriffue och begäre wette wår willie vm thet
landgilles Smör aff Prouesterijd och the andre prebender
som j vdj befallning haffua ther j Schara etc Så wette
wij icke annett swara eder j then motten, vtan atj
måge lathe same smör komma nw om Laurentij till
Nylödösze, Latendis thet antworda Lasse scriffuere j
hender jn på wickten, aldelis wäll packat och förwarat
j gode tunnor, effter wij forsee oss j finne bättre råd
till tunnor ther vppe j landhet, än j Lödösze, effter
ther är nw j thenne wår och sommar mygit godz vt-
skipet j tunnor, så att ther är föge råd till tunna trä
j Lödösze, Therfore görer oss så mygit till willie j
then motten Wij haffue scriffuit Lasse scriffuere till
att han skall anama szame Smör när thet kommer
Ytermere som j och beröre, atj forhandlett haffue med
clärkerijt j edert stickt, vm thet subsidium till wårt
behoff, weliendis thet såå bestella att same hielp skall
med thet snaraste komme oss tilhonde, huilkit oss wäl-
behager, Begärendis atj icke wele tage ther förszu-
melse före, Oss görss nw penninge fast behoff, för the
swåre vtgiffter, och penningz forspildinger skuld, som
wij dageligen haffue, Befalendis eder her med gud

Aff wår stad Westerårs 17 Julij Anno etc Mdxxxvj
vnder wort Secret*)

Spår af sigillet finnas.

Vesterås den 20 Julii.

Bref för en borgare i Vesterås, Olaff Henriksson, att återfå sin för klippingar förpantade gård derstädes.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 32.

Breff for en Borgere j vesterårs Benempd
Olaff Henricszon vppå en gard j Vesterars datum
20 Julij

Wij etc Göre witterligit atuj aff synnerlig gunst och nåde haffue vnt tiil godho, ath thenne wor vnder-
szåte Olaff Henricszon Borgere i Vesterårs må niwtha och beholle sin gård her i Vesterårs, qwitt och friit, hwicken gård Anderss Hanszon Myntemestere aff honum en tiid long hafft haffuer i pant for någre klippinge som han stach honum i hender, emott the bleffue afflyste, them for:ne Olaff Henricszon jnthett bruke kunde, när the wore afflyste Therföre biude wij her mett alle som före wore skull welle och skole, göre och lathe, ath jngen gör for:ne Olaff Henricszon hinder eller forfang på same gård, helst medan [han] nött jnthet szame klippinge gott åth Giffuit på wort slott Vesterårs vt supra

*) På arkets yttre blad är af biskop Sven gjord följande anteckning:

Aaret ther efter som war anno etc 1537 var Jack hoss min herris nadh j Calmarna oc ther gaff hans nadt migh Suenom mwanneligh befalning att latha landgilles smöritt vtaff prostrydt och the vacerende prebender komma til lödessio om laurensmäso tijdh lasse scriffuare til handha Oc alt annadt wändis j peninga hans nade til godhe paa rekenskap.

Vesterås den 21 Julii.

*Till riksmarsken hr Lars Siggesson om den fortfarande
belägringen af Köpenhamn, ditsändande af svenska fartyg,
m. m.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 32.

Tiil Her Larens Siggeszonn Ex Arosia 21 Julij

Wår etc Skole i wette her Larens, atuj fått wisse kun[skaper] hurulunde the Köpenhaffnske haffue formannett siig, och wele holle byn, thet ytterste och lengzste the kwnne, och formode the siig vndsethningh i frå holland, Som i widere vtaff tesse jnnelycte Copier formerkie kwnne, huad legligheter siig vdij Holland etc begiffue, Hwarföre lathe wij nw vtruste en heell hoop aff wore skiip, som wij ackte late löpe jn ått sundet igen Är forthenskull wor willie och begerenn, ati wele offorszumeligenn lathe edertt skiip bliffue aldelis wäll vtfliidt, som thet siig tilbehörer mett folk och fettalie, Szå syntis oss icke heller onyttigt ware, ati och flere the godemenn Riikisins råd wore vnderstundom, för slige legligheter skull, tilstedis hoss oss, och besynnerlige the som szå när wijd hondene boo, ther låge och magt vppå Gud eder her mett befalendis .

Vesterås den 23 Julii.

Utdrag ur afgångna skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 275 v.

Aff Vesterårs 23 Julij

Jtem breff for Erick person i Skälby på alle kon:ge saker med hans landboor

Jtem forleningx breff for Peder Hanson på Walsta på kon:ge saker med hans egne landboor ee huar the i riigit belegne äre

Jtem fougte breff for Niels person på Dalzherat och Visingxöö

Jtem breff for Jörenn Hanszon på Biscopz sakerne i Östergötlandh

Strengnäs den 26 Julii.

Till Severin Kiil om afsändande af en del af örlogsflottan till Öresund, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 32 v.

Tiil Söffuerin Kiill Aff Strengness 26 Julii .*)

Wår etc Wij haffue fått thin scriffuelse Söffuerin, och ther vtaff fornummett the legligheter och tidender i frå Holland etc Szå är thet wor willie och begerenn, att huad tw än nw for tidender dheden effter forforendis worder, attu genom natt och dag giffuer oss dhom tilkenne Och haffue wij, för same legligheter skull, latiid vtruste en hell hoop aff wore örligx skiip, Hwilke wij mett förste windh ackte lathe löpe, aldelis wälbemanede jn åth Öresund, kon:ge May:t tiil Dammark tiil vndsethning Hwarföre är thet än nw wor willie och begerenn, attu, och flere the godemen Riikisins rådt och Frelsit ther i Vestergötlandt, wele offorszumeligen fortenckte ware, ath then nye holk motte vtrusted och wäl bemaned bliffue, mett gott folk, skytt, lod, krutt, fettalie, och all anner krigxtilbehöringer, så ath han aldelis ligger wederrede när i få bud, ath wore skiip äre i Sundhet, attu lather dhå löpe szame skiip tiil them

Ytterligere som tu giffuer tilkenne vm her Claues Bilde etc Så tuiler oss fast opå, ath han är någett retferdiig i szine szaker, Hwarföre är wor willie attu tager tig wäll tiil ware för hans fuxszwenszer, och seett

*) Bredvid öfverskriften står: mett Kyckelhane.

ingen tro eller liit tiil honum Fortij han står föge till betroendis .

Framdelis som tw begerer wetta wor willie vm thenn Nye holk etc Szå haffue wij icke vdiij anner actt eller meningh latiid skicke honum diit, vtan ath Riikisins rådt och flere the godemenn i Vestergötlandt szom Crononnes forleninger haffue skulle köpe oss szame skiip vtaff, och holle thet sedan Crononne tiil tijänist, effter szom sagt och vtloffuadt war, i thet möte nw senast i Arboga, Wette wij icke vm the godemenn äre therwtijnenn någhet alffuerligenn fortencckte, Syntis oss än nw gott wara, ath ther motte bliffue någet tiltencckt, szå ath skiipett bliffue offorszumelige segelrede, Szå haffue [wij] *) och forstätt Söffuerin, ath ther äre kompne någre [skeppund] bly tiil Lödisze, som oss tilkomber, Är wor beg[ären ath tw] lather skepa thomm jn på Nye Holkenn, När [then kommer] i Sundhet, szå må thet bliffue affskiipett, och ju [på någett] aff the andre wore skiip, när the löpe hem igen [Gud] tig her mett Befalendis .

Stockholm den 1 Augusti.

Till hr Johan Turesson om seglats till Lübeck, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 33 v.

Tiil Her Johann Tureszonn Aff Stocholm
prima augusti

Wår etc Käre her Johann, wij haffue forstätt vtaff ederss scriffuelse, ath någre Nyköpungx borgere, som seglett haffue i Forbud tiil Lubke, äre nw hemkompne igenn, Och i begere wette, huru i mett thom forhandle skole etc, Szå tyckis oss best ware, atj göre thet beste medell mett thom som j kwnne, szå ath the icke bliffue forderffuade, Och må i sende hiit tiil oss skipperenn, eller nagen annen aff skiplagett, then ther kan giffue

*) Tilläggen inom [] efter Hogensk. Bielkes copiebok.

oss tilkenne, huru the haffuet före i Lubko, Ytterligere, som i begäre wette wor willie, vm i skole stedia någre borgere sigle tiil Lubko, Szå äre wij ther tiil frijdz mett, epter thet står i dag, jn tiil Michilzmesso tesforinnen, the måge well sigle, ther hedenn, tiil Lubko, Dog mett the warur, som icke forbudne äre, som äre alle ätende warur Gud

Stockholm den 1 Augusti..

*Till hr Birger Nielsson, tacksägelse för bjudning till barnsöl,
m. m.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 33 v.

Same tiid [Stocholm prima augusti] tiil Her Birge Nielszonn, mett Jöns

Jtem tiil her Birge, ath Dominus betacker honum for siit gode tilbud, ath han biuder honum i Barnszöll, Dominus kan jngelunde giffue siig szå longt i frå Stocholm for thet groffue forrederij skull, som ther warit haffuer Tesligis for onde weger skull, Och ath dominus seer gerne ath Biörn Person holler siit Brölop i kirkegongenn Och ath her Birge helser Fru Birgitte Jacobz dotter och Jomfru Birgitte Niels Dotter på Dominj wegna

Stockholm den 1 Augusti.

Utdrag ur utgångna skrivelser.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 275 v.

Aff Stocholm Sonedagen epter Olauj

Jtem forleningx breff for her Peder på Prebendam Corporis Christi i Aaboo

Jtem literas Collationis for andreas Petrj på Pitha prestgeld

Jtem fougte breff for Michell Alenninge på Nörrebotn

Jtem fougte breff for Niels Screddere öffuer Biscopz sakerne kringom Vpsall

Jtem fougte breff for Knut Larson på Sexmike herade

Jtem forleningx breff for Anderss Scriffuere Borgere i Vijburg, på eth godz benempd Mötte godz liggendis offuan for yxepä

Jtem herradzretten for Jöns Knutson på Sexmeke herade like som han tilforende hade thet

Jtem heradzretten for Anderss Vestgöte i Österbotnen

Jtem literas Collationis for her Peder Soroij vppå Vijburgx prestegeldh

Jtem literas Collationis for her Erick Olauj på Longtora

Jtem literas Collationis for her Tord Joannis vppå Fyttia Prestegeldh .

Jtem heradzretten for Olaff Henricson i Raszboo herrade then Axell Anderszon hade Re: Olaff Brömps

Jtem breff for Otte Kooock, ath han må bruge szin näring her i riigit med köpenskap,

(Stockholm) den 4 Augusti.

Bref för Germund Svensson på Brand Skriffuares hus i Stockholm, som denne förbrutit till kronan.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 34.

Breff For Germunnd Swensonn på Brandt Scriffueris Stenhuss j Stocholm Datum 4 Augustj

Wij Gustaff etc Göre witterligit, Ath epter thet Brannndh Scriffuere haffuer varit mett vdij thenne förätlige och hemelige handlingh, som her i Stocholm

haffuer nw i någer år på ferde warit, emott oss och menige Suerigis riige, Szå ath han mett någre flere, for szame forræthlige handling skull, är lagwnnen for en forredere, och effter Swerigis lag forwerkatt liiff och godz, Szå effter thet oss på Crononnes wegna tilfaller huess dell, epter honum fins, löst eller fast, mett rette, Therføre haffue wij aff synnerlig gunst och nåde, Szå och for thenn weluillige och longlige tro tijäniste, som thenne oss elskelig tro Mann och Tijänere Germunnd Swenzonn, oss och wort riige Swerige her tiil dagx trolige bewijst och giort haffuer, O[ch än] yttermere bewijse och göre må och skall then stundt [han] leffuer, haffue vndt och giffuit, som wij och nw [mett] thetta wort öpne breff vnne och giffue honum . . . . . dis huss och grundh, som for:ne Brand Scriffuere i sittit haffuer, liggendis nest sunnan före hustru Vendeless huss, honum och hans effterkomende erffuinger tiil ewerdelige ägo, Hwilkit wij tilkenne giffue alle ee hoo the helst äre, eller ware kwnne, som före wore skull wele, och skole, göre och lathe, ath the icke nw eller i fram-tijden göre for:ne Germunnd Swenzonn eller hans erffuinger her emott, någet hinder eller forfang wijd wor ogunste

Stockholm den 10 Augusti.

Till konung Christian af Danmark om svenska flottan och Köpenhamns intagande.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 34 v.

Tiil Konnunglige May:t I Dammark Ex Holmia
10 Augustj*)

Wår wenliig och kerliig helssenn, mett alt mere gott, hwad wdij wor magt och formugen är, stedtze tilforenne etc Högborne Furste, Käre Szwåger och be-

*) Bredvid öfverskriften står: mett Erick Ericzonn.

synnerlige gode wen, som wij nw nyligenn screffue ederss kerlighett tiil atuj wille kome e: k: tiil hielp och vndsethningh, mett x eller xij aff wore Örligx skiip etc Szå är well szant, ath strax ther effter afferdige wij szame flotta formodendis ath the wijd thetta pass wara skole vdiij Kalmarne sundh etc, Och äre oss nw i midler tiid wisse kundskaper tilhände kompne, ath Köpennhaffnn är vpgiffuit, For hwilkit thenn ewige gudt warj loff och priiss, at E: k: är komin sin nöd och trong forbij i then motte, Och epter nw szå skeedt är, Begäre wij gerna, ath E: k: wiil haffue oss och szame wor flotta på thenne tiidh forskonett, effter wij forsee oss fulleligenn, thet E: k: nest gudz hielp, icke wårder nw i thenne höst någenn nöd eller trång opå gongendis, synnerlige tiil siöss, är E. k: tess better och mecktiig nog tiil land Then almectigiste gudt E: k: her mett Befalendis Hasteliga aff wort slott Stocholm vt supra.

Gustaff medt gudtz nåde Swerigis och Göttis etc konnungh

Stockholm den 12 Augusti.

Bref för Lasse Bårdskärare på ett stenhuss i Stockholm, som Anders Hansson förverkat.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 35.

Breff For Lasse Bardskerer på eth Stenhuss i Stocholm Datum Jbidem 12 Au:

Wij Gustaff etc Göre witterligit, Ath epter thet Anderss hanzonn haffuer warit mett vdiij thenne forrätlige och hemelige handling, som her i Stocholm haffuer nw i någer år på ferde warith, emott oss och menige Suerigis riige, Szå ath han mett nagre flere, for szame forrätlige handling skull, är Lagwnnen tiil en forredere, Och epter Swerigis Lag forwerkatt liiff och godtz, Szå epter thet oss på Crononne wegna tilfaller huess dell epter

honum fins, löst eller fast mett rette, Therföre haffue wij aff synnerliig gunst och nåde, Szå och för thenn weluillige tro tjäniste, som thenne oss elskeliig tro tjänere Lasse Bårdskere, oss och riigit her tiil dagx beuijst och giort haffuer Och än yttermere bewijse och [göre] och (!) skall, thenn stund han leffuer, haffue vnt [honum] som wij och nw, mett wort öpne breff, vnne och giff[ue] honum eth liggende huss och grund, som for:ne Anderss Hanszon åth haffuer, Hwilkit huss liggendis är i Stocholm westan tiil på Longatwn, emellom eth stenhuss som lyder the fatige tiil Och Lasse Köt-mongere boor vtij synnan tiil och på then annen sijdan, nordan tiil, ther Yffuars Matz boor vtij, Forbiudendis her mett vt p[atet] jn precedentibus .

(Stockholm) den 13 Augusti.

Beställningsbref för Mårten Sastrup.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 35 v.

Bestellung For Mårtenn Szastrup Datum 13 Augustj

Wij Gustaff Göre witterligit Ath effter oss elskeliig tro Tijänere Mårten Szastrup haffuer siig for plictig, ath tijäne oss eth fult år i frå Dato thetta breffs ärlike och redelige, som en vpricktiig och Erliig godt karll til hörer och wel anstår, i szå motte, ath han skall ride oss ferdiig sielff fempte mett duglige karler sköne hester och gode harnsk och siig weluilligen bruke late tiil land eller vatnn, jnnen landz eller vtan, ee huar wij honum helszt behöffue och beskeyde kwnne, Ther emot haffue wij loffuat och tilsagt for:ne Marten Sastrup atuj wele och skole giffue honum på szame fem Rustninger iiii^o marcer ortuger och ther till xxiiij alne engelst och ij stycke szårduck, mett matt, öll, foder

och måll tiil siig och sine karler och hestar, epter som sedwane är her i Riikit Tess tiil wisso lathe wij

Ther emott gaff for:ne Mårtenn Sastrup wor nådigiste herre eth Reuerszall igenn, Lydendis ord frå ordh som for:uit står, vnder szame Datum

Stockholm den 23 Augusti.

Till Jöns Nielsson på Kalmar om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 36.

Tiil Jöns Nielson på Calmarne Ex Holmia
23 augusti

Först ath h: n: forundrer huj Jöns giffuer inthet h: n: tilkenne, huru legligheten begiffuer siig ther i Calmare eller huad ther wancke for tidende i frå the Tydzske stederne Och haffuer h: n: forthenskull skickett Olaff Törne ther henn, szådane ath bespörie .

Jtem ath han än nw offorszumeligenn giffuer h: n: tilkenne huad tidender han forfarit haffuer aff Lubko, eller hurv the haffuett före, eller huad borgerne wederfarit är, som diit haffue seglett, eller om warurne gelde ther någet,

Jtem ath han lather h: n: första huad tidender ther wancke i frå Köpenhaffnn, och om the Hollendere, och om andre tidender

Jtem öffuer alt ath han ackter grannelige på slotthet och staden, och wiil h: n: vndsettia honum huad dell han beho[ff haffuer] tiil slotthet folk eller annet .

Jtem ath han giffuer h: n: tilkenne hurv almogen [ther i Cal]mare Län skicke siig nw, vm the haffue vth[giort] then hielpeskatt eller eij, och om han haffuer tilsatt någre fougter ther i Länett .

Jtem ath han skynder Olaff Törne offorszumeligenn tilbage igenn .

Stockholm den 24 Augusti.

Bjudningsbref till Lasse Kafle på Hallarö att bevista konungens blifvande bröllop i Upsala med Margareta Leijonhufvud.

Yngre afskrift i preteståndets, numera i kongl. Riks-Archivet förvarade, archiv, »Div. Handlingar, 1270—1693, K. I», n:o 23. — Ett något afvikande aftryck är upptaget af C. C. Gjörwell, *Den Svenska Mercurius*, 1759, 4:e årg., 4:e del., sid. 7; och uppgifves vara efter originalet meddeladt af prosten, lektor A. H. Forssenius i Skara.

Gustaf med Guds nåde Sweriges och Göthes konung etc: Vår gunst tillförene, wij gifwe tig tillkiänna Lasse Kafle, att wij i det heliga Trefalldighets namn gifwe oss i rätt ächtenskaps band med ärlige och wälbyrdige Jungfru Margareta Erichs Dotter, på Söndagen näst efter Michaelis nästkommande, vtj vår Stad Vpsala, därföre är vår begiäran, att du wille komma dit til oss och flere gode wänner, som där församlade warda, Wij wele dela med dig hwad dehl som Gud oss vndt och förlänt hafwer, gud tig härmed befallandes, af vårt Slätt Stockholm Die Bartholomæi, A:o Christi 1536. Vnder vårt Secret.

Oss Älskelige Tro Man, Wälachtad Lasse Kafle på Hallarö Gunsteligen

Stockholm den 31 Augusti.

Bjudningsbref till Peder Larsson på Hallqved att infinna sig wid samma bröllop.

Yngre afskrift i preteståndets archiv, ser. »K. I», 1270—1693, n:r 24.

Ett annat til Peder Larsson till Halkewi

Gustaf (o. s. v. lika med efterföljande formulär af den 9 September, utom i afseende på stafsättet, till) at tu med tin Kära hustru wil omaka tig (etc. till) Stockholm, octaua Bartholomæi A:o 1536, vnder vårt Secret.

Gripsholm den 2 September.*Utdrag af utgångna skrivelser.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 276.

Gripsholm 2 Septem:

Forleningx breff for Hans person på tesse epter:ne godz och gårdar Wijkis Backan Barkare backan, Helsinge gården, Dalekarlsgården, Nya gården och ena teckt på Szoneborg

Jtem breff for Niels Munck ath han skall beholla hestehagen och oxehagen, for domini oxer skull, och the hester han holla skall

Jtem breff for her Gunnar, på Prebendam Andree i Linköping med årsswexten vt Botuidus habit

Jtem forsuarilse breff for hustrv Birgitte Anderss hanssons på alt thet hon äger thet hennes dell är, och dominus henne vnt haffuer igen Tesligis the ij gårdar j Linköping skall hon beholla med thet stenhuss och saltit

Jtem breff for Jeppe Hanszon ath h: n: haffuer vnt honom thenne epter:ne godz igen, som är Yffuerzarffuit Rånarffuit Bergilsarffuit och Baggegierdh

Jtem forleningx breff for Anderss Ydtszon på ij gårdar Kinnelö och Norholmen i Jedher sockn

Jtem forleningx breff for Niels Smedh på all then dell, som haffuer tillydh gillett, som stå pleger i Juleta sockn

Jtem Literas Collationis for her Erick Joannis på Rasszbo prestegeldh

Jtem Literas Collationis for her Larss Petrj på altha prestegeldh

Gripsholm den 4 September.*Bref för Olaff Bock på Skedene gård.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 36 v.

Breff for Olaff Bock på Skedene gård Datum
på Griffzholm 4 Sep:

Wij Gustaff etc Göre witterligit Ath epter thet
thenne wår vnderszåte Oloff Bock i Skedhene war her
vppe hoss oss i fiord, och staddede then szame gård Ske-
dene aff oss, och hade tesligis tilforenne stadt same
gårdt aff Olaff Perszon på Biurem, hade han dog til-
forenne aff szin frij willia taget en jn tiil siig benempd
Anderss Gunnarson, then ther nw biuder till och will
besittia garden mett honum, huad heller thet är Olaff
Bock emott eller mett, hwickit oss tycker icke skäll
ware, epter then Olaff Bock haffuer twenne reszor stadt
gården, och lengzst sittit vppa honom och forbedtraden
i gode motte, Thy skulle then Anders Gunnarson haffue
gården mett then anners minne, thet han jnthet actar
Therföre haffue wij sagt for:ne Olaff Bock allan gården
tiil, och then andre Anderss Gunnerson i frå, medhan
the jngeledis kwnne forlijka siig tiil hopa, Dog skall
for:ne Olaff Bock icke wetta then anners skada, mer
än szom wor fougte och godemenn kunne leggja them
emellom Biudendis her mett for:ne Anderss Gunner-
son, ath han lather siig ther mett åtnöija och icke gör
for:de Olaff yttermere clammer eller hinder på for:ne
Skedena epter han icke haffuer någen skell tiil gårdenn

Tynnelsö den 7 September.

*Bref för utvalde biskopen i Strengnäs, Botvid Sunonis,
på inkomsterna af biskopsstolen.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 37. — Tryckt af Thyselius, l. c. 2: 88.

Breff for Biscop Botuidt på thenn Renta han
haffuer vnder Biscopzstolen Datum vppå Tyn-
nilsszöö 7 Sep:

Wij Gustaff etc Göre witterligit ath epter thet wij
mett wore menn och Rådtz rådt och samtycke, tesligis
och the godemens Capitlett i Strengness beleffning haffue
eligerat thenne oss Elskeliig Wyrdeliig Man, M: Botuidt
Szunonis for en Biscop tiil Strengnes domkirke, Szå
haffue wij nw warith öffuer ens mett honum, ath han
thetta epter:na niwta och beholla må och skall, siig tiil
vppehelle Först alle Biscopz stolens egna landbor, som
belegne äre i Strengnes sockn och i Jederss sockn qwitt
och frij, både för gestning och annat Tesligis all Bispz-
tiendenn, både vppa Öestre Rekerne Szölbo herrade och
Akers herade, och the två Affuels gårder, Swndby
och Gorszingeholm, mett thet Jnuentarium ther wijdt
bliffuer, både på Bipszgårdenn, och the två affuels gårder,
som the vtskorne Skriffter, ther på giorda [äre, yter]mera
vtuisza Biudendis her mett alle som for wora skull
wele och skole, göre och lathe, serdelis wore fougter
och embetzmenn atth the icke göre for:ne M: Botuidt
her emott hinder eller forfang i någon motte wijd wore
ogunste Tess tiil wisso

Lagnö den 9 September.

Formulär för bjudningsbref till konungens bröllop.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 37 v.

Exemplar Pro Nouellis: Littere Nuptiales:
ex Langnöö 9 Septembris

Wår etc Wij giffue eder til kenne N: ath wij acte i the helge trefollighetz nampn giffua oss i rett ectestått medt Erlig Wålbyrdig Jomffru Jomfrue Margarete Ericx Dotter, på then Szöndagenn epter Michaelis nest komendis vdiij wor stadt Vpsale, Therföre är wor kerlige begären ati med ederss käre hustru, och hennes Jomfruer wele omake eder tiith tiil oss på for:ne tiidt och stedt, görendis eder glad mett oss, och flere wore gode wenner Fruer och Jomfrue, som ther forszamblendis worde, wij wele dele med eder och them huess dell gott är, och gud oss vnth och forlänt haffuer Gud eder her mett Befalendis

Arnö den 24 September.

Till Olaff Bröms, om den sachsisk-lauenburgske cancellerens framställda fordran på återfående af framlidna drottningens efterlemnade kläder och smycken, n. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 38. — Felaktigt aftryckt i Kongl. Bibl:s tidn. om lärda saker, utgifna af C. C. Gjörwell, 1767, II, 97—99.

Tiil Olaff Brömps aff Arnön 24 Septembris

Wår gunst etc Som tiig wäll witterligit är Olaff ath then Saxiske Cancellere haffuer nw screffuit oss tiil, Szå haffwer han ibland anner ärender berördt vm wor käre Framledne husfrues cleder och clenodier, som tw ytterligere kan formerkie hans mennungh vtaff hans eget breff hwickit wij tiig her mett tilhonde skicke etc

Och endogh wij egenom Jost Barg lotho tilseije Högborne Furste wor käre her Fader, Hertug Magnus till Sassenn, tiil en vtaff hans kerlighetz Döttere behoff, wåre käre framledne husfrugis cläder, Szå wore wij och wäll tiil frijdz huad heller wij lotho same cläder kome ther heenn eller och i then stedh förärede en vtaff the gode frowker mett eth stycke söloff effter som skäll wore, Szå tyckis oss lichauell thet kwnde ware for:ne Högborne Furste, desligis en vtaff hans [k:ttz] *) käre barn Frowkenn Sophie, eller Vrsula f[ast profitli-] gare, atuj i thenn städt, och för szame vtloffuade cläder, förärede henne mett eth stycke söloff, epter thet thenn gode herre haffwer fast bättre tilfelle, i the landenn, ath öffwerkoma gyllene duck, Perlor, Samett och annet sligt oc för eth ringere ock skäliger köp, än her hoss oss, Och kwnne tiil ewentyrs then gode Frowke icke heller mygit bruge eller nyttie same cläder, mett minne the bliffue tiil eth annet säät forskorne, Therföre må tw lige som aff tiig sielff, och vtan wor Befalningh, forhandle i thenn motte mett for:ne Cancellere, ath thet motte kome tiil the wäger, Wij wore och wäll tiil frijdtz, ath thee söloffatt, som wor käre husfruge haffwer tilhörtt, ath the och så motte bliffue tilhope lette, och ther heenn skickede, och epter wij haffue yttermere kundskap mett frowkenn Sophia, än mett then annen systrenn, Tycktis oss lichast ware, ath hon bleffue ther mett förärett, Hwad yttermere som for:ne Cancellere haffuer scriffuit om the rådslag, han ther giort haffuer, tyckier oss ther fölie godt skiäll mett, Är forthenskull wor willie attu wilt flitelige forhandle mett honom i alle saker, dog lige som aff tiig sielff, ath han wilde Concipere, nw medan han ligger ther i byn, tiil wor Szwäger Kongen i Dammark, wijd thet same seett, som han haffuer screffuit oss tiil besynnerliga

*) Tilläggen inom [] efter Hog. Bielkes copiebok.

om the twenne Register på the Lubskes Greffue Johans och Barend van Malens formente tiltall tiil oss, att kongen i Dammark thet ene behulle, och thet annet bleffue forskaffat oss tilhonde Tesligis och huad han yttermere besynne kunne ther tiil tijäne och behöffuis will, Och sedan skicke oss Conceptet hiit wtt Men thet wij skulle skicke same handlinger eller articler vp i Tysland, och lathe them ther (epeter som hans mening är) ath beradzslå tyckis oss thet föge behoff wara. Och ställ all thin handling ther epeter ath same Cancellere bliffuer her vtöffuer Winteren hoss oss, hielpendis oss ath vttrette tesse ärender

Arnö den 25 September.

Föreskrift för biskopen i Roskild, Joachim Rönnow, till konung Christian i Danmark.

Riks Registr. G, 1536—1539, fol. 39. — Förut tryckt af H. Knudsen, »Joachim Rönnow» etc., Kjöbenhavn 1840, sidd. 176—177, men dat. den 24 September.

Een Forscrefft For Joachim Rönnow tiil kon:ge May:t J Dammark aff Arnön 25 Sep:

Wår wenlig och kerlig helszenn etc Högborne Furste, käre Schwåger och besynnerlige gode wenn, Wij giffue E: K: tilkenne ath oss är til wettende wordit, huickeledis her Joachim Rönnow Electus tiil Roskiildt är komen vdij E. K:tz vngunst och vuillie, For huad orszaker skull thet skeedt är, är oss aldelis vutterligit etc Szå epeter for:ne her Joachim Rönnow är oss någett mett fryntskafft foruant Och hans sleckt och wenner forsee siig mykit tiil oss i thenn motten, Therföre haffue the nw scrifftligenn anlangett och begerett, atuj mett wor scriffuelse wilde mane gott for honum, Hwilkit wij icke wiste thom i någen motte ath affslå, Hwarföre käre Schwåger, ath szå wore, ath hans saack eller brijst emott E: K: icke wore (som oss forhoppes) alt

for mygin, vtan ellies befördt for E: K: W[äre for-]thenskull wor kerliig begerenn, ath E: K: wilde, formedelst wor bön och scriffuelse, icke lathe honum vdij någen swa[rere] bestrickning, Vthan thet ellies mögeligit wore, ath E: K: wille wende honum tiil E: K:tz gunst och venschap igenn, Thet wele wij mett E: K: i thet och annett meere altiid kerligen och gerne forskulla Datum vt supra .

Upsala den 6 October.

Utdrag af åtskilliga förlänings-, häradshöfdinge- och fogdebref, m. m.

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 276 v.

Aff Vpsale 6 Octobris

Jtem breff for ij bönder på en öö benempd Balzö j Rogsenne sockn, ath the skole göra Cronone ther rett och skell vtaff, som öön kan göra skell före

Jtem forleningx breff for Lasse Turszon på Ween herradt Relatrix Regina

Jtem forleningx breff for Axell Ericsson på Banckekindz herrat jn Östgotia

Jtem heradzretten på Swartlösze herrade och färingön for Peder Erlandson på Fitwna

Jtem forleningx breff på Glansharmas(!) socknn for fru Jbba

Jtem forleningx breff på Bispgestningen och bispoz sakerne i Kind for Götstaff Olson

Jtem forleningsbreff for her Karll Ericson på Gudems herrade, med all Crononnes rento, med Etakx gård och Dartorpz prestegeldh

Jtem breff for Anderss Frende på Höijtompta gård i Gerlösza sockn

Jtem herradzretten for Olaff Ericson i Eboherrede Fröszaker, Harg, Börstiil, Wali Lösta, Hollenäss Tegelsmore, Elffkarleby

Jtem breff for M: Christoffer på Erffuala ock Näsby sockner Re: Brömps

Jtem forleningx breff for her Johan Turson på Neffuaberg, Lunda sockn och Tuno sockn

Jtem forleningx breff [for] Axell Ericson på Gulbergx och Hanakindz herrede och Askaby Closters Landboor

Jtem breff for Fru Jbba på Wreta Closter

Jtem forleningx breff for hustru Birgitta Matz persons på Prebendam Norunda ad dies vite

Jtem Heradzretten for Lasse tidemanson på Hanakind herrede

Jtem Heradzretten for Calmarna Niels på Mimins herrat

Jtem breff for Axell Ericson på Biscopz sakerne i the iij herrat Bankakind Hanakind Gulbergx herrat och Askaby, ängen med andre tilåger, så när som thet vnder prest[eb]olit lyder, ther aff göre en tilbörlig tijänist

Jtem fougte breff for Östgöte Måns Perszon på Helsingeland och Gestringelandh

Jtem Forleningx breff for Fru Karin på Langnöö på Vknön

Jtem breff for Jörenn Ericson på Konnungx foringenn i Tiust och Tuna Län hoc Anno 37

Forleningx breff för Peder Anderson på Biscopz sakerne och Biscopz gestningen vdi Frökindz herrade ibland Kirkelandborne Clöster Landbor, Prestelandbor och Prebende Landbor

Jtem her Måns Johanson Biscopzsakerne i Kind Ydre och Walkabo herrede

Forleningx breff for Abram Ericson på Hoffzlän med all Cronones rente och rettighet

Jtem breff for hustru Karin Staffan Ericsons på en gård benempd Knutz boda liggendis i Vaxele socknn

Jtem heradzhöffdinge breff for Benct Kåre på Röne herrade

Jtem breff for her Henrich i Öffre szela ath han må beholla Pension frij hoc anno 36, ix pund korn

Jtem Fougte breff for Påuell Birgeson på Vesterårs slott stadt och län

Jtem breff for Torsten Salmonson ath v: n: herre vnte honum frij foring i Aboo Län tiil v hester Tesligis x lass skatte höö, som plegå(!) gå aff nedre bolett i Halu Lenszmandz döme, hoc Anno

Jtem en Quittencie for her Holger Karszon på xvj vngerske gyllene, Taxan aff Rönöö gård An: 36

Jtem forleningx breff for Henrick Person på en by i Knuteby sockn benempd Julia renter viij pund kornn vj marcer peninga

Jtem forleningx breff for Niels Jespersion på Rijsberga Closter och tess Landboor ther vnder liggia

Jtem forleningx breff for Larens van Werden på ij gårder, som legat haffue vnder Prebendam Magdalene, liggendis i Vijborg sockn, Rijssella, och en tomt jn i byn

Jtem öpit breff for hustru Margrete Måns Nielszons på Aszaboda och thet som hennes möderne är

Jtem breff for hustru Cicilia på Näss, ath dominus haffuer vnt henne Biscopz tienden som faller wijd Wordinge Fröstuna och Gåsinge sockner hoc Anno 36

Jtem Literas Collacionis for her Boo på Prebendam Grilleby

Jtem Herradzretten i Norunda heret for Måns Person på Vpsale gård

Upsala den 7 October.

Bref för Brandt Skriffuares hustru och dotter på af mannen och fadren förbrutna fastigheter i Stockholm.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 39 v.

Breff For Brandt Scriffueris Hustru, aff vpsale septima Octo:

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj gunsteligen vnt och tillatiid haffue, ath oss Elskelige Hustru Mariet Brandt Scriffweris effterleffuerska må och skall, fritt och vbehindrat, niwte och beholle all thenn dell, som på hennes halffpart falle kan, löst eller fast, Tesligis haffue wij och vtaff same wor gunst och nåde, vndt och giffuit som wij och nw mett thetta wort öpne breff vnne och giffue for:ne Brand scriffueris Dotter vtaff obyttan dell tiil ewerdelige ägo, en Stenbodt med en windt, som ligger emellom thett stenhuss, som for:ne Brandh bodde vtij och thet stenhuss, hans måg nw köpt haffwer, som ligger nest synnan före szame stenbodt, Tesligis haffue wij och giffuit henne en Siöbodt vtaff obyttan dell, som Brandt scriffuere tilforenne åat haffuer, huilkit wij giffue wore fogter och embetzmen tilkenne, ath the icke göre for:ne Brand scriffueris hustru eller hennes dotter her emodt hinder eller forfang .

Upsala den 8 October.

Instruction för de svenska sändebuden till Danmark, Lars Siggesson, Gustaf Olsson och Christopher Andersson.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 40 v. — Tryckt af Tegel, Gust I:s hist., 2: 82.

Instructionn på the werff och ärender, som Stormecktiig Furste och herre her Gustaff medt gudtz nåde Swerigis och Göttis etc Konnung haffwer befalett h: kon:ge May:tz tro men och Rådt her Larss Siggesson Marsk sampt medt Gustaff Olson och Christoffer Andersson ath handle och werffue hoss Högmecktiig Furste och herre Her Cristiann aff same nåde vtduald Konnung tiil Danmark och Norige Hertug vdij Sleszwiick Holstenn Stormarenn etc Aff vpsale octaua Octobris 36 .

Först ath seije kon:ge May:t tiil Dammarck på kon:ge Ma:tz wegne vdij Swe: tilbörliig och kerliig erbedingh, vnskendis ther mett h: kon:ge Ma:t mykin lycke och welfardt mett eth Christeligit Roligit och longwarigt Regimente .

Ther nest som kon:ge Ma:t tiil Danmark vtan tuiffuell well i hug komber, hurulunde kon:ge Ma:t tiil Swe: haffuer vdij tesse forledne tider, i kon: Ma:tz tiil Dam: anliggende krigxsaker, i bland andre, swagerlige trolige och bijstondige welgerninger forstreckt och förlagt hans kon:ge Ma:t mett en merkeliig summa sölffuer och peninga, Theremott kon: Ma:t tiil Dam: tiil en nögfafftiig forwaring och en rett vnderpant haffuer loffuat och bebreffuat kon: Ma:t tiil Swe: någre slott och län i Norige .

Szå epter thenn alzmectigiste gud haffwer thet nw szå forfögett, ath kon:ge Ma:t tiil Dam: haffwer fremiet hans högmecktighetz willie, öffwerwunnit och niderlagt szine Fiender ock ther mett kommett Dammarkis och

Norigis Riiger vnder h: hög:hetz lydne For hwilkit thenn alzmechtige gudt skee loff och Priissz Hwarföre hans kon: Ma:t for någen kort tiidt sedan scriffteligenn besöckte kon: Ma:t tiil Swe: begerandis ath h: kon: Ma:t wille schicke nw tiil thetta almenneliga herremöte i Köpenhaffnn, om nestkomandis Dionisij beramett, någre aff h: kon: Ma:tz Riigis rådt, Thå wille kon: Ma:t tiil Dam: szå skicke siig emott kon: hög:ett tiil Swe: både vm the vtente summor, Jtem thet Forbundh och annet mere, som beggie kon:ge Mayt:ter och Riigerne emellom ware kan, ath hans kon: Ma:t skulle siig ther mett aldelis wäll åtnöije lathe, Och Forthenskull haffuer kon: Ma:t tiil Swe: nw afferdigett for:de h: nådz tro men och rådt kerligenn begerendis ath kon: Ma:t tiil Dam: wiil nw effterkome huess hans hög:et, i szå motte loffuat och bebreffuat haffuer Effter h: kon: hög:et haffwer nw ther bätter och [yttermere] radt tiil än tilforende .

Tiil thett tridie, som kon:ge Ma:t tiil Dam: vtan tuill wäll wett, hurulunde kon:ge Ma:t tiil Swe: och Swerigis riigis radt, mett the gode herrers Dammarkis och Norigis rigis rådz fulmyndige Ambasiater Nemplige Erlige Wålbyrdig Man och Strenghe Ritthere her Truidt Vulffztandt, Niels Lunge ock Axell Jull Secreterer, haffwer vtaff en tro hiertiig och gode menningh tesse trenne riiger tiil eth ewigt och longligit bestondt jngått beuillgit och samtyckt eth wenligit Forbund och ewigt Confederatie, och ther på giffuit Dammarkis rigis rådt, h: kon: Matz och menige Swerigis riigis rådz nögafftige forseglede och aldelis wälforuarede breffue, Och haffwer nw sedan, effter h: ko: Ma:tz ytterste magt och empne fulgiordt och effterkomitt szame wenlige Confederatie, Endog h: kon: Ma:t jnthet Reuersall eller gienbreff på szame forbund tiil thenne tiidh belangit haffwer, Hwilkit hans kon:ge Ma:t dog tiit och offte loffuad, Endog tileffuentyrs genom tesse szwinde krigx-

handlingar förhindret och tilbage bliffuit, Therföre begerer kon: Ma:t tiil Swe: ath kon: Ma:t tiil Dam: mett Dammarkis och Norigis riigis rådt wele nw vdiij lige motte ord frå ordh, och vdiij sliig stadtliig forma, besegle, stadfeste och ratificere szame forbundz breff, mett then förbettring, som kon: Ma:t tiil Dam: haffuer sielff loffuadt och bebreffuat ko: Ma:t tiil Swe: när beggie kon:ge May:ter personligen tiil orde och samtals wore i Stocholm .

Tiil thett Fierde begerer kon: Ma:t tiil Swe: kerligenn och gerne Ath kon: Ma:t tiil Dam: och Dammarkis riigis rådt wele och szå effterkome theris breff och segell vm thet Swenske godtz j Dammark liggendis Ath ther vm motte och szå kendt ock förhandlett bliffue, Ath huar och een motte kome tiil thet honum mett rette bör, vtan widere skotznäll eller lengre förhaling Och tesligis haffuer kon: Ma:t tiil Swe: befaledt förbede h: k: Matz tro men och rådt någre andre Articler ath giffue kon: Ma:t tiil Dan:k enslig tilkenne ther beggie kon:ge Mat:ter kan magt på ligge, Begerendis forthenskull, ath kon: Ma:t tiil Dan:k wiil settia tro och loffuä tiil thom i then motten Hwilkit kon:ge Ma:t tiil Sverige kerligen och gerne vdiij lige och större motte mett kon:ge Ma:t tiil Dan:k forskulle och fortienna wiil Datum vt supra

Upsala den 8 October.

Fullmakt för Gustaf Olsson att underhandla med konung Christian i Danmark.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 42.

Fulmacte breff For Götstaff Olsson tiil kon:ge Ma:t i Dammark datum vt supra [Aff vpsale octaua Octobris 36]

Wenlig och kerlig helssen mett alt mere kiert och gott, som vdiij wor magt och formågenn är altiid til-

forenne, Högborne Furste, käre her Swåger, och besynnerlige gode wenn Som E: k: nw genom ederss sijste scriffuelse tiil h[uilkes]*) sub dato stad aff Köpenhaffnn 15 augusti huicke[ledis] E: k: är komin vdiij forfarenhett vm någre ärender, Huarföre E: k: vdiij egin persone begärer, ath ware mett oss på en beleglig tiidt och stedt tiil orde och samtals etc Szå endog wij for wor egin Persone äre i then motten vbeswärett Dog aleneste effter, szå tiidt om årett, ath drage någre longe resor, wiil ware E: k: icke stort minne än oss vbequämeligit Och dherföre tyckis oss thet icke vlickt ware, ath E: k: wille vpteckie for thenne oss elskelig tro man och råd Gustaff Olson E: k:tz sinne och menung i then motten, Huilkin wij och i befalning giffuit haffue same ärender hossz E: k: (anthen myntlig eller scrifftliig) ath förfordra och hemeligen och troligen giffue oss thom tilkenne, Begärendis forthenskull, ath E: k: wiil stelle tro och loffue tiil honum, licheruijss som wij wore eder personligen tiil samtals, hwilkit wij i lige och större motte mett E: k: gerne forskulle wele Befalendis E: k: her mett alzmectigiste

Upsala den 8 October.

Recommendationsbref för Pauel Abramsson till konungen i Danmark.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 42 v.

[vpsale octaua Octobris 36]

Jtem szame tiidt fick Pauell Abramszon en forscrift tiil kon:ge Ma:t i Dammark, ath hans nåde wille ware hans moder och honum behielpelig, ath the motte kome tiil theris godz igen, som them och andre

*) Tilläggen inom [ ] efter Hog. Bielkes copiebok.

Swerigis jnbyggere mett orette i frå tagit och afhendett är .

(Upsala den 8 October?)

Till Severin Kiil om underrättelser från Holland, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 42 v.

[vpsale octaua Octobris?]

Jtem tiil Söffuerin Kiil ath h: n: haffuer forstatt the legligheter i frå Holland, som hans szmitt hade vp mett siig Och ath han gör jngen antastning på the hollendere for än han får framdellis h: n: willie ther om

Jtem att dominus haffuer skaffett honum ij gode muremestere tiil slotthet Och dominus haffuer scriffuit någre herrede tiil ther i Vestergötland, som skole före steen i vinter och göra dagxwerke i sommerss nest:dis Och ath han sender thet breff vtöffuer mett en wijss karll som dominus haffuer scriffuit M. henrick tiil

Upsala den 9 October.

Benådnings- och qvittobref för Peder Jonsson, f. d. sölfköpare på Salberget.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 39 v.

Venschaps breff For Peder Jonsonn Tesligis quit Frij For then Summa peninga han Hans nådt plectiig war, Ex vpsalia 9 Octobris 36

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj aff wor synnerlig gunst och nåde haffue giffuit thenne breffuisere Peder Jonszon wor willia och wenskap igen, for then mistycke wij tiil honum hade, for thenn dell han hade forseett siigh vtynnan thå han for någon tiidh sedhan

wor sölfköpere war på Salebergit, Och haffue wij och szå aff szame wor gunst och nåde, så och for wor käre Husfrugis Drothningh Margaretis bön skull, giffuit for:ne Peder Jonszon tiil huess dell han oss plictiig är på then Summa, han oss seneste vtfeste, szå ath thet är aldelis en qwitt afftalat saack oss och honum emellom, Giffuendis honum forthenskull her mett quitt och frij for oss och wora epterkomende for alt yttermere tiltall i någon motte Datum vt supra .

Upsala den 9 October.

Bref för Anders Frende på Högtomta gård i Gärdslösa socken på Öland.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 39 v.

[Ex vpsalia 9 octobris 36]

Jtem szame tiidt vnthe wor nådigiste herre Anderss Frende en gård igenn vppå Öland liggendis i Gierslö[sa sockn] benempd Höijtompta, huilken som haffuer warit h[ans] rette arff och eijett, och nw en tiidt long haffuer legat vndj Crononne, Szå han then beholle skall siig tiil vppehelle mett all thenn dell ther tillyder i wäte och i Torre Jnthe vndantagendis Forbiudendis ath jngen dyrffues ath göre honum her emott hinder eller forfang

Upsala den 12 October.

Förteckning öfver silfver, kläder m. m., som skulle lemnas till hertig Magnus af Sachsen-Lauenburg.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 43. — Högst felaktigt aftryckt af C. C. Gjørwell i Kongl. Bibl:s Tidn. om lärda saker, 1767, del. II, 99.

Thetta epter:na godtz och Clenodier hade Josth Bargh vtt medt siigh tiil Hertugh Magnus tiil Szasszen etc Aff vpsale 12 Octobris ther om screffs Germund Swensonn och her Eskiil tiil ath the skulde leffuerere honum thett i hender .

Först söloff fatt xv

Jtem söloff Colniske wigt j^o lxvij lödug march

Jtem en kiorttiil aff Brunt gyllene stycke mett kragenn

Jtem en kiorttiil aff söloffuer duck mett en krage

Jtem en gull flogelz kiorttiil fodrett mett huitt hermelin

Jtem eth mårdskindz foder

Jtem en jerff skindz kiorttiil

Jtem en wulffskindz kiorttiil

Jtem Jernn iiij lest

Jtem Smör j lest ij tynner

Jtem Gedder vj skeppund

Jtem Speeck vj tynner

Jtem Torsk ij tynner

Jtem eth söloff stoob mett lock vm ij löduge march

Jtem min Frues nådz slede mett Loke Rancke och en ny fijlt

Upsala den 23 October.

Fullmakt och instruction för de svenska sändebuden till Ryssland, riksråden Knut Andersson och Biörn Claesson.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 43 v.

Fulmacte breff for Her Knut Andersonn på Norrenäss och Biörnn Claesson på N: tiil Store Furstenn j Rydtzland datum j vpsale 23 Octobris Anno 36

Wij Gustaff medt gudtz nåde Swerigis och Göttis etc Konnung Göre witterligit och Bekennes mett thetta wort öpne breff, Ath wij afferdiget tilskickett och tilbetrodt haffue tesse oss elskelige tro men och Rådt, her Knutt Anderszon och Biorn Claueszon jn tiil Stormechtigiste Furste och herre, her Yffwan mett gudz nåde Keysere och herre offwer alle Rydtzer Store Hertuge tiil Voldadimere, Muschowen Nouagardien Pleschowien Szmalenschou, Tferien, Jwgarskij, Permisk, Vetzskij och Bolharskij, mett Fulle magt och befallning, ath fulkompna Fulborda, och mett korskyszning stadfesta then frijd och enighet, som nw for någen år szedan emellam Framledne Stormecktug Furste, salig j hugkomelse her Vasilij mett gudz nåde, fordom herre och Keysere vtöffuer alle Rydtzer etc Och wore forfädre framledne Swerigis riigis herrer och forstondere, Och nw sedan mett oss, forbe:de Gustaff mett gudz nåde Swerigis och Göttis etc Konnung, och Swerigis riigis rådt, vprett, bebreffuat och forseglat warit haffuer, Och bepliecke oss her mett, ath szame frijd skall for oss, och alle wore vnderszater menige Swerigis och Finlandz Jnbyggere jnnan For:ne lx årss dag, fast och aldelis vbrotzligen hollen bliffue, vtan all argelist eller nyefunder, Hwilke lx årss frijd först giick opå Aår epter Christi byrd

Die Anunciationis Marie 1509 Och epter thet Rydtze åre tall, i frå szame tiid Anno 7018 Och skal fast och vbrotzligen som foruit står hollen bliffue jn tiil diem Anunciationis Marie År epter Christi byrd 1569 Och epter thet Ryske tall 7078, Och sedan huad yttermere puncter och articler, som tileffuentyrs kan behöffues beggie rikerne emellom ath forhandles eller forseglas, haffue wij befaledt forbe:de wore godemen, her Knutt Anderson och Biörn Claweson, ther om ath forhandle och beslute effter som skell och rett är, ther frijd, sämie, och endrectt effterfolie kan, Och tess tiil yttermere wisso och högre Forwaring, ath thenne for:ne frijd skall så fast och vbrotzligenn på wore sido hollin bliffua, lathe wij, forscreffne Gustaff medt gudz nåde, Swerigis och Göttis etc konnung (medt nagre vtaff wort elskelige riikisins rådt, nempliig her Holger Karszon, her Johan Tureszon her Birge Nielson her Karll Ericson, her Knutt Anderson och Axell Anderson som nw her hoss oss tilståde äre) hengie wort [jnsigle] metth theris signeter her nedan före thetta frijdtz [breff] som giffuit och scriffuit är vdiij wor stad vpsa[la] 23 Octobris Arom effter Christi byrd 1736 Och åre talett effter thet Ryske tall 7045 .

Sequitur Instructionn .

Verff ock Befalninger, som Stormecktigiste Furste och herre, her Gustaff medt gudtz nåde Swerigis ock Göttis etc Konnung, medt giffuit haffwer hans Kon: May:tz tro men ock Rådt her Knut Anderson ock Biörn Clawesson, ath handle och werffue hoss Store Fursten offwer alt Rydtzlandt och hans Rådt .

Först ath helsza store Furstenn och hans Rådt medt fögelige ordh, epter som tilbörlogit är .

Ther nesth skole the forhandla hoss Storefursten och hans Rådt vm then sextio årss frijdt, som vdi her Swantis tiidh vprett bleff, och sedan vdi vnge her Steens tijdh Och nw vdi Kon:ge Ma:tz wor keriste nådigiste herris tiidth stadfest och mett korszkysningen Ratificerat bleff, motte och så än nw (epter then gamble Rydtzske Storfurste her Vasilius är framleden) mett then vnge Storfurstis och hans rådtz nögafttiig breff och jnsegle, och medt korsskysningen på nytt stadfest och fulkompnat bliffue, och vm the få vtaff Storfursten och hans radh eth sligt breff, widh szame meningh, lydendis som thetta Jneholler, som the nw mett siigh tiit före, och medt storfurstens eygit jncigle och alles theris welforseglett dhå må the anthworda thetta breff i frå siigh, och göre ther korszkysningen och ellies icke .

Tesligis ock ath tesse Permentz breff, som giorde bliffue nw nyligest i Rydtze land, then tiid Gudmund Larszon Matz Larszonn och her Arffuidt wore ther jnne, motte på beggie szidor bliffue om jnthe giorde, szå ath begge parterne thet see måge, epter som her nw emellom thett Rydtzske sendebudh och kon: May:t wor keriste nådigiste herre beslutidh och samptiickt bleff .

Ther nest huar the Riidtzer stå endeliga epter then Rågong, thå må giffues them sliig szwär, ath kon: Ma:t tiil Swe: är ther ganske benegen tiil, och kunde well lijde ath sådan Rågång skeedt wore, eller och än nw medt tijden skee motte, Dog haffuer h: n: vdi tesse år warith, och än nw är forhindredt mett monge krigx-handlinger tileuentyrs the Rijdtzer tesligis Therföre är thet tiil the[nne]*) tijdh tilbage bliffuit, Dog när legligheten fra[mdelis] siig szå begiffue kan, ath både Fursterne haff[ua th]er leglighett tiil och tilfelle, Dog seer kon: Ma:t tiil Swerige gerne, ath szå skeer, epter tesse

*) Tilläggen inom [] efter Hog. Bielkes copiebok.

Rydtze sendebudh som hoss hans nåde nw warit haffua, seya vppenbarlega ath then Storefurste eller hans Rådt icke begäre wele nagott aff thet Landh lithet eller mygit, som kon:ge Ma:t tiil Swe: och hans nådz forfädre vdi theris haffuande wärie hafft haffue, Tesligis will kon: Ma:t tiil Swerige icke heller begerer något aff thet Landh som Storefursten nw haffwer jne, vtan aleneste skall szådana rågong bliffue i then ackt giordt, ath man på beggie szidor må wette ther epter tess bettre huad som huart riige tilkomber .

Framdelis huar thom bliffuer forehollit, ath kon: Ma:t tiil Swe: icke skall göre kongenn i Påland eller the Lifflendzske någenn vndsethning eller bijfall emott the Riidtzer, Ther måge the szå sware tiil, ath endog kon: Ma:t tiil Swe: icke haffuer någott synnerligit Forbund medt Konnungenn i Påland, eller mett the Lifflendzske, icke heller giort them någenn vndsethningh, kan hans ko: Ma:t dog icke for the Rijdtzer skull tage sine wenner, och göre siig tiil vuenner, Haffue the Riidtske mett szame Furster eller Landskap någet ath bestelle, thet måge the sielffue rätte wtt, thet beste the kwnne kon: Ma:t tiil Swe: begärer icke heller, ath the Rijdtzer skole göre siig nogre vuenner for hans nådz skull

Samelunde skole wore sendebudt alffuerligen tale vm then store schade, som stedtze är giordt aff then Rydtze grenszen, och jn på then Finske grenszen, ath han motte viderlagdh bliffue, och her effter aldelis affstelt, så ath huad på thenne Finske grensen eller epter thenne dag vpbygd bliffuer, motte icke medt Roff, mordh, eller brandh forderffuat bliffue som her tiil dagx mygit skeedt är

Tesligis vm wore köpmen her vtaff landett, hurv longt och wijdt the måge bruge theris köpslagen och handlingh jn i Rijdtzlandh och medt huad warur, ther

epter kwnne the rama, hurv mygin handling theris köpmen her i riigit haffue skole .

Jtem ath wore sendebudh flux tale om thetta mygele onde mynt, som vtaff Rijdtzelandh och hiit jn i riigit fört bliffuer, ath thet och motte epter thenne dag aff stelt bliffue, Och ath vm någen medt szådane oredelig handling beslagin bliffuer, och ther vtöffuer straffes, skall ther medt icke Frijden bruten bliffue .

Jtem skall och icke Forglömes ath forhandle vm then gårdh i Narffwenn .

Upsala den 24 October.

Till konungens syster, om grefve Johan af Hoya, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 46 v.

Tiil Frw Margareta Graffue Johann van dher höyes epterleffuerska: datum vpsalie 24 octobris
An: 36.

Broderliig helszan tilforenne, sendt mett wor herre, Käre syster tiig drager vtan tuill tiil mynnes, hwickeledis, sedann thin framledne bonde, salige Greffue Johann war affdragin i frå Wijborg, vthan all skäliig vrsaack, och siig sielff tiil föge froma, screffue wij tiig tiil, och vtij then betzste actt och mening formante och rådde, attu skulle giffue tiig hiit jn i landett igen, tiil tiit arff och egit, endog wore scriffuelse wore föge then tiidt hoss tiig acktede, thet wij wäll formerkie kunde aff the swar, tw oss then tiidh gaff, Szå skall gudt kenne, huad wij tiig på then tiidh rådde, giorde wij for tiit betzste skul, på thet tw icke skulle ther bliffue liggendis, huar man tiil spott spiit och hånnett, Och haffue wij tesligis vtaff thin sidermere scriffuelse fornummett, attu haffuer hafft någen fruckt och fare for oss, och therföre icke dierffuendis ath giffue tiig

hiit jn i riigit, ock som wij nw nyligenn besport haffue, är thin meningh, atuj skulle till synnes ware (hwar tw hiit i landett kome) ath tage tiig vdiij någon hård bestrickning eller fengilse, Hwilkit oss icke nogsampt forwndrer, attu esth wijd then meningh Effter tw west dog wäll better, Hwarföre wore föge behoff, ath haffue någre slige beswäringar, Szå kwnne wij än nw inthet yttermere eller wijdere scriffue tiig tiil i then motten, vthan hwar tiig än nw teckis, ath giffue tiig hiit hem tiil tiit Fäderness land, och liffue aff gudtz och tiit egit, dhå skall tw haffue ther wort gunstige forloff och gode willie tiil all then stund tw wilt skicke tiig emott oss och tiit Fädernes riige, som tiig böör, Så skall tiig nest gudtz hielp inthet widerfariis annet än thet gott är Tiig her mett gud befalendis .

Cedula

Yttermera skall tw och wetta, atuj fornummet haffue hurvlunde Greffue Johans bröder och erffuinger förmene siig (wette wij icke vm thet är skeedt medt thin willie) ath haffue någet tiltall tiil oss, kwnne wij icke beszinne huad thett wara skall, Tw west dog well sielff, ath thet war oss högeligenn emott att Greffue Johan gaff siig opå th[en] wäg, Therföre tyckis oss, hwar hans bröder eller erff[ui]nger wele tale någet om then skade som Greffuen i then motten liditt haffuer, ath the thet sökie hoss thom, som [honum] ther opå fört hade, Wij hade fast heller seett ath Greffuen hade bliffuit her tilstede och icke i så motte latiidh siig forföre, thet hade waridt honum och fast nyttigere datum vt in literis

Upsala den 24 October.

*Bref för hustru Birgitta Christiernsdotter på två gårdar
i Upsala.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 47 v.

Pergamentz breff for Hustru Birgitte Matz
Pedersons vppå the två gårdar i vpsale Datum
Jbidem 24 Octobris. An: 36

Wij Gustaff etc Göre witterligit ath epter then
almannelige Recess, som wtij wor stad Vesterårs for
någre år sedan wtaff Swerigis riigis rådih menige Ade-
lenn, köpstadzmen, och then menige mandz fulmyndige
öffwer hele riigit, samtyckt bebreffuat och forseglat
bleff, Ath Cronon som i framledne tijder mygit for-
swagat war, skulle mett then rente, som Clerkerijdh
och besynnerlige wijd domkirkierne öffwerflödeligen nog
hafft haffua, förbättred bliffue, Szå effter någre vtaff
Canickerne her vdiij wor stad vpsale haffue offwer-
giffuit theris sköne gårdar, och tagit siig giöld vth på
bygdenn, så ath gårdarne äre en stor part therwtöffuer
fast forlamede och niderrothne, Hwarföre haffwer oss
tygz Crononne mygit nyttigere ware, ath szådana gårdar
heller motte bliffue for skälige peninga solde the gode-
men i hender, som magten haffua ath förbätte thom,
Huarföre haffue wij solt och vplatiid, och nw mett
thetta wort öpne breff selie och vplate oss Elskeliig
Erliig wälbyrdig Qwinne hustru Birgitte Christierns
dotter två gårda, liggiendis her vdiij for:ne vpsale, then
ene i fierdingen, vdiij hwilken M: Jonn fordom och
sedan M: Matz haffue boot vdiij, med så mygin Aker-
jordh, som eth pund kan såss opå som haffuer stedtze
legat vnder szame gård, mett en annen lithen gård,
liggiendis ther twert vtöffwer, som Gamble Olaff scriffuere

haffwer boot vtij for iij^e marcer ortuger Hwilke peninga wij bekenne oss tiil fulle nöije och redelig be-
thalning vpburit haffue, Hwarföre affhende wij oss och
Crononne forbe:de ij gårder, och thet punde landh och
tilegne thet forbe:de hustru Birgitte Christierns dotter,
och hennes barn, och theris epterkomende erffuinger
tiil ewerdelige ägo Forbiudendis alle ee hoo the helszt
äre eller ware kunne, som före wore skull wele och
skole, göre och lathe ath the icke vdij någer motte
etc vt more solito

Upsala den 24 October.

*Bref för Hans Salpetersjudare på en gård och ett sten-
hus i Upsala.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 48.

Breff for Hans Saltpittersiudere i vpsale på
en gård och itt lithet Stenhus Datum vt supra
[vpsalie 24 Octobris. An: 36]

Wij etc Göre witterligit, ath epter thet thenne
wor vndersäte hans Saltpitter siwder haffwer i någon
forliden år warit oss och riigit mygit tiil tjänist mett
siit embethe (som han och her effter ware skall, så
lengi han leffuer, Thij haffue wij anseett szådane hans
longa tjänist, och aff wor synnerlig gunst och nåde,
vnt och giffuit honum och hans hustrv barnn och erff-
uinger tiil ewerdeligo ägo, en gård mett ith lithet Sten-
huss, liggendis nedan for Domtrappen och wijdh åna
nest qwernen, Hwilkin gård legat haffuer tiil Dom-
kirken, och oss epter Vesterårs Recess tilfallen är på
Crononne wegna Therföre affhende wij oss och vora
effter:de for:ne gård och stenhuss, och tilegne thet
for:de hans salt: hans h:v, barn och erffuinger tiil ewer-
deliga ägo Biudendis her med vt moris est

Vesterås den 9 November.

Till Gustaf Olsson, om de våldsamheter och förolämpningar, som konung Gustafs tjenare i Danmark lidit af danske rådsherrar och andre.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 48 v.

Tiil Götzstaff Olsson Aff Vesterås 9 Nouembris 36*)

Wår etc Wij giffue eder tilkenne Gustaff, ath nw i tesse dager är Jörenn Linthenär komen hiit tiil Vesterås met the iij^c kneckter, som han haffuer fått i Dammarch etc Szå haffwer same Jörenn Linthenär latiid giffue oss tilkenne, hurv vtlibörligenn och vchristeligenn någre aff the Capitenere för kneckterne i Danmark, och synnerlige kort penningk haffue honum tracterat fongit och i Jern slagit, lige som han hade warit en tiuff eller forrädere, Och therwtöffuer beropet och skelt oss, och alle the oss tijäne, oppenbarlige för thet ganske Landzknecktz regimente, för the men, som holle huarken ord äre eller redelighet, huilkit han eller någon annen, nest gudz hielp, icke någon tiidh bewijse eller fulgöre skall .

Tesligis haffuer en part aff thet danske rådt latiidh gå riicktedt, atuj skulle forthenskull lathe tage the kneckter an, ath wij wille tage Skåne jn, thet wij dog alriig tenckte, Och forthenskull haffue the screffuit honum iij eller iiij breff tiil, ath han icke skulle tage flere kneckter an, Vtan packe siig dädhan, så frampt the icke skulle bliffue niderlagde, Aff huilke breff wij sende eder her jnnelycte Copier vstaff Ther aff i formerkie kwnne, huad mening eller godh willie the godemen haffue tiil oss, Szå kunne wij icke tiil fyllest for-

*) Bredvid öfverskriften står: medt Knutt Smårådt.

undra, i huad motte wij eller wore tjänere sådana hoffmod aff thom forskullat eller fortient haffua, kenne gudh, thet är oss jngen ringe beswäring, ath oss skall i så motte widergullit bliffue, for all wor gode willie, hielp tröst och bijstond, som wij then gode herre ock Dammarkis riige vdiij thenne longlige fegde bewijst och giort haffue, Endog wij icke tro kwnne, ath sådana skedt är mett wor Swågers, konnungen i Dammarkis willie eller withskap Och synnerlige epter wij tilforenne opte haffue hoss then gode herre scrifflige forfordratt sådana kneckter, icke aleneste tiil vårt egit nytte och gangn, vtan jemwell then gode herre, och Dammarkis riige, så well som oss, tiil gode och tjäniste Och haffuer ko: Ma:t tiil Dammark tiit ock ofte mett sin scriffuelse loffuat och tilsagt oss, ath så sznart Köpenhaffnn kwnde föröffrett bliffue, skulle oss icke aleneste en fänicke, vtan flere, hwar wij thom behoff hade, tilhonde stå, Och opå then tilseijelse och gode loffue, och opå jnthet forråderij eller myterij haffue wij lathet same Jörenn Lindenär bliffue ther liggiendis, ath anamma slige kneckter, dog lichauell hade the Schåneske herrer giort rede actendis ath leggie szame ringe hoop nidh, endog thet bleff tilbaga, Szå är thetta oss dog en ganske sielsind och farliig handell, och fast emott thet stadtlige Forbundh, som rigerne emellom giord och gongen är, Och kwnne ther vtaff eij annet besinne, vtan ath the öffuerster, och tileffuentyrs någre aff then Danske Adell, szåge gerne, ath wor Swåger, konngen i Dammark och wij kunde bliffue hwer frå annen syndrede, Och effter oss tiil wor egin persone, och the oss tjänere widerfars aff thom som wij skulle forsee oss alt gott tiil, sligt hoffmodh fortall och fortredt, kwnne wij föge gott formode oss vtaff thom, Dherföre tycktis oss gott och rådeligit ware, atj Gustaff wille dog bestaste thetta ärende hoss kongen i Dammark, atuj motte

få wetta hwar wij oss til forlate skole, Och ath then gode herre wille tenckie till ath leggie szådana hoffmod någet på hiertedt, och ath szådana fortredt motte och tilbörligen straffat bliffue, dog szå, atj mett fögelige ordh giffue szaken före, Och skicke wij tiig her jnnelyct en Copia hurvlunde oss tyckis lichast ware, i skole giffua kongen szådana leglighett tilkenne, och forfordra ther swar opå, Samelunde sende wij tiig en Copie vtaff thet tyske breff, som wij vdij same saack tilscriffuit haffue kongen i Dammark, Ther vtaff kwnne i och best fornimme rette grunden Gud eder her mett befalendis .

Cedula

Jtem hwar och så är Götstaff, ati äre dragne aff kopenhaffn för än breffuen kome tiil eder, så må i beholle themm hoss eder til riiggie igen, forthenskull behöffue i icke fare tilbage, men hwar i äre tilstedis, så fulföljer ärendet som wij betro eder om, och lither icke alt opå en annen vtan tager råd vtaff eder sielffue någet ibland, Men Knut Småråd må i lathe flux hugge tiil kongen mett thet breff wij honum tilscriffuit haffue och i giffue eder vp, görendis oss all vnderuisning huad i bestelt haffua

(Vesterås den 9 November.)

Instruction för svenska sändebudet i Danmark Gustaf Olsson att hos konung Christian framställa de besvär och klagomål, som konnung Gustaf har emot det danska ridderskapet, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 50. — Större delen af innehållet meddeladt af Tegel, Gust. I:s hist., 2: 85—86.

[Vesterårs 9 Nouembris 36]

Tesse epter:ne articler ock beswåringar, som kon:ge May:t tiil swerige haffwer tiil thet Danske

Ridderskap ock biuder forthenskul Gustaff Olsson, ath han wiil szå lempeligenn betaste hoss kon:ge Ma:t i Danmark vm same legligheter, och wette wor N: herre ther eth enkiende och wijst beskeyd opå

Först effter thet ko: Ma:t tiil Swe: wor keriste nådigiste herre haffuer vdiij mongehonde motte forstätt hwickeledis thet danske Ridderskap haffue nw på någon tijd tilgörendis hafft stort hatt på h: k: Ma:t, thet the nog haffue opå skine latiid, med monge onyttige ordh och tall, som the brugett haffue på h: N: Tesligis och, ath the icke haffue welatt vnne h: k: Ma:t then Fänicke kneckter, som h: n: först egenom Frans Trebaw tilsagt war, och sedan tiit och offta mett ko: Ma:tz tiil Dammarkis egin scriffuelse haffuer loffuat och tilsagt warit, Hwilkit ko: Ma:t tiil Swe: icke wäll behager, och wett icke forthenskull hurv h: n: then handling forstå skall.

Ther nest är thetta ock kon: Ma:t tiil Swe: icke heller någon ringe beswäring (effter thet, ath h: k: Ma:t haffuer siig aldelis troligen swägerligen och broderligen bewijst vdiij thenne longlige fegde emott ko: Ma:t tiil Dammarck hans nådz her swäger och Dammarkis riige) Huarföre h: ko: Ma:tz Öffwerster och Capitenere haffue siig så vtlibörligen vdiij monge motte skickatt emott ko: Ma:t tiil Swe: som thet Först skedde mett Albrickt Pelzsker, hwilkin ther [the?] icke aleneste genom fortröstning på större besolninger aff spent haffuer, och vnder siit Regimente fordelt monge aff hans nådz tjänere, icke the Tyske kneckter alenest, vtan jemuell h: n: egne vundersäter Swenske kneckter, och tesligiste vnderståndit siig, ath aff spenne h: n: egne gode men och hoffgesindere, som thet nog bewisligit är, Szå ath h: ko: Ma:t ther egenom bleff ganske besweckett på folk, effter the så aff spente bliffue Tesligis och på then annen siden gick thom stoor nöd och hunger opå for

fersk matt och annen fettalie skuld, hwilkit thom dog offte nog loffuit och tilsagt bleff, och dog inthet hollit, Therfore dödde både Båszmen och knecter flux vtaff, så ath h: k: Ma:t nödgadis for sådana orsaker skull ath fordra sin skiip vtaff Sundett, Och h: n: hade ther egenom när komitt vdiij en vforwintliig skade och nachdell, både tiil Land och vatnn, som thet skedde vnder Bornnholmm, Ther h: n: för then breck och feell skull, ther på skiipen wore på folk, hade när (huar gud alztig icke besynnerlige hade beskyddett thom) bliffuit aff både mett skiip skjitt och folk .

Sameledis ock sedan ko: Ma:t tiil Swe: epter ko: h:tz tiil Dammarkis egit liiffte och scrifftlige tilsegilse, hade vtskickat sin befalningxman Jörenn Linthenär tiil ath forfodra h: ko: Ma:t vdiij eed och tijäniste en fänicke kneckter, Och same Jörenn Linthenär ther opå forwerffuit haffuer kon:ge Ma:tz tiil Dannemark egit öpne beseglede breff, Lichauel haffwer Kortt Penning, och någre vtaff then Dansche ridderskap, lagt siig ther högeligen och fast emott, icke weliendis städie h: k: h:et szådana kneckter, vtan haffue ganske vtillbörligenn brugett theris fånyttige mun, och besynnerlige same kort penning opå ko: Ma:t tiil Swe: och the gode karle, alle som h: n: tijäne skiieldett h: n: oppenbare for en Lygnär och alle the h: n: tijäne, for skelmer och böszwickter, Hwilkit the nest gudz hielp alriig bewijse kwnne eller skole Tesligis och fongit och i jernenn slagit, lige som en tiuff eller böszwickt forbe:de Linthenär, och giffuit honum for h: nådz skuldh mong hånig och spotzsk ordh, Och therwtöffuer vnderstandit siig ath leggie szame ringe hopp nidh, som han dhå antagit hade, Hwilkit nog bewijses kan mett the breff som her Axell Brade, her Holger Gregesszon etc mett någre flere aff Dammarkis råd honum tilscreffuit haffue, ther egenom the giorde honum warskowent, huar han någre flere kneckter

skulle taga an, dhå wille dhe wara fortencckte vdij, ath besioke(!) thom fientlige, och göre thom nederlag, Hwilke handlinger kon: Ma:t tiil Swe: ganske ille behager, weliendis gerne forthenskulld forwette siig vm sådana skeedt är mett ko: Ma:tz tiil Dammark tillatelse eller witskap, thet h: n: dog icke lettelligen tro kan, Och tyckis k: Ma:t tiil Swe: ath sådana handlinger äre twertt emott thet stadlige Forbund, som beggie rigerne emellom gjorde och gongne äre .

Szå haffwer ko: Ma:t tiil Swe: och welforstått, ath hwicke kneckter eller resige som eskie eller begäre forlöff ath passere och drage vtaff Dammark och tiil Tijsland, Thå bliffwer thet thom forgunt, och få friit Passzport Men the ther wele hiit tiil oss, bliffuer jngen tilstadt paszbort, vtan är ther en hell hoop, hwilke for:ne Linthenar haffwer giffuit wore peninga pa hondenn, lichauell måge the jngeledis få passere, vtan bliffue ther anholdne vtöffuer theris willie, For tesse orszaker skull begärer ko: Ma:t tiil Swe: ath Gustaff Olson wiil så Lempeligen betaste tesse ärender hoss ko: Ma:t tiil Dam: ath kon: Ma:t tiil Swe: motte dog wette eth fast Fundamente hwar h: n: siig tiil forlathe skulle .

Tesligis skall Gustaff Olson och forhöris mett någre vtaff Bispenn aff Siälantz wener och Forwanter, vm thet icke wore mögeligit, ath ko: Ma:t tiil Swe: kwnde forbidie Bispenn aff Sieland, eller och vm h: n: kunde fortiena ther någon tack opå, hwar szå skee kunde, Dhå är ko: Ma:t tiil Swe: tiil Frijdz ath Gustaff Olson winlegger siig fliteligen vdij then saack, på h: nådz wegna, så ath same Bisp motte kome aff szin bestrichningh, Och skicker h: n: Gustaff Olson eth breff, som h: n: tilscriffuit haffuer kongen i Dammark vppå Bispens wegna i Sielandh, huar Gustaff Tycktis thet kan kome honum naget till gode, eller och ath h: n: kan fortiene ther någon tack opå, dhå må han presenteredh .

Jtem ath Gustaff Olson will lathe kon:ge Ma:t tiil Swe: forstå huad swar han belanget haffuer på the werff som honum och the andre metgiffne wore .

Jtem om the Lubske haffue hafft någen handlingh vdij thenne herredag, eller vm the endelige wele wara vdij retgong mett wor nådigiste herre eller eij .

Jtem huad tidender ther wancke j frå kongen i Franckriige Key:ge Ma:t, och hoffwedt i Burgundienn .

Jtem vm Hertug Albreckt i Mechelborg tager någre knechter an, som her ord aff går, Och vm alle andre tidender och legligheter som på ferde äre .

Stockholm den 17 November.

Till hr Erik Fleming svar på konungens systems, greffvinnan Margaretas, bref till Fleming.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 52 v.

Tiil her Erick Flemming aff Stocholm 17
Nouembris 36

Wår etc Wij haffue fått thet breff, her Erick, som wor Syster Fru Margreta eder tilscriffuit haffuer, Szå haffue wij forstått, ath hon ibland annet vdij szame breff berört haffuer, hurulunde wij skulle tiil synnes wara, ath twinge henne tiil gifftermåll igen etc, Szå forundrer oss storligen, huj hon szådana scriffuer, eller hwem henne szådant foregiffuer, thet kunne wij icke heller beszinne, thet giffuer oss föge ath beskaffe huad heller hon giffter siig eller eij, Wij ackte föge tingh ath haffua bestella i then saak, Thet må i ock well scriffue henne tiil, Och hwar henne tyckis giffue siig hiit jn i riigit tiil siit arff och egit, dhå må hon thet göre, wij kunne inthet yttermere scriffue henne tiil, än wij giordt haffua, Wiil hon komma hiit jn igen, dhå äre wij ther tiil Frijdz medt, wiil hon och icke, dhå må hon råde Befalendis

Stockholm den 29 November.

Gåfvobref till Hans Böckmans enka och barn på all mannens och fadrens egendom, som han förbrutit till kronan.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 52 v.

Breff For Hans Böckmandz Hustru Ex Hol:
29 Nouembris

Wij etc Göre witterligit Ath endog Hans Böckman mett någre Flere hade siig foretagit och vnderståndit eth grofft forrederij emott oss ock Swerigis riige, så ath han mett the andre, for same saker skull, bleff forwrdeledt och dömpit i frå liiff och godz, löst och fast, thet på hans anpart falle kunde, Szå haffue wij dog for gudz skull, vtaff wore besynnerlige gunst och nåde, vndt tilgode, ath forbe:de hans Böckmandz epterleffuerske Hustru Karin, mett hennes små barn, må och skall, frijt och vbehindret niwte och beholle huad dell som oss mett rette, effter szame Hans Böckman tildömpit war, Hwilkit wij giffue wore fogter och befallningxmen tilkenne, ath the icke göre for:de hustru karin emott thenne wor gunstelige tillatelse hinder eller forfang Datum vt supra

Stockholm den 30 November.

Tillåtelsebref för Hinsze Olsson att återbörda ett gods i Danmarks kyrkoby från Upsala domkyrka.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 53. — En vidimation, dat. den 20 April 1575, af Gustaf Banér till Djurholm och konis secreterare Rasmus Ludviksson, finnes i Riks-Archet bland "Kon. G. Is bref".

Breff For Hinsze Olson på eth godz Datum
30 No: Holmis

Wij etc Göre witterligit, ath thenne wor tro tjänere Hinsze Olsson haffuer berettedh for oss, ath han

är nemäste erffuinge och Byrdeman effter her Herman Rodenkierke Fordom Canick i Vpsale och Forthenskull begärede for:ne Hinsze, ath wij honum gunsteligen vnne wille, dheth han motte, effter Vesterårs Recess och Ordinancia, kome tiil eth godtz igen, beliggendis vdij Dammarkz kirkeby och sockn, som årlige renter j lest korn, huilkit godz for:de her Herman Rodenkirkie tilforende giffuit hade vnder Vpsale domkirke, hwilkit wij och så aff wor synnerlig gunst och nåde vnth och tillatiidh haffue, som wij och nw mett thetta wort öpne breff, vnne och tillate, Anseendis then tro tijäniste, han oss och wort riige Swerige, bewist och giort haffwer, och än yttermere bewise må och göre skall, thenn stundh han leffuer, Forbiudendis forthenskuldh wore Fougter och embetzmén, ath the icke i någer motte göre for:de Hinsze Olszon her emott hinder eller forfångh Datum vt supra .

Stockholm den 7 December.

Till svenska sändebuden i Danmark, hr Lars Siggesson, Gustaf Olsson och Christopher Andersson, föreskrifter och uppdrag.

Riks-Registr. G, 1586—1539, fol. 53 v.

Tiil Her Lars Sigeson Gustaff Olson ock
Cristoffer Andersonn ex Holmia 7 Decembris 36

Wår synnerlig etc, Käre godemen, Wij haffue nw i tesse dager fått ederss scriffuelse, vdij hwilke i tilkenne giffue, huad tiidh i kompne äre tiil Köpenhaffnn etc Och huad tidender som ther wancke i frå Keyszeren och Konnungen i Franckrige etc Szå endog szame tidender äre fast opå then Franszösiske siden, wette wij icke huad tro eller loffue wij kwnne settia tiil thom, Effter oss äre j frå Tijslandh fast andre tidender

(som nw nyligenn vdiij prenthet vtgongne äre) tilhonde kompne, huilke wij sende eder her Jnnelycte Ther vtaff i måge see och fornimme, huru the Concordere, The göre eder (vtan tuill) ther i Dammark mygit wise, mett slige tidender, lige som thom är behageligt, ther tiil the tiileffuentyrs haffue föge skeell tiil, eller rett kundskapp vm, Therföre behöffue i icke stelle alt for stoor loffue tiil alle the lösze tidender, som eder bliffue ther foregiffne

Ytterlige godemen är ock szå wor begerenn ati någett widere wele lathe oss forstå, huad i ther forhandlet haffue, huad Fundamente i ther fornimme kwnne, eller huar wij oss tilförlathe skole, Oss tyckis dhet skicker siig fast vliickt tiil något troligit eller tilforladeligt Forbundh all thenn stundh oss bliffuer icke stadt ther vtaff landett någett krigxfolk (som oss dog tilforende opte haffuer loffuat ock tilsagt warith) vtan medt stoor Fare, kiiff och wedermödo, Ath i ock szå wele forfare, huad grundh eller meningh thet haffuer Dherföre är oss then handling sielsindh nogh .

Frandelis är oss vnderuist, ath ther i Dammark är en Qwinne hwilkin ther wett kunst ath berede sköne Fiäderbusker, huar i kwnne öffwerkome szame qwinne, ock kome henne hiit tiil oss vdiij riigit, Dhå gjorde i oss therwtijnnen en behagelig tjäniste Tesligis och andre gode embetzmenn, som äre remesznidere, Gulszmeder, gode klenszmeder, szadelmakere och andre slige, Tesligis någre gode fuglefengere, och besynnerlige the ther kwnne fånge willegess, ender och andre fugler

Jtem ati godemenn wele och szå giffue oss tilkenne vm alle legligheter, hurv thet siig forluppit är i thet möte, eller och hurv szaken emellom kon:ge Ma:t tiil Dammark och the twenne Städér Vizsmar och Strålesundh siig forluppit haffuer .

Stockholm den 14 December.

Tillåtelsebref för Jöns Ruska att under vintern, både på landet och i städerna, idka köpenskap.

Riks Registr. G, 1536—1539, fol. 54.

Breff For Jöns Ruska Ex Holmia 14 Decembris

Wij etc Göre witterligit, Ath epter thet thenne breffuiszere, oss Elskeliig Jöns Ruska, är vdij thenne forlidne år något tiil ackters bliffuin, vdij szin köpenskap, Huarföre haffue wij aff synnerlig gunst och nåde, opå thet han må kome siig något tilforenne igen, vnth tilgode, ath han i thenne winter må och skall her i riigit, både i kiöpstederne och opå Landett, fara och bruge szin redelige näring och bärningh medt szin köpenskap och huad dell han haffuer medt ath fara, Hwilkit wij giffue wore fougter och Befalningxmen tilkenne ath the göre for:ne Jöns Ruska her emott jnthet hinder eller forfång i någon motte, anten tiil persone eller then dell han haffuer medt ath fara, som the wele göre thet oss liufft är

Stockholm den 18 December.

Salubref för Niels Skreddare på ett stenhus i Stockholm.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 54 v.

Pergaments breff For Niels Skreddere på eth Stenhuss j Stocholm, som han köpte a Domino Datum j Stocholm 18 Decembris

Wij etc Göre witterligit atuj aff wor synnerliig gunst och nåde haffue vnth, solt och vplatedt och nw mett thetta wort öpne breff vnne selie och vplate thenne wor vnderszåte Niels Skreddare Borgare i wor stadh Stocholm eth Prebende Sten huss och grundh, mett eth

halfft hualff i gongen på högre szidone, när man gonger
jn i gårdenn her i for:ne Stocholm, liggendis wijd Sko-
makere gatun i Helge Lechame gård, for iij^e xxx marcer
ortuger, Hwilke peninga wij bekenne oss vndfongit
haffua tiil fyllest och gode nöije egenom wor Camerere
her Eskiill, ther mett wij oss åthnöije lathe, Hwilkit
prebenda stenhuss oss och Crononne effter Vesterars
Recess och ordinancia tilfallin är, Hwarföre affhende
wij oss Crononne och wore epterkomende szame sten-
huss, och tilegne thet for:ne Niels Skreddere, hans
hustru, barn och theris epter:de erffuinger tiil ewerde-
lige ägo, Forbiudendis allom ee hoo the helszt äre,
eller ware kunne, som före wore skull wele och skole,
göre och lathe, ath the for:ne Niels, hans hustru, barn
eller epter:de erffuinger her emot någet hinder eller
forfång ath göre i någenn motte, wijd wor ogunst Tess
tiil wisso Lathe wij hengia etc

Stockholm den 23 December.

*Stadfästade och förbättrade privilegier för skräddare-
embetet i Stockholm.*

Riks-Registr. G. 1536—1539, fol. 54 v. — Förut tryckt af Stiernman, Oecon. Författn.,
1: 36 men felaktigt, och af G. E. Klemming, Skrårörningar, sidd. 123—125.

Priiilegie Sartorum Stocholmensium Datum
Ibidem vigilia Natiuitatis Domini Anno etc
Mdxxyj:to

Wij Gustaff etc Göre witterligit Ath opå thet ibland
wore vndersåter och borgere her vdiij wor stadh Stoc-
holm, som bruge Skreddere embethett, må och skall hollas
en redeliig Ordinancia och skickelsze, haffue wij aff wor
synnerliig gunst och nådhe stadfest och fulbordat the
friiheter och Priiilegier som forbe:de Skreddere embete
i Stocholm vdiij wor framledne forfäders Riigisins herres
och Konnungers thiider nådeligen vnthe och giffne äre,

Forbätrendis och förökiendis, medt thetta szame wort öpne breff forscreffna scredderes embetes Priuilegier mett these epter:na Puncter och artichlar som först är .

Ath ingen Skreddere, må eller skall, bruga her i Stocholm Skreddere embetit lönliga eller vppenbarliga, medt mindre han är en besitin borgere her vdi stad, och vdi szame embete (epther theris sedwane jntagen) och then ther vndergår all stadtzens och embedtzens tunga, liiga som the andra hans medborgere och embetzbröder göra, vtan szå skee kunde, ath riikisins herre och Konnung, szådana friihett och wilkor, nogon annen aff synnerlig gunst och nåde, vnne och tilstedie wille .

Och epter en part aff Borgerne her i Stocholm plega mygit bruga fremmande Skreddere (och en part thom ther i then mottenn föga förfarenhett haffue) hwilka the besluta och jnnelucka vdi theris huss och wåningar, så ath them jngen beslå kan, Therföre forbiude wij wijdh plict xl marcer ath jngen borgere, fatiig eller riick dörfues sliiga vlagliga screddere lönliga eller vppenbarliga vdi theris huss ath vppeholla eller beskiidda, och thee ther någon medt sligt embete beslå kunne thå måge the szame arbete tiil rette besettie szå lenge the ther medt beuise kunne, ath så skeedt är, och tage sedan eganden arbetet igen och böte som försagt är .

Samelunde vppå thet ath the godemen ther vdi szame embete någon forfarenhet haffue, moga bliffue tess bätte wijd magt, och the ther lithet kunne, skole siig thess ytterligere vinleggie ath förbättra siig och lära, Haffue wij szå beslutidh och samptygt, ath jngen skeddere, epter thenne dag, må eller skall koma vdi szame screddere embete, medt mindre han är ferdiig vdi szame kunst, ath göra allehanda cledinga, szå well the ther tiena for frijborne men, Hoffmen och Landzknecter, som for borgere eller gemenigt folk .

Tesligis skole och forbe:de Skreddere vdiij Stocholm Forplictige wara i synderhett eller samtlig, ath arbete for Riikisins herra eller Konnung, när han thet så behöffua kan, for liika och skäll, icke tagendis therföre någon anners Mandz arbete, wijd plict och straff, huar theris xx march

Jcke skole heller forbe:de Screddere vtij theris embete bruga någre vredelige stycker, eller affhenda någon Man fatiig eller riik, thet honum icke böör, wijd plict som lagen jnneholla

Och for then dell the arbete och göra skola the taga en skäliig lön, epter som arbetet kan göra skell före, och icke besnida eller beszwika någon man i then motton .

Ytterligere haffue wij och vnt tilgode, ath alle offuerskärere i Stocholm skole och ware j szame screddere embete och vnder thenne Priuilegie, mett theris gerningh och arbete, aldelis beslutne och jnnelycte .

Hwilke puncter och articlar wij mett thetta wort åpne breff biude och befale ath the stadige och faste skole holdne bliffue wijdh straff som then ther öffuertreder och bryter Konnungx Frijheter, Och ther mett anname wij for:ne Screddere embete i Stocholm, vdiij wor Konnungxlige hegn, frijdh och forsuar, medt alt thet the äge, rörligit och örörligit, Forbiudendis alle ee hoo the helszt äre eller ware kwnne, som for wore skull wele och skole, göre och lathe, ath the icke i någon motte göra for:na Screddere embete her emott hinder eller forfang wijd wor ogunst Datum i Stocholm Vigilia Natiuitatis Cristi Anno 36

Odaterade.*Utdrag af utgångna skrifvelser.*

Riks-Registr. F, 1534—1536, fol. 278.

Aff Stocholm

Jtem öpit breff for Jeppe Hanson, ath han må beholla siit rette Fäderne och möderne

Forleningx breff for Erick Spora på en tomt i Vijborg liggendis wijd Steenbastuu porthenn

Jtem literas Collationis for her Greger på Hargx prestegeldh

Jtem literas Collationis for her Hans Laurentij på Täby prestegeldh

Jtem fougte breff for Niels Östgöte på Veszby gårdh Simituna och Torstuna herredom

Jtem eth öpit breff for Sten Finne, ath han må beholle siith mödernes Vapenn som är eth Älgzhuffuud epter han jnthet fädernes vapenn haffuer

Jtem forleningx breff for Hustru Birgitta Matz persons på Hawmo gård liggendis i ladeby socknn

Jtem forleningx breff for Lasse Turson [på] kon:ge szaker med hans egne landboor Re: O. B.

Jtem Literas Collationis for her Larss Joannis på Prebendam animarum i Strengness

1537.

Stockholm den 1 Januarii.

Gåfvobref till hustru Dorothea, Berendt Thor Geistes enka, på efter mannen befintlig egendom, hvilken han till konungen och kronan förbrutit.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 56.

Breff For Barendt thor geistes Hustru ex
Holmia Prima Januarij 37

Wij etc Göre witterligit ath wij aff synnerlig
gunst ock nåde haffue vnt och tillatiidt, som wij och
nw mett thetta wort öpne breff, vnne och tillathe, ath
oss elskelig Hustru Dorothea, Berendt thor geistes epter-
leffuerska må och skall, vthan alt yttermere clander,
niwtha och beholla all thenn jnnendöme och Loszöre,
medt husit som äre bliffne effter forbe:de Barendt thor
geisth Endog hans part lagligen (for then miszhand-
ling skull, som han emott oss och Cronon bedriffuit
hade) forwerkatt och forbrott war, Hwilkit wij giffue
wore fougter och befallningxmen tilkenne, ath the icke
vdij någer motte göre forbe:de Hustru Dorothea her
emott hinder eller forfang wijd wor ogunst

Stockholm den 1 Januarii.*Pass och recommendationsbref för Demanth Riiss, borgare
i Stora Nougorod.*

Riks-Registr. G, 1526—1539, fol. 56 v.

Breff For Demanth Riiss Datum Holmie vt
supra [Prima Januarij 37]

Wij Gustaff etc Göre witterligit ath thenne breff-
uiszere Demant Riiss Borgare vdij store Nogård, haffuer
nw på någon tiid tilgörendis, warit her i wor stad
Stocholm, och her brugett och handlett szin hantering
och köpenskap etc Szå haffuer nw forbe:de Demant
loffuat och tilsagt oss, ath han wiil och skall skaffe
oss vtaff Riiszland hiit jn tiil oss j riigit, någre gode
och skickelige embetzmen, som oss her j riigit stor-
ligen for nöden äre, som äre ij eller iij, the ther
kwnne finne perlor, och j eller ij, the som kwnne på
någen tiidh forholla siig vnder watnett, Hwarföre biude
wij wore fogter och embetzmen, och alle andre som
före wore skull wele och skole, göre och lathe, ther
for:ne Demanth vdij thenne reszo affarendhe, eller mett
slige embetzmen igen komende, hender före ath kome,
ath the icke vdij någer motte göre honum hinder, platz
eller forfång, anten tiil persone godz eller egedelor, ee
huad helszt thet är, vtan wara honum, och the honum
fölgactige äre behielpelige mett fordenskap, så ath han
mett slige embetzmen må hasteligen och well fram
koma, szå frampt the wele göre thet oss liufft och be-
hageligit är Datum vt supra

Stockholm den 1 Januarii.

Collations- och försvarelsebref för hr Ragvald i Börstil.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 56 v. — tryckt af Thyselius, l. c. 2: 84.

Litteras Collationis och forsuarilse breff for
Her Ragualdt j Borstiill datum vt supra [Prima
Januarij 37]

Wij Gustaff etc Göre witterligit ath endog oss
for någenn tiidh sedan bleff tilkenne giffuit, dhet oss
elskeliig her Raguall i Börstiill, wille weluillelige resig-
nere och vplate szame geldt, epter han war endels en
gammall man, och forthenskuldh icke betröste siig
lengre ath besittie szame geldt, Huarföre vplote wij
her Anderss i Harg same Börstiill igen, Nw är oss i
tesse dagar saken annerlunde forekomit, så ath forbe:de
her Raguall tess icke tiil sinnes warit haffuer, och än
nw icke är, vtan sådana tall är honom vretteligenn
opå fört, Therföre haffue wij vtaff wor synnerliig gunst
och nåde, vnth tiil gode ath forbe:de her Raguall må
och skall bliffue wijd same geldt, Börstelle i hans liifz-
tiidh, eller så lenge honum lyster, ther ath besittie
Och tage wij, mett thetta same wort öpne breff, for:ne
her Raguall met alt thet han äger, rörligit och orör-
ligit, vdiij wor konungzlige hegn wern frijdh och for-
suar, synnerlige for alth öffuerwoldh och vrette For-
biudendis alle, som före wore skull wele och skole,
göre och lathe, ath the icke vdiij någer motte göre for-
be:de her Raguall her emott, hinder eller forfang wijdh
wor ogunste Tess tiil wisso .

Stockholm den 2 Januarii.

*Bref för Severin Jute på ett stenhuss i Stockholm, som till-
hört Anders Hansson.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 57.

Breff for Seuerin Jute vppå eth Stenhuss j
Stocholm Datum Jbidem 2:a Januarii Anno 37:

Wij Gustaff etc Göre witterligt ath epter thet Anderss Hanszon haffuer warit mett vdiij thenne for-rethlige och hemelige handling, som her i Stocholm haffuer nw i någer åår på färde warit emott oss, och menige Swerigis riige, Szå ath han mett någre flere for same miszhandling skull, jn för en besittin rett, bleff epter Swerigis lagh sagd i frå liiff oc godz Och epter thet oss på Crononnes wegna tilfallett är, huess dell på hans anpart epter honum fins, löst och fast, Haffue wij forthenskull, aff wor synnerliig gunst och nåde, Szå och for then weluillige tro tijäniste, som thenne wor tro tijänere, Söffuerin Sibertson oss och wort riige Swe-rige, her tiil dagx beuist och giort haffuer, och än yttermere bewiise och göre må och skall then stundh han leffuer haffue vnth och giffuit, som wij och nw medt thetta wort öpne breff, vnne och giffue honum tiil ewerdelige ägo eth liggende stenhuss och grvnd som for:ne Anderss Hanson åth haffuer, Huilkit huss och grund liggendis är i Stocholm vppå Skomakare gatunn på venstre håndene, när man gonger i frå store torgit och nidh åth Watw brinkien, emellom thet huss Gorius Gulsmedt sitter vdiij, på then Nörre side, och *) huss på then södre side, Hwilkit wij tilkenne giffue, alle ee hoo the helst äre, eller ware kunne, som före wore skull wele och skole, göre och lathe, ath the icke

*) Lucka i registratoret.

vdij någenn motte göre for:ne Söffuerin her emott naget hinder, platz eller forfång wijd wor ogunste

Stockholm den 3 Januarii.

*Bref för hustru Katarina, Anders Simonssons enka, m. fl.
på en tomt å Södermalm.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 58.

Breff For Hustru Katherine Anderss Simonson[s] Aff Stocholm Tercia Januarij Anno 37
Wij Götstaff etc Göre witterligit ath thenne oss elskelig hustru Karin Anderss Simonsons epterleffuerska, haffuer warit for oss och medt skeliig bewiiss giffuit tilkenne, hurulunde salige Anderss Simonson hadhe fått ena kålgårdz tomt i bettalningh aff Mårten Skinnare i Vadzstena, liggiendis vthe på Södhra Malm, huicken tomt Henning Gere solt hade en szin medborgere her i Stocholm, benempd Jöns Diäkne, och Mårten Skinnere fiik sama tomt aff honum, mett laga kiöp, och så på systenn anammade for:ne salige Anders Simonson tomtena i bettalning aff for:ne Mårten Skinnare for j^o xxx mark ortuger Nw sedhan Anders Simonson dödh bleff kom henning Geres mågh Wulff Scriffuere, och giick listeliga same tomt vndan hustru karin och hennes medharffue, aldelis vtan någon bettalningh, eller wedherlegningh for the j^o xxx marcer, som hon war bettalet före, thet oss tyckis icke skeell wara, Therföre haffue wij nw sagt for:ne hustrv Karin, och hennes medarffue, epter Anderss Simonson same tomt tiil igen, tiil ewerdeliga ägo, mett all lengdh och bredh liika som for:ne Hemming Giere henne först sålde och åtte Ther jngen dörfuis göra henne hinder emott i någenn motte wijdh wor ogunste .

Stockholm den 3 Januarii.

Bref för Tord Pedersson på Ekelunda, m. fl., å slottsloffen i Stockholm.

Riks Registr. G, 1536—1539, fol. 58 v.

Slotzloffuenn For Toridt Pedersonn vppå
Stocholms Slott Datum Hol: 3:a Januarij

Wij Gustaff etc, Göre witterligit och Bekennes mett thetta wortt öpne breff, Ath wij tilbetroedh antwordet och befalett haffue, thenne oss Elskeliig tro Mann och tijänere, Tordh Pederszon på Ekelunda, wortt och Crononnes slott Stocholm vdij en Erliig Slotzloffue, i szå motte, ath forbenempde Tord Pederszon medt tesse effter:ne godemen och gode karle, som mett honum stå vdij slotzloffue (nemplige N: [Olaff Petri]*) slotzscriffuere, Hans Finbo vnderfogte, Jffwer Jffuerszon Borgmestere, Niels Jonson, Lasse Monson, Olaff Martenson Rådmen etc Lasse Holm, Söffuerin Jute, både Befelningxmen, Rasmus [Thomeszon]*) Hans Berg, Lille Päuell, Raguell Jönson Vagtmestere, samfelt mett the xx forordinerede rotemestere for kneckterne, som på slotthet bliffue) skole holle forbe:de slott Stocholm Oss, och ingen annen tilhonde, och åter igen, oss weluilleligen vpantwarda ee när som helszt wij anthen personlige, eller genom wor Fulmyndige, mett wort breff och Segell, och mett wor egin hånd vnderscriffuit, ther på eskiendis eller kallandis worde, Hwar och szå skedde, ath oss, vtaff then alz:te gudtz forsyn, kunde forstackott bliffue, Dhå skole forbe:de Tord Pederson, mett the andre for:ne gode karle, holle same slott Stocholm, wor käre vnge son, Högborne Furste Hertug Eriich och jngen annen, vdij lige motte som for:uit står tilhonde Skole och

*) Enligt slottsloffens obligation. Lucka i registratoret.

forbede godemen, som wij nw same slotzloffue befaledt och tilbetroedh haffue, ackte ther nöge och well opå, som Christlige vpricktige och erlige men bör ath göre, icke tagendis therföre någon forszumelse, anten genom swår driick, bolelij eller någon annen löszacktiighet, wijd theris äre, redelighet Christelige tro och sanningh Tess tiil wisso .

Reuersall på for:ne Slotzloffuenn

Jtem gaff for:ne Tordh Pederson, mett the andre godemen och gode karle, huar wijdh siit namn, wor nadigiste herre itt Reuersall igen, på for:ne Slotzloffuen, lydendis ordh frå ordh som for:uit står Dog Mutatis mutandis .

Stockholm den 3 Januarii.

Gåfvobref för Jöns Pedersson i Born på den anpart i Risholen i Dalarne, som förut tillhört för förräderi dömde Jeppe Hansson.

Efter en senare afskrift i kongl. Riks-Archivet.

Wij Gustaff medh Gudz Nåde Sweriges ock Götes etc Konungh, göre witterligit, at wij aff synnerlige gunst och Nåde, så och för then hulla troheet och welwilligheet som oss Elskelig troo wndersåte Jöns Pederson i Bornn oss städtze bewist och giort haffwer och än ytermerna här effter bewisa må och göra skall, så lenge han leffuer, Haffwe wij wnht och giffwit som wij och Nu medh thedta wårt öpna breff wne och giffwe Honom then anpart i Rijssordt i Hosiö, hwilken anpart Jeppe Hanson till förrenne åht haffwer, och oss nu på Cronone wägna (for then forrädeligh handling han emot oss och Rikett bedriffwit haffwer) tilfallen ähr Hwarföre affhände wij oss Cronone och wår effterkommande Riksens Herrer och Konungar, för:ne anpart i Rijshordt

och tillägne honom förnemde Jöns pederson, hans hustru och theras effterkommande arffwingar till ewerdelige ägo, medh hus Jordh Teppor fiskie watn och alt annat hwadh thet helst ähr eller nämpnas kan som ther nu till ligger och aff ålder legat haffwer, ingo wndantagande, biudandes här medh allom ehoo the helst ähre eller wara kunne, som för våra skull wela och skola, göra och låta, at the icke wdi någon mätto göra for:de Jöns påderson, eller hans Epterkommande arffwingar här emot hinder, plas, eller förfångh, widh våra ogunst, Tes till ytermere wisso och bättre förwaringh låte wij hengia vårt Secret Här nedan Wnder thetta breff, Som ähr giffwit och Schriffwit på vårt slott Stocholm tredie dagen wti Ianuarij månat ähr Effter Christi bördh mdxxxvij

Gripsholm den 7 Januarii.

Till Niels Boye att, jemte andre befälhafvare, rådgöra med riksråden och de myndigaste af adeln rörande bifogade artiklar.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 59.

Till Niels Boye aff Gripsholm 7 Janu.

Jtem ath han samptfelt mett Jacob Bagge och någre aff Befelsmennen, mett the andre gode karle, som oss tijäne, wele Rådslå mett Riikisins råd, och mett the fulmyndigiste aff adelen, huru the wele best taga saken före, och öffueruäga the articler som wij eder her jnne-lycte sende, och giffue oss ther offorsumeligen eth enkiende swar opå emott oss på wegenn Wij äre icke än nw wentendis innan iij eller iiij dager, och synnerligen for wor käre husfrugis skull, som nw är hårdeligen siwck

Linköping den 14 Januarii.

*Till innebyggarna i Småland, om en blifvande konungs-
räfst derstädes, och om utgörande af en kostgård.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 59 v.

Tiil menige Smålandt Aff Linköpfung 14
Januarii Anno etc Mdxxxvij:o

Wij Gustaff etc Helse eder Dannemenn alle Cronnes skatskyllige bönder och menige almoge, som byggia och boo j:N: kerligenn mett gudt etc käre wenner, som eder allom well witterligit är, ath nw vdij någre åar är jngen konnunghz Reffzt hollenn vdij then Landz-endan Smålandh och äre ther forthenskull monge och athskjillelige szaker ärender och clagemåll, the ther icke slites eller endas kwnne huarken for heradzting eller Lagmandz ting, mett minne wij anten personligen, eller någre andre godemen, aff wort Elskelige riikisins råd, på wore wegna, bliffue ther tiil forordinerede, som sådana clagemåll och ärender förhöre, ranszaka och lagligenn epterdöme kwnne, Huarföre haffue wij nw tilschickatt och forordineret någre vtaff Riigisins råd och tesligis aff Adelen, samfelt mett her Holger karson ederss Lagman, tiit nid tiil eder och annerstedz i riigit, ath holle ther vdij alle Lagszagur Konnungz reffzt Förhörendis och ranszakendis alle szaker och clagemåll effter Swerigis Lag och epter theris beste forstondh Och skole i Dannemen icke heller forundra, ath the godemen, som wij sende tiit nidh tiil eder, drage noget starke, epter i well sielffue wette, ther i bland eder äre en partt som siig icke lathe seija, huarken medt lag eller rett vtan trengie (thom som lagen driffue skole) platt ther i frå, Görendis ther mett mong fatiig man, som godh rett haffuer opå stå, stort öffueruold

och orette, Och är szame tugh vdi jngen annen ackt eller meningh giordh vtan på thett ath eder Dannemen på alle sider skall wederfaris Lag och rett, etc Szå i Dannemen kunne och well sielffue tenckie, ath ther same godemen mett någet tall folk framdrage skole, görss ther tiil behoff een hell hoop fettalie kost och tåring, Huarföre är wor willie och begeren, ati wele lathe eder finnes weluillige görendis tilsamens en passeliig kostgerdh, epter som thetta metföliende register jneholler, latendis szame kostgerdh offorszumeligenn koma tilhopa på then stedh, som same Register jneholler och formelder, så framt i wele göre thet oss liufft och behageligt är, Szå forhoppas oss ath the godemen skole skiffte och dele mett eder Lag och rett, på wore wegna, effter Swerigis Lag, så ati them nest gudz hielp inthet skylle skole Gudh Eder her mett Befalendis .

(1—15 Januarii.)

Utdrag af utgångna börde-, försvarelse-, qvitto- m. fl. bref.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 205.

Tesse epter:ne Friiheter Forläninger och Prestegieldt äre wtgiffne sedan Circumcisionis Domini Anno Mdxxxvij:o

Jtem breff for Måns Nielson, ath han må byrde the godz igen vtaff Ååbo Domkirke, huar han ellies ther haffuer godh skell och bewijss tiil them

Jtem forsuarilse breff for Jöns person på Riiszordenn

Jtem forsuarilse breff for Erick Jonszon i Kellewiick

Jtem Stadfestelsze breff emellom honum och hustrv Margreta Måns Nielsons epterleffuerska om then forlickningh som them emellom gongen är, som theris

besegelde breff vtuiszer, om thet ellies skedt är med beggis theris goduilia

Jtem breff for Måns Nielson, ath dominus haffuer vnth honum j lest Smör, vj skeppundh Geddor, och j^c marcer peninga aff Skatten i Kwmmegårdz Län

Jtem Quittencie for Erick Stutt på xvj vngerske gyllene en portugalösser som han leffrett(!) Olaff Brömps die Anne 36

Jtem Quittencie for Arendh Knipere på xx vngerske gyllene, rentan aff huffuud Stolenn han haffuer aff v: n: herre, leffuereret han sielff h: n: Jule affthon Anno 36

Jtem Quittencie for Rasmus Person på xx vngerske gyllene som han vpburit hade for Tull, An: 36 leffuereret Olaff Bröms Tempore Trinitatis Anno 36

Linköping den 14—29 Januarii.

Förhandlingar vid herredagen i Linköping.

Ur riksdagsacta 1527—1560 i kongl. Riks-Archivet.

Tesze eptersc:ne äre the fornämeligiste puncter och articler huicke Kongelige Ma:t tiill Swerige w: K: N: herre begärer ath the godemen Riig:ns rådth och Adelen szom nu vdij Linköpfung forszamblade äre, wele granneligan offueruäga, radtzh och besinne, huad ther vm nyttigest wara kan, Giffuendis hans nåde strax tillbaka igen eth scriffteligit anthuort ther vppå, Effter hans nåde är vdj noger motte forhindrat, och wet icke forthenskuld huru hasteligan h: n: kan framkomma, epter hans nådtz kära Husfruge är mett nogon kranckdom behefftiget .

Först effter szom the godemen alle wäll wette, hurulunde nu nyligest i Vpszala vdij kon: ma:tz w: k: n: herris brullop bleff emellom h: nåde och Riig:ns Rådth

endrecteligen beslutith och samptyckt, Ath för then stora olydhne skuldh, som the Smälennige, och synnerlige the Mörboor och Wärendzbor nu på nogre år tilgörendis sig ganske vtlibörligen vdj monge honde måtte, foretagit haffwe thet Szom huar man thet wäll witterligit är, Skulle hans kon: Ma:t och menige Riig:ns rådt och Adell forthenskuld ruste sig, och draga tiith nidh j landet j winter, på thet man kunde komma samme Smälennige tiill en tilbörlig lydhno och hörsamhet Szå ath mann icke skall alla thiider formode sig aff them slickt obeståndh szom tilförende aff the Dalkarler .

Och epter sligtt beslut haffuer nu kon: Ma:t w: n: herre rustedt sig ther vpå, och skicket sit krigzfolck till hest och footh nidh tiil Linköpfung Och forszeer sig ath the godemenn Riig:ns Råth och menige Adelen haffua tesligiste giort huar j sin stedh, vppå thet mann motte både holle en almennelig wapensyn och beszee huad magt man kan vpbringe her aff Riigit Och tesligist mett thet szamme göre szamme tug jn i Smålandh Och begärrar kon: Ma:t tiil Swerige forthenskuld ath the godemenn wele nu offorszumeligann wara tiil rådtz, huru szamme rese skall best foretages, Szå ath folkit icke alt för lenge motte bliffwa liggendis på en stedh, fortungendis landet, Och hans nåde icke tiill minne tunga, szom holler them i en sliig szwär besoldung szom thet skedde i then senaste Skåneske rese, mett mong och longsam rådtzslag och skåtmåll Vtan ath folkit motte bliffue forordinerede tiit the kunde göra nogot gangnn .

Ther nest szom the godemenn alle wäll wette huru tiit och offte kon: Ma:t w: k: nadigiste herre haffuer thom både schrifftlig och mundlig formanet, ath huar i sin stedh szom Cronones län jnne haffue, skulle sig ruste tiill land och wathenn Och szynnerlige huad fliit h: kon: hög:et giorde ther vm j thet möte j fiord j Arboga, är wäll

witterligit, på thet at hans nåde gerne wille wette Riigit föruarat, och for alla farligheter skuld, huru mygin magt h: n: skulle formode sig vtaff menige Riigit, Huilkin hans nådtz gode agt och mening är bliffuen ganske skröpeligen aff en part vttydt, mere tiil thet werste än thet beste, Och haffue the giffuit saken i then motten szå före, ath hans N: ther egenom skulle tilsinnes wara, ath förtunga menige frelsith mett nye och olaglige beskathninger och andre beszwäringer . Huilkit dog (gudh kenne) icke haffuer warit vdj h: N: mening, vtan alleneste szom forscriffuit står, ath h: N: wille wette eth wist tall folk vtaff hele Riigit, som the godemenn oc wäll sielffwe wette, ath h: n: haffuer icke oftare tilsagt eller fortungat thom, anten mett nogre resor eller andre beszwäringer, vtan stoor nödh på färde warit haffuer, Szom war j then Dalerese, then rese tiill Nylöse Jtem nu siste resen in j Schåne, Huad store vrsaker h: N: haffuer hafft tiill tesze resor, görs icke behoff ath fortällia, Och huar szamme resor icke skedt hade, är letteligen tilbetenkiendis huad ther hade welet epterfölgt .

Tesligist haffue the godemenn och vdj samme möte samfält sig och giort nogre stadger, huru mygit the wille holle vtåff huart C marcers ränthe och ther hoss taxeret theris vpbyrder epter theris eygit behagh, tynna smör för viij marcer Lest kornn för xx marcer Och så huart epter annet, Szå tyckis kon: M:at w: n: herre, ath hans nåde och Cronon icke skeer aldelis skäll vdj Riig:ns tieniste mett szådana stadgar och taxeringer, Och szåge forthenskuld gerne ath the godemenn wille än nu nogot allfuerligeren, än her tiil dags sketh är, tenckie tiill ath göra h: N: och Cronone tieniste aff the forläningar the haffue, epter thet h: N: haffuer ju rigeligen nog skifft land och Länn emellom thom, så ath h: N: nest gudz hielp, kan och will bekend wara, och szom syn j then motto är sagerne rigest, ath h: N: haffuer

then minniste och ringiste dell jnne vtaff riigit Och våre therefore icke wäll mögeligit, thet hans Kon: M:at kunde holle szådana szwåra vtgiffter och penningx forspildinger vppe, huar h: n: icke hade nogon vndsethning aff the bergxwerck, epter ath h: n: haffuer som forscriffuit står, then minste delen jnne aff Rijgit Och tesligis huad h: n: och Cronone tiill vppehelle och förbättring, effter Westerars ordinantien tillagt är, mett Kirkiars och Closters rånther, är alt szammens forlänt, bode Clostren och bispzsakerne och alt annett mere, Szamalunde fortенcke the godemenn och, huad vdj szamme möte i Arboga vtloffuat och samptyckt bleff, ath the godemenn her i Vpland och Oestergötland skulle holle Riigena tiil tieniste eth skönt Örligis skiip, thet annet aff Westergötland och Småland, thet tredie af Finland, Szå wette the godemenn wäll sielffue huru mygit j then motten hollit är, Tyckis hans nåde ath thet bliffuer ganske föga hollit huad szom vtloffues, wore goth ath ther motte tenckies annerlunda tiill, szå ath huad vthloffues, motte nogot hollit bliffue .

Szå will K: Ma:t till Sverige icke heller fordölie for the gode menn, ath h: n: haffuer nu nyligen fåth wisze tidender och kundskaper ifrå the Burgundiske, Szå ath the wiszeligen haffue i sinnet ath settie Palzgraff Frederich för Herre och Konung in j tesze trij Riiger, Och äre theris anslag ath the wele giffue sig in tiil Lödisze, mett all then magt the kunne affsted komma, in på föråret mett monge andre stycker szom longt wore vtaff ath scriffue Therefore är w: n: herris höge råd, ath the godemenn huar i sin sted wele allffuerligen förtenckte wara ath ruste sig mett alle magt, szå ath mann tess ernstafftigere motstond göre fienderne, Och ath the godemenn icke tage saken szå letteligen före sig, szom her ec szom oftast skee plegar .

Samelunde haffuer h: n: och besport ath jn vdj Norige äre kompne eth tall krigxfolck (szom ryctet går) ifrå Burgundien, wet h: n: icke huad ther vm j saningen är, eller huad kundzkap her Lars Siggeszon och the andre godemenn szom nu tiil Dammareck skickede wore, haffue j then motten huilkit mett thom bespories må, och szedann ther epter skicke theris leyligheter .

Skole the godemenn och wette ath Jöns nilszon på Calmarna haffuer scriffuit h: n: tiil och begärat wette vm ther skall göris nogre kostgerder aff Calmarna län, eller huru hög gerden skall bliffua, huilkit breff hans n: sender thom tilhonde, ther the kunne widere förstå meningen vtåff Ther vm skole the godemenn och rådzslå och giffue thenne breuffuisere Szöffuerin Juthe ther vpå eth scriftteligit beskeit tilbaga igen, szå ath Jöns nilszon må wetta sig ther epter rätta och skicke .

Så haffuer W: N: herre fät kundskap ath the Smälenninger haffue theris sendebud ther i Linköpung och tilbude nogon forszoning, wet hans nåde icke huad ther vm sant är Begärer h: n: forthenskund ther widere beskeit vpå, mett thet förste, eller huru the godemenn szynes medt szådane bönder forhandles skall, jngen aff thom haffuer warit hoss Hans nåde än nu, vtan alleneste ij bönder aff Seffuede .

Jtem ath the godemenn wele och så giffue h: n: tilkenne, huru starcke the äre ther, huar vtaff sin forläning .

Tetta är Suar vppa the articler Somm Stormechtug fförste war keriste Nädigiste herre haffuer Sath indh fföre rådett och adelen Som nu vdj Linköpung fforszamblade äre etc

Fförst omm thet togh Szomm beleffuatt war mett kongelig Maiestatt Vår keriste Nadigiste herre nu senast ij Vpsala ind åth Szmålandth Szå vette vij dher in-

thet annat szuare till vtann att vij alle äro her ffor-samblade ij thenn agth och mening att ffulborda ffor-screffna togh och affstiire dheras genstörtughett effter war ytterste fförmågo

Teszligen och Somm wår kere Naduge herre lather beröre adth wij scholom rådslagh huru thet thugh schall best fföretagas Szå tycker oss best ware på hans kongelig maiestatz behag att ffolkitt drager vppa tuå weggher effter Somm thetta medtfföliende register inneholler I huilkitt register hans Nåde och fförninmandis warder huru stor then gerdh er lagdh Som göres schall ij Smålandth etc Tyckes oss och vppaa hans Nådes behagh att hans kongelig Maiestath vilde giffua Siitt wpna breff nedder til landitt, atte vilde lathe finnas weluillugh til att szamme giöre gerdh(!) Epter hans Nådes högmectughett will drage dher indh och holle konungx refftz mett thöm och flere stedz ij rikett huar szom behoff görs Epter Suerigis lagh

Som och beröris omm dhenn rosthningh szom handlatt warth om både till landth och waten ij arboga ij ffiord att thet schulde wendes wår keriste Nadigiste herre mera til dhet werste enn til dhet betzste huilkitt oss gud kennett gansche högelig emott är och Såge vij fför dhen schuldh gherna att huar någenn [icke] kunne segh fför slig sticke vnlede kunne(!) motte dher offuer bliffue tilbörlig straffett ffor dhy vij kunne icke annars fförstatt szom och ij sanningen er att huad hans nåde haffuer ij dhen Sack giorth, är giorth ffor menuge rikett och alles ware betzsta

Teszligen och szomm wår Nadigiste herre later röre omm dhenn taxeringh som giordes ij arboga Szå taxerede vij oss dhå pa wår Nådigiste herres behag Lest kornn ffor xxiiij marcer ortuger Tunna Smör fföre x marcer ortuger och szå huarth epter annat och dher haffue wij rostett oss epter huar dhet och icke kan göre

ffyllest wille wij dhå gerna settiath ij wår Nadigiste herris eghett skön Ok bekenne wij adh wår N:te herris kongeligh höghmäctugheth haffuer rigelig nogh wtschiphth oss hans Nådes hielp och län ffor huilkitt wij ödmiukelig betacke hans Nadis kongelige högmechtugheth Och wille wij ossz altid lathe finne weluilligh ij alle motte ad affwärie hans Nådis och alles wåre schade och fförderff effter war ytterste fförmågo .

Teszliges är och wår ödmiugeligh begären adth hans Nadis kongeligh högmechtugheth wille ansze mett ossz ij denne rosthningh epter dheth wij schole holle dhenn skepsrusthningh Somm wij hans Nåde tilsagth haffue huilkitt wij och gerna göre wille

Somm och röris ij war Nadigiste herris Scriffuelsze omm dheth skep Somm the godemenn ij westergötlandth och Szmålandth Schole göre wth somm handlatt war ij arboga Att then boijarth schulde wthrostatt warda huilkitt och sza skedde En dogh att hann bleff Sedann anammatt ind til flottan Och bleff sedhan fforskickatt ett annat schep till Nyelösze igenn Szå effter wij äro nu alle tilstede bade westgötte och Smalenninge wille wij gerna göre wår keriste Nädigiste herris wille effter war ytterste fförmågo Bediandis odmiugelige hans Nådz kongelige Ma:tt wilde werdis att råma vorth betzsta ij samme skepz berosthningh Att wij motte fforszee oss mett eth motteligit schep Somm wij kunne förmechta att wthrosta Eller hans Nade wilde och werdis att anamma aff oss enn Summa penninge Epter the Somm boendis äre vdi Smålanndth beclage Sigh atthe icke well betröste sig att komma ffettalia och huatt skeps berosthningh tilhörer

Linköping den 16 Januarii.*Om vapensynen i Linköping.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 60.

Månedagen nesth epter xx:de Jull Anno etc Mdxxxvij:to hölt wor käriste nådigiste herre en almennelige Vapensyn j Linköpfung medt menige Adelenn kringom hela Riigit, och medt hans nådz egne Fougter och tijanere Och på same tiidh skedde thett tugh nidh åth Szmålandh, medt Frelsit och h: n: egith krigxFolk*)

Linköping den 16 Januarii.*Anteckningar om och utdrag ur åtskilliga utgångna skrivelser.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 205 v.

Aff Linköpfung 16 Januarij Anno 37

Jtem Herradzretten for Christer Larson vppå Öskims herat

Jtem herradzretten for Aruid Monson på Åszeheratt, then Torsten Brunszon tilforenne haffde

Jtem Forleningx breff for Måns Suenson på Dagxberga sockn, som Truels Scriffuere hade,

Tesligis vnte v: n: herre Mons Suenson på Luderhuffuud**) som Truels hade

Jtem Quittencie for Olaff Galle på j engellot, v: vngerske gyllene ij renske gyllene ij gulringer och xv Jachimsdaler Taxan aff Vestreherat pro An: 34 et 35

*) Sjelfva protocollet öfver vapensynen, eller rusttjenstlängden öfver frälset i hela Sverige, med undantag af Finland, är förut tryckt i "Historiska handlingar", utg. af K. Samf. f. utgifv. af handskrifter rör. Skand. historia, Sthm 1863, 3 del. 1—11.

**) Här fattas tydligen ett par ord.

Och ther mett fordrog dominus honom huad som fatadis j same Taxe

Jtem herradzretten for Göstaff Kaffle på Kollendzherat

Jtem forleningx breff for Göstaff Kaffle vppå Hussby bro

Jtem forleningx breff for Niels Munck på tesse epter:ne Skatte godz och Crone godz, Walszningxåås renter iiij pundh smör, Abberholt renter iiij pundh Geddetorp renter iiij pundh både gårderne i Helteliung renter iiij pundh Brastorp renter iiij pundh, Sloba och Eskisriidh renter iiij pundh Ellekolle renter iij pundh Skijlleuickrenter iiij pundh

Jtem forsuarilse[breff] for the fatige i Spettalen i Suderkoping och Forstonderne ther samestedz

Jtem forleningx breff for Peder Gunnersonn på Segersta prestegeldt i Vestergötlandh Och opå en gård Biurom renter vj pundh smör, liider vnder prouesterijdh i Schara

Jtem Contractz breff emellom w: n: herre och Jörenn Jönson på then årliig Foring, som faller i Szönerbo och Wäsbo ath för:ne Jörenn skall riide h: n: ferdiig, sielff tiende, mett sköne hester, gode drafftiih och duglige hoffmen, ij Skytte well vtflydde, iiij knecter med halffuehaker, och ther tiil giffua h: n: årliga xl fulwictige vngerske gyllene vtgiffuendis årlige om Michaelis med skatten och sackören skall han göre Rezenskap före

Jtem Literas Collationis for her Jonn Swenonis på Torpa prestegeldh

Jtem breff for Claues Diurskytte på Biscopz tiendan och Canicke Delen wtj Seglorinn sockn i Mark hoc Anno etc

Tesligis breff for honum på en gård Kellerijdt och eth torp Longöö i Giäsene domino tiil en behageligit tiidh

Jtem breff for hustru Agneta i Vastena ath dominus haffuer vnt henne frij for all stadzens tunge, som är skatt, skull, daxwerke, domino tiil en behageligit tiidh

Jtem Literas Collationis for Olaff Larson på Prebendam Michaelis i Linköpfung

Jtem breff for Lambriet Stalfogell, ath han må bruka sin köpenskap her i riigit i Stederne epter Suerigis lag och icke befatte siig med någre the warur som forbodna äre, söloff hestar etc .

Linköping den 18 Januarii.

Till allmogen, som församlas vid Distings marknad i Upsala, om åtskilliga ämnen.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 60 v.

Tiil almogenn som forsamlas j Distingx Marknaden Aff Linköpfung 18 Janu:

Wij Gustaff medt gudz nåde etc, Helse eder oss elskelige tro Dannemen alle, Andelige, Werdzlige, Frelsismen, köpstadzmen, bönder och menige almoge, som nw i Distingx Marknadenn vdiij Vpsale forsamblade bliffue Ewinnerlige medt gudt, käre wenner Wij betacke eder alle samens ganske gerne for all weluillighet, hulskap troskap och manskap, som i oss altiidh (sedan wij först komme tiil Riikisins regimente) beuist och giort haffue, Hwilkit wij medt eder Dannemen alle, och huar besynnerligen, gerne vdiij all gunst och nåde betenckie och forskulle wele, Och forhoppes oss än nw, ati Dannemen alle, så her effter, som tiil thenne tiidh, wele aldelis bewise eder emott oss och Swerigis riige, som erlige tro Dannemen och gode vndersåter bör emott theris rette herre och konnung, icke latendis

eder forföre eller bedrage i någon motte i frå thet husskap troskap och manskap som i oss loffuat sworit och tilsagt haffue .

Ytterligere Tacke wij eder Dannemen och högeligenn, ati haffue warit oss bijstondige i huad motte i på wore wegna haffue tilsagt warit, vdiij thenne framledhne Fegde emott the Lubske och flere, then Gamble och vmilde konnungz Christierns anhang och selskap, huicke ther fullegenn i sinnet hade, ath vndertryckie tesse iij konge riiger Sverige Dammark och Norige och kome thom vnder same gamble konnung Christierns ochristelige tijrannij och regimente igen, Endog gud alzmectiig tess loff haffuj, ath the icke finge fremie theris onde willie och meningh, som i alle vtan tuill well hördt och sport haffue, huru szame fegde siig forluppinn är .

Framdelis giffue wij eder Dannemen och tilkenne, ath wij nw haffue warit her i wor stadh Linköpingh tiil orde och samtals medt wort elskelige riikisins rådth, och menige frelsit vtöffuer hela riigit, vm någre wore och Riikisins merkelige wordende ärender, Szå i bland annet haffua szame wore godemen högeligenn beclagat siig, hurulunde någre aff the bönder, som byggie och boo vdiij Smålandh, och synnerlige vth mett Landemerkit, haffue vdiij thenne dråpelige framledhne fegde, giort stoor tilföring tiil wore och Riikisins vppenbare fiender, och besynnerlige tiil the städer i Schåne, som same gamble konnungx Christierns methielpere haffua hollit honum tiil gode, therwtaff same wore fiender äre mygit forsterkte bliffne, oss och wore wanner tiil tess mere tunge, Tesligis haffue same smålenninge i tesse framledhne år brugat monge och åtskillelige vtilbörlige stycker, både i ene motte och andre, Szå ath huarken wore fougter eller andre godemen kunne kome mett thom tiil Lag eller rett, Och for sådana och andre

flere slige orszaker och legligheter skull, haffue wij nw
afferdiget någre vtaff wort elskelige Riigisins rådth och
frelsit tiith nidh i Landett ath holla ther opå wore
wegna konnungx reffzt, och forhøre alle saker och clage-
mäll tiil rette, hielpandis tiil ath straffa skalkar och
ogerningxmen, och holle Dannemen wijd magte, Och
skole i Dannemen icke forundra, ath the godemen drage
ther någet starke jn, effter i well sielffue wette, ther
boor mong skalk ibland Dannemen ther man skall sna-
rare formode siig ondt än gott vtaff Och behöffue i
Dannemen icke heller tage forthenskill någon fructen
eller fare före, ath ogerningxmen och skalkar bliffue i
någen motte straffade, på thet ath riigit och then me-
nige man, som oskylliche äre, icke skole kome ther vt-
öffuer vdij någon skade eller forderff, som tileffuentijrs
skee kunde, huar thet icke straffat bliffuer, Therföre
tager eder ther jnthet vthaff, vtan görer thet eder bör
ath göre, Szå tuiler oss inthet, i bliffue wijd godh frijd
och rolighett, Och haffue the godemen aff rådet, som
nw wore i Dammark latiith oss forstå, ath emellom
kon:ge Mat tiil Dammark, wår käre Szwåger och oss,
och tesse twenne riger, är vprett een frijdszamelig hand-
ling, så ath alle saker emellom tesse kon:ge riiger skall
nest gudz hielp bliffue vdij godh frijd och rolighett,
eder och oss alle tiil gode och gangn Och i huad
motte wij kunne wetta och rame alles ederss beste och
gangn, tiil eth longligit bestondh göre wij altiit gerne
Eder her mett gudh

Linköping den 19 Januarii.

Till hr Axel Ugerup och Mauritz Olsson i Blekinge, om blifvande konungsräfvt i Småland och utlemnande af rymlingar derifrån.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 62.

Tiil Her Axell Vgrup och Mauritz Olsson
Aff Linköpfung 19 Januarij 37

Wår synnerliig etc Käre her Axell Och Mauritz, Oss tuiler jnthet ati well wette, huickit sielsindh partij ther bor vdij then Landzende Smålandh, huilke ther stedtze bedriffuit haffue, och än nw dagligenn bedriffue mygit ondht, Huarföre haffue wij nw afferdigett någre godemenn vtaff wortt Elskelige Riikisins rådt och adellen, mett itt tall folk tiit nidh i Landett, ath holle ther konungz reffzt medt almogenn, Szå formoder oss well, ath the skalkar, som haffue forseet siig emott oss ock riigit, hugge theris koss, tiit jn i Blekingen tiil Rothneby, eller annerstedz i edre Forläningar, ath tage siig ther beskydh, så atuj icke kunne kome tiil någon rett mett thom, Huarföre är wor kerliig begären ati wele lathe haffue ther eth nöge vpsende vpå, ath szådana skalkar icke motte bliffue ther hussede, hemedde eller vppeholdne Anseendis thenn venlige Contract ock Forbundh, som Riigerne emellom giorde och gångne äre, Och forsee oss tiil eder käre her Axell, ati jngelunde stedie thom bliffue ther, vthan ati heller skicke thom wore fougter och Befalningxmen i hender, hiit jn i Landett igen, effter szame Contractz lydelsze, Hwickit wij mett eder wdij lige motte altiid gerne forschulle wele Befalendis Eder her mett gudt Hasteligenn aff Linköpingh vt supra

Linköping den 20 Januarii.

Konungens och rådets klagopunkter öfver innebyggarna i Småland.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 62 v.

Tesse epter:ne äre the beswäringar som kon:ge May:t tiil Sverige wor aller käriste nådigiste herre: Swerigis Riigis Rådt, ock menige Adell, haffue emot the Smälenninger Hwilke beswäringar the gode-menn, som nw forordinerede äre nidh tiil Smålandt, medt then menige Mann betaste ock forhandle schole, ath ther motte kome böther oppå Aff Linkö: 20 Januarij

Forste artichell, ath the Smälennige haffue nw vdij någer åår warit kon: May:t w: k: nådigiste herre, och Swerigis riige, ganske vhörzame och ginstörtige, icke giortt theris laglige och årlige skatt och skyller wtt, som thom med rette haffuer bortt .

Thenn Annen, ath the haffue (vdij thenne fegde ther riigit haffuer warit vdij sliig dråpeliig nödh) dragit siig ifrå allan tunga, både med kostgerder och annet huad som helszt the haffue warit tilkraffde eller tillsagde vm, Ther h: n: och riigit haffua dog hafft storligenn fornödenn theris hielp och vndsethning, som nw skedde i fiordh, med the skiipzgerder, som både menige Vestergötland, Östergötlandh och någre få herade i Smålandh dog weluilleligenn vtgiorde, Och the andre platt nekade och affslogo, vdij huilkit stycke kon: Ma:t w: N: herre tyckes, ath the Smälenninger icke haffue bewist siig troligen emott hans nådh och Swerigis riige, jcke heller fulgiordt thett hulskap troskap och manskap, som the h: n: loffuat och sworit haffue, Och haffue szame Smälenninger icke anseett i then motten, huad tunge och beswäringar, thom haffuer effter gamall sedwane, och i

wor framlihdne förfäders tider opå legat, både i gamble her Stens Sturis tiidh, her Swantis, och nw nyligest i vnge her Stens tiidh, Ther the haffue skolett gå wtt man aff hwsse, och matseckien på riiggien, emott Fien-derne, och haffue dog föge kunnett vpiage eller be-driffuit, Nw holler kon: Ma:t w: n: herre gott kriigx-folk i landett, och skoner thom slige vtreszor Hwickit the dog föge ackte, jcke heller wette the h: n: ther annen tack före, vtan then som föge duger, vdiij huilkit stycke h: n: tycker the göre icke skeell .

Tiil thett Tridie, ath the Smålenninge jcke heller wtgöre theris hoszbönder theris rette Landgille, vtan hollett welleligenn jnne mett siigh, szå ath the gode-men, som någre Landboor haffua i then Landzenda, haffua föge eller platt jnthet gangn vtaff them .

Thett fierde, ath szådana Frelsislandboor i Små-landh wele och welleligenn tilegne siig the huss och bygninger, som på godtzenn vpbygde äre, lige som the wore rette erffuinger tiil szame godz, effter huar annen, så ath huilkin godh man, som godtzett äger, råder icke settia ther opå huem som honum synes, vtan ath szame Smålenninge forbinde siig i szå motte, ath jngen fatiig man kann sznart tale eller handle ther vm Och ansee the icke vdiij then motten, ath the äre plictige, effter Swerigis lag, ath holla lagabygningh ther the boo, Ey heller är skogen theris egin, ther som szådana husz-timber huggit bliffuer Therföre är icke skell, ath the skole tilegne siig szådana bygninger

Tiil thet fempte, Szå göre the icke heller wtt theris stedzlöre effter Swerigis lag, vtan förholle honum och welleligenn jnne mett sig som forscriffuit står etc .

Tiil thet Siette Szå forhugge the och mygit vnytte-lige Eke och böke skog, besynnerlige vm vinteren tiil theris Booskap, Och ellers ther jnthet behoff giordis

Och skall forthenskull göris eth högt Forbudh i then mottenn .

Tiil thet Siwnde, så göre the Smålenninge icke heller theris huszbönder, ollone flesk, som annerstedz sedwane är, ther thee plege annerstedz giffue huart tridie eller huart fierde Swin, giffue tesse inthet, vdiij huilken sedwane mann motte än nw komme them, Szamelunde, ther som konnungz almenningxskoger äre, skeer icke heller konungen ther någon skeell vtaff, huarken mett ollone gelle, eller annen rettighet. Therföre skall och forhandlas, så ath kongenn motte skee i then motten skäll, på then tridie part aff ollone gellett, effter som Suerigis lag jnneholle .

Tiil thet Ottende Szå bruge szame Smålenninge monge och åtskijllelige skalke stycker, både i ene motte och andre, skiute och slå then ene jnbyrdis i hiell, effter then annen, Tesligis h: n: fougter, så ath jngen wiil eller kan sznart bliffue hoss thomm Jtem holle huarken tingxfriid eller kirkefriidh, som är emott all Christeligh lag, Och ther tiil giffue the for eth gmenijgt anskrij, ath the wele slå ihiell alle the som rödcledde äre, Samelunde lothe the siig och vppenbarlige höre, när w: n: herris krigxfolk droge jn i Schåne, ath the wille endelige slå them på baken, vm sådana gerninger och onyttigt sznack är skäligit och redeligit ther kan huar man döme vmm .

Tiil thet Nijende, Szå göre the Smålenninge icke heller theris rette tiende, effter Swerigis lag, jn i kirkeherbergin Och tage the i then motten stort tilfelle aff the Friborne men, ther boo hoss thom, huilke icke heller göre theris rette tiende, Huarföre skall forhandlas szå well mett the Friborne men, som mett then menigeman, ath ther må koma böter opå, så framt ther vtöffuer icke skall straffat bliffue som for annat Dolszmäll effter lagenn Tesligis och, ath ther skall

göris eth högt Forbudt ath jngen bonde skall skiute rådiur eller högdiur, wijd then plict som lagen jneholler .

Tiil thett Siste, så skole the godemen jnnan rådz eller vthann som nw nidh drage, och ware fortencckte vdi, ath jngen aff thom går tiil, och gör någenn heme-liig eller ensliig förligning, eller szoningh, mett szine landboor, vtann sliigh som nw almenneligenn, emellom oss, menige Riikisins rådh och Adellen beslutin är, så framt, Ath huilkin Frijborenn man ther mett beslagen eller befundenn worder som thet gör, jcke skall bliffua therfore en minne man, ther må huar och en wette siig epter rette och skicka .

Linköping den 23 Januarii.

Till hr Eske Bilde och Erik Ugerup om det beramade mötet i Halmstad till slitande af egendomstvister emellan de tre rikenas undersåtar, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 64 v.

Tiill her Eske Bilde och Eriick Vgrup Mutatis Mutandis aff Linkö: 23 Januarii 37

Wår synnerliig etc käre her Eske, wij giffue eder tilkenne, ath oss elskelige tro men och rådh, her Larens Siggeszon Göstaff Olson och Cristoffer Anderszon, huilke wij (effter wår käre Swågerss kon:ge Ma:tz tiil Dammark scrifftliig begäring) hade afferdigett nid tiil thet möte nw nyligesth i Köpenhaffnn, äre nw for någen kortt tiidh tiil oss igen kompne, Och ibland andre ärender haffue the berettet for oss, huickeledis emellom hög-bemelte kon:ge Ma:t tiil Dammark, menuge Dammarkis riigis rådh och forbe:de godemen på wore wegna, bleff beramett eth möte opå thet then longlige tretto, som haffuer warit tesse trenne riigers rådh adell och gode-

men emellom besynnerlige vm någre godz gårder och egendom, som then ene Riikisins Adell formener siig ath haffua tiiltall vm, tiil then annen, Huilkit möte stå skall Sancte Olauj dag förstkomendis vdi halmstade, Och skole ther jnkome någre godemen, tilnempde aff beggie riigerne, som skole ranszaka och döme vm alt huess tiiltall, then ene kan haffue tiil then annen, åthskiliendis ther samestadz alle szaker tiil minne eller rette .

Szå haffue forbe:de wore godemen fåat någre stempningar vt aff kon: Ma:t tiil Dammark på någre godemen och godhe qwinner i Norige, ath the och skole möte och sware vdi for:ne Halmstade, Och haffue the nw forthenskull afferdiget thenne breffuiszere Alff Olszonn mett szame Stempningebreff jndh tiil Fru Jngegerdh och hennes dotter, År forthenskull wor kerliig begärenn ati wele ware forbe:de Alff Olson behielpeliig vdi huess motte han thet behoffue kann, och synnerlige ati och Eriick Vgrup wele ware hoss, när forbe:de gode qwinner stempde bliffue, Haffuendis ther om mett tijden huar szå kan behoff göris kundskap och witne, ath the lagligenn stempde äre, Hwilkit wij altiindh vdi lige och större motte gerne forskulle wele Gudh Eder befalendis Datum vtsupra .

Alvastra den 30 Januarii.

Till hr Johan Turesson m. fl. riksråd om förhandlingarna med allmogen i Småland, m. m.

Riiks-Registr. G, 1536—1539, fol. 65 v.

Tiil her Johan Turesson och the andre aff Riigisins rådt Aff Alffuastra 30 Januarij

Wår etc Wij haffue fått ederss scriffuelse her Johann, och i gode men flere, vdi huilke i tilkenne giffue,

hurvlunde i forhandlet haffue med almogenn i Ekessiö ther i tinget haffue, så ath the haffue wtuissat eder på wore wegna, huarie iij Skattebönder en oxa, Tesligis något söloff etc, Så endog szame förszoning är ringe nog, emott the store skalkheter, som szame Smålenninge altiid emott oss och riigit bedriffuit haffue Äre wij dog ther medt, synnerlige mett tesse, tiil frijdz, mett så skell, ath the kome wtt gode gille oxer, och jnnan then för sagde tijdh, dog må i ther rette eder effter, ath the som mere brutid haffue, nemplige the Mörboor, Wärendzbor, och i thet konnge herade, motte alt yttermere bliffue tilitalede ellies är thet platt inthet werdt, ther om i wele fortencnte wara .

Ytterligere godemenn om the tidender och legligheter, som i sende oss tilhonde, huilke her Axell Vgrup tilscreff her Ture Trolle etc Så är forthenskill wortt höge råd, ati wele szame legligheter och tidender något hårdt på hiertat leggie, Ther wiil vtan tuill icke falle finger emellom, ee hurv ringe thet acktes, Så tyckes oss, for slige legligheter skull råd wara, ath ther tencktis än nw nagett yttermere tiil och besynnerlige mett then skiipztiäniste, ath hon motte bliffue fulgiordt, effter som tiit och offte wtloffuat är, För huilkin skiipz tjäniste wij wele huarken en eller annen forschonet haffue, mett minne än så skedde, ath någon boor så longt i frå siön ath szådana skiipz tjäniste wore honum så mygit oegligen, dhå motte han tess högre taxerat bliffue, mett hestar rustninger och hoffmen, ther må i rette eder effter, Fortij huar slige ansleger, som her Axell berörer om, schole gå fore siig, dhå motte thet skee tiil siöss, therföre är på tijden atuj och tenckie ther något emott, så well tiil waten, som til landz .

Framdelis godemenn huar så behöffues kan, som fast formodendis är, ath wor skiipzflotta skall vtij siön ju vppå forårett Så wore thet mygit nyttugt, ath Cal-

marne slott motte tilforenne bliffue något well bespisat, så ath Flottan kunde haffue ther szin vnderhollingh på någen tiidh i Sundet, och tilfluct tiil Slottet, effter mere fettalie när vmtränger, Szå tyckis oss forthenskull gott och rådeligit wara, ath then gerd som nw vtgiord är emott eder, motte redeligit och skeligenn vtskiiffit bliffue, oss tiil en god redelig regenskap, och sedan huad som vtöffuer bliffuer aff szame kostgierd, motte bliffue skickett, nw medhan föret är, nid tiil Calmarna, ther ligger stoor magt opå, som i thet ytterligere sielffue beszinne kunne, hurv ther om är Och kunde inthet schade ath the i Calmarne Län och Varendzland gjorde szame kostgerd någre högre wtt än tesse her nemast boo giort haffue, på thet ath Calmarne motte jw bliffue tess bettere bespisett .

Framdelis, wore och gott atj alffuarligenn forhandle wele med almogen vm thet ollone gelle, och annet mere, som wij eder i sistens befalte Tesligis och att the Landboor i Smålandh icke skole haffue magt ath selie huar annen huszen, som vpbygde äre vppå godtzen, som her tiil mygit skeedt är .

Samelunde ati godemen wele och fortencnte wara, ath forhöije Landgillet något, med alle the frelsis Landboor, som ligge vnder sligt ringe landgille, och haffue dog sköne gårder, huilkit oss icke tycker skell eller rett wara, Thet kan bliffue edert egit gangn, huar i ellies tenckie ther något alffuerligen till .

Tesligis är och wor willie ath huar i framdrage eller tinge, må i och så ransaka, vm Cronones skatt icke är i någen motte forminskatt, effter somblige herrade, ther i Smålandh, göre ganske ringe skatt wtt, Som her Ture Trolle haffuer och giffuit oss tilkenne, ath alle hans forleninger skulle icke drage vtöffuer viij^c march dansce, Huilkit icke well troligit är, med minne

så skeep kunde ath skatten är vndandoldh Therföre motte ther ranszakis effter .

Käre godemen i wette och well sielffue ath the Teudzske kneecter, som eder fölgactuge äre, haffua på thetta tug fast legat och tert opå wore bönder, ther the haffua framdragit, tesligis och opå gerder, Dherföre motte i forhandle mett Jörgen Linthenär och flere the Befelszmen for kneecterne ath them motte åter så mykit forkortis i theris besolding, som ther opå Löpe kan, när the afflönes skole, huilkit icke heller forgettis skall .

Som i och begere vm the iij^c lott söloff, som på Brömpses wegna vtloffuade bleff, Begerendis att Brömps motte thom beholle etc, Szå wette i well sielffue godemenn, huad swår vtlegning wij haffue, och kunne forthenskill icke mygit forskenckie aff wor sacköre på then tiidh, Gud

Vadstena den 3 Februarii.

Till Olaff Larsson i Tyskland, tacksägelse för till konungen gjorda sändningar, uppdrag att anskaffa smältare, gulddragare, plåtslagare, guldsmeder, m. fl. »embetsmän», m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 66 v.

Till Olaff Larszonn Ex Vadzsteno 3 Februarij*)

Wår gunst etc Skall tw wetta Olaff, ath i the dager nw nest för Jule förgangen är oss itt tiit breff tilhonde komit som giffuit är vdiij Liepzick 13 Maij Anno 36, mett eth Register eller Regenskap på the C Jachimsdaler som wij tiig for någen tiid sedan tilhonde skickede, Tesligis haffue wij och hoss same thin scriff-

*) Bredvid öfverskriften står: medt Cancelleren.

uelse fatt the Fursters Controfejnger, mett then Malmm, perspectiue och annet huad szame Register jneholler etc For huilkin thin weluillig tjäniste wij tig betacke, och haffuer tw vdiij then mottenn, både mett the Controfejnger, och andre stycker som tw oss sende, giort oss en behagelig och synnerliig tjäniste, Huilkit wij wele och skole tiig vdiij all gunst och nåde ath betenckie, Ytterligere som tw och berörer, vdiij szame breff, vm the Smeltere, attu jngen vpbringe kan, mett minne tw haffuer ther opå wort öpne beseglde breff, Therföre haffue wij nw mett thenne godeman Johann Gechuszenn, Sexisker Cancellere, sendt tiig en sliig bestellung tilhonde, ther tw szådana Smeltere, och andre bergxforstondige, mett bestella kan, Begerendis än nw forthenskull attu wilt flitelige winleggie tiig i then saack, ath the ij Smeltere Wulff Schuster ock Knudz Weijss, eller någre andre i then kunst förfarne (och synnerlige the ther wäll kwnne slå Bothner i Brijstwgnerne) motte mett thet Furste opå szame bestellingh kome hiit jn i Landett, huad som tw på wore wegna thom tilseijandis worder, wele wij vbrodzligen holla, Then meste breck som wij haffue på Salebergit, är på the Bothner, ath jngenn wett någon kunst, ath slå szame Bothner, så ath the holle vtöffuer iij eller iiij renszninger .

Ytterligere Olaff är och så wor willie och begärens attu wilt winleggia tiig ath beskafe oss hiit jn i landett en embetzman eller ij the ther kunde drage then granne gyllene eller sölff tråd, som the plega weffua the gyllene border vtaff, huilke vtan tuill så well finnes i Noremborg, eller annerstedtz i Teudskland, som i the Welske landenn, ee huad the och koste kunde, ther äre wij vbesuärede vtij Och the ther kunde forgylla slig sölff tråd och weffua borderne effter .

Framdelis må tw och wetta Olaff, atuj sende tiig her mett tilhonde ij eller iij malmstener, huilke her

vtij Östergötland på Ameberg nijfundne äre, kunne wij icke forstå huad thet är for slag eller ertze, Är wor begerenn, attu wilt lathe probere thom, och scriffue oss sedan till huad eller hurv migit godz same Malmm holler, så atuj kunne få eth wist beskeijdh huad heller ther wore profict opå eller eij, Szå wele wij icke heller dölie for tiig ath Gorius Holste later siig fast höre vm then Danamora Malmm (aff huilken wij tiig någre stycker tilforenne sendt haffue) skall både holle gull och söloffuer, Så kunde wij icke annet fornimme aff thet breff tu screff oss tiil vm same malmm vtan ath han holler söloffuer aleneste, en dog föge, så ath han icke skulle löne mödan eller vmkosten igen, Så wette wij icke therfore huad tro wij skole settie tiil then Gorius Holste i then motten, Begerendis forthenskull än nw widere vnderuiszning i then saack, och all anner bergzlegligheter, huad tw forfarit haffuer, Tesligist alle andre tidender och legligheter spar icke ath giffua oss scriftligen tilkenne, huilkit tiig skall welbetenckt bliffue Gudh tiig her mett befalendis .

Zedell

Vij sende tiig Olaff och så her mett for en ringe skenck tilhonde xl Jachimsdaler, thom tw må bruge tiil tiit beste, huar tw behöffuer Vnne wij tiig tesligist en prebenda vtij Linköping benempd Michaelis, huilkin then Longe her Mårten tilforende besittit haffuer, Och huar tu bekoster någen dell opå the embetzmenn, som wij begäre, dhå wele wij wederleggit tiig igenn Huar tw och kunde bringe vp någre gode embetzmenn, plateslegere, Gulszmeder eller andre kunstenärer the ther jnge Bijrhalsser wore, dhå kunde the wisseligen fortijäne her i landett store peninge Datum vt jn litteris .

Vadstena den 3 Februarii.

Till Niels Månsson, att ännu ett eller två år stanna utomlands, för att uti någon furstes cancelli skaffa sig nödig förfarenhet.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 68. — Förut tryckt i Thyselii handl. 2: 85.

Tiil Niels Monsonn same tiidh [Ex Vadsteno 3 Februarij]

Wår gunst etc Epter thet Niels tw haffuer nw så long tiidh wariit vthe i the landenn och studerett, Så tuiler oss inthet, tw haffuer jw then forfarenhett, mest i alle the kunster som tiig behöffuer, Och forthenskill såge wij gerne, attu medt tidenn wille wara fortenckt vtij, ath giffua tiig hiit hem i riigit igen, Dog så attu tilforenne, på eth år eller ij tilgörendis, wille giffue tiig vdij någen Furstis Canellej, på thet tw kant få then forfarenhett som ther tiil hörer Thet kan nest gudz hielp bliffue tiit egit gangn och betzste, Vdij huilkin motte tw wilt bespöria tiig och rådslå medt thenne godemann Johann Geckhuszen, dhå worder han vtan tuill metdelendis tiig the beste rådth i then motten som han wett Gudh tig her mett Befalendis datum vtsupra

Vadstena den 3 Februarii.

Utdrag ur utgångna skrifvelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 206 v.

Aff Vadtzstena die Blasij Anno 37

Jtem öpit breff ath epter then Niels Benctszon i Jöneköpfung är icke wijd sin skell och sinne thy tagis hans hustrv i hegn, och alt thet the äga, ath ingen dierffues dubla eller forslumma mett honum thet thom tilhörer, till tess han kan koma till szin szinne igen .

Jtem breff for Jörenn Nielson ath han skall kennes wijd alle the Landboor, som ligge i Vaszboo, som lijde tiil Eskilstuna Closter, och ath the suare Jörgenn tiil theris Landgille .

Jtem breff for Niels person i Alffuastra, ath han skall achte på alle Biscopz saker, Biscopz gestningen på Visingöö och öffuer alffuastra Closters Landboor

Jtem Forleningxbreff for Swen Vnge på en gård liggendis i Linköpfung på Szandgatun, som tillijtt haffuer Jomffru Marie Roszenkrantz Prebenda, j hans liiffz tiidh

Jtem forleningx breff for her Erick i Egbijborna på halfftena hans kirkes Landgille domino tiill en behagelig tiidh .

Vadstena den 4 Februarii.

Befrielsebref för Vadstena och Linköpings borgare på tullen.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 68 v. — Tryckt af Stiernman, Oecon. Förordn., 1: 38.

Frihetzbreff for Vadzstena och Linköpfungz Borgare på theris Tull datum Vastenis 4 Fe:

Wij Götstaff etc Göre witterligit atuj aff synnerlig gunst och nåde haffue vnt och giffuit, som wij och nw mett thetta wort öpne breff vnne och giffue tesse wore tro vndersåte borgerne och köpmennene vdiij wore köpsteder Linköpfung och Vadzstena friihett for allan tull aff theras köpenskap, som the bruka, ee huar som helszt the vtsegla oss tiil en behagelig tiidh, dog icke andre, vtan the ther äre faste, besithne borgare och the ther sielffue gårder och grund i for:ne Linköpfung eller Vastena äga, Men the ther icke ega gårder eller grund, och ellies äre fremmande, Lösze kopmen eller köpswener, the skole göre wtt fullan tull liika som annerstedz skeer i riigit, Ther wore fogter forleningxmenn

eller andre som wore befallinger haffua wetta siig epter retta, Och skole for:ne Linköpingx och Vastena stadz köpmenn lickuell altiid forplictige ware grannelige vpscriffua lathe huad som helszt godz the vtskepa eller vthföra, vnder huars namn eller huem thet tilhörer wijd then plict lagen ther vm wtuisza, Ther wor Tulscriffuere skall haffue vpseende opå mett the godemenn som tilskickade warde ath acte ther opå Tess tiil wisso etc

Tjellmo den 5 Februarii.

Till riksmarsken Lars Siggesson m. fl. om förhandlingarna med Smäländingarne, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 69.

Tiil Her Lars Siggesson aff Tiälmo 5:ta Februarij

Wår etc Wij haffue fått ederss scriffuelse her Larss, vdiij huilke i giffue tilkenne, huickeledis i forhandlett haffue mett the Smälendzske bönder, ther i framdragit och tingtat haffue, etc Så wette wij icke vm i forhandla någett hartt eller strengelige mett thom, som thet siig well borde, effter wij icke forstått haffue, ath någre som same vlydne mest wollett haffue, bliffue huarken fongede eller rettede, tileffuentyrs när i drage dhadan, dhå bliffue the sedan argere än för, Dherföre motte i än nw alffuerligen ware fortenckte vtij ath någre aff same selskap motte så straffede bliffue, dhet andre motte see ther wijdh, Och huad i icke nw kunne gøre i nidferden, dhå må i bestellet när i drage vp igen .

Är oss och tilkenne giffuit her Larss, ath then weg i nederdragit haffue, är ganske skröpeligenn handlett mett then gerdh, som emot eder giordh war, Så ati haffue jnge prouantmestere, som gerden vtskiffte schole, vtan huar for siig haffuer tagit aff gerdenn så mygit som

honum haffuer syntz, huilkit oss storligenn forundrar, J wette dog well sielffue, atuj behöffue en heell hoop fettalie tiil Calmarna slott, for wore skiip skull, som wij ackte haffue ther liggendis i Sundet i sommer, Så hade well warit for nödenn, ati och hade tenckt ther någett tiil J må än nw annerlunde ware therwtijnnen fortenckte, så ath huad vtöffuer bliffuer motte skickis tiil Calmarna, Och ati wele bestella någre gode karle, som forestå szame gerdh, och the ther lathe slagte gerde oxerne, saltendis kiöthet och jnmaten i gode tunnor och alt annet, så thet bliffuer welforuarat, Yttermere som i och begere wette wor willie vm then Fodring, Så tyckis oss lichast ware, ath Konnungz foringen som nw i thenne winter fallitt haffuer ther i Calmarne Län, motte bliffue vpsaat tiil then nestkomendis winter, effter the haffue nw gestning tesforwtan nog Men the andre gamble foringer må i tage peninga och sölff före, effter som tilbörlogit är Ackter edre stycker i alle motte, så ath ther kan gå licha tiil Och ath Calmarna motte bliffue bespisett, Ther ligger magt opå, effter som wij nyligest nw screffue eder ther vm till Eder her mett gudh befalendis .

Jtem screffs thom och tiil sedan ath alle the bönder, som haffue giordt handstreckning för same vtuisade Summor motte bliffue eskiede eller förde ju tiil Calmarna, Ther ath bliffue tiil tess same vtuisade summor kunde redelige vtkomme ellies fructer Döminus thet sijste bliffuer argere än thet förste, när hopenn drager ther aff landett, få the siig itt annet szinne och forhale same vtuisade summor och i midler tiid kan til-effuentyrs kome någre mytmakere och forredere ibland thom, som och styrkia thom ther i frå och oss vnder ögonenn .

Tjellmo den 5 Februarii.

Bref för Lambrict Stalfogell, att bruka sin köpenskap i köpstäderna.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 69 v.

[Tiälmo 5:ta Februarij]

Jtem breff for Lambrict Stalfogell, ath han må bruka szin köpenskap i köpstederne her i riigit, dog icke annars än som Suerigis lag vtuisa, och skall icke köpe the waror som forbodne äre, söloff sköne hestar eller annet som forbodit bliffuer wijd hans godz tilgörendis

Örebro den 7 Februarii.

Bref för borgarene i Örebro om skjutsning.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 70. — Tryckt af Stiernman, Oecon. Förordn., 1: 39.

Breff for Borgarne j Örebro Datum Jbidem
7 Februarij

Wij Gustaff etc Göre witterligit ath wore vnder-
szåter Borgemestere rådt och menigheten vtij Örebro,
haffue clageligen berettedt for oss, hurvlunde the haffue
stedtze stoor tunge, mett monge och åtskillelige Skiutz-
ferder, och skole i then motten sittie huar man redhe
Huilkit thom haffuer warit, och än nw är alt for tungt,
Huarföre haffue wij aff synnerlig gunst och nåde, vnt
och tillatiit, som wij och nw mett thetta wort öpne
breff vnne och tillathe, ath for:ne wore vnderszåter i
Örebro jcke göre skole någen annen huarken Frelsis-
man, theris tjänere eller andre någen skiutzferdh, vtan
aleneste när wij personlige drage her egenom landett,
eller och wore breffdragere eller tjänere, the ther haffua
skellig bewiisz mett ath fara, ath the stadde äre i rette

reso mett wore ärender Huilkit wij tilkenne giffue alle the som för wore skull wele och skole, göre och lathe, ath the icke vtij någer motte göre for:ne Örebro borgere her emott hinder platz eller forfång wijdt wor ogunste Datum

Örebro den 7 Februarii.

Öppet bref för en bonde i Linköpings stift, att ingå nytt äktenskap.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 70. — Förut tryckt af Thyselius, l. c. 2: 86, men der orätt dateradt »Tiälmo den 5 Febr.»

[Örebro Datum jbidem 7 Februarij]

Jtem itt öpit breff for en bonde, ath han må gå tiil itt annet gifftermåll, Effter hans hustrv, hustrv Birgitta, haffuer ij reszor forseet siig emott honum, bolatt med andre men, the ther haffua rått henne ett barnn eller tu, och haffuer han beggie reszor tagit henne tiil nåder igen, på thet hon kunde besinna siig, och kan dog inthet hielpa, vtan än nw bolar först mett then ene och sedan mett then andre, Thy vnte dominus ath han må giffte siig mett en andre, ther Bispen och Capitlett i Linköping wetta siig epter retta .

Örebro (omkring den 7 Februarii!)

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 206 v.

Örebro

Jtem breff for her Olaff i Swinewadt, på then Biscopz dell, som faller i thetta år i Wingaker sockn

Jtem breff for Söffuerin Småsuen på en gardh i Vadzboo benempd Seckista ther han kan haffue tilhold til

Jtem breff for the köpmen i helsingelandh, som plega köpe skinwarur, ath the måge och nw friit fare i någre Landzender och kööpe, och biude them först domino tiil köps

Ekeberg den 12 Februarii.

Benådningsbref för Staffan Sasse.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 70 v.

Staffan Szasses Venskaps breff aff Ekeberg
12 Februarij Anno 37

Wij Gustaff medt gudz nåde etc Göre witterligt, atuj aff wor synnerlig gunst och nåde, så och för wår hiertans käreste husfrugis, och hennes käre Moderss flitige förböner skuld haffue tagit och anamat, som wij och nw mett thetta wort öpne breff, tage och anamme Staffan Szasse tiil willie och venskap igenn, vndre någre wilkor och forordt som then vrsegde han oss ther opå giffuit haffuer, ytterligere förmelder och jneholler etc, Så haffue wij och vtaff szame wore nåde vnt forbe:de Staffan Szasse igen hans huss och wåning i Stocholmm, mett all tess hussråd och andre tilbehöringer, som är stall, pörte och trögårdh jnthet vndan-tagende, ee huar han thet (hoss thom som hans vtan wår willie och befallning forekomit eller forskringat haffua) bespörie kan, Samelunde haffue wij och gunsteligenn fordragit honum thet tiltall, som wij haffue haftt till honum vm then clocka regenskap och andra Regenskaper Szå atuj giffue honum therföre, och mett thetta same breff quit frij ledig och löss, för oss och wore effterkomende erffuinger, Forbiudendis forthensskull alle ee hoo the helszt äre eller ware kwnne, som för wore skull wele och skole göre och lathe, ath the i någer motte göre forbe:de Staffan Sasse her emott hinder platz eller vforrettan wijd wore ogunste Datum vtsupra

Ekeberg den 12 Februarii.*Utdrag af utgångna skrivelser.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 207.

Aff Ekeberga 12 Februarij Anno 37

Jtem breff for her Söffuerin i Knista ath dominus haffuer vnt honum frij for then Borgelegis Taxa han årlige vtgöre skall domino till en behageliig tiidh

Jtem Literas Collationis for her Larss Nicolaj på Köpungh och then Annexa ther vnder ligger .

Jtem Literas for her Arne på then Prebenda han lenge haft haffuer .

Jtem breff for Fru Jbba på konnungz foringen, som faller i thenne winter i Norboåss sockn

Jtem breff for Jörenn Hanson ath han kennes wiidh Skåningx stadt igenn .

Salberget den 13 Februarii.

Till Severin Kål om Claves Bildes fiendtliga förhållande emot Lödöse borgare, afskaffande af marknader i Gamla Lödöse, förbud emot tillförsel till Norge, ekehuggning, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 74.

Tiil Söffuerin kijll Aff Salebergit 13 Februarij Anno 37

Wår gunst etc Skall tw wetta Söffuerin att Ny-lödüsse Borgere haffue beclagett siig högeligenn for oss hurulunde her Claues Bilde är thom mygit for när, vtij monge motte, och haffuer forment thom widebrandenn på Norgis landh for theris peninga, Tesligis beröffuat thom någre hundrade lass widh i från, Och hade wij nw forthenskull acktedt scriffuidt honum ther om tiil,

hade wij thet dog for någre saker skull fordrag, Szå kwnne wij dog fornimme, han haffuer stoor affuund tiil oss, wette wij icke huarföre, vtan thet kan ware for the slott, som oss tilsagde wore, Och effter han är oss och wore vnderszåter så häask och anszinnig, Dhå motte mann och tenckie ther tiil, ath göre honum någet tiil gode igenn Therföre må tw lathe haffua eth nøge vpseende, så ath honum eller flere the Norigis Jnbyggere i hans forleninger icke bliffuer någen dell stadt her vtaff riigit, Szmör, Jernn eller annet, huad thom behöffuer, Oss tuiler inthet, the Norske haffue jw szå mygit behoff the warur her i landett falle, som wij kunne haffue ther behoff, Szå motte mann göre thom någet tiil willie igen Oss är tesligis tilkenne giffuit ath hans swäne plege forclåde siig, och fara i alle Marknader ath vpköpe alt thet the öffuerkome kwnne, Szå motte man och haffue ther eth gott vpseende opå, och huar tw eller tine swäner thomm beslå kwnde, Giffue wij tiig frijt loff ath taga i från thom alt thet the haffue mett ath fare, effter for:ne her Claues Bilde är oss szå godt och gönstig Tesligis må i och lathe platt vtaff lyse then Marcknadt ther stå pleger i gamble Lödise, Forwendendis then handell jn tiill Nylösze, Effter wij fornumme her Claves Bilde, och the Norske, haffue fast mere gangn aff same Marcknadt, än wore egne vnderszåter, Och lagatt szå, att the Lödise borgere icke heller haffue nogen handling mett her Clauess wijd wore ogunste, Samelunde är wor willie och begerenn, attu later haffue eth nøge vpseende på the allone(!) skoger ther i Elffzborgx Län, Szå ath the icke motte så skendelige forhugne eller förödde bliffue, som her tiil skeedt är, wij haffue scriffuit the Lödöse borgere tiil, ath the skole plat inthet Ekewerke före aff landett, huad thet hielpe kan wette wij icke, dog må tu lathe haffue ther opå gran tilsyn, Till theris stadz bygning haffue wij

vnth thom förlöff till någett Ekewerke, dog icke öffuerflodelige, ther effter tu må skicke tiig, latendis tesligis haffue ther godt tilsyn medt Gud tig her mett Befalendis

Salberget den 13 Februarii.

Quittobref för Anders Arvidsson i Lödöse.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 74 v.

[Aff Salebergit 13 Februarij Anno 37]

Jtem itt breff for Anderss Aruidsonn i Lödisze att dominus haffuer giffuit honum quitt, for then summa peninga hans husbonde eskiar aff honum, for the oxar han sålde vppå Kopperbergitt åth szin husbonde

Vesterås den 16 Februarii.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 207.

Aff Vesterårs 16 Februarii

Jtem breff for her Måns i Dingtuna ath han må beholla thet affradt och dagxwerke, som faller ibland kirke Landborne vtij for:ne sockn hoc Anno

Jtem breff for her Olaff i Quillinge ath Dominus haffuer vnt honum helfftene aff thet affradt, som kirke Landborne plega göre till Quillinge kirke hoc Anno

Jtem Literas Collationis for her Clemett på prebendam Diue Barbare i Arboga vsque ad tempus

Jtem breff for hustru Mariet Aruidt Skomakers dominus vnthe henne en tomt i Vesterårs liggendis wijd torgzbro enden, vestan om ååna domino till en behagelig tiidh

Jtem Forleningx breff for Måns Scriffuere vppå Prebandam Katherine i Vesterårs .

Jtem Fougte breff for hans Bagge på Szalebergh
 Jtem vnte v: n: herre Andersss Person i Walby
 Biscopz Delen aff tienden i Longetora hoc anno

Jtem Quittencie for Niels Vernekesson på xlviiij
 Reensk gyllene fulwictige Jtem xlviiij rensk gyllene
 vuictige Jtem xvj vngerske gyllene och en Frans
 Crona vpå Ren[ten]

Väsby den 20 Februarii.

*Till borgmästare och råd i Nylödöse om gården, deras
 framställningar och besvär hos konungen, bristande ord-
 ning i staden och omsorg om dess befüstande, huggning
 af ekeskog, m. m.*

Rika-Registr. G, 1536—1539, fol. 71. — Tryckt af Stiernman, Oecon. Förordn., 1: 39.

Tiil Borgemestere och Rådt J Nylödisse Ex
 Veszby 20 Febru:

Wår etc Skole i wetta godemen ath tesse ederss
 Szendebudt haffue nw antwardat her i frå siig then
 Summa peninga, i hiit vp skickett haffue for gerdenn,
 Tesligis ederss scriffuelse vdij huilke i bland andre
 ärender giffue tilkenne, Först huickeledis the vpstedis
 borgere, som wij for någre få år sedan tilskickatt hade,
 ath boo hoss eder vtij Lödisse äre thedan dragne .

Tiil thet annet beclage i tesligis högeligenn, ath
 vpstedis borgere haffue theris frije seglatz ther i frå
 Lödisze, huilkit eder skall och wara tiil stoor skada,
 vtij ederss kopenskap .

Tiil thet tridie begere j, ath wij wele vnne eder
 skogenn tiil hielp tiil ethers stadz bygningh, Tesligis
 ath wtföra tiil Teudzslanhd och annerstedz klapholt
 och bordewijdt etc .

Thett förste ther i beröre, ath the vpstedis borgere
 äre dragne ifrå eder, giffuendis sakenn före, epter the

fornimme kunde, ther i Lödise skulle wara någon ytter-
mera tunga, än ther the tilforenne boot haffua, Ther
sware wij eder så tiil, Och lathe oss tyckia, thet är
icke then retta grundenn, huarföre the thedan dragne
äre, Vtan fast mere then vlempeelige och vordentlige
skickilse vtij monge motte, som i bruge ther i byn och
besynnerlige med ederss köpmandzskap j så motte, ath
när ther kome någre skiip eller fremmende köpmen tiil
byn, falle i thom öffuer dyrkandis huad ther komber
jn (som en hoop swin) alle i sender, När the thet
see, styrke the varurne wp i thet dyreste eder i hender,
Szå kan huar man tenckie, Är och icke vnder, ath then
ther dyrt köper, motte dyrt sälie Och genom sliig
vskickelighett och dyrt köp nödgas mong fatiig man i
then Landzende, ath före huad the haffue sälie jn tiil
the Norske, eller Hallandske köpsteder, ther the kunne
få bättre köp än hoss eder, Huilkit tiit och offte vtiff
then mene man haffuer kärt och klagat warit, endog
j ther jnge böter haffua lagt vpå, Och thet är en then
störste sack, huarföre eder bliffuer inthet tilförtt, och
ath få, som någet förstånd haffue, wele bliffue boendis
hoss eder, Oss tuiler inthet, huar i brugede kopen-
skapen som eder borde kunde i well tijge så gott köp,
som the Vardbergx borgere, Och än (huar man wille
bekenne sanningen) bättre än the i Lybko boo, effter
i haffue fast nembre seglazett än the Tesligis styrkies
ther hoss eder skröpelige nog lag och rett, Szå will
och jngen lyde eller sette then annen, vtan huar will
ware szin egin herre, Och then ther störste slechten
haffuer och meste ölett formecter leggie vp, bliffuer
for thet meste acktedt och högt vpsatt Och tileffuen-
tyrs snarest the ther ringeste förståndet haffue, Och
godemenn, som någon forfarenhett haffue, eller wele
wette stadtzens och menige mandz beste, bliffue for

inthet agtede, Och är thet saken huarföre the eller andre drage siig i frå eder .

Ther nesth, ther i beclage eder, ath the Vpstedis borgere bruge frijt seglatzet ther ifrå Lödisse etc Så wette i well sielffue, ath then sedhwane är icke ny Och kunne eller wette wij icke dherföre med ingen föge, skeel eller rett, att fortage thomm sådana Seglatz, epter the äre jw besithne borgere her i riigit, och göre skatt skull, och sittia for allan tunga, så well som i, och än yttermere, Så kan thett ware eder föge tiil affdreckt ath the segla ther wth när i ellies wele skicke eder vtij ederss köpenskap, som eder borde, Framdelis vm thet förlöff i begere på Skogenn, tiil ether stadtz bygning, och tiil ath före aff riigit i knapholt och bordewijd etc, Ther sware wij eder så tiil, som i och well sielffue wette, huad nytte och gangn, icke aleneste Cronnonn, vtan jemuell och menige Ridderskapet, haffua vtaff skogen, både med skaffuelfesk, och i andre motte, fast mere än vtaff Lödisse by, Och kunne wij forthenskill jngelunde tilstädie ath skogen så förödis och forhuggis skall, Så är eder icke heller vuitterligit, hurvlunde sliig nyttig skog är wtt med then Norigis side, Tesligis i Dammark och annerstedz fridkallett Och står ther skogen hoss them, som en hampa, her hoss oss bliffuer han snart platt förödt och forhuggin Therföre må j haffuat fordragh ath fore bordewijdh Plancker eller knapholt vtaff landett, J haffue tess for wtann Smör, talgh, Jernn, hwder och andre kopmans warur nogh ath före, ther i kwnne bruge edertt beste mett, Dog wore wij tiil friidz med så mykin skog, ther i kunde holle ederss stadtz bygning mett, huar then motte ellies skeligenn gå tiil, och icke mere

Szåwette i och well sielffue godemenn, huad Priuilegier och Frijheter, wij eder och eder Stadt gunsteligenn vnth och giffuit haffue, Huilkit vtij then ackt och meningh skeedt war,

ati skulle haffue något forbedredt och befestedt byn, menige riigit och besynnerlige then Landzende Vester-götland tiil nytto och bijstondh, Fornimme wij dog, ati haffue ther ganske föge tilgiort, huilkit oss icke mygit behager, Wij haffue dog hulptit ther mygit tiil, både i ene motte och andre, gud wett huad tack wij ther vtaff fortient haffue, eller huad ther är giort före, föge eller alz inthet synes ther vpå Dherföre kunne wij icke lengre tilstedie eller holle eder slige frijheter, Biudendis eder forthenskull ati wele therutijnnan fortenchte ware, när then tiid vthe är, som wore priuilegie jneholle ati dhå leffuerere jn vtij vår Camere, then skatt som ther vtaff byn gå peger, vtan all forhalning eller skotzmåll Eder her med gud befalendis .

Väsby den 20 Februarii.

Bref för Michel Foss i Nylödöse på en kronans tomt derstädes.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 72 v.

Breff for Michell Foss j Lödisse vpå ena tomt ther samestedz Datum vtsupra [Ex Veszby 20 Febru:]

Wij gustaff etc Göre witterligit, atuj aff synnerligg gunst och nåde haffue vnt och giffuit, och nw mett thetta wort öpne breff vnne och giffue thenne wor tro vndersåte och Borgere i Nylödisse Michill Foss en wor och Cronones tomt liggendis i Lödisse, wijd torgit, ther the iij köpmandz bodar stå bygde opå, och in tiil Klocka tornett, oc så bred som szame bodar äre bygde tiil Anseendis then hulle tro tijäniste han oss och riigit vtij thenne framledne fegde beuist och giortt haffuer, och än yttermere her effter beuisze och göre må och skall, then stund han leffuer, Huarföre biude wij Borge-

mestere och rådt vtij for:ne Lödisse, ath the vpantwarda forbe:de Michell foss same tomt vtan all forhaling eller skotzmåll, så ath han henne effter sin egin willie byggie, bruge och beholle må och skall Biudendis her mett alle, ee hoo the helszt äre eller ware kunne, som före wore skull wele och skole, göre och lathe ath the icke vtij någer motte göre for:ne Michell Foss etc

Väsby den 20 Februarii.

Försvarelsebref för Michel Foss i Nylödöse; — bref för honom till borgmästare och råd derstädes, att han må erhålla rättvisa.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 73.

Forswarilse breff For Michell Foss om eth Slagzmåll datum vtsupra [Ex Veszby 20 Febru:]

Vij Gustaff etc Göre witterligit ath thenne oss elskeliig tro Vndersåte Michell Foss, Borgere vtij wor stad Lödissze haffuer clageligen beretted for oss, huickeledis sedan han kom hem tiil Lödisse, vtaff wor och riiksins reszo j frå Öresund bleff honum fulkompligen tillagt och witt, ath han skulle haffue warit wollende, dhet Niels Olson, som med honum vpå then kraffuels Boijert, för en Båszman aff Nylödisse försollat war, slagen bleff i en prestegård wijd Stäffuendz klintt i Sälandh, Huilkit Peder Käring i Lödisse med flere forbe:de Niels Olsons målzegende, honum öffuer betyge wilde, effter the ordh som Jören Van Dher Wisk vm same ärende skulle hafft haffue, Och nödgadis forthenskull forbe:de Michell Foss, ath giffue siig vtij egin persone (dog icke vthan sin swåre vmkost och tåring) ther hedan tiil forbe:de Jören Van Dher Wisk, och flere som same ärende och slagzmåll witterligit och kwnnigt war, ath hempte ther skell och bewijss, hurv ther om tilgått war, Huilke

han ther och så öffuer komit haffuer, både hoss same Jorenn Van dher Wisk Tesligis hoss wor Amirall och flere som aff same ärende wette haffue, Huilke honum for same saack aldellis frijet haffue, som same theris vtgiffne breffue ther vm widere förmedle Och än dog han vtij så motte hoss thom, som saken haffuer aldellis witterligin warit, frij sagd är, kan han dog lichuell icke bliffue tiil frijdz för forbe:de Peder Käring, och flere målszegender, effter szame döde karll, huilkit oss tycker stor oskell ware, epter thet är clart för ögon, aff same witnisz breff, ath han är vskyllig i saken, Så effter wij plictige äre, ath hielpe wore vnderszåter, tiil thet som rett och skell ware kan Dherföre aname wij forbe:de Michell Foss, med hustru, barnn, godz, gård, ägedele och alt thet hann äger rörligit och orörligit ee huad thet helszt är elle nempnes kann, vtij wort kon:ge hengn beskermm och forsuar för alt öffueruold och oretta, besynnerlige for forbe:de Peder Käring, och flere same Niels Olsons slektinger och wenner Forbiudendis forthenskuil ath the icke vtij någer motte göre forbe:de Michell Foss her emott hinder eller forfang wijd wor ogunste och then plict som lagen ther om vtuisze Datum vtsupra

Jtem fick szame Michell Foss en forscrift till Borgemestere och Rådt i Nylödisse, ath the skulle höre hans szaack tiill rette, och skaffe honum ath han motte kome tiil szin vngielt igen, som han vthlagt haffuer for thet han reste tiil Dammark tiil Jörenn Van Dher Wisk Och ath Peder Käring och the andre giffue honum theris quitt breff på hans saack, ath han alriig wollende war vtij thenn saack, som the ladhe honum tiill datum vtsupra

Upsala den 26 Februarii.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 207 v.

Aff Vpsale 27 Februarij

Jtem breff for Olaff Brömps ath v: n: herre haffuer giffuit honum then peninge Summa som Anders Hansson tilkomber i Clemett Kockz Stenhuss i Stocholm på Kinhestegatun

Jtem literas Collationis for her Otte vpå Sala preste-geldh

Jtem öpit breff for hustru Agneta Jespers Dotter ath hon må kennes wijd the godz, som henne med vrette ifrå gongne äre på Koperbergit och besynnerlige Dagzlösa .

Jtem forleningx breff for Axell Anderson på Veszlandh och Hollenäss sockner

Jtem breff for Hakon i Larff, ath the landbor, som ligge vnder same prestegieldh, skole göre honom theris rettighet, som them årlige bör göre theris kirkeherre

Jtem forleningx breff for Fru Ebba på konnungx Fodringen i thette år, som faller i Sköllesta Ekeby och Gellesta sockner, och alle Biscopz saker, Biscopz gestning i Glanshammer och Lillekirke sockner

Jtem vnthe v: n: herre till gode ath Clemett Kooock må boo i Stocholm, och få then dell igen, huadh dell han förde tiith .

Jtem en heradzrett for Olaff Matzson vpå Ballabygdh i Vestergötlandh

Jtem öpit breff for Mans person på thet Stenhuss Doctor Hans satt vtij på Domkirke gården, domino till en behagelig tiidh .

Jtem Stadfestelse breff for en bonde i Börstelle sockn, vpå eth godz som han vunet haffuer igen vndan kirken .

Jtem breff for Måns Swensson på Lagmandzdömet vpå Ölandh .

Jtem vnthe wor nådigiste herre tilgode ath then gamble Hans screddere må boo i Stocholm igen

Jtem forsuarelse breff for Helgandz huszett i Vpsale ath ingen må rappa godz ther i från .

Jtem forleningxbreff for Swante Stenson vpå Morchö sochn med all kon:ge renthe Tesligis en annen öö benempdh Fridingxöö vtan for tälgie

Jtem breff for Anders Scriffuere i Vpsale ath han må sittia skatte frij ther i vpsale, och frij for wårdh wakw och skiutzferdh .

Jtem forleningxbreff for Matz person i Vpsale på en gårdh i Skutinge sochn benempdh Mörby Domino till en behagelig tiidh

Upsala den 5 Mars.

Till ridderskapet och adeln i hela riket om försummelser i afseende på rusttjenstens utgörande; befallning att insända uppgifter på all ränta af förläningarna, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 75.

Screffs menige Adellenn och Ridderskapit
tiil kringom hele riigit vt sequitur Ex Vpsalia
5:a Martii 37

Wij etc Helse eder elskelige tro menn menige Frelsit och Ridderskapit jnnan rådZ och vtan som bygge och boo vtij N: Ewinnerlige medt gudt etc Käre godemenn, Eder fortенcker vtan tuill, hurvlunde wij vdij tesse forledne år, både myntlig och scrifftlig, eder alle, och

mest huer besynnerligen tiit och offte formanett haffue, Dhet i skulle fortencnte wara, ath ruste eder mett then meste magt, vtaff Crononess Län, och edre arffuegodz, som i aff stedt kome kwnde etc Szå haffue wij dog altiit fornummett, och besynnerligenn aff then Vapensyn, nw nylegest hollen bleff vtij Linköpungh medt menige Ridderskapit vtöffuer hele riigit, Ath en partt vtaff eder haffue ganske föge tenckt ther tiil, vthan kome ther fram i same Vapensyn, mett en föge hoop karler och hestar, Dog meste delen the ther föge dugde Tesligis störste parten aff folkit, vtan harsk och werie, Szå ath then swarhoop war i thet nämeste så starck, som the ther wärustade wære, Szå wette i och well sielffue godemenn, hurulunde wij haffue schifft Landh och Crononess Län emellom ether (nesth gudz hielp) riigeligen nog, och som wij wele vtij thenn motte tiil swars ware, både for gudt och huar redeliigh mann ock vtij huad ackt eller meningh sådane Crononess län eder emellom vtskifte äre, är eder icke heller vutterligit (nemplig) opå thet, ath huar vtij sin stedt, som någon fordell vtaff Cronone haffuer, skulle tess fliteligere wiinleggie siig, medt gode och tess flere Hoffmenn, sköne hestar och rustninger, så ath riiget skulle ther egenom tess mechtigere bliffue, ath forsware siig, för huem som helst någon fientlig handell hiit jn opå bedriffue wille etc Fornimme wij dog, ath then tjäniste i vtaff same län och edre arffuegodz göre skulle, finnes hoss en part aff ether ganske skröpeligenn, Och skeer Cronenn icke när vtij then motte fyllest, Och kwnne wij forthenskull för ingen dell mett sliig ringe tjäniste forsuare riigit, huar, gudt forbiude, någett anfall opå kome, som (ty wer) nog formodendis är, Huar the ansleger skole gå före sig som nw vtij the Nederlanden förhänden äre, Huilke i och endels, så well som wij, hörтт och sport haffue, och besynnerlige hurulunde Paltzgreffue Frede-

rick, mett the Burgundiskes och Hollenderss tilhielp, och mett flere gamble konnungh Christierns anhengere, practichere fast effter tesse trenne riger, på thet ath the wele än nw komme samme riger, och alle tess inbyggere vdij sliig wedermöde schade treldom och forderff, som the tilforenne i same G: kon: Christierns tiidh vtij warit haffue, Dherföre tyckis oss fast rådeligit, och högeligen fornöden ware, ati godemen alle och huar i szin stedt, wille än nw alffuerligen ther vtijnnan fortencckte ware, tagendis saken i then motten annerlunde före, än tiil thenne tiidh skeedt är, Så frampt i wele wette eder sielffue och menige riigit forwarat, Och opå thet wij mett eder och j medt oss, motte tess bettere komme tiil en redeliig Ordinancia, huad som, huar och en utaff sine forleninger, Crononne tiil tjäniste holle skulle, så ath then ene icke skedde mere förkortt i same tjäniste än then annenn, Dher före biude wij eder än nw alle, och huar vtij sunderhett wijd wore ogunste, och wijd huars sins forleningers forlust, ati jnnan nestkomendis Päsche, skicke hiit tiil oss wisse Register på all then renthe, som aff edre forleninger årlige gå pleger, Jnthe vndantagendis, harken årlige skatten, foringen renthen aff Crone godz och gårder, Heradzhöffdinge renther, Lagmandz renther, Sackörer, Stedzlörer, Tuller, eller andre renther, ee huad thet helst är, som i haffue årligen ath vpbera etc Szå wele wij effter same register lathe öffuerleggie och granneligen ransake, huad som huar och en for wthan sin schade Crononn till tjäniste bör eller formeckter ath holle, på thet man motte dog ene gonge kome tiil en wiss Summa, [huru] Mygin hielp tröst och vndsethningh, wij kwnne formode oss vtaff hele rigit, Wele wij dhå på wore sidhe, nest gudz hielp, så skicke oss vtij Crononess tjäniste, aff then dell, wij aff rigit jnne haffue, dheth i skole oss vdij ingen motte haffue ath beskylde,

både mett Ryttere och knecter, the ther duge, och well skole vtrustede ware, Och när så skeer, ath huar i sin stadh tencker ther alffuerligen tiil, så forhoppes oss, nest gudz hielp, ath her står god rådt tiil, att forsuare rigit, Therföre godemenn, Forsumer thetta jngelunde, wiidh thet straff som forscriffuit står Eder her medt gud befalendis

Upsala den 5 Mars.

Till Måns Svensson och Jöns Nielsson om reparationer af Kalmar slott, medel dertil och aflöning samt underhåll af besättningen derstädes, seglationen till utlandet, anskaffande af båtsmän, utskeppning af smör, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 76 v.

**Tiill Måns Swensonn och Jens Nielson Aff
Vpsale Quinta Martii 37**

Wår etc Som i giffue tilkenne Måns Suenson och Jöns Nielsson, ath then mur emellom Curtornet och Rödekullan är i thet nämeste förfallen, så ath ther opå motte for alffuar bygges i sommer, ellies faller han platt nidh etc Och forthenskull begere i wette wor willie i then motten, vm ther skall foretagis någon bygning etc, Eskiendis och begerendis tesligist aff oss all then dell ther tilhörer, muremestere, Bygningxmestere, sågedeler, Bothnebräder, spiick, jern, och alt annet, huad ther tiil höre wiil etc Så effter thet Jöns Nielson, attu haffuer nw så longh tiidh warit ther på slotthet, och west alt huad ther fattis, både tiil bygningen, och i andre motte, eth och annet, Forundrar oss Forthenskull storligen, attu haffuer icke sielff tenckt ther tiil, och bestelt tiig huad som tiil bygningen hörer, Vthann ligger och gnager opå oss, vm alt thet tw skalt haffue, lige som wij wore thin vnderfougte, och skulle peke

finger opå, alt thet tw göre, eller haffue skalt, thet behager oss platt inthet, Thw hade well sielff funnet rådt, ath skaffe tiig muremestere, bräder, spiick, och annet, Wij haffue tesforwtan dog nog ath bestelle Så westu och well sielff Måns, dheth wij skulle slå lathe någon mygin spiick her vppe, huad rådth wij haffue ther tiil, Wij kunne nept kome så mygin spiick tilwäge, som then store kraffuell, och the andre wore skiip behöffue, Therfore må j bestella ther nidre, vm spiick och annet, thet beste i kwnne, Wij wele mett första sende eder tiil same bygningh ij lester jern, Vm sagebräder haffue wij scriffuit Calmarne Niels tiil, ath han skall sende tiil Calmarne, så monge ther finnes wijd sågequernen i Sunderköpingh och Nörköping Jtem tiil Westeruick tesligist, Måns Höck haffue wij och screffuit tiil, ath han skall medt thet förste giffue siig åth Calmarne och skaffe siig ther tiil the beste och meste muremestere han öffuer koma kan, Och forthenskull må i mett thet furste tage vpå bygningen, så ath hon kunde flux gå fore siig Och huad som ther bygt bliffuer, motte så bestellas, ath thet må bliffue någet warafftiigh och skickeligenn bygt .

Som i och begere wette vm konnungz foringen vpå Öland och i Calmarne Län, vm ther skall leijes före, och lönes skytterne medt, effter skatten föge förslar etc Forundrar oss storligen Jönss Nielsson hui tw giffuer före, ath skatten föge förslår etc Szå wette wij dog sielffue så well som tw, ath huad som skatten icke forslå kan, Dhå haffuer dhw tess bättre riffuit sackörenn tiil tiig, ee huar han och bleffuen är Tuiler oss inthet Huar thet ginge redeligen tiil mett same sacköre, både aff Öland och Calmarna Län, motte man well afflöne ther mett så mygit folk, både Ryttere och Kneete, som nw thenne tiidh hoss tiig ther opå slotthet äre The peninga for fodringenn görss oss dog lichuell altiid behoff, så well annerstedz, som ther hoss tiigh .

Yttermere som i begere wetta om skiipzöll och brödh etc Szå må i ther vm thet aller förste for-
tenckte ware, att lathe bryggie och bake, thet meste i
kwnne, dog thet som gott är, Thernest ther i beröre,
vm Siglartzett Szå wette wij inthet synnerligit forbudh
på thenne tiid ath göre ther vm, vthan ath the måge
segle till Lubke, Danske, Dammarck, eller huart thom
synes j stederne, Dog biude wij eder, ati icke stodie
någen ath sigle, för än i haffue tilforenne beskaffet oss
någre gode båtzen aff staden i wor tjäniste, effter
wij icke haffue nw i tjänisten så monge bászmen som
skepen kwnne well bemannes mett, Tesligis må i mett
thet förste, för än någett borgere skiip wtlöper, skiipa
wtt wort smör, som ther ligger i Calmarne, aff Niels
Jonsons befallningh, och thet som lengie haffuer legatt
först, så atuj kunne få ther någen god skell före, for än
köpmennen koma wtt mett theris warur, Som i och
beröre om Olaff Törne Så haffue wij scriffuit honum
tiil, ath han skall anamme fögderiidt Nörria och Södra
Möre, och sende honum ther fougte breff Jtem ath
Hans Ernest skall koma ther nidh mett thet förste Jtem
är icke for nöden ath scriffue epter thom som stå i
slotzloffuen på Calmarna, epter ther är folk nogh på
slotthett them for vtan Gud eder befalendis

Arnö den 16 Mars.

Till Severin Kiil om åtgärder emot Claves Bilde, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 78.

Tiil Söffuerin Kiill Aff Arnönn 16 Martij 37

Wår gunst etc Oss tuiffler intitt Söffuerin, attu
well fornummit haffuer, huickenn forslagenn selle then
her Claes Bille är, then ther intit gott menar huarken
oss, eller the oss tilhöra, vthan snarene allestedz är oss

tiil hoffmodh och fortrett, ee huar han kan thet bekoma mett sin räffuastycker Huickit honum borde intit gott athniwtha, Och forthenskull fortycker oss storliga ath han skall haffue så stoort wilkoor her aff riigit, ath han får hedhan huadh han will, driffuer sin handell och köpenskap, som honum teckis ther nedhre och later hugga mere skogh än någon tiidh haffuer hooff eller lagh, Thett mett retto intit borde honum tilstedias, epter han intit gott forskylt haffwer, huarken aff oss eller wore vndersäter, Therföre är wor willie och begerenn, attu will tenkia tiil (huad sätt tw finne kan) mett lempo, att fortage honum platt hans handell her i landett, så ath thet lichuell icke bekome oss, Thy lagatt så, attu kwnde forneffra honum alt thet wilkor, han her aff riigit haffue pleger

Cedula

Ytterligere Är wor willie och begerenn Söffuerin attu wilt ware vtöffuer när the knechter Mustres i Lideköpungh eller Schara, Och attu haffuer eth nöge vpseende, ath oss motte skee skell i same mustringh, Och atthe harsk, som S: Jörenn haffuer så lenge ridit vdi, motte och bliffue afflagde, Tesligis haffue wij och latiid Frans Scriffuere forstått wor meningh, vm någre aff same kneckter, som wij icke wele giffue sliig stor besolding, som the till thenne tijd hafft haffue, for huad orsaker schull wett Frans well vnderuisa tiig Är wor willie attu winlegger tiig vpå wort beste, Jtem attu och offorsumeligen giffuer oss tilkenne huad tidender eller legligheter ther wancke i frå Hoffwedt i Burgundienn eller frå Hollandh .

Jtem ath Söffuerin seer tiil mett Jörenn Linthenär ath han lager thet så, ath knechterne bettale redelige for sig ther the liggia, och atthe bruka jngen öffuerlast eller woldh på wore vndersäter, vtan bliffue tilbörlige straffede the thet göre, och borgerne skeer rett opå themm

Upsala den 19 Mars.

Till hr Ivar Fleming, att hans förläning på Åland måste återkallas under kronan, emot vederlag på annan ort.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 79.

Till her Jffwar Flemming Ex Vpsalia 19
Martij 37

Wår etc Käre her Jffwer, oss tuiler inthet, atj well wette vm then forleningh, som i till thenne tiidh aff oss hafft haffwe, Nempliigh Ålandh, hurulunde same län, för monge orsaker skull, icke well kan vm-bäris i frå Stocholms slott, Och besynnerlige for kalk, wijd, then Råiackt skull, och annen leglighett, som ther opå landett är, en dog wij haffue ee som offtesth fått Willebrådt i frå eder, ther wij eder fore betacke, Dog är thet mest giordt for kalk och wijd, effter wij haffue mygin bygningh allestedz forhender Huarföre äre wij till sinnes, ath vnne eder opå någen annen stedt igen, huar thet kan ware eder till leglighett, Och forthen-skull haffwe wij nw for forbe:de orsaker skull forskickatt Mårten Sastrup och Niels Scriffuere ther heden, ath anamme slotthet och landett jn opå wore wegna, och bescriffue tess Jnuentarium År wor willie och begerenn, ati wele wpantworda themm slotthet och länett, med tess redelige och forbettrade Jnuentarium, lige som i thet aff oss anammede Gudh eder befalendis

Upsala den 19 Mars.

Till innebyggarne på Åland, underrättelse om att Åland åter blifvit lagdt under kronan.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 79.

Jtem screffs menige man tiil vpå Ålandh, ath the her effter skole sware Olaff Trotteswen till theris år-

lige skatt och skull och icke Her Yffwar, eller hans fougter, Thy h: n: haffuer kendtz wijd Landett och slottett igen Datum vt supra [Ex Vpsalia 19 Martij 37]

Upsala den 19 Mars.

Gåfvobref till Wulff Gylers hustru Margareta på hennes mans förverkade egendom.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 79 v.

Breff for Wulff Gylers Hustru vpå Stenhusett och löszören datum vtsupra [Ex Vpsalia 19 Martij 37]

Wij etc Göre witterligit ath endog Wulff Scriffuere haffuer siig i monge motte emott oss och Swerigis riige forseet och forbrott, som allom well witterligit är, hurv then saack siig forluppit haffuer, etc Szå atuj forthenskull hade gode fog och rett, ath beholla allt bade löst och fast, som same Wulff Scriffuere tilhört haffuer etc, Så haffue wij dog vtaff wår synnerliig gunst och nåde, Så och for wor käre Husfrugis Drothing margaretis flitige bön och begärenn schuldh, vnt och giffuit, som wij och nw mett thetta wort vpne breff, vnne och giffue, same Wulff Scriffueris hustru, hustru Margareta, thet stenhuss igen, ther Wulff bodde vtij, mett the löszörer ther wåre i husett, Tesligis bodar, stall och andre rum, som husett tillyder, Huilkit wij tilkenne giffue wore fougter och befallningxmen, ath the wetta siig ther epter retta, Biudendis wore befallningxmen, ath the äre for:ne hustru Margareta behielpelige, ath hon må komma tiil for:ne bodar, stall, löszörer igen Datum vtsupra

(Upsala den 19 Mars.)

Till hr Holger Karlsson, att han oförtöfvadt skall såsom konungens sändebud begifva sig till Preussen.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 79 v.

[Ex Vpsalia 19 Martij 37]

Jtem till Her Holger Karlsonn, ath epter thet dominus haffuer så beuilligit och samtyckt, ath han och Cristoffer Anderson skole [i] riikisins ärende tiil Preudtzen, Är h: n: willie ath han vbeswäret är tiil ath reso ther heden, vtan all skotzmäll eller ryggespråck, Christoffer haffwer alt beskeydt med siig Credentzer och Instructioner

Upsala den 29 Mars.

Till Niels Boye om fodringen.

Efter originalet på papper, i De la Gardieska, nu i Lunds universitets-bibliothek förvarade, samlingen. — Tryckt i De la Gardieska Archivet, utg. af Wieselgren, 1: 46.

Gustaff medt Gudz nåde, Swerigis och Göttils etc Konnung

Wår gunst tilforenne etc Szom tw scriffuer Niels ath Fodringen forstrecker siig icke stort lengre, än xiiij dager effter Päsche, Begerendis wetta wor willie, huar hesterne schole bliffue i Borgelege etc Så westu well sielff, thet pleger icke wara sedwane dhet swenerne schole ride effter Päscha och pracke hoss bönderne, när dhe haffua huarken höö eller annet, och i thet wersta före, the skulle på thenne tiidh haffua warit i Borgelege, huar tw hade ellies bestelt thet retteligen som thet siig borde, Så må tw än nw ware fortentckt vtij ath forordinere swänerne, mett thet förste, huar i siit Borgelege, en hoop tiil Stocholm, Jtem tiil Vpsale, Vesterårs,

Tynnilszöo, och viij eller x hester tiil Alffuastra, på Gripzholm eller Swarteszö, kunne wij icke well holle borgelege, epter wij haffue ther någon bygning forhen- der, Och skicke wij tiig thet Register igen, som tw oss sende, Och them wij haffue latiid i szame register fortechnat mett eth korss, wele wij inthet borgelege giffue, the måge forsörgie siig sielffue, effter störste parten haffue sköne Län aff oss, och en part haffue föge tijäniste giort vtan äre mest fore siig sielffue, Szå wele wij icke heller haffue i Borgelege andre eller flere hester än ther gode duglige karler äre hoss, Wij äre föge belathne mett en hoop liusekijstor, Och the vnge hester, som intet borgelege werde äre, måge när tiid komber slås wtt på gräss,

Ytterligere som tw och berörer, ath thet är tiig vuitterligit dhet swänerne haffue någet riggerat mett bönderne i Nyköpungx Län etc Szå westu well sielff, thet pleger ware Fodermarskens embete, ath han emellom ått skall ride emellom hoperne, och forhöris huad breck på ferde är, huilkit wij icke fornummett haffue ath tw så haffuer giort vtan far sznarerne mett annen lösz- actighet, thet föge duger, Gud tig her mett Befalendis Aff Vpsale 29 Martij Anno etc 37

Vnder wortt Secret

Gustaff Finkes och Henrich Clauess[ons] hestar, wele wij haffue liggandis her i Vpsale, huilke flere bliffue må tw sielffuer ware fortencckt vtij, Och hurv monge på huar sted ligge schole, må tw och sielff [ra]mat effter leglighetenn Datum vt jn litteris

Utanskript: Ossz Elskeliigh tro-Tijänere Niels Boye wor Foderma[r]sk etc gunsteligenn.

Spår af sigillet finnas.

Upsala den 30 Mars.

Till Severin Kiil om förhållandet till Claes Bilde, byggningsarbetet på Elfsborg, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 80.

Tiil Söffuerin Kiil aff Vpsale 30 Martij 37

Wår gunst etc Wij haffue forstått vtaff thin scriffuelse Söffuerin the szwar som her Clawus Bilde tiig giffuit haffuer vpå tiit breff, vm then Widebrandh etc Szå formerkie wij wel ath then godeman är oss icke mygit godh, och är thet icke alt the Lödisze borgere han mener, vtan oss, och alle Swenske men Giffuj gudt, ath thet gode han oss mener motte kome honum sielff öffwer huffwodet, Och effter han i szå motte schicker siig emott oss, och wåre vndersäter, Så är wor willie och begerenn Söffuerin attu och så tencker ther någett tiil opå thine sidhe, görendis honum någett tilgode igen, så ath han icke aldelis motte bliffue wor Capitener, Tw finner wel altiit så hemeligenn råd och lempe till, ath ware honum och the honum tilhöre vdiij lige motte till willie igen, Huilkit tw jngelunde wilt haffue i fordragh, will han endelige ware oss en ondh granne, Dhå är mögeligit wij göre honum dhet same skiell igen Therföre må tw platt fortage honum och the ther boo vdiij hans Län, all handlingh her i landett både i ene motte och andre, som wij tilforenne haffue scriffuit tiig ther vm tiil Och betro wij then Biörn Jönson i Lijdeköpungh fullelige ther till, ath han haffuer stor handlingh medt her Clawes, huar tw kunde kome ther mett vnder wedrett, såge wij gerne, ath han motte bliffue tilbörligenn straffatt therföre .

Som tw och berörer om then stenköringh, att almogen biuder ther peninga före, effter ther haffue inge

flere kiört sten, vthan the i Elffzborgx Län och i Mark, Szå äre wij ther tiil frijdz mëtt attu tager ther peninga före, Dog mett sliig skiäll, att ther bliffuer kiöpt kalk före, och annet huad till bygningenn hörer, Och att oss motte skee en god rekenskap, huart same bliffue, Tesligist att bygningen motte flux gå före siig, Och wele wij icke heller, attu forstrengier vdiij then motten for mygit mett almogen .

Ytterligere giffue wij tiig och tilkenne Söffuerin atuj platt ingen kundskap kwnne få i frå Dammark hurv legligheten begiffuer siig emellom Konnung Christian och the Hollendere eller Paltzgraffuen, huad heller saken thom emellom forlickt är, eller eij, kwnne wij icke wette, huad grund eller menningh ther vnder är, ath the ingen leglighett wele lathe oss forstå, tuiler oss inthet huar någon sådana handlingh vpå ferde wore (ther thom trengde vm) dhå finge wij budh och breff nog, huru legligheten wore, men nw tileffuentijrs, med thom föge trenger, wele the icke heller lathe oss någre theris legligheter få att wetta, Och forthenskull wore gott atuj sielffue tenckte ther någett tiil, ath förfare huad opå ferde är, Huarföre är wor willie och begerenn, om tw någon leglighett, vdiij then motten, eller andre fornummet haffwer, attu giffuer oss dhet offorsumeligen tilkenne Och om så är, att saken, emellom the Hollendere och Ko: i Danmark, wore forlickt, så ath ther wore alt sächert i siön dhå såge wij gerne, ath Raguall Jönsson och Lasse Scriffuere wore fortенckte vdiij skipa wort szmör till Hollandh Tesligis then Taxa, som tw oss aff Elffzborgz Län giffue skall, attu och lathe schickan vtöffuer och forweslan i gode Portugaloser, Spanske Ducater och annat gott gull Och effter sliige legligheter, som än nw på ferde är både mett the Lubske, Jtem the Dansker, ath saken emellom oss och them står än nw icke stortt bettere, än vforlickt,

Szå wett man icke, Huad man skall formode siig aff thom, tileffuentyrs ther finnes well en part, som gerne såge, atuj än nw kunde koma i håår tilhope, Therföre syntis oss gott och rådeligit wara, ath the godemen, menige frelsit, wore än nw wack, och mett theris hester rustninger och gode karler aldelis widerrede, ee huad opå koma kan, The haffue en partt for sedwane, när wapensynen är öffuerstån, dhå giffuer huar sine tijänere forloff, och selie hesterne och harsken bortt, dhet dog stor vskiäll är, Och forthenskull haffue wij screffuit the godemen i Vestergötlandh, så well som annerstedz i riigit ther om tiil, haffue wij dog ingen swar än nw ther opå belangett, syntis oss forthenskull rådeligit ware, attu och flere the godemen tenckte ther någet alffuerligen tiil, ther will icke faller(!) finger emellom Gud tiigh befalendis .

Upsala den 30 Mars.

Till domcapitlet i Linköping om det buller, som uppkommit med anledning af mäster Claves predikan, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 81. — Förat tryckt af Thyselius, l. c. 2: 86.

Tiil Capitlett i Linköpungh Datum vt in precedentibus [Vpsale 30 Martij 37]

Jtem först att ko: Ma:t v: keriste nådigiste herre forundrar huj the godemen äre szå halstarke och forherdede emott gudz ordh och sanningen ath the haffue giort ther så stortt buller och myterij ibland folkit, vt aff then Lectie eller predican M. Claves hade i kirken, Och the ther haffue någer insage emott gudz ordh, eller emott them thet predica, ath the thå kome jn for Erchebispen om Ericj, och besynnerlige M: Thore, wijd h: N: ogunst, Och att Capitlett lather M: Claves och

her Gunnar bliffue delactige vtaff the Contracter och sockner the haffue sine emellom ath dele, både i Smålandh och Östergötlandh, lige som en aff thom

Upsala den 1 April.

Instruction för riksråden Holger Karlsson och Christopher Andersson till preussiska landtdagen i Elbing, med anledning af förvecklingarna med Danzig.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet.

Gustaus Dei gratia Suecorum Gottorumque
etc Rex

Jniunxit Suis, quippe Domino Holgero Karlsson et Christophoro Andersson, legatis ad comitia Futura, in oppido Prussiae Elbingenn, vt hæc insequentia iussa exequuntur et perficiant apud Illustrissimum Prussiae Ducem, et celeberrimos status, Ducatus Pruthenici

Principio. Salutem et felicitatem in rebus omnibus, atque actionibus, nomine Serenissimi Regis Suetiae exoptabunt, pollicentes Regium offitium .

Deinde. causas reddent, atque excusabunt, quare Serenissimus Suetiae Rex conuentis stare non potuerit hactenus, Nempe propter varia, atque intricata quedam negotia regni, tum propter res bellicas, quibus administrandis necessum fuerit Serenissimo Suetiae regi, occupatos tenere suos, Sibique a consiliis præstantissimos atque optimos quosque etc Quamobrem vehementer rogat vt dilationem huius legationis in meliorem interpretentur partem .

Porro redigent, arbitris ipsis in memoriam, quemadmodum Serenissimus Suetiae Rex, a primordio regni sui, accurate nunquam non et circumspecte caueret(!) ne quicquam extaret, quod Serenissimi Poloniae regis animum vel leniter offendere posset, Sed cum eius Serenitate, Deinde eius Serenitatis subditis præcipue

Dantiscanis publicam pacem, omnibus votis expetendam, communem tranquillatam atque concordiam conseruaret, Cum contra, Dantiscani Serenissimj regis Suetiæ subditos non modo plebeios, sed equestris ordinis, honestiores homines inhumanissime crudelissimeque tractarint, Nam cum Serenissimus Suetiæ rex, honesto pio et bono consilio, idque suasu ac rogatu aliquot Illustrissimorum Principum, sed præcipue Dominorum affinium suorum, classem suam emiserit, tantum et is quem classi præfecerat, exercitum, ex Pomerania et Prussia, Deinde ex quibuscumque gentibus posset compararet, atque in Suetiæ regnum traduceret, non vt Dantiscanis Serenissimi Polonie regis subditis, Seu vllis pacatis gentibus incommodaret, aut inferret vim, Sed publicorum hostium, temerariam vim ac nefarium impetum reprimeret ac retardaret, atque ita Animorum(!) atque amicorum suasu obtemperans, auxilio veniret Serenissimo ac rite legittimeque tum Electo regi Daniæ Domino Christiano affini coniunctissimo: qui tum Summo rerum periculo atque discrimine angebatur, quod autem res non ex Serenissimi regis Suetiæ animi sententia, sed in diuersum cesserit, eius profecto Serenitas in ea tota causa extra omnem noxiam est id quod publice solenniterque protestatur Dantiscani nihilosecius, læti quantulacumque occasione, quid monstri aluerint, atque quo in Serenissimum Suecorum regem fuerint animo, tum demum in Lucem ædiderunt, cum Serenissimj Suetiæ regis, atque eius Serenitatis subditorum naues, onustæ videlicet rebus frugiferis, atque ijs mercibus, quibus tum ciuitas Dantiscana, opus habere videretur, ex quibus etiam facilis coniectura fieri potuisset, quod Serenissimus Suetiæ rex nihil hostilitatis contra Dantiscanos moliri statuisset, illas inquam naues longo periculosissimoque tempore maximaque rerum, et Serenissimi regis Suetiæ, et suorum iactura, detinuerunt, posteaquam illas ipsas, per

vim ac contra datam fidem abripuissent, Vnde apparet ipsos a soeditiosa factione Lubecana non fuisse alienissimos Principio :n: vim contra datam fidem, intulerunt, ius legationis quod omnes humanæ gentes religione quadam venerantur, irretito Serenissimj Suetiæ regis legato ac dolis capto, Domino Yffwaro, cognomento Flemmingh Serenissimo regi a consiliis, violarunt, præfectos classis indigne tractarunt, Denique nautas ipsos plebeios dispoliarunt, tantaque in eos crudelitate sæuierunt, vt vix Romani ipsi quondam captos Pyratas suos inhumanius atque crudelius tractare potuissent, quo consilio fortasse Lubicensium beneuolentiam captare videntur Dantiscani voluisse, si victores extitissent Lubicenses quorum tum incerta victoria. Huic consilio fomitem subministrauit.

Quanquam autem insignis illa in Serenissimum regem Suetiæ audacia iniuria et contumelia, atque in eius subditos tyrannis et crudelitas omnibus fere gentibus innotuerit, tamen Serenissimus Suetie rex, neminem suorum ad vindictam sollicitauit Sed Illustrissimo Pruthenorum Principi, tum celeberrimis in Prussia, statibus, vt legitimis magistratibus ipsorum Dantiscanorum, consensit vt in his comitiis in hoc consessu Illustrissimi Principis et celeberrimorum statuum in Prussia, causam suam rite examinandam proponeret, atque in eam scriptim oblatam inquisitionem admitteret Hac constanti Persuasione, vt Illustrissimus Prussiae Dux, ac celeberrimi status, tanquam legitimi magistratus aduersariorum, meminerint, pro summa sua prudentia ac sapientia: plerosque casus in rebus humanis esse eius conditionis ac naturæ, vt in ijs non tam euentus, quam consilia spectandæ sint, Versentque animo, quanta Serenissimus rex iniuria, contumelia suarum rerum ac suorum iactura immeritissimo sit affectus præter omne suum consilium ac propositum, Denique eius subditi

inhumanissime crudelissimeque tractatj contra datam fidem, Postremo violatum legationis ius, quæ omnia exacciore trutina expendentes, prorsus non dubitat Serenissimus Suetiæ rex, quin legibus teneantur Dantiscani resarcire pro dignitate incommoda damna, tum maxime quod inhumanissime crudelissimeque excrucierint tractarint, atque excruciarint regios subditos, non impune sint ablaturi Quamobrem Serenissimus Suetiæ rex constanter sibi persuadet Illustrissimum Prusiæ Principem celeberrimosque status eiusmodi sententiam pronuntiuros esse, quæ suæ Serenitati vlllo pacto toleranda videatur, Vicissim suum offitium pollicens, et se in rebus, non modo simi[li]bus, sed et longe grauioribus longe gratissimum . Datum Vpsalie prima aprilis Anno etc Mdxxxvij:o Nostris Sub Secretis.

Det påtryckta rikssigillet är kvar, väl bibehållet.

Upsala den 10 April.

Till innebyggarna i Jemtland att den skatt, de utgjort till erkebiskop Olaf i Trondhjem, skall utgöras till erkebiskopen i Upsala, under hvilken Jemtland hörer.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 81 v. — Förut tryckt af Thyselius, l. c. 2: 87.

Tiil Jemptelandh aff Vpsale 10 Aprilis 37

Wij Gustaff etc Helsze eder Dannemen alle andelige och werdzlige, bönder och menige almoge, som bygge och boo i Jemptelandh, Ewinnerlige medt gudt, käre wenner, wij giffue eder tilkenne, ath tesse edre sendningebudh haffue warit her hoss oss, och öffwerantwortet oss alles ederss och menige landzens öpne besglde breff, vdij huilkit i tilkenne giffue, vm then skatt, som Erchebiscop Olaff i Trondhem aff eder begerade, och i wtgiort haffue, Begerendis atuj vtij then motten wele see vtöffuer mett eder etc Szå forundrar oss icke lithet Dannemenn, huarföre i så letteligen haffue latiid

eder ther till beweke, ath göre for:ne Biscop Olaff sådana hielp och vndsethning, all then stund han till sinnes är, och ackter (som her wanker for eth almennigt ryckte) hylle och kore Paltzgraff Frederick, for herre och konungh icke alenest tiil Norigis riige, vtam jemuell till Swerige och Danmark, som är then gamble och vmilde konung Christierns Szwäger eller måg, then så vchristelige och tyranniske handlede i szin tiidh, icke aleneste i Suerige och Danmark, vtan och jemwell i Norigis landh, Szå wette i och well sielffue dannemen, ath tesse trij riger, och tess Adell och menige jnbyggere haffue siig så fast och hartt, mett huar annenn forbundett och enet, emot same gamble ko: Chr: och alle hans tilhengere, wenner och forwanter, ath alriig någon aff oss, wile eller kwnne, honum eller någon hans blotzforwant j någre aff tesse trenne riger, lide eller fordrage, Tesligis wette i dannemenn och well sielffue, att Jempteland ligge icke vnder Trondhems domkirke, vtan vnder vpsale domkirke, och huar någon schatt i så motte skulle till Bispens eller Stifftes behoff, vtgiordt bliffue, dhå hade honum bort koma her tiil Stiffsett, och icke tiil Trondhem, Och forthen-skull forundrar oss storligen, ati sådana legligheter tilforenne icke betenckt, eller beszinnet haffue, Dherföre kwnne i icke heller forundra, atuj haffue tagit then saack någett hartt till szinnes, Szå må j Dannemenn ther fult och fast forlathe eder till, huar i icke offorsumeligen göre oss her tiil Vpsale Stickt och Capittell (som i mere plictuge äre än Trondhems Biscopz stickt) sliig hielp och vndsethningh, som i nw giort haffue Biscop Olaff, then i dog inthet haffue plictuge warith, dhå wele wij finne ther annen råd h tiil, så atuj schole become sådana skatt, J kwnne och well sielffue tenc- kie, thet står oss icke wel tiil lidendis, ati schole styr- kie och hielpe wore och tesse trenne rigers fiender,

som äre gamble Konnungh Christiern och hans wenner eller frender, Huar wij och framdelis fornimme kwnne, ati effter thenne dag göre gamble ko:Ch:eller någon hans tilhielpere, hielp tröst eller vndsethningh, i ene motte eller andre, dhå må i ther frijt forlathe eder tiill, atuj wele weder görett, ee huar vij kwnne eller formåge Dher tager eder till ware före, ther ligger eder sielffue magt opå Gud befalendis

Upsala den 10 April.

Till hr Erik i Owiken i Jemtland om uttagande af den skatt, som tillkommer erkebiskopen i Upsala m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 82.

[aff Vpsale 10 Aprilis 37]

Tiil her Erick i Owiken att dominus haffuer forstätt [huru sig] the legligheter vdij Norige begiffue, egenom hans scriffuelse for huilkenn hans weluillighet h: N: honum betacker, och will thet vdij gunst och nåde tiil thet beste betencke Jtem beffiter siig ath then skatt aff Jemptelandh motte koma h: n: tilhände .

Jtem ath han setter then Olaff på Röden vt aff geldet och en Rettrådigh god man ther opå geldett igen Datum vtsupra

Upsala den 10 April.

Till de i Kalmar förlagde knektarne om deras lönevilkor.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 82 v.

Tiil the Landzknecter j Calmarne aff vpsale
10 Aprilis Anno etc 37

Wij etc Helse eder alle gode karle befallningxmen och menige landzknecter, som forskickede äre vpå wore

wegna, ath bliffue vpå Calmara etc Schole i wette gode karle, ath oss är tilkenne giffuit, hurulunde nw sedan i kompne äre diit till Calmare, haffue wore befallningxmen ther opå slotthet forhandlett mett eder (effter man icke nw bruker eder stort [emot] fiender) ati skulle eder lathe åthnöije mett årss peninga, och opå wor egin kost och taringh etc Ther i dog haffue hardt emott stonet, Huilkit oss storligenn forundrar, effter i gode karle well wette, hurv wij nw i så long tiidt haffue skickett oss emott eder, hollit eder wdij sliig swår besoldningh, thet ingen herre eller furste for oss giort haffuer, Szå wette i och well sielffue, thet är än icke alt for lenge sedan, ath en part aff eder bleffue någett forfarne i krigxhandell, Så forsee wij oss, ati icke heller med någen skell begere kwnne, ath bliffue vdij månesoldh, all then stundh wij icke wette eder någerstedz ath bruge for fienderne Therföre biude och formane wij eder alle samens, och huar wijd siit nampn, ati wele ackte ederss egin äre och redelighet i then motten latendis eder åtnöije med skelige och redelighe årss peninga, och god kost och taringh, och synnerlige till tess wij framdelis eder for wore fiender yttermere brukandis worde Så wele wij dhå gerna i then motten wette och rame edert beste, Men huar någre aff eder endelige wele stå så hardt effter månesoldt, dhå kwnne wij inthet annet seiya eller scriffue ther vm Vtan ath the som tess till synes äre, måge well skicke theris amesater hiit vp till oss, som kwnne höre och see hurv med tesse knecter her vppe forhandlett är, betencken-dis och ther hoss, ati gode karle meste parten äre fødde her i riigit, och skole mett tijden nivte eder tro tijäniste och riigit gott åth, tesligist ati plictige äre yttermere än andre fremande, ath ware eder herre och konnungh och fäderness riige till willie och tijäniste Therföre wore eder och rådeligit ati wille skicke eder

någett ibland mett effter riikisins sedwane och legligheter, J wette och well sielffue ath ingen herre eller Furste, her i riigit haffuer någon tiidh hollit swenst krigxfolk wdij sliect wilkor, som wij eder nw giort haffue, huilkit i gode karle och någet betenckie skulle, J kwnne och well sielffue besinne, dhet wij skulle holle eder så well, vdiij månesold, när wij eder ingestedis wette ath bruge, som i ligge for fienderne, ther haffue wij ingen rådth tiil, Ther i eder effter rette måge, Tesligis äre the fatige karle wore skyttare och andre, som och haffue i thenne fegde warit så longt fram for fienderne, som i, icke ther aldels tiil frijdz met ati skole bliffue vdiij månede peninga, effter i ingenstedz på thenne tijd, yttermere än the for fienderne brukade bliffua Therföre wore thet gott, ati icke, heller än flere, stode så hart ther effter, wij wele dog gerne altiit ware fortенckte vdiij, ath wetta och rame edert besta, ee huar wij kwnne, när wij fornimme, ati ackte eder tro tijäniste, som thet siig bör Ther wij och fulleligen forlathe oss tiil, ati gode karle jw ackte then dell, som wij eder tilbetrodh haffue, som erligt och vpricktigt krigxfolk well anstår och böör ath göre Befalendis ether her mett gudt, Datum vtsupra

Upsala den 10 April.

Till Måns Svensson och Jöns Nielsson på Kalmar om aflöningar till der förlagde knektar, Danskarnes misstänkliga underlåtenhet att lemna underrättelser om förhandlingarna med Hansestäderne, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 83 v.

Tiil Måns Swensonn och Jöns Nielson aff
vpsale 10 Aprilis Anno etc 37

Wår etc Som i scriffue Måns Suenson och Jöns Nielsonn om the ij^o knecter som tilschickade äre, ath

bliffue ther opå Calmarna, ath the ingelunde wele bliffue vtij årss tjäniste, endog i vdiij then motten haffue någet handlett mett thom etc Så skole i wetta, atuj icke heller till sinnes äre, giffue thom månede sold effter thenne dag, all then stund wij icke mere bruge thom for fienderne än nw skeer, Och forundrar oss forthenskull endels ati inge andre råd eller wtuäger finne kwnne, ath kome thom i årss tjäniste, eller och ati icke haffue hollet thom dhet före, atj icke haffue någon magt eller wold ath inryme thom Månesold, med minne the wilde haffue theris amesater hiit wp till oss, och forhöris wor willie och meningh i then motten, Så haffue wij nw forthenskull scriffuit thom wor willie och mening till Ther oss formoder the skole siig epter rette, Dog äre wij till frijdz, ati måge lathe giffue thom then soldh som the fortient hade, när the wore vpå twget i winters, huar thom ellies stod någet tilbage vpå then reso thet wij icke heller tro kwnne, Dog må i först lathe affkorta mett thom for kosten som the hade frij lige som her är skeed mett tesse knecter her vppe äre, Och the som sedan icke wele tjäna, Dhå må i giffue thom före, ath the måge haffue theris amesater hiit vp till oss Dhe andre lxx, som ther haffue lengre legath, må i well giffue paszbordh hiit wp till oss Och när the kome wele wij lathe forhandle mett thom, ath the skole siig well tilfrijdz stella mett årss tjäniste Dog må i så lagat ath slotthet och staden bliffuer welbemannet och forwaret .

Ytterligere som i och beröre vm thet Rostocker skiip, som tiit inkomit är, begerendis wetta wor willie, huad heller i thet Rostera skole, eller eij etc Så skole i wetta atuj föge kunskap haffue fät i frå Danmark, hurv saken emellom kongen i Danmark, och same trenne städer Rostock Szunde och Wiszmar siig forluppedh är, Therföre behöffue i än föge befatte eder med same

skiiip, Wij kwnne icke heller wette i huad ackt kongen i Danmark, eller the Danske, wele plat inge tidender eller legligheter lathe oss forstå, icke heller är saken emellom the Lubske och oss offuertaled lengre än till Sancte Hansze dag nestkomendis, Så wett man icke hurv thet will forlöpe siig, anthen till frijd eller fegde oss emellom, Tileffuentyrs the Dansker och Holster wore well till frijdz, ath the Lubske, och wij, kwnde än koma i håredt til samens, och the motte sittie och see ther opå, Effter the inge tidender wele meddele oss, huad som på ferde är, huarken i ene motte eller andre, thet oss icke giffuer lithet till ath betencke Therföre må i tencke ther till, ati föge befatte eder mett same steder, effter wij haffue endog föge ath bestella mett thom, vtan ati vdij alle motte ackte opå, vm tidender och legligheter huad som vpå ferde är, ther ligger oss magt opå Tesligis ath slotthet och staden motte well acktede bliffue, och folkit willigt hollit ther ligger och macht opå Valeatis .

Svartsjö den 13 April.

Till mäster Johan Friis i Danmark om Henrik Nyburs vid Möen förlorade gods, och de orättfärdigheter som mot honom begåtts i Danmark.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 84 v.

Een Forscristt for Henrick Nybur tiil M:
 Johan Friisz Datum vppå Swarteszjö 13 apri:
 Wår etc käre M: Johan, Wij giffue ether tilkenne, ath thenne fattige man wor tro vndersåte Henrick, haffuer icke nw alenest, vtan tiit och offte tilforende clagett szin nödh for oss, ath han icke kan koma till then dell, honum med rette tillhörer, aff thet godz, han miste vnder Mönn oeh bergatt bleff etc Szom oss och for-

moder eder well ytterligere kundgiord är, hurv hans saker i then motte siig forluppit haffue etc Szå haffue wij nw scriffuit for honum till wor käre herre Swåger kon: Ma:t till Danmark, ath h: k:et wille ware for:ne Henrick Nybur behielpelig i hans retferdige saker, Helszt for then skull, ath han haffuer nwtidt oss mygit onth ått, hoss the Lubske i thenne feijde Tesligis är honum än föge gott wederfarit aff her Anders Bilde och flere ther i Danmark, huilke honum mygin oskell giort haffue etc Så är thet oss ganske beswärligit, ath med wore fatige vndersåte skall så oskälige handlet bliffue, helszt hoss thom, som wore wener ware skulle, och han heller oss gott åtniwa skulle i hans retferdige saker, huilkit i och flere få wetta hans sack ath honum wederfars rett, Therefore är wor kerlige begerenn till ether ati for wor bönn skull, wele forfodre same Henrich Nyburs claghe vt ju Superioribus literis vt patet folio 25 precedentj

Svartsjö den 13 April.

*Öppet bref för Henrik Nybuer på handelsrättigheter
i Stockholm.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 86.

Opiit breff for Henrick Nybur Datum vt
supra [Swarteszio 13 apri:]

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj aff wor synnerlig gunst och nåde, Så och for then troskap och weluillighet, som wij stedtze vt aff thenne oss Elskelig tro vndersåte Henrick Nybur befunnet haffue Och än yttermere her effter, i then motten, forsee oss gott till honum, haffue vnth och tillatiit som wij och nw, mett thetta wortt öpne breff vnne och tillathe ath han (oss till en behagelig tiidh) må och skall vtij wor stad Stocholm, mett siit egitt proppert, och ingen annendz

godz, bruce szin redellig hanteringh och köpmandz handling, lige som en besitin och fast borgere ther i staden giör, mett alle honde köpenskap, hoss borgere, köpmen, bönder, eller huem thet helszt är, Dog vnder slige förordh och wilkor, ath for:ne Henrich Nybur, icke skall genom thenne friihett bruce någett Landzköp emott Suerigis lagh, jcke heller mett någon anners godz Jnlendzsk eller Wtlendzsk siig beware eller befatte ath selie eller foryttre, vnder thet skin, som thet hans egit wore Annamendis her mett for:ne Henrick Nybur, mett alt thet han äger, vdiij wort kon:ge hegn frijd och forswar, for alt offueruold och vretta Huarföre biude wij Borgemestere Rått och Kembenärer vdiij forbe:de Stocholm ath the icke vdiij någer motte göre for:de Henrich eller hans Factorer her emot hinder eller forfong wiid wor ogunste .

Svartsjö den 13 April.

Innebyggarna i Småland förbjudas att föröda kronans ek- eller bokskogar, och att på dem anlägga gårdar eller torp, o. s. v., utan särskildt tillstånd eller bevisliga äldre rättigheter; m. m.

Riks-Regis r. G, 1536—1539, fol. 86 v. — För t tryckt af Stiernman, Oecon. Förf. 1: 41.

Breff tiil Smålandh om Ekeskogh och Bökeskogh datum vtsupra [Swartesziö 13 apri:]

Wij Gustaff etc Göre witterligit Ath effter wij vdiij sanningenn fornummit och besport haffue, hurvlunde wor och Crononess almenningz böke och Ekeskogh, vdiij Smålandh och besynnerlige vtij Konnge herrade, fast onytteligenn och safengt, förödt och forhuggin bliffuer, oss, Suerigis Crona, och menige Ridderskapit tiil icke lithen schade och forderff Och opå thet sadana nyttig skog, icke skall her effter, som her till mygit skeedt

är så vuitteligenn föröodt och forderffuat bliffue, haffue wij mett wortt Elskelige riigis rådز rådt och samtycke, så wtöffuer ens warit Ath ingen Riddere eller Riddermandzman, Fogte, Hoffman, Skattebonde, Landboo, eller andre, ee huem the helszt äre måge eller schole effter thenne dag, vptage eller bygge någre godz, gårder, torp, eller Torpesteder, opå Crononess bärande Ekie och Bökeskoger, Huarken i for:ne Konnunge herrade, eller andre stedz i Smålandh, Thernest huilkin Fribornen man, eller andre, som haffuer, eller formener siig haffue någen rett till godz, gårder, Torp eller Torpesteder, som slige bärande skoger tillyde, Dhå må och skole the lathe kome swin ther jn opå, och sedan vpbere ther vtaff allone flesk, som thet siig bör, och effter som huar och en i skogen är egende tiil, thet han mett rå och rör effter Suerigis lag bewise kan, och icke mere, Samelunde skall ingen heller som for:uit står bygge på forbe:de skoger, vthan han tilforenne, mett skeliig breff, liffuendis witne, eller gammall heffd, kommer for oss, eller wort riigis rådt, och bewiser huad rett han till slige skoger haffuer Och sedan vngelle och niwte, huad som Suerigis lag honum i then motten, for en rett affseijendis worder, huar som ellers gör, schall icke minne therföre än for annet woldzwerke epter Suerigis lag straffat bliffue Thernest skall och ingenn huarken Aedle eller vedle, prester, bönder, eller andre wold haffue, någen Ekee eller bökeskogh, felle eller nidhugge, anten för få, eller till andre ringe nödtorffter wijd plict Huilkin ther medt beslagin och lagligen tiil wnen bliffuer [böte] lxxx march Dansca for huart trä felt bliffuer, Och anname wij her medt all Ekeskog Bökeskog, tesligis hiortt, hindh och rådiur wdij wort besynnerligit hegn och frijdh Forbiudendis alle ee hoo the helszt äre her emott någet hinder eller forfang ath göre wijd wore ogunste .

Svartsjö den 13 April.

Till hr Ivar Fleming, att infinna sig hos konungen och redogöra för vissa sina åtgärder.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 87.

Tiil Her Yffwar Flemmingh Aff Swartesiö
vtsupra [13 apri:]

Jtem v: k: n: herre forundrar icke lithet, huarfore her Jffuar i så long tiid haffuer forholdett then dreng som kom i frånn Liffland, och slagit honum, brutidt wp h: n: breff, som wore skickedt h: n: tilhonde, Huarfore h: n: gerne wette will, i huad ackt eller for huar saker skull, han thet giort haffwer, Therfore är h: n: endelig willie ath han offorsumelige mett Marten Sastrup giffuer siig till h: n: och forantworder siig i thenn mottenn .

Upsala den 13 April. *)

Förläningsbref för Svante Sture på Mörkö socken.

Efter orig. på papper i archivet på Sjöö i Upland.

Wij Gustaff mett gudz nade Swerigis och Göttis etc Konung Göre witterligit att wj aff synnerlig gunst och nåde haffue vnth och förlänt, som wij och nu mett thette wort opna breff, vnne och förläne oss Elskeliig trö Tienere och vnderssätte Swante Steensson Mörköö sokn, mett all Kon:ge renthe och rettighet som ther årlige aff gå pleger, Biudendes eder danemen alle som byggie och boo j för:ne Mörköö sokn, att j äre förbe:de Swante Steensson höruge och lyduge Vtgörandes honum redelige ederss skatt skyll Sacköre och

*) Enligt en anteckning i Riks-Registraturet, se förut sid. 267, skulle Svante Sture redan den 26 Febr. hafva fått förläningsbref på Mörköen.

ättersteder, Wij haffue honum budit och befalet att han skall holle eder alle fattige och riike wiid lag och rett som han thet för gud och oss ansswara wiill Datum j wår stad Vpsala 13 Aprilis Anno 37 under wort Secret

Sigillet påtryckt på baksidan.

Svartsjö den 25 April.

Anteckningar om utgångna skrivelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 205 v.

Aff Swartesiö 25 Aprilis

Jtem breff for Capitlet i Linköping, ath v: n: herre är till frijdz, ath the och kirken beholler Stedzlören sielffue, och giffue h: n: årlige iiiij^e march Danske leffuererendis i Cameren om Petrj et Paulj

Jtem breff for her Eskiill Petrj på Ackas preste-gieldh i szin liiffztiidh, ath thet beholle

Jtem breff for Jacob Bagge, på en tomt på Södre malm i Stocholm, then hustrv Birgitte Buremandz tilforenne hafft haffuer

Jtem breff for the fatige i Nylödise ath the skole beholle Spettals delen i Kollendzherit och the sochner ther tillegat haffuer

Gripsholm den 28 April.

*Till hr Birger Nielsson om konungens systers, grefvinnan
Margaretas död, och om åtgärder för att hennes son,
Peder Brahe, må återkomma till Sverige.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 87 v.

Till Her Birge Nielson aff Gripsholm 28
aprilis 37

Wår etc Oss formoder her Birge, ati vtan tuiffuell
well fornummet haffue hurvlunde then alzmechtigiste
gudt haffuer kallet wår käre Syster, Frw Margareta,
vtaff thenne arme elende werldenn, vtöffuer huess siell
gudt siig milleligenn forbarne etc Szå effter thet her
Birge ati äre forbe:de wore salige käre Syster jw endels,
så well som wij (formidelst edre käre Husfruge) genom
blod forwant, och bör for then sack skull, ath wetta
hurv legenhetenn, vm eth eller annet (thett henne til-
komber) siig begiffuer Och therföre vndrar oss icke
lithet ati icke lathe eder något yttermere worde i then
sack än nw skeer, och besynnerligen om hennes szon
Petter Bragde eder husfrugis broder, Tyckis oss for-
thenskill än nw gott och rådeligit ware, ee huad råd
man ther till finne kunde ath for:ne wor syster son,
Peter Bragde, motte med thet förste mögeligit wore kome
hiit i landet igen, och icke lengre bliffue vpphollen
ther vtthe, i frå siit arff och egit, och besynnerligen
hoss the Greffuer, effter the dog icke med någon rett
kwnne tilegne siig, ath ware forbe:de Bragdes Målzman
eller formyndere Och thet same Greffuer holle honum
ther så lange vppe, är inthet for hans beste skull, til-
effuentyrs the ackte honum föge, opå thet the andre
Greffuens barnn kunde löpe tess större arff och rett
till, i theris möderne, Therföre synes oss mygit nyttigt

ware, ati offorsumeligen wille scriffue effter honum, till forbe:de Greffuer, giffuendis så sakenn före, ati gerne wele wette ederss husfrugis anpart och skiffte the godz, som thom bådom tilkomber, thet i dog icke well göre kwnne, för än Peder Bragde sielff tilstede wore Och haffue wij lathet Concipere her någre Concepter, huilke wij hurulunde oss tyckis lichast ware, ati scriffue skole Tesligis må i och lathe Frw Birgitta ederss husfruge scriffue thom medt till, i thenn saack, vpå thet ath sakenn motte haffue tess större anseende Gudh eder her mett befalendis .

Gripsholm den 1 Maji.

Till borgmästare och råd i Köpenhamn om ersättning till Skeppar Olaff, som vid Köpenhamn förlorat skepp och gods.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 88.

Till Borgemestere och Rådt I Köpenhaffnn om Skepper Olaffs saack 1:a Majj Datum G:[ripzhol] *)

Wår etc Wij giffue eder käre wenner tilkenne, ath en wor tijänere och vndersåte, Skepper Olaff Ericsonn wijd namn, haffuer nu warit her for oss och clageligen tilkenne giffuit, hurvlunde någon ringe tiid, för än Greffue Christoffer och the Lubske finge Köpenhaffnn jn, hade han latiid lade eth siit skiip mett köpmanswarur, och lett löpett, vdiij en godh friid och feliig dag, ther heen till Köpenhaffnn, huru sedan mett same skiip och godz ther i staden forhandlett bleff, warde i vthan tuill (vdiij thenne hans jnnelycte Supplicatie wellfornimmendis Och forthenskull haffuer for-

*) Att här menas *Gripsholm*, synes både af föregående och efterföljande bref.

be:de Skepper Olaff fliteligen aff oss begerett atuj (opå en rett) honum vnne och tilstädie wille eth tilbörigit arestadz opå thett Köpenhaffns skiip, som nw på thenne tiidh ligger jn for wor stadt Stocholmm Huilkit wij dog icke gerne göre wille (vdij thett forhoop) ati godemen skulle sielffue rette eder i then sack, vthan haffue i then motten fortrösted honum, atuj wille scriffue ether ther om till, och tilhielpe, ath han motte kome till sin redeliig betalningh for skiip och godz, Ther mett han siig opå thenne tiidh haffuer nöija latedh etc Är forthenskull wor kerliigh begerenn, ati wele stelle thenne breffuisere, Michill Lenszmann tiil frijdz, på for:ne Skepper Olaffs wegna, for same skiip och godz, Effter thet, ath then som, then tiid, ther i staden befallningen hade, haffue vtij så motte sagt thom god for skiip ech godz, Tesligis och ati wele ansee, dhet wij icke heller wille göre någet arestament på the iij skiip, som same tijd wore her vtij Stocholm, ther Dirick Welaw, Kortt Finke med någre flere Kopenhaffnske köpmen opå wore, hade wij dog lichuell, for same orsack skull, hafft ther god rett till, Be:erendis forthenskull än nw, ati godemen wele hervtjnnen aldelis skicke eder tilböriligen, scriffuendis oss her eth offorsumeligit swar och beskeed opå, mett thenne same breffuisere, huad i vdij then motten göre eller lathe wele, Szå frampt atuj icke bliffue förursakade ath finne andre medell och weger, ther egenom for:ne Skepper Olaff kan dogh kome till szin fulle betalningh J wette och well sielffue Danmen, ath Högborne Furste vtualdt ko: Ma:t till Danmark, wor käre herre broder och Swåger, haffuer personligen budit och befaledt eder ath stelle for:ne Skepper Olaff for siit skiip och godz till frijdz, forsee wij oss fulkompneligen ati worde eder her effter rettendis Befalendis eder her mett gudt .

Gripsholm den 3 Maji.

*Till menige frälset i Finland om utgörande af skepps-
och rusttjensten, m. m.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 88 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 336.

Tiil menige Frelsitt j Finlandh Aff Gripsholm 3 Majj 37

Wij Gustaff etc Helse eder oss elskelige tro men, menige Ridderskapit jnnen rådz och vthan, som bygge och boo vdi j Aåbo Biscopzdöme Ewinnerlige mett gud etc Käre wenner Wij giffue eder tilkenne, ath thenne oss Elskeliig Torsten Salmonson, ederss sendebudt, haffwer nw warit her hoss oss, och latid oss forstå edert sinne och mening vm then skiipz tjäniste, som i oss och Cronon, ther aff landet, göre skullen, ati godemenn biude ther wtt före en Summa peninga nemplig iij^m march ortuger etc Så forundrar oss icke lithet, huarföre i godemen wele drage ether i frå sådana skiipztjäniste, all then stund i dog well sielffue wette, huilke farlige tidender, med kriig, örliig, och vbestondh i tesse framledne år, på ferde warit haffuer Och forwette dog rigit än nw föge trygt eller forwaratt Lichuell ackte i sliige farlige legligheter föge, och the halffue minne, som vttyde for eder, ath sådana skiipz tjäniste skall eder opå lagd ware aleneste i then actt och meningh atuj ther egenom skulle beskatte eder vtaff en Summa peninga, for wor egin nytte och profiit skull, Thet the dog alriig, med någon skell bewise skole, vthan haffue oss thet offuerdictedt och blygeligen offuerlugit, Dhet wij vtij then motten haffue formanet och budit eder, ati huar vdi j sin stad skulle holle eder rusth både till land och watn, Är skeedt for ederss och menige Riigisins beste skull, på thet ath riigit icke offtare

skulle koma vtij sliig vforwintliig skade och forderff som thet (tess wer) offte nog tilforenne vdij warit haffuer, Huilkit dog aff then vrsack mest skeedt är, ath ingen wille lyde, eller sette then annen, vthann (lige som nw) huar i sin stad ware sin egin herre och hosbonde, och ingen wille wette Riikisins och Croneness beste eller tijäniste The måge seije oss opå, huad thom syness, dog skall gud kenne, atui äre then ther gerne seer och wette will alles ederss, menige Riikisins nytte och welfartt, och icke beskatte eller betunge eder eller nägen, ther legligheten och nöden ther icke högeligen tilkraffde, Dherföre må i godemen ther aldellis rette eder effter, atuj än nw tilsinnes äre, lige som tilforenne jcke begerendis nägen Summa peninga aff eder, vtan ati menige frelsit måge fortencckte ware, ath holle ther aff landet eth passeligit örligis skiip, med alle krigxtilbehöringer, Jtem her Erick Flemming aff szine forleninger thet annet Och eth wijd Wijborg och aff Ny-slott, wele wij på wor egin vmkost och täring holle thet tridie, Forsee wij oss ath ther står god råd till, när i gode men på alle sider wele man ellies wara weluillige till ath forsuara rigit, och edert arff och egit, Och wele wij vtij same tijäniste, huarken en eller annen (the ther Cronones Län, och arff och egit haffue, huad heller thet är wore fougter, hoffinen, eller frelsisinen) forschonet haffue, ther i eder effter rette måge, Så haffue wij nw forthenskull effter same Torsten Salmonsons forfordring, vnth och vplatiid eder eth skönt nytt skiip for lige och skell, huilkit nw nyligest wijd Vijborg opbyggt bleff, som for:ne Torstenn ytterligere wett eder vnderuise, hurv ther om är, Tesligis ati godemen wele och ware fortencckte vdij, ath holle någett mere folk, än her till tiidz skeed är, tesligis sköne hester och rustninger, giffuj gud ath en part aff eder godemen wille ware så flitige vdij Cronones tijäniste, som i äre,

när eth Jorde godz iij eller iiij någerstedz till kiöpz, eller och ath slå vnder siig Cronenes skatt emott Suerigis lag, dhå tuiler oss ther inthet opå, ther ginge lichare tiil, både till land och vaten mett Cronones tjäniste än nw skeer, Wij haffue och icke än nw adelis forgetiidt, ath senast när i droge for wijborg wore i fast swage, jcke när j^o hester starke aff menige Ridderkapit j Finland, Och hade wij icke then tiid hafft wort egit folk ther till stede, hoss eder, hade man tileffuentyrs longszampt fått the Slott jn igen, Så tyckis oss, när i icke yttermere wele ruste eder, Dhå skeer Crononn fast alt for mygit kortt, Dherföre råder och legger ther böter opå så framt i wele wette eder sielffue, edertt arff och egit och menige riigit beskyddett och forwaratt Gud befalendis

Gripsholm den 3 Maji.

Till hr Erik Fleming om skepps- och rusttjensten uti Finland, upprättande af noggranna förteckningar öfver frälsets förlänningar, dels ock kronans egendom derstädes, bestämmande om rusttjensten, samt angående det snart stundande mötet med Lübeckarne i Köpenhamn.

Rike-Registr. G, 1536—1539, fol. 90. — Tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 339.

Tiil Her Erick Flemming Aff Gripsholm
3 Majj

Wår etc Käre Her Erick, Som i haffue screffuit oss tiil, och giffuit tilkenne, hurulunde frelsit vdi Finland till sinnes äre, vm then skiipztjäniste etc Så haffue wij nw screffuit the godemen samfelt i then motten wortt szinne och meningh till igen, som i ytterligere meninghen aff same wore breff see och fornimme kwnne Och forundrar oss icke lithet, ath the godemen

äre så ganske nödige till theris egitt och menige Riiki-
sins nytte och gangn, kwnne wij icke fulleligen beszinne,
huem them giffuer sådana vñörsamhett jñ, eller huad the
dog vdiñ szinnet haffue, effter the platt ingen sette wele,
vtan ware theris egne regenter, Wore gott her Erick
ati, och flere godemen, som hoss thom hör och audi-
entz haffue, wilde någett allffwerligen, och fliteligen win-
legge eder, hoss the andre, så att the motte tage saken
annerlunde före, både till land och vatn Så giffue wij
eder och tilkenne att menige Ridderskapit öffuer alt
Suerige haffue giffuit oss theris forleninger bescreffne
Och haffue wij nw tesligis screffuit till Finland, vm same
Crononess Län, Är wor willie och begeren, ati och
flere the godemenn ther i landet wele offorszumelige
skicke hiit vtöffuer sadana Register, ther wij oss epter
rette kwnne, och till pricke både aff Cronones Län Lag-
mansdömer, Heradzhöffdingedömer Konnungzgårder Cro-
negodz, och anner renthe jñthet vñdantagendis, sedan
wele wij thet redeligen offuerlegge lathe, och huad som
huar och en, vtan sin schada, bör och formeckter ther
vtaff ath holla, och sedan mett thet förste lathe giffue
eder och flere godemen ther i landet thet tilkenne Jtem
vm thet Finske skiip som i begere till kiöpz, kwnne
wij same skiip icke well vmbäre icke heller giffue eder
ther någon allffuerlig swar opå förre än wij få same
Register på alles eders Län tilbage igenn

Ytterligere her Erich, wette i och well, huru then hand-
ling emellom the Lubske och oss siig forluppinn är, så ath
ther opå är beramett en dag, ath stå vdiñ Köpenhaffnn nw
nestkomendis S: Hansze dag, Så tyckis oss, ath then
handling tagz ganske sielsint före Jngen är then, ther
någet taler vm, eller rådslar i sakenn, huem ther heen
skall, huad eller hurv ther handles skall, lichuell forlöper
siig tijden lige fast, Och forthenskull synes oss gott och
rådeligit ware, ati på edre side wilde tenckie ther någet

alffuerligen till, eller meddele oss edre gode råd, huru saken best foretagis skulle Valeatis .

Gripsholm den 5 Maji.

Utdrag ur och förteckningar öfver utfärdade skrifoelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 208 v.

Gripsholm

Anno vtsupra die Quinta mensis Maij giordis en myntlig Contract mett Anderss Dalbo och Joen Pick aff Nylödisse, på menige stadzens wegna i så motte, ath effter thenne dag skole the göre v: n: herre och Cronon i skatt, ther aff Lödisze by iij^e gode fulwictige rensk gyllene, Först vtgiffuendis same Summa, mett förste nestkomendis åkeföre, Och ther till holle Cronone till tjäniste, ther aff Staden en Jackt, med alle krigxtilbehöringer, Och med tiden, huar same Nylödise stadh kan siig yttermere forbette, Dhå skall skatten ther effter lagdh bliffue .

Jtem literas Collationis for her Olaff Vaxall, på S: Nicolai geldh i Arboga, med then annexa ther ligger till

Jtem forleningx breff for Jören Hanszon på en Konnungzby benempd Husby Norszunda

Jtem forleningx breff for Olaff Ericson på Vernems Closter, och ride h: n: ferdiig ther aff, med vj gode rusth:[ede] hester och glaffwen

Jtem breff for Söffuerin Clemetson, på eth huss i Stocholmm vnder S: Karin gilstugo, som Lasse Holm bodde vtij .

Jtem fougte breff for Salmon Torkilson på Tynnilzöö med the sockner ther vndi liggia

Jtem literas Collationis for her Anderss vpå Närtuna prestegieldh

Vesterås den 27 Maji.

Till erkebiskop Laurentius Petri om uppbärande af borglägerstaxan af Upsala stift.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 90 v. — Tryckt af Thysellus, l. c., 2: 89.

Aff Vesterars 27 Majj

Jtem till Erchiebiscop Larens att Dominus giffuer honum tilkenne hurulunde Konster Jöns beswärer siig ath vpbera her effter then Borgelegis Taxe vtaff Sticktet År therföre h: n: willie och begerenn ath Erchiebiscopen will tage siig thet omach vppå ath bera henne wp, eller och ath skicke ther en god mann till, som thet bestella kunde, huilkit omack h: n: mett honum gerne fortiena och betenckia will till thett besta, Effter Dechänen haffuer tienden i befalningh så kan han icke både bestella .

Vesterås den 27 Maji.

Till hr Erik i Oviken om erkebiskop Olafs i Trondhjem rymning från Norge, om den af Jemtländingarne utgjorde skatt till biskopen, om skattens förvandlande i pelsverk, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 91.

Tiil Her Eriick j Owiikenn Ex Arosia 27
Majj 37

Wår etc Wij haffue fått eders scriffuelse her Eriick, vdij huilke i giffue oss tilkenne, hurulunde Erchebiscop

Olaff aff Trondhem är Rymdt aff Norigie, åth Hollandh etc Tesligiste hurvlunde then menige man ther i Jempe-
 telandh haffue leffuereret eder i hender, vpå wore wegna
 the iiij^o march, som the forbenempde Erchebiscop
 Olaff tilgode wtgiortt haffue Begärendis forthenskull,
 ath the motte bliffue ther medt vtaff, och öffuerkoma
 wor gunst och wenskap igen etc Så betacke wij eder
 her Erich ati haffue så troligenn på wore wegna
 beuist ether, huilkit wij eder altiud gunsteligen och till
 thet beste betencke wele, Och giffue wij eder her mett
 tilkenne (ath effter the iiij^o marc äre icke annet än Bisp
 Olaffs mynt) dherföre såge wij helszt, ati wilde forwende
 oss i gode skinwarur (som oss inthet tuiler ther wancke
 nog) nemplige gode wtualde Loskin, the ther huite äre,
 och well besatte, Jtem Swarte marder ock sköne swarte
 reffuer, Dog korszreffuar thom begäre wij inthet, vtan
 aleneste the reffuar, ther alt öffuer swarte äre, Och
 atj wele ackte wortt beste, vdi same köp, atuj kwnne
 få thom for skelige peninga, Samelunde är och wor
 begärenn ati wele giffue oss tilkenne, huad i nw sedann
 fornummet haffue, aff forbe:de Erchebiscop, huad heller
 han ackter kome tilbage igen, att vndsettie siit slott,
 eller huru sakenn haffwer siig i then motten, Eller
 huad the xij eller xiiij örligis skiip bestelle ther wtt
 mett Norigis siden, som ko: Ma:t tiil Dammark nw effter
 påsche tiit jnskickett haffuer Och vm alle andre leg-
 ligheter, som i kwnne tenke oss och riigit ligger magt
 opå, Vm then her Olaff vpå Röda äre wij til frijdz
 mett, att han bliffuer wijd siit geldh, må i och foryttre
 the peninga, som han vtfest haffuer, oss till gode Och
 vdi huad motte wij kwnne wette och rame edert beste
 thet göre wij altiud gerne Gud befalendis .

Vesterås den 27 Maji.

Till Tord Pedersson om de svenska sändebudens quardröjande i Ryssland, uppsigt öfver i Sverige varande Ryssar, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 91 v.

Tiil Tordh Pedersonn Ex Arosia 27 Majj

Wår etc Skall tw wetta Tordh, atuj nw i dag finge någon synnerliig kundskap i frå Ryssland, så atuj icke fulleligen wette huad wij oss dedhan formode schole effter wore amesater bliffue ther så lenge vppeholdne Och forthenskull är på tijden, atuj haffue någon ackt och vpseende på tesse rysser, her i landet äre, till tess wij ytterligere kwnne få wiiss kundskap huru thet haffuer siig i then motten mett wore sendningebud som ther jnne äre, Huarföre är wor willie, attu wilt lathe haffue eth nöge vpseende mett then Demant och flere the Rysser ther i Stocholm äre, Oss tuiler inthet, huar the i Rysseland haffue något argt i sinnet emott oss, Dhå äre thesse vtgiorde visseligen vpå en bespeijning, Tileffuentyrs the Lubske haffue och någon stemplann mett thom på wort argeste Och forthenskull må tw nöge ackte opå, huru the skicke siig, huru the selie theris warur, dyrt eller leett, eller vm the lathe siig tycke hasteligen wilie aff landet, kan skee ath the selie theris warur gott kiöp, vpå thet the tess snarerne kunne kome theris koss, Och huar så är, dhå må tw wel see egenom fingeren mett thom, icke laten-dis tiig vdij någre motte ath bemerkie, besynnerligen till så lenge, the haffue latidh alt theris khoma i skeppet, sedan må tw quarsettie thom till tess tw får yttermere wetta wor willie ther om, Dog må tw haffue thette ganske hemeligen jnne mett tiig, både for en och annen,

och tesligest må tw seije then som thetta breff for tig
läss ath han tesligiste haffwer than for twnge, så ath
ther icke komber wijdere rop eller ryckte vtaff och
wackte tiig grannelige, attu haffuer en trogenn karll,
som the breff läsze, som wij tiig tilscriffue, then ther
kan holle hemeligen jnne mett sig huad vpå ferde är,
Datum vtsupra .

(Vesterås den 27 Maji).

Gäfvobref för Niels Boije på ett stenhuss i Stockholm.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 92 v.

[Ex Arosia 27 Majj]

Jtem vnthe v: n: herre Niels Boije eth Stenhuss
liggendisi Stocholm Östan till i Lasse Schomakeris grenth
vppe i hörnedh vpå Venstre handen, när man gonger
nider aff Longegatun vnder hualffuett, mett ij bodar,
och kellere, huilkit huss Dhe Lubske för giæld effter
Kortt Rutth tilhörde, och är nw h: n: tilfallit for then
fejjde skull, som the i någen framledhne år, emott riigit
fördt haffue, Huilkit huss och grundh H: N: honom
och hans erffuinger til eignar, till ewerdelige ägor For-
biudendis her mett alle, ee hoo the helszt äre eller ware
kwnne etc .

Vesterås den 27 Maji.

Till adeln i Finland, underrättelse om de svenska sändebudens kvarhållande i Ryssland, jemte befallning att hålla sig väl rustad, i händelse att fiendtligheter skulle uppstå.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 92 v.

Tiil Menige Adelenj Finlandh Aff Vesterås
27 Maij Anno 37

Wij etc Helse eder oss Elskelige tro vndersåter, Friborne Frelsis men, jnnan rådZ och vthan, som byggie och boo vdi j menige Finlandh, Ewinnerlige mett gudh Käre wenner, oss tuiffler inthet, ati alle well wette hurulunde wij alrede för jule nest forgongenn skickede wore myndige ameszater, som äre her Knut Andersson, mett någre flere godemen, jn till Storfursten i Russelandh vpå menige riikisins beste och bijstondh, opå thet ath fridh, semie och endrecht motthe haffue bliffuit rigerne emellom bestondendis etc Nw är oss endels forekomit, som i sielffue tileffwentys och well hörtt och sportt haffue, ath thom icke bliffuer tilstadt, ath koma hiit i landet igen, thet oss icke lithett forundrar Och kwnne wij icke fullelligen beszinne, huad meningh ther vnder är, ath the bliffue ther så lenge vppeholdne etc Dog ee huru alle legligheter siig vtij then motten begiffue kwnne, syness oss fast och högt fornöden ware, atj godemen alle, och huar vtij szin stadt wele aldelis ware wack och wederrede, mett ederss krigxfolk, hestar och harsk, ee när eder her nesth tilsagt bliffwer, Dog något starkere bätre och schickeligere vtfidde, än senaste skedde, när i droge for Wiiborg, så ath man kwnde göre fienderne någett ärnstafftigt affbrech och motstondh, huar så behöffues Tesligis schole i och wette, atuj

achte nest gudz hielp jnnan en kortt tiidh personligen,
ath khome tiith i landett, till eder, och holle ther en
almennelig wapensynn, mett menige frelsit och wore
egne fougter och befallningxmen, Therföre käre gode-
menn tencker ther alffuerligen till, atj äre well rust, som
i wele ware till swars mett, och göre oss och Crononne
then tjäniste, som eder bör, Befalendis eder her mett
gudh Datum vtsupra

Vesterås den 27 Maji.

*Creditiv för Arvid Trolle och Niels Boije till adeln i
Finland.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 93.

Jtem Credentz breff for Aruedt Trolle och
Niels Boije tiil menige Adellen I Finlandh Da-
tum vtsupra [Vesterås 27 Majj Anno 37]

Jtem Hans Khon: Ma:tt haffwer forskickett them
till Finlandh, till ath forkwnne menige frelsit, och hans
nådز Embetxmen, någre hans nådz werff och ärender,
Är therföre hans nådz willie och begerenn ath the wele
settie fulkomplig tro och liith till huad dell the thom fore-
giffuendis worde, lige som h: n: sielff tilstedis wore .

Vesterås den 27 Maji.

*Instruction för Arvid Trolle och Niels Boije rörande
åtskilliga uppdrag i Finland.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 93 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 341.

Tesse epter:ne werff och ärender haffwer Högmectiigh Furste och Herre Her Gustaff medt gudtz nåde Swerigis och Göttis etc Konigh tilbetroedh och Befaledt hans nådz tro Tienere Aruedt Trolle och Niels Boye, ath forhandle hoss the godemen: menige Frelsit och hans nådz egne fogter och Befalningiszmén vdij Finlandh etc .

Först, som the godemen alle vtan tuill well fornummit haffue, ath her Knutt Anderszon, och the andre godemén, som till Ryszelandh jnskickedhe wore, haffue ther nw vdij szå long tiidh vppeholdne warith, Szå wett hans nådh icke therföre huad h: n: skall formode siig dhadan effter, Och forthenskuil haffuer h: n: befaledh forbe:de godemen ath the skole forszamble menige frelsit, och holle ther en almenneliig wapensyn, vppe emott Grenszenn, Och huar sedan så behöffues kan, och någen fare vppå ferde är, skole dhe dhå mett same macht giffue siig vp emott Landemerkit, och haffue ther öffuerst befalningen, wtöffuer all hopen, Och ther mett rese alle the bönder, thom någen tiidh mögeligit är, till thess the mere vndhsethningh få, her vtaff riigit .

Ther nesth skole Arffwedh Trolle, och Niels Boije see till vpå alle wore huss och slott ther i landett, ath the måge tilbörligen mett nödtorfftige fettalie forsörgiet bliffue Tesligist mett folk, skjitt och krutt, så ath huad dell ther opå fattis, motte oss i tiidh och time tilkenne

giffuit bliffue, ath wij kwnne ther effter skicke wore stycker, och szendhe ther hen, huad dell som behöffues, och ath fogterne scriffue oss till, huad the haffue for skjitt och krutt och annet etc

Framdelis ath Arffuedh och Niels skole forhandle hoss forbe:de frelsit och h: nådz fougter, huad rådh eller lempe, ther kan betzst finnes, ath holle en hell hoop folk och hestar vppe wijd Grenszenn, Och är hans N: willie, rådh och meningh, ath then Lenszmandz renthe, som så vnytteligen ther i landett i Lenszmandz-gårderne fortårdh bliffuer, motte heller bliffue wtgiordh, effter sedwanen, och vpfördh till Wijborgh, och fetta-lies mett staden, och the beggie slott, Nyslott och Wijborgh, Så ath man kan holle ther en hell hoop folk och hester etc .

Jtem vm thenne Skiips tijäniste, ther aff landett, will h: n: och gerne wette huru the godemen haffue tagit siigh thenn sakenn före, eller huru the haffue taxerat thet fatige frelse i same skiips tieniste

Jtem ath the schole forhandle mett Niels Grabbe ath han jw endeligen winlegger siig, ath forkunskape jn i Rysselandh, huad dog theris ansleger äre, eller vm the endeligen wele haffuett forhender, Tesligist ath Niels wille dog scriffue her Knutt Andersson then mening till igen, som h: n: nw nyligest bödh honum till, huar han jngelunde kan khome slige breff jn i landett, mett sine egne budh, ath han dog funne rådh och lempe, mett någre andre, eller fremende köpmen, som i then motten inthet acktede bliffue, skulle han än koste ther någett opå .

Vesterås (den 27—31 Maji).

*Utdrag af bref för innebyggarna i Helsingland och hr
Eskil Bertilsson.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 209.

Vesterårs

Jtem breff for menige man i Helsinglandh, ath the årlige schole giffue v: n: herre for theris hesteståndh iij^c mark ortuger, leffuererendis thom jn i Cameren och[om?] Ericj och schall for:ne iij^c mark icke frandelis ware recknat vtij theris årlige skatt, vtan ale-naste for foringh

Jtem breff for her Eskill Bertilson ath han må beholle Perno Prestegioldh effter sin faders död

Vesterås den 28 Maji.

*Till Niels Grabbe om förhandlingarna med Ryssland, Vi-
borgs försättande i försvarstillstånd, uppbåd af frälset i
Finland, ordnande af länsmansgästningen derstädes, in-
struction för Knut Andersson i Ryssland, m. m.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 94 v. — Tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 343.

Tiil Niels Grabbe aff Vesterårs-28 Majj

Wår etc Wij haffue fått thin scriffuelse Grabbe meth thet breff her Knutt Andersson tiig tilscreffuit haffuer, Aff huilkit wij endels formerkia, huad legligheter ther i Rysselandh vpå ferde äre etc Szå är thet oss en ganske sielsindh handling att the Rysser äre nw så styffue i theris meningh, ath the så hartt stå effter then rågangh yttermere än nogen tiidh tilforenne skedt är etc Dog ee huru alle legligheter siig begiffue kwnne Är opå tidenn, ath man granneligenn ackter opå, så

atuj på thenne sidhe äre well rust och wederrede, Och wele dhe än dhå endeligen fast holle mett ossz någon rågang per forss, ath man dhå wore strax wederrede, och göre them någett til gode igen, Dherföre är först och frempst wor willie och begerenn, attu fliteligenn winlegger tiig, ath forsterkie och förware thett slott wij tiig befaledh haffue, Tesligiste Wijborgx stad, både i ene motte och andre, mett fettalie, krutt, lott, skjitt, folk, och annet huad ther till hörer, så ath then Mummeskantz bliffuer oss först forwarett, fattis tiig någon dell, anthen skjitt eller krutt, dhå giff oss thet scriffligen och offorsumeligen tilkenne, Wele wij då finne godh rådth ath sende tiig huad tw behöffwer, Och attu ackter granneligen opå, ath ther finnes icke någon skalkhett jne i landett hoss eder, Må tw och alffuerligen tilseije frelsit ther i Wijborgx Län Och i Nyslotz län, ath the offorsumeligen ruste siig mett alle magt, giffuendis siig (huar så behöffues will) jn opå Grenszen, Wij haffue tesligiste scriffuit menige frelsit i Finlandh ther vm eth öpit breff till, ath the skole ruste siig, Och khomme fram någett bättre vtflidde, än senest skedde, när the droge till Wijborg, Wij wele och med thet förste oss mögeligit är, skicke en hoop Landzknecter tiith jn i landett, Må tw giffue oss tilkenne, hurulunde wij kwnne thom ther best vnderholle, mett kost och täring Och huar wij kwnne best haffue thom i Landemerenn liggendis, ther the kunde göre fienderne meste affbruchet Och landett till ringeste tungen, Så westh thu och well sielff Niels hurv mygin onyttug täring ther städis pleger skee vdij Finlandh, Och besynnerlige i the Lensmandz gårder, så ath Lenszmannen skall sittie wederrede, alle the ther kome (giffuj gudh, huem the tilhöre) eller huad thet for selskap är, Dherföre syntis oss gott och rådeligit ware, ath ther motte bliffue en annen Ordinancia giord, mett same Lensz-

mandz gestningh, nemplig ath hon motte tilhope giordh bliffue, aff then menige man, jn till Lensmandzgården, lige som sedwanen är, Och sedan föris till Wijborgh, eller opå någon annen stedt, ther man kwnde holle en hoop krigxfolk mett, Och ath Landzfogterne icke ridhe sedan så starke till tingett som nw skeer, Vtan aleneste mett en person iij eller iiij, Och när så skee kwnde, dhå wore gott, ath holle ther en hoop folk i landett, Therföre må thu therwtijnnan fortencckt ware, huru thet best och lempeligesth motte foretagit bliffue Samelunde som tw scriffuer, attu icke for slige tidender och legligheter schuldh betröster tiig ath sende till Stocholm någon fettalie eller Spannemåle, Så äre wij dhet icke stortt heller begerende, vthan see fast heller attu beholler thet qwartt opå slottet Och huad som tiig fattis till bespiszning opå slottet, och i staden, må tw i tiid och thime tenckie till ath skaffe ther jn ther will ligge magt opå .

Framdelis som tw och begerer wetta, huad tw skalt giffue her Knutt Andersson for swar opå hans breff etc Szå effter ath then tuistige handell, emellom oss och the Lnske, och theris anhang, är än nw aldelis vforlicht, huarföre wij icke gerne wille haffue mygit mett andre ath bestelle, för än ther wore än ende meth giordh, Och wette wij forthenskuldh icke annet, vtan attu må scriffue honum till, ath han fliteligen winlegger siig, ath fridh och endrecht motthe bestondendis bliffue, huilkit wij till thet högxste begerendis äre, skulle han än jnryme thom rångongen, Ath thet dhå skee kunde vnder slige wilkor, Ath saken mett same rågang motte opå eth år, och synnerligen halfft eller lengre vpskutin bliffue, till tess ath her Knutt hade warit her hoss oss, och latiid oss forstå theris willie och meningh i then motten, huilkit her Knutt och granne-ligen forfare skall (huad dog theris ytterste meningh

mett same rågang ware skall, effter the stå ther så hartt effter, eller huad the formene siig wele vpiaga eller winne mett same rågang Till thett siste, ther han begärer wette huru her står till i landett, och besynnerlige mett the Smålenninge, Så må tw well giffue honom thet tilkenne, ath her står än nw (gud tess loff) alt well till, Och ath same smålenninge äre nw well till friidz och (äre nw tess bettere) kompne till en tilbörilig lidhacktiigheett, ath han i then motte icke behöffuer haffua någon fruct eller fare Datum vtsupra .

Vesterås den 31 Maji.

*Till fru Ebba (Eriksdotter Wase, konungens svärmoder),
frihetsbref för hennes landbor i Småland och på Öland
från den senast utfästade hjelpeskatten i silfver
och oxar.*

Efter orig. på papper i kongl. Riks-Archivet.

Wij Gustaff medt gudz nåde Swerigis och Göttis etc Konnungh Göre witterligit Att wij aff synnerliig gunst och nåde, Så och för then wäluilighet som wij stedze förnummet haffua, aff wor Käre Fru moder Erlig wälbyrdig Quinne Frw Ebba på Ekeberg, haffua vnt och tillatid, och nw mett thetta wort opna breff vnne och tillathe, att hennes landbor på Öland Och j menige Småland, måge och schole, bliffue frije och Quitte för then Hielpeskatt j Sölff och oxar som nw i winters vtfest bleff, när wort Elskelige Riikisins rådth Och menige frelsit wåre ther nidre i landet Huilkit wij tilkenne giffue wåre Fougter och embitzmen att the wette siig ther effter att rette, Jcke görandis hennes bönder herutöffuer någhet hinder eller förfong Datum j wor stad Westerårss Vltima Majj Anno etc 37 Vnder wort Secret .

Det påtryckta sigillet finnes quar, väl bibehållet.

Vesterås den 31 Maji.

Till samma fru Ebba, bref på två ödesgårdar, som Jon Bonde under Svante Stures tid förbrutit under kronan.

Efter orig. på papper i kongl. Riks-Archivet.

Wij Gustaff medt gudz nåde Swerigis och Göttis etc Konungh Göre witterligit, att wij aff synnerlig gunst och nåde, så och för then wäluilighet, som wij stedze förnummit haffua aff wår Käre Fru Moder Erlig wälbyrdig Quinne fru Ebba på Ekebergh haffua vntt och giffuit, som wij och nu mett thetta wort opna breff vnne och giffue henne Och hennes erffwinger tiill ewerdelige ägho tesse effter:ne två Ödistömpter Som äre först En Tömpt benempd Åsta j Lille kyrke soken Och en tomt j Kadelsta j samme soken Huilke ij Ödistömpter fordom tiid ätthe Joon Bonde, Huilkin siig emoth wår förfader Swerigis rigis förstondere Salige her Swante förbrot och förseeth hade, så ath samme gårdar förthenschuld vnder Cronene förfalne wåre Hwarfore biude wij alle, ee hoo the helst äre eller ware kunne, som för wåre schuld wele och schole göre och lathe, att the jcke vdj någer motte, nw eller J fram-tiden, göre förbe:de Fru Ebba heller hennes effter:de erffwinger her emoth hinder eller förfong Viid wåre ogunste Datum i wor stad Westerårss Vltima Majj Anno 37 vnder wort Secret .

Det å baksidan tryckta sigillet finnes qvar, väl bibehållet.

Grönö den 31 Maji.*Utdrag af utgångna skrivelser.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 209 v.

Aff Grönö vltima Maij

Jtem frelsis breff for Fru Ebba, på någre skatteheman, som är först iij skatte gårder, en i Sundby i Ödbo sockn Jtem ij gårde i Mora i same sockn, och en gård i Forsetter, i Fellensbro sockn

Jtem breff for Jngemar Olson, ath han må beholle then gård, Migesta, med then andre gårdh i same by vnder en skiwesta(!) och hestelop

Jtem breff for Niels Muss, ath han må [bo?] i Arboga igen, mett redelig handlingh,

Jtem breff for Ditleff Screddere, ath han må bruge köpenskap i Arboga och screddere embeth när han will

Jtem forleningxbreff for Ernest Joenson på Mageröö i hans liiffztiidh .

Jtem Fougte breff for Lasse Larson på Vpsale gård, och the herrade ther vnder liggia .

Jtem breff for Hustrv Barbrå i Holm ath hon må beholle thet sölff, hon får aff szin bruckningh ther vppe wid kopperbergit Domino till en behagelig tiidh

Jtem Quittencie for Erick Anderson vpå hans Rezenskap, Vpbyrd i peninga v° xxxij mark v ortuger Hans Vtgiff v° xxix mark Bleff han skyllog iij mark v ortuger, Än bleff han skyllog j pundh hwete eth Decker Getskin, vj decker farskin eth minus

Vesterås den 3 Junii.

Till danske riksmarsken, m. m. Tyge Krabbe, om landgillet af hans landbor i Sverige.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 96 v.

Tiil Her Tyge Krabbe Aff Vesterårs 3 Junij

Wår etc Wij haffue nw i tesse dager fått ederss scriffuelse käre her Tyge, vdij huilke i begäre, ath thett Landgille aff edre bönder her i landett må mett thenne breffuiszere khome eder tilhender etc Szå wette wij opå thenne tidh icke annet sware eder, vthan när gudh föger, thet möte vdij Halmstadhe beramet, kan khome till en godh endhe, och alt annet khan well öffuertaledh och beslutidh bliffue, skall mett szame edertt werff gott bliffue, mett ath göre, Och vtij huad annen motte wij kwnne ware ether till willie, göre wij gerne Gudh

Vesterås den 3 Junii.

Till danske amiralen Peder Skram om en gåfva, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 97.

Tiil Peder Skram same tiidh vt supra [Aff Vesterårs 3 Junij]

Wår etc Käre Peder Som i scriffue och begere, Ath wij for then tjäniste och möde, som i på then resze, för wåre schuld hafft haffue, wille wette ether en skenck, etc Szå wele wij gerne therwtijnnen, framdelis, när oss giffz bättre tess legligheter, fortenchte ware, Tesligiste vm the iij Clippere, som i scriffue, jnkompne wåre, skulle stå opå wortt stall, huilkit oss icke drager till minnes, är thet oss icke heller witter-

ligit, hwem i thom öffwerantwordet haffue, när i wele widere lathe oss forstå huem thom annamede, wele wij dhå gerne hielpe till, atj schole khome till sådane Clippere igen, eller till etherss betalningh, Gudh, eder befalendis .

Vesterås den 6 Junii.

Förteckning öfver och utdrag af fogde-, förlänings-, collations- och försvarelsbreff, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 210.

Aff Vesterås 6:ta Junii

Jtem vnthe v: n: herre tilgode ath then Lille Håkon må boo her i Vesterås .

Jtem Fougte breff for Albrickt Pederson på Europe

Jtem forleningxbreff for Erick Boije på Dagxwerken i Lampis sockn, till en behageliig tiidh

Jtem forleningxbreff for Niels Boije på ij sockner i Raszborgx Län .

Jtem forleningxbreff for Pauell Abramsson på alle kon:ge saker, med szine egne landbor huar the her i riigit belegne äre .

Jtem literas Collationis for her Greger Stutt vpå Öffrebominne

Jtem literas Collationis for her Anders Olson vpå Öffra prestegieldh

Jtem forsuarelsbreff for the fatige i Spettalen i Schara mett Forstonderne .

Jtem Quittencie for Måns Monson på tetta effter:ne gull Forst xvij vngerske gyllene, en dubbell ducat, ij engelotter, j giellerske gyllene, Jtem iiij små gulringer

woge tilhope * rensk gyllene, en gull kedia, wog xx rensk gyllene, Jtem x hela Jachimszdaler, och ij halffuedaler vpburit effter Anderss Hansson och Brandh Scriffuere

Jtem forleningx breff for Niels Brömps på Munckeboda Retteredöme, och en by i Quillinge sockn benempd Ströija

Jtem breff for Lasse Myntere i Vesterårs på en tomt, liggendis wijd hans gårdh, ther then gamble Gilstugu står opå

Jtem vnthe v: n: herre Hustru Anna Fateburs hustrun vpå Gripzholm eth Cappell i Vesterårs stondandis emellom Clostret och hennes gårdh, mett then Tompt som Capellet lyder till, som är xl alna longh

Jtem finge Vesterårs Borgere breff om theris skiutzferdh the altiid göre skole, lydendis som Örebro Borgere finge vt patet folio precedenti 70

Jtem fougte breff for Erick Andersson vpå Södrefinlandh

Jtem literas Collationis for her Willam på Skeff-tuna

Jtem Fougte breff for Peder Månson vpå Nörre Finlandh

Jtem forsuarelse breff, for the fatige i Spettalen i Suderköping, och ath v: n: herre haffuer vnth them frije for thet Borgelege, fougterne plege leggie opå them .

Vesterås den 7 Junii.

Frälse- och sköldebref för Jören Jönsson (Svan)*).

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 97 v.

Frelsis breff For Jörenn Jönson Vt Sequitur
datum Arosie 7 Ju:

Wij Gustaff etc Göre witterligit attuj vt aff wor
synnerliig gunst och nådhe, så och for then longlige
tro tjäniste, som thenne wor tro tjänere Jörenn Jönsson
oss och wortt rige Swerige, her till dagx beuist
och giort haffuer, och än yttermere her effter beuise
må och göre skall, then stundh han leffuer, haffue vnth
och giffuit, som wij och nw mett thetta wortt öpne
breff, vnne och giffue honom ewigt friihett och frelse,
opå alle the godz och gårder, som han mett gifftermåll,
arff, köp, eller någett annet lagafong (epter Swerigis
lag) tilkomin är, eller framdelis tilkomme kan, dog
aleneste the godz och gårder som tilforenne longlige
och witterlige vnder frelsit warit haffue och inge andre,
och giffue wij her mett förbe:de Jörenn Jönsson skiöldh
hielffm och skiöl- demerke vpå thet
ath han, och hans ekte barnn och epterkomende
måge och skole barne erffuinger
frelse, lige som an- bliffue vnder rett
sis menn i riigit, theris godz vnder rätt frelse niwthe
bruge och beholle, Och haffuer förbe:de Jörenn, mett
håndh och mundh loffuadh och forplicatedh siigh, ath
han will och skall, så lenge han leffuer, och hans barnn
och erffuinger epter honom, ware oss och wore epter-
khomende erffuinger, hulle trogne och vtij alle motte räträ-

*) J. J:son Svan till Koltorp o. Hammar, då fogde i Sunnerbo, sedan
befallningsman på Kronobergs slott, mördad 1545. Se vid. Schlegels och
Klingspors »Den med sköldebref förlånade men ej å riddarhuset introducerade
svenska adelns ättartaflor»; adel. ätten *Svan*.

diig, som honom, och thom bör, ath ware theris herre och khonnung Och siig ther alriig i frå wige lathe, i ene motte eller andre, wijdh szin Christelige tro, äre och redelighet, Schall och for:ne Jorenn Jönsson vtaff the frelsis godz, som han vtij så motte tilkomen är, eller framdelis tilkome khan, göre oss, wore epterkomende erffuinger och Crononn, ther tilbörliig tjänist vtaff, mett hoffmen, hestar och harsk, som thet siig äger och tilbehörer, och som han ther vtaff will göre siit frelse fyllest Forbiudendis forthenskull alle ee hoo the helszt äre, eller ware kwnne, som före wore skull, wele och skole, göre och lathe, ath the icke vdij någer motte göre for:ne Jörenn Jönsson her emott hinder eller forfångh wiidh wor ogunst Datum vt supra

Jtem gaff for:ne Jörenn Jönsson vår nådigiste herre eth Reuersall och eth beseglett genbreff, lydendis om then hans forplictelse, som formeldis i thetta for:ne breff, Ath han, hans barnn och erffuinger, skole vbrotzigen holle alle the puncter och articler, som i same breff jnne stå

Vesterås den 7 Junii.

Qvittobref för befallningsmannen på Åbo slott Thomas Jönsson (Ryting) på uppbörd och utgift.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 98 v. — Tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 346.

Tomas Jonsons Quittencie vpå Åboo slotz
Regenschap pro Anno 36 Datum i Vesterås 7
Junij an: 37

Wij Gustaff etc Göre witterligit och Bekennomps mett thetta wort Quittenciebreff, ath thenne wor tro tijenere Thomas Jonsson wor Befalningxman vpå Åbo slott, haffuer gjordt oss en godh och clar redelig rekenskap, för all then Vpbyrdh och Vtgiff, som han haft haffuer vpå for:ne Åbo slott, sedan han senast

Regenskap giorde, huilkit som skedde Lögerdagen effter Philippi och Jacobi Anno etc 36 Och till Lögerdagen nest for Jeorgij Martiris Anno etc 37 Thett är ij veckor mindre än eth år, huilkin hans Regenskap siig så forluppin är, effter wor Camererer Månss Monsons ranssakan och vnderuiszning, ath hans Vpbyrd i peninga, både for the xjx store lester ij tynner salt, och alt annet, löper xj^m iij^c iiij marcer iij öre vij peninga Hans Vtgiffit i peninga, mett thet i Cameren komitt är löper xj^m j^c xxxvj march iiij öre xj ∂, Så bliffuer igen i Scriffuere stugun ij^c xvij march * [4 1/2] öre j ∂ *) hans vpbyrdh i kornn och malt, xxxjx lest vij spen, hans vtgiffit ther opå, xvj lester vj pundh j span, Så är igen xxij lester, ij pundh j span, hans Vpbyrd i Rogh och miöll xxxvij lester ij pundh, hans Vtgiffit ther opå, xxj lest * pundh j span, Schall ware igen xvj lest iij pundh iij spann Hans vpbyrd i haffre, vj lest i pundh, vtgiffuit ther aff ij lest vj pundh Schall ware igen, iij lest ij pundh, Hans Vpbyrdh vpå Oöll, lxxviiij lest j tynne, Vtgiffuit ther opå lxxij lest j tynne Är igen, vj lester, Hans Vpbyrdh i brödh xciiij lest ij tynne Vtgiffuit ther aff lxiiij lest j tynne Schall ware igen xxx lester iij tynne Hans Vpbyrdh i Szmör jx lest xij pundh v march, Vtgiffuit ther aff viij lester v tynner vj pundh viij march är igen xxi lispundh vij march Vpbyrden i salt, vij smålester iij tynner, Vtgiffuit, * lest * tynne, Är igen ij smålester iiii tynner vj pundh Vpbyrdh på humbla, ix skeppundh iij lispundh, Vtgiffuit vij skeppund * lispundh Är igen, iij skeppundh, Vpbyrd på leffuandis boskap iij^c xlj stycke, Vtgiffuit iij^c xij stycke Är igen ij^c xxvij stycker, Vpbyrdh på Röckt kött, iij^c ij nötzfall, xv skeppundh och viij lispundh, Vtgiffuit iij^c xx* nötzfall, och vij skeppundh, är igen lxxviiij nötzfall, jx [9 1/2] skeppundh, viij lispundh,

*) Här och flerestädes i detta bref orätt räknadt.

Vpbyrd på leffuandis får och lamb, iiij^c xxvij stycke, vtgiffuit iiij^c vij stycke Är igen, j^c xx får och lamb, Vpbyrd på röcht fårekropper, x^c vj stycker, Vtgiffuit iiij^c x [259 1/2], Är igen, ij^c xlviij, Vpbyrd på leffuandis Swin lxxx stycke, Vtgiffuit xl, Är igen xxx stycke, Vpbyrd på flesk ij^c iiij sider, Vtgiffuit lxxx sidhe, Är igen lxxx sidhe, Vpbyrd på huder, xij decker ij oxehuder och xx decker iiij kohuder, Vtgiffuit xj decker, ij oxehuder, och xvj decker iiij khohuder, Är igen, j decker oxehuder, iiij decker ij khohuder Vpbyrd på Fårskin och lamskin, lxij decker ij skin, vtgiffuit xjx decker ij skin, Är igen xliiiij decker, Vpbyrd vpå talg iij skeppundh xi lispundh, Vtgiffuit, iij skeppundh viij lispundh Är igen xiiij lispundh, Vpbyrd på kökhenfett ij skeppundh ij lispund, Vtgiffuit ij skeppundh vj lispundh ij march Är igen vj lispundh viij march, Vpbyrd på torsk, ij lester iiij tynne, Vtgiffuit ij lester j tynne, är igen iij tynne, Vpbyrd på Strömingh iiij lester iiij tynne, Vtgiffuit, ij lester iij tynner j fierding, är igen, ij lester j fierdingh Vpbyrd på Finske gedder, vj skeppundh x lispundh Vtgiffuit vj skeppundh Är igen x lispundh, Vpbyrd vpå Spetfiisk xliij^M vtgiffuit xxxij^M iiij^c Är igen x^M ij^c [9,700] Vpbyrd på Bärenth fiisk, lvij stycke iiij lispundh vtgiffuit xliiiij stycke, är igen xiiij stycke iiij lispundh, Vpbyrdh på Tor ijdh ij^M ij^c Forterdh xj^c Är igen xij^c Vpbyrdh på krampesill, ij lest, forttert xvj tynner Är igen ij tynner Vpbyrd på Bräder iiij^M lxxx stycker Vtgiffuit iiij^M, är igen vj^c xxx Vtij the alle andre pertzeler, som her icke jnne stå drager vtgiffen aldellis mett vpbyrden, som Regenskapen thet widere formelder och Jnneholler, mett huilken hans Rekenskap wij lathe oss well åth nöije, Giffuendis for:ne Thomas Jonsson quitt frij, ledig och löss, for alt yttermere tiltall, eller nämningh, om for:ne rekenskap for oss, eller wore epter-

komendhe riigisins herrer ath göre i någon motte Datum vtsupra.

Vesterås den 15 Junii.

Bref för Peder Skriffuare på en gård i Vesterås.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 100.

Breff For Peder Scriffuere i Vesterårs vppå
en lithenn gårdh ther j Vesterårs datum Jbidem
15 Junij 37

Wij Gustaff etc Göre witterligit atuj aff wor synnerlig gunst och nadhe, haffue vnth och giffuit som wij och nw, mett thetta wortt nerwardendis åpne breff, vnne och giffue thenne wor tro tjänere Peder Scriffuere, till ewerdeliig ägo, en gårdh mett huss och jordh, liggendis, mett lengdh och bredt, emellom Gilleszgården och Knutt Gulsmecz gårdh, her i Vesterårs vpå Closter gathun wijdh torgit Huilken gårdh oss tilfallen är på Crononnes wegna epter then Anderss Hanszon, then siig så forrethlige forseedh hade, emott oss och Swerigis riige, Anseendis then hulle tro tjänist, for:ne Peder Scriffuere oss och riigit stedtze bewist och giort haffuer, och än nw yttermere her effter beuisa må och göre skall, then stundh han leffwer, Huarföre affhende wij oss och Crononne for:ne tomt och gårdh, och tilegne honum for:ne Peder Scriffuere och hans epterkomende erffuinger, till ewerdelige ägo mett huss, jordh, lengdh och bredh, liika som for:ne gårdh nw tillyder, och aff ålder tillyt haffwer, Biudendis her mett alle, som före wore skull, wele och skole, göre etc och lathe ath the icke göra, vt moris est

Tynnelsö den 16 Junii.

*Instruction för riksråden Lars Siggesson, Birger Niels-
son, Gustaf Olsson och Christopher Andersson, såsom
sändebud till konung Christian i Danmark.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 100 v.

Verff och Befalningar som Stormecktigeste Furste och herre her Gustaff medt gudts nådhe Swerigis och Göttis etc Konungh medgiffuit och befalet haffwer tesse hans nådz tro men och rådt Erlige welbyrdige menn och Strenge Ritthere her Larss Siggesson Marsch och Höffuitzman opå Örebro her Birge Nielson Höffuitzman vpå Leckiöö Gustaff Olson tiil Torpa och Christoffer Anderson tiil Hedager Ath werffue och handle hoss Stormectigiste Furste och herre, her Christian aff same nåde Vtualdt Konnungh tiil Danmark och Norige Hertugh vdii Sleszwick etc Aff wort Slott Tynnilszöö 16 Junij 37

Först ath tilsegie Khon: Ma:tt tiil Dammarch vpå Khon: högmechtighetz wegna till Swerige hans nådz wenlige och kerlige Helszenn, mett Erbedinge, mykin lycke och welfartt, till eth Christeligit, lycksaligt och longwarigt Regimenthe .

Ther nesth som Khon: Ma:tt till Dammarch vthan tuill well i hug khomber, hurvlunde Khon: Ma:tt till Swerige, vtij thenne framledhne dråpelig fegde, emott the Lubske, icke aleneste haffuer beuist siig Szwägerligen, troligen, och broderligen, emott szin her Szwäger Khon: Ma:t till Dammarch, vthan jemuell haffuer forhengt (dog vthan beröm sagt) Landh, Lewthe, och all hans nådz welfardt, hoss hans Khon: höghett, vpå thett ath hans Khon: Ma:t icke skulle aff h: n: fiender,

same the Lubske, eller aff theris forwanthe, forengdh eller fortrenghd bliffue, Huilkit Khon: Ma:t till Swe: tilforladeligen forseer siig, ath Khon: Ma:t till Dammarch, well worder som en tro broder, Swåger och wen, vtij all tilbörliig motte, mett h: n: och hans nådz landh, rige och vndersåter, vdij lige motte forskulla etc .

Ytterligere, Som Khon: Ma:t till Dammarch och wäll beuusth är, vm then Hamburgerske vprettede handell och Recess thërwtijnnen blandh annet förmeldes och vttryckies ath the Lubske, och theris anhang, skole formene siigh ath haffue någet tiltall till Khon: Ma:t till Sverige, huarföre then tiidh beslutidh war, ath same handell emellom the Lubske och Khon: Ma:t till Sverige, skulle khoma till förhör, jn for Khon: Ma:t till Dammarch, nest komendis Michelzmesse, epter handelen vprettedh bleff, huilkit dog for någre tilfallende merkeliig saker, then tiidh tilbage bleff, Och haffwer nw sedan, Khon: Ma:t till Dammarch widere slagit siig vdij then handell, och emellom beggie parterne, så forramet, ath same the Lubskis formenthe tiltall, och twert om, Khon: Ma:t till Sverige h: N: beswåringar, skole nw Joannis Baptiste, jn for Khon: Ma:t till Dammarch khome till förhör och erkanthnuss, Och effter Khon: Ma:t till Swe: icke vdij någer motte, haffwer eller bår, fare opå szin rett och Khon: Ma:t till Dammarch haffwer syntz gott ware, ath Khon: Ma:t till Swe: sådane handels dag skulle besökie lathe, huilkit h: Khon: Ma:t icke heller aff slagit haffwer, vthan will i then motthen effterfölgie szin her Swågers Khon: Ma:t till Dammarch gode råd, Och forthenskill, haffuer Khon: Ma:t till Swe: nw afferdiget tesse forbenempde godemen, till forbe:de handels dag, vtij Köpenhaffn kerligen och Swågerligen begerendis ath Khon: Ma:t till Dammarch (effter h: n: margfolligh, både scrifftliig och muntliig, loffue liiffte och tilsagen) will dog vtij tesse, Khon: Ma:t till Swe: an-

liggende och retferdige saker, forwendhe szin högzste fliit (effter Khon: Ma:t till Swe: haffwer nw satt szine saker och störste liit i Kon: Ma:tz hender till Dammarch, såsom till then, ther Khon: Ma:t till Swe: helszt steller szine saker fore) ath the Lubskes ondhe och listige practicher, ther mett the vthan tuill i szinnet haffue effter gå Khon: Ma:t till Swe: att thom icke motte statt eller platz giffues, vthan ath same saker, motte opå the medell och weger stelte bliffue, ther khon: Ma:t till Sverige lidelige och drägelige ware kwnne, Huilkit kon:e Ma:t till Swe: vtuifflendis forseer siig, ath khon: Ma:t till Dammarch Dhenne formanigh forwthän, well tiltenkiendis och görendis wårder, Huilkit Khon: Ma:t till Swe: mett szin käre her Szwåger khon: höghett till Dammarch, vtij lige motthe altiindh kerligen och gerne forskulle och fortiene will, Datum vt supra Vnder wort Secret .

Lina den 18 Junii.

Till frälset i Finland om afskaffande af olagliga skjutsfärder och annan menige man pålagd olaglig tunga.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 102. — Tryckt af Arwidsson, l. c., 5: 349.

Tiil menige Frelsit i Finlandh om then olaglighe skiutzferdh Aff Lina 18 Junij Anno etc 37

Wij Gustaff etc Helse eder godemen alle Friborne Frelsismen jnnan rådz och vthan, i menige Finlandh, Ewinnerlige mett gudh och wore nåder Käre godemen Skole i wette, atuj forstått haffue, hurulunde then menighe almoge, ther i landett, wore och Crononnes Skat-skyllloge bönder, bliffue mechte wtarmede, så ath the herness meste parten haffue föge tingh tilforeune, så ath the herness icke mechte drage Crononnes skatt wtt, huickit ther aff khommer, ath the arme stackere,

bliffue så öffuermåttens fortungade och vtgeste aff eder som landit haffue, mett then daglige lenszmandz gestning Skiutzferder etc, Thet i alt leggie jn opå Cronnonnes skattebönder, ath the eder then tunghen vppeholle schole, och edre landbor sittie friie j then stadh, både for skiutzferdh och lenszmandz redhe, Szå wette wij icke huad skell thet är, ath then tungan skall hengia jn opå skattebönderne, och ath the skole ware eder allom plictige sådane gestning och skiutzferder altiidh, ther the arme stackere bliffue slett vtödde forlagde och forderffuade mett, om her icke findtz itt annet seet eller medell vtijunan, Therföre schole i wette, atuj her effter icke acte tilstedia, ati sadane gestninger eller skiutzferder, i Lensmandz gårderna haffue schole, mett mindre lensmandz redhen och skiutzferden går öffuer alt, så well till edre landbor, som till skattebönderne, och skole i then thå mottelige gesta, Thet i eller edre karle altiid schole liggie och vtätha, och forödhe först i then ene Lenszmandz gården, och sedhan i then andhre wele wij jngeledis epter thenne dag tilstedia, Eij heller then stora skiutzferdh i bruge både mett köpenskap, en dell och annen ther i plege fara och flyttia eder emellom eder gårder, huilkit oss icke heller står till att lidhe, anthen aff en eller annen, vthan rådz eller jnnan, mett minne then tunge går öffuer alt, som sagt är, Och skole i än thå tenckia till ath haffua måtte meth eder, Ther wore fogter skole haffue eth nöge vpseende opå mett, så frampt wij icke ene resze schole tale bade them och eder ther om till, huar wore vnderszåter bliffue forderffuade, tencker till, atuj än ene rese ackte khome tiit till landhe, och höre så well then fatigis, som then rigis käre och clagen j thenn motte, Wij kwnne icke beszinne, huarföre wij och Cronnonnes skatskylloge bönder, äre eder plictige årlige sådane Borgelege åredh egenom, i Lensmandsgårdene, och så-

dane skiutzferdher ridhe och renna, åther och fram, till jngen nytte, vtan till ath forderffua bönderne, Wij lathe oss så tyckia, atj forthenskuldh haffue arff och egith, ati eder ther mett holle schole, Och en partt aff eder haffue ther mett store forleninger, aff Crononne, ther aff i edra karle wäl affholle motte, på edra gårdar, och stelle sompt aff mett then lenszmandz gestningen, then the arme stackare wette alriig jngen endhe opå, Vthan alle the som en koke haffue opå sidhone, skall lenszmannen och bönderne föde, och flyttia hela åredh egenom, dag frå dag, her i må ware forthencte wtijnnen, och råde her böter opå, lathendis bliffue wore Lenszmen, Bolemen, Skattebönder, vpuckede och vtuigne bliffue, j plege en partt aff eder haffue for seedh, thå i khome i Lenszmandz gårdene, och står icke så lige till, som i, eller edre karle wele, pucke, truge slå Lensmannen eller bonden, lige som the wore jdra egne vndergiffne, kiöpta eestar, och trälar, och theris folk, lige som the fatige haffde inthet forsuar, Szå all then stundh Wij skole ware ederss herre och khonungh, acte wij szå well forsuaara them, som alle andre Riigisins Jnbijggere, for öffueruoldh och orett, och wele och biude eder som sådanth göre plege, atj och edre karle stelle sådant aff, så frampt ath icke någre skole bliffue straffede ther öffuer, så andre skole see ther wijdh ther retter eder effter Datum vt Supra .

Lina den 18 Junii.

Till hr Erik Fleming i Finland om samma ämne.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 103 v. — Tryckt af Arwidsson, 5: 352.

Tiil Her Eriick Flemmingh Aff Lina 18
Junij 37

Wår etc Skole i wetta her Eriich, atuj vtij san-
ningh fornummit haffue, hurulunde the stackars bönder
ther i Landett, bliffue mecte vtarmede, aff eder och
menige frelsit liche som the fattige skattebönder inthet
forsuar hadhe vthan aff allom bliffue öffuerpuckede,
och vtgeste szå, ath tre her nest icke meckta födha
en, Szå skole i retta eder her aldelis effter, her Erich,
atuj icke wele haffue thet så leng[r]e giort, ath the skole
haffue sådane gestning i Lensmandzgårderna och hoss
Bolemennenar, mett edre karle, liika, som the wore
edra egna trälar, och edre egna, och andre frelsis land-
boor, skole ware frij for både skiutzferdh, och Lens-
mandz redhe, wette wij icke huad skell, eller priuile-
gier, i haffue ther till, ath holle sådane tunge opå the
fattige skattebönder, huilkit wij ingeledis eder eller the
andra frelsismen, epter thenne dag tilstedia wele, vtan
i må flyttia och fare mett edra egna Landboor, ther
i haffue så mygin försle ath fare och flyttia mett, heller
och, ati må lathe göre edre landboor same tunge, som
skattebönderne göre mett Lensmandz redhe skiutzferdh
och annet, ther i thett icke göre, thå skole i rette eder
ther effter, ath wij äre eder herre och konung then
ther will, så well hielpe the fattige som riige, och for-
suare Crononnes skattebönder, Och ther then skiutz-
ferdh och then Lensmendz gestning aff eder och flere
icke bliffuer affstelt, thå skole wij tenckia ther annet
till, så ath en partt skole springa aff the Lensmandz-
gårdar, så ath thet skall knaka i themm, The skole nest

gudz hielp bliffue forsuarede the arme bönder, så lenge wij skole ware eder herre, Khonung och regente, Huad rett thett dog är, her Erich, ath all man skall så liggia vpå the stackarss bönder, och wtätthe och wtarme thom, Ther till mett wele wij och wetta, huarss loff eller minne, eller huar thet står scriffuit i riigisins stadgar, ath eder är så loffligit ath slå vnder siig skattejordh, och skatteheman, lige som i wore herrar och khonunger ther i landit, Så skole i wetta her Erich, atuj jngeledis gjjlle wele sådana rappan och byte som i haffue mett Crononnes skatt, byte och kytha, som i sielffue wele, vthan wort loff och minne, Thy må j tenckia ther till her Erich, och later Crononnes bliffue vrappat så framt wij icke skole tenckia ther annet till Thet ma i och holle the andre frelsismen före ther i landett, som Crononnes forleninger haffue, ath the tenckia till, och lathe Crononnes bönder och lensmen bliffue vgeste och vpuckede, tenckiendis till, atuj än ene reszo acte khoma tiit till eder, och höre the fattige mendz clagen Tesligis och, plege i meste parten aff eder, haffue for seedh, ath lathe edre karle fare vthe och pracka hoss bonderne, thet wij och ingeledis tilstedia wele, Vthan, epter i och flere ther i landet haffue Crononnes forleninger, ther före må i holle edre karle, vpå edrerss(!) gårder, ther i måge eder effter rette, Gudh befalendis Datum vtsupra .

Mörkö den 21 Junii.

Quittobref för Erik Olsson å uppbörd och utgift för
Tavastehus slott och län.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 104 v. — Förut tryckt af Arwidsson, l. c. 5: 354.

Erick Olsons Quittencie vppå Taffuestehuss
Rekenskap aff Mörcköö 21 Junij

Wij etc Bekennomps och witterligit göre, ath
thenne oss Elskeliigh tro tjänere Eriick Olsonn, wår
fougte vpå Taffuestehuss, haffuer giordh oss en godh
clar Rekenskap vnder wår tieneris Måns Monssons ran-
szakan, öffuerlegningh och vnderuiszningh, for all then
dell, szom han vpå wore wegna vpburit och vtgiffuit
haffuer vpå for:ne Taffuestehussz och län, J från Phi-
lippi et Jacobi Anno 36 ath hans senaste Rekenskap
besluten war, Och in till helgie Torsdag Anno 37, thett
är i två weckor och eth år om kringh Och forlöper
siig same hans Rekenskap i alle pertzelar, som her effter
fölgiar, Först Summarum*) vpå alle hans Vpbyrd i peninga
vj^M ij^c xxxiiij [6,184] march xx peninga, Dher aff haffuer
han leffuererat i wår Cammere ij^M lxxv [3,074 1/2] march viij
ortuger, Szå haffuer han vtgiffuit i Swena lön, och inköp
till Slotzens behoff ij^M iiiij^c iiij [2,852 1/2] march vj 3, Dher
effter, skall ware Jnuentarium qwart i Scriffuere stwghon,
ij^c vij [256 1/2] march ij öre Vpburit i kornn och malt,
lxxij lester ijij pundh en karp, Bruggit till slottit xxvj
lest iiij pundh ij karper, Till skiipe öll vij lester, iiij
pundh Backat och vtspisatt etc vij lester, v [4 1/2] pundh ij
karper Szå är igen, xxxij [31 1/2] lest ijij pund en karp,
Vpburit i Rogh och miöll xxxij lest j pundh Vtgiffuit
xvj lester ijij pundh iiij karper Är igen xvj lest, iiij
pundh ij karp, Vpbyrdh på haffre xv lester vj pundh

*) De här efter uppgifna summorna innehålla en mängd skrif- eller
räknefel, som nu naturligtvis icke kunna rättas.

ij karper, Vtgiffuit & lest, & pund iij karper, Schall ware igen, xj lester, i pundh, Hans Vpbyrd i hwete vj pundh i karp, Bakat iij pundh Szådth viij karper, År igen iij pundh iij karper Oöll vpburit & lest herre öll, Swenna öll, lxxvj lest, & tynne, Skiips öll xxij lester och xl lester minus ij tynne spisöll, vtgiffuit, mett thet som sendt är till Stocholm xcviij lester ij tynner, Skall ware igen xxxv lester, j tynne Brödh vpburit, herre brödh och Swenebrödh clix lest iij tynner, Forterdh vpå slottit xl lester iij tynner, Så är igen, mett herre brödh xij lester, Hwmbles vpburit, xxiiij skeppundh & lispundh iij march Vtgiffuit xviiij skeppundh iiij lispundh vj mark, Så skall ware igen vij skeppundh i lispundh Salt vpburit, vij szmålester iij tynne, Vtgiffuit & lest ij tynne Schall ware igen iij lester j tynne Jtem Summan vpå szmör vpburit xv tynne ij pundh, Sendt till Ottecock, vj tynnor, woge minus ij pundh Forterdh v tynnor j pundh Skall ware igen iiij tynne j pundh Leffuandis Booskap Vpburit xxvj oxer, j° xxvij kiör, lxij wngnött, och xxij kalffuer, Slaactedh iiij oxar och lxxv kiör, Skall ware igen xxij oxer, lxxx kiör xxxiiij vngnött och xxij kalffuer Röckt kött Vpburit j° xxxviiij notzfall, Forterdh lxvij nötzfall, Schall ware igen lxxij notzfall, Leffuandis får vpburit iiij° xxij får och lamb Slaactedh, ij° xxiiij, Skall ware igen, xcviij Vpbyrd vpå Röckte farekropper, iiij° ij fårekropp, Forterdh ij° xxj, Skall ware igen ij° xxxj farekropp, Leffuandis Getter, vpburit xxij stycker, Slaactedh och forterdh viij, Shall ware igen xviiij stycker Vpbyrd på hwder, iiij oxehuder, och xj decker iiij koo-huder Vtgiffuit vj decker, ij kohuder, och ij oxehuder, Skall ware igen, ij oxehuder, v: decker, ij kohuder, Fårskinn vpburit xxxix decker ij skin, Vtgiffuit xvij decker, Skall ware igien xxiiij decker, ij skin, Gietskin Vpburit xiiij stycke dhe äre tilstedis, Leffuandis Swin

Vpburit ij° xxxviiij stycker Slactedh xxxij, Dödde xxx, Skall ware igen, lxxv gammall och lxviiij wng swin, Flesk vpburit ij° xxiiij sidhor Forterdh xcj sidha Så skall ware igen, j° xxxiiij sidha flesk Talg och kökenfett vpburit x pundh talg, viij pundh kökenfett vtgiffuit viij pundh talg, vij pundh kökenfeet Skall ware igen ij pundh talg j pundh kökenfett, Werckhesta vpburne vj, dhe äre tilstedis wijd slottit Stodh vpburit xlj och vj marföll, ij stodhestar, fick Niels Boije aff v: n: herre iij stodh, äre dödh vij, Skall ware igen xxxvij stodh och ij stodhestar, Lax vpburit xxj tynne j fierding och xxij Spikelaxar Forterdh på slottit iiij tynne xiiij spikelaxer, Sendt till Otte kock xij tynne blanck lax, Skall ware igen v tynner och xi spikelaxer Vpbyrd på Gieddor xxxix skeppundh, Forterdh xv skeppundh viij lispundh Skall ware igen x skeppundh viij lispundh, Matfisk vpburit, xxxvj skeppundh Forterdh, xxvij skeppundh viij lispundh Skall ware igen viij skeppundh ij lispundh Braxen vpburit ij skeppundh ij lispundh, forterdh xiiij lispundh Skall ware igen, xix lispundh Giedde magar vpburit ij skeppundh iiij lispundh Forterdh xvij lispundh Skall ware igen xiiij pundh Twnne fisk vpburit xx tynner Forterdh xviiij tynner Skall ware igen ij tynnor Etickia vpburit xvj tynne Forterdh x tynne, skall vare igen vj tynner Gryn vpburit viij tynner Fforterdh v tynner Är igen iij tynner Bönor vpburit iiij lest, i karp, Forterdh jx pundh ij karper, Sendt till Stocholm ij lest j pundh ij karper, Skall ware igen viij pundh ij karper Wll vpburit viij pundh vij marker vpueffuit vj pundh Skall ware igen ij pundh vij marker Vadmall Vpburit ij° x aln Vtgiffuit lxxxj alner, är igen lxxjx [79 $\frac{1}{2}$] alnn Hampa vpburit iiij skeppundh j lispundh vtgiffuit j skeppundh iij lispundh Skall ware igen ij skeppundh viij lispundh Lerefft vpburit iij° vj alner, vtgiffuit ij° xxvij alner,

Skall ware igen j° xxix alner Basth vpburit j° ij pundh, vtgiffuit xxx pundh jgen lxxij pundh Jern vpburit ij fatt ij° xxvj oszmunder och xiiij pundh loppejernn, Vp- szmidt j fatt j° minne ij stycke vj pundh, är igen j fatt j° xxiiij oszmunder och viij pundh Tiere vpburit xviiij lest iiij tynner, Sendt till Stocholm till Skepper Olaff xiiij lester Jnpackingh x tynnor, wijd slottit j lest vtgiffuit Schall ware igen iiij lest j tynne Clede vpburit vj stycke Engelsth j stycke legist och j stycke neerst, äre lönte xlv karle mett vj stycke engelst och j stycke legist Jtem ij karle om j stycke Neersth Schall ware igen j stycke Nersth Vdij alle andre pertzelar dragér vtgiffiten well öffuerens mett vpbyrden, så atuj late oss ther mett well åthnöija Giffuendis her mett for:ne Erick Olson quitt och frij, lediig och löss, for alt yttermere tiltall eller nåmaning, ath göre oss Rekenskap framdelis for same for:ne Vpbyrd och Vtgiffit, eller wore epterkomende erffuinger, eller riigisins herrer i någen motte Datum

Stegeborg den 23 Juni.

Anteckningar om och utdrag ur utgångna skrivelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 211.

Aff Steckborg 23 Junii Anno 37

Jtem literas Collationis, for Mans Botuidson på Prebendam Michaelis i Linköping .

Jtem literas Collationis for M: Erick Laurentij på Prebendam Margarete i Linköpingh .

Jtem forleningxbreff for Frederick Kyszell vpå Canoniam i Linköping, Ride ferdiig ther aff welrustedt

Jtem breff for Olaff i Kätilöö, ath v: n: herre haffuer giffuit honum frij for szin årlige skatt han pleger göre aff Kätilöö Jtem är i h: n: fridh och forswar, Jtem ath han må bruge szine woner effter siäll, huar han will

Jtem breff for Peder Jönson i Riiszö ath h: n:
haffuer giffuit honum frijhett for the dagxwerke och
Qwerne försle han göre pleger till Stechburg och Rönnö
gårdh

Stegeborg den 28 Junii.

*Till konung Christian i Danmark om den svenska adelns
förhållna gods i Danmark.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 106 v.

Tiil Kon:ge May:t tiil Dammarck om thett
Swenske godts Aff Stäckburgk 28 Junij 37

Wår Wenlig och kerliig helszan, mett huess mere
kiertt och gott, som vtij wår magt och formågen är
altiid tilforenne etc Högborne Furste, Käre Swåger
och besynnerlige godhe wenn E: K:et haffuer well for-
nummit the godemendz Käre och clagen aff Adellen
her i riigit, vm thet godz och ejjendom, som thom i
long tiidh j från warit haffuer, och än nw är, ther i
Dammarch, sompt pantet, och ellies oskelige, them i
från khomit, alt sedan Khonnung Hanses tiidh, och
sompt äre the i från trengde, i Khonnung Christierns
tiidh, Så är nw alles theris (then menige ganzze Adell,
her i riigit) forhopning och tröst tiil E: K: vm sådane
theris godz och ejjendom, att E: K: wille ware them
gunstig och benägit till, ath the kwnne khome till slige
theris godz, som the i så lange tiider j frå trengde
warit haffue, vthån någen wijdere retgonger, Och ath
E: K: ansee wille theris store omack, och flitelige tienist,
thenne menige Adell hadhe i thenne förgongen feijde i
Schåne, E: K: och menige Dammarkis riige till tröst och
bijstondh, huilkit wij och the godemen aff Adellen för-
hoppes E: K: högre och dreffligere them till godhe och
gangn besinne khan, än wij E: K: ther till formane
kwnne: E: K: her mett then alz:te gudh befalendis vt
supra .

Stockholm den 10 Julii.

Stadfästelse å borgmästares och råds i Stockholm stadgar rörande fattig- och sjukvården i staden, m. m.

Efter ett aftryck (af originalet?) i Jon. Bångs disp. »De Monte Brunconis», II, sid. 67, Rostock 1734. Aftrycket har, tydligen till följd af brist på trycktyper, *vv* i st. för *w*, *æ* för *ä* och *æ* för *ö*. En afskrift från 1700-talet i »Presteståndets Archiv» vol. »J. 1.»

Wi Gustaff mitt Guds naade, Swerigis, Göttes etc wtvaldt Konung Göre witterligit, att effter Borgmesther oc Radt i vor stadt Stocholm hafwa besinnet itt sätt, hvar the fattige ther i stadhen kunne besörgda warda, att the icke hereffter som her tiil skulo liggia i portar oc rennostener, wthen paa thet then ene skall sa well wara försörgdt som then andra, haffwa the alla then renthe som fatygd Folck giffwit är till vppehälle, innan stadz eller vthen, latet komme under itt Regemente, at then Hospitale som mera haffwer, maa hielpa thän andra, ther mindre Hafuer, som är helgans huset, Siäle-gorden, sancti Jörans Hospital, Sondags almosen, oc Fredags almosen, till huilcka Hospital the hafwa skicket nagre Förstandere, som them meth allo theres ränto regera skola, thet ena meth then andra, vnder itt Regimente, etc.

Saa epter samma ordinantia är skäligan giordt, stadfäste vy henne [her] meth, Wiljandis at hon skall widt macht holles, som af them belevvat är. Theslikes är och vor vilje, att prenterydt som för dett menige bästa här i riket upptagit är, skal blifva stöndendes i siälagardhen, effter ther er beqvämlich rum ther till, som fåfång stonda. Oc tage vi härmeth, alla förberörde fatiige meth theris Landbor, och afvels gorder, som undher förskrefne Hospitaler Liggjandes äro, mett Forstandarena, i vor beskydt hängn och försvar, Biudendes alle Landboner, att the samma forstandere samfält her effter svara oc göre theras rättogheter, under Hvilckit Hospital the her till Dags

ligit hafva. Förbiudendes höglige allom eho the hälst äro, som för vare skull vela skola göre och latha, samma siuka och fattige, förnempda Hospitaler, theres Landbor eller Förstendere her emott, eller then ordinantia, som ther om giordt är, hindra, platzha eller qvällja i no ghen motte, vid Wor ogunst, vrede, och strenge hemdt. Thes till visso lathe vi hängia Wort Signett nedan för thetta Bref. Gifvit paa vort Slott Stocholm, tiende dagen uthi Julii manadt, aar etc 1537 .

Sigill.

Borgholm den 13 Julii.

Till Olaff Bröms och Clemet Skrifuare angående förhandlingarna med grefve Johans af Hoya anhöriga och Lübeckarne; uppdrag att inköpa rustningar, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 107.

Till Olaff Brömps och Clemet Scriffuere aff Borcholms Ladegårdh met Niels Scriffuere 13 Julij

Wår gunst etc Skole i wette Olaff, och Clemett, ath vor tienere Lucas Masszaw, är igen komen, mett någne breff aff huilke wij sendhe eder itt, som wor her Fader, hertog Magnus oss tilscreffuit haffuer, Thet annet i frå Cancelleren, ther aff i formerkia kwnne, hurv handelen vill falle siigh, Effter wore retferdige saker och insager worde ringe actede, ansedde, eller öffweruegne, emoth thet salige Greffue Johans medpartt foregiffua, the ther mest spare sanningen, medh huad the seija, som then Hans Weldiger eller Hans Holste giort haffuer, then ther en metth the ypperste war i spillet, ath bringa Greffue Johan på all schade och forderff, huicken sagt haffuer, atuj loffuit, och tilsagt hade for:de Greffue Johan, arff och eijendom, her i Swerige,

thet huarken han, eller någon ther någon tiidh kan göre gott, Och thy borde honum och sliike szeller, icke heller bliffue betrodde, till huad the dicta eller seija, än thå wij well formerke, ath ther settis vthan twekan loffue till huad the seija, Och therföre tyckis oss, ath vm saken icke annerlunde foretagis på wore sidho, bliffuer ther föge wtrettat, vm them alt skall giffues witzordh, till the seija, och icke wår oppenbare skäll, mett worde hörde eller gillede, Och är thetta här en theris foregiff

Först atuj skulle haffue giffuit Greffue Johan stoor fortröstning, for än han kom her i riigit, och loffuit honum noghne Crononnes slott och län vdij arff och eijendom, och yttermera ath sådant stadfesta och jnkreffta, mett någon Articler, som stå skall i lagen, Szå kan ther aff well forstås, huad sanningh vdij handelen framdelis brukas will, all then stundh man begynner falle på szådane stycker, Och är jw nogh witterligit, atuj oss icke sielffue, eller wore barnn tess mechtige äre, ath forsee her vdij rigit, mett Crononnes Län, till någon arff, eller eijendom, än szedher Greffue Johans erffuinger,

Tesligis ock, wett dog alle man, atuj än icke på then tijdhen ther Greffue Johann bleff fortrueth mett wor Syster, icke hade fulkomplig stadfestelse eller magt öffuer Riigit, all then stundh wij icke hade anammet Cronen, Och skedde dog icke samme Cröningh [för] än 4 eller 5 år ther effter, Well är santh, ath the Lubske, vdij same handell, emellom salige Greffue Johann och wår Syster begerendis wore, noghne Crononnes slott och län wtij arff Dog wartt them strax opå same tiidh thenne beswärlise föregiffuin, atuj icke tess mechtige wore, att forsee oss sielffue, med arff aff Crononnes, mygit mindre Greffue Johans erffuinger Och opå sijste wart så handlett, atuj skulle rame Greffue Johans betz-

sta, mett Crononnes forleningh, huilkit wij och så nest gudz hielp giortt haffue, och ther vtij beuist oss, som oss är swarligith, huad oss for sådane weluillighet wenderfarith och skeedt är, thet late wij vdijszin werde, och stelle thet in till andre, som rett forstå kwnne etc

Tesligis atj grannelige tage eder till ware, atj icke bewillige eller stadfeste och beiake någon vlijdelig handell, epeter wij befructe ath sanningen will icke mygit brukas, Och thy må i heller haffue skotzmåll till oss, epeter wij äre her så när wijdh handen, Eller och ath thet kan bliffue lenger fram vptagith, Wij fornimme och well, ath the Lubske practicera alt ther effter, och äre wijd thet sinnet ath the mena wele wijka then saken i frå siigh, vm Greffue Johan, ath the icke wore vrsaken, eller wollendis vtij, ath han kom i then schade och forderff, Och haffue vnderuist ath the icke wore bettalede, för än frijden gick an, och thij war Greffuen plictiig jnholla hoss them, effter hans forsegling, ther hoppes oss i haffue well the bewijss mett eder, atj jw beuisa kunne ath same betalning fulgiordh war, epeter Greffue Johans forsegling, så ath the hade vpburit meer än fyllest Och ath for then vrsaken skyll behöfde icke greffuen giffuit siig till them, Thet wij genom wore scriffuelse och gåffue Greffue Johan tilkenne, ath så skeedt war opå thet han icke skulle aff syndra siig i frå oss, Tesligis och sedan genom vår sendebudh, ther fore epeter honum till Reffle, them han inge loffue tilstelte, vtan mere the Lubske, Eij heller till Högborne Furste Hertugen aff Preudtzen, then wij och hade fortruet till giffua siig i handell mett honum, huickit han och giorde, thet dog alt inthet hielp kwnde, Tesligis lågh och then Herman Möllere ther i Wijborg lenge och stemplade mett Greffuen i itt år, ath the nogen vrsack finne skulle ath Greffuen skulle vpsetia siig emott oss, och fick dog ingen, och drog

så på siste till Lubke, vnder slict skin, ath han ther jnneholle skulle, lichuell öppadis annet strax han foor thedan, och antastade genstan alle thom som hade någen tilföring giort her till riigit, Sedhan nödgadis wij till ath anname lathe for:ne wore och Crononnes Slott och fester igen, kenne gudh wij alriig gåffue for:ne salige Greffue Johan, någen tiidh, någen vrsack till, ath han skulle falle oss och riigit emoth, Endog well bewisligit är, mett the hans tienere, som honum tiente, på then tiidh ath nogh lenge sögte han effter vrsack emott oss, Thet oss, nest gudz hielp, forhoppes, han alriig fiick, ther the Lubske ellies icke hade bedragit honum i från oss, lenge till forende, ther wij inthet kwnde tage oss till ware fore, huad meningh ther vnder war, Hans saack är jw nest gudz hielp well allom så clar, och vppenbar, huru forrethlige han emott oss handlatt haffuer, ath thet är jw icke blindt vppå tage, ther thet ellies bliffuer nogen loffue tilstelt thet som wij seije, Men ther thet icke skeer, thå är oss onth gå till rette mett thom, när beggie parterness skell och bewiiss hördt och öffueruägit bliffuer, ther i måge grannelige wachte eder fore, och icke bewillige någen vlideliig handell, thet till schade och nachdell khoma kan .

Ytterligere är wor willie atj beskaffe oss nogne retszinnige rustninger, vm the stå ther ath bekoma, Jtem sköne sadhler, flancker, skiörter, Och the köpmen som Cledhe oeh gyllen duch haffue, ee huad thet koste khan, och alle hande thet som smuckt är Jtem tesligis bestelles mett Hertog Frans om någett gott win, som icke swaffuellblandett är, Jtem och gott eemstöll bestelles och mett hertugh Frans, epter han wett ther godh rådth till etc

Wij fornimme och well ath the Lubske göre alt theris vnderriictning, så ath the icke wore bettaledede, for

än feijdan giick opå Och att Greffuen for then skyldh motte jnholla hoss them, Therföre ligger alsom største magten opå, atj göre them godh vnderuiszningh, ath the jw för bettaledede wore, öffuer och icke fått, ellies wele the khoma saken jn opå oss om Greffuen therwtijnnan the göre oss vppenbare vrett, Thy ligger eder aller største magten opå, ati kwnde clarlige beuisse atuj för hade redelige bettaledt themm, och hurulunde the bort dulde ij års termin i Rekenskapen for Greffuen, thet wij dog mett god skell bewise kwnne, her vtijnnan warer welberådde och fortencckte, ati icke lathe forbrilla eder Datum vtsupra .

Borgholm den 13 Julii.

Utdrag af utgångna skrivelser.

*Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 211.

Borcholms Ladegardh 13 Julij

Jtem breff for Olaff Törne, ath han må tage eth lodh söloff, mett huar sacköris oxer i Möres landh

Jtem breff for Jöns Larson i Höxrum ath h: n: haffuer giffuit honum frij for Stedzlöre j vij år, och giffue årlige ij mark dansce i landgille

Jtem breff for Anderss Frende, vpå dagxwerken i Egbij och Szandbij .

Kalmar den 23 Julii.*Utdrag af utgångna skrivelser.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 211 v.

Aff Calmarne 23 Julij

Bestellung for Lucas Massaw ath han skall ride ferdig, mett sex sköne hester, gode harnsk och duglige karle, Ther opå skall han haffue ⅴ^o mark ortuger, xxxvj alne engelst iij stycke szårduck

Jtem fougte breff for Niels Hoffuenskell i Nörre mott på Ölandh

Jtem breff for Hans Ernest på Prebendam Nicolai i Calmarne vndantagendis sölfuit, som lydde Prebendam till .

Jtem forleningx breff for Söffuerin Småszwen på Alffwene godz, liggendis wijd gamble Lödisze

Jtem breff for Germund Swenson vpå Heradzretten i Lyszingx herrade i Östergötlandh

Jtem breff for Måns Höck ath v: n: herre haffuer vnth honum frij for skatt, skiutzferdh och all annen stadzens tunge i Szwderköpingh .

Jtem breff for Christoffer Anderson vpå kon:e saker, med hans och hans hustrues Landbor her i riigit .

Jtem fogte breff for Niels Larson vpå Konngeherat

Jtem fougte breff for Jören Scriffuere på Grönskogx ägor .

Jtem fougte breff for Aruedt Vestgöte öffuer Biscopz sakerne på Ölandh Calmarne stadh Nörre och Södre Möre .

Jtem fougte breff for Erick Rumbo vtöffuer Biscopz sakerne i Säffwede Asbolandh Ambijrdh och Strändeherat

Jtem forleningx breff for Måns Nielson, på thenn småskatt som faller i Kumogårdz Län .

Jtem forleningx breff for Biörn Person, på Vesterhaninge sockn

Jtem Heradzretten for Olaff Törne i Norre och Södre Möre

Jtem Heradzretten for Jörenn Scriffuere i Strände-herrade

Jtem fougte breff for Erick Månsson vpa Vpwi-
dinge heret och Östreherat, Ther till herradzretten for
honum vpå Wistaheradhe

Jtem literas Collationis for Daudid Conradj vpå
Prebendam Brynolphi i Schara

Jtem vnte v: n: herre Olaff i Bredinge thet malt
frijt som han giffue pleger for foring, tiil en tiidh

Jtem forsuarelse breff for menige Clerkeriit på
Ölandh

Jtem Heradzretten for Anderss Frende på Röne-
stens herade vpå Ölandh .

Jtem Quittencie for Larens Priitz for v^e gyllene
vngerske, som Clemett Renszell vtuissat Anno 36

Jtem literas Collationis for her Sigfridh Swenonis
vpå Ölm mesta prestegioldh .

Kalmar den 3 Augusti.

Till riksråden hrr Lars Siggesson, Birger Nilsson m. fl. svenska sändebud i Köpenhamn, om underhandlingarna med Lübeckarne och grefve Erik af Hoya, samt om Berend von Melen.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 109 v.

Tiil Her Larens Siggesson Her Birge Nielsonn och the Andre J Köpenhaffnn äre Aff Calmarne 3 Augusti

Wår etc Wij haffue forstått aff the handlinger, i oss senth haffue, huad wtrettet är, både mett the Lub-ske, Greffue Eriich, och Barendh van Mälen, Så tycker oss, ath the vpå alle sidher spare sanningen, ther the platt inthett blyas wijdh, vtan seiya och scriffua, alt huad them teckes, såsom man icke wiste, huru all ting siig forluppinn är, opå huilke scriffter the föge fått haffue the geenszwar som ther rettelige hade höfft siigh, besynnerlige Then Barendh van Mälen, som alder mest liuger och dictar alt thet han foregiffuer, Thy wore behoff ath man rettelige wtryckte hans Legender, och ther the så rettelige foregiffne wore, som behöffdis, och han them bedriffuit hadhe hoppes oss, ath han her effter motte actes for en sliick oppenbare miszdedere som han är, Wij fornimme och wäll Cancelleren och then redenere Andreas Barbij, icke aldelis wele giffue så saken så clarlige före, som behoff görs vm then Barendh van Mhelen, Thy motte i sielffue tenckie till thet, ath Christoffer toge siig thet före, och rettelige describerede hans legender, effter the icke wele then wagh wtt, vthan slå före och göre siig bekymber, ath stoor fare vpå ferdom är, mett honum, for the Furster skyldh han hetz ware befrynthett mett Chur: och Landtgreffuen etc, Szå huar the äre så Christe-

lige Furster, som the beröme siig aff, hoppes oss, ath the icke göre honum stoort bijfall, och öffuerfalle någon herre for hans vretferdige saker, för än the wiste huad hans wederpart sadhe, ther emott kan och well skee, the same Furster, mett tidhen well motte få annet tage ware, Eij heller kunde same Furster bringe her mongh M: folk in, then stundh kon:ge Ma:tt till Dammarch icke annerlunde wille bewise siigh emot oss än, som en godh broder, och Nåbo, Anseendis then swåre tienist, wij honum i thenne forledne feijde giort haffue, mett mindre han wille vnfalle oss, och sittia stilla eller tilstedia themm genom siit landh, huilkit dog wij icke lettelige tro kwnde, Therföre synes oss, att sådant är eij annet än till ath forfare och skrema folk mett vpå thet the tess letteligere skole bekoma theris willie, oss sedan till icke lithen hånnett och spott, Thy acte wij slett inthet inryma honum then articlen vm hans hustrues godz, endog thet en ringa ting drager emott thet han longactelige(!) foregiffuer, och recknar nogott i wederlegning, for then drefflige schade, han så forrettelige bracte oss opå, bringade så mongen Erliig vprictiig karll vm halszen, vngelimpett oss och wort gode rycte, mett stoor Småhett, som en Heijloss böszwict Och ty kwnne wij ingeledis lijdhe höre, eller acte then forredheren, haffuer och så hans hustrv så skentlige bruket szin fånyttige mundh ath stor skandh är om seija, och tij är hennes nog forbråtit, the måge judicera och practicera ther vm huad themm teckis, Therföre käre godemenn, besinner och betencker, och så well emellom eder, vm thet skulle ware gott, ath jnryma honum thet vm hans hustrues godz, liika som han hade rett opå szin sidho och så hengde oss sedhan öffuer all then vnglimpe, han oss öffuerbringat haffuer, Ther wij dog nest gudz hielp äre ärenthriick, och wele beskydde och beskerme wåre äre och redelighet, then stundh

wij halszen beholle, eller woge ther öffuer alt thet gudh oss forgynt haffwer

Och tyckis oss rådeligit ware, atj giffue eder i handell mett Cancelleren M: Johan friisz, vpteckiendis thenne mening for honum atuj äre forstendiget worden hurulunde then Barendh van Mälen haffwer warit i thet möte vppe i Szmalkall ther han skulle haffue handlett mett the Tydzke Furster till ath bewilliga themm till feijde emott oss, Huarfore nw same Barendh flux pucker och präler, menandis ath wij moste alt epter hans pipe dantze, eller han skulle bringe oss någett ondh an etc Huickit theris meningh skulle ware ath the wille sådant bekoma egenom Dammarck, ther kon:e Ma:tt skulle sittia stille wijd, allenast ath the motte få hans nådz skiip, till ath bringe her en hoop folk i landit, och settia her jn hertugen aff Grubbaw, Så huar the Christelige Furster i sådane herremöte, icke annet handle skulle än hurulunde the wille bringa oss nytt herskafft opå hender, och forderffua och foriage oss, Tyckis oss the godhe Furster ther mett fögha formere eller hanthaffue gudz ordh thet wij dog eij lettelige tro kwnne, ath sliick loffue till honum stelles, Dogh ee huru ther vm ginge, atj lichuell thetta bäre fore, huad heller kho: Ma:t till Dammarck kwnde fortröste siig meer gott till for:ne Barendh van Mälenn, huar om trengde, än till oss, heller och vm han haffuer giort honum noger stedz större hielp eller tröst, än wij honum giort haffue, Eller huj och ther vtijnnen handlas skulle, ath han borde kome till szin hustrues godz, kan skee, ath khon: Ma:t (till effwentys) för än thet bleff öffuertaledh och fordragit, emellom the Lubske och honum, ath han tilsagt och loffuit hade Barendh van Mälen ath skole kwnne bekoma allan sin willie her hoss oss, som nw well kan rönas vm så icke til gått är, för än

thet fordragit blef emellom kon: Ma:t och the Lubske, till huilken ändha (som wij haffue sport ath M: Johann Friiss haffde och latiid forlydha) kon: Ma:t till Dam-march icke hade khomit, ther her Bärenth icke så tro-lige och flithliga hade lagt siig i saken Thy kwnne wij well formerkia, ath thet är vrsaken, ath wor sack skall liggia vnder, Tesligis atj holle them fore, huad oss loffuet och til sagt är, aff kon:ge Ma:t till Dammarck, j thenne saker, thå then hamburgerske handling beslutin bleff, både emot the Lubske, och thenne Bärenth van Mälens, Greffue Johans erffuinger, ath hans nådh skulle beflita siig, formidle och fordrage alle saker, till the aldra lideligeste weger som mwegeligit wore, lige som thet gulle sielff hans eijen persone an, ath i them thetta foreholla wele ath the haffue thett i hugkomelsze .

Ath han och så ansee wille then swåre tienist hielp och tröst Wij kon: Ma:tt till Dammarck i thenne feijde giort haffue emott the Lubske, Ther wij dog tilforenne well motte haffue bekomit ath fordrage oss mett thom, ther wij alrede hadhe khomit wår her Fader, Hertugh Magnum i handell mett for:ne the Lubske, så ath thet på then tiidh stodh till ath bekho-mett wår saack till en godh endhe, huar wij icke hade tagit oss thet fore, och lagt opå hiertat, atuj wille stå mett for:ne wår Swåger, och vpsettia hoss honum landh, Lewdhe, liiff och leffnett, mett huad mere gott, gud oss gynth och forlänt hadhe, förra än the Lubske skulle foriage eller fordriffua honum, thet oss hoppes, wij och på skjina lotte, icke vtan drefflig schade, pen-ning och sölffuers spilning ther thett ellies bliffwer rettelige betenckt .

Och therföre huar wij nw, än her till mett skulle jnryma then Bärenth van Mälen hans begeringh, eller och kon:ge Ma:tt thet så for gott ansee wille, ath så skee skulle, äre wij ther meer beszwäret vtinnan, än i

all then schade, wij lidith haffue, liika som honum gâffues rett, then dog aldra slemest och skandligest haffuer mett hâån och småheet forlastett wår äre och godhe rycte, både hon och han, Wij haffue dog ären kiär, och wele then forsuare for then Heijlosze böszwicht, och huar och en, i så lenge gudh vnner oss liffuet och sielan tilsamen, sökie siig huad medell eller weger han will, Gudh är än thå almecktiig, then dog then retferdiig well hielpendis worder, Och thy wille wij heller fordragis mett the Lubske än mett honum, ther thet skee kan, på lijdelige weger .

Ytterligere, som wij fornimme, både aff ederss och Cancellereus scriffuelse, ath Greffue Eriich giffuer siig neplige tilfrijdz, vthan the bådhe, Greffue Johans szonner motte jnkoma, huilkit dog och will bliffue oss beswärligit, ther aff man i framtijden skulle åther formode siigh en hoop partijer, ath the till effwentyrers motte drage en hoop Tydzsker in till siig, och vpweckia så vbestondh mott oss, eller wore epterkomende, dog opå thet, all ting motte tage en gode endhe, kwndhe wij än lidhe, ath then ene kome her jn, till siith modherlige arff, Men lichuell mett godh beskeijdh vnder Greffuens och kon:re Matz till Dammark forsegligh, så ath han siig erlige och trolige, emott oss, riigit och wore epterkomende bewijse schulle, och icke vpbringa nogett argt i någen motte, Vtan ath han siig till frede stelle skulle, mett siit Moderlige arff och ath thet bleffue oss hemstelt, vm han, mett någen ytterligere hielp skulle besörgdh warde, till tess wij finge see, huar till han skickeliig wore, och tiena kunde, sedhen wilde wij så skicke oss emott honum, som tilbörliig wore, liika som han oss aff blodz forwantnis när åkomen wåre, och som han ther emott oss någen hedher, äre, och tack, och tienist igen beuiste Men then annen Broderenn motte bliffue besörgdh i Graffueskaffthet, och huicken

theris part meer wore, ath thet thå bleffue then annen wederlagt, så ath the både finge like skell, ath han och så bleffue well forszekrett och forwaret, ath han bleffue erlige forsörgd i Graffueskafftet, aff thet honum mett rette tilfulle ath man och wiste, huad thet wore epter theris fader, moder etc Ther han och icke ther giffuer sigh till frijdz mett, wtan will till ordhe mett oss, må wij thet dog well lidha, vm man ellies betröster eller formoder något gott aff honum Ath i vpå alle sidher wacte eder ati icke bliffue forhaffede i nogne handlinger, mett någon vforstendige ordh mett någon fortect menningh .

Huad ytterligere wor meningh är warde i fornimendis i thet ene breff, wij Cancelleren tilscriffuit haffue, thett wij dog icke wille sendhe honum besegldh, mett minne wij wiste, om the wille tage siig saken rettelige fore emott Bärenth van Mälen, så ati först besåge thet öffuer, och sedan anthwordett honum, huar han, och then Redenere wele haffuet rettelige före Datum vtsupra .

Borgholm den 3 Augusti.

Till danske riksmarsken Tyge Krabbe om svenske undersåtars gods i Danmark, m. m.

Riks-Registr. G, 1586—1539, fol. 113.

Tiil her Tyge Krabbe om thet Swenske godts Aff Borcholms Ladegårdh 23 Augusti

Wår synnerlig gunst tilforenne etc Käre her Tyge, Wij haffue forstått the skarpe swar, i giffuit haffue the godemenn som nw i Halmstade äre vpå wore och Swerigis Adels wegna, om thet Swenske godz, vdiij the jnsager i formene eder, ath haffue, i the forplictelse, ther i så hårdt opå stå weliendis ther mett ath be-

flecke och beszmitte, först then framlidhne Adell, och ther nest alle Swenske mendz heder och äre, Så forhoppes oss (nest gudz hielp) ati, eller någon man, thet alriig wette, eller schole, mett någon Christelig skeell, eller rett ath bestå, J wette thett well sielffue, om i thet ellies wette wele, Ath thet är ingen bruch eller sedwane, i någott konnung Rige, ath giffue szådane forplictigh wtt, vpå hulskap eller manskap, ther någon herre eller konnungh, hyllet eller Crönt worder, vtan thet skeer egenom trång och trengszill, Jcke finne wij heller, thet någerstedz scriffuit vdij thenne wor Swenske lagh, ath sådana bruch någon tiid, vdij Swerige warit haffwer (endog) kon: Hans kom jn i riigit mett dagtingen, Therföre kan man well betenckie, ath sådane handell är skeedt sedan kho: Hans är worden rigit mechtiigh och haffuer fått rigit jndh, och haffuer thå well bekomett, huad han begeret haffuer, Är her och grant bemerkendis huad tro och loffue for:ne ko: Hans satte till Swenske men, all then stundh han tog en sådane forplictelse, thet lather siig well forstå, huad han them aff hiertet menthe, Thå är och witterligit, ath sedan kho: Hans kom till Swerige, bleff icke lithet practiceret epter Gamble her Stens Sture (salig i hugkomilse) liiff och welferdt, och icke alenast epter hans, Vtan epter menige Swerigis Adels fortryckelse, satte thom offwer huffwodet fremande Regenter, och hade actedt ath forderffue them i grunden, som hans Szon G: kho: Christiern och latt well vpå skine, när han kom till Regimentit, huad fadren i szinnet hade, Then ther och tilsagde Swenske men, för än han fick Stocholms stadt jnd, mygit gott, mett szin egin breff och segell, vnder Dammarkis rådz Jncigle, som i och well wette, huru then handell siigh forlop, Och huru szame breff bleffue Swenske men holdne, Thet haffue wij sedan welfornummett, Szå ath huar man skulle mygit argu-

mentere om sådane breff och segell, som vtgiffues i sliigh handell (kwnde well skeep) ath bristen funnes jw så stoor opå then andra sidhon szom vpå thenne .

Jtem för än konung Hans, någen tiidh, kom her jn i riigit forszeglede han Gamble her Steen alt Finlandh, mett någre slott och läni i Sverige i hans liiffztiidh, och wart honum dog inthet hollit, och hade han actedt giortt hans liiffztiidh så kortt, ath szame forläning hade honum till lithen frome warit, Endog (gudj tess loff) thet icke skedde, som thet ganske när war, Så epter han, och flere godemen i riigit foruiste siig platt ingen forsecherhett till theris liiff, Thy tycktes them tryggere ware, ath miste godz och ägedelor, än liffuett, epter liffuett är en falke, Och är thet clart, att huar kho: Hans hade warit them en gunstig herre, som the wisselige formodde siig, thå hade the vtan tuill beuisth siig ther emott som trogne vnder-szåter, Men epter the fornumme thet galt thom om liiff och welfardt, Therföre motte the söke siit beste, epter gammalt ordt (Nott Brieth Isern)

Jtem som i och foregiffue, ath the Swenske wore stempde till Calmarne, ath stå kho: hans till rette, i någon Tyske Furstis sendningebudtz närwaren, etc Endog thet war mygit bettere, ath thet icke skedde, Så stelle wij then saach jn till all Christelig och Högforstondig erkentnis om the tess plictuge wore, ath stå tiil rette jn for theris fiender, The hade icke alenast rådth, ath döma theris godz i frän, Vthan jemuell liffuett mett, thet war vthann tuiffuell fulkompneligen theris ackt och meningh,

Käre her Tyke wilde wij gerne wette, hwij, eller for huad orsaker skull, i fore icke till Greffue Cristoffer till Köpenhaffnn szedan i bleffue hans fiendh, thenn tiidh han stempde eder szå offte, och i thå forsåthe hans stempningar, Så kwnne wij well tenckie, ath ther man icke forwett siig säker om liiff och welfartt, (en-

dogh han finge hundret stempningar) far man icke gerne i fiende hender, Jeke kwnne wij tro, atj therföre wele haffue ederss arff och eigendom i Dammarch forbrutit Endog i lydde icke hans stempningar .

Therföre Käre her Tyge, Tycktis oss gott ware, ati och flere godemen wille rette eder sielffue, i thenne sack, och icke göre eder så monge argument, om thet i sielffue wette och beszinne kwnne retuiszen metgiffuer, vthan heller så betastett, att huar och en motte khome till thet han haffuer rett till vppå beggie parterne

Tesligist ati och betenckie och ansee wille then store och margfollelige tienisth, som wij och menige Swerigis rigis Adell, eder och Dammarkx rige och tess jnwänere, vdij thenne forledne feijde, giordh och beuist haffue, Therwtoffuer misth mong Erliig godh man, i thet forhoop, ath for:de weluillighet skulle better anseedt warde, icke mett någon skarp retgong, om same godz, vthan vpå thet, ath Rigerne motte khome vtij en godh enighet, vpå alle sidor, som wij fulleligen formodt hade Datum vtsupra .

Borgholm den 23 Augusti.

Till hr Holger Karlsson, m. fl. riksråd, sändebud till mötet med de danske fullmäktige i Halmstad, om Danskarnes orättfärdiga framställningar angående Svenskars gods i Danmark.

Riks-Registr. G, 1536—1537, fol. 115.

Till Her Holger Karlsonn och Flere aff Riigis Rätt Forsamblade J Halmstade Datum vt supra [Aff Borcholms Ladegårdh 23 Augusti]

Wår synnerlig gunst etc Käre godemen Wij haffue grannelige forstått the swar, her Tyke Krabbe haffuer giffuitt i från siig, om thet Swenske godz, etc Menandis ath thet forbrutidh och forfallet war, then tiidh

wore framledhne forelder(!) wedersaket och vpsade thet hulskap och manskap the tilsagt hade Kho: Hans mett theris forplictig etc Och egenom same forplictelse, will han forkrenckia och besmitte oss och Swenske men, till heder och äre, Endog (nest then alzmectigiste gudz hielp) han eller jngen man, thet någen tiidh, skall ath beuisze, vthan må ther om tage siig om näszen, och ranszake hem till siit, Szå wette i godemen well, som wij och ther om offte tilforenne eder myntlig wor meningh vnderuisth haffue, ther i och motte haffue skarpere och hårdere sware till, än som nw skeedt är, Synnerlige befalte wij ether opå Stechborg, then tiidh i wore begerende edertt affskeijdh, Dhå wette i well sielffue huad wij dhå, på then tiidh swarede eder, och huad wij gåffue ether for rådt, i then motten, (vm i ellies icke haffue thom forgetiidh) och kwnne wij nw inthet annet bemerke, än i äre alt for blödige vtij eder swar, Och forundrer oss ganske storlige, huij i lathe så skreme eder, synnerlige mett the breff, the haffue framburit och icke skarpere swaret emott theris framsethninger än som i vpå skine lathet haffue i eder scriffuelse etc Så effter i än nw tess bettere måge begripe kunne huad wij eder tilforenne sagt och rådt haffue, sende wij eder nw her jnnelyct en Copie aff thet breff som wij her Tyke Krabbe tilscreffuit haffue, Och må i ranszake same Copie vtöffuer, och see huad swar eder hade bortt swaret honum, Och kwnne wij her till inthet mere til göre, vtan wele i lathe eder ther mett affuise ther råde i före, Men oss tycktis thet gott ware, ati wilde icke ware så mygit blödig emot them, fortij the merke thet mere for narrerij än for wisdom, Wele i miste edert godz ther i Dammarch, ther råde i före, Men wort wele wij forszuare thet beste wij kwnne Datum vpå Borcholms Ladegårdh vtsupra .

(Borgholm den 23 Augusti—6 Sept.?)

*Till nio härader i Västergötland om utgörande af dags-
verken till Elfsborgs slotts förbättring.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 115 v.

Till tesse epter:ne heradhe i Västergötlandh, Ridweg, Åseheret, Gieszene, Weenherat, Frökensherat, Vilskerherat, Gudemsheret, Walleherat och Kindeheret, ath huar gör iiij dagxwerke, ij i winter, och ij i nest:dis sommer till Elffzborgx slottz bygningh .

Kalmar den 6 September.

Qvittobref för Niels Vernekeson och Hans Vernekeson.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 116.

Qvittencie for Niels verneckson . och Hans werneckeson . for then skuldt the Bettalet haffue vor Nadigiste herre . for the iij lester ij tunnor Smör, Datum Cal:[marna] 6 Sep:

Wij Gustaff mett gudz nådhe etc Göre witterligit och Bekennes mett thette wort Qvittencie breff, ath tesse breffuiszere, wore tro tijänere, Niels Wernecksson, och Hans Werchnessonn, salige Peder Swenskes Bröder, haffue till fyllest bettalet oss for the iij lester ij tunnor szmör, som Wlriick van Redhen vndfick aff oss, Anno etc 33, Ther for:ne Peder Swenske war oss godh fore, Och är i Summann som the bettalet haffue Först xlvij fulwictige renske gyllene, Jtem xlvij vuctige rensk gyllene, som woge ringere än the andre till iij march ortuger Jtem xvj vngerske gyllene Och en Frans Crona om iij march ortuger, Och ther till iij^e march ortuger Och bettaledis oss tunne szmör for xvij march ortuger Huilken for:ne Summa, både i gull och peninga, wij

bekenne oss vndfongit haffue till gode nöije Giffuendis for:ne Niels och hans broder Hans, och theris erffuinger, quitt frij lediig och löss, for alt yttermere tiltall eller nåmaningh for oss, wore erffuinger, eller epterkomende i någon motte Tess till wisso lathe wij .

Kalmar den 10 September.

Häradshöfdinge bref för Anders Olsson på Runstens härad på Öland.

Efter en afskrift i Riks-Archivet, troligen från senare hälften af 1500-talet, ur en liten hophäftad samling af handlingar rörande Anders Olofsson Frende, 1523—1554.

Wij Gustaff medh Gudz Nådhe, Swerigis, Göthes och Wendes etc Konungh, Göre wetterligit Att wij aff vår synnerligh gunst och nådhe hafwe vndt och för-länth, Och nu medh thette vårt öpne breff vnne och för-lhåne Oss Elskeligh Anders Olsson Häredtzrättenn vdi Rönesteens häredt på Ölandh ahuseendes then longhe tro tieniste, han oss bewist och giordt hafwer, Och än yttermere här effter bewise mhå och göre skall, Hwar-före biudhe wij eder Dannemänn alle som byggie och boo vdi for:ne Rönestens häradhe, at i ahnamme för:ne Anders Olsson för eders rätte häredtzhöffdinghe, Swarendes honom och ingen Annen till all thenn Deel i eders rätte häredtzhöffdinghe plichtuge äre vtt att göre, Han skall och ther emot holle idher alla fattighe och Rike wijdh Lagh och Rätt, som han thet för Gudh och oss ahnsware will, Datum på vårt Slott Calmar then 10 Septembris Anno etc 37 . Vnder vårt Signete .

(Borgholms) ladugård den 19 September.*Utdrag af utgångna skrivelser.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 212 v.

Aff Ladegårdenn 19 Septembris

Jtem forleningx breff for Gabriell Christerson på Konnungzforingen, i thetta år, i Börstille sockn och the andre sockner, som Tordh Person i forleningh hafft haffwer .

Jtem Heradzretten for Erick Manson Vpwidingerat

Jtem Heradzretten for Germundh Swenson i Östherat

Jtem Heradzretten for Olaff Hakonson i Konungeherat

Jtem breff for Raguall Jönsson på Konnungz Fordringen i thetta år iblandh the skattebönder som boo på Hiszingen

Jtem forleningx[breff] for Christoffer Anderszon vpå en gård benempd Lomerijdh ligger wiid hans gårdh i Gieszene Renter ij pundh szmör, annet Cronon och annet kirkian

Jtem breff for Hans Norbij ath v: n: herre will giffua honum xl mark ortuger vpå huar hest och karll och vj alne engelst, och skall han haffue gode rustninger och sköne hester

Jtem fougte breff for Matz Påffue på Södre mott på Ölandh

Jtem öpit breff for Aruedh Vestgöte ath hann skall kennes wijd alle the Clöster Landbor som liggendis äre vpå Ölandh

Jtem Quittencie for her Knutt Anderson på iiij^o
march ortuger som han plictiig war Anderss Hanson

Borgholm den 28 September.

*Konung Gustafs svar på konung Christians i Danmark
gjorda framställningar genom hr Axel Bragde.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 117. — Hr Axel Bragdes instruction är upptagen bland bilagorna.

Swar vpå the muntlige werff och ärender
som kon: May:t tiil Dammarch haffwer nw lathet
andrage och foregiffua kon: Högmechtighet tiil
Swerige genom hans nåds tro Mann och Rätt Erliig
Wälbyrdigh mann och Strengte Rittere her Axell
Bragde

Först som kon:ge högmechtighet tiil Dammarch be-
gerer wette kho: Ma:t tiil Swerige szinne och mening,
vm then forstrecht Summa sölff, och peninga, vm hans
kho: Ma:t wille lathe same Summe vpå någre synnerlige
tider och terminer, khoma tiil eth vpslag .

Ther tiil swarer kho: Ma:t tiil Swe: ath kho: Ma:t
tiil Dammarch haffuer tilforenne, vtan twill, well forstått
hans kho: Ma:t szinne och meningh i then motten, Och
hade forthenskuldh hans kho: Ma:t forseet siig, thet skulle
icke anners, än vtij then beste mening formercht och
tesligiste effterfölgt bliffuit, Så haffuer kho: Ma:t tiil
Swerige dog icke warith tess szinnes, eller stått szå
hart epter någon synnerliig renthe, Wthan wille fast
heller khoma tiil szin wtenthe redhelige huffwodt
Summa igen, Och effter tij, thett haffwer warith kho:
hög:et tiil Dammarch, tiil thenne tidh endels vlegligit
ath wtrette och betale sådane summe, Szå will dog
kho: Ma:t tiil Swerige, vtaff en wenlig och god mening,
siig tilbudhin haffue, then forslagne renthe ath falle
lathe, (så som hans nåde her tiil tidz icke heller någon

dell aff szame renthe wille vpbera lathe) Och then rette huffwodh summan, nemplige xxv^m j^c golt gyllene vppå någre terminer till betalendis och synnerlige jiiij samfelte år, Szå ath huart år motte betaledh bliffue vj^m iij^c xxv golt gyllene Till så lenge ath summan bliffuer till fyllest betaledh, Huilkit kho: Ma:t till Dammarch fast drägeligere är, än then forslagne renthe årligen vtrette och betale, huilkin renthe :h: ko: Ma:t sedan i then motten bruge kan, till en hielp vtij szame geldz betalningh, Och fortröster siig kho: Ma:t till Sverige gantzligen, ath kho: Ma:t till Dammarch warderszådane wenligh tilbudh vtij tack och godhe nöije ath anname Tesligiste och wbesweret ware, ath giffue ther wtöffuer eth scrifftligit beuissz mett breff och szegell, och skicke thet ko: Ma:t till Sverige mett thet aller forderligiste tilhender, Huar och kho: Ma:t till Dammarch heller will forrenthe then forbenempde ganske Summa, och göre ther vpå en sliig forschriffning mett breff och szegell, som kho: Ma:t till Sverige tilforrenne haffwer schrifftligen eskiett och begeret aff kho: Ma:t till Dammarch, Dhå kan thet kho: Ma:t tiil Sverige och well lidhe, och will thet haffue hemstelt tiil kho: Ma:t till Dammarch egith behagh .

Ther nesth, så mygit som belanger thet Forbundh, tesse trenne Konunge Riger emellom, ther haffuer kho: Ma:t tiil Sverige tilforenne och tilscriffuit kho: Ma:t till Dammarch, siit szinne och mening vm Och actar thet therföre thet wille jw ware tilbörlligit, ath sådant forbundh icke alenast vtaff kho: Ma:t till Dammarch, approberas eller Ratificeras (så som och skeedt är) Vtan ath hans kho: Ma:t siig jemuell, och vdij egen persone ther till forplictet, Effter som thenne metföljende artichell jneholler, huilken nw (till en j hugkomelse) kon: Ma:t tiil Dammarch tilhånde sendis, Om nw szame forbundh, wijdere och yttermere, skulle forpenat bliffue (effter thet är wijd Christeligen tro, åre och

redelighet, vpå alle sider beuilliget och samtyckt vbrodt-
ligen ath hollas) dhett will kho: Ma:t till Sverige stelt
haffue till högbemelte kho: Ma:tz till Dammarchz egen
godtycke och behag, mett szådane Erbedungh ath hoss
kho: Ma:t till Sverige i then motten skall jngen man-
gell befunden bliffue, breff och segell, ther vpå mett
thet furste wp ath retthe .

Som Kho: Ma:t till Dammarch och seer for gott an
ath kho: Ma:t till Sverige siig wille ingiffua vdiij For-
bunthenussz mett the Ewangeliske Chur: och Furster
herrer och Städer, mett erbedung, att ware hans kho:
Ma:t ther till foderliig och behielpelig, for huilkit Kho:
Ma:t till Swe: vpå thet aller fliteligiste betacker Kho:
Ma:t till Dammarch, och will thet altiindh gerne forskulle,
och fortiene Och will kho: Ma:t till Sverige icke heller
fordolt haffue, ath h: kho: Ma:t (vpå thet beramede
Concilij wegna till Mantua) vtaff Högborne Furster
Churfursten aff Sachsenn, och Landtgraffuen aff Hesszen,
haffwer besögt warit schriffiligen Huilkit h. kho: Ma:t
vdij then motten och beantwordett haffwer, Dhett h:
Kho: Ma:t forhoppas, ath same Högborner(!) Furster skulle
haffue ther ett gott behag vtinnan Hwar nw szaken
khome skulle vdiij någen forhandling vpå någre widere
articler, Szå will H: Kho: Ma:t siig vdiij then motten
szå bewise, ath hoss hans kho: Ma:t (vdij alt thet som
then helge Christelige tro och sanne Ewangeliske Lære
till beskydning och hanthabung khoma och tilwexe
kan) skall nesth gudz hielp ingen mangell befunnen
warde, Dog szå när Kho: Ma:t till Sverige bliffuer for-
stendiget j hurudane motte Kho: Ma:t till Dammarck
siig vdiij szame Forbundh jnlater eller vpå huad Con-
ditionn, Kho: Ma:t till Sverige ther vtinnan motte in-
stadt bliffue, sedan will kho: Ma:t till Sverige widere
epter all tilbörlichkeit, siig gott wilie fornimme lathe,
kerligen och gerne begerendis ath Kho: Ma:t till Dam-

marck will vdi j then och all annen motte rame Kho: Ma:tz till Sverige beste, som hans Kho: högmectighett och så som till szin käre Swåger och broder gantzligen forseer siig till, och will thet altiindh kerligen, och gerne ath forskulle Datum vpå Borcholms Ladegårdh 28 Septembris Anno etc 37

(Borgholm den 28 September?)

Konung Gustafs svar på de framställningar, som konung Christian af Danmark gjort genom de svenska sändebuden i Köpenhamn.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 119.

Swar vpå the werff som Kon:e May:t till Danmark haffwer befalett the Swenske sendebudt J Köpenhaffn J thett szeneste Abskeydt ath Andraga Kon: Ma:t till Suerige

Först, som Kho:e Ma:t till Dammarch haffwer andrage latiidt, ath hans riigis vndersäter, mett en ny och owanliig Tull vdi j Nijlödise, skulle beswärede bliffue, etc Huilkit Kho: Ma:t till Sverige, hoss Seffuerin Kiill, hans nådz embetsman på Elffzborgh, haffuer latiit bespörie, Och haffuer szaken i then motten siig szå, Ath effter then sedwane, som her i Riigit brugis, Ath alle fremmende köpmen, och tesligiste Riigisins Jubyg-gere, som icke huszägande äre i stederne göre alle tull, Och dher effter haffuer forbe:de Söffuerin Kiill tagit Tullen aff Kho: Ma:tz vndersäter till Dammarch Om then Tull är någett stiftuere än then gamble Tull, som the Danske tilforenne äre wane wtgiffue thett vett man nw icke, Dog ee huru ther om är, haffwer Kho: Ma:t till Swe: befaledt forbe:de hans nådz Befalningxman, ath han icke skall tage, vtaff Dammarch jnbyggere, någon större Tull, än som the tilforenne aff gammall tiidh haffue warith wane, att giffue ther i Lödisse

Till thett annet, om then gamble och pleglige Tull wijdh Bahuss, ath then skulle aff the Swenske, med forss och tross, afflagdh och affkortat bliffue

Ther swares szâ till, ath fordom, när gamble Lödissse besittid war, och dess jnbyggeris seglas, vtij oppenbare szion, begaff siig mest om Bahuss, dhå gâffue och same gamble Lödissö borgere Tullen wtt wijd Bahuss, Och effter same gamble Lödissö är nw öde lagt, och sådana seglas vm Bahuss icke så brukas som tilforenne, så kan och Tullen icke heller ther wtlagdt bliffue, Dhet sådane Tull schulle nw leggies jn opå the Nylödisse borgere, som anthen ringe eller inthet seglass bruke om Bahuss, ther till forseer siig Kho: Ma:t till Swerige, ath the äre vforplicatede till, The aff Nylödisse haffue icke heller nägen tiidh giffuit wtt sådane Tull, Men när the segla Westwart, och theris seglas faller siig vm Bahuss, Dhå haffuer sådane tull vnekan-dis vtgiffuin warit, Widere ath göre äre the vforpligtige .

Till thett Tridie som Khon: Ma:t till Dammarck haffuer och lathett föregiffua, ath hans khon: Ma:t:z vndersäter vtij Wardbergh, Halmstade och annerstedis, wijdh landemerkit, haffue beclage siig, att khon: Ma:t till Swerige skulle haffue giort hoss szine Landzsäter, wijd grenszen forbudh, ath the ingen handling, eller hanthering, mett forbe:de städer, haffue schulle, Szâ kan thet icke mett nägen skell beuises, ath kho: Ma:t till Swe: haffuer giort nagett synnerligit Forbudh j then motten, Men the Wardbergx borgere haffue vtij thenne framledhne fegde, så skickett siig emott szame Khon: Ma:t:z vndersäter till Swe: mett mordh Roff monge fånyttige ordh och annen motwillighet, ath the äre szame Wardbergx borgere ganske ringe benegne, Forthen-skul bliffuer ther och tileffuentijrs ringe ting her aff riigit tilfört Huilkit Khon: M:t till Swe: icke bedrä

kan, Jcke kan hans Khon: M:t heller nöde eller twinge sine vnderszåter ath före theris warur tiit eller annerstedz, effter the wette best sielffue, huar the kwnne forbytedh thom till thet beste nytte och profict, Dog huar hans Khon: M:tz vndersåter och the Wardbergx borgere, siig i then motten fordrage kunne, ath bruge theris handell tilszamens effter szom gammalt och fortt warith haffuer, Dhå kan Khon: M:t till Swe: well lidhe, ath så skeer, mett szå skell, ath the icke sielffue her effter forbrytet, mett olagliigh handell och köpenskap, eller och vtij någen annen motte

Till thet Fierde, Szå mygit som belanger her Tyke Krabbes och flere godemendz godtz, vtij Dammarch, som vtöffuer then vprettede Recess vtij Malmö, schulle thom her i Riget forholdne ware etc

Ther swares så till, ath Khon: Ma:t till Swe: well lidhe kwnne, ath the godemen motte kome till theris godz Dog beclage siig hans nådz godemen aff Adellen her i riigit Ath the godz och eijendom, vtij Dammarch som the haffue rett och skell till, bliffuer thom icke minne, än ganssz vtilibörligen, forholdne Och än dog, same godemen forthenskull, med stoor möde kosth och taringh, haffue nw besöckt thet möte vdij Halmstede, haffue the dog ther inthet fructbarligit beskaffet, Jcke heller fått någen then dell igen ther the haffue hafft rett till, som same then Swenske Adell siig thet vtuiiffendis forseet hade, Dhet skall dog gud kenne, ath khon: Ma:t till Swerige såge helst dhet ath huar och en, så well the Danske som the Swenske, och twertt om, motte kome till then dell the haffue rett och skell till, på thet ath wenskap och enighet vpå alle sider tess fastere motte befestiget bliffue Vm huilkit Khon: Ma:t till Swe: vpå thet fliteligiste beder, ath Khon: Ma:t till Dam:k will ther ware forderliig och behielpeliig vtinnan Vpå thenne siden skall nest gudz hielp, ingen

mangell i then motten, befunnen bliffue, när alt annet må khoma till rette, som thet siig böör .

Borgholm den 1 October.

Till danska riksråden Axel Bragde och Axel Ugerup samt Mauritz Olsson, besvär deröfver att, i strid med ingångna tractater mellan rikena, svenske förbrytare, och särskildt en Jon Andersson, strafflöse få vistas på danska området, i stället för att fängslas och utlemnas.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 121.

Thenne epter:ne mening screffs tiil Her Axell Bragde Her Axell Vgrup och Mauritz Olson Aff Borholm Prima Octobris*)

Wår synnerlig gunst altiidh tilforenne etc Käre :N: Effter thet Forbundh och Confederatie, som tesse trenne Konunge riger emellom, vprett, beleffuat, och szamtyckt är, Forundrar oss icke lithet, ath same Forbundh, vdi j någre tess bescreffne articler endels hoss en partt ther wtt mett Landemerkit, så ringe acktedt bliffuer, Och nemplige i thet stycke, Ath huilken vtij thet ene rige bedriffuit haffuer någon skalkhett, mett roff, mordh, eller andre vchristelige och verlige stycker, och forthensskull gåffue flucten jn vdi thet annet rige etc, Schulle ther for ingen dell huste hegnede, eller vppeholdne bliffue, vthann antastis, forwaris och fenglige skickis tiit jn igen, som the sådana vchristelige stycker bedriffuit hade, Så är thet eder och vtan tuill käre :N: well witterligit, hurulunde en fortuiflett skalk, her aff Södre Möre wijdh namn Jonn Anderszon, mett någre flere, vtaff hans partij, wijd pass for ij år sedan, forrethlige och morderlige bringede en wor fougte vm halzzen, Och nw sedan, haffuer han giffuit fluctenn jn vdi j

*) Bredvid öfverskriften står: mutatis mutandis.

ethers län i Bleckingen Ther han haffuer bekomit vtaff ethers fougte legde, så ath han bliffuer ther hoss szine sleckt och wenner huszet hegnet och vppehollin Och emellom åth, går han, och hans szelskap, hiit jn om landemerkit, och bedriffuer her all then skalkhett, med roff och mordh som han kan, och när han fornimmer, någon far epter honum Thå giffuer han siig strax jn vdiij her Mauritz Olszons eller edre forleninger igen, ther haffuer han frijdh och sicherhett, Så haffuer och for:ne Jonn Anderson och hans selskap, nw för få dager warit her jnne vdiij Södre herrade, och slagit ther en wor vnderszåte och tienere i hiell, Matz Moge benempdh, huess fader for:ne Jonn Anderszonn tilforenne bragte om halszen, Så kwnne i well sielffue tenckie, ath slige vchristelige handlinger står oss icke well till ath lidhe, Huarföre begere wij gerne, ati wele så beskaffet ath for:ne Jon Anderson, och hans partij icke motte bliffue ther huszede, hegnede eller med widere legde vppeholdne bliffue, vtan ati wille lathe tage thom wiidh halzzen, och sende thom wore Befalningxmen, her vtij Calmarne Län tilhender, thet wele wij altiidh gerne, vdiij lige motte med eder forskulle, huar thet icke så skeer, dhå kenne gudh ath same forbundh icke bliffuer fultgiort, som thet siig bordhe Begere wij gerne eth offorsumeligit och enkende swar her opå igen, huar wij oss epter rette eller tilforlathe schole Gudh Befalendis

Öland den 11 October.

Till churfursten Johan Fredrik af Sachsen och landtgreffen Philip af Hessen om det af påfven utlysta kyrkomötet i Mantua, m. m.

Efter en afskrift i v. Engeströmska samlingen i Kongl. Bibliotheket, vol. »Familia Gustaviana», in fol., jemnförd med en senare afskrift i Riks-Archivet, »Presteståndets Archiv, J. 1.» — Brevet utgör svar på samme furstars bref till kon. Gustaf af den 26 Mars.

Von Gottes gnaden Wir Gustav zu Schweden vnd der Gotten König etc Entbiethen den hochgebornen Fürsten herren Johan Frederich hertzen zu Sachsen, des heiligen Römischen Reichs Ertz Marschall und Churfursten Lantgrauen zu Duringen, vnd Marggraven zu Meissen und herrn Philip Lantgrawen zu Hessen, grauen zu Katzenellenbogen zu Diez, Ziegenhain vnd Nidda samt andern fürsten und stenden der Christlichen Religion Mittverwandten, unszer freundlichen dienst mit vermogen alles guten zuvor Freundlichen Neben hern Swager vnd gute Freunde welcher gestalt Pabst Paulus des nahmens der dritte ein gemein Concilium gegen Mantua in Italien zu halten ausskundiget Euer Liebe auch darauf von dem allerdurchl:sten Grossmechtigsten Fürsten vnd herrn hern Karll dem fünfften Römischen Keyser dasselbe zu besuchen erfordert, haben wir auss Ew. Ld. Schrifften vnd darbey übersenten druck, nach der lenge vermerkt vnd mogen vns Ew. Ld. in wahrheit glauben, dass wir derselbigen anzeig vnd bekantnuss (der wir hiebevorn auch etlicher masse verstendiget) und insonderheit dass Sie der gantzen Christenheit zum besten uber der lere unssers heylandz Christi, so hefftig trewlich vnd vleissig halten, besonders freude vnd grossen gefallen tragen und dass wir auch nicht weniger als Eu: Lde selbst geneigt solcher Evangelischer lehre, so fern uns Gott der allmechtige gnade verleihet, anhengig zu sein und bleiben,

darvon uns auch, (ob gott will) wedder Pabst noch niemand ab[wenden]*) noch bewegen soll. Wnd im fall ob er sich mit seinen verpflichtern etwas darentgegen fürzunehmen understehen würde, so wollen wir solchs neben Eu: Ld. mit leib und guth unsers höchsten vermögens treulich helffen abwenden, wnd vmb nicht anders dann wass einem Christlichem Konige geziemeth vm aller gebür zu erzeigen wissen. Welches wier Euren Liebden hinwieder freuntlicher meynung nicht möchten verhalten vnd wormit wir E. L. zu samt und besondern viel freuntlicher angenehmer und begerlicher(?) dienst zu erzeigen wusten, dass wollen wir allzeit bereit und gutwillig erfunden werden, datum vff unser Oilandt bey Kalmare donnerstags am 11 Octobris anno Domini M. D. xxxvij: mo

Öfrehamn den 16 October.

Till innebyggarne i Kalmar län om utgörande af skatterna på bestämda tider.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 122.

Tiil Calmarne Länn om theris Ärliga Skatt
Aff Öffre Hampnn 16 Octo:

Wij Gustaff etc Helse eder oss Elskelige tro Dan-nemen alle Crononnes skatskylloge bönder, som byggia och boo vdij menige Calmarne Län, Ewinnerlige mett gudt etc Käre wenner, Som eder allom vtan tuill, well witterligit är, huru vskickeligen nw en long tiidh, ther vdij Calmarne Län haffwer tilgått, ock besynnerlige mett Crononnes årlige skatt och landgille, huilkin aldrig vtij rettan tiidh, eller vdij en hoop haffwer till Slottet framfördt bliffuin, vtan thå thett ene och thå thet annet, vnderstundom en marck szmör vnder stundom ij eller flere, Jtem en skeppa malt, ij eller iij ock så

*) Lucka i begge afskrifterna.

hwart effter annet, så at thet alriig haffwer komit jn i rettan tiidh, eller till lige, och forthenskull haffuer man icke heller kwnnet holle ther opå någon beskedelig rekenskap, eller wiss renthe, etc Szå kwnne wtj vdijs sanning icke heller annet tro, eller beszinne, än ath szame vskickelige jnförszl är och haffwer warit eder sielffue, så well som Crononne till stoor schada, när i Dannemen ellies wele sielffue rett öff[uer]wäge och behierte saken, Szå kenne gudt wij såge gerne, ath thet motte kome vdijs eth bättre lagh, met same ederss årlige schatt, Och therfore haffue wij så mett the godemen aff wortt elskelige Riigisins rådt, som her hoss oss tilstede äre, så wtöffuer ens warit, ath effter thenne dag skall skatten icke så skringom till slottet jnfördt bliffue, som her till skeedt är, vtan vpå synnerlige och benempde tider om årett, Som Sommorskatten all i sender, aff huart herrade, om Sancte Larense tiid, Jtem Penninge skatten, vm Walburgmesse tiidh, Maltskatten eller kornskatten om Sancte Thomesse tiidh, effter som Swerigis lag ther om vtuse och sedan så hwart effter annet, Och må i Dannemen ther fast forlate eder till, ath wij wele thetta så giortt och hollit haffue, Wij haffue och befaledt wore fougter ther i Calmarne Län, Tesligiste wor Slotzscriffuere vpå slottet, at han eller the, icke skall vpbera nogen dell aff skatten, mett minne han komber tilhopa jn effter som for:uit står Samelunde är wor willie atj her effter skole göre gott rensatt malt wtt i eders skatt eller och gott korn, thet man well melta kan, i then stadt Och biude wij her mett alle Lenszmen och fierdingxmen i for:ne Calmarne Län, ath the aldelis rette siig her effter, latendis skatten, huar aff siit Lensmandzdöme, all opå en tiidh, och vdijs en hoop, koma fram till Slotthet, så frampt the wele wnuike wor ogunste Tesligiste biude wij och strenge- lige wor fougter och Befalningxmen ther i Länet, ath

the haffue ther eth nöge vpseende opå wijd same wor
ogunste Datum vtsupra

Stegeborg den 25 October.

*Till hr Axel Ugerup om de i Blekinge skyddade svenske
missdådare.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 123.

Tiil her Axell Vgrup Aff Steckburgh 25
Octobris

Wår synnerlig gunst etc Käre her Axell, Wij haffue
fått ederss scrifftelige swar, mett thenne eders swen
Peder Scriffuere, opå thet breff, wij eder tilhonde
schickede j frå Calmarne Och haffue wij ther vtaff for-
ståt ederss enths skullinger vm then Joen Anderson, och
hans partij etc Szå är thet dog lichuell, vdi sanningen,
ath honum ther sådane legde tillathin bleff, vdi huad
ackt thet skedde, må gudh wette, Tuiler oss dog in-
thet, ath vdi thet Bleckungh finnes än nw en skalke-
hoop, the ther fast heller såge wor käre Swågers ko:
Ma:tz till Dammareck, och wor schade och forderff, än
nytte och welfardt, och huar the kunde bekoma att an-
rickta någet vbestondh, haffue the thet icke i fordragh,
Vm huilkit i, käre her Axell, wele lathe haffue eth nöge
och gott vpseenda, som storlige mackt opå ligger, Wanc-
ker her ock for tidender, ath the Bleckungzfarer win-
leggie siig flux mett en partt aff wore szmålenninge,
och Forbinde siig huar mett then annen, Wåre gott
ath szådane szelskap och skalkhett motte bliffue thom
fortagin vdi tiidh och time Bedie wij eder och tesli-
giste ath then dell i nw vdi szame ederss scriffuelse
vtloffuit haffue vpå then Joen Anderson och hans szel-
skapz wegna ath thet motte ock så mett gerningerne

effterfolgt bliffue, thet wele wij altiidh mett eder gerne
vdij lige motte athforschulla Datum vtsupra .

Zedell

Käre her Axell, är oss ock tilkenne giffuit ath Fru Karin vpå Lagnön skulle haffue bestelt for:de Joen Anderson legde ther vdij Blechkungenn effter han är hennes Landbo, wette wij lichuell icke, huad ther vm sant är, Szå syntis oss gott och radeligt ware, ath then ther slige stycker bruker eller bruket haffwer, mett mordh ock forrederij, som same Joen Anderson, ock flere aff hans partij bedriffuit haffue, huad heller thet är hennes eller en annendz landbo, motte therwtöffuer tillbörligen straffade bliffue och icke vppeholdne som skeedt är, ther hwar Erliig man burde hielpe till, Ati käre her Axell wele herwtinnan fortencckte ware Datum vtsupra

Stegeborg den 31 October.

Utdrag af utgångna skrivelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 213.

Aff Steckborgh vltima Octobris

Jtem literas Collationis for her Jacob i Loherade vpå Närtwnna prestegioldh

Jtem en Heradzrett for Jöns Scriffuere vpå Nyslott på Sawlax heradhe

Jtem Forleningxbreff for Johan Olson på en Cronegårdh i Borga sockn Benempdh boo .

Jtem literas Collationis for her Simon Petrj vpå Salw Capelle geldh .

Jtem breff for Erick Spora, på en tomt i Wijborg wiid Stenbastuffu porten, till ewerdelige ägo

Jtem forleningx breff for Mårten Larson, på en konnungx gårdh i Nyslotz län,

Jtem Literas Collationis for her Lares Gudmunson vpå Prebendam Bartolomej i Linköping, och skall therföre holle Swenske messan vppe i Domkirken

Jtem breff for Frw Ebba på all konnungx gestning som faller iblandh alle hennes landbor hoc anno, som liggendis äre i Elffzborgx län, och Loo gårdh, och Torps retteredöme, i Wartofftaherrade

Jtem breff for fru Anne på Windztorp, på Spetals delen i Ridwegh, och all Konnungx foring, som faller ibland hennes Landbor, i tesse tu retteredöme Jngeridz Retteredöme och oghalandz Retteredöme .

Stockholm den 16 November.

Till borgmästare och råd i Arboga om guldsmedernes arbeten och stämpel derå.

Efter orig. på papper i en vol. i Arboga stads archiv, sign. »Arboga Tom. 2».

Gustaff mett gudz nåde Suerigis och Göttis etc Konungh

Wår gunst tilförenne etc Wij giffue edher tilkenne Käre godemen, atuj fornummit haffua, hurulunde enn partt aff Guldszmederne j Städerna forarbete mecte ondh sölff, Saa att thet holler szompt icke mera än x eller xij lott lödige marken jnth fine, och lichauel är jngen bekendt hoo thet gör, ey heller slaa merke paa thett the arbete eller göra, Hwickit är menige rigiit tiil en Träfflig schadha, mera än thet wårsta mynth, någonn schada göra kunne j rigena, Therföre biude

wij edher atj haffua alla guldszmederna ther boendis
 äre vdj edher stad jnd paa edhers Rådztuge, och holler
 them thetta fore, och warer them wiid theris schadha,
 szaa att thee göra icke wärre söloff, än tiil xiiij lott lödige
 marken jnd fine, szom theris Embtz Ordinantia jnne-
 holler, wiidt högxta straff och att hwar Gulszmett släer
 sziit ägiit merke paa thet szölff han gör, warj szeg al-
 drigh szaa liithet, szaa frampth the icke komme therut-
 öffwer j stor schada, om annerlunda findz, Thetta må
 j them allfwarliga forreholla, Gudt edher hermett be-
 falendes, Aff Stäcborgh 16 Nouembris Anno etc 1537
 vnder wort Signet

Ossz Elskelige trogne vnderszåther Borgme-
 stere och Råd vdj wor stad Arboga, gunsteligen

Spår af sigillet finnas.

Stegeborg den 27 November.

*Ratification af det i Köpenhamn, genom konung Christian
 af Danmark, å Sveriges vägnar afslutade fredsfördraget
 med Lübeckarne.*

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet, som har till öfverskrift: Voranderung
 der Ratification.

Wir von gots gnaden Gustaff, zu Sweden vnd
 der Gotthen etc König, Bekennen offenbar vnd thun
 kundt allermenniglich, als der durchlauchtigste Hoch-
 geborne vnd Groszmechtige Furste, her Cristian, zu
 Dennemarck, Norwegen, der Wenden vnd Gotthen König,
 Hertzog zu Sleszwick, Holstein, Stormarn vnd der Dit-
 marschen, Graue zu Oldenburg vnd Delmenhorst etc
 Vnszer Freuntlicher lieber her Swager vnd Bruder, In
 den Jrrigen geprechen zwuschen vnns vnd den von
 Lubeck, einen verhoersz oder Handelstag, auff Johannis
 Baptiste negstverschienen zum Kopenhagen angesetzt,

Vnd volgende daselbst, auff beider parth furbringen, nach vielfaltiger Vleissigen vnthirhandlung, einen Recesz (wilcher Datirt Auff Kopenhagen Mittwochens nach Bartholomei, Nach Christi geburt tauszent Funffhundert vnd Jm Sieben vnd dreisszigsten Jhare) auffgericht. Jedoch nicht anderst dan auff beider parth ferner Ratication oder bewilligung, die vermoge desselben auffgerichteten Recesz Zwuschen der Zeit vnd negstkumfftigen Thome apostoli Vor seiner liebe Jn offner Form Schriftlich eingebracht soll werden Szo wollen wir seiner liebe, als dem gutlichen vnthirhender, auch zu erhaltung Frieds vnd einickeit, solche Vertracht Ratificirt bewilliget vnd angenohmen haben Als wir Sie dan auch hiermit vnd jn crafft disz brieffs Ratificirn bewilligen vnd annehmen. Gereden vnd verpflichten vnns hierauff bey vnszern koniglichen Wirden vnd vnther guthem glauben dieselbe vertracht Jn allen Jren puncten vnd artickeln stets vheste vnd vnverbrochen wol zu haltenn. Aber Dennoch mit dem bescheide vnd anhange szo ferne sich die gedachten von Lubeck gleichmessig erzeigen, sonder alles genrede. Des zu vrkundt haben wir vnszer koniglich jngesigel diesszem brieffe wisszentlich thuen anhangen. Datum auff vnszerem Schlosz zu Stekeburg Dienstags nach Katherine am 27 Nouembris. Anno Dominj etc Jm Siebenvnddreisszigsten.

På arkets fjerde sida står antecknad: *In dass Register Einregistr[ir]t am 229 blat, hvilket hänvisar till det längesedan förlorade utländska Riks-Registraturet.*

Stegeborg den 29 November.

Förläningsbref för riksrådet hr Johan Thuresson under fem år på Nyköpings slott och län, med undantag af redan förut förlänta socknar.

Ur en fascikel i pergamentsomslag i Riks-Archivet med påskrift: »Register på Cronones Förläningh. 1537.»

Wij Gustaff mett gudz nåde Swerigis och Göttis etc Konungh Bekennes oppenbarliga, och göre allom witterligt for oss, wåre erffwinger, och eptherkomender, atuj aff wår szynnerlig gunsth och nåde, och tiil en rätt forläningh, öffweranthwårdet och forländt haffwe, och nw mett, och vdj, thetta närwarandes breffwes krafft öffwerantwårde och forläne, thenne oss Elskelig Erlig wålbyrdig Mann, her Johann Tursson (thiil Lindholmenn, for hans willige och tro tieneste schull, szom hann oss, och wårt rige Swerige her tiil dagz bewist och giordt haffwer, och än ythermere her epther bewisze kann, må, och schall) wårth och Crononnes slott Nyköpungh och Nyköpungz Länn thiil truwer håndh, och vdj enn Erlig Slotzloffwe, mett all thesz tilbehöringer, Skatt, Sacköre, Åtherstäder, och all annen årlige rånthe och rättigheter, szom szamme slott och Län, nw tiilligger, och aff ålder tiillegat haffwer, Vndantagendis the szockner szom wij tiilförenne, vdj szamme slotzlän forlänth haffwe, vdj szaa måtte, att hann forbenämpde Slott och Länn, mett alle thess tilbehöringer vtj Fem samfelte år, Jfrå Dato tesses breffwes nyute bruge oc beholle må och schall, Dog så att szamme slott och länn schall stå oss, eller war erffwinge Högborne furste Hertug Eriich wår Käre Elste szonn, huar oss (aff gudz försynn) förstacketot bliffwe, vtan alt genszegenn öpit före, så offte wij eller för:ne wår erffwinge, genom wåre, eller hans fulmyn-

dige szendebudt eller scriffuelse, thet eskie eller begere, och så behöffues kan Huar och så hender, att gudt alz:tig förläner eller förseer oss framdellis mett flere erffwinger Dotter eller Sonn, en eller flere Och then alz:te gudh vnner och förläner förbe:de wor Käre Sonn Hertug Eriich liffuet, och Riikisins regimente jn Dhå schall för:ne Nyköpungz slott, vdij lige måtte, som för:uit ståår, hollit bliffue forst war förbe:de elste sön oc sedan the andre wåre Sonner tilhonde, tiill tess the vtaff förbemelte wår Elste son Hertug Eriich och menige ritig, mett en tilbörlig vnderholling Effter Suerigis lag oc effter szom Konghe barnn egner och bör, måge försedde bliffue, Hwar thet och Dotter är, Schall dhå holles henne tilhande, tiill tess hon aff honum och menige ritig förszedt bliffuer, mett en Erliig brudskatt, effter som Konunghe barnn egner och bör Och när förbe:de v samfelte år framlidne äre, Skall dhå for:ne wårt oc Cronones slott Nyköpungh och Nyköpungz Länn oss forbemelte Gustaff Suerigis och Göttis etc Konungh eller wåre for:ne erffwinger, szom ett friit forlåndt slot och länn, tiil wåre, eller theris hender igenn hemstälth, vpbudit och öffwerantwårdet bliffwe, Dett samme framdelis, honnum eller någhenn annen, att forläne epher wårtt ägit behagh, deer metth ath handle, magth och wäldh haffwe Ther emoth schal forbenempde Her Johann Turszonn, vdij alle wåre anliggiende nödh trångh, och merkelige saker, medt råd och dådt, och ther til mett . . . . .*) wolgerustade karler och Hestar, dee ther wäl vthflidde äre, szaa opthe szom hann aff oss ther tiil kraffder bliffwer epher szin högzste formöghennheett, trolige och ärlige att tiene förplietet wara Hann schal och thenn menige almoge (szom vnder forbenämpde wårt slott Nyköpungh besitne äre) ther tiil hælde att the schole bliffwe oss och wåre erffwinger

*) Lucka i texten.

trogne hulde och rätrådige vdi alle måtte, Jcke heller them, vtöffwer Swärigis Lag eller gode gamble Sedwaner, wtan wårt szynnerligt forloff eller befalningh) egenom szeg eller andre, them hann mectig är, beskatte beszwäre eller fortune lathe, Dher tiil szamme slott wiidh magth holle, och thesz godz och äghendhom icke föröde eller forlägge lathe, szaa att the forderffwade bliffwe, wiid förbe:de forläningers forlusth, och epther hans ägit Reuerszals breffs Ludelsze, argelister och nyefunder herutinnan aldelis vndantagne hwar oc sa hender att förbe:de her Johan jnnen tesse för:ne v samfelte år forstackot bliffue Schall dha för:ne Nykopungz slott och län frijt och quit komme oss eller wåre erffuinger tilhonde igen, vtan hans eller hans erffuingers förhindring jnsage eller gensegn Och thesz tiil ythermere wisze, haffwom wij latiid tryckia wårt Secret paa Ryggenn aa thetta breff, och mett wor äghen händh vnderscriffuit, Hwilkit szom giffuit och scriffuit är, paa wårth slott Stägborgh 29 Nouembris Anno Dominij Tuszendefemhundradhe Trätio paa thet Siuende åretth.

Stegeborg i November.

Utdrag af förlänings-, beställnings- och fogdebref.

Riks-Registr. G. 1536—1539, fol. 213 v.

Aff Steckeborg in Nouembrj,

Jtem forleningx breff for Axell Nielson vpå Mimingx heradt thet Christer tilforenne hade

Jtem Bestellung for Hans van Bulzwick på iij Rost: [ninger] Ther opå skall han haffue ij^c marcer ortuger xviiij alne Engelst ij stycke sårduck

Jtem fougte breff for Peder Östgöte på Szeffwede
Ambijrd Asbolandh och Strändeherat

Jtem forleningx breff for Erick Östgöte på Salznes
och flatkulle i gårdweda sockn Rente tilhope xxv
ortuger

Jtem forleningx breff for Swante Stenszon på Stech-
borgx slott och Län, Swderköping, som Conceptet vt-
uiszer

Jtem breff for Henrick Jönson på Heradzretten
på Ålandh

Jtem heradzretter ij for finske Clemet Scriffuere i
Vlåker herade och Vaxalle herade

Jtem fougte breff for Olaff Scriffuere på Sotolms
herrade Swartlöss herrade, Hölboherrade, Verendön, och
Ekerön .

Jtem fougte breff for Niels Esbiörson vpå Veszby
gård Simituna Torstuna och the andre sockner

Jtem fougte breff for Christoffer Bagge på Vexö
stad och Stiifftet, lige som Per Smedt thet hade

Stegeborg den 2 December.

Till hr Erik Fleming i Finland om hans utrustning af ett skepp för kronans räkning, hans skatt af förlänningarna, hans förtydning af konungens åtgärder, de olagliga skjutsfärderna i landet, samt hans och andres för skattebönderne ruinerande ocker, m. m.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 124. — Tryckt af Arwidsson l. c. 5: 358.

Tiil Her Eriick Flemmingh aff Steckborgh
Secunda decembris .

Wår synnerlig gunst etc Wij haffue nw i tesse dager vndfongit ederss scriffuelse Her Erick, Huilke daterede wore vpå Quidia die Calixti nestförgången Ther wtinnan i först beröre vm thet skiip i vpsatt haffue, for eders egin perszone, tiil Riikisins tieniste, vtaff the Län i aff oss Cronen i forläningh haffue, Endog i beclage eder, icke alene sådane skiip formechte ath vppeholle, effter i (the ij sockner som wij Niels Boije vnth och forlänt haffue) vmbåre, Begerendis ther hoss wetta wor willie, vm then tieniste som i oss och Crononne, aff eders Län holle schole etc Ther opå giffue wij eder sådana swar, Ath endog wij haffue vndt Niels Boije någen ringe fordell, ther hoss eder, Szå forsee wij oss dog vtuiflendis, ati vtan szame twenne sockner, haffue tilfelle råd och empne nog, ath vppeholle sådane skiip till Cronones tieniste, Anseendis ati lichuell tess emellom när frijdh är, kunne bruge edertt beste ther mett, J wette och sielffue Her Erick, ati haffue nw vdij longh tiidh hafft nytte och gangn vtaff szame Län, haffue i dog en ringe tienist giort ther vtaff, jcke wette wij heller mongestedz, ther i haffue hafft edre karler tilståde i thenne fegde Therföre kwnne wij inthet affslag göre mett eder i then skiipztienisten, vtan begere ati

wele fulföliet mett same skiip, som i thet begynt haffue Till thet annet, som i begäre wette huru stor eller mygin tiäniste i vtaff same eder län vppeholle schole etc Szå wette wij ther inthet annet sware eder till vtan så som i sielffue med menige rikisins rådt samtyckt och beleffuat haffue, nemplig vtaff hwarie ij^c march ortugers rente skall holles iij welrustede hoffmen, hester och harnsk, Ther wij forsee oss, i eder effter rette och skicke wele Och sende wij eder her mett eth Register, hurv Cronenes Renter taxerede äre, Framdelis ther i göre edre enthskyllinger, atj icke haffue vttydt wor meningh vm then skiipztieniste anners än till thet beste etc, Så må i vdiij then motten scriffue eller seiija huad eder synes Är thet dog clart för ögonen (huilkit Torsten Salmonson icke haffuer stungit vnder någon stoll) vtan vpenbarlige tilstådt, atj, och eder broder jnfor menige frelsit sagt haffue, dhett same skiipztieniste icke vdiij anner akt eller meningh eskiet war, vtan på thet wij wilde beskatte frelsit vtaff eth stycke peninga, Och hade sådane vtlegningh föge giordz behoff, J wette dog sielffue, atuj sådane tjäneste icke for vår fordels skull begäret haffue vtan for menige rikisins nytte och welfardt skuldh, ther i, och menige rikisins rådh samtyckt och beleffuat haffue Ytterligere som i och beröre vm then skiutzferdh, ati then brukat haffue till thenne tiidh, som hon for eder vdiij någre hundrade år haffuer brugat warit, effter rikisins herres och Fursters samtyckie och tillatelse etc Så wette i well sielffue Her Erich, ath kunger herrer och Furster haffue giffuit slige Priuilegier, icke vdiij then akt eller meningh, ath theris fatige almoge och vndersåter skulle ther egenom forlagde eller forderffuade bliffue, som nw skeer, och mygit skeedt är, vtöffuer thet som gammalt och fort warit haffuer, Och huar än szå wore, ath wore forfädre sådane Priuilegier giffuit hade (som dog icke troligit är)

Dhå haffue wij tess magt och woldh, thom igen kalle, när the i szådane motte misbrugis, som nw skeedt är, Forthenskull wele wij ati, och flere ther i Finlandh rette eder ther alffuerligen epter, dhet wij wele haffue dhen swåre skiutzferdh vtaff lagdh, Dog eders lagmandz skiutzferdh kwnne wij lide, när hon icke skeer alt for groff, J begåre och förloff före then fisk, som i köpe till Slotzens behoff, mett skiutzhester om winteren etc kan skee tileffuentijrs atj köpe så mygin fiisk dhet the fatige bönder formechte aldrig ath fören .

Ytterligere som i och göre eders vrsechter ati icke haffue vnderslagit eder skatteheman, flere än som wij eder, vdiij wort förste Regiments begynnelse vnt och tillatiidh haffue, Dhet fins dog well annerlunde, ath både i och flere ther i landet (så snart en fatig skatbonde bliffuer sackfelt) gå i tiil och läne honum peninga på hans godz, seijendis honum en tiidh före, när han jnnan then tiidh icke löszer godzet igen, dhå beholle i thet for edert egit, så ath then fatige skattebonde får thet alriig igen, Dhet wore her nest på tiden ath ther motte wendis igen mett, Effter thet är dog witterligit, huad såsom Swerigis lagbock ther vm jneholler J röre och atij vdiij then motten haffue fördristadt eder ther opå, atuj haffue woldh och magt, tage frelse och leggie i skatt, när Cronon icke skeer ther tilbörlig tieniste vtaff, Är thet icke bewisligit, atuj haffue lagt någet frelse vnder skatten, Men thet kwnne wij well bewijse, atuj haffue hulptit flere till frelse, än wij haffue lagt vnder skatten, när i ellies wele bekenne sanningen, Som i och scriffua vm thet Yltkijla godz, som eder broder Jachim Flemming aff Greffue Johan köpt hade, och eder till arffs fallit är Begårendis atuj eder szame godz for peninga vnne wele, Szå forundrar oss icke lithet, ath Jachim Flemming sådane godz aff Greffuen köpte, effter han dog well wiste, ath Greffuen hade

inthe arff och egit mett siig hiit jn j riigit, eij heller hade han råd h eller magt ath hemle honum sådana godz, Wij wilde och gerne see thet breff, som Greffuen hade giffuit honum ther opå, Men thet wij skulde selie eder, thet (Cronenne tilhörer, som i begäre) ther äre wij än nw vfortenckte vtinnen .

Jtem ath han sender the vtgerdis oxer, slactede tiil Stocholm

Jtem ath han vplater Kon: Ma:t then som kan göre then quern ath stampa leer vdij, till tegel Datum vt supra

Stegeborg den 2 December.

Bref för menige man i Skällviks socken i Östergötland att flytta prestgården till Bovasteboda och begagna dervarande kapell till sockenkyrka.

Riks-Registr. G. 1536—1539, fol. 126. — Tryckt af Thyselius, l. c. 290.

Sådane breff finge Bönderne i Skelwick sockn Datum på Steckborgh vt supra . [Secunda decembris]

Wij Gustaff etc Göre witterligit, ath wore vnder-såter, menige man som bygge och boo vdij Skelwick sockn, haffue warit her for oss, och giffuit tilkenne någre legligheter, vm theris sockne kirke, liggendis her wijd slottedt, vdij sza motte ath same theris sogne kirke är then meste almoge ther vdij sognen bor fast vbeleglig, så ath när theris szinå barn bäres til kirken, till ath anamme dopsens och Christendomsens sacra-mente, bliffue the offte, for then ondhe och longhe wegh skull, siwke, och vnderstundom döde, Huarföre haffue the begäret aff oss förloff, att flytie theris pre-steinboll tiil then steedt ther them, och menige sognen

best belegligest ware kan, nemplig jn till thett Cappell, liggendis wijdh Bowasteboda, Hwilkit wij ock så, aff synnerlig gunst och nåde, vndh och tillatidh haffue, som wij ock nw mett thetta wort öpne breff vnne och tillathe, ath the effter thenne dag, måge och skole, beholle szame Cappell, for theris rette sogne kirke, och lathe therwtinnan Messe prediche, Christne theris barn, Wigie bruder, och annet huad Christendomen tillyder, lige som vdiij andre sogne kirker, Huilkit wij tilkenne giffue allom thom, som före wore skull wele och skole göre och lathe, ath the icke vdiij någer motte göre for:ne Skellewickz socknebönder her emott hinder eller forfång wijdh wor ogunste Datum vtsupra

Stegeborg den 2 December.

Creditiv för hr Holger Karlsson och Christopher Andersson till hr Trued Gregersson, afseende ett beramadt möte i Oslo.

Riks-Registr. G., 1536—1539, fol. 126 v.

Credentz For Her Holger Karlson och Christoffer Andersonn till Her Truidt Gregesson Till then dagh i Opslo om Conuersionis pauli

Wår synnerlig gunst etc Effter thet käre her Truidh att emellom wår tro man och rådher Johan Turson eder, och flere beggis eders meterffuinger, en handels dag beslutin och samtyckt är, som stå skall i Vpslo die Conuersionis Pauli nestkomendis, vm thet godz som eder emellom står i klander, ther i Norrige etc Och effter tesse wore godemen, her Holger Karlson och Christoffer Anderson, for same saker skuldh afferdiget äre, ath besökie same handels dag, Dherföre haffue wij och så giffuit thom i befalningh, någre werff och ärender ath forhandle mett eder på wore wegna, Begärendis forthenskull ati wele settie fulkompliig tro

och liit tiil huad dell, the eder på wore wegna foregiffuendis worde lige som wij sielffue tilståde wore Befalendis eder Her mett gudh Datum vtsupra [Steckborgh Secunda Decembris]

Stegeborg den 4 December.

Förläningsbref för hr Holger Karlsson på Åkerbo härad, Stenby socken och Rybby fjerding i Östergötland.

Ur en fascikel i pergamentsomslag i Riks-Archivet, med påskrift: »Register på Cronones Förläningh. 1537.»

Wij Gustaff mett Gudz nåde Suerigis och Göttis Konungh, Göre witterligt atuj aff szynnerlig gunsth och nåde Szaa och for then hulle och wälwiliog tro tieneste, szom thenne oss elskelig tro man och Råd Her Holger Karlsson tiil Birkewick, oss och wårth rige Swerige her tiil dagz giordt och bewisth haffwer, Och än ythermere her ephther bewisze och göre må och schall, haffue vndht och forlåndth, szom wij och nw mett thetta wårth opna breff vnne och forläne honnom Åkerbohärede, Stenby szokn och Rybby fierdungh, liggiandes her vdj Östergötlandh, mett all Konungzlige rånthe, Skath, Sacköre, och Åtherstäder, oss tiil en behaghelig tiid etc Szaa schall forbenempde Her Holger, her emoth wara oss hull tro, och vdiij alle måtte räthrådig, Och ther tiil ride oss och Cronen Färdigh, vtaff forbe:de härede, Sokn, och Fierdungh mett Siw wälrustade hoffmen Hester, och Harnsk, Jtem then menige almoge, szom vdj forbenempde län byggia och boo, icke vtöffuer Suerigis lag eller god gamul szedhwane beszwäre, beskatte, eller fortunge late genom szeg eller någon annen then han mechtig är, vtan wårtt beszynnerlig forloff, och befalningh, vdiij någre måtte, Szaa ath både the personer vdj szamme län bygge och boo, Tesligest godzenn

förbättrade, och icke förargadhe, eller öde lagde, bliffue
 schole, alth wiid förbe:de hans föräningsz förlosth, szom
 hans äghit Rewersals breff ther paa vtgiffuit, widere
 och ythernere, formelder och vttrycker, Hwarfor [om]
 benempde her Holger eller hans tienere, herutöffuer gå-
 endes wårde, Dhaa schal thenn fatige man, szom szå-
 dana widerfares, tilstad bliffua, att käre och clage szeg
 for oss, wele wij dhaa gerne hielpe them tiil rätt, ep-
 ther Suerigis lag, Och forthenskuld biude wij eder
 dannemen, atj äre förbenämpde her Holger Karlson
 höroge och lydhoge, Swarandes honnom och ingen annen,
 tiill Skatt, skuld, Sacköre och Återstäder, mett all annen
 årlige vtskyller, szom j oss paa crononne weghenna plictuge
 äre, Hann schal ther emoth hälle eder alle, fatige och
 rige, wiid lag och rätt, szom han thet for gudt och oss
 anszware wiil, Datum paa wårtt slott Stågburgh 4:a
 Decembris Anno etc 1537 vnder wårth S[ecreth]

Stegeborg i December.

Utdrag af åtskilliga utgångna skrivelser.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 214.

Aff Steckeburgh Jn Decembri

Jtem vnthe v: n: herre Olaff Törne Stedzlören mett
 the Stubbekarle i Möre, som är en mark g[utniske] aff
 huar man

Jtem förleningx breff for Jacob Bagge på Liwhun-
 drat och Åkers skeplag, vsque ad tempus, ride ferdiig
 ther aff med sköne hester och harsk

Jtem breff for en prest Her Birge vpå Ekeön och
 warpett szom Lasse Karlson haftt haffuer

Jtem breff for Biskopen i Linköpingh att han må
 beholle then gestning dagxwerker och forsler, som falle

ibland the landbor vnder domprouesterijdh i Linköping i landerödh sockn och S: Drottens sogen wiid Suderköping, Jtem skall han och beholle then Heradz iordh, som aff ålder legat haffuer vnder Biscopz gården Jtem skall han och beholle en engh liggendis i torpa i Normelösa sogn som och legath haffuer vnder gården Jtem gårdzens Landbor i Stång skole och bliffue frije for all tunge, som herrede öffuer går

Jtem breff for Måns Swenson i Marszeng ath han må besittia Ånge quern

Jtem Fougte breff for Jörenn Hansson vpå Skänings Closter och the Landbor ther vndi liggie i Östergötlandh .

Jtem eth opit breff for Niels Jesperson, ath han må kennes wijdh alle the godz igen, som olaglige rappede och rycte äre vndan Risebergz Closter .

BILAGOR.

I.

Markgrefve Wilhelm af Brandenburg, utvald biskop i Ösels stift, till konung Gustaf om sina underhandlingar rörande anskaffande af en tysk secreterare till konungens tjenst. Wainsel den 11 Febr. 1536.

Efter orig. på papper i saml. "Livonica" 14, i kongl. Riks-Archet.

Durchleuchtiger Grosmechtiger Konig, gnediger Herre vnd freuntlicher lieber Swoger Vnsere gevlissene freuntliche dinste, vnd was wyr mehr liebes vnd guttes vormogen, sein e. Ko: W, in alwegen zuor, Vnd geben hiemitte e. k: W, freuntlicher Wolmehnung zuornemen, Wiewol wyr kurtz hieuor e. Ko: W, vff derselbigen schreiben Magister Joan Lohmüllern oder Wolff Lassen belangende ein abschlegliche Antwort, wie wyr denne domoln nicht anders thun konten, zugeschrieben So haben wyr jdoch e, ko: w, zu dinstlichem gefallen, nicht vnterlassen mit gedachtem Wolfe Lossen, vnableslich zuhandelen bissolang wyr jnen, wiewol er vns selben gantz swer zuentperen gewest, bewogen, sich mit dem ersten an e, ko: W, in dinste zu begeben, Welches wyr e, ko: W, sich daruff vorlassen zuhaben vnangezeigt nicht mochten lassen Wollen auch gedachtem Wolffen Lossen, e. ko: w, als denen, der vns mit Rathe reden vnd wissenheit der Rechte, treu vnd nutzlich gedienet, vnd vngezweyfelt e. ko: w, gleichermasen auch dienen wirt, hiemitte vffs freuntlichste vnd vleissigiste beuolen haben, Auch e, ko: w, vilmehr angenemer dinste vnd freuntliches willens zuerzeigen, sein wyr alzeit bereits vleisses, domit wyr e, ko: W, gotlicher almechtigkeit zu langen zeiten gesunt vnd in fridlichem Regiment zu erhalten freuntlich thuen empelen Datum Weinthsel xj februarij Anno xxxvj

Von Gotes gnaden Wilhelm Coadiutor des Ertz Stiffts
Rige Postulirter [Herr] zu Ozel Marggraff zu Brandenburg etc

Qui supra manu propria

2.

Kejserslige generalståhållaren i Friesland och Overyssel, friherre Georg Schenck von Tautenburg, till konung Gustaf om ett af svenska örlogsskepp uppbringadt skepp från staden Campen. Leewarden den 13 Mars 1536.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet.

Durchluchtichste Hoichgeborenn Kunninck vnnnd Furst genediger her, My hebben Burgemeister vnnnd Raet der stat Campenn to kennen gegeuen, Wo dat omtrent twee Jaer verledenn eyn schip mit goet comende wt lyfflandt oiren burgeren keysz:r ma:t ondersaetenn tobehoerende, daer van de Schipper genant is Peter vriesz In der Oesterschenn See durch Juwer ma:t kriechezschepe Vnnnd befelhebber vpgenamenn, to Stockholm aengebracht, vnnnd vorder onder anderenn Juwer ma:t Oerloechsschepe suslange gebruyckt, vnnnd noch vpgeholdenn wirt, Doch geyner ander meynong, Dan dat Juwe Ku. weerde sulch schip vnnnd guet den Reeders guetlick wolde doen betaelen, Angesien dat Juwe Ku. weerde mit den van Campen nicht vyantlichs wtstaendts en hadde, vnnnd dat schip nicht ontberenn en konde. (als Juwer Ku. weerden brieff vnnnd Segel den vurgenanten Schipper Peter vriesz daer vp gegeuen, Daer van my Copie auctentick gethoent is vorder vermeldt) So dan de Reeders van den seluen vpgeholdenn Schepe deshaluen groete vnnnd mercklicke schaeden vnnnd achterdeil geleden hebben, vnnnd noch vorder lyden wurden, Wanneer ein sulch schip langer entholdenn vnnnd oir vpgeholden gueder nicht weder toegestelt ofte verguedet en wurdenn. Is in stat vnnnd van wegen Ro. Keysze: Ma:t, myns aller genedichstenn heren myn vlytich vnnnd andechtich begeren, Juwe ku: weerdenn wille gelieuen den vurgenanten Reeders vnnnd burgeren der stat Campenn sulch vpgeholden schip vnnnd gueder achterfolgende Juwer Ku. Weerde brieff vnnnd Segell, genedichlicken weder laeten volgen vnnnd doenn restituereenn, mit vergeldinge oires geleden schaemens, Angesien dat sy als Keysze: Ma:t ondersaetenn des Kriechs nicht te schaffen dan om oir Koepmanschap vnnnd neronge te dryuenn de See gebrukenn, Will ick in stat Ro: Keysze. Ma:t, in gelicken vnnnd meerheren sacken yeder tyt befonden werden dienstlich to verschulden vmb Juwe Ku: weerde, De Got Almechtich in geluckseliger Waelfarnus

lang bewaerenn will, Gegeuen to Lewarden den xiiij:en dach Marcij
Anno xxxvj° etc

Juwer Ku: weerden

Ganswilliger

Georgen Schenck Fryherr von Tautenburch Ro.
Keysze. Mat Stathalder generael van Vrieslant vnd der
Lantschap van Oueryssel

Tautenburgh m.p.

Utanskrift: Dem Durchluchtigenn Hoichgeborenn Furstenn
vnd heren Heren Gustaus Der Schweedenn vnd Gotten Kun-
ninck etc mynem genedigen herenn.

Sigillet finnes qvar, väl bibehållet.

3.

*Konung Christians af Danmark creditivbref för danska riksråden hrr
Holger Ulfstand och Axel Ugerup till konung Gustaf.* Malmö den
14 April 1536. *)

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 13.

Anno Dominj M:d:xxxvj Månedagen nest for pingxdage
vppa Stocholms Slott Presenterede siig for Stormecktiige
Furste ock herre . her Gustaff medt gudz nåde Swerigis
ock Göttis etc Konnung wor Kärste nådigiste herre:
Erlige Wålbyrdige Mendt och Streng Riddere, her Holgerd
Wulffztand ock her Axell Vgrup, vppå Högborne Furstes
Kon:ge May:tz tiill Dammarkx wegne, mett szådane
Credencie Och Instructie, szom her epter fölier .

Stormegtiige Förste och herre Her Götstaff mett gudtz nåde
konnung tiil Swerig,

Wår wennlig och kerlig helszenn mett huess gott, som wij
Wor käre Swoger, Nååbo och synnerlige gode wenn formaa For-
szennndtt medt gudt, Stormecktiige Förste och koningh, käre herre
ock Swåger, Wij giffue e: k: tilkende att wij haffue nw tilbetrodtt
thesse breffuiszere oss Elskelige her Holgerdtt wulffztandtt och
her Axell vgrup, Ritthere wor tro mendt Rådtt, och vtskickede
sendningebudh, och vdij Befalningh giffuit them nogle wore merkelige
ärende ock werffue på wore wegna, ath giffue E: K: tilkennde,
Bedendis E: K: ther före gerne, ath E: K: vdinnen same ärende,

*) Se förut kon. Gustafs svar af den 16 Junii, sid. 135 o. f.

som the E: K: szå foregiffuendis worde wille thenom betrodtt haffue, Ligerwisze, som wij sielff personligenn wore E: K: tiil ordtz ther om Thet wille wij kerligen och gerne, mett E: K: (thend wij thenn alzmectigiste gud vdij eth longwarig och gott lycksalig regimente befale) forskylde och bekennde Screffuit wdij wor stadt Malmö Lanne Fredag Åår etc Mdxxxvj vnder wort Signete

Christiann mett gudtz nåde Vdtwoldt konnungh tiil
Dammark och Norge Hertugh wdij Sleszwick Holstenn
Stormaren och Ditmersken

4.

*Konung Christians af Danmark instruction för sina sändebud till
konung Gustaf, riksråden hrr Holger Ulfstand och Axel Ugerup.
Malmö den 14 April 1536.*

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 14. *)

Erennder verff och Instructionn som Högborne Furste och Stormecktiige herre her Christiann mett gudtz nåde vduoldtt konnung tiill Dammark och Norge etc haffwer Befalet Erlige welbyrdige och Strengre Ritthere her Holgerd Vulffztann Höffuidtzmann på Lageholm och Her Axell vgrupp höffuidtzmann vppå Sölffzborg, ath werffue och tilkende giffue Stormecktiige Förste och herre, her Gustaff aff same Nåde, konnungh vdij Sverige .

Först att sige ko: hög: aff Sverige kon: Ma:tis aff Dammark weluillig helszenn, mett tilbörliig erbedingh, och tacke h: kon: Ma:t, för then hielp, tröst, och bistondh, som h: kon: Ma:t haffuer bewijst ko: h: aff Dammark, och Dammarkx riige, vtij thenne fegde, Och [ther] til tilkennde giffue kon. Ma:t tiil Sue:, ath h: k: Ma:tz [wnder-sätter] haffue thennem erligen bewijst, vtij thenne fegde, Hwarföre [k: M:] aff Dam: Först tacke kon: Ma:t aff Swe: och sedan th[em alle] och huar besynnerligenn, för thy the them szå weluilligen [i] thenne fegde haffue latedt bruge .

Ther nest ath giffue kon: Ma:t aff Swe: tilkenne, ath strax som thenne herredag war endatt vdij hamburg, som beramett war, emellom kon: Ma:t aff Dam: och the Wendiske steder, hagde (!) Kon: Ma:t aff Dam: afferdigett en h: k: h:tz tjänere Woslo Wobiszere

*) De första 47 bladen af detta Registratur äro i ena kanten skadade. Det felande är tillagdt efter H. Bielkes copiebok med samma beteckning.

som skulle haffue ridit tiil Swerige, och vnderuijst, och vtij lengden tilkenne giffuit k: h: aff Swe: huruledis same handell ther tilgongit, och alt huess ther beslutidt bleff, Och then tiidh szame kon: Ma:tz tijanere hagde szig afferdinge, och skulle drage vppå reszen, föll han vdiij en stoor siwgdomb, szå honum jngeledis war mögeligit att drage szame resze Och therföre är thet forszumett, ath szame handell är icke kon: M:t aff Swe: tilkenne giffuit och for jngenn annenn saack skull .

Ther epter schall for:ne her Holgerdt och her Axell giffue kon:ge Ma:t aff Swe: tilkenne, ath thenn tiidh kon: Ma:tz aff Dam-marchz herrer wenner och Forwante, hagde szå tiidt och offthe troligenn rådt kon: Ma:t aff Dam: ath giffue siig vdiij handell mett h: k: Ma:t, och beggie tesse rigers Fiender the Lupske, for åthskijllige orszaker och farligheter, som ther aff kwnne komme kon: Ma:t tiil Dam: och h: k: hög: Forwante, både aff key:ge May:t, och andre herrer och Potent[at]er, szom än nw stille sådhe Skulle menge them vdiij szame spiill, som the och wisseligenn hade giordt Thy kon: Ma:t aff Dam: endeligen förföre, ath ther som h: kon: Ma:t icke hade lathet siig fordrage mett the Lubske, Thå hade the Burgundiske wist vdiij szinne, ath före Paltzgraffue Frederick her jn vdiij Riigit, och therföre rådde alle kon: Ma:tz herrer wenner och Forwante alffuarligenn och troligenn, ath h: n: Jw endeliig skulle ladhe siig fördrage, Endog thet war hanss kon: Ma:t, både tiil spott och schade, som kon: Ma:t aff Swe: yttermere kan förfare vdiij tesse hoss liggiendis Copier, Therföre jngiick kon: M:t thenne handell mett the Lubske, och Vendiske städer, effter herrers Frenners och wenners rådt, Och kon: M:t aff Swe: well sielf forstår, ath kon:ge Ma:t aff Dam: icke vtan stoor nödh och beswäring haffuer jngongit thenne handell, Thy h: k: hög: haffuer först stadfesth the Lubske och wendiske Städer theris priuilegier

Ther nest forschreff thennom Bordningholm vdiij L: år, Sameledis offuergaff thenn Compromiss, som war vprett för Lubke, then tiidh h: kon: Ma:t vpgaff h: n: leyger for Lupke, och hagde thet icke kwnnit vndståadt, ath h: kon: Ma:t jw wisseligenn hagde bliiffuit tilkendt, ath the Lubske skulle vprett h: n: szin schade, som belöp siig öffwer the fyremåll hwndrett tuszende gyllenn, Och ther tiil all schade, kost och taring, som kon: Ma:t och Riikisins Jnbyggere haffue haft och lidit vtij thenne fegde, som belöper siig öffuer tolfmåll hundrett tuszende gyldenn och mere .

Ther nest schall och for:ne her Holgerdt och her Axell, hemeiligenn, giffue kon: M:t aff Swe: tilkennde, ath kon: M:t aff Dam:

hagde tilsagt, ath gifue the Lubske xv^M gyldenn, i guldh, ther som the hade kwnnit handlett Hertugh Albreckt och Greffue Christoffer vtaff riigett, som Contractenn vduijss, vtaff hwilke beszwäringe kon: Ma:t aff Swe: well sielf besinne kan, ath kon: Ma:t icke vtan stor nödh och beszwäringe, haffuer jndgångit och jnr[ömppt] szame och flere beswärlige article, Som kon: Ma:t aff Suerighe] sielf yttermere forfare kan, vdij thenne vtscrift aff [samme] handell, som forbe:de her holgerdtt, och her Axell [k: m:] aff Swe: antworde skulle, Och szom szame han[deell med] lyder någre article kon: Ma:t aff Swe: mett anrör[andis, besyn]derligenn om the Lupskis Priuilegier Och om Greffue [Johann] vann dher höije Och her Bärendd vann Mälenn, [Och] om kon:ge Ma:t aff Swe: wiil finne siig vdij szame handele beszweredt Thå är thet vdij szanningenn szå, ath Greffue Johann och her Bärendt vann Mälenn, wore szå forbundne mett the Lubske, ath ther som the icke haffde waritt Jndtagenn vtij szame handell, thå wore icke mögeligit, ath ther kwnde skee någenn handell Och epter thy, ath the jw skulle jntages mett, Thå kunde kon: Ma:t aff Dam: vtij jngen motte betenckie, ath hielpe kon: Ma:t aff mett thenne szaack, på bettere medell, än szom nw giordt är, Thy ath kon:ge Ma:t aff Sverige är vforpflicht, hand må gå vtij rette om han wiil, och fegde om han wiil, och bliffue slett forligt om han wiill, Och när kon: Ma:t aff Swe: skall lathe besöke thet möthe mett the Lubske eller andre, Thå wiil kon: Ma:t aff Dam: skicke honum en geskickt Juriste som skall tale hans ordt, szå ath kon: Ma:t aff Swe: skall nest gudz hielp mottellig beszwäring haffue ther aff, Och när thet komber tiil retgongh, thå skulle the Lubske jw szå well stå kon: Ma:t aff Sverige tiil rette, som h: n: themm etc.

Framdelis som kon: Ma:t aff Swe: well fortенcker om thenn Recess, som vpret är, emellom h: kon: M:t, och k: h: aff Dam: om the twende Slotte Agershuss och Båhuss, och then forbundh emellam begge kon: M:ter och Rigerne, Thå haffuer kon: Ma:t aff Sverige vtann tuiffle well hörtt, huru vtilbörlige, vthan all skeell och rett, Then Erchiebiscop aff norge haffuer öffuerfallit någre godemen i Norige Och i hielslagit her Vincentz Lwnge, och gripit her Clauessz Bilde, och Eske Bille Och haffuer hyllett landett vnder Paltzgreffuenn, och belagt Agershuss, emott siit egne öpne besegledt breff, och forpflichtelse, som kon: Ma:t well kan forfare aff tesse hoss liggiandis Copier, Och tager siig åtskilligere orszaker, for hwilkit han thet szå giort haffuer och besynderligenn for thy ath kon: Ma:t haffuer forseglett kong:ge Ma:t aff Sverige szame twende slotte, och andre Lösze article, szom tesse hoss liggiandis Copier formelde .

Szameledis haffuer kon: Ma:t aff Dam: och waritt forhindratt, vthij thenne winther, med monge reszer, som storligenn haffuer werett for nöden både vdijs Tyskelandt, och annerstedtz, som kon: Ma:t aff Swerige vtan all tuiffuell well hörtt haffuer, Och therfore kwnde kon: Ma:t icke forsamble Dam: Riigis rådt, Szå ath ther är kommen hinder ibland, bådhe for thet Norske vpror, Och tesligiste for sliig leglighett, ath thenn for:ne Recessz, szom bleff vprett vdijs Stocholm icke är fuldkomenn, Och giffuer kon: Ma:t aff Dam: kon: Ma:t aff Swerige sielf ath betenckie, ath thet icke haffuer varit mögeligit, Och skall dog icke finnes vdijs grundenn annerledis en kon:ge Ma:t aff Dam: alffwarligenn och troligenn wil epter kome szame Recessz .

Och epter thy ath kon: Ma:t aff Dam: icke nw kan skicke kon: [Ma:t] aff Swe: tesse twende Slotte, Agershuss och Bohuss, på [thenne] tiidt, for thenn leglighett skull, som siig begiffuer vd[hi Norige] Thå begerer kon: Ma:t aff Dam: ath kon: Ma:t aff [Swe: will] göre förslag, huruledis kon: Ma:t aff Dam: hans kon: [h: best] kan tiil frijdtz stille för thenn Summa sölf, som [h: k: hög:] haffuer förslagdt kon: Ma:t aff Dam: j thenne fegde, T[y att] kon: Ma:t aff Dam: wil jw szå handle mett kon: [h: aff Swe:] ath h: kon:ge Ma:t skall bliffue well tiilfrijdtz .

Och ther som kon: Ma:t aff Swe: icke kan bliffue tiil ens mett for:ne her Holgerdt och her Axell, om szame förslag, huruledis kon: Ma:t aff Dam: skall stille kon: h: aff Swe: tiilfrijdtz for for:ne Swmma sölf, Thå wil kon: Ma:t aff Dam: gerne koma på en grensz, hwar kon: Ma:t aff Swe: tyckis att kome k: h: aff Dam: tiil ordtz, på thet, att the tess bettere kwnde bliffue mett huer ander öffuer enss, Och ther som szå skeer, thå wil och kon: h: aff Dam: tage tiit mett siig någre aff Dammarkis rigis rådt som skulle och ther mett huer andre vprette en stadig forbundt begge kon: Ma:ter och rikene emellom vdijs alle motte, epter thenn Recess Lydelse, som vprett är vdijs Stocholm, Och wil kon: Ma:t aff Dam: seg szå vdijs alle motte bewijsze, att kon: Ma:t aff Swe: skall icke wijde kon: Ma:t aff Dam: vtij någre motte att beskylde, Och ther som begge kon: Ma:tter skulle huar andre ther möde någrestedt på grensen, thå skall neffnes tijden och stadenn, på thet the måge wetta thenomm på bade sidor, efter ath rette .

Tesligis skulle ock for:ne her Holgerdt och her Axell giffue kon: Ma:t aff Swe: tilkenne, huruledis leglighetenn siig begiffuer her vdijs rigit, mett thenne fegde, Och står theris ytterste tröst en nw på the skulle bliffue vndsette aff Nederland, som kon: Ma:t aff Swe: kand forfare vt aff the Copier aff Key:ge Ma:t:z breffue, Och

om szå komme, ath hiit kome en skiipz flotte, hwilkit man siig alle tiidt besörge skall, ath kon: Ma:t therföre en nw, på en tiidh, wille lathe sine örligis skiip beliggiendis bliffue, på thet, ath om en Flotte skiip vngefelige komme, Och kon: Ma:t aff Dam: icke kan haffue h: n: Örligis skiip vtij en hoop, att ther aff icke skulle stå en farlighett, Hwilkit gud forbiude, Och epter thy thenne fegde nw szå lenge warer, och kon: M:t aff Swe: sielf well forstår, ath kon: Ma:t aff Dam: store beszwäringh, begerer kon: Ma:t aff Dam: ath kon: Ma:t aff Sverige wiil tilhielp komme kon: Ma:t aff Dam: mett thenn Summa sölf, som hans kon: Ma:t kon: Ma:t aff Dam: tilsagt haffuer, Och icke wille lathe kon: Ma:t aff Dam: wydhe thet ondt ått thenn Erchiebiscop aff Norge siig szå vtrolig emott kon: Ma:t bewist haffuer, ath h: k: Ma:t icke kan på thenne tiidt anthworde h: kon: Ma:t the ij Slotte Agershuss och Bahuss, kon: Ma:t aff Dam: wiil dog effter kon: Ma:t aff Swe: begere, så stille kon: Ma:t tiil Swe: tilfrijdtz, ath h: kon: Ma:t skall vdij jngen motte mett rette haffue ath beskylde, Och huess willig tjäniste och kerlighett, som kon: Ma:t aff Swe: haffuer bewisth kon: Ma:t aff Dam: vdij thenne fegde, wiil kon: Ma:t vdij alle motte troligenn och kerligenn, mett kon: Ma:t aff Swe: forskylle och fortiäne, aff sin ytterste magt och formåge Giffuit vdij Malmö Longe Fredag Anno etc Mdxxxvj vnder kon: Ma:t Signete

5.

Fullmakt för de danska sändebuden att göra konung Gustaf meddelande angående svenske undersåtars gods i Danmark och Norge.

Malmö den 14 April 1536.

Riks-Registr. G, 1536—1539, fol. 17 v.

Fulmachte breff medt Her Holgerdt Wulffzandt och her Axell Vgrupp

Wij Christiann medt gudtz nådhe vdtuoldt konnung tiil Dam-march ock Norge, Hertug vdij Sleszwijck, holstenn, Stormerenn och Ditmerskenn Greffue vdij Oldenborg och Delmenhorst Göre witterligit, atuj nw haffue befalett oss elskelige, her holgerdt Wulffzandt, och her Axell Vgrup, Ritthere, wor tro mendt och rådt ath tilseije Stormechtiige Furste och herre, her Gustaff Konnung i Sverige, wor käre Swåger, på wore wegna, ath ther som hans kon: Ma:t beclager, ath hans kon: Ma:t, eller hans kerlighedtz vndersåter och Adell, ther vdij Sverige, skeer någon hinder eller forfang, på någet theris

godtz, som the haffue her vdij wore Lande och riige Thå må hans kon: Mat eller h: kon: Matz vnderszåte, scriffue oss thet tiil, thå wele wij giffue thenom wore Steffninger, öffuer wore vnderszåte och Adell, her vdij rigett, som the therföre haffue ath beskylde, och alle tijd ware öffuerbödighe, ath hielpe them szå mygit som lag och rett är, i Förste tilkomende herremöte, Giffuit vdij wor Stad Malmö Lang Fredag Aåre etc Mdxxyj Vnder wort Signete

6.

*Dom öfver Anders Hansson, myntmästare, och hans medsamman-
surne, för deras förräderi mot konungen och riket. Stockholm
den 5 Maji 1536.*

Efter en afskrift i kongl. Riks-Archivet, med påskrift: "Coll. med Orig."

Anders Hanssons Myntmestares och hans anhangs
doom, för sitt Förrädherj emoot Kongl: May:t

Wij efterschrefna Knut Andersson Riddere, Joen Olsson, Niels Krumme Sweriges Rijkis Råd, Wulff van Natafft Riddere, Claus Kyle, Arendh Persson, Thord Pedersson wäpnere, Jacob Bagge, Peder Nielson, Anders Bengtsson, Jacob Holst, Lasse Holst, Jöns Jngemarsson, Finske Clemett skrifuere, Jören Linder, Jören Lyttener, Albrecht Sylstrang, Jost Bergh, Hans Swan, Jacob Sällenrijk, Hans Frijs, Tönius van Loffwen, Jacob Prytzss, Henrick van Köllen, Jfwer Jfwersson, Oleff Swart, Lasse Larsson Borgmestere, Lasse Månsson, Anundh Nilsson, Hans Eskillsson, Nils Gullsmedt, Lasse Biörsson, Nils Jonsson, Oleff Mårtensson, Rasmus Persson, Hans j Hwalfwet, Lasse Skrifwere och Helsings Marcus, Rådmän och borgerer här j Stockholm, Bekennoms och witterligit göra, att åhren efter Gudz byrdh MDxxx på thet Siette, Fredagen nest efter Philippi och Jacobi, wore wij tillkallade af Högmechtig Förste Her Göstaf medh Gudz nåde, Swerigis och Göthis etc konung, wår käriste Nädigiste Herre, till at sittaa för Retta på Stockholms Slott, Thå läth Erlig Welbyrdig Man Germund Swensson, hans Nådes Befallningzman på förbe:da Stockholm oss klageliga förstå, at hans Nades Högmechtigheet war nu nys witterligit wordet, huroledes Anders Hansson hans Nadis Myntemestere, Berend thor Geyst, Hans Bökman, Kortt druffuenagell, Brand Skrifwere, Clemmit Rensell, Dirick Båffuen och Gerdh krutmakare, hafde j mång åhr hemeliga gått efter hans Nadis halss, Lijff och welfart, Och mene Swerigis Rijkis,

och thes Jndbyggeres ewige skadha och fördärff, medt mång förrädelig och förgiftig bestemplingh och anslagh, som ingen Christen eller redelig Man någon tijdh tänckia kunde, som och theres egen bekennelse, ind före rätten, thet wijdare och klarligare vthtryckte än förbe:da Germund thet berätta kunde, och hadhe the alreda nu på thet sidsta dragit ind till sigh en hoop medt Tyske Embetzmän här j Staden, och någon annan lös hoop, medh hwilke the tänckte taga Slottet ind, iblandh hwilke och wåro Jacob Råtkow, Claues Grytegiutare, Bertill Tunnebindare och Skepar Dirick. Så effter thet förbemelte Anders Hansson, och flere hans medhangh stodho tå tillstädis ind före Rätten, när Germund gaf oss sådane klagemål före, sporde wij them till, hwar the wiste sig någre vthwäga till at vñleda sigh före the stycker, som han hade thöm tillagt, tå fattade the icke till någon orsekt, vthan begynte straxt hwar på sin mätto, then ena effter then andra förtälia, huroledis the hadhe thet bestemplat, och huroledis the wilde tagit Slottet ind, och brutit Muren nedh moth Staden, och moth Strömen ståndit låtha, och sedan gifuit sig medt Staden ind vnder Hänsze Städerna, och huroledes the hade achtat förbrendt förbe:da wår Nädigste Herre medt en hoop å kruth j hans Nådes Stool j kyrkian, och wetnade Brand Skrifware, Anders Hansson i ögon, att han sade för Brand, att förre än hans Nådhe skulle blifua oförrådd, thå wilde han häldre siälff slå hans Nådes hierta sönder j Sölff Cammaren, eller hwar han kunde komma enslig med Hans Nådhe, medt mång annen förrädelig stycken, som the bestemplat hadhe, och drogh theris taal alt en wägh vth, och ändoch att Anders Hansson förwelkorade sig ind före Rätten medt thet förste på X Stegell, hwar en af thöm fångna woro för samma saak skulde wetna på honom, at han något wiste åf thet förräderij, dogh wetnade the alle sammans, som thå stodho för Rätten, Nämblig, Hans Bökman, Berendt thor geist, Brand Skrifware, Clemet Rensell, Kort Druffuenagell, Dirick Båfuen och Gerdh Krutmakare medh sin eedh, att han war en Principal och en Öfwerste Capitenere till then bestempling och förräderij, och bewiste honom j ögon till pricka hwar på sijn mätto, så att han omsijdher måste taga saken till sigh, och bekände thå mång stycker, som han tillförenn platt försworit hadhe, Sedhan wij hade hörth theris eghen bekennilsze, och att the bestodhe sielfwe inbyrdes alt hwad som then ena wetnade på then andra, så att saken war klar påtagha, att the hadhe medt alra största flijt gådt först effter förbe:da wår Käraste nädigste Herris Lijff och wellfart, ther näst effter Swerigis Rijkis och thes Jndbyggeres ewige skada och förderff. Therföre

kundhe wij effter Swerigis Lagh vtj ingen måtto frija theris Lijff, godz, icke heller någors theris som hafwa warit j rådt och j dådh medt them, om then förrädeligh handlingh. Thess till yttermera witnesbyrd, att thenne saak aldelis så förlophen är, som föreskrifuit ståår, och wij ther om sådane Rätth åfsagdt hafua, låta wij hengia våra Jnsigle här nedhen före. Giffuit och Skrifwit, År, dagh och stadh föreskrifuit ståår.

7.

Markgrefve Wilhelm af Brandenburg, utvald biskop i Ösels stift, m. m. till konung Gustaf, på grund af ansökan från borgmästare och råd i Riga, om riksrådet hr Erik Flemings anspråk gent emot fordringsegare och redare för ett ifrån Riga till Amsterdam afgånget skepp. Ronnenburg den 16 Maji 1536. *)

Efter originalet på papper i Saml. "Livonica", kongl. Riks-Archivet, vol. n:o 14.

Vnnsere freuntliche dinste vnnd was wir meher liebes vnnd guts vermogenn zuor Durchleuchtigister Grosmechtiger konigk, genediger vnnd freuntlicher lieber herre vnnd Schwager, Wir gebenn E. K. W. freuntlicher wolmeinung zuernehenn, Wie in kurtzuerschinnenn tagenn Die Erbarenn vnnd wolweisenn vnnsere liebenn getrewenn Burgermeister vnnd rath vnnsere Stat Riga, Vnns, durch Ire ansehnliche gesannthe, ersucht, vnnd Clagennde vermeldet, wie E. K. W. vnntersas, Er Erich flemingk, Sie, vnnd eine Stat Riga Semptlich, in hartenn bedrewlichen annspröchenn, Soll wolln furhabenn, vonn wegenn eins Schiffes, So er einem, Joachym preckell genannth Zeligx einem burger zw Riga Sampt einem Schipper, zur Sehewartz, auszubereitenn vnnd abzufertigenn, vor kurtzuerlauffenen Jarenn, betrawet, Villeicht vnwissennde, mit was Schwerenn schulden gedachter Joachym Preckell ann vilenn ortern beladenn,

*) Ett samma dag af samme brefskrifvare dateradt egenhändigst bref till kon. Gustaf rörande samma sak, men framhållande en borgare (borgmästare) i Riga Henrik Vlenbruch, såsom den störste fordringsegaren hos ifrågavarande Joachim Preckell, finnes i samma samling, bredvid ofvanstående bref. Men då detta och nästföljande bref ifrån Härmästaren tillräckligt upplysa huru man ännu uppfattade den enskilde stormannens befogenhet att, vid sidan om de internationella fördragen eller rättsbestämmelserna, utkräffa sin förmenta eller verkliga rätt, så torde det vara nog att meddela dessa, hvilka dessutom antyda att andra, nu förlorade skrivelser mellan konung Gustaf och maktinnehafvarne i den sjunkande härmästerliga riddarstaten utvexlats.

Welcher Preckell Sampt dem Schipper, jrer vnvormogennheit halbenn nochmalnn genotigt, etliche purger jn Riga vmb gelt vnnnd fracht, güter zw forderung des Schiffs vf die gemeine vnnnd gewonnliche Condicion der Sehe, anzuredeenn, welchs sie auch vonn etlichenn erhalten, Vnnnd also mit dem Schiff gelucklichenn in einenn guten Marckt, genn Ambstertham vberkommenn, Weill aber der genannthe Joachym Preckell, also, wie gedecht, mith Schuldenn beladenn Derhalbenn vonn seinenn geleubigern Westwartz, dermassenn beengstigeth, das das berurthe Schiff, des er domals ein verwalter gewest, Richtlich besetzt wordenn, Derwegenn er vonn dannenn, gezogen, des furgebens als wolt er, zu errettung des Schiffs, gelth vfbringen, Vnnnd als er hinweg gewessenn, Sall er etzliche Burger zw Amstertamb, gevolmechtiget habenn, das Schiff zuerkeuffenn, vnnnd domitte die gelewbiger zubezalenn, Wordurch So Er Erich Seins Schiffs queith vnnnd anig wordenn, Soll er sich nun ann denenn vonn Riga Semptlichenn wollenn erholenn, Einenn Erbarenn Rath doselbst derhalbenn auch habenn ersuchenn lassenn, Sich gegenn die Jennenn So mit schuldigk werenn, Das ym solch schif abhenddigk wordenn, Rechts zuorhelffen Des sich denne ein Rath vonn Riga, gutwilligk, wie auch noch, erpotenn, Woe seine volmechtigenn Anwaldenn, derhalbenn yemandenn in Sonnderheith, vnnnd mit Namenn hettenn angetzogenn, Welchs aber so vonn den seinenn nicht gescheenn, Jst ynenn denn vonn Rige auch nicht moglich gewest, hier jnnenn gegenn yemanden einigerley recht ergehenn zulassenn, Nachdem vor ynen in diser Sachenn, alleine ein cleger, vnnnd aber kein anngleclagter, erschienenn, Welches alles vnangeschen, Er Flemingk, dennoch hart in die vonn Riga drengen soll, furhabenns, vielleicht auch etwas Veintlichs gegen die guthe Stat, ynns gemeine furzuehemenn, Warumb sie vnns vmb rath vnnnd trost, vnderthenigklichenn haben lassenn annlanngenn Lauts diser Jrer eingelegtten, ann vnns Suplication, die wir e. k. w. alles Jnnhalts daraus clerlichenn zuersehenn, hiebey vbersendenn etc So sichs denne der pilligkeith gemes, eigennth vnnnd gezimeth, das wir vnns der vnserenn annehemenn, vnnnd sie Raths, trosts, hülf, vnnnd woe sie es benötigt, auch rettung, nicht verlassenn Sollenn, Als ist ann E. K. W. vnnsrer freunntlich bith, die wollen eins Erbarenn Raths pillichs erpietenn zum rechtenn, genedigklichen erwegenn, vnnnd Er Erichenn flemingk dohin beleiten, das er sich darann wolle benugenn lassen, Vnnnd sonst in annderenn wegenn nichts nachteilichs gegen die vonn Riga, oder yemandenn vonn ynenn, fürnhemenn, Dann auch wir in gonnst gegen ynn vrputigk,

woe es anders ym So woll, als denenn von Riga annehemlich Sampt dem Hochwirdigenn Groszmectigenn, vnserem freunnde, dem hernn Meister, Deutshs ordenns in Leifflanth, ym vff sein vernner ann-regenn vnnd begerenn, ein gelegenenn gerichtstagk zuernennenn vnnd annzusetzenn, vnnd Jnenn, Sampt denenn vonn Riga, in wegenn der guthe oder des rechtenn, dermassenn zuertragenn Dar-ann er ein gnugenn, vnnd guth gefallenn tragen soll Bittenn aber-malnn ganntz freunthlich vnnd dinstlich E. K. W. vnns hierjnnenn, vnnd Ernn Flemingk vonn anders denne rechtmessigenn furnehemenn, gegenn vnser Stat Riga, genedigklichenn abzuhaltenn gunstigklichenn wollen wilfarenn, Damit die guthe Stat, ober vnnd wider die pilligkeith, vonn ym vnnbeengstiget bleibe, Vnnd also befindenn, Sich auch frewenn vnnd rumen mogen, Das ynen dise vnnsere furbith bey e. l. nicht ein kleines zugetragenn, Das wollenn gegenn E. K. Ma:t Wir, in geleichenn vnnd vielmererm vnnsers vermogens verdienenn vnnd verschuldenn Datum Ronnenburgk Dinstages nach Canntate Anno etc xxxvj

Von gots gnadenn Wilhelm Coadiutor des Ertzstifts Riga Postulirter Herre zw Ozell Marggraff zu Brandenburg zw Stettin Pommern der Cassubenn vnnd Wenden Hertzog Burggraff zw Nurmbergk vnnd Furst zw Rügen

Qui supra manu propria

8.

Härmästaren i Lifland, Herman van Brüggeneij, till konung Gustaf, om hr Erik Flemings i nästföregående bref omtalade rättsanspråk emot Riga stad, eller emot den nämnde skepparens fordringsegare.

Wenden den 16 Maji 1536.

Efter originalet i saml. "Livonica" n:o 14, i kongl. Riks-Archivet.

Erleuchtigester vnd Grosmechtigester Kunigk Ewer Kunigligen Erleuchtigkeit Sein vnserere bereitwillige freuntliche dienste vnd wes wyr mehr liebs vnd guts zuthun vermuegen steitz beuorn, gnediger Herre vnd freuntlicher geliebter Nachpar Vns haben die Ersamen vorsichtigen vnd wolweisen vnserere liebe getrewen Burgermeistere vnd Raidmanne vnser Stad Riga, mith nicht geringer boschwerunge vnd klage auffs vnterthenigeste zuerkennen gegeben, wie sie vnd

die Jren von Ewer Ku: Erl:t vnterthan dem Gestrengen vnd Erenth-
 uesten vnsern lieben besondern Ern Erichen Flemingk Ritter,
 eines Schiffes halb (dauon Jhm die eine helffte vnd die andere
 einem gnant Jochim Preckell, ethwan gemelter vnser Stad Riga mith-
 burger zustendig gewesen) verschiener Jar mith den kaufmansgutern
 zu Ambsterdam vereuserth, zur betzalunge seines anpartes, vber die
 billigkeit vilualtiglig genotiget vnd bedrawet, Auch Jhnen darauff
 alreith etzliche guether genhomen vnd angehalten sein sollen Vnd
 wiewoll ehr sie derwegen etzliche mall ersuchen lassenn, vnd sie
 sich kegen Jhme zu aller billigkeit vnd richtunge alletzeit erbotten,
 Solle Jedoch sulches vergeblich vnd vnangenem gewesen sein,
 wie es Ewer Ku: Erl:t aus jnuerschlossener jhrer Supplication
 ferner gnediglig zuuernemen, Derhalben sie vns als Jre geburlige
 Oberigkeit vmb vnserere gnedige vorschrifft ahn Ewer Ku: Erl:t die
 wir Jhnen der billigkeit nach, zuweigern nith gewessen, vntertheniges
 vleyses angefallen vnd gepetten, Vnd weile sich dan die vnsern
 sulcher sachen, die allein priuate personen betreffen vnd sie Jns
 gemeine der auff einen pfenningk nith genossen, gar vnschuldig zu
 sein, dennoch des falles wes billig vnd Recht zu erdulden beruffen
 vnd auch vor vns als Jhrer gepurlichen oberigkeit zu Recht erpieten,
 wissen wir nith, wie sie vber sulch Jr zimblich erpieten weither
 können ader muegen woll gedrungen werden Ist demnach ahn ewer
 Ku: Erl:t vnser dienstlich, freuntlich vnd Nachperlich bitten, ewer
 Ku: Erl:t wolthen Jn gnediger anmirgkunge der sachen gelegenheit
 vnd der vnsern Hohe vnschuldt, gestimpten Ern Erichen Flemingk
 dahin richten vnd halten, das ehr von sulchem seinem gewaltferigen
 vornemen, gegen die vnsern wolte abesteen vnd so ehr ye gegen sie
 Rechtliche zusprach zuhaben vermeint, das ehr die sachen nach
 alter christenlicher vbunge vnd gewonheit, damith liebe, friede,
 einigkeit vnd guethe nachberschaft beither seits vngeseriget erhalten,
 durch seinen volmechtigen anwalten alhie vor vns thue furdern,
 sall Jhm alszdan nach erfurderung der sachen alles wes geburlig
 vnd Recht ist bogegenen vnd ahn vns Jn allem gar kein mangell
 gespurth eder befunden werden, Jn guther Hoffenunge es solle die
 gemelte Er Erich sich daran benuegen vnd ersettigen die vnsern
 daruber vnboschwert vnd vmboschettiget lassen vnd es werden ewer
 Ku: Erl:t als da zu wir vns alle freuntschafft vnd guethe Nachbar-
 schaft wollen versehen, auch sulches nith verhengnen ader gestatten
 Das sein vir vmb ewer Ku: Erl:t Jn allewegen dienstlich, freuntlich
 vnd Nachperlich zuuerdienen willig vnd vnuerdroszen, Vnd bouelhen
 ewer Ku: Erl:t hiemit god dem Almechtigen Jn langkwiriger ge-

southeit vnd gelucksaligem Regement zu gefristen Datum auf vnserm Schloss Wenden den xvj tag May Anno etc Jm xxxvj

Herman van Brüggeneij gnant Hasenkampf Meister teutsches ordens zu Leifflande.

Dem Erleuchtigesten vnd Grosmechtigesten Herrn, Herrn Gustaff der Sweden vnd Gotten Kunigk etc vnserm gnedigen herrn vnd freunthlichen geliebten Nachbar.

Spår af sigillet finnas.

9.

Joachim Borneman till konung Gustaf om den nu till Stockholm affördade sachsenlauenburgske cancelleren Johan Gekuss, om penningar till konungens svåger, hertig Frans, och till brefskrifvaren, m. m. Ratzeburg den 30 Julii 1536.

Efter orig. i kongl. Riks-Archivet.

Durchleuchtigester Grossmechtiger herre vnd Konigk, mein arme bereitwillige vnd geflissen dienste sein Ewrer koniglichen Maiestat mit gantzem vleisse jn aller vndirtenigkeit stets Zuoorne boreidt Gnedigester furste herre vnd konig Wilcher gestalt vnd gelegenheit der Durchleuchtiger Hochgeborner furste vnd herre, her Magnus Hertzogk zw Sachssen etc E. Kon:e Ma:t freuntlicher lieber Vater meyn gnediger herre, kegenwurtigen den Ernvhesten Johan gekuss Jrer f. g. Cantzlern an E. k. Ma:t abegefertiget, werden E. k. Ma:t ausz seynen muntlichen antragen woll gnediglich zuuernemen haben, Vnnd dieweil Jch dan gedachten Cantzler geschickt, vorschwigen auch dermassen erkenne, Das Ehr E. K. Ma:t vnd dem Reiche Sweden Zugethaen, sich auch vngezweiffelt jn E. k. Ma:t notsacken beide mit rathen vnd schreiben gantz willig vnd vndertheniglich woll wirt gebrauchen lassen, deme auch E. k. Ma:t one eynich hinderbedencken Jre gelegenheit alle offenbaren vnd zutrewen mogen, vnd kein schew daran haben oder tragen dorffen Mit gantz vnthirteniger vleissigen bitte E. k. Ma:t die wollen Jne auch jn gnedigen befehel halten, Vnnd Jme eyn statliche vorerunge thuen jn ansehunge, Das ehr E. k. Ma:t alhier diesses orths woll dienen konne seins vermugens, tuths auch von hertzen gerne, Darvmb mir gerathen deucht das E. k. Ma:t mit Jme handeln liessen, das Ehr E. k. Ma:t verwanth sein mochte, sich auch wen E. k. Ma:t diesses orths zuthune hetten, vnd an Jme schreiben oder sonsten muntlich gelangen wurden, Das ehr sich alszedenne, vleissig vnd trewelich gebrauchen liesse, wie

Ich vor mein perszon mich jn Crafft diesser Schrift zuthune, auch erpotten wyll haben, Wilchs E. k. Ma:t ane jren schaden woll fuiglich thuen können, Vnnd Jch sehe auch vor nutz vnd gut an, das E. k. Ma:t alle jre gebrechen vnd zuspruche alsze Sie zw dene von Lubeck vnd andern haben, jtz durch gedachten hern Cantzlern jn Schrifften verfassen lasset, die mit widdervmb anher zubringen, Das men sich zw Wittenbergk Leiptzig oder jn ein ander Vniuersitet des Rechten daruff moge zobelernen haben lassen, Dadurch men den handel destir sleuniger anfangen, vnd E. k. Ma:t solicher besweringe abehelffen moge, vnnd das men auch vff E. k. Ma:t besoldunge, alhier etzliche Doctores bespreche, die E. k. Ma:t jn solicher sachen dienen, vnd alle notturfft mit dem besten furtragen mochten, Dan ehs wirth meins erachtens kein geringer handel sein, derhalb E. k. Ma:t myt gedachten Cantzlern woll ferner der Sachen nachzudencken werden wissen, vnnd was Ich auch vor mein persson, vmb E. k. Ma:t vnd dem Reiche, als ein geringer diener, meins vermugens zuthune weis, will jch vnuerdrossen vnd gantz willig sein, Vnnd Nachdem ich dan auch Als ich Jm Reiche zw Sweden bey E. k. Ma:t gewest, von wegen E. k. Ma:t lieben Swagers Hertzogen Frantzen zw Sachssen etc meins g. h. das Jme van E. k. Ma:t, zw seiner f. g. Newenangefangenen rustungk die nicht wenigk gekostet, ethwas zuhulff freuntlich geschenkt mochte werden, domit sich sein f. g. ausz den schulden he[il]ffen mochten, vnthirredung gehat auch damals von E. k. Ma:t guthe vertrostuunge empfangen, Szo well ich vor mein perszon gantz vleissig gepeten haben E. k. Ma:t die wellen jtz sein f. g. nicht nachlassen, sondern womit freuntlich bedencken, vnd bey gemelten Cantzler solickhs mitvoerschicken, Das wirt sein f. g. vngezweiffelt kegen E. k. Ma:t als seinem freuntlichen lieben herren vnnd Swager zuerdienen williger dan willigk befunden werden, Vnnd was Ich jn meyner reysse die Ich vorm jhare jn Swedenreich E. k. Ma:t zw erhen vnnd gefallen gethaen, vor fromen gehadt, Werden E. k. Ma:t von Irem Diener Jost barcken woll muntlichen bericht empfangen vnd zweiffel nicht, E. k. Ma:t die werden mir bey diesser Botschafft jn erstattung solichs schadens, auch womit gnediglich bodencken, Vnnd wowoll jch des willens gewest, vff Ewer k. Ma:t begern vnd vorfurdern als Sie durch gedachten Jren Diener Jost barcken jtz bey mir haben thuen lassen, mich zu diesser reysze gebrauchen zulassen, So hath mich doch hochgedachter E. k. Ma:t her Vatter mein g. h. keins weges erleuben wollen, Vnnd hath also jn mein stadt den herrn Cantzler an E. k. Ma:t gefertiget, der auch van hier nicht woll lange sein kan, Ich

jtzundt alleine jn der Cantzelle pleibe, vnd vff mich genohmen, meins vermugens jn abweszen die Cantzelle zuuerwalten, damit dennoch E. k. Mat nicht solte jn jren anliggen vnd nothen trostloess gelassen werden, Dan warinne mich E. k. Mat alhier diesses orthes zugebrauchen wyssen vnd wollen, Wyll ich willig sein, vnd mich daran nichts . . . . . lassen, Wiewoll jch, kennes got, gerne mich bey E. k. Mat jm Reiche dienstlich begeben wolte, kan aber von M. f. g. zur Sachssen E. k. Mat vatern nicht leddigk werden, Ehs willen mich auch sein f. g. keins weges von sich gestatten, weile Ich szo lange alhier gedienet vnd seiner f. g. gelegenheit weisz, Darumb wyll Ich dennoch nicht vnthirlassen mich zubeveleissigen E. k. Mat eynen guthen gesellen, szo Ich den jmer zw wege bringe[n] konne E. k. Mat zuzuschicken, Vnnd zudeme noch weis Jch E. k. Mat auch vndertheniglich nicht zuuerhalten, Wie das die Heirath zwuschen Frewlin Sophien vnd Grauen Anthonien zw Oldenburgk nhu erstlich volntzogen ist, vnd das beylager soll gescheen des Sontages nach Michaelis jetzt kunfftigk, Got gebe zw glucke vnd heyll, Vnnd Ich will mich auch verhoffen E. k. Mat die werden sich nw mher zufriden geben, vnd sich den todlichen abgang jrer geliebten gemahel got seligen gedechtnisz, nicht harth zugemuthe zihen, jn betrachtunge, das wir den wegk alle aus müssen, vnd stellen solichs alles zw den willen des almechtigen gotes, den jch hiemit E. k. Mat vnd der jungen herschafft, die E. k. Mat semplich lange fristen vnd bey wolmacht erhalten wolle, wille befehlen haben, Dan E. k. Mat meins vermugens zudienen wyll Jch jeder zzeit als ein Armer Diener gantz willig vndirtenig vnd boreidt erfunden werden, Datum Ratzeburgk Sontags nach Jacobj Anno Dominj etc xxxvj

E. k. Mat

alletzeit boreidtwilliger vnd vndirteniger dener

Joachim Borneman

Vnnd dieweil jch denne jn meyner abereysze auss Swedenrich, an den pferden als mir von E. k. Mat geschenckt, schaden genohmen, wyer Ern Wilhelm bewust, szo ist meine vndirthenigk bitte, weyle Jost barcke dem Cantzler widdervmb ausz Swedenrick anher volgen wyll, Das mich doch E. k. Mat szo gnedig wolle sein, Vnnd mir mit eynen guthen starcken rotzen, den Ich vor mich zureyten gebrauchen mochte, gnediglich wolten bedencken vnd versorgen, vnd denselben mir mit gedachten Josten E. k. Mat dener oder bey dem herrn Cantzler anher schicken mochten, Jch wils meins ge-

ringen vermogens, (Wie Ich auch hierbeuorn, nicht alleine alhier jn den Seesteden Darinen E. k. Ma:t vbels nachgesaigt, daran doch E. k. Ma:t gewalt vnd vnrecht geschuet, Das Jch gewisse vnnnd vorwar weis, sondern jn des Marggrauen zw Brandenburg etc haue dar Jch kortzlich gewest, auch E. k. Ma:t mit dem besten entschuldiget) jeder zzeit zuuerdienen willig befunden werden, vnd was mir von eynem genant Jacob von Menne, der angetzeigt, Das ehr E. k. Ma:t Secretarius werhe, newlich bejegen vnd widderfharen, vnd wie gantz trewlich jch E. k. Ma:t sache vorfurdere vnd meyne, das wirt gedachter Jost Barcke E. k. Ma:t woll weiter antzuteigen wissen, Das wolte jch E. k. Ma:t jn vndirtenigkeit auch nicht bergen Datum vtsupra

. . . leuchtigisten Grosz . . . ursten vnd herren, . . .
ff der Reiche zw . . . Gottin konigk etc . . . igisten
herren vnderdeniglich
. . . Ma:t eigen handen

10.

Markgrefve Wilhelm af Brandenburg till konung Gustaf med nya framställningar angående riksrådet Erik Flemings förhållande till en skeppares fordringsegare i Riga, konungens anklagelser emot Riga för förbindelser mot honom med Lübeckarne, o. s. v. Ronnenburg den 3 October 1536.

Efter orig. på papper i saml. »Livonica», nr 14. i kongl. Riks-Archivet. — Här omalade bref från konung Gustaf tillhöra den af Riks-Registraturet förlorade serien.

Durchleuchtiger Furst Grosmechtiger Konnigk genediger freuntlicher lieber herre vnnnd Schwager, Vnnsrer freuntwillige dinste, vnnnd was wir meher liebes vnnnd guts vermogen Sein E. K. W. alwege zuuor, Vnns haben abermalh die Erbarenn vnd wolweisenn, vnser liebenn getrewenn Burgermeister vnnnd Rathmanne vnnsrer Stat Riga, in vndertheniger demut ersucht vnnnd zu erkennenn gegeben, Wie vnnnd welcher massenn E. K. W. ynn(?) denn vonn Riga, meher als vor zweieenn Jaren, ein kraffell mit guttern, habenn anhalten lassenn, Jdoch mit der genedigenn erbietung vnnnd zusage, weill E. K. W. solch Schyff dasselb mahell zuthun gehabt, dasselbige mit gelde zubezalenn, auch denn kauffleutenn Jre gutter widerumb volgenn zu lassenn, Warauff auch dieselbe Solche yre gutter zum theill widerumb erlangt, ausgenohmmenn Der Erbare vnnnd weyse Heinrich Vlenbruch, Burgermeister derselben Stath, welches angehaltenenn gutter, der Gestrennge vnnsrer besonnder lieber her Erich Flemingk Ritter, aus vermeintenn vrsachenn, bey sich in wirdden

habenn soll, doch vnangesehenn vber der vonn Riga hoch vnnd Rechtmessige erpietenn Wiewoll wir nun kurtz verwichener tzeit Solcher angehaltenen gutter halbenn, ann E. K. W. so woll auch ann Ern Erichenn Flemingk Ritternn, freuntliche vnnd genedige furschrift gethann, nebenn anntzeigung des hoch vnnd Rechtmessigenn erbietenns der vonn Riga, damit der gemelt Heinrich Vlenbruch widerumb zu dem seinen hette kommenn mögenn, Mit der freunthlichenn vnnd genedigenn erbietungg, Wue er Erich Flemingk, die vonn Riga Anspruche nicht zuerlassenn gedechte, vff sein weiter ersuchenn vnnd begerenn Nebenn dem Hochwirdigenn groszmechtigenn vnnserrn geliebten freunth vnnd Nachparnn, denn hern Meister zw Leifflannth, zeit vnnd Malstet zuernennenn, vnnd So die guthe enttstunnde, einem Jdenn theill Rechts zuuerhelffenn, So wer doch Solchs alles vnnfruchtbar befunden, zw dem hettenn sie auch kurtzverschinner tagen vonn E. K. W. briue bekommenn, Jnn welch sie beschuldigt, als soltenn sie dietzeit, als das krafell angehalten wordenn, E. Ko: W. Auch Ko:r W. zw Dennemarck etc vnnserrn genedigenn freunthlichenn liebenn herren Ohemenn vnnd Schwagerenn, zw Nachtheil vnnd enttgegenn, Hertzog Albrechten von Meckelnburg Graff Crystoffenn von Aldennburgk vnnd denenn vonn Lubeck Sampt Jrenn verwanten, in enttstandener Vede, Mit Rath hulf vnd stewer beygepflichtet habenn, Derhalbenn E. K. W. sich das mahell, ahne weiterrn vorgehenden Rath, einer enttlichen anntwort geweigerth vnnd abgeschlagenn, Wiewoll sie nun in keinenn abredenn Stunden, das sie denenn von Lubeck etlich gelth zugesannth, wie ader wo her es gescheenn, auch woe solche Schult hergeflossen, vnnd mit was grunth beweis vnnd anntzeigung, sich die vonn Riga solcher beschuldigung zufreienn vnnd zuentlegenn wissenn, Das sie zw solcher Vede nicht mit denn(!) geringstenn Vrsache Rath noch that, gegebenn, noch vielwenziger Solche emporung Jm Reich zu Dennemarck niemals vonn annbegin mith, Besonnderrn vffs hochste zuwiderrn gewest, Habenn E. K. W. aus hier jnligennder Copey jres schreibenns, nach der lennge zuersehenn, Derhalbenn haben Sie vnns vnnderthenigk vnnd demutigklichen gebetenn, Weill sie sich zw vnns Sonderlicher gnade vnnd gunst versehen, auch vnnsrerer furbith in dem bey e. K. w. zugenieessenn verhofftenn, Wir woltenn sie ann E. K. W. vffs freunthlichste, genedigklichen verschreiben Jre vnnschulth vernner annbrenngenn, Auch damit sie Sampt Jr mitburgermeister Heinrich Vlenbruch, widerumb zw Jrenn gutternn, So ynenn vonn e. k. W. ausligerrn genohmmenn, vnnd noch nicht widergekerth, kommenn

mögenn, Welchs wir ynenn vff Jr vnnderthenig ersuchenn vnnnd
 Sonnderliche zuorsicht nicht woltenn wigern noch abschlaenn,
 Sondern Jst darauff ann E. K. W. vnuser freunthliche vnnnd vleissige
 bitthe, Sie wollenn Jre der vonn Riga angetzeigte vnnnd vorgewannthe
 vnnschulth genedigklichen zu gemuthe fhurenn, Wie solchs Argkwans
 aus gnadenn erlassenn, Auch bey Ernn Erichenn Flemingk Ritternn,
 nichts wenniger bey Jrenn bevhelchhabern, so viell verfügenn, das
 den vonn Riga Sampt denn Jrenn, Jre entwendete vnnnd anng-
 haltenne gutter los gegebenn vnnnd volghaftigk, oder erstatet vnnnd
 bezaeth werdenn, in erwegung das sie ane das mercklichenn schaden
 erlittenn, Das wollenn wir vmb e. k. W. in vielmererm ganntz
 freunthlich vnnnd willigk verdienenn, Wie sie auch Semptlich vnnnd
 Sonnderlich vor Jre personn Jres hochstenn vermögenns vnngesperts
 leibs vnnnd guts, vnngeweifelt thun werdenn, E. K. W. hiemit in
 denn Alweldigenn schutz des herrenn zw langkwiriger gesuntheith,
 vnnnd geluckseliger fridlicher Reigirung, freunthlich entpfelennde,
 Datum Ronnenburgk dinstags nach Michaelis Anno etc xxxvj

Vonn gots gnadenn wilhelm coadiutor des Ertzstifts
 Riga Marggraß zw Branddenburgk etc

Qui supra manu propria

Dem Durchleuchtigenn vnnnd Groszmechtigenn Furstenn
 vnnnd herrenn herrenn Gustaffenn der Schwedenn vnnnd
 Gottenn konnigenn, vnnsere genedigenn freunthlichenn
 liben herrenn vnnnd Schwagern.

Spår af sigillet finnas.

11.

*Fördrag om stillestånd mellan konung Gustaf af Sverige och staden
 Lübeck, m. fl., bemedladt af konung Christian af Danmark. Köpen-
 hamn den 25 November (am sambstage Catherine) 1536*).*

Efter en samtidig afskrift i Lübecks stads archiv tryckt af O. S. Rydberg, Sverges
 Traktater, 4: 168—170.

*) Detta fördrag hänvisar till den i Hamburg den 14 Februarii samma
 år, mellan konung Christian och Lübeckarne, samt eventuelt tre andra hanse-
 städer, slutna fredstractat, i hvilken äfven Sverige och konung Gustaf vilkorligt
 inbegrepos. Detta senare fördrag, öfver hvilket konung Gustaf med befogad
 harm beklagar sig, men som konung Christian söker ursäkt såsom beroende
 på omständigheternas tvång, är efter originalet på pergament i kongl. danska
 Geheime-Archivet tryckt af Paludan-Müller, »Aktstykker til Nordens Historie
 i Grevefeidens Tid», 1: 515 o. f., Odense 1852, och en utförlig redogörelse
 derfor i Arild Huitfeldts krön. 2: 1473—1476.

12.

Konung Christians ratification af den mellan de tre nordiska rikena den 2 Februarii 1534 ingångna förbundstractat samt den 20 Februarii samma år afslutade tractat om strandvrak, m. m. Köpenhamn den 30 November.

I afseende på förenämnda tractater hänvisas till Gustaf Is Registratur, 9:e delen, sid. 18 o. f. och sid. 46—47. Den första af dessa är ordagrant, med oväsentliga ändringar inryckt i konung Christians ratification, och den senare i slutet af samma urkund. De förändringar, som i ratificationen skett, äro återgifna af O. S. Rydberg, l. c., 4: 174—175, efter originaldocumentet i danska Geheime-Archivet, — som således aldrig blifvit till Sverige öfverlemnadt — jemnfördt med en dansk afskrift i samma archiv, och en dansk afskrift samt en tysk samtidig öfversättning i svenska Riks-Archivet. — Tractaten är äfven med uteslutande af inledning och afslutningsord meddelad i Arild Huitfeldts krön. 2: 1491 o. f., samt af Krag o. Stephanus i Kon. Chr. III:s hist. 2: 54—56. — Orsaken, hvarföre 1534 års tractat ej helt enkelt utan några förändringar ratificerades af konung Christian, torde väl ligga deruti att det svenska originalet då icke fanns i Danmark. Fördt af Trued Ulfstand, den ene underhandlaren, till Varbergs slott, föll det, efter öfverrumplingen af samma slott af Marcus Meyer, i dennes händer, och fördes af honom till Lübeck, samt förvaras ännu i samma stads archiv, se Rydberg, l. c., sid. 177 noten.

13.

Konung Christian af Danmark och Norge förpligtat sig och efterträdare, att i fall Sverige råkade i krig, bistå detsamma med tolf örlogsskepp och 1500 mans besättning, jemte alla krigsförnödenheter, samt 1000 ryttare och fyra fänikor landsknektar med sold under fem månaders tid. Köpenhamn den 3 December (Söndagen efter S. Andreae apostoli dag) 1536.

Efter copieboken "Danske Handlingar 1523—1661", i kongl. Riks-Archivet, sid. 111—112 (afskrift af det nu förlorade originalet), tryckt af Rydberg, l. c., 4: 171—172. En redogörelse för innehållet är meddelad af Tegel, Gustaf Is hist. 2: 84.

14.

Konung Christian af Danmark och Norge förklarar, att han och Danmarks rikets råd ingått öfverenskommelse med de svenska sändebuden Lars Siggesson, Göstaf Olsson och Christopher Andersson derom, att de anspråk, som af innebyggare i något af de tre nordiska rikena kunde göras på jordagods eller egendom inom något af de två andra, skulle pröfvas och afgöras af tolf skiljedomare, sex af

Sveriges och sea af Danmarks adel, på ett blifvande möte i Halmstad den 29 Julii 1537. Köpenhamn den 3 December (Sönd. n. e. S. Andreæ apostoli dag) 1536.

Efter en samtidig afskrift, jemnförd med den i "Danske Handlingar", sid. 144, befintliga enligt Runell-Palmskiöld med originalet collationerade, afskrift af det nu förlorade originalet, tryckt af Rydberg, l. c., 2: 178—180. Redogörelse derom hos Tegel, l. c. 2: 83.

15.

Konung Christians af Danmark och Norge förpligtelse, att i stället för den säkerhet som han förut utlofvat, förskrifning af slott och län såsom pant för konung Gustafs fordran, ärligen lemna sea läster smör och femhundra mark penningar, hvilka skulle utgöra den årliga afgiften af Varbergs och Bohus län. Köpenhamn den 3 December 1536. *)

Efter afskriftsboken "Danske Handlingar", J. 1523—1661, fol. 139. — Redogörelse derom af Tegel, l. c., 2: 84—85.

K. Christians i Danmark bref för K. Gustaf på åhrlig[a] uthgiften af Warberg Bohus och Wigen i Interesse för förstrechte Penningar etc.

Wij Christian mett Gudtz naade Vdwaldt Konungh till Da[n]-marck och Norge, Hertig vdi Sleswigh Holstenn Stormaren och Ditmersken, Grefwe i Oldenborg och Delmenhorst etc. Göre alle witterligit att effter thy Stormechtige Förste och Herre Her Gustaf mett Gudtz nåde Swerigis Göthis och Wendis Konungh, Wår kere Herre Swåger och Brodher oss vdi thenne wår anliggende nödt och stoore Feijde, mett een merkelig Summa Sölf och daler forstrecht och förlagt hafwer, som the wore öbne forseglit brefwe vtwijse och indeholde, Wij forskrifne wår Kere Swåger ther på gifwit hafwa. Tå effter ty wår lägligheet segh så nu begifwer, att wij icke så hastigen kunde bëkomme att egengifwe och betale for:ne wår Käre Swoger for:ne Summa, Tha hafwe wij ther fore lofwit och tillsagt och nu mett thette wårt öbne bref lofwe och tillseye Ehrlige Wålbyrdige och Strenge Riddere, Her Lauritz Siggesson Swerigis Rijkis Marsk, Göstaff Olssen och Cristoffer Anderssen forbemelt wor kere Herre Swogers Ambasater, Raadt och fuldtmechtige sendebudt, Att wij weele arligen, lade till gode rede förnöge for:ne wår kere Swåger Fem Lester Smör som åhr then åhrlig afgifft af wort och Chronens Slott och Lähn Warbiergh, och een Lest Smör, som åhr then

*) Förskrifningen godkändes ej af konung Gustaf, enär, enligt Tegel, l. c., årsbetalningen å länet, ej skulle uppgått till mer än 485 gyllen eller ungefär tredjedelen af den, efter fem för hundralet, till 1255 gyllen beräknade räntan.

arligh Affgift af Boghwus och Femhundert Mark Penninge som ähr then ahrlich afgift af Wigenn, Hwilcken forne afgift Smör och Penninge wore Fogeder, och Lensmendt, som forne Warbiereg och Boghwus Slott och Lähn och Wigenn i were hafwe, eller her effter fongend worde, skule arligh till gode rede fornöge forne vår Käre Herre Swoger, eller Hans Arfwinge, effterkommene Konunger i Swerige och Swerigis Rijge, Till saa lenge wij eller wore Arfwinge effterkommene Konger i Danmark betale, och till gode rede fornöge forne vår käre Swoger och hans Arfwinge och effterkommene Konunger vdi Swerige och Swerigis Rijge, alle the Somme Sölf och daler som wij Hans Kongl. Majjt skyldig ähre, effter the brefwes lydelse oss emellom gangen, och gifne ähre, och hafwe wij till thes ydermere wij[t]n[is]byrt och bedre forwaringh ladett henghe wort Jndsegle nedan fore thette wart öpne bref mett våre Elskelige Danmarcks Rijgis Rådts Insegel och Signete. Som eer oss elskelige Her Magnus Göije Danmarkz Rijgis Hofmester, Johan Frijsz vår Cantzeler, Her Tygge Krabbe Danmark[s] Rijgis Marsk, Her Prettbiörn Podebusk till Wosborgh, Her Offwe Lwnges till Tierssbech, Her Axel Bragdes till Krogholm, Magnus Munchs till Wolstruppe, Erich Banners till Assdall, Her Oluff Rosenkrants till Wallöö, Her Holger Wulfstandz till Heckebergh, Her Knut Bijldes, Her Trut Wulfstandz till Taneuppe [Torup], här Knudt Rwdts till Wedtby, Her Clawes Bijldes till Lwnggardt, her Axell Wggruppes till Wgerup, Her Claus Podebusks till Marck[i]e, Erich Krumediges till Alweruppe, Her Magnus Gyldenstierns och Knudt Gyldenstierns till Tlym(!), Riddere, Gifwit på vårt Slott Köpenhaffn Söndagen nest effter Sancti Andreæ Apostoli dag Åhr etc. 1536.

16.

Swante Stures klagomål öfver hans förrädiska tillfångatagande och qvarhållande af Lübeckarne. Odateradt. (1536 eller 1537).

Efter en samtidig handskrift — original? — jemnförd med ett ofta i afseende på ordalydelsen väsentligen afvikande concept, det senare betecknad med B, begge i kongl. Riks-Archivet, bland Acta historica. Det inom [] stående är i handskriften A. lätt öfverkörsadt och saknas i B. *) Mindre viktiga afvikelser äro ej antyddas.

*) Den tyska redactionen var tydligen afsedd att framläggas vid fredsunderhandlingarna med Lübeckarne, och inför utländske furstar samt de öfriga Hansestädernas sändebud. — En svensk berättelse om samma händelser, dock till formen betydligt afvikande, finnes äfvenledes i samma samling, i trenne exemplar. Den ena, samtidig, har till öfverskrift:

»En waraftig Vnderwisning hurulunde the Lubske hafva wtlibörliga och förrädeligen fångat och vthi Lubke infördt en Ko-

Durchleuchtigster Groszmechtister Furst Aller gnedigster Her vnnd Konigh, Meyne Vnderthenigste gehorsamste Dinste sindt Ewer Ko: r ma:tt Beuor. Allergnedister Cristligster Konig vnnd Herre, [Nachdeme got der Almechtige gemeiner wolffart zum pesten Den vnderthanen zu Furderungh vnd zw Beschutzing aller gerechtig vnd pilligkeit, Enthkegen menniglichs freuentlichs muttwillen, Die Cristlige hohe vbrigkeit vorordnet, vnd vntter then selbigen hohen Haupten E: Ko:n Ma:tt mit wercken pilligh gerumet Wyrdt, Dass] E. Ko. ma:tt ausz Cristligem gemut also ein rechtliebender HochLöblicher Konig von angeborner Furstlicher gutte vnd tugent, meniglich vnd furnemlich jhren vnderthanen jn i[e]den rechtmessigen Sachen, ausz Koniglichem ampte gefurde[r]n, Gnedist ahn myr zu ermerchen vnbesweret sein [gerne vorhelffen thun vnd wollen, Auss dieser vrsache dan ich alsz ein vnderthener, geursacht worden, Weysz auch sonst ohnne E: Ko: ma:tt niemantz fur meyne vbrigkeyt vmb Schutze vnnd Furderung anzuruffenn], wie wieder gott recht vnd aller menschlicher pilligkeit, auch Contra Jus gentium, Jch von denen von Lubeck Jemmerlig vnnd erbarmlig eingefurth gefangen, vnd also kläglich bey yhnen vorschmehet gehonet, vnd vorvngliempfft vnd noch itztmalsz von yhnen nit vorschonet vnd mich gerne meyner ehren Ruren wolten, Dasz ein y[e]der gerechtliebender mensch Der der sachen gruntlich berichtet mit mir ausz Christlicher gerechtigkeit vnd barmhertzikeit ein mitleiden Domals vnd auch noch haben muge, Die Weyl aber die gesandten dieser Zeyt angezogen dasz Sie der sachen kein bericht vnnd grundt gehabt, Vnd auff dasz die von Lubeck des grunds vnd wie boszlich vnd Tuckisz vnnder zugesagtem guttem glauben, Jhres mutwillen mit mir geubt, getrieben vnd gewuettet, wissen mochten, So habe ich diese meyne warhaffte gegrunthe boricht, wie vnd welcher vnuffrichtiger gestalt, mit mir alsz der Zeyt Einen Jungen Knaben, von denen von Luebeck gehandelt worden, Kurtzlich Des grunds zuuornemende, Hirmit E: Ko:n ma:tt meine anligende bedrucken

nung:e Ma:tz til Swerige Landzsåte, Welbördig Swen, Swante Stenilson, genom huilken the Lubske fullelligen vthj sinnet hadhe bedraga Menige Swerigis stender Kiöpstadzmen bönder och menige almoge jfrå thet hulskap, Troskap, och Manskap, som the Konn:ge Ma:att till Swerige lofuet och Sworidt hade».

Det andra exemplaret, yngre, har till öfverskrift: »Een sanfärdigh Vnderwiszning, Huruledes the Lybesche», etc. — En redogörelse för innehållet är, efter förstnämnda svenska redaction, meddelad af Tegel, l. c., 2: 4 o. f.

vnd beschuerde, Jn aller vnderdanigkeit klagweysz zueroffnende, vndertenigst vberreychen wollen, Jn gantz tröstliche Zuuorsicht Es werden E: ko: ma:tt Also ein Loblicher Konig Cristlichs gemuts, Der gerechtigkeit beneigter vnnnd Liebhaber, Jn solchen meynen angehenden vnd zugefuegten schaden Jniurien vnd schmach ein Christlichs mitleyden nit allein Tragen Besonder auch So weyth recht vnd gegrundten Fug habe, jn ko:n schutz vnd beschirmungh vnd furderung gnedigst auffnemen vnd entpfelen haben, Auch nicht vorlassen, vnd wil E. K. m:t also meynere sache jnhaltungh vnder- tenigst nit vorbergen.

Anfencklighen Jst Lutke Moller zu der Lauwenborgh zu mir komen, vnd angezeigt, Wie dasz meynere mutter dienere Etzliche gegen Lubeck zu sampt etzlicher Warer, so man zu parem gelt machen soltte, Darneben auch Etzliche pferde, So mir von der selbigen meynere Mutter zugeschickt weren, ankomen, vnd ir begeren, dasz ich eigener person mich gegen Lubeck daselbig alles zubesehen vorfuegen wolte etc Also baldt sey ich zu hertzog Mangnus sein f: g: gangen, Vnd S: f: g: Dasselbtige, alsz, das mir meine mutter heruber gesendet hate, angezeigt, mit bit sein f: g: mir dohin vor- lauben wollen, haben mir sein f: g: nit lenger dan gegen mollen vorleubet, also, dasz ich mich dennoch inwendig zweyen tagen wiederumb zu sein f: g: vorfuegen soltte, Auff den bescheidt ist Lutke moller von mir gescheiden, mit Vorlassung, Das ehr mir der zweyer dienere eynen mit den pferden soltte zuschicken, Der ander diener aber solte bey der whare vnd guthe, bisz dasselbig jn seynem werdt zu gelt gemacht wurde vorharren, Als ich nun desz andern tages dem Verlasz noch, den ich mit Lutke Moller gemacht, nem- ligen, dasz ich solte jn die Lueneburger Herbrig einreytten, Dar- selbst wurde mir meiner mutter diener begegnen, Do ich Jn mollen jn die Lueneburger Herbrig jngekomen, vorfuegte sich Jacop Krappe vonn stunden an sampt etzlichen Burgern dorselbst mit etzlichen Kandelen wein, mich darmit zuuorehren, zu mir in mein Herbrigh, Welche ich dan denselbigen abent bey mir vorhilte Es hatte aber Jacob Krabbe, So Damals der stadt mollen Hauptman gewest zuuorn zwey heimliche botten zu denen von Luebeck gehabt, Darauff Marcus Meyer dyeselbigen nacht mit anderthalb hundert pferden Jn mollen Einreytt, Des morgens Frue vngeferlich Vmb Klochen Sechs kumpt Lutke moller zu mir fur dasz beth, weckt mich auff, Jn deme fragede ich Jhn ob meynere mutter Knecht war komen, Antwort ehr mir wiederumb, dass ehr inwendig eyner oder zweyen stunden komen wurde, Jch solte nur Auff stehen, vnnnd mich anziehen, Jn des Jch

mich anzuche, vnd zumorgen ein biessen gessen hatte, So wurde wol meyner mutter dienere ankomen, Als ich mich zu Tysch Sampt Lutke moller vnd dem wyrth jm Hausz setzte, vngeferlich ein gericht oder zwey auffgetragen wurden, Jn deme kumpt Marcus mayer mit grossem vngestume vnd hauffen volck hinein in die Herbrig, Jn dem Jch nun vom Tysch auffstehen wolte fasset mich Lutke moller wiederumb zurucke, ruckte mich nieder vnd hiesz mich sitzen, da kam marcus meyer, vnd buth mir die handt, vnd Setzte sich also in dem nieder zum Tisch vnd asz. So fragede ich Lutke moller wasz dasz vor eyner were, antworth ehr, dasz were Her Marcus Meyer ein Lubischer ritter, Derselbig hadt werbe an euch, Da sagete ich zu Lutke offentligen in der stuben das es alle man angehoret Lutke Lutke du hast mich vorratten alsz ein vorretter, Auch also wie Judasz vnsern herren vorriette, Hirauffh Ehr gar nichts anders antworthet, dan allein, Nicht also lieber Schuanth, Jch vorsehe mich es soll besser bleyben, Jn deme So Entpfelet Marcus mayer dem wyrth yhm haussz dasz ehr zu sampt allem volck hinausz der stueben weychen soltten, Auszgenommen Lutke Moller, Jch (vnd wo ich recht gedenc) Jacob Krabbe zu sampt etzlichen Burgern von Mollen, So stundt ich nun vff der meinungh, Dieweyl die andren auszweichen Musten, dasz mirs auch gpuren wolte, do Ergreyff mich Marcus meyer bey dem rock, vnd sagte, Lieber vorzihe, dan ich habe mit Dir zureden von wegen meyner herrn von Lubeck, Zeigte darneben auch an wie dasz ehr Ein befelch von wegen dero von Lubeck mich zubesuchen in sunderheit hatte, Auch sich zubefragen whue ich anzutreffen where mit ferner erdichte lughenhafftighen vnd gantz vnphillichenn ahnzeihung Gab hinforder mir zuerkennen, Wie mir vngezweyffelt solt nit [vn]wiessentlich sein soltte, Das die von Lubeck, die Ko:n ma:tt m: g: h: zu einem Regierenden Konig jns reych zu schweden eingefurth, vnd einsatzt hatten, der entgegen solcher guth vnd wolthatten, So von denen von Lubeck m: g: h: zugefugert wer wordenn, Solte sich m: g: h: in etzlichen massen, wie billich, nit vorhalten haben, wurden derohalben die von Lubeck fuglichen auch rechtligen vorursacht Ihre Mayestat von Landt vnd Leutthen zu drengen etc Jhm fall ich nun mich bey denen von Lubeck zugebrauchen Lassen vnderstunde, Bisz so lang Eben zugelegener Zeyt, Sie mich in meines Vattern stadt setzen vnd furen kunten, etc So gabe ich Marcus meyer zum ersten disz zur antwort, So viel der handel zwischen der Ko: ma:tt m: g: h: vnd denen von Lubeck ein zeyt her zugetragen hatte belangt, where mir gantz vnwiessentlich, Auch darneben wie mir gedachter marcus

vnder andern furgab, Jch solte mich mit yhme gegen Lubeck vorfuegen, mich also gegen die ko:n ma:tt brauchen zulassen, zaigt ich yhm auff dasselbige, dass die ko: ma:tt zu Schweden wie yhm selbst wiessentlich ist, Mein rechter Konig, vnd alsz dasz guth vnd wolfarth, So ych auff dieser welt habe, von yhrer Ko: ma:tt gewertig, Auch yhn yhrer Mayestattz landen vnd reychen belegen where, darzu mein mutter herkunfft vnd geschlecht auch freundschaft vnter seynen Ko: ma:tt besessen, etc Von dero vrsachen wegen, wie angezeigt, werde ich solches zu Thun in Kein weg bewilligen, Besunder Byth vmb gottes Willen, mir solch vntreu nit Ansynen wollen, meyne Ehre darmit zuuor vngelimpffen, meynem gantzen geschlecht vnd freundschaft zu einem Ewigen vnd vnueberwintlichen Schaden, scympff spott hohn vnd nachrede, So darausz erfolgenn wolte, Besunder, ehr mucht mich wiederumb zu meynem Herren Hertzog Magnusz reitten Lassen, Da antwort mir Marcus Meyer, du hörst wasz ich dir sage, dan dasz Sol dir vnd deynem geschlecht vnd freundschaft zu groszen freuden vnd ehren gedeyen, Dan meyne herrn wollenn dich wiederumb in deynes vatters stadt setzen, etc vnd wie du dich deiner gutter haben thust Beklagen, So habe ich folkomenlichen macht vnd gewalt, von meynen herren, Dasz Sie dir vor allen den schaden, So dir herauff erghehen vnd entstehen kunte, gut wollen sein, Allein Begieb dich in meyner Herrn willen, vnd volge denselbigen, Es soll in keynen massen Mangel gewinden vnd noth haben, hab ich hirmit wiederumb marcus geantworth, Lieber her Marcus yhr haben gehort meyne pilliche angezeygte vrsache, dasz ich dasselbige von wegen meyner ehren, geschlecht freundschaft auch aller wolfarth, So mir gott vorliehen, nicht eingehen kan oder magh noch will. Besunder ich bith vmb gottes willen yhr wollet Mir vorgunen, zu meynem herrn vnbehindert zu ziehen, dan ich habs gesagt, dasz ichs niht thun kan, vnd in keynem wege hirine zu thun bewilligen wil, Antwort marcus meyer wiltus nicht thun, vnd kanstus nicht thun, So solstus thun in gottes namen, odder ynn Teusent teiffel namen, Vnd wan du gleych vor Hertzog Magnusz tisch stundest wolt ich dich hinweg nemen etc Vnd nicht viel worth, man flugsz zu pferdt, vnd folge mit, Jhn deme kumpt Her Heinrich Reinhausen gen mollen, mit Sechsig pferden, etc So reytt Marcus Meyer zu mir vnd ruchte den hefftzugel von meynem pferdt vnd vorreychte den eynem stadts dienere, mit namen Ernst, Wasz aber vorgespreche vnd wortter denselbigen tag zwischen mir vnd marcus gingen, dasz sollen die wol wiessen, auch meyne zeuge sein, die damalsz darbey waren,

Dasz Marcus meyer offte zu mir sagte, Wor ych den mundt nicht zu hilt vnd [ihn] vngescholtten liesse, So woltte ehr mich Lassen nemen, vnd binden vff eyne karren, bey eyne diebe, welchen Ehr darnochmalsz liesz hencken, Also blieb Jch hinein in Luebeck in die stadt bey dem heftzugel gefenckligen gefureth vnd nicht Eher mit dem zugel gelossen, bisz dasz ich zwischen beyden thoren einriedt, Blieb also jn Marcus meyers Hausz vngeferlig acht tage gelegeht, Darnoch zum andern mall bleyb ich jn Herman Jsraels Hausz drey wochen Lang mit stedtter gnauer auffachtung vnd wachtung dasz keyner zu mir oder von mir mocht abe oder zugehen, gelegt, Wasserley gestalt vnd massen mir von genantem Jsrael in den dreyen wochen vor spotische vnd hönische rede vnd wortte wiederfaren, habe ich noch nit vorgessen, Do nun die drey wochen vorlauffen waren, haben die burgemeister mich yhn vnser lieben frauwen kirchen lassen vortschafftten jn Lubeck, vnd hielten mir fthur*), wie dasz sie mich haben gefenckligen annemen, vnd einfuren, vnd auch dasz Sie mich nun einzeytlang anhero also warten haben lassen, vmb wasz vrsache aber dasz also geschehen ist, haben sye mir dhamals nicht mugen soo alles kunt thun, etc Dannach nicht destewenniger so hett Jch mich desz gar nicht zuuorwundern, sintemal, mir bewust wie yhre Kauffleuth jn Schweden gefencklich weren, wo ich Aber mich Dasz wil vorpflichten bey meynen edelmans Ehren, dasselbige geloben, dasz ich nicht wil von Luebeck oder aber von dar, wor man mich in ein Hausz einlegen wurde entweychen**), So wollen sie mir vff mein gelubde zusage vnd vorpflichtung glauben zustellen, Jch auch auff dieselbige rede keyne andere auszwege oder vorpflichtung kunde anzeygen, mich dar mit zuschutzen, dan allein, Thut wie yhr, wie geschrieben stedt etc Also muste jch jn den selbigen drey fiertel Jarsz bleyben, vnd in der Zeyt Nhie ausz dem Hausze komen, darselbest sie mich einfurten, personligen volgeten vnd einmannethen, bysz Dasz Szeliger Graff Johan zur Huya hin kam, gab ich sein gnaden solch mein Elend zu sampt jn getragener Hendel zuer-

*) Meninge härifrån t. o. m. orden: kunt thun etc., på fjerde raden nedanför, har i B. följande lydelse: Sintemahl sie mich haben gefencklich annemen vnd anhero jn jhrer Stadt jn bestrickung also jn dermassen aufhalten lassen, wehre doch, ahne vrsach, welche bisanhero vnangetzeit bliben, nicht beschehen, Mir auch domahls nicht kunth zu thun vor notig angesehen, etc.

**) Mscr. B. har ifrån orden wo ich Aber — 4:e raden ofvanföre — följande lydelse: Wo ich aber mich kegen sie vorpflichten wurde, das jch bey meinem Edelmansglauben vnd ehren zusagen vnd Das whue man mich einmahnte es sey jn herberg oder andersswo, dor jch eingelegt wurde, das ich alsedan von darab nith entweichen noch Reumen solte, So wolten sie etc.

kennen, So abhandlate Sein gnaden mit den Lubischen so fern, Dasz man mir vorleubte, vff der gassen zu gehen, Vnd so offte hernachmals ich sie Selber anlanget, vnd fraget, wie lang sie mich dan in den massen gefenckligen haltten wolttten, Gingen sie flugs zu, vnd manetten mich wiederumb auff's Neu ein, So habe ich auch offte an Sie Suplicirt, kunde aber gar keyne andere antwort bekommen allein wesz E: ko: ma:tt zu wiederem vnd vordriesse sie bey Juen selbs, gesparter warheyt bedacht, etc Es geschehe alles zu meynem eygenen besten Dan die ko: ma:tt zu Schweden hetten etzliche achtar*) hemligen bynnen Lubeck auff mich wachttetten, mich vmb mein leben zu bringen, kunthe ich derowegen Jhnen dasz nicht vordencken, dasz Sie mich So offte lassen ermanen, Solche vnd dero gleichen lügenhaftige, vorredtterlige zeyttung, Sie mich darmit krennckten vnd zuvorstehen gaben, Dasz gnedigster herre E: Ko: ma:tt hett lassen meyne mutter fenckligen annemen, vnd hatte lassen her Johan Tursson richten, vnd so ich mich dan in dasz reyck begeben, wurde es mir nit viel besser ergehen, mit Solchen manigfaltigen practiken, So mir doch nit mugligen yhr vielfaltige lügenhaftige zeyttung zu erinnern vnd alles zu erkleren Daruber So haben sie auch mein signet auszgraben lassen, Vnd vorsegelt etzliche Bryeffh kegen E: ko: ma:tt wieder meynen willen vnd wiessen, Solch mein gefencknusz muste ich ins drytte Jar ausztragen vnd auszwartten Bisz So lang, Das Herzog Wilhelm von Brunswick kam gen Lubeck, do ehr dan zu herbrig lag bey meynem wirth, Welcheren sein f: g: ich mein Elende, wie vorredtterlich die von Lubeck, so ein langezeyt von ko: ma:tt m: g: h: mich ohne alle recht vnd billigkeit gefencklichen genomen hatten, vorstendigett, Auch anzeigt wie dasz ich an S: f: g: herrn bruder Hertzog Henrich vorschrieben were, Bath hirauff sein f: g: auff demutigst, S: f: g: vmb gottes willen sich meyner annemen Nochdemal (Jch So ein lange zeyt gefenckligen gewest) bey denen von Lubeck behulffligen sein wolttten, darmit ich der gefencknusz erlediget mocht werden, Do Nun hertzog Wilhelm meyne Elende vnd klaglich bith gehort, Antwort ehr vnd sprach Dasz die von Lubeck bey mir nicht anders, dan alsz vorredtterische Boszwichter gehandlat(!) Hatten, Jhn demesende S: f: g: Jhren Secretarien zu denen von Lubeck, sich bey yhnen zu erkundigen, Wasz vrsache sie zu mir hatten, Das Sie mich wie sie doch kegen goth Solches niemer mher kunthen noch mochtten vorantwortten, mich eine Junge person so Sich zuuor-

*) Handskriften B har: auffwarter so etc.

suchen in fremde landt hette begeben, So gar Jemmerlich bestrickt vnd gefenckligen hielten, Do antwort Her Nielaus bremsz, wie dasz ich yhr gefangner nicht were, vnd ehr Neuligen in die stadt Lubeck gekommen sey, Wuste von mir auch gar nichts, hetten die burgemester vnd radt etwasz hinder seynem willen vnd wiesen gethan, So were desz doch alles yhm vnbewusth, Nach demselbigenn So senden gleychwol denselbigen abent, die von Lubeck eine gestalte vornotulung eyner Vhrfheyde zu mir in mein herbrig zu sampt Ein hundert vnd zwantzig gulden, Welche Summa gelts ich solt annemen, auff mein Edelmansz glauben vorpflichten, dero meinungen, dasz ich hinfurder zu keynen tagen, wieder(!) ich noch meyne nachkommen, solche thatte vnd handlung soltten noch wolttten rechnen, widder mit wortten noch wercken, in eyniger massen, Besundern wasz mir bisz anhero wiederfahren were, solte alles todt sein, Vnd gedeencken auch dasz ich solche benentte suma auff nest komande Michaelis Niederlegen soltte, Solches soltte ich in meyner vrfeyde gegen sie vorpflichten vnd vorschreyben, Da fragte ich Bernth von mehlen vnd andreas stolp, alsz die Jenigen so solch vrfeyde bey neben mir zu vrkunt soltten vorsieglen, ob ich dasz zu thun plichtig vnd zu halten schuldig were, Antwort Bernt von mehlen noch denmal die von Lubeck mich in der massen also vorretterisch ohne alle redligheyt gefenckligen gehalten als schelm[e] vnd vorrettere, Welche worth Ehr auch vor hertzog Wilhelm sagte Wue ehr andersz sein worth noch wil bekant sein, dasz die Lubische mich alsz vorretter gefangenn hatten, Dieweyl dan solches am tage So wehre ich in keynem wege solches zu halten pflichtig, Nicht destoweniger wolte ehr bey neben Andreas stolp die vhrfheyde vorsigelen damit ich ausz den lubischen henden komen mochte, Jch aber fragte andreas stolp wasz ehr zur sachen sagte, vnd wasz Ehr mir zu thun rathen wolle, gabe Ehr mir zur antwort, Wo ych die vhrfheyde vorsiglede wurde ich erkent Solches zuhalten, Auff dasselbige liesz ich mir die vrfeyde behendigen, vnd zum abscheydt geben, Wie dasz ich sie muste besser vbersehen, dan solche nicht also eilent kont vorsiglet werden, etc. In deme schichte ich mein wirth zu denen von Lubeck In dasz kohr in vnser liebe frawen Kirchen Vnd liesz yhnen anzeigen, dasz ich desz andern Tags vmb mittag von Lubeck wolt reyttten, Sintemhal ich losz, quit vnd ledig von yhnen meyner gefencknusz gesprochen were, vnd hirmit mein Wordtten vnd zusagungen genugsam noch komen vnd halten, Dasz ich nicht ausz yhrer stadt ader ausz meyner herbrig ohne yhre vorlaubnusz weychen sol oder wil etc in dem besten gedeencken wollen etc, Do antwart her Joachim

Gerychen darauf Jch wuste mich hirinne wol zu haltten, Desz andern tags vmb mittags macht Jch mich auff den weg von dannen, vnd namb die vrfeyde mit mir, Habe Jhnen auff solche anmassen gar keine vorschreybung zugeben wiessen, Habe auch von mir gar keine sigel noch brieffh Diese sachen mit einighem bu[ch]staben belangende bekommen, etc

Disz ist nun gnedigster Konig vnd her E: ko: ma:tt allein in die kurtze angezogen worausz gnedtigst zuornemen, wie vnChristlich Ja vnmenschlicher alsz Turcken, vnd Heyden, vnder vorsprochenem guttem glauben, Hinderlistigen pracktiken, Vnd eigengewalts ohne eynige fuge vnd vrsache, die von Lubeck mich gefencklich eingezogen, vnd vberdasz mit vngliempff hoen Jniurien, schaden lemnisz vnd schmach an meynen Ehrn, vnd glimpff, Erbarmlich vorgewaltigt worden Vnd doch auff vielualtigs e: ko: ma:tt gnedigst vnd mein selbst vleyssig gepurlich anfurderung bey nahent alsz vngeachtat(!) vnangesehen, mein pillige gegrundeste rechtmassige zuspruche, Dieses alles von denen von Luebeck in den wint geschlagen, vnd gerne yhres vormeynensz vorbey gehen woltten. Demnach an E: Ko: ma:tt meyn vnderdanigst gehorsamst vnableszlich Bitten, E. ma:tt konige hohe vbrigkeyt vnd ampt hirmit anruffende E: Ko: ma:tt die von Lubeck dohin berichten, vnd vnderweysen, Dasz ich meynes zugefugten schadensz ergetzt vnd der Injurien vnd vngelimpfs pillig abtrag vnd wandel thun sollen vnd mugen, oder aber dieweilo wie den E: Ko: ma:tt nit vnbewust mir etzliche weghe wordurch ich ergetzung solches gewalts vnd vnrechts ahn mir Jemmerlich gebet, zuerlangen mich gantzlich vorhoffe E: Ko: ma:tt Reyche auffstehen muchten, mir gnedigst vorgunt sein, dasz ich vormittelst gottlicher hilffe meine rechtfartigen sachen kegen die vonn Lubeck dergestalt inen meinen ernst zu Erschein ein mal endighen kunthe, E: ko: ma:tt welcherer ihre landt vnd Reyche, haffen vnd strom, Jch in dem wil vorschonen, allenn hinder, kosten vnd schaden, allein E: ko: ma:tt ahn sulchem meynem vvoorbeygenglighen anligen nit hinderen, besunder mich alsz Jhren vnderthanen in meynen pilligen auffrichtigen sachen, handhaben, jhn yhren koniglichen schutz auffnemen, vnd in meynen rechten nicht vorlassen, Dasz bin ich vnd meyne ganze freundschaft, pflichtig vnd schuldig mit Leyb vnd lebent vnderthenigst zuuordienende, E: ko: ma:tt ich mich vnd meyne sachen alsz meynere gepurligen von got vorordenter vbrigkeit Entphelende etc

E: N: Ko: Ma:ttz

w T

Swante stvre

17.

Förpligtelsebref från dem, hvilka blifvit förordnade i slotslofven på Stockholms slott. Stockholm den 3 Januarii 1537.

Efter en afskrift i kongl. Riks-Archivet, med påskrift: "Coll. med Orig."

Slotzlofwens på Stockholms Slott obligation

Jagh Tordh Pedersson påå Ekelunda, af Wapn. Giör witterligit, ock bekännes oppenbarliga med thetta mitt opna breff, Att efter thet Stormechtigeste Furste ock Herre, her Gustaff, Sweriges och Göttes etc Konung, wår Aller Kärste Nådigiste Herre, hafuer tillbetrott, anthwardat ock befaledt megh med thesse effterskrefne gode Män, och godhe karlar, Nemblig, her Olaff Petri, Slotzskrifuare, Hans Fynbo, vnderfougde, Jfwar Jfwarsson, Borgmestere, Nils Jönsson, Lasse Måensson, Olaff Mårtensson, Rådhen, Lasse Holm, Söfwerin Juthe, både Befalningsmenn, Rassmus Thomesson, Påual Vttermarck, Rag-uall Larsson, Jöns Pearsson Wachtemestara, sampfelt medt thenna effterskrefne Tiugo förordinerade Rothemestere, Herman Larsson, Per Matsson, Eskill Larsson, Jöns Persson, Thomas Grym, Wellam Hansson, Erich Glaskestere, Anders Persson, Per Birgilsson, Hans Skreddare, Jöns Henrichsson, Per Jönsson, Jöns Erichsson, Nils Bengtsson, Lasse Luth, Arwidt Smålenning, Olaff dalekarl, Marcus Simonsson, Olaff Erichsson, och Hans dalekarl, som på Slottet blefwe, Hans Nådz och Sweriges Crones Slott Stockholm, vdj en Erlig Slotzloffwe etc Så beplichtar iag migh och förnembde godhe karle allesammans, samptlig och sunnerligh, hwar widh sitt namn, på wår ähra, redeligheet, Christelige troo och sanning, att wij wele och skole holle förnembde Slott Stockholm Högbemelte kongelige May:t till Swerige, Konung Gustaff, wår kärste Nådigiste Herra och ingen annen tillhande. Och thet åter igen wälwilleligen och vthan alt giensägn vpantwarda, ee när som hälst hans Kongelige May:t anthen Personligen, eller genom hans Nådz Fullmynduge medt hans Nådz breff, Segell och eghen hand vnderskrifuit, ther vpå eskendes .eller kallendes warder; Hwar och så skedde (thet dog Gudh Alzmechtig förbiude) at thet Kongl. May:t hände förstacket blifue; dhå skole wij förbenembde hålle samme Slott Stockholm hans Kongl. M:tz käre vnge Son, högborne Furste Hertigh Erich, och ingen annen, vdj lijke måtto, som förskrifuit ståår, tillhande. Ock beplichte och beswärie wij förskrefne oss medt thetta samma wårt öpne breff, widh wåra ähro, Redeligheet, Christelige troo, ock

thet Helge Evangelium, att wij wele ock skole hålla samma Slott Stockholm, som förskrifuit ståår; Jcke tagandes ther någon försummelse före, anten genom swår dryck, Bolerij eller någon annen löösachtigheet, vthan aldeles skicka oss j then befallning som Christelige, Ehrlige och vprichtige karler böör att giöra. Och thess till yttermere wisso och högre förwaringh, att wij wele fast och obrudeligen holla alt hwadh förskrifuit ståår, Låthe wij hengia våra Signeter nedan för thetta vårt breff. Giffuit vppå Stockholms Slott, tertia Januarij Anno etc Mdxxxvii .

18.

Churfursten Johan Fredrik af Sachsen och landtgrafven Philip af Hessen å egna och det evangeliska förbundets vägnar till konung Gustaf, angående det af påfven Paulus den tredje utlysta kyrkomötet i Mantua. Den 26 Mars 1537.

Efter en yngre afskrift i kongl. Bibl., v. Engeströmska samlingen, vol. "Familia Gustaviana", in fol.

Durchlauchtiger König, vnser Freundlich dienst auch was wir liebs unnd guts vormugen zuvor, besunder lieber herr und Freund.

Nachdem Babst Paulus des nhamens der dritte ein gemein Concilium gegen Mantua in Italien zu halten, ausgekundiget hat, das vf den 23:ten tagk des Mayen negst kunfftig soll anfangen werden, So hat uns der alldurchlauchtigste groszmechtigste Furst und herr, her Karll der Funffte Romischer Keyser, vnser allergnedigster herr, solch Concilium durch Jhrer M:tt gesandten Oratorn laszen anzeigen und begeren dasz wir daszelbige auch besuchen oder beschicken wolten. Wiewohl wir nun nichts liebers hetten sehen oder vernehmen mugen dan das die Jrthumb und Miszbrauch die in der Kirchen eingewurzelt, und nun ein lange zeit darin gewehret haben, ein zu Christlichen rechtschaffenen und unpartheyeschen handlungen zufurderst gegen den haubtern vnnd Prälatern, die aller derselben Jrthumb vnnd Miszbrauch vrsach sein hetten mugen kommen. So haben wir doch aus Babst Paul Bullen, damit er das Concilium angesatzt hat so viel offentlich befunden, dass sein und des Stuls zu Rom gemuet und wille gar nicht ist von einer rechtschaffenen Christlichen voranderung unnd reformation obberurter eingeführter Jrthumb vnnd misbrauch in seinem angesetzten Concilio zu reden oder handlen zu laszen, Sundern wie er und etzliche seine vorfahren

Bepste zu Rhom, unser und unser doctorn Bekannte here, an alle vorhor und Cognition oder Examination eines gemeinen Freyen Christlichen Concilii Jhres willens und gefallens widder gott, und sein heyliges Evangelium ainmhall thetiglich vordampt habenn. So ist sein gemuet vf solche damnation in seinem ausgeschriebenen Concilio zu verharren, vnnnd alle hohaiten der Christenheit als Kayser Konige Fürsten vnnnd Potentaten mit dermaszen seines auszschreybens verpflichtet zu habenn. Das ist [nit?] vorn der haubtsache, durch unpartheyesche gehandelt, vnnnd dasz rechte vom vnrechten geschaiden solt worden. Sundern alleine wie vnser bekandte here inn Gottes wort, unnd seinem hailigem Evangelio unwidersprecklich ergründet, solt ausgerottet werden, darin wir nit unger(?) willigen. Wir wolten dann unsehre Lehre unüberwunden mit Babst Paulo selber vordammen, welches wir doch, mit gott unnd gewiszenn, gar nit thun können. Haben derselben Keys: Maj:tt Oratori, vnser beschwerung widder vielgemelt Concilium, mit der warheit angezaigt, vnnnd begert dieselben unser billiche, auch in gottes unnd naturlichen rechtenn ergründete beschwerden Romischer Keys: M:tt zu ubereichen. Dieweil wir unns aber wol vormuten können das Babst Paulus vnd sein anhang nicht werden unterlaszen vnns bey Euer Königl: Würde auch anderen Christlichen hohaiten und Potentaten anzugeben, als habe genanter Babst und der Stuel zu Rom mit ansetzung des genanten Concilij das seine gethan und es sey der Fehel an uns. So haben wir mit einander beschloszen, vnd von beqweme geachtet Euer Kgl: Würde, auch andere Christliche Kunige unnd hohaiten der groszen unnd vchristlichen vnbilligkeit vnd gevordes(!) zu berichten, die Babst Paulus mitt bestijmmung berurtes Concilij gebraucht, vnnnd worumb unns daszelve zu bewilligen unmöglich ist, wir wolten dann wiszentlich widder gott, unnd vnser gewissen handelenn, vnd damit Euer Kgl: Würde diesellbenn des Babstes gefeungen unnd unser beschwerden gruntlichen mügen verstehen, So bitten wir Euer Königl: Würde gantz Freundlich vnd vleyszig die wollen umb Christus ehre willen dieselbten unser beschwerden und entschuldigung die wir mit beygelegten druck an tag gegeben wollen habenn, lesenn unnd verstehenn, des auch unbeschwert sein wollen nit allen, umb viel Christlich volcks willen inn deutscher nation, welcher E: Kgl: Würde ungetzweifelt zum besten genaigt ist, Sundern auch ein betrachtung dasz diese sache gemeine wolfart unnd hayl der Kirchenn belanget. Darin vielen dingen Christliche zucht gefallen ist, auch das viel treffliche leuthe, nach dem groszen miszbreuche die mit zu verschweigen eintzel(?)

eingewurtzelt, derselben annderung hertzlich begert habenn. Zweiffeln derhalben nit es werde Eu: Kgl: Würde der Christlichen Kirchen mit allen vermügen zu helffen und zu rathen selbst genaigt sein. Wie dann Gott solchenn dienst furnemlich vonn denn hohen haubtern und Stenden fordert, unnd beuhelenn derwegen E: Kgl: Würde diese hochwichtige Sache belangen und gemaine Cristenheit. Dartzu auch vnns mit erbietung vnserer Freuntlichen und willigen dienst. Datum den Sechs und zwanzigsten tagk des monats Martij anno domini Mdxxxvii.

Vom gottes gnadenn Jöhannes Friederich hertzog zu Sachsen des h: Röm: R. Ertzmarschall v. Churfurst, Landgraf in Düringen und Marggr. zu Meissen, vnd Philip Lantgraf zu Heszen grave zu Catzenellenbogen zu diertz(!) Ziegenhain und Nidda vor sich und von wegen der andern Fursten und Stende, der Christlichen religion Mittveruandten.

Den durchlauchtigstem Fursten herren Gustaffen Königh zu Schweden etc vnserm besundernn lieben herren vnnnd Freundt.

19.

Konung Gustaf förklarar att han ansluter sig till det mellan konung Christian af Danmark och Norge samt regentinnan i Nederländerna, drottning Maria, den 3 Maji 1537 i Hamburg på tre år afslutade vänskaps- och handelsfördrag, i hvilket konung Gustaf äfven skulle vara inbegripen, så framt han inom ett halft år förklarade sig dertill villig och derpå afgaf sitt bref. Stegeborg den 20 Junii 1537.

Afskrifter af tractaten och konungens accessionsbref hafva funnits i Riks-Archivet, men äro nu förlorade. Tractaten mellan konung Christian och drottning Maria är tryckt på tyska af Altmeyer, Histoire des relations commerciales et diplomatiques des Pays-Bas avec le Nord de l'Europe pendant le XVIIe siècle. Bruxelles 1840, sid. 537—545.

20.

Fredstractat mellan Sverige och Ryssland på sextio år, från den 25 Mars 1537. Novgorod den (26) Junii 1537.

Efter en med originalet collationerad afskrift på latin, i kongl. Riks-Archivet, copieboken "Muscovitica", sid. 69—73, tryckt af O. S. Rydberg, Sverges Traktater, 4: 181—185. Originalet saknas numera. En svensk öfversättning finnes i samma copiebok, sid. 61—65.

21.

Rapport till konung Gustaf från de svenske commissarier, som skulle i Köpenhamn underhandla med de lübska sändebuden, m. fl., under konung Christians och de lauenburgska sändebudens förmedling. (Köpenhamn i Julii 1537).

Efter conceptet i kongl. Riks-Archivet. — En redogörelse för dessa förhandlingar, äfven i hvad de rörde B. v. Melen, meddelas af Tegel, 2: 94 o. f.

Efter alles wäres ödmuکه plictige och hulle tro tjäneste, werdiges eders kon:ge ma:t först att wetta vrsaken Hwarföre wår resa någhet lenge (sedan wij j frå eder nåde skildis) sig fordrögde, Oc war meste saken, att winden lag oss stedze oc mest vnder ögonen, så att wij nödgadis giffua oss med sigelskipet tilbaga ått Kalmarna, oc sedan gåffue wij oss vtöffuer land, Och komme her till Köpenhaffn, Lögerdagen nest för Margarete, om afftonen, Sondagx Morgonen kom Melchior Ransow: M. Johan frijss oc her Olaff Rosenkrantz j wart herberge, oc besporde med oss om wij wille strax giffue oss j handell med the lubske och theris partier, thet wij dog icke göre kunde, för än wij widere hade berådslagit med then Saxeske Cancelleren och then redenær, oc bleff dhå så beslutid, att på Onsdagen ther nest effter skulle wij komme till audientz jn för k: ma:t till Danmarck .

Om Onsdagen tidelige worte dhå först Greffue Erick, the lubske och Bärend van Melen kallede vpp för kongen och rådhet alle samtliche, Ther haffue the dhå (som vij forstå) öffuerantwordat theris clagemåll scrifftlig och muntlig, När the wåre affgångne komme dhå strax någre aff kongens Råd hijt j herbergit Och eskede oss vpp,

När wij dhå komme till Audientz bliffue oss förelässzne, och öffuerantwordede j kongens oc rådzens nærwaren Dhe lubskes, Greffuens och Berend van Melens Clager aff huilke wij sende ede nåde her hoss Copier vtaff till huicke wij ackte att sware j Morgon som är Tisdagen nest effter Magdalene, effter som tesse hossalagde Copier formelde och jnneholle, Men orsaken huarfore icke hårdere swaret bleff j forstenne, och synnerligen j Greffuens och Bärend van Melens saker, war thenna, Att then Saxiske Cancellor, och then redenær Andreas de Barby haffue icke welat giffue eder nådis saker än nw hårdere före, effter saken är tagen vdj en wenlig handell, Dog huar widerparterne wele fororsake oss, vdj theris genswar, till heftigare antwordt Schall dhå e: nådz Högett fornimme, atuj wele holle the partier theris rette legender före och på thet aller hårdeste

Ytermere som e. n: k: M:t sielf icke haffuer ansett for vleg-
 ligit, att sundre Greffue Erick j frå the Lubske, Haffue wij forthen-
 skuld så forhandlet, att han begierede sielff komme med oss till
 orde, dher begiärede han e: nadz syster Barn motte komme till
 theris moderlige arff, Desligiste till Wiborg oc Nyslott, eller naghet
 annet så gott län, i then sted, huilkit som greffue Johan skulle
 loffuad varit, then tid han fick e. n: syster oc hans elste son
 effter honum att beholle, j beggis theris lifztider huar effter then
 annen,

Her swarede wij till in Summa Att e: n: Hog:ett wäll wor-
 der sig tilböriligen mott sin systerbarn skickandis, Dog motte Greffue[n]
 wäl hollett ther fore att e: n: H:ett wille were j then motten vbe-
 twungen, som oc icke vbilligt, jcke heller hade e: n: någon tid
 giffuit orsak till thenne handell som Greffuen sig foretogh, Ey heller
 hade e: n: Greffue Johan slige slott eller län loffuad tilsagt eller
 bebreffuat i saa motte szom then gode herre ther förstodh ej kunne
 heller E. nadis K. m:t thet giöre meth Suerigis lagh, Dherföre
 rådde och formante wij att same greffue wille aldelis hemstelle then
 sak j eders nådz hender, Så skulle han ther forlate sig till att e: n:
 H: aff sit egit frij wilkor oc wolgefäll, skulle giöre tuifalt mere the
 barn till bestond, än med någhen twång, Och huar han hade
 tagit sig handelen vdi så motte före, hade han tileffuentys lenge
 sedan hafft en ende opå then saack, Men thet gaff e: n: sielsindt
 betenken, att greffuen skulle forfordra sin sak med oc hoss e: n:
 fiender, huilkit dog föge hade behoff giords, Och gåffue wij honum
 ther med fore, effter the lubske hade så Jemmerligen forfört och
 forrått hans broder greffue Johan, wåre icke vbilligt att han for-
 thenskund wille tilltenkie att witte sin broders forderff hoss the
 lubske, till huickit han tileffuentys kunde formode szig bijstand
 aff e: n: med så skiell e: n: förnimme kunde, att greffuen satte
 then tro oc ljt till ed: n: Oc e: n: then sack aldelis sa hemstelledede
 dha lott greffuen sig höre, att huar han hade en ende på sin sak
 med eder nåde, dhå wille han icke forgäte the lubske, oc wiste
 han wåge oc lempe, att fortage them trenne sträter som äre then
 Norinbergske wastphaliske och lyneborgiske till så lenge the plagede
 honum rett,

Tijll thett sijste gåffue wij Greffuen före, att e: n: hög:ett
 wille och gerne wette, hwad for:de barn fölie motte aff theris fader-
 lige arff j graffueschaffhet, Therutaff Greffuen wäll formerkie kunde
 att e: n: wille icke minne wette e: N. syster barns besta hoss
 honum, än han hans broders barns besta hoss e: n:

Och huad wij betroste ytterlighere ath bliffua widh med the annen partier til tess wij få ider N: enckende samtycke heller forbettring ath wide E: N: hög:th wille werdis thet nadheligen fornimme aff tesse articler som wij E: n: her jnnelycte tilsenne*)

22.

Fredsfördrag på fem år mellan Sverige och Lübeck, förmedladt af konung Christian af Danmark och Norge. Köpenhamn den 29 Augusti 1537.

Efter det tyska originalet på pergament i Lübecks archiv tryckt af Rydberg, Sverges Traktater, 4: 194—200. — Fördraget är undertecknad och besegladt af konung Christian, och å svensk sida af svenske underhandlarne, riksråden Lars Siggesson, Birger Nielsson, Gustaf Olsson och Christopher Andersson, samt af fyra lübska sändebud. — Lübeckarnes ratification af den 21 Nov. är efter copieboken Danske handlinger tryckt, l. c., 200—201. Konung Gustafs ratification, på tyska, dat. Stegeborg den 27 November, efter originalet på pergament i Lübecks archiv, är tryckt, l. c., 202—203.

23.

Konung Christians förpligtelsebref att konung Gustaf skulle återfå nedanstående arfvegods i Halland. Köpenhamn den 1 September 1537.**)

Efter det nu förlorade originalet tryckt af Tegel, 2: 103.

WI Christian medh Gudz nådhe, Danmarcks, Norriges, Wendes och Gottis Konungh, Hertigh vthi Slesswigh, Holsten, Stormarn och Dytmarsken, Greffue vthi Oldenborg och Delmenhorst etc. Göre alle witterligt, att efter ty, Stormechtige Herre Her Gustaff medh Gudz Nådhe, Sweriges Konung, wår käre Swåger, haffuer nu latit gifua oss tilkänna, huruledes hans K:ts Föräldrer hade något Godz liggjandes vthi Halland i Skåne, som them haffuer tilhört: Som är först Bullegård, som skylder åhrligen vij. pund Smör, Item

*) Dessa articlar saknas nu alldeles.

**) Detta bref är särskildt anmärkningsvärdt derföre, att det utgör det första steget å dansk sida att åtminstone delwis fullgöra de förpligtelser, som gåfvos redan vid början af konung Gustafs regering om återlemnande af svenska adelns i Danmark och Norge 1505 indragna arfvegods, och öfver hvilka pligters försummelse konungen under lång tid så ofta klagat. Då äfven mötet i Halmstad den 29 nästföregående Julii ej kunde lösa den gamla tvisten, har kon. Christian åtminstone velat minska kon. Gustafs missnöje deröfver, genom att tillfredsställa dennes egna eller hans anförwandters enskilda anspråk. Öfriga tvister blefvo först afgjorda fyra år senare.

Wassgårdh skylder viij pund Smör, Item Kierebiere skylder vj pund Smör, Item Göödeby giffuer ij. pundh Smör, Item Ringssooss giffuer iiij. pund Smör, Item Dall giffuer ij. pund Smör, Item Backegårdh skylder ij. pundh Smör, Item Fröydall skylder viij. pund Smör, Item Grotzhorn skylder viij. pund Smör, Item Wassbackegård skylder iiij. pund Smör, Item Benct Boess i Bue skylder iiij. pundh Smör, Item Sven Trulson ther sammastädes skylder iiij. pundh Smör, Item een Gårdh i samma by skylder ij. pundh Smör. Hwilke föreskreffne Godz wore Förfädher framfarne Konungar vthi Danmarck; haffue annamat til sikh för förbruthet godz, och thet såldt och sködt Riddermenssmän här vthi Rijket. Tå haffue wij vndt och tillatet, och medh thetta vårt öpne Breeff vnne och tillate, att föreskreffne vår käre Swåger, må nu lata igen til sikh annamma, vthan all rättgångh alt föreskreffne godz, och thet medh all sin rätta tilliggelse, Åker, Eng, Skog, Marck, Fiskewatn, Fäägång, vått och tort, intet vndantaget vthi någre måtto, att haffua, niuta, bruka och beholla, för sikh och sine Arffuingar, thet att måge sällia och sikh afhända, och göra och handla ther medh, lijka som Riddare och Riddermenssmän gøre medh theras Godz här vthi Rijket. Wij wele föreskreffne vår käre Swåger til wilie, igen wederleggia, them som samma godz kiöpt haffue medh annat godz, så att the ingen yttermera tiltal skole haffua, til föreskreffne godz effter thenna dagh. Ty förbiude wij alle ehoo the hälst äre eller vara kunne, serdeles våre Fougder, Embetzmän och alle andre, föreskreffne vår käre Swåger här emoot, på föreskreffne godz eller någen sin rätte tilliggelse, att hindra, hindra lata, möda, platza eller vthi någre måtto förfång att göra, widh vår hyllest och nådhe. Giffuet på vårt Slott Kiöpenhamn, Sancti Ægidij Abbatis dagh, Åhr 1537.

24.

Svenska och danska sändebud återenskomma att tvisterna mellan de nordiska rikenas adel om jordagods skola afgöras vid ett blifvande möte nästkommande pingst (9 Junii 1538) i någon af städerna Malmö, Landskrona, Halmstad eller Varberg, af dertill befullmäktigade af rikenas råd, samt att dervid dömas skulle efter det rikets lag, i hvilket godset var beläget. Halmstad den 10 September 1537.

Efter det danska originalet på pergament i danska Geheime-Archivet i Köpenhamn, tryckt af Rydberg, l. c. 4: 203—205. — De svenske fullmäktige voro hrr Holger Karlsson, Johan Turesson, Ture Trolle, Karl Eriksson, Måns Johansson och Christopher Andersson. — Saken afgjordes dock först genom tractaten i Brömsebro 1541.

25.

Instruction från konung Christian i Danmark för hr Axel Bragde, angående hans uppdrag till konung Gustaf. Odateradt. (September?).

Riks-Reg. G. 1536—1539, fol. 116 v. Kon. G:s svar härå, dat. den 28 September, se förut sid. 359—362.

Tesse äre the Ärender och werff som Her Axell Bragde skall handle met kon:ge May:t aff Sverige .

Först om then Summa sölf, som kho: M:t aff Sverige haffwer lent kho: M:t aff Dammarch, huruledis Kho: M:t aff Sverige will haffuet om same Summa, om han will thet lade wpstå, mett same Summe vpå någon tiidh och terminer Och endog ath kho: M:t aff Sverige icke än nw haffuer lathet tiltale kho: M:t aff Dammarch, om same Summa Dog will kho: M:t till Dam: icke lade siig findis vtacknemeligh ath hans kho: M:t will jw sielf mane siig

Szameledis om thet Förbundet som är beramet emellom tesse riiger, och kho: M:t aff Sverige, alrede, ko: M:t aff Dammarkx breff vpå haffuer, och Dammarkx riige jngen Reuersall, vpå haffuer, Och som kho: M:t aff Sverige haffuer scriffuit kho: M:t aff Dammarch till Begerendis ath thet motte stå en pene huicken partt icke holle will .

Ther opå skall her Axell haffue fulmackt, ath beuilge vdi, huru stor pene kho: M:t aff Sverige begerer

Tesligiste om then herredag som alle Ewangeliske Furster haffue beramet i Tijdslandt, om en Forbundh, som kho: M:t aff Dammarch will beszöge, Om kho: M:t aff Sverige will were i same Forbundh, Ther som kho: M:t aff Sverige will ware vtij same forbundh Thå will kho: M:t aff Dammarch handle ther om, ath khome kho: M:t i Sverige vtij szame Forbundh Szameledis, kwnne the Tijdske Furster tiene kho: M:t aff Sverige, mett Ryttere och landzknecte, när hans nådh thet behöffuer Och han igen kan hielpe them mett sölf och peningar Och ath kho: M:t aff Sverige will giffue kho: M:t aff Dam: tilkenne, huad han will, ath kho: M:t aff Dammarck skall handle ther om, på kho: M:t aff Sverige wegne. Thå will kho: M:t aff Dammarck wtij tesse och alle andre erende altiit lathe siig godwillig befinnes .

26.

Härmästaren i Lifland, Herman von Brüggene, genant Hasenkompf, till konung Gustaf om förhållandet mellan konungen och

några lifländske adelsmän, samt om den gamle och den nyvalde biskopens af Ösel strider sinsemellan, m. m. Ruyen den 14 November 1537.

Efter originalet på papper i kongl. Riks-Archivet, saml. "Livonica", vol. n:o 14. — Ett annat originalbref från densamme till densamme, dateradt samma dag och innehållande ett upprepande af detta brefs första afdelning, meddelar att ett kon:s sändebud Albrecht, som skulle resa till Riga, blifvit väderdrifven till Königsberg och sedan kommit till härmästaren.

Erleuchtigster Furst Grosmechtigster Kunigk, Ewer Kuniglichenn Erleuchtighät seint vnser boreittwillige dienste vnnd was wir mher Liebs vnnd guts vermögen Jeder Zeit beuhorn genediger her vnndt Freuntlicher geliebter Nachpar. Ewer Kunig:e Erleuchtighät schreiben den erstenn Monats Octobris, vff Ewer Ku: E:t Landt Ölandt gegeben, Jnn sachen Mathis Wedell Reinolth Sachssen, Jeorgen vnd Andresn Tauben gebrudere, Jeorgen Maidell vnnd Greger Francken betreffen, Habenn wir Jnn datho mitt geburlicher Reuerentz entfangenn, Doraus dinstlich vnnd Nachperlich vernomen. Wiewoll sich E. K. E:t gnediglich zu erJnnern, Als wir Jungesten vnsern thiener vnnd gesanten, Jn der auffgemelten vom Adell sachenn nebenn domals vnserer gethanenn erbietunge etc an E. K. E:t voruertigett, Demselben dann E. K. E:t domals mitt gantz gnedigem willen mitt schriften vnd muntlichen gewerben der Jtztgedachten personen halben (Welchenn E. K. E:t vilgnedigen Nachperlichen gemuts vnd willens wir dann stedts dinstlich danckpar) gnediglich schriftlich vnd muntlichenn abgeuertiget, vnd sich vornemen haben lassen, Das E. K. E:t mitt disser sachenn So dieselbigen mitt vns, ader den Stenden der Lande Liflande Jrrich haben muchten, entlendett, vnd der nicht annemen wollenn etc. So sollen Jedoch nha der tzeit E. K. E:t van den mergemelten vann Adell, durch Jre eigen personen, vmb Jtzige E. K. E:t gnedigen vorschreibunge an vns vnderdenig ersucht vnd gebeten sein worden, Derhalben genedichlich ansinnende vnd begernde, bey derselbenn vann Adell widerpartt zw verfugen vnnd dorob zw sein, das dieselbigen klaglos gemacht werdenn muchten, Weitters Jnhalts E. K. E:t schreibens alles hier wider zu verholen vnndodich, etc. Dorauff wollenn wir, E. K. E:t dinstlicher vnd Nachperlicher meinunge abermals tzur Anthwordt nicht bergen, Das Jnn der Oselischen sachen mitt beider partte, Alse der Hochwirdigenn Durchleuchtigen Hochgebornnen Fursten vnd hern, hern Wilhelmen Coadiutors des Ertzstifts Riga vnnd Marggrauen zw Brandenburg etc eins, vnd hern Reinolthen Bischofen tzw Ösell, vnsern geliebten hern vnd freuntlichen Nachparn, bewilligunge, zwischen Jren beiden Liebten eine vordracht Jm Jar xxxvj Jn vnser Statt Wolmar (Alse dann E: K: E:t

tzweiuels ohn, vor langest aus vnserer vorigen vnd Jungsten beschickunge angelant) auffgericht, Dabey auch die Jennigen So der gerurten Oselischen Heubtsachen mitt anhengich, vnd vnuordragen sein muchten, eingezogenn, Vnd verwaret worden, Das dieselben, Sowoll von Hochgestimbtten Hern Coadiutor also den hern Compromissarien, vff ein Frey sicher Cristlich geleithe (Wie auch baldt hiernach Jnen zugeschickt) hier hehr Jn die Lande tzuuorschreiben, Rede vnd widerrede vortzubringen, tzuuor hören. Vnnd dorauf einem Jedern vff Rechtmessige Impetition vnd ansprach, alles wes Christlich billich vnd Recht mitt zutailen, etc. Hettenn Wir vns woll versehn, Sie demselbigen also gelebett vnd nachgekommen haben sollten, Dieweile nhu solchs, vnser ersmessens, Je der billigkeit gemes, So ist an E. K. Et noch vnseren Dienstlich vnnnd Nachperlich bitten, Ob dieselbigen, E. K. Et hier Jnnen noch mher vnd weiter besuchen muchten, Sie auf vorangetzeigt meinunge gnediglich darhin weisen vnd vnterrichtenn wolten, sie sich an rechtmessiger billigkeit ersettigen lassen, Vnd lauts ergedachter hern Compromissarien Freien, sichern, Cristlichen geleits (Welchs Jnen Auch abermals van vnsernt wegegn hiermit vornewhert vnd zugesagt sein soll, hier Jnn die lande, Do die sachen gewant, sunder alle geverde, kumen vnd erscheinen wollen vnd mugen, Jre wolgegrunte billige ansprache nha recht zu furdern, So soll als dann, einem Jedern, gleichs E. K: Et Diener Matzn Wedell geschen, wess billich vnd recht verhelffen werden, Dann so sie Jungst vff gemeiner tagphart der lande Leiflande, voriger Jrer vorschreibunge vnnnd zugeschickten geleits na, neben Jtztgedachtem Matzen Wedell jrschienen wern, Solde Jnen domals mit tzu Recht sein verholffenn wordenn, Hierumb wir der trostlichen vngetzuielten zuuersicht vnd Hoffnunge E: K: Et werden Jnen vber solch billich gleich vnd rechtmessich Jrprieten, Angesehenn wir mitt denselbigen leuthen vor vnser person nichts zuthun wissenn, Wie wir dann daneben nochmals, E. K. Et gantz Dinstlich vnnnd Nachperlich wollen gebeten haben, Jnn E. K. J:t haben vnd strömen etc nichts vnformlichs ader gewaltferiges vergonnen noch gestatenn, Die Jennigen aber, So E. K. Et schreibenn nach, gefencklichen soltten enthaltenn sein, Frey, ledich vnd los zugeben etc Seint auff Jre veranthwordunge vf Rittermessige hantgelübte, frey vnd ledich gelassenn, Wes wir aber hiernegest vf Jrscheinenn derselbigen oftgedachtenn partte, E. K. D:t zw dinstlichem Nachperlichem gefallenn, vnser Vermugens Jnn der sachenn guts thun mugenn, Sall an vnns nicht erwundenn werden, Welches alles wine E. K. Et vff derselbigen gnedich schreibenn zw weiterm

bericht der sachenn, Jnn Anthworth zu verhalten nitt gewust. Dann wur Jnne vnd mitt wir E. K. E: Die wue dem Almechtigenn Jnn Langweriger gesuntheit glucksaligem Regimente, vnnnd ewiger wol-phartt zu fristen empheln dinstlich freuntlich vnnnd nachperlich zu wilfaren wusten, wern wir jder Zeitt gewilligett Gegebenn Jnn vnserm houe Ruyenn Den xiiij:ten Nouembris Anno etc Jm xxxvij:sten

Hermann van Bruggeney genant Hasenkampf Meister
teutsches Ordens zw Leiffandd

Dem Erleuchtigsten Grosmechtigsten Fursten vndt Hern
Hern Gustaff der Schweden vnd Gottenn etc Kunigk vnserm
genedigenn hern vnd Freuntlichen Liebenn Nachparnn

Spår af sigillet finnas.

27.

Riksrådet hr Johan Turessons reversalbrief rörande den förlänning af Nyköpings slott och län, han af konungen erhållit. Stegeborg den 29 November 1537.

Ur "Register på Cronones Förlänningh 1537", i kongl. Riks-Archivet. Se kon:s förläningsbref i denna del sid. 375 o. f.

Jack Johann Turszonn, till Lindholmenn Bekennes oppenbarliga, ock gör allom witterligit, För mig, ock mine efterkomende erffuinger, Ath epter thet Stormecktigeste Furste ock herre, her Gustaff medt gudts nåde Swerigis ock Göttes konnungk, min käreste nådigeste herre, vtaff szynnerliig gunst ock nådhe, mig mett Nyköpungz Slott och Länn (till getrewer handh, och vdiij en Erliig Slotzloffwe, aldels såsom thet beliggiendis är, mett alle tilbehöringer, Skatt, Sacköre, Åthersteder, ock andre rettigheter) vnnndt ock Forlänth haffwer J så motte, ath Jag forbenempde Johann Turszon, forbenempde Nyköpungz Slott och Länn, i nestkomendis Fem samfelte år, j frå Datum tesses breffues, skälige ock tilbörliche wiiss, tiil min nödtorfft, niwte, brwge, ock beholle må ock schall, Doch mett sligh Forordh, ock wilkor, ath same Nykopungz Slott och Länn skall stå högbemelte kong:e Ma:t min aller käreste nådigiste herre konnungk Gustaff, eller hans nådz erffwinger, Högborne Furste Hertug Erick hans kon: Ma:t:z elste szonn (hwar gudh Forbiude, hans N: kwnde hende forstackott bliffwa) vtann all gienszegehenn öpit före, så tiit ock offte, hans nåde, eller hans N. Erffwinger, genom hans N: eller theris Fulmyndige szendebudt eller scriffuelse, thet eskie ock begere, ock så behöffwes kann, För

hulkit jag mig först ock frempst, emott hans kon. Ma:t vdiij all vnderdanighett, ock opå thet aller Flitheligeste högelingen betacker, Och ther nästh haffwer jach her emott forplictet, ock nw vdiij, och mett krafft tesses nerwarendis breffwes, mig Forplicter, ath jag hans nådz kon: Ma:t ock hans N. Erffwinger will ock skall, vdiij alle motte, tro, hwldt, retrådigh ock lydactiig ware, hans nadz schade ath warne ock affwende, hans N: ock hans N. Erffwinger beste ath wetta ath forfordra, alletiid effter min högste formögenhett, Så will ock schall jag tesligeste hans kon: Ma:t, i alle hans N: anliggende nödh trång ock merkelige saker, mett rådt ock dådt, Ther tiil nw thetta förste år till tess iag mig någet. yterligere fore koma och forbeta kan med xii welrustede karler ock hestar, Dhe ther wäll wtfidde äre, till rede sittia, så ofte som thet fornödenn är, ock jag ther om tilkraffder bliffwer (dog slotthet aldellis med slotzliggerne welforwarat) så szom enlydactiig vndersäte, tienstacktelige tilståde komma, ock mig dhå effter hans kon: Matz ägit gode behagh bruge lathe, Szå skal ock will jag tesligeste, thenn menige almoge (som vnder forbenempde Nyköpungz slott besithne äre) ther tiil holde, ath the schole bliffwe hans N: ock hans N: erffwinger, trogne, hulde, ock retrådige, vdiij alle motte, Jcke heller thom wtöffwer Swerigis lag, eller godh gammell sedwane, beskatte, beswäre, eller Fortunge, hwarkenn egenom mig, eller någre andre, them jag mecktiig är, vthan Högbemelte, min aller nådigiste herres konnung Gustafs, eller hans N: Erffwingers, synnerlige förloff eller befallningh, vdiij någen motte, så ath bådhe slottet, the personer, ock godz, ther vnder belegne, forbättre, ock icke vdiij någen motte forderffwade bliffwe schole, alt wid thenne min Forläningz förlusth, När ock dhe forbenempde Fem szamfelte år framledne äre, Dhå skall dhetta for:ne Nyköpungz slott ock Slotzlänn, Högbemelte min nådigiste herre, eller hans kon: Matz Erffwinger, såsom thenn rättä forläningz herren, igenn hemstelt, vpbudit ock öffwerantwordat bliffwe, Szå ath hans kon: Mat, epther hans Nådz ägith gode behagh, må thett haffwa och brwga, migh eller någen annen, ther med ath forläne, magt ock wold haffwe, vtan min, mine Erffwingers ock hwars mandsz jusage eller forhindringh, Hwar ock så hender, ath gudt alzmecktiig forläner eller forszeer hans kon. Mat Framdelis mett flere Erffwinger Szonn eller Dotter een eller flere Ock then alz:te gud vuner oc forläner forbe:de h. k. matz elste son Högborne Furste Hertugh Erick lifued, och rikijsins regimente jn Dhå schall for:ne Nyköpungz Slott och Länn, vdiij lige motte, som for:uit står, hollit bliffwe Först hogbeste h: n. elste son, oc sedan the andre

h: n. sonner tilhånde, till tess the vtaff forbe:te h: n: elste son Hertug Erick, oc menige riigit, met en tilbörliche vnderhollingh, effter som konnunge barn egner ock bör, måge forseddhe bliffwe Hwar thett oc Dotter är, Schall dhå holles henne tilhånde, tiil tess honn, aff honum oc menige riigit, forseedt bliffwer, medt en Erligh Brudskatt, effter Suerigis lag oc effter som konnunge barnn ägner ock bör, Hwilkit jag loffwar ock szwär her opå, wiid mine tro (j edens städ) ock wiid szanningenes ordt, alle puncter ock articler tesses breffwes, stedze fast ock vbrodeligenn, wäll ath holle, argelist ock nyefunder herwtinnan aldellis vndantagne huar och så hender ath jag forbe:de Johan Turson junen tesse for:ne v samfelte år forstackot bliffue, dhå skall for:ne Nyköpungz slott oc län frijt och quit komme kon:ge ma:t min nådigiste herre konung Gustaff eller h. n. erffwinger tilhonde igen, vtan min eller mine erffwingers forhindring jnsage eller gensegn Tess tiil yttermere wisso ock högre forwaring ath jag alle tesse puncter ock articler, som for:ne stå, stedtze fast ock vbrodeligen for mig och mine Erffwinger holle will, haffwer iag tryckt mit Signete her nedan for thetta breff Ock mett min egin håndh vnder screffuit, Hwilkit som giffuit ock scriffuit är Thenn Nionde ock Tiwgonde dagenn vdij Nouembrj Månedt, År effter Christi wor käre herris byrdh Mdxxxvij:mo

28.

Riksrådet, hr Holger Karlssons reversalbref rörande den förlänning i Östergötland han af konungen erhållit. Stegeborg den 4 December 1537.

Ur samma "Register på Cronones Förlänningh 1537". — Se kon:s förläningsbref i denna del, sid. 384.

Jach Holger Karlsson tiill Birkewiig Ritther Gör wi[terligit] och bekennes openbarligen, mett thetta mith opna breff, för mig och mine effter:da erffwinger, Att effter thett Stormectigiste furste och Herre Her Gustaff mett gudz [nåde] Swerigis och Göttis etc Konnugh, Min käriste nådigiste Herre, vtaff hans nådz synnerlige gunst och nåde mig mett Åkerboherade Stenby Soknn och Rybby fierdungh, mett skatt Sacköre återstäder, och alle Konungzlige rettigheter, hans nåde tiill en behageliig tiidh, vnth och forlänth Haffuer, För Huilkit iag mig först och frempst, emoth Hans kon: ma:t vdj all vnderdånigheth, och på thet aller fiteligiste, Högeligen betacker Och thernest haffuer iag heremoth förplicated, och nw vdj och mett kraft tesses närwarendis breffues mig förplicter, att jag hans nådz kon. Ma:t och Hans nådz erffwinger, viill och schall vdj alle motte

tro huld, retrådigh och lydaktig wara Hans nådes schade att warne och affwende, hans nådz och hans nådz erffwingers beste att wetta och förfordra, altiid effter min högzste förmögenhett Så wiill och schall iag tesligiste hans kon: Ma:tt j alle hans nådz anliggiende nödh trong och merkelige saker mett rådih och dådh Ther tiill med wolgerustede karler och hestar, Dhe ther wäll vtflidde äre, tiill rede sitia, så ofte som thet för nöden är Och iag ther om tiilkraffder bliffuer, såsom en liidaktiig vndersåte tjänstakteligen tilståde komma Och mig dhå effter Hans kon: Ma:ttz egit gode behagh bruce lathe Så schal och wiill iag tesligiste holle then menige almoge, som vdi förbe:de Åkerboherade Stenby sokn och Riidby fierdungh, besitiendis äre h: n: tiill lydaktiigheth trohett och retrådighet vdi alle motte, Thöm jcke heller vtöffuer Swerigis lag, eller god gamull sedhwane, beschatte beszwäre eller förtunge, Hwarken egenom mig, eller någre andre thom iag mektig är, Vtan högbe:te min aller nådigiste Herris konnung Gustaffz eller Hans nådz erffwingers synnerlige förloff eller befalning, vdi någen motte, Så att bådhe the personer och godz, j förbe:de Herade Soknn och fierdungh belegne äre, förbätrade och jcke forderffuade eller förargade bliffua schole, alt wiid thenne min förläningz förlust Huilke puncter och Articler iag förbe:de Holger Karlsson loffwar her opå, wiid mine tro (j edens stadh) och wiid sanningenes ord, alle puncter och Articler tesses breffues, stedze fast och vbrodeligen wäll att holle, argeliist och nyefunder her vthijnnan aldellis vndantagne Och tess tiill yttermere wisse och bätre förwaring Haffuer iag tryckt mith Signete her nedhan för thetta breff Och mett min egin hand vnderscriffuit Som giffuit och scriffuit är på Stägeborgz slott 4:a Decembris Anno etc Mdxxxvij:mo.

Register.

A.

Aabo, se **Åbo**.

Aarhussz, se **Århus**.

Abberholt (ett Abborhult finnes i Sjötofta s:n, Kinds h., ett i Torestorps s:n och ett i Öxabäcks s:n, Marks h., alla i Vg.), fl.-br. drå f. Nils Munck, 235.

Abram Ericson (Abraham E:son Leijonhufvud, äldste broder t. drott. Margareta, sed. rr., † 1556), fl.-br. å Hoffz län, 185.

Abram Person (Rommel, se reg. t. 8:de del.), fl. å sakören, 57.

Achtar (spioner), 415.

Ackas (Ackas pastorat i Tavasteh. l., Finl.), br. drå f. hr Eskil Petri, 295.

Adeln, 200, 240, 285; br. t. 33, 267—270, 308—309; dss tillintetgör. ett af målen för smnsvärjn. i Sthm, 114; dss förtryck. åsyftadt af k. Hans o. k. Christiern, 352; de »fullmyndigste» af, 224; ngra af, sända att hålla kngsräfvt i Smål., 225; församl. i Link., 227—233; vapensyn m., 234; om sv. adelns förhållna gods i Dmk o. Norge o. om d. o. n. ad:s gods i Sv., 81, 129, 189, 243—244, 337, 351, 353, 364, 395; undhdl. derom i Halmst., 351; sv. ad:s sändeb. alltf. undfall. mot Dmk, 355, ej vunnit rättvisa i Halmst., 364; förnärm. af Tyge Krabbe, 352, 355; dss välförhåll. i kriget och tjenster mot Dmk, 337, 354; instämd t. Kalm. af k. Hans, 353; hellre vågat gds än lif, 353; förlor. sina gds i Dmk gm affall fr. k. Hans, 355; ngra af danska ad. önska söndring mell. k. Christ. o. k. G., 203. — Se äfv. **Råd**.

Adelsbref: för Nils Persson, 36; för Jören Jönsson (Svan), 321—322.

Afrad, af gds i Sv. o. Dmk, tillh. det andra landets unders., 81; af kyrkolandbor, 259.

Afradskorn, återgifv. kyrkorna i Ög., 15.

Afvelsgårdar, bisk.-stolens i Strengn., 179; und. hosp. i Sthm, 338.

Agershuss, se **Akershus**.

Agneta, hustru, i Vadstena; br. på frih. fr. stadens tunga, 236.

Agneta Jespersdatter, hustru, br. att vidkännas gods på Kopperb., 266.

Aker, se **Åker**.

Akerbo, se **Åkerbo**.

Akershus slott och län (i Norge); ang. dss förpantn. t. Sv., 28, 140, 392—394; dss fpant. föregifv. orsak t. erkeb. Olafs uppror, 392; — slott belägradt af erkeb. Olaf, 392.

Alaherad (Ale hd i Vg.), br. å hdsrätt. drst. f. Birge Andersson, 105.

- Albrecht** [-ckt], hert. af Mecklenb., 405; om hans värfv. af knektar, 208; om hans undanskaffande ur Dmk, 392.
- Albrecht** [-i-], hert. af Preuss. m. m. (se reg. t. 8:e o. 9:e del.); ang. br. t. hon., 69; intagen i fredsfördr. i Hamburg, 136; anmodad underhandl. m. gr. Joh. af Hoya, 341.
- Albrickt Pederson**, fogdebr. på Europe (Eurepää i Finl.), 319.
- Aldenburgk**, se **Oldenburg**.
- Alenninge, Michel**, fogdebr. på Norrbotten, 171.
- Alf Alfsson**, fogdebr. å bisk.-sak. i Rosl., 12.
- Alf Olszonn**, öfverbring. br. fr. k. G., 244.
- Alfuastra kloster** (Alvastra, se reg. t. 1:a del.), 244; Nils Perss. drst., 251; dss landbor, *ib.*; borgläger drst., 277.
- Alfwene gods** (trol. Alfhem i Skeplanda s:n, Ale hd, Vg.), fl.-br. drå f. Severin Småsven, 344.
- Allmogen** må ej öfver lag betungas, 376, 384; erbjudit pgr i st. f. stenkörning t. Elfsb., 278; församl. i Distings markn., br. t., 236; — i Kalmar l., 175; om kostgård af, 16; besvär öfv. gårdens forsl. till Landskr., 17; erh. förmedl. å gården, om den är oskäl. betung., 19; förhållit sig gensträfv. och vålds., 102—104; — i Smål., 103; underhdl. om gårdens förvandl., 5, 6; om höskatt af allmog. i Vg., 10; — på Öland, underhdl. om kostgård och om ölträ, 17.
- **norska**, sunnanfjells, intalad att hylla gamle k. Christiern, 46.
- Allmänningskogor**, kronans i Smål., nyttj. ut. skatt, 242; kronans af ek o. bok, 292.
- Allonefläsk**, se **Ollonfläsk**.
- Allone skog**, se **Allmänningskogor**, **Bok-** o. **Ekskog**.
- Alsnoö** (Adelsön i Mälaren), fogdebr. derå f. Måns Ram, 130.
- Altha** (Alfta s:n i Hels.), coll.-br. derå f. hr Lars Petri, 177.
- Alweruppe** (möjl. Allerup i Torrlösa s:n, Onsjö hd, Sk.), Erik Krumediges egend., 409.
- Ambaszater** [-siater, Amesater] (sändebud), hert. Christ:s, 23; d. o. n. riksrådets, 188; fr. landsknekt. i Kalm., 287, 289; k. G:s t. Ryssl., 306, 307.
- Ambyrd** (Handbörds hd i Smål.), fogdebr. å bisk.-sak. derst. f. Er. Rumbo, 345; fogdebr. derå f. Peder Östgöte, 378.
- Ameberg** (Åmmeberg i Hammars s:n, Sundbo hd, Nerike, på gränsen mot Ög.), malmfynd drst., 249.
- Amiral** [-e-], Måns Svensson öfv. sv. fl., 9, 45, 59, 62, 156, 159, 265.
- Amsterdam** [Amb-, -tham, -tam] (i Holl.), 116, 398, 400; borgm. o. råd drst., 117.
- Amund Björson**, fränkännes en tomt, hvarom tvistats, 143.
- Anchlam** (Anklam, stad vid Peene i Pommern), 98.
- Anderss**, hr, i Hvittinge, coll.-br. på Björklinge past., 105.
- Anderss**, hr, i Harg, coll.-br. på Börstil, 219.
- Anderss**, hr, coll.-br. på Närtuna, 304.
- Anderss Arnidsonn** i Lödöse, qvittobr. f. hon., 259.
- Anderss Benetszon**, förl.-br. å Katakars gd, 105; contr. m. hon. om skattearrende, 107.
- Anders Bengtsson**, bisitt. i rätt. öfv. de sammansvurne i Sthm, 395.
- Anders Gunnarson** [-ers-], anspr. på Skedene, 178.
- Anderss Hanszon** (Ekeblad t. Stola o. Sundby, riksr. o. väpn.), uppdrag, 156.

- Anders Hanson**, k. G:s myntmästare, om hs förräderi, 114; en »principal och öfverste capiteneren» för förräd. i Sthm, 396; dom öfv. hon., 395—396; hs förverk. egdm, 145, 146, 173—174, 220, 266, 320, 325, 359; om hs länetransactioner, 166; fsvar.- o. gåfvobr. f. hs h. Birgitte, 177.
- Anderss Jacobj**, hr, canik i Åbo; tjenat kon. ss. sändebud t. Ryssl., 128; frälsebr. å Paykale gd, *ib.*; får Ragnistilla gds und. årl. stadgeskatt, 129.
- Anderss Matthei**, coll.-br. på Vedbo s:n, 105.
- Anders Månsson**, fogde i Åkerbo hd (Vstml.), br. på en tomt i Arboga, 3; fl.-br. på Ryninge konungsby, 157.
- Anders Olson**, hr, coll.-br. på Öffra prestgäll, 319.
- Anders Olsson**, se **Frende**.
- Anderss Person** på Kemparfue (nämnes 1532 ss. tillhör. dt rusttjenstskyld. frälset), fl.-br. på gods, 156.
- Anderss Person** i Vallby, fl. å bisk.-del. af tiond. i Långtora, 260.
- Anders Persson**, rotmäst. på Sthms sl., 418.
- Anders [-ss] Simonson [-onn]** (borgmäst. i Sthm), hs hustru Katherine, 221.
- Anderss Ydtszon** (kon:s trotjen., se reg. t. 8:de del.), fl.-br. å gods i Jäders s:n, 177.
- Andreas Petrj**, coll.-br. på Piteå prestgäll, 170.
- Andree prebenda** i Link., 177.
- Angermanneland** (Ångermanland), 54.
- Angeriidh** (trol. Agneryd i Mistelås s:n, Albo h., Sm.), Birge Anderss. drst., 71, 105.
- Animarum decima** (Själotionden) i Ljungby o. Hossmo, fl. t. m:r Jören, 19.
- Animarum prebenda** (Själapreb.) i Strengn., 216.
- Ankare**, 160.
- Anna**, fateburshustru på Gripsh., fl.-br. på konungsbyn i Erikstads s:n o. konungsbyn vid Östensbro, 20; br. på ett capell m. tomt i V:ås, 320.
- Anna Byssens**, fru, enka eft. hr Henr. Bijske (Bitze); br. f. henne på innehafvande l. olagl. frändömda gods, 146—147.
- Anne**, fru, på Vinstorp (A. Carlsdtr, se reg. t. 3:e del.), br. på spetalsdelen i Redväg och kgsfodr. af egna landb. i Ingerids och Ogalands rättardömen, 372.
- Annuntiationis prebenda** i Vesterås, 157.
- Anthonien** (Anton), grefve af Oldenb., hs biläger m. prinsess. Sophia, k. G:s svägerska, 403.
- Anthoni kors** (Antonii-kors, ett kors ut. öfverarm; namnet eft. den hel. Antonius), 39.
- Anundh Nilsson**, rådm. i Sthm, bisitt. i rätt. öfv. de sammansvurne i Sthm, 395.
- Arboga**, 36—39, 41, 42, 44, 45, 47, 49—51, 84, 115, 152, 317, 373; möte drst., 33, 169, 228; drst. åtagna utfästelser, 230, 232, 233; bron drst., 3; tomt drst., 3; hr Peder kyrkoh. drst., 65; preb. Diue Barbare drst., 259; S. Nicolai prestgäll drst., 303.
- Archielectus** i Lund, se **Erkebiskop**.
- Archiepiscopus**, se **Erkebiskop**.
- Arendh Persson** (möjl. A. P. Örnflycht), bisitt. i rätt. öfv. de sammansvurne i Sthm, 395.
- Arestads, Arestament**, på danska fartyg, 298.
- Arffueland**, htg Christians, 24.
- Arffuidt**, hr, sändebud t. Ryssl., 196.

- Arfvegods**, frälsets, 268.
Arne, hr, coll.-br. på den preb. han haft, 257.
Arnön (i Bro hd, Upl., se reg. t. 7:de del.), 180, 182, 272.
Arosia, se Vesterås.
Arnuidh, hr, skolm. i Vesterås, coll.-br. på preb. Annuntiationis drst., 157.
Arnud Monson (fogde i Vg. 1531 o. 1534; i slottslofv. på Leckö 1535), fl. å hdsrätten i Åse hd, 234.
Asbolandh (Aspelands hd i Smål.), fogdebr. å bisk.-sak. drst. f. Erik Rumbo, 345; fogdebr. drå f. Peder Östgöte, 378.
Askaby (Askeby klost. i A. s:n, Bankekinds h., Ög.), fl.-br. å dess landb. m. f. Axel Erikss., 184.
Askeherad [-ratt] (Aska hd i Ög.), hdsh.-br. drå f. Christ. Larss., 8; fl.-br. drå f. Jöns Olss., *ib.*
Assdall (Asdal, ett urgamm. herresäte på N. Jutland, Asdals s:n, Vennebjergs h., egdes ifr. slut. af 1300-tal. in i 1600-tal. af släkten Banner l. Banér), Erik Banners egend., 409.
Aszaboda (Aspeboda gd i A. s:n, Dal.), br. drå f. hustru Margrete, Måns Nilssons, 185.
Axell Anderszon t. Länna (af släkten Lillie t. Ökna, rr., väpn.), haft hdsrätt. i Rasbo, 171; underskr. fredsbr. m. Ryssl., 195; fl.-br. på Vesslands och Hällnäs s:nr, 266.
Axell Ericsson (Bielke t. Häradssäter), fl.-br. på Bobergs fjerd., 8, på Bankekinds hd, 183, på Gullb. och Hanekinds hd, samt Askeby kls landb., 184; br. å bisk. sak i Gullb., Bankek., Hanek. hd samt Askeby, *ib.*
Axell Nielson (Banér?), fl.-br. f. hon. på Memmings hd, 377.

B.

- Backegårdh** (ett Backagård i Okome s:n, ett i Ljungby s:n, begge i Faurås h.), i Hall.; t. k. G. återstaldt arfvegods, 425.
Backeröö (i Registrat. orätt Gackeröö), i Tuna s:n, Hels.; fl.-br. drå f. (lagmann. i Hels.) Måns Gadd, 58.
Bagge, Christoffer, fogdebr. på Vexiö stad o. stift, 378.
Bagge, Hans, fogdebr. på Saleberg, 260.
Bagge, Jacob (Tordsson, se reg. t. 9:de del.), 52, 224; fl.-br. på Landsberg i Biskopskulla s:n, 113; gåfvobr. på fastigheter i Sthm, 127, 295; fl.-br. på Lyhundra hd o. Åkers skeppsl., 385; bisittare i rätten öfv. And. Hanss. m. fl., 395.
Baggegierdh (Baggegärdet, gd i Sundborns s:n, Dal.), br. derå f. Jeppe Hanss. på Kopparb., 177.
Bahus [Bohus, Boghwus, Båhus], tull drst., 363; förskrifn. å afgiften draf ss. ränta på kon. G:s pgeförsträckn., 408, 409.
 — **län**, 409; om pantskrifn. af, t. kon. G., 28, 392,
 — **slott**, 409; utlofv. pantsättn. af, 28, 67, 140, 392—394; fpantn. föregifv. orsak t. norska uppror., 392.
Ballabygdh (Bollebygds hd i Vg.), fl. å hdsrätt. f. Olof Mattss., 266.
Balzö (Bålsön i Bottn. vik., thör. Rogsta, nu Idenors s:n, Hels., ö. ifr. Hudiksvall), br. derå f. 2 bönder, 183.

- Bankakind** [-ncke-] (Bankek. hd i Ög.), fl.-br. derå f. Axel Erikss., 183; — å bisk.-sak. drst. f. dsme, 184.
- Banner** (Banér), **Erich** (Eriksson t. Asdal, Kokkedal o. Höiriis), danskt rr. (sed. d. riksmarsk, m. m., länsherre på Kallö, frände t. Gustaf Wasa, som under sin danska fångenskap vistades på Kallö), 409.
- Barbare prebenda** i Arboga, 259.
- Barbra** [-å], hustru, i Holm (se reg. t. 8:e o. 10:e del.), br. å hdsrätt. i Norrbo hd, 58; frih.-br. i 2 år på sin fjerdep. i Kppbgs grufva, 58; br. på vid hyttebruket vunnet silfver, 317.
- Barby** [-ij], **Andreas de**, »redener» (tolk, fullmäktig), 346, 422.
- Barck** (barkskepp), 34, 84.
- Barcke** [-n], **Jost**, se **Bergh**.
- Bardskerer** [-å-re], **Lasse**, gåfvobr. å en And. Hanss:s förbrutna fastigh. i Sthm, 173, 174.
- Bardskerere**, **Matz**, 103, 104.
- Barg**, **Jost**, se **Bergh**, **Jost**.
- Barkarebackan** (Barkarbacken i Aspeboda s:n, Dal.), fl.-br. drå f. Hans Perss., 177.
- Barnsöl**, kon. G:s, inbjudn. t., 170.
- Barskatt** (kontanter, tillgg i ädla metaller), k. G:s, t. större delen anlita d. f. hjälp t. Dmk, 27, 92.
- Bast**, 335.
- Bartolomej prebenda** i Linkpg, 372.
- Bartolomeus**, 16.
- Beauen**, vin van (Beaune, ett slags Bourgognevin), uppköpes, 77.
- Becker**, **Gerd**, förråd., ang. borgen för hon., 151.
- Beeck**, gd i Juleta s:n (Bäck, Oppunda hd, Sdml.), fr.-br. drå f. Nils Smed, 38.
- Befälsmän** f. de tyske knekt., underhdl. m. dem, 247.
- Begängelser**, 125.
- Benet**, hr, coll.-br. f. hon. på Sala, 157.
- Benet Boess gård** i Bue i Halland, 425.
- Benet Gulszmedt**, se **Gulszmedt**.
- Berendh** (Bergen i Norge), 83.
- Berg**, **Hans**, vaktm., i slottslofv. på Sthms sl., 222.
- Berga** gd i Trosa s:n, Rönö hd, Södm., tillbytt af k. G. mot Jerla å Sicklaön, 20.
- Bergelt** (bergarelön), 148.
- Bergh** [Barcke, -n, Bargh], **Jost**, kon. G:s drabant, 74, 85, 181, 193, 402—404; bisittare i rätten öfv. And. Hanss. m. fl., 395.
- Bergilsarffuit** (trol. Bengtsarffvet vid St. Kopparberget), br. derå f. Jeppe Hanss., 177.
- Bergsförståndige**, införskaffas, 248.
- Bergsmän**, i Sala, 15.
- Bergwerken**, inkomst. af dem kronan behållen, 230.
- Bergzsten** i Bierke hd, Vg., br. derå f. fru Ebba, 40; får af hne återbördas, 51.
- Berquara** (Bergquara, slott o. gods i Bergunda s:n, Kinnevalds hd, Smål.), 145.
- Beskärmelsebref** (skyddsbrief), begärdt af Henr. Nybur, 149.
- Bestalling** (belägring) af Köpenhamn, 131.
- Beställningsbref**, f. Fredr. Kysell, 32; f. Märten Sastrup, 174; f. Lucas Massaw, 344; f. Hans van Bulzwick, 377.

- Bierkeherad** (Bjerke hd i Vg.), fru Ebbas gods drst., 40.
- Bierno** (s:n i Åbo o. Björneb. l.), gods drst., 105.
- Bijrhalsar** (öldrinkare), 249.
- Bijsse** [Bysse], **Henrick**, hr (se reg. t. 8:de del.), hs enka, fru Anna, 146.
- Bilde**, **Anders**, hr, slottsherre på Stege på Møen, hs behandl. af Henr. Nybur och dennes egend., 148—150, 291.
- Bilde** [-ii-, Bille], **Claes** [-aus, -auessz, -wes] (t. Lingsgård, d. ridd. och rr., ståthåll. på Bohus o. i Viken), 409; fångslad af erkeb. Olaf, 45, 392; misstänkt f. delakt. i dennes uppror., 71; motarbet. f:patn. af norska län t. kon. G., 46, 67, 71; hs opålitl., 168; fiendtl. mot Lödöse borg., 257—258; hs handel på Sv., 272, 273; förbud deremot, 278.
- Bilde** [-ii-, -lle], **Eske** (d. rr. o. ridd.), hr, fångsl. af erkeb. Olaf, 45, 392; hs gods i Sv., 118; br. t. hon., 129, 243.
- Bijlde**, **Knut** (t. Gladsax), d. rr., 409.
- Bilde** [-ii-], **Offwe**, bisk. i Århus (f. d. canceller hos kon. Hans), br. t. hon. m. fl., 58—60.
- Birge**, hr, br. på Ekeön o. ett varp i Ög., 385.
- Birge Anderszon** (Lillie t. Aspenäs), i Angerijdh (Agneryd), haft en preb. i fl., 71; br. på hdsrätt. i Ale o. Flundre hd. samt 2 gårdar i Valle hd, 105.
- Birge Nielson** [-szonn] (Grip t. Vinäs), rr. o. ridd., hfdsm. på Leckö, 50; uppdrag, 10, 11, 297; br. t. hon., 81—83, 114—115, 170, 296, 346; fl.-br. å Gäseneds hd, 39; underteckn. fredsbr. m. Ryssl., 195; sändeb. t. kon. Christ., instruction, 346.
- Birge Skreddere**, se **Skreddere**.
- Birgitta**, hustru, br. f. hne på Yskyle gds i Finl., 105.
- Birgitta**, bondhustru i Ög., om hennes lösaktigh., 255.
- Birgitte**, **And. Hanssons** hustru, försv.-br. f. henne på all hns egendom, 177.
- Birgitte**, **Buremands** hustru, haft en tomt på Södermalm i Sthm, 295.
- Birgitte Christiernsdotter** (Vasa, se reg. t. 10:e del.), Matz Pederssons hustru, fl.-br. å preb. Norunda, 184; köpebr. å 2 gård. i Ups., 200; fl.-br. å Hawmo gd, 216.
- Birgitte Jacobsdotter** (Joachimsdtr Brahe), fru, gift med hr Birger Nielss. Grip, systerdotter t. kon. G., 115, 170, 297.
- Birgitte Nielsdotter** (jungfru, antagligen syster t. rr. hr Birger Nielss. Grip, hvilket dock motsäges af Adelns ättartaflor, i hvilka hon uppgifves 1528 hfa blifv. gift med sedermera riksr. Björn Pederss. Bååt t. Fällnäs), 170.
- Birkewick** [-wiig] (Björkvik, säteri i Ö. Ryds s:n, Skärkinds h., Ög.), rr. Holger Karlss:s egend., 384, 431.
- Biskopar**, som vistas i Danzig, uppgifv. stämpla mot kon. G., 87.
- Biskopen** i Linköping, 255, hs förmoner, 386; — i Oslo, fångsl. af erkeb. Olaf, 45; — i Skara 50; — af Seland, 207; — i Strengn., hs »snack», 152; — i Åbo, 113, 154; — i Århus, 58.
- Biskopsdel** i Tibble s:n, 8; af tienden i Långtora s:n, 260.
- Biskopsfögderiet** i Ög. 152.
- Biskopsgården** i Strengn., inventarium drst. 179; i Link., 386.
- Biskopsgästning**, se **Gästning**.
- Biskopskulla** s:n (i Lagunda hd, Upl.), Landsberg drst., 113.
- Biskopssaker**, se **Saker**.
- Biskopsstolen** i Strengn.; dss förmoner, 179; dss landbor, 179.

- Biskopstjonden:** i Ö. Rekarne, Selebo o. Åkers hd, 179; i Vårdinge, Frustuna o. Gåsinge sr, 185; i Seglora s:n, 235.
- Bisp,** se **Biskop.**
- Biurem** [-om] (St. Bjurum i B. s:n, Gudhems hd, Vg.), Ol. Perss:s egdm, 156.
- Biurum,** en gd derst. und. domprosteriet i Skara (antagl. Bjurum i Vätzlösa s:n, Kinne hd, Vg.), fl.-br. derå f. Peder Gunnarss., 235.
- Biörn** [Biorn] **Claousson** [-sz-, Clawe-] (Lejon t. Leppis, rr. o. väpn.), sändebud till Ryssl., fullm. f. hon., 194, 195; instruct., 195—198.
- Biörn Jönson** i Lidköping, 278.
- Biörn Person** (i Ög.), får hålla bröllop på kkgången, 170.
- Biörn Person,** fl.-br. på Vesterhaninge s:n, 345.
- Björkling** (Björklinge i Norunda hd, Upl.) s:n; coll.-br. drå f. hr Anders i Hvinge, 105.
- Blekinge** [-enn, -ung, -ungen, Bleckung, Bleckingen, Blechkungen], 96, 138, 144; småländske rymlingar drst., 239, 366, 370, 371.
- Bly,** 75, 77, 169.
- Bobergx fjerding,** fl.-br. derå f. Axel Erikss., 8.
- Bobergx härad** (i Ög.), fl.-br. derå f. Jöns Olss., 8.
- Bock, Olaff,** br. på Skedene gd, 178.
- Bodequernn,** i Ö. Vingåkers s:n (Oppunda hd, Södm.), frälsebr. derå f. Nils Smed, 40.
- Bohus, Boghwus,** se **Bahus.**
- Boije,** se **Boye.**
- Bokskog,** obehör. afverkn. af i Smål., 241; br. derom t. inneb. i Smål., 292—293.
- Bol** (fastighetsmått, jordbruksenhet i Finland; ordet vidhängdes ofta namnet), 113, 130.
- Bolemän** i Finland, oskäligt betungade, 330, 331.
- Boleri,** 223, 255, 419.
- Bolett, nedre,** i Halu länsn.-döme, i Åbo län, 185.
- Bolharskj** (adjectivform i st. f. namnet, afser här Volgaländerna, N. Novgorod, Kasan, Simbirsk), 194.
- Bonde,** br. f. en att träda i nytt gifte, 255; en i Börstil, stadf.-br. å gods, 267.
- Bonde, Joon,** förverkat 2 gdr i Lillkyrka s:n, 316.
- Boo,** hr, coll.-br. för hon. på preb. Grillby, 185.
- Boo** i Borga (Borgå) s:n i Finl.; fl.-br. derå f. Joh. Olss., 371.
- Borcholms ladegård** (Borgholm på Öl.), 339, 343, 351, 354, 355, 362, 365.
- Border,** gyllene, 248.
- Bordewijdt** (skeppstimmer) af ek, får ej utföras, 260—262.
- Bordningholm** se **Bornholm.**
- Borga** (Borgå) s:n i Finl.; 371.
- Borgare,** tyske i Kalm. misstänkte f. förråd. stämpl., 95; tyske o. ngre sv. i Sthm sammansvurit sig, 110; »uppstädes» b. flyttat fr. Nylödöse, 261—262; — bruka fri seglats fr. Löd., 262; — i Gefle, medgifvas seglats på Narva o. Åbo, 78; — i Landskrona, ej att lita på, 63; — i Link. o. Vadstena, br. t. dm om frih. fr. all tull, 251; — i Lödöse, 278; skola bygga 2 segelskepp, 49; hfa svårt att hålla knekt., 83; drs sjöfart på Amsterd., 116; drs klagan öfv. Cl. Bille, 257; i Gamla L. fordom utgj. tull vid Bohus; i Nya L. ej förpligtade dertill, 363; — i Möllen, i Lauenb., 412; — i Nyköp., drs seglats på Lübeck, 169—70; — i Varb., väl förstätt bruka sin köpensk.,

- 261; begått våld mot sv. undersåt, 363; — i Vesterås; br. om frih. fr. skjutsfärd., 320; — i Örebro, br. om dtsma, 254.
- Borgareskepp**, 156, 272.
- Borgen**, Peder Svenskes f. Ulr. v. Rheden, 18, 356; f. icke lifdömde förrädare, 151; för Gerd Becker, 151.
- Borgläger**, för frälsets hästar, 45; fritt, 64; frih. fr., 320; olagl. pålagdt skattebönd. i Finl., 329; i Sthm, Ups., Vesterås, Tynnelsö o. Alvastra, 276—277.
- Borglägers taxa**, frih. fr., 257; af erkestiftet, uppbörd af, 304.
- Borgmästare**, i Lübeck, 414; Heinrich Vlenbruch i Riga, 404—405; Ivar Ivarss. i Sthm, 222, 395, 418; Olof Swart, Lasse Larss. drst., 395.
- Borgmästare och råd**: 143; — i Amsterd., fått skriftl. ursäkt f. d. lübska bojerten, 117; — i Arboga, br. t., 372—373; — i Halmst., br. t., 155; — i Hamburg, br. t. om fri handel på Sv. mot vanl. tull, 76; — i Kalmar, 37; underrätt. att seglatsen frigifvits, 125; — i Kampen, 388; — i Köpenhamn, br. t. 297—298; — i Lübeck, 416; — i Nylödöse, br. t., 260—263; förskr. t. dem f. Michel Foss, 265; — i Riga, 397, 399, 404; — i Sthm., 292; uppgj. försl. t. fattig- o. sjukvårdsstadga, 338.
- Borneman, Joachim**, br. fr. hon. t. kon. G., 401—403.
- Bornn** (Born i Dal., fem gårdar m. dta namn finnas), Jöns Pederss. drst., 223.
- Bornneholm** [-nnh-, Bordingholm] (Bornholm), öfverl. t. Lübeck på 50 år, 90, 139, 391; sv. flottans haveri drst., 206.
- Boskap**, 134, 323, 334.
- Bothnekarl, Anders**, —s gränd i Sthm, 60.
- Botnebräder** (golf- o. takbräder), 270.
- Botuidt Szunonis**, utn. bisk. i Strengn., br. på inkomst af bisk.-stolen, 179.
- Botuidus**, förut haft preb. Andreæ i Link., 177.
- Bowasteboda** (nu Bostebo i S:t Annæ s:n, Hammarkinds här., Ög.), capellet derinvid får begagnas ss. sockenkyrka, 383.
- Boye, Clauess**, affiden, 41.
- Boye** [-ije], **Erick** (Andersson, se reg. t. 9:e del.), fl.-br. på dagsverk. af Lampis s:n, 319.
- Boye** [-ij-], **Niels** (Anderss. t. Dalkarlsby o. Gennäs, väpn., fogde i Raseborgs l.), 89, 104; br. t. hon., 64, 224; uppdr. t. hon. 152; kon:s fodermarsk, 276; br. på ett stenhus i Sthm, 307; creditiv f. hon. t. adeln i Finl., 309; instruct. f. hon., 310, 311; fl.-br. på 2 sr i Raseb. l., 319.
- Boyertt** [-arth, kraffwels b.] (se reg. t. 8:e del.), 76, 96, 264, 276—277; utrustas af det m. förlän. försedda fräls. i Vg. o. Smäl., 47, 49, 50, 81, 82, 84, 233; en skall gå t. Sthm, 75, — t. flottan, 117; en lübsk, 117.
- Bragde** [Brade], **Axel** (Brahe, t. Krögholm), hr. danskt rr., 206, 409; sändeb. t. kon. G., 359; instruct. f. hon., 426; br. t. hon. m. fl., 365.
- Bragde** (Brahe), **Peder** [Peter, Petter], kon. G:s systerson, 296, 297.
- Brand Scriffuere**, se **Scriffuere**.
- Brandenburg** [-rgk], markgr. af, 404; markgr. Vilhelm af, 387, 399, 406, 427.
- Brasa** (broche, spänne), 38.
- Brasken**, biskop, misstänkt f. uppvigl. af allm., 102.
- Brastorp** (tre byar m. dta namn i Vg.), fl.-br. derä f. Nils Munck, 235.
- Braxen**, 335.
- Bredinge** (i Kastlösa s:n, Gräsgds h., Öl.), Olaf drst., 345.
- Bremsz, Nielaus**, hr, 416.

- Brennekirkie** (Brännkyrka, s:n i Svartl. hd, Södertörn), 20.
- Brimps**, se **Brömps**.
- Bror Ericson**, fl.-br. å sakör. af hs landb. i Kind, 113.
- Brudskatt**, »erliig» åt kon:s döttrar, 376, 431.
- Brüggeney, Herman von, genannt Hasenkampf**, härmäst. f. tyska orden i Lifl., br. fr. hon., 401, 427—429.
- Brunswick** (Braunschweig), Wilh. o. Henr., htgar af, 415.
- Bryggare**, af hamburgeröl införskaffas, 78.
- Brynolphi prebenda** i Skara, 345.
- Brynthen**, den gamle, ett flottans fartyg, får stanna i Lödöse, 68, 75; bör utbytas mot ett bättre, 75.
- Brådhultz egor** (nu Bråhult, eller Bråbygden i Krigsdala s:n, Tunaläns h., Smål., 1530 fl. t. Claes Kyle), fl.-br. derå m. ränta o. kgl. sak. f. Jon Scriffu., 39.
- Bräder**, 270, 271, 324.
- Bröd**, 5, 10, 17, 99, 134, 272, 323, 334.
- Bröllop**, bjudningsbr. t. kon. G:s, 176, 180; derund. fattade beslut, 227; Biörn Pers:s, 170.
- Brömps** [Brimps], **Lars** [Lasse] (f. d. fogde i Sunnerbo o. Vestbo), 247; qvittobr. å uppörd, 50; ifrågasatt fl. åt hon., 71; fl.-br. f. hon. på Tveta hd m. kgl. ränta, 113.
- Brömps, Niels**, fl.-br. f. hon. på Munkeboda rättaredöme o. Ströja by, 320.
- Brömps, Olaff** (kgns camerer., dompr. o. djekne i Stregn.), 171, 184, 227; granskat Jöns Nilss:s räsk., 106; — Th. Scriff:s d:o, 133; uppdrag f. hon. att betala skeppsbesättn:s sold o. lön, 151; br. t. hon. att underhdla m. sachs. cancell., 180—182; br. på en sma pgr, 266; br. t. hon., 339.
- Brömpsebro** (i Söderåkra s:n, S. Möre h., Smål., vid Brömseback. Fordom gräns mot Dmk, ännu mot Blekinge), 102, 425.
- Bue** (antingen Boa i Fagereds s:n, Faurås hd, l. Buera i Fjärås s:n o. h.) i Hall., arvegodts drst. återstaldt af kon. Chr. t. kon. G., 424.
- Bulla**, påflig, 419.
- Bullegård** i Hall. (trol. Bol i Alfshögs s:n, Faurås hd), t. kon. G. återstaldt arvegodts, 424.
- Bulzwick, Hans von**, beställning f. hon., 377.
- Buremand**, hs hustru Birgitte, 295.
- Burgrefve** t. Nürnberg, Wilhelm, 399.
- Burgundien**, hofvet drst., 116, 208, 273; kon. G:s förmod. underh. m., 158; rykte om krigsfolk drfr. sändt t. Norge, 231.
- Burgundiske, de**, 159, 163; drs befarade rustningar, 117, 119, 121; krig m. dm olägligt, 160; drs planer på regementsförändr. i de nord. rikna, 230; drs bistånd åt pfalzgr. Fredr., 269; drs afsigt att insätta hon. i Dmk, 391.
- By** (i Norrberkes s:n Dal.), 12.
- Bygnader** å frälsets landbogårdar, 241.
- Bygning**, Henr. van Köllen kallas t. råds om, 94; laga b., försumm., 241.
- Bygningsmästare**, Henr. van Köllen utgifvit sig för, 101; begärde, 270.
- Bysseskytte, Jören**, borg. i Kalm., opålitlig, 100; skall förhöras ang. biskop Mäns' yttranden, 152.
- Byte** af jordagods, 20.
- Båffuen, Dirick**, dom öfv. hon., 395—396.

- Båhuss** se **Bahus**.
Båt, 49.
Båtsmän, 7, 17, 47, 48, 53, 264, 272; illa förplägade, 206.
Bälte, förgylt, 39; ringbälte, förg., *ib*; b. med bård, *ib*.
Bärendfisk, i uppbörd, 134, 324.
Böckman (-d, Bökm-), förrädare, hans hustru och barn, 209; dom öfver hon., 395—396.
Böijehorn, Olaff, (betyder troligen Olaf Boyes horn, uttryck hemtadt ur något ordspråk), 152.
Bönder, Kaukajärvi b. förl. t. Måns Ram, 78; Tyke Krabbes i Sv., 80; ngra på Möen bemägt. sig Henr. Nyburs tillh., 148—149; bref å Balsö f. 2 bönd., 183; 2 fr. Sevede, 231; i Smål. försett rikets fiender med tilförs., 237; förbud f. bönd. att fälla ek o. bok, 293; få ej upptaga gårdar ell. torp å kronans allm.-skog. af ek ell. bok i Smål., 293; kallas till finska gränsens försvar, 310.
Bönderne i Smål. afs. sändeb. t. Link., erbjud. försoning, 231; i Finland oskäligen betungade, 328, 329, 331; i Skelvik, bref t. dem, 382—383.
Bönor, 335.
Börd till fast egend. sk. lagl. styrkas, 12, 124.
Bördeman, 51, 105.
Börstill [Bor-, Börstelle] (Börstils s:n i Frösåkers hd, Upl.), fl.-br. drå f. Thord Perss., 12; fl.-br. å hdsrätt. f. Olaf Erikss., 184; coll- o. försv.-br. f. hr Ragvald drst., 219; en bonde drst., 267; fl.-br. å kon.-fodr. drst. f. Gabriel Christerss., 350.
Bössegjutare, införskaffas, 76.
Bössor, 55.
Bösseskyttar, 7, 8; flottans bemanning m., 86.
Böter, 261; f. frälsem. o. bönder, som ej erlagt tionde, 242; f. bristande rusttj., 301; f. olaga skogshygge, 293.

C.

- Callis** (Kalix i Norrbotten), fl.-br. å bisk.-sak. drst. f. m:r Matz i Lule, 143.
Calmarna [-ne, -are, -ara], slott och stad, 16—19, 22, 30, 37, 46, 47, 57, 67, 74, 95, 97, 98, 101, 103, 104, 125, 130, 145, 166, 175, 231, 246, 271, 272, 286, 287, 289, 344, 346, 353, 356, 368, 422; tyske borgare drst. misstänkte såsom förrädiske, 95, 100, 103, 104; Lübecks misstänkl. afsigter deremot, 100; förstärkn. af besättn. drst., 96, 104, 108; Jöns Nilss. befman drst., 106; Jöns N. sk. dm väl vakta, 101, 175; tyska köpmansskepp dit inkomna, 98; lämpl. plats för utförande af rättegången mot Lübk. m. fl., 138; preb. Nicolai drst., 344.
 — **län**, 16, 19, 175, 366; br. t., 1, 368; hjelpeskatt drfr., 1; allmogens uppförande drst., 102, 103, 175; kostgården drfr., 231, 246; kgs-fodr. drfr., 253, 271; om tiderna för skatternas erläggande, 368—369.
 — **silke**, se **Silke**.
 — **slott**, 357; dess förseende m. proviant, 246, 253; slottsskrivf. drst., 369.
 — **stad**, fogde-br. f. Arv. Vestgöte å bisk.-sak. drfr., 344.
 — **sund**, 75, 104; station f. flottan, 96; 246, 253.

- Calmarne Niels** (af Bielkeslägt.), 271.
- Camere**, kon:s (kammarverk), 263.
- Camererere**, kon:s, Olof Bröms, 106, 133; hr Eskil, 213; Måns Månss., 323, 333.
- Campen** (st. i Over-Yssel i Nederl.), 388.
- Cancelley** [-ellarij, cantzolley], kon:s, 69; hert. Magn. af Sachsen, 403; tjenstgöring i främm. furstes, 250.
- Canceller**, kon. Christians öfverste c., 150, 339, 346; se vid **Friis, Johan**; — »den sachsiske», 69, 247, 422; — gjort framställn. om framl. drottningens kläder, smycken m. m., 180; skriftl. lemnat råd ang. förhåll. till Lüb. m. fl., 181; bör kvarhållas öfv. vintern, 182; se vid **Gechusen, Johan**.
- Canell** (kanel), 77.
- Canikedelen** i Seglora s:n fl. t. Claes Djurskytt, 235.
- Caniker**, ngre af dm öfvergifv. sina gårdar i Ups., 200; Herman Rodenkierke, f. d. c. i Ups., 210.
- Canonla**, i Link., fl.-br. drå f. Fredr. Kysel, 336.
- Capellan**, Albr. Tolk får behålla sin egen, 65; hr Nils i Salo, 154.
- Capelle geldh** [— län, Cappale län] (capellförsamling), Kalijoki c. i Österbotten, sk. thöra Salo, 154.
- Capellegården** vid Gamla Lödöse (St Peders s:n, Ale h., Vg.), 65.
- Capeller**: St Erasmi, 37, 38; Longerijs, 40; Kungsbarkarö, 65; Helge Kors', 143; i Vesterås, 320; vid Bovasteboda, får användas ss. sockenkyrka, 383.
- Capitenerne** f. knektarne i Dmk förhållit sig otillbörl. o. våldsamt, 202, 205; »öfverste c.» för förrädarne i Stockh., 396.
- Capitel**, se **Domecapitel**.
- Cassuben** (se reg. t. 9:e del.), 399.
- Catzenellenbogen**, se **Katzenellenbogen**.
- Christer** (trol. dsme s. följande), förut haft flän. å Memmings hd, 377.
- Christer** [-jern] **Larsson** på Fletna (Sjöblad, se reg. t. 1:a, 2:a o. 4:e del.), hdshöfd.-br. på Aska hd, 8; — på Östkind's hd, 234.
- Christian**, utv. kon. i Dmk, hert. af Holst., 181, 182, 187, 279, 282, 326, 350, 373; hns fullst. titel, 408, 424; slår nytt mynt, 7; br. t. hon., 9, 21—30, 135—42, 158—162, 172—173, 337; erinras om förhåll. m. det värfv. krigsf., 22, 24; fått verksam o. kostsam hjälp, 22, 23, 29, 187, 349; hs pgeförlägh, 24, 27; får löfte om viss pgehjelp mot vissa vilkor, 25; afslag rör. ytterligare försträckn., 28, 141; får uppgift på erhållna, 30; förstätt bruka kon. G. der hugg skiftats och pgentlägg behöfts, 119; lofordat sv. trupperne f. drs trogna tjenester, 136; icke fullgjort löfte om förbundsbr. o. förpantn. af städ. o. län, 159, 161; orsak. drtill, 392; föresl. möte m. kon. G. för uppgörelse afböjes af kon. G., 141, 393; lofvat tillfredsst. kon. G. i alla häns., 188; om hs understödj. mot Norge, 75; önsk. behålla flottan kvar i Öresund, 120, 121, 158—159; får löfte derom, 142; besegrat sina fiender, 187; uppdrag att bevaka Sveriges bästa på herredag. i Hamb. m. m., 28, 29; beviljat Lüb. stora förmon. gm fredsfördr., 90, 139, 391; eventuelt förpligtat sig bryta aftal m. kon. G. om ömsesid. hjälp, 86, 93, 137; låtit, mot k. G:s vilja och vetenskap, sig utses till skiljedom. mell. k. G. samt Lüb. m. fl., 85; hs dröjsmål m. o. undanflykter ang. fördragets meddel., 74, 88, 89, 98, 136, 137, 390; ej meddel. k. G. hs motparters klagopunkt. mot hon., 120, 131—132; befaras hfa utlofv. B. v. Melen understöd, 348—349; lofv. skaffa k. G. en skickl. jurist, 139, 392; inbjudit till herremöte i

- Köphmn, 188; förhdl. drst. inför hon., 422—424; hs farhogor m. anl. af k. G:s undrhd. m. Burgund, 158—160; af tyska furstar påräkn. ss. gynande drs fiendtl. afsigter mot k. G., 348; sändebud t. k. G., 117, 119, 131, 135; creditiv f. dm, 389; instruct. f. dm, 390—394; fullm. f. dm ang. sv. mäns förhållna gds i Dmk, 394—395; bemedl. stillest. mell. Sv. o. Lüb., 406; ratificerat förbdstract. o. tract. ang. strandvrak, 407; lofvat bistå Sv. i händ. af krig, 407; förklar. ang. sv. adelns gods i Dmk, 407; erbjudit afgifterna af Varberg och Bohus åt kon. G., 408; avslutat vänskaps- och handelsfördr. m. drott. Maria i Nederl., 421; bemedl. fred mell. Sv. o. Lüb., 424; återställer t. kon. G. hs arfvegds i Hall., 424—425; instr. f. hr Axel Bragde, 426.
- Christiern** (den andre), 100, 286, 337, 352; »umilde o. gamble k. C.», 1, 13, 36, 237; hs vänners stämpl., 1, 36—39, 97, 269; rikenas skada af hs återinsätt., 2; hs framfart m. undersåt., 1, 36, 285; hs ochristl. tyranni, 237; pfalzgr. Fredr:s rustningar t. hs förmon, 24, 48; svärfar t. pfalzgr., 285; hans anhäng., 13, 24, 37.
- Christiern**, hr, coll.-br. f. hon. på Gärdslösa prestgäll, 94.
- Christiernn Larson** på Fletna, se **Christer Larson**.
- Christine**, fru (Gyllenstierna, Sten Stures enka), br. t. hne m. fl., 118.
- Christlig tro**, dss skydd o. tillväxt, 361.
- Christoffer** [Crystoff], gr. af Oldenburg, 297, 405; instämt Tyke Krabbe t. Köpenhmn, 353; hs undanskaff. ur Dmk, 392.
- Christoffer**, kon. G:s småsven, öfverbring. br. fr. kon. Christ., men ej fredsfördr. i Hamb., 89.
- Christoffer**, m:r, se **Christoffer Andersson**.
- Christoffer Andersson** [-ssen] (Röd l. Ekelöf t. Hedåker o. Skällared, riksr.), 408; br. på Näsby o. Ervalla sr, 184; sändebud t. Preussen, 276; creditiv o. instruct., 276, 281—284; beskickn. t. Dmk, 326, 407; instruct., 326; creditiv f. hon. t. hr Trued Gregerss., 383; br. f. hon. på bisk.-sak. af egna o. hustruns landb., 344; flän.-br. på Lomeryd, 358; sändeb. t. Halmstad, 425.
- Churfurste**, se **Johann Friedrich**.
- Chur- och andra furstar**, evangeliske, 361; i slägtskp m. B. v. Melen, 346.
- Cicilia**, hustru, på Näss (se reg. t. 10:de del.), br. f. hne å bisk.-tiond. af Vårdinge, Frustuna o. Gåsinge sr, 185.
- Claues** [Clawes], m:r, hs predikan, 280.
- Clemett**, hr, coll.-br. på preb. Divæ Barbaræ i Arboga, 259.
- Clenodier**, framl. drott:s, 180; sända t. htg Magn. af Sachs.-L., 193.
- Clerkeriet**, olagl. fränhändt doner. gods, 124—125; subsidium fr. clerk. i Skara stift, 165; dess öfverfl. ränta, 200; på Öl., försv.-br., 345.
- Coadjutor** i Riga stift, se **Wilhelm**.
- Collationsbref** för: hr And. i Hvitinge på Björklunge gäll, 105; hr And. på Närtuna, 304; hr And. Matthej på Vedbo, 105; hr And. Olss. på Öffra prestgäll, 319; Andreas Petrj på Piteå, 170; hr Arne på en preb., 257; hr Aruidh på Preb. Annuntiationis i V:ås, 157; hr Bengt på Sala, 157; hr Boo på Preb. Grilleby, 185; hr Christiern på Gärdslösa, 94; hr Clemett på Preb. Div. Barbaræ i Arb., 259; David Conradj på Preb. Brynolphi i Skara, 345; hr Erik i Skepptuna på Hvitinge, 105; hr Erik Aruidj på Husby i Södml., *ib.*; hr Erik Joannis på Rasbo, 177; M: Erik Laurentij på Preb. Marg. i Link., 336; hr Erik Olauj på Långtora, 171; hr Greger

- på Harg, 216; hr Hans Laurentij på Täby, *ib.*; hr Jacob i Lohärad på Närtuna, 371; hr Jon Swenonis på Torpa, 235; hr Jöns i Markaryd på Hynderijd, 38; hr Jöns Joannis på Petsnäs, 19; hr Lares Gudmunss. på Preb. Bartolomej i Link., 372; hr Lars Joannis på Preb. animarum i Strengn., 216; hr Lars Nicolaj på Köping, 257; hr Lars Petrj på Alfta, 177; hr Måns Botuidson på Preb. Michaelis i Link., 336; hr Otte på Sala, 266; Olof Larss. på Preb. Michaelis i Link., 236; hr Peder på Laurentij s:n i Strengn. stift, 65; hr Peder N. på Husby s:n, 71; hr Peder Soroj på Viborg, 171; hr Ragualdt i Börstil på B. s:n, 219; hr Raguald Jönss. på Capellegårdens preb. vid Lödöse, 65; hr Sigfridh Swenonis på Ölmeta, 345; hr Simon Petrj på Salo, 371; hr Tord Joannis på Fittja, 171; hr Greger Stutt på Öffrebominne, 319; hr Olof Vaxall på S. Nicolai i Arb., 303; hr Willam på Skeptuna, 320.
- Compromiss**, 391.
- Concilium** (kyrkomöte) i Mantua, 361, 367, 419, 420.
- Confederatie** m. tyska furstar, 14; »evigt» mellan Dmk o. Sv., 188, 365.
- Confirmationsbref** f. hr Lars på Sibbo, 114.
- Contract**, m. And. Bengtss. om skattearrende, 107; freds- mell. Lüb. o. Dmk m. fl., 29, 74, 85, 88, 89—91, 161; Sv:s intressen deri ej tillgodosedda, 85; om införseltull i riket, 123; mell. kon. G. o. Jören Jönss. ang. årl. fodring, i Sunnerbo o. Vestbo, 235; mell. Sv. o. Dmk om utlemn. af flyktade brottslingar, 239, 365; muntligt ang. skatt fr. Nylödöse, 303.
- er, i Smål. o. Ög., 281.
- Controfejngjer** af ngra främm. furstar, 248.
- Corporis Christi prebenda** i Åbo, 170.
- Credentz**, **Credencie**, **Credentzbref** (creditiv) f. hr Holg. Karlss. o. Chr. Anderss., 276; f. Arv. Trolle o. Nils Boije t. finska adeln, 309; f. hr Holg. Karlss. m. fl. t. Trued Gregerss., 383; f. hr Holg. Ulfstand o. hr Ax. Ugrup, 389.
- Crona**, en »frans» (ett mynt), quitto derå, 260, 356.
- Crucis prebenda** i Strengn., 8.
- Cölen** [-nn], **Henrik van**, se **Köllen**.

D.

- Dagkarlar**, på Lofön und. Svartsjö gd, 130.
- Dagsverken** af dagkarl. o. husmän på Lofön und. Svartsjö, flän.-br. å, 130; af kyrkolandb. i Dingtuna, förl., 259; af Lampis s:n, d:o, 319; i Egby o. Sandby, d:o, 343; af ngra hd i Vg. t. Elfsborgs bygn., 191, 356; frihet fr., 236, 337; af domprosts i Link. landb. i Länderyds o. S:t Drottens sr, 385.
- Dagtingan** med kon. Hans, 352.
- Dagxberga** s:n (Dagsberg i Lösings h. Ög.), flän.-br. f. Måns Svenss. å, 234.
- Dagzlösa**, gd på Kopparberg i Dal., br. f. h. Agneta Jespersdtr att vidkännas, 266.
- Dalbo**, Anders, afslutat muntl. contr. om skatt fr. Nylödöse, 303.
- Dalekarl**, Hans, rotmäst. på Sthms sl., 418.
- Dalekarl**, Olaff, rotmäst. på Sthms sl., 418.
- Dalekarlsgården** i Aspeboda s:n, Dal., fl.-br. derå f. Hans Perss., 177.
- Daleresan**, betungande, men nödvändig, 229.

- Dalerne**, br. t. inb. med varning f. stämpl., åsyft. k. Christierns återinsätt., 36—37.
- Dalkarlar**, insättas i rymningar vid Sala grufva, 16; förut upproriske, 228.
- Dall** (ant. i Alfshögs s:n, Fjärås hd, l. i Fjärås s:n o. hd), t. kon. G. återst. arfvegds i Halland, 425.
- Dals härad** (i Ög.), 40; fogdebr. drå f. Nils Perss., 168.
- Danamora malm**, 249.
- Danmark**, kyrkoby o. socken (Vaksala hd, Upl.), gods drst., br. drå f. Hinsze Olss., 209—10.
- Danmark** [-mmark, Dennemarck], 22, 26, 27, 29, 30, 52, 55, 59, 60, 62, 66, 70, 74, 76, 79—82, 85—92, 117, 118, 135, 158, 163, 182, 187, 189, 218, 231, 237, 238, 243, 265, 272, 279, 285, 289—291, 326, 327, 337, 348, 354, 364, 390, 394, 406—408, 424, 426; flera slott drst. intagna, 14; dåligt mynt drst., 18; fått försträckt. af kon. G., 26; om gods drst. tillh. sv. undersåt., 81; flera städer upphäft all ordn. styrelse, 110; värfv. af knektar drst., 202; pass drfr. förvägr. de t. Sv. värfv. knekt., 207; ekskog fridlyst, 262.
- Danske** [Dantske], **de** (innebygg. i Dmk), belätne m. krigets fortvaro f. Sv., 86; ej lemn. kon. G. behöfl. underrätt., 290; klagat öfver tullen vid Ny-lödöse, 362.
- Danske** [Dantze, Dantske] (Danzig i V. Preussen), 56, 87, 102, 272.
- Dansker** [Dantiscani], **de** (innev. i Dantzig), deras fiendtligh. m. Sv., 279, 281—284.
- Dantiscani**, se **Dansker**.
- Dantske, de**, se **Danske**.
- Daper**, (ett slags smycken), förgyllda, 39.
- Dartorpz prestgäll** (Daretorp, i Vartofta h., Vg.), fl.-br. derå f. hr Karl Erikss., 183.
- David Conradj**, coll.-br. på preb. Brynolphi i Skara, 345.
- Dechänen** i Upsala, fogde öfv. tionden i erkestiftet, 304.
- Decimæ leprosorum et animarum** (spetälske- och själationden) i Ljungby o. Hossmo s:r; flänt t. mäster Jören för 1536, 19.
- Delmenhorst** (se reg. t. 1:a del.), 30, 373, 394, 408, 424.
- Dennemarch**, se **Danmark**.
- Diesth, Henrich van**, m:r, flän.-br. på preb. Södrö i Strengn., 58.
- Diez** [Diertz] (grefskap vid Lahn i Nassau), 367, 421.
- Dingtuna** (s:n i Tuhundra hd, Vestml.), hr Måns drst., 259.
- Dirick**, hr, vid Brömsebro, »en arg förrädare», 102.
- Dirick Skeppar**, se **Skeppar**.
- Distingen**, markn. i Ups., br. t. der församl. af alla stånd, 13; br. t. der församl. allmog., 236—238.
- Ditleff Skreddere**, se **Skreddere**.
- Ditmarsken** [-schen, -marschen, Dytmarsken] (se reg. t. 1:a del.), 30, 373, 390, 394, 408, 424.
- Dine Barbare prebenda** i Arboga, 259.
- Djuprymningen** vid Sala grufva, 16.
- Diurkarl, Måns**, får behålla sin rymning vid Sala grufva, 16.
- Diurskytte, Claues**, br. å bisk.-tiond. o. canikedel. i Seglora s:n., 235.
- Diwrehaffn** (Djurhamn i Djurö capellförsaml. i Vermdö skppsl., Sthms yttre skärgård), 75.

- Diäkne, Jöns**, besutit fastigh. å Södermalm i Sthm, 221.
Doctorer, 402.
Dole, Peder Nielsonn, quittobr. f., 107.
Dolszmåll (dulsmåll) bestraffas enl. lag, 242.
Dom öfver And. Hanss. m. fl. förråd., 146, 395—396; af kgn erfordr. f. återvinning af don. gds, 125.
Domare i egen sak, 43.
Domcapitel: i Link., 255; br. t. 280; br. å städsleören, 295; i Strengn., 179; i Ups., 285; i Åbo, 113, 154.
Domkyrkor: i Link., 372; i Lund, 61; i Strengn., 179; i Trondhj., 285; i Ups., 35, 201, 210, 285; i Åbo, 105, 226.
Domkyrkogården (i Ups.), 226.
Domkyrkorna, drs öfverflöd. ränta, 200.
Domprosteriet i Link., 386.
Domtrappan i Upsala, 201.
Doreswenn, Jörgen, relator, 19.
Dorothea, hustru, Claes Boyes enka, 41.
Dorothea, Ber. Thor Geistes h., br. å mannens förbrutna gods, 217.
Drafftig (se Drabtyg i reg. t. 9:de del.), 105, 235.
Driick (dryckenskap), 223, 419.
Dröttning, se Margaretha o. Maria.
Druffuenagell, Kortt, förrådare, dom öfver hon., 395—396.
Dräng, en kons, misshd. af Iv. Flem., 294.
Dukat, -er, dubbel, 39, 319; spanska, 279.
Dulle, Jonn, dräpt på Bergquara slott, 145.
Duringen (Thüringen), 367, 421.
Dörefjell (Dovrefjell i Norge), 46.

E.

- Ebba** [Ibba], fru (Ebba Eriksdotter Vasa, t. Ekeberg, se reg. t. 1:a o. 3:e del.), br. på Longaryd o. Bergsten, 40, 51; flän.-br. å Glanshammars s:n, 183; br. å Vreta kloster, 184; br. å kgs-fodr. i Norrbyås, 257; flän.-br. på kgs-fodr. i Sköllersta, Ekeby o. Gällersta s:r, på bisk.-sak. o. gästn. i Glansh. o. Lillkyrka, 266; frih.-br. f. hns landb. i Smål. o. på Öl. fr. hjälpekatt., 315; br. på 2 ödesgårdar i Lillkyrka s:n, 316; frälsebr. på 4 skattegrd i Örebro l., 317; br. å kgs-gästn. af landb., 372.
Eboherred (nu Edebo s:n, Frösåkers hd, Upl.) flän. å hdsrätten f. Olaf Erikss., 184.
Ecknön (Eknö l. Ucknö i Björskogs s:n, Åkerbo hd, Vestml.), flän.-br. å landb. drst. f. Albr. Tolk, 65.
Eecholms Sund (Ekolsunds gds i Husby-Sjutolfts s:n, Trögds hd, Upl.), 71.
Egby (s:n i Slätebo hd, Öl.), br. f. And. Olss. Frende på dagsv. drfr., 343.
Egbyborna (Ekebyborna i Aska hd, Ög.), s:n, hr Erik drst., 251.
Egendom, donerad kyrkor m. fl., dem olagl. fränhänd, 124; om börd deraf, 124—125.
Eitzler, Hans, höfvidsm. f. knektar, 30.

- Ekeberg** [-ga] (sätesg. i Lillkyrka s:n, Glansh. hd, Nerike), fru Ebbas egend., 50, 256, 257, 315, 316.
- Ekeby** s:n (i Sköllersta hd, Ner.) fl.-br. å kgs-fodr. f. fru Ebba., 266.
- Ekelunda** (i Harbo s:n, Väla h., Upl., nu i Vestml. l.), Tord Pederssons egend., 222, 418.
- Ekerön** (Eckerön i Mälaren), fogdebr. drå f. Olaf Skriffu., 378.
- Ekesjö**, ting m. allm. drst., 245.
- Ekeön** (ant. Ekö i S:t Annæ, Hammarkinds h., l. Ekön i Risinge, Finspångs h., Ög.), br. derå f. hr Birge, 385.
- Ekskog**, obehörig afverkning deraf i Smål., 241; br. derom t. inb. i Smål., 292—293; fridlyst i Dmk., 262.
- Ekvirke**, förbud att utföra, 258; t. Nylödöse borg. f. stadens bygn., 259.
- Elbingenn** (Elbing, st. i Vest-Preussen), sändeb. t. landtdagen drst., 281.
- Electus** till Roskild, se **Rönnow**.
- Elffkarleby** (s:n i Upl.), flän.-br. å hdsrätt. f. Olaf Erikss., 184.
- Elffzborg** [-gh], slott, 46, 49; Severin Kiil kgs embetsman drst., 362; tillsyn derå, 84; dagsverken till dess bygn., 356.
- Elffzborgs län**; allmog. drst. sk. föra sin gärd t. Lödöse, 11; ollonskogen drst., vård derå, 258; allmog. gjort stenkörslor, 279; taxan derifrån, 279; fru Ebbas landbor drst., 372.
- Elghufvud** i Sten Finnes vapen, 216.
- Ellekolle** (Ellekulla i E. s:n, Marks h., Vg.), fl.-br. derå f. Niels Munck, 235.
- Embden, Gerlaff van** (borgare i Sthm), köpt och sålt varor f. kon. G., 75—76; br. m. uppdrag t. hon., 77—78.
- Embete**, Skraddarnes, privilegier för, 213—215.
- Embetsmän** (yrkesmän), införskaffande af, 72, 211, 218, 248, 249.
- Embtz Ordinantia** för guldsmederne, 372.
- Emptzöll** [Embställ] (öl fr. Embden), se **Öl**.
- Eneköpingx** stad, flän.-br. derå f. Niels Varg, 143.
- Eneköpfungz** marknad, br. t. der församl. af alla stånd, 13.
- Engelott, -er** (eng. guldmünt, kalladt »Angelus». Värdet vexl. eft. olika kursfhäll.); quitto å en, 234; d:o å två, 319.
- Engelst** [Engelskt] (kläde), 32, 64, 77, 107, 174, 344, 358, 377.
- Erfuuala** (Ervalla i Fellingsbro hd, Nerike) sn, br. derå f. m:r Christoffer, 184.
- Erich**, hr, må behålla Sänga, 12.
- Erich**, hr, i Longerijd, får skatteeftergift, 157.
- Erich Aruidj**, hr (förut fogde på Gripsholm), coll.-br. på Husby (Oppunda), 105.
- Erich Månsson**, flän.-br. på fodr. i Kalfs sn, 38.
- Erick**, hr, i Oviken (prost öfver Jemtland), br. m. uppdrag t. hon., 54—55, 286, 304—305.
- Erick**, hr, i Skepptuna, coll.-br. på Hvinge, 105.
- Erick**, hr, i Ekebyborna, flän.-br. på hs kyrkas landgille, 251.
- Erick Andersson** (fogde öfver Nyekors landbor o. kon:s arvefogods i Finl.), quitto å räkenskap, 152, 317; fogdebr. på Södra Finland, 320.
- Erick Ericszonn**, breföfverbringare fr. kon. G., 172.
- Erick Joannis**, hr, coll.-br. på Rasbo, 177.
- Erick Jonszon** i Kellewiick, försv.-br., 226.
- Erick Laurentij**, mäter, coll.-br. på Preb. Margarete i Link., 336.
- Erick Mattej**, hr, 152.

- Erick Månsson** [Manson], fogdebr. på Uppvidinge o. Östra hd samt br. på hdsrätt. i Viste hd, 345; flän. å hdsrätt. i Uppvidinge, 358.
- Erick Olauj**, hr, coll.-br. på Långtora, 171.
- Erick [-ii-] Olson**, quittobr. på uppörd, 333—336.
- Erick Person** i Skälby (frälseman), br. på kgl. sakör. af egna landbor, 167.
- Ericksmesso marknad** i Upsala; br. t. de der församl. om sammansvärjn. i Sthm, 109—113.
- Eriestade socken** (E. s:n i Sundals hd, Dal), konungsbyn derst., 20.
- Eriich** [Erick], grefve af Hoya, broder t. gr. Johan, underhdl. m. hon., 346, 350, 422, 423.
- Eriich** [Erick], hert., kon. G:s äldste son, Stockholms o. Nyköpings slott sk. hållas hon. tillhanda, i händelse af kngns frånfälle, 222, 375, 376, 418, 429, 430, 431.
- Erkebiskopen**, i Lund, br. t., 62, 79—80; i Trondhjem, se **Olaff**; — i Ups., 280, br. t., 12.
- Erik XIV**, 72.
- Erkemarskalk**, se **Johan Frederich**.
- Erkestift**, Riga, 387, 406.
- Ernest, Hans**, sk. begifv. sig t. Kalm., 272; br. f. hon. på preb. Nicolaj i Kalm., 344.
- Ernest Joenson** (fogde o. hdsh. i Södm.), flän.-br. f. hon. på Magerö, 317.
- Ernst**, stadstjenare, 413.
- Eskill** (Michelsson), hr, kons camerer., uppdrag t. hon., 151—152, 193; uppburit köpeskilling f. kgs räkn., 213.
- Eskill Petrj**, hr, br. på Ackas prestgäll i Finl., 295.
- Eskill Bertilsson**, hr, br. på Perno prestg. efter fadren, 312.
- Eskill Larsson**, rotmäst. på Sthms sl., 418.
- Eskilstorp** (säteri i Bredaryds s:n, Vestbo h., Smål.; egdes af Jöns Larss. Bölja I. Strömfelt), 5, 6.
- Eskilstuna kloster**, landbor derunder, 251.
- Eskilsriidh** (Eskilsred i Seglora s:n, Marks h., Vg.), fl.-br. derå f. Nils Munck, 235.
- Ettaks gård** (i Vellinge s:n, Vartofta hd., Vg.), flän.-br. derå f. hr Karl Erikss., 183.
- Europe** (Eurepää s:n o. hd, i S. Karelen, Finl:s äldsta fsaml. ö. om Viborg), fogdebr. derå f. Albr. Pederss., 319.
- Evangeliske furstar**, ifrågasatt förbund dem emellan, 426.
- Evangeliska läran**, dess beskydd o. tillväxt, 361, 367.

F.

- Factorer**, Henr. Nyburs, 292.
- Fat**, silfver-, 193.
- Fateburshustru**, se **Anna**.
- Fattige**, de, i Söderköp:s spetal, försv.-br. 235, 320; i Skara spetal, försv.-br., 319; i Nylödöse, få behålla spetalsdelen i Kollands hd, 295; i Sthm, stadfast. af fattigvårds-ordn., 338; — fått ligga i portar och rännstenar, *ib.*
- Fellensbro** (Fellingsbro s:n i F. hd, Ner.), 317.

- Fetalier**, 4, 7, 17, 18, 29, 32, 46, 47, 55, 57, 59, 67, 74, 82, 84, 89, 95, 116, 156, 167, 168, 206, 226, 233, 246, 253, 310, 313, 314; brist derå f. flottan, 89.
- Fetalieskepp**, 46, 74, 82.
- Fettvaror**, 98. Se vid. **Fetalier**.
- Fiender**, allmänt uppbåd mot, 241.
- Filt**, släd-, 193.
- Finbo**, se **Fynbo**.
- Finke, Gustaff**, hans hästar, 277.
- Finke, Kortt**, köpm. fr. Köpenhamn, 298.
- Finland**, 194, 301, 302, 381; adeln drst., 309; br. t., 308; frälset drst., 313; br. t., 328; det med förlän. försedda frälset sk. utrusta ett skepp, 34, 56, 230; ang. skepps- o. rusttjenst, 299—301; fogdar drst., 309, 310; af kon. Hans utfäst ss. län t. St. Sture d. ä., 353.
- **norra**, fogdebr. derå f. Peder Månsson, 320.
- **södra**, fogdebr. derå f. Ped. Månss., 157; d:o f. Erik Anders., 320.
- Finne, Sten** (frälseman i Finl.), br. f. hon. att behålla mödernevapen, 216.
- Finneström** (s:n på Åland), Östergötte gds drst., 143, 153.
- Fisk**, för Raseborgs slotts behof, 381.
- Fiskevatten**, 224.
- Fitwna** (Fituna, gds i Sorunda s:n, Sotholms hd, Söd.), Peder Erlandss:s egdm, 183.
- Fjerdning** (fjerdepart) i Kopparbergs grufva, frih. derå und. 2 år f. hustru Barbro i Holm, 58.
- Fjerdningen** (stadsdel) i Ups., gd drst., 200.
- Fjäderbuskar**, om införskaff. fr. Dmk af en qvinna, s. kan bereda, 211.
- Flanker** [-rt] (en del af pansarklädnaden), tillverkn. af, 76; anskaffn. af, 342.
- Flatkulle** i Gårdveda s:n (Flatekulla, Aspelands h.), fl.-br. derå f. Erik Östgöte, 378.
- Fleming** [-mm-, -gk], **Erich** [-ck] (t. Qvidia, se reg. t. 1:a del.), riksr. o. ridd., höfvidsm. på Raseborg, 56, 59, 75, 119, 131, 132; br. t., 70—71, 85—90, 90—94, 126, 208, 300, 301—302, 331, 379—81; lemnat flottan, behöfl. i Sthm, 3, 4; fått muntl. löfte af kon. Christian om förbundsbr., 26; medfört br. fr. kon. Chr. o. danska råd., 28; frälsebr. å skattejord i Raseb. l., 61; sänd. till flottan, 69; sk. skaffa besked om Lübs m. fl:s anspråk, 120; sk. hålla o. utrusta ett örlogssk., 300; hon. åliggande tjenst t. lands o. vatten, 379; besvärat allmog. m. olagl. skjutsfärd., 380; olagl. slagit under sig skattejord, 381; hs anspr. mot borg. i Riga, 397—401, 404—406.
- [-mm-], **Iffvar** [Yffwar], hr (befmn på Castelholm, se reg. t. 1:a del.), riksr. o. ridd.; br. t. hon., 55—56, 274, 294; sk. inställa sig hos kon. att svara f. våldshdl., 294; hs förlän. å Åland återkall., 274; Danzigerboernes våldshdl. mot hon., 283.
- [-mm-], **Joachim** (af. broder t. Er. Fl.), köpt Yltkijla kronogds af gr. Joh. af Hoya, 381.
- [-mm-], **Peder**, flän.-br. på Märidzbol, 113.
- Flensborgh** (Flensborg i Slesvig), dit utskepp. smör, 107.
- Fletna** (Flättna, frälsegd i Nikolai s:n, Söd., tillhörde fr. 1400-talet, ända långt in på 1700-talet släkten Sjöblad), Christ. Larss:s egdm, 8.
- Flogel** (Sammet), 76, 77, 193.
- Flogelsprung**, 39.

- Flottan**, 44, 47, 82, 84, 116, 117, 131, 138; liggande vid Landskrona, dess behof, 3—5; »väldig» fl. utrustad t. kon. Christians hjälp, 23, 26; dryga omkostn. derf., 34; vigten af dess sjödugl., 45; Måns Svenss. skall draga synnerl. omsorg derom, 57; br. t. Ove Bille m. fl. om dess provianter., 59, 63; må återvända t. Sthm, 68, 87, 108; får ej skingras, 75, 87; sk. väl bemannas, 86; må ej bemannas m. kon. Christians folk, förråd. l. opålitlige, 87; om dess förstärkande, 87, 117, 121, 233; ej ngn afdeln. deraf sändes till Norge, 87; må kvarstanna i Öresund, 119, 121, 131; dåligt rykte i Hall. om dess beskaffenh., 121; hemkommen, 156; nödgats lemna Öresund på grund af Danskarnes bristande ordhållighet, 206; kon. Christian begärt dess återsänd., 159; utrustas ånyo, 163, 173; dess förläggande i Kalmar sund, 245—246.
- Flottor**, i Öresund, 131.
- Flundraherad** (Flundre hd i Vg.), br. på hdsrätt drst. f. Birge Anderss., 105.
- Fläsk**, 17, 116; får lemnas ss. gård i st. f. malt, 5, 6; i uppbörd, 134, 324, 335; ollon-, 293.
- Foder**, 5, 10, 174.
- Foderduk**, 76.
- Fodermarsk**, Nils Boye kgs, 276.
- Fodring**, årlig, 18, 105, 107, 164, 345; fri, 64, 185; i Kalfs s:n, 38; konungs-, 105, 164, 184, 253, 257, 266, 271, 358, 372; i Sunnerbo o. Vestbo, 235; register å förlänt, 269; af Helsingl., 312; br. derom t. Nils Boye, 276.
- Fogdar**, 5, 6, 11, 37, 54, 175, 300; misshandlade af allmog. i Kalm. l., 102, 104; olagligh. af dem, åkärade, sk. ej lemnas ostraffade, 41, 112; få ej upptaga gds ell. torp å kronans allm.-skogar af ek l. bok i Smål., 293; i Finland, 309, 310, 329; kon. Christs, 26; Severin Kiils, 10; hr Iv. Flemings på Åland, 275; And. Månss. i Åkerbo hd, 3; Lars Bröms, f. d. fogde i Sunnerbo o. Vestbo, 50; Jöns Anderss. öfverfall. o. rånad af allmog. i Ög., 41; Jöran Jönss. i Sunnerbo, 38, 39; kgs ihjelslagne i Smål., 242; en kgs ihjelslagen af Jon Anderss., 365; danske i Blekinge bevilj. Jon Anderss. lejd, 366; utnämnde: Albrickt Pederson öfv. Eurepää, 319; Alf Alfszon öfv. bisk.-sak. i Rosl., 12; Michel Alenninge öfv. Norrbotten, 171; Christoff. Bagge öfv. Vexjö stad och stift, 378; Hans Bagge öfv. Saleberg, 260; Erik Andersson öfv. S. Finland, 320; Erick Månsson öfv. Uppvidinge o. Östra hd, 345; Hans Larsson öfv. bisk.-gästn. och sak. i Kind o. Ydre, 57; Henrik Japson i Öfra hd i Tavasteh. l., 157; Henrik Persson i Långhundra hd o. de snr, s. Truls Perss. haft, 143; Nils Hoffuenskell i Ölands norra mot, 344; Jören Hansson öfv. Skeninge klost. o. dess landb. i Ög., 386; Knut Larsson öfv. Sääksmäki hd, 171; Lasse Larsson på Upsala gd o. underl. hd., 317; Lasse Persson öfv. bisk.-sak. i Vartofta, Gudhems, Valle, Kåkind, Mo, Redvägs, Åse o. Frökinds hd., 19; Märten Larsson öfv. Svartlösa hd, 143; Nils Esbjörnsson öfv. Väsby gd, Simtuna, Torstuna m. fl. s:r, 378; Nils Larsson öfv. bisk.-sak. i Ö. o. V. Rekarne och Nerike, 12; Nils Larss. öfv. Konga hd, 344; Nils Persson öfv. Dals hd o. Visingsö, 168, Nils Torstensson på Svartsjö gd o. Färingön, 8; Ol. Trotteson öfv. bisk.-sak. i Upsala stift, *ib.*; Per Månsson öfv. Södra Finl., 157; Peder Månss. öfv. Norra Finl., 320; Matths Paffue öfv. Ölands s. mot, 358; Pæuel Birgeson öfv. Vesterås slott, stad o. län, 185; Måns Ram på Gripsholms gd o. Öknebo hd, 71; dsme öfv. Munsö o. Adelsö, 130; Erik

- Rumbo öfv. bisk.-sak. i Sevede, Aspel., Handbörds o. Stranda hd, 345; Salmon Torkilsson på Tynnelsö med underl. s:r, 304; Nils Screddere öfv. bisk.-sak. kringom Upsala, 171; Jören Scriffuere på Granskogs egor, 344; Olaf Scriffuere på Sotholms, Svartlösa o. Öknebo hd, Vermdön o. Eckerön, 378; Peder Scriffuere på Sala grufva, 94; Szander Mattsson öfv. bisk.-sak. i allt Södml., 12; Severin Småsven öfv. Vadsbo hd, 8; Thomas Nilsson på Örby gd o. landbor, 78; dsme på Tierp o. Vendel, 105; Östgöte Måns Persson på Helsingl. o. Gestrikl., 184; Nils Östgöte på Väsby gd., Simtuna o. Torstuna hd, 216; Peder Östgöte på Sevede, Handbörd, Aspeland o. Stranda hd, 378.
- ne, i Smäl., föreskrift. ang. skeppsgården, 6; br. t. dem i sjöstäderna ang. införseltull, 123; br. t. ang. olagl. tillegn. af doner. gods, 124; i Helsingl., Roden, biskopsfögderiet i Ög., 152; i Vg. anbefallas uppsända oxar till Olofsmessan, 164; vanmäktige mot de uppstuds. Smäländ., 237; vapensyn m. dem, 234; i Finland, 311; i Kalm. l., föreskr. om tid. m. m. för skatte-uppbörden, 369.
- Fogdj** [fögderi], 10, 50, 165, 272.
- Fogelfångare**, införskaffas, 211.
- Foglar**, 211.
- Forsetter** (Forssätter, gd i Fellingsbro sn o. h., Ner.), frälsebr. derå f. fru Ebba, 317.
- Foss, Michell** [Michill], br. på en tomt i Lödöse, 263; försv.-br. f., 264; rec.-br. f., 265.
- Fotfolk**, kan ej af kon. G. sändas t. Norige nordanfjells, 79.
- Francken, Greger** (lif. adelsm.), 427.
- Franckrige** [-riige], tidender fr. kon. drst., 208, 210.
- Frans** [-ntz], hert. af Sachsen-Engern, kon. G:s sväger, 342; hs skuldsättn. f. rustn., 402.
- Frans Person**, kon. G:s skrifvare, utlofvas t. skriv.-hjelp vid flottan, 7.
- Frauven kirke** (Mariäkyrkan) i Lüb., 414; koret drst., 416.
- Fred**, i Hamburg, 161; 60 års m. Ryssl., 194—195.
- Fredagsalmosen** (hosp. i Sthm), 338.
- Frederick** (den förste, kon. i Dmk), 62, 161.
- Frederick** [-ch], pfalzgreffe af Rhen; hs åtgärder f. kon. Christierns förmon, 24, 46, 48, 56, 67, 70, 279; om hs insättande ss. kon. i de 3 nord. rikena, 230, 285; måg t. kon. Christiern, 285; eftertraktat de 3 nord. rikena, 269; af de Burgundiske uppstald ss. kand. t. Dmk, 391; hyllad i Norge genom erkeb. Olaf, 392.
- Fredsfördrag** mell. Sv. o. Lüb., 429; mell. Sv. o. Ryssl., 421.
- Frende, Anders Olsson**, br. f. hon. på Högtomta gd, 183, 192; br. på dagsv. fr. Egby o. Sandby s:r, 343; flän. å hdsrätt. i Runstens hd, 345; hdshfd.-br. på Runstens hd, 357.
- Friborne män**, anställn. af i kon:s tjenst, 88; kläder f., 214; i Smäl. ej utgjort tionde, 242.
- Fridingxöö** utanför Södertelje, flän.-br. drå f. Svante Stenss., 267.
- Fridsbref** m. Ryssl., 195.
- Friheter**, Lübeckarnes i Dmk, 90; konungs-, 215.
- Frihetsbref**, f. Jörgen Frijere fr. hans gäldenär., 19; f. Olaf i Hesta, 19; f. Vadst. o. Link. borg. att erlægga tull, 251.

- Frijere, Jörgen**, frih. br. på 3 år fr. gäldenärers kraf, 19.
- Frijs, Hans**, bisittare i rätt. öfv. de smnsvarne i Sthm, 395.
- Friiss** [-sz, -ijss], **Johan**, mäter, välboren man, kon. Christ:s öfverste-canceller, 339, 348, 349, 351, 409, 422; br. t. hon., 149—50; rec. br. t. hon. f. Henr. Nybur, 290.
- Frowker, se Sophie o. Ursula.**
- Frälsebref**: f. hr And. Jacobi på gds i Finl., 128; f. fru Ebba på gds i Örebro l., 317; f. hr Er. Fleming på skattejord i Raseb. l., 61; f. Jören Jönss. (Svan), 321; f. Nils Perss., 31; f. Måns Ram på gds på Åland, 143; f. Nils Smedh på fastigh. i Södml., 38, 40.
- Frälselandbönder**, i Smål. tillegnat sig husen å landbogård., 241; ej fullgjort laga bygning, 241.
- Frälset**, 34, 44, 55, 280, 300; sk. utrusta tre örlogsskpp, 34, 55; olagl. tillagnat sig egend., don. t. milda stiftels., 124—125; berättigas att återbördä vissa kyrkogds, 125; om dess olagl. beskatt., 229, 381; tågat t. Smål., 234; uppmanas fullgöra sin rusttj.-skyld., 267—268; i Vg. o. Smål. sk. förse en boyert m. utrustn., 47, 84; i Vg., om utrustn. af dss skepp, 156, 168; sk. uppsända oxar t. Olofsmessan, 164; br. t. fräls. i Ups., Strengn., Link., V:ås och Vexiö stift att utrusta manskap t. flottan och hålla sina hästar i ordn., 44—45; — i Finland, 311, 313; br. t., 299—301, 328—330; utarmat skattebönderne, 331; — i Viborgs l., 313.
- Fröydall** (Freadal i Ölmevalla sn, Fjärås hd), t. kon. G. återstaldt arfvegods i Halland, 425.
- Frökindz härad** [Frökens] (i Vg.), fogdebr. öfv. bisk.-sak. f. Lasse Perss., 19; flän.-br. å bisk.-gästn. o. sak. drst. af kyrko-, kloster- o. preb. landb., 184; dagsv. drfr. t. Elfsb., 356.
- Fröstuna** (Frustuna sn i Daga h., Sdml.), br. å bisk.-tiond. f. hustru Cecilia på Näs, 185.
- Fröszaker** (Frösåkers sn i F. hd, Upl.), flän. å hdsrätt. drst. f. Olaf Erikss., 184.
- Fullmakter**: f. Måns Pederss. att vindicera arf, 41; f. fru Anna Byssens rör. gods, 146—147; f. Gust. Olss. t. kon. Chr., 189; f. hr Holg. Ulfstand o. hr Ax. Ugerup t. kon. G., 394; f. hr Knut Anderss. t. czar Ivan, 194.
- Furstar**, 14, 28, 54, 93, 110; »christelige», 346, 348, 367, 421; uppgifne såsom fränder t. B. v. Melen, 346; tyske, intalade t. krig mot kon. G., 348.
- Furste**, 287, 288, 353; af Preuss., 69, se **Albrecht**; t. Rügen, 399, se **Wilhelm**.
- Furstendöme**, hert. Christians, 24.
- Fynbo** [Finbo], **Hans** (trol. dsme s. förut tjenat Sev. Norby och 1525 omtalas ss. tillfångatagen af kon. G:s folk), underfogde, i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418.
- Fyttia** (Fitja prestgäll i Lagunda hd, Upl.) coll.-br. derå f. hr Tord Joannis, 171.
- Fångar**, f. förraderi lifdömde sk. afrättas, 150—151; icke lifdömde må böta o. ställa borgen, 151; ang. dem i Hamb.-freden, 161.
- Får**, 106, 107, 113, 134, 324, 334.
- Färkroppar**, 324, 334.
- Fårskinn**, 134, 317, 324, 334.
- Fägång**, 429.
- Fänikor** [Fänlin], 23, 24, 48, 63, 67, 90.
- Färingön** (i Mälaren), fogdebr. drå f. Nils Torstenss., 8; flän. å hdsrätt. f. Peder Erlandss., 183.

- Förbud**, »högt», mot afverkn. af ek- o. bokskog, 242; att fälla rådjur o. högdjur, 243.
- Förbund**, »stådligt» mell. rikena, 25, 27, 203, 207; — »vänligt o. evigt», 188; — af kon. G. troget hållet, 93; aftaladt mell. kngarne, ej afslut., 140, 392—393; »troligt o. tilforladeligt» m. Dmk ej sannolikt, 211; stätt kon. de tre rikena, 360; mell. Sv. o. Dmk ang. utlemn. af brottslingar, 239; »synnerligt» f. finnes ej m. kon. i Polen, 197; mell. evangel. furstar m. fl., 361, 426.
- Förbundsbrief**, af kon. Chr. o. danska råd utlofv., 25, 159; ratification begäres, 161, 189; mell. de tre nord. rikena af kon. Chr. ratificerad, 407.
- Fördrag** i Hamburg, försätligt f. Sv., 75; dess bestämmels. olidliga f. Sv., 85; dess omfattning, 136; med Lüb. om stillestånd, 406; med Lüb. stätt kon. G. öppet vid krigets början, 92; vänskaps- o. handels- mell. Nederl. å ena, smt Dmk o. Sv. å andra sid., 421; i Wolmar, 427.
- Förlikning** mell. Erik Jonss. o. Måns Nilssons enka Margareta, 226; »hemlig» mell. frälset o. dess landb. i Smål. förbjudes, 243.
- Förlänningar**: 50, 165; Iv. Flemings på Åland återkallad, 274; gr. Joh. af Hoya, 341; hr Ture Trolles, inkomst. af, 246; i Sv. noggr. förtecknats, 302; stora i Finland, 330, 332; hr Claes Bildes i Norge, 258; — gifna till: Abram Erikss., 185; Abram Perss., 57; And. Bengtss., 105; And. Månss., 157; And. Perss., 156; And. Ydtszon., 177; h. Anna på Gripsh., 19; Axel Anderss., 266; Axel Erikss., 8, 183, 184; Axel Nilss., 377; Jacob Bagge, 113, 385; hr Birge Nilss., 39; h. Birgitta, 184; h. Birgitta, Mats Perssons, 216; Biörn Perss., 345; Er. Boye, 319; Nils Boye, *ib.*; Bror Erikss., 113; Lasse Bröms, *ib.*; Nils Bröms, 320; Christoff. Anderss., 358; mr:r Henr. van Diesth, 57; fru Ebba, 183, 266; hr Erik i Ekebyborna, 251; Erik Månss., 38; Ernest Joenss., 317; Peder Fleming, 113; Gabriel Christerss., 358; Gust. Olss., 40, 183; Hans Perss., 177; Henr. Perss., 185; Joh. Olss., 371; hr Joh. Turess., 157, 184, 375—377; Jon Svenss., 40; mr: Jören i Kalmar, 19; Jören Hanss., 303; Jöns Anderss., 40; Länge Jöns, 143; Jöns Olss., 8; Jöns Perss., 12; Gust. Kaffe, 235; fru Karin på Lagnö, 184; hr Karl Erikss., 183; Severin Kiill, 113, 130; Fredr. Kysel, 336; Lasse Turss., 183; 216; Mats Perss. i Ups. 267; Nils Munck, 235; Måns Nilss., 345; Måns Svenss., 234; Märten Larss., 372; Nils Jesperss., 185; Nils Torstenss., 8; Olaf Erikss., 303; Pauell Abramss., 319; hr Peder, 170; Peder Anderss., 184; Peder Gunnarss., 235; Peder Hanss., 167; Peder Nilss., 105; Peder Olss., 143; Raguall Jönss., 157; Måns Ram, 76; And. Skriffu., 171; Frans Skriffu., 8; Jon Skriffu., 39; Måns Skriffu., 259; Thomas Skriffu., 130; Nils Smedh, 40; 177; Severin Smäsven, 32, 344; Erik Spora, 216; Sten Bengtss., 19; Svante Stenss., 267, 378; Albr. Tolk, 65; Tord Persson, 32; Willam Tysk, 40; Olaf Törne, 57, 157; Nils Varg, 143; Larens van Werden, 185; Sven Unge, 251; Åke Olss., 130; Erik Östgöte, 378.
- Förrädare**, 41, 253; hr Dirick vid Brömsebro »en arg» f. 102; fängslade, sk. straffas, 111, 112; se vid. **Förräderi**.
- Förräderi**, 52, 66, 84, 86, 104, 203, 209, 395; af hufvudsakl. tyskar i Sthm, 94, 97, 103, 110; »groft o. stort» i Sthm, 114, 170; af Jon Anderss. o. hans parti, 371.
- Försvarelsbrief**, f. h. Birgitta, And. Hanssons, 177; f. Erik Jonss. i Källevik, 226; f. de fattige i o. förestånd. för spetal. i Söderkpg, 235, 320; f. d:o d:o

i Skara, 319; f. Helgeandshuset i Ups., 267; f. Jöns Perss. på Risholen, 226; f. Gudmund Klint, 145; f. clerkeriet på Öland, 345; f. Lasse Perss. i Marby, 65; f. hr Mauritz Olss. o. hs svenner, 144; f. hr Ragvaldt i Börstil, 219; f. Olaf Skriffu. i Smedsarfve, 78; f. Nils Skreddere, 12.

G.

- Gabriel Christerson** (Oxenstierna), fl.-br. f. hon. & kongl. sak. af egna landb., 130; — å kon:s-fodr. af Börstil, m. fl. sockn., 358.
- Gadh** (Gadd), **Måns**, lagm. i Hels., flän.-br. på Backerö, 58.
- Galle, Olaff** (fogde o. flän.-m. i Smål.), qvittobr. f. hon., 234.
- Gechuszen** [-ck-], se **Gekuss, Johan**.
- Geddatorp** (i Marks l. Kinds h., Vg.), flän.-br. derå f. Nils Munck, 235.
- Gefle** [Geffla], seglats medgifv. borg. på Narva o. Åbo, 78.
- Gekuss** [Gechuszen], **Johan**, canceller hos hert. Magn. af Sachs-Lauenb., 247, 248, 250; 401. Se vid. **Canceller**.
- Geisth** [-st, -ste, Geyst], **Berend** [-dt, Bär-] **thor**, lifdömd förräd., hs hustru Dorothea får hs förbrutna egend., 217; dom öfver hon., 395—397.
- Gellesta** (Gällerstads s:n, Sköllersta hd, Ner.), fl.-br. & kon:s fodr. f. fru Ebba, 266.
- Genbref** vid byte af jord, 21; å förpantn., 28; å förbund, 188. Se vid. **Reversal**.
- Gengärd** i Nykyrka s:n, Östra Karelen, flänt t. Måns Ram, 78; af Märidzbol flänt t. Peder Fleming, 114.
- Gere** [Giere], **Heming** [-mm-], sålt tomt i Sthm, 221.
- Germund** [-dh] **Swensson** (Somme t. Gödeberg o. Sjötorp, fogde i Smål.; se reg. t. 2:a o. 3:e del.), uppdagat förräderiet i Sthm, 95; br. t. hon., 150—152; gåfvobr. på Brand Skriffu:s hus i Sthm, 171—172; uppdrag, 193; flän. å hdsrätt. i Lysings hd, 344; — — i Östra hd, 358; åklagare i högmålssak. mot And. Hanss. m. fl., 395—397.
- Gerslösza** [Giers-, Gierdz-] prestgäll (Gärdslösza i Runstens hd, på mellersta delen af Öland), coll.-br. derå f. hr Christiern, 94; Högtomta gård drst., 183.
- Geszner, Bartholomeus**, br. att återfå sina kvarlemn. tillh., 130.
- Gerychen, Joachim**, hr, 417.
- Gestringelandh**, fogdebr. derå f. Östgöte Måns Perss., 184.
- Getskin**, 317, 334.
- Getter**, 334.
- Giftermål**, 31, 208, 255.
- Gille**, Helge kors i Söderk., 130; i Juleta s:n, flän.-br. å dss tillhör. f. N. Smedh, 177.
- Gillesgården** i Vesterås, 325. Se vid. **Gillestuga**.
- Gillestuga**, S. Karins, 303; den gamla i Vesterås, 320.
- Glaffwen** (spjut), 303.
- Glanshammer** [-harmas] (Glanshammars s:n i G. hd, Nerike), flän.-br. derå f. fru Ebba, 183; — å bisk.-sak. o. gästn. f. dsma, 266.
- Glasmestere, Erich**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Godemän** f. bedöm. af skadestånd, 178.
- Gorszingeholm** (Gärsingeholm, gd i Strengn. s:n, Åkers hd, Södm.), biskopsstolens i Strengn. afvelsgård, 179.

- Grabbe, Niels** (t. Grabacka, väpn.), 311; br. t. hon., 312—315.
- Grafueskaffth** (grefvarnes af Hoya), 350; gr. Johans barns fadersarf drst., 423.
- Grefvar**, 296, 367, 421, 424; af Hoya, se **Erik o. Johan**; — Christopher af Oldenburg, se **Christopher**.
- Greger**, hr, coll.-br. f. hon. på Hargs prestg., 216.
- Gregers**, »salig hr» G. i Vendel, 35.
- Grensholm** (Grensholmen, gods vid Roxen i Vånga s:n, Finspångs hd, Ög.), Abram Perss:s (Rommel) egdm, 57.
- Grilleby prebenda** (Grillby, nu by o. jernvägsstat., ö. om Enköping, i Villberga s:n, Trögds h., Upl.), coll.-br. derå f. hr Bo, 185.
- Gripholm** [-ffh-, -ffzs-] (slott vid Mariefred), 33, 35, 65, 70, 130, 150, 153, 177, 178, 224, 277, 296, 297, 299, 301, 303; Anna, fateburshustru drst., 20, 320; Måns Ram, utn. fogde drst., 71.
- Grotzhorn** (Gårdshorn i Ölmevalla s:n, Fjärås hd), t. kon. G. återst. arfvegods i Halland, 425.
- Grubbaw** (Grabow, stad i Meckl.; en gren af M:s fursteslägt skref sig t. Mecklenburg-Grabow), hertigen af, 348.
- Grufvor**, se **Sala o. Kopparberget**.
- Grym, Thomas**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Gryn**, i uppbörd, 135, 335.
- Grytegiutare, Claues**, inkallad t. Sthm af de sammansurne, 396.
- Gränsen**, finska, hemsökt m. våldsamheter fr. rysk sida, 199.
- Grönskog** (i Fliseryds s:n, Handbörds h., Smål.), fogdebr. derå f. Jören Skriffu., 344.
- Grönö** (f. d. kungsg., nu säteri i Björskogs s:n, Åkerbo hd, Vestml.), 317.
- Gudhems härad** [Gudem] (i Vg.), fogdebr. öfv. bisk.-sak. drfr. f. Lasse Perss., 19; flän.-br. derå f. hr Karl Erikss., 183; dagsv. drfr. t. Elfsb., 356.
- Gudmund Larszon**, sändeb. t. Ryssl., afslutat fördrag, 196.
- Gulbergx** härad (Gullb. h. i Ög.), br. f. Ax. Erikss. på bisk.-sak. drst., 184.
- Guld**, 18, 38, 279, 356; Joach. Rönnow vill förvexla mot silfv., 163; i Danne-moramalmen, 249.
- Gulden**, 416. Se vid **Gyllen**.
- Guldkedja**, 320.
- Guldringar**, 39, 234, 319.
- Guldsmeder**, införskaffas, 211, 249; ang. beskaft. o. stämpling af deras arbeten, 373.
- Gullsmedt, Niels** (rådm. i Sthm.), bisittare i rätten öfv. de sammansurne, 395.
- Gulsmedt, Gorius**, hs bostad i Sthm, 220.
- Gulsmed, Knutt**, hs gd i Vesterås, 325.
- Gulszmedt, Benct**, br. på frih. fr. gästn., 113.
- Gunnar**, hr, br. på preb. Andreæ i Link. m. årsväxt., 177; sk. m. capitl. dela contract o. s:r, 281.
- Gustaff** [Gö-, Göt-, Götzs-] **Olson** (Stenbock, se reg. t. 8:e del.) på Torpa, flän.-br. på Kind, 40; br. t. hon., 81, 202—204, 210—211; sändeb. t. kon. Christ., 243, 407, 408; instruct. f. hon., 187—189, 204—208, 326; fullm. f. hon. t. kon. Chr., 189—190; flän.-br. å bisk.-gästn. o. sak. af Kind, 183.
- Gyldenstiern, Knudt** (t. Aagård o. Ivernæs, utn. bisk. i Odense), d. rr., 409.

- Gyldenstiern, Magnus**, hr, d. rr. o. ridd., 409.
- Gyler, Wulff** (kon. G:s f. d. secr. o. sändebud, förråd.), om hs hustru o. förverkade egendom, 275.
- Gyllen, giellerska**, 319; — guld (golt), 360, 392, 416; — rhenska, 32, 39, 234; fullvigtiga, 260, 303, 356; ovigtiga, 260, 356; — ungerska, 39, 65, 130, 185, 227, 234, 235, 260, 319, 345, 356.
- Gyllenduk**, 181, 342.
- Gyllene stycke**, kjortel af, 193.
- Gyllenstierne, Eriick** [Erich], höfvidsm. på Akershus, br. t. hon., 51.
- Gårdar**, kon:s, 18, 116; und. kyrkor o. milda stift., 124—125; få ej anläggas å kronans allm.-skog. af ek o. bok i Smål., 293; — i Linkpg, 177, 251; — i Narva, 198; — i Vesterås, 157, 166, 320, 324, 325; — i Ups., 20, 35, 36, 200, 201.
- Gårdveda** s:n (i Aspelands hd, Smål.), Salsnäs o. Flatkulle gdr drst., 378.
- Gåsinge** (s:n i Daga hd, Söderm.), br. å bisk.-tiond. f. h. Cecilia på Näs, 185.
- Gåszekulla**, frälsebr. derå f. hr Er. Fleming, 61.
- Gäddmagar**, i uppbörd, 335.
- Gäddor**, i uppbörd, 193, 227, 324, 335.
- Gärd**, 46, 67, 82, 84, 240; t. flottans provianter., 4, 8, 10, 11, 17—18; må förmedl. i Kalm. län, om alltf. betungande, 19; fr. Vg. må t. en del försäljas, 50, 116; förtyttad i Halmstad, 155; fvandl. i pgr, 260; af Smål., 232, 246, 252.
- Gästning**, 38; biskops-, i Vånga, 40; i Kind o. Ydre, 57; i Frökind, 184; i Glansh. o. Lillkyrka, 266; — konungs-, af fru Ebbas landb., 372; — länsmans-, 313—314, 329, 331; på Visingsö, 251; af domprosteriets i Link. landb., 385; frih. fr., 113, 179.
- Gäsene** [Giä-, Gie-] (Gäseneds hd, i Vg.), flän.-br. drå f. hr Birge Nilss., 39; contr. m. And. Bengtss. om bisk.-sak. af kyrko- o. prestelandb., 107; Källeryd o. Långö drst., 235; dagsv. drfr. t. Elfsb., 356; Lomerijd drst., 358.
- Göye** [Göyje], **Magnus**, hr (t. Krenkerup), d. rikshofmästare, rr. o. ridd., 409; br. t. hon. m. fl., 58—60.
- Göödeby** (Gödeby i Sibbarps s:n, Faurås h., Hall.), t. kon. G. återst. arfve-gods, 425.

II.

- Hafre**, i uppbörd, 134, 323, 333.
- Hakon**, kyrkoh. i Larf i Vg., br. å rättigh. af gällets landb., 266.
- Hakonn**, hr, i Tranemo, får träda i äktenskap, 58.
- Halfuehaker**, 235.
- Halkewi** (Hallqvad i Funbo s:n, Upl.), Peder Larss:s egdm, 176.
- Halland** [-dh], intaget af sv. krigsfolk f. k. Chr:s räkn., 22, 23; »i Skåne», 424; kon. G:s arfve-gods drst. återställas, 424—425.
- Hallarö** (nu Helleder, säteri i Sandhults s:n, Vedens h., Vg.), Lasse Kafles egd., 176.
- Halmstad** [-äd, -ed], br. t. borgm. o. råd, 155; möte drst., till slitande af tvister om jordagods, 244, 318, 351, 354, 364, 418; inv. beklagat sig öfv. handelsförbind. m. Sv., 363; om plats f. nytt möte dr, 425.
- Halu** länsmansdöme (i Åbo län), Finl., Nedre bolet drst., 185.

- Hamborgeröll**, se **Öl**.
- Hamburg** [-gh], 75—78, 117; herredag drst., 4, 28, 66, 98, 390; fredsfördrag drst., 85, 90, 91, 96, 161, 349; vänskaps- och handelsfördrag drst., 421.
- Hamburgerskepp** må fritt afsegla fr. Sthm, 151.
- Hampa**, 335.
- Hanakind** (Hanekinds hd i Ög.), flän.-br. derå o. på bisk.-sak. f. Axel Erikss., 184; br. på hdsrätten f. Lasse Tidemanss., *ib.*
- Handel** på Sv. förbj. Cl. Bilde o. inneb. i hs län, 273, 278.
- Handelsdag** i Köpnmn, 273; i Oslo, 383.
- Hans**, konung, 337; hs fhäll. mot sv. adeln, 352; ej uppfyllt sina förpligtels. mot St. Sture d. ä., 353, traktat efter hs lif, 353; instämt sv. adeln t. Kalm., 353; uppsagd tro o. lydnad af sv. folket, 355.
- Hans**, Doctor (i Upsala), 266.
- Hans i Hwalfwet** (borgare i Sthm), bisittare i rätten öfv. de sammansvurne i Sthm, 395.
- Hans Eskillszon**, domare i högmålssaken mot And. Hanss. m. fl., 395.
- Hans Larszon**, fogdebr. på bisk.-gästn. o. sak. i Kind o. Ydre, 57; uppburit afradskorn i Ög., 15.
- Hans Laurentj**, hr, coll.-br. på Täby, 216.
- Hans Person** (på Kopparberg. i Dal.?), flän.-br. på fem gdr o. en tägt på Szoneberg, 177.
- Hans Werneckeson** [-rchness-], Peder Svenskes broder, qvitto, 356.
- Hansestäderna**, deras syfte m. smnsvärjn. i Sthm, 110—113, 115, 396.
- Hanöö** (ö i Östersj., utanför Sölvesborg), 96.
- Harg** (s:n i Frösåkers hd, Upl.), flän. å hdsrätt. drst. f. Olaf Erikss., 184; coll.-br. derå f. hr Greger, 216; hr Anders drst., 219.
- Harnsk** [-nisk, harsk] (harnesk), 8, 32, 34, 64, 83, 174, 268, 273, 280, 308, 334, 380, 384, 385.
- Hasenkampf**, se **Brüggeney**.
- Hawmo gård**, i Ladeby s:n (Hämö i Läby s:n, Upl. nära Upsala), flän.-br. derå f. h. Birgitta, Mats Perss:s, 216.
- Heckebiergh** (Heckeberga, gds i Genarps s:n, Bara hd, Sk.), hr Holger Ulfstands egend., 409.
- Hedager** (Hedåker, gds i Hyringa s:n, Viste hd, Vg.), Christoph. Anders: egend., 326.
- Helgandzhuset**, i Ups., försvar.-br., 267; hosp. i Sthm, 338.
- Helge Lechame gård** i Sthm, 213.
- Helge Kors Capell** (i Lödöse?), 143.
- Helge Kors Gille**, i Söderkpg, förr egt en qvarn vid Näffuabro, 130.
- Helsing**, Peder, f. d. fogde öfv. bisk.-sak. i Rosl., 12.
- Helsingegården** (i Dal. på Kopparberg.?), flän.-br. derå f. Hans Perss., 177.
- Helsingeland** [-dh], fogdarne drst., 54, 152; fogdebr. derå f. Östgöte Måns Perss., 184; köpmän drst., 256; br. t. inb. drst., 312.
- Helsings**, Marens, rådm. o. borg. i Sthm, i nämnd. ang. högmålssak. mot And. Hanss. m. fl., 395.
- Helteliung**, 2 gårdar drst. flänta t. Nils Munck, 235.
- Hemul**, vid byte af jord, 21.
- Henrich**, hert. af Braunschweig, 415.
- Henrich**, hr, i Öfv.-Sela, får behålla pension fri år 1536, 185.

- Henrick**, m:r, 191.
- Henrick Claesson** (Horn), hs hästar, 277.
- Henrick Japson**, fogdebr. på Öfra hd i Tavasteh. l., 157.
- Henrick Jönson** (t. Haga på Åland), br. på hdsrätten på Åland, 378.
- Henrick Person**, fogdebr. på Långhundra hd o. de s:nr, s. Trued Perss. tillf. haft, 143; flän.-br. på Jula, 185.
- Herman Israel**, se **Israel**.
- Herman Larsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Hermelin**, 193.
- Herredag**, i Arboga, 33, 169, 228; i Hamburg, 4, 28, 66, 98, 390; i Köpenhamn, 302; i Linköping, 227; i Tyskl., ifrågasatt mell. evang. furstar, 426.
- Herremöte** för afdömande af tvisterna om förhållna gods, 395; i Köpenhamn, 188, 208; se f. öfr. **Herredag**.
- Herrestada** (i Herrestads s:n, Dals hd, Ög.), flän.-br. derå f. Jöns Andersss., 40.
- Hertigen**, — af Braunschweig, se **Henrich** o. **Wilhelm**; — Erik, se **Erik**; — Frans, se **Frans**; — af Grubbaw (Albr. af Meckl.), framställd ss. thronkandidat t. Sv., 348; — af Holstein m. m., se **Christian**; — af Mecklenb., se **Albrecht**; — af Pommern m. m., se **Wilhelm** af Brand.; — af Preussen, se **Albrecht**; — af Sachsen, se **Magnus** o. **Johan Frederich**.
- Herrskap** (öfverhet), afskaffande af, 110, 114.
- Heszen** [-ssz-], 361, 367, 421.
- Hesta** (i Ög. tre m. detta namn), skattefrihet derå f. Olaf, 19.
- Hestehagen** (i Vg.?), br. derå f. Nils Munck, 177.
- Hind**, fridlyst, 293.
- Hinsze Olson** [-szon], br. f. hon. att återbörda don. gods, 210.
- Hisingen** [-sz-] (ö, omflut. af Göta elfs båda armar), hr Henr. Krumediges gds drst., 129; kgs-fodr. af skattelandbor flänt, 358.
- Hjelm**, adelig, 31, 321.
- Hjelpeskatt**, br. derom t. inb. i Kalm. l., 1, 2; villigt utgjorts af Vg., Ög., Smål., Upl., Norrl., 2, 13; i Kalm. l. inkommen, sändes t. Sthm, utestående indrives, 17; ang. dens., 175; frihet fr., 315.
- Hjort**, fridlyst, 293.
- Hoffgesindere** (hoftjenare), 205.
- Hoffuenskell**, Niels, fogdebr. på Ölands Norra Mot, 344.
- Hoffz län** (Vifolka, Dals, Lysings o. Göstrings hd i Ög.), flänt t. Abram Erikss. m. all kron. ränta o. rättigh., 185.
- Hofmän**, 45, 83, 235, 245, 268, 300, 384; kläder för, 214; få ej anlägga gdr l. torp å kron. allm.-skog. af ek o. bok i Smål., 293; tre välrustade sk. hållas för 200 mk. örtug flänt ränta, 380.
- Hofvet**, i Burgund, tidendr drfr., 116, 208, 273; beskickning dit, 158.
- Holger Gregerszon** (Ulfstand t. Heckeberga o. Skabersjö), d. rr. o. ridd., 206.
- Holger Karlsson** [-rs-, -rsz-] (Gera t. Björkvik m. m.), rr. o. ridd., qvittobr., 185; underskrifv. fredsbrfv. m. Ryssl., 195; lagm. i Smål., 225; sändeb. t. Preuss., 276; instr. f. hon. t. landtdag. i Elbing, 281—284; br. t. hon. m. fl., 354—355; creditiv f. hon. m. fl. t. Trued Gregerss., 383; flän.-br. på Åkerbo hd, Stenby s:n o. Rybby fjerding i Ög., 384; hus reversal derå, 431—432; sändeb. t. Halmstad, 425.
- Holken**, den nya, 47; såld t. riksråd. i Vg., 68; rådets o. frälsets i Vg. skepp, 156; sk. utrustas, 168; sänd t. Lödöse, 169.

- Holm** (gård i Tuna s:n, Dal.), hustru Barbros egdm, 58, 317.
- Holm, Lasse**, befman, i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418; innehaft hus i Sthm, 303.
- Holmia**, se **Stockholm**.
- Holland** [-dh], 83, 99, 121, 191, 279; Köphmn hoppats på undsättn. drfr., 167; rykten drfr., 168, 273; erkebisk. Olaf rymt dit, 305.
- Hollenäs** [-ss] (s:n i Olands hd, Upl.), flän. å hdsrätt. f. Axel Erikss., 184; flän.-br. derå f. Axel Anderss., 266.
- Holländarne**, tidender om dem, 175, 279; i Lödöse må lemnas oantastade tillsvid., 191; drs bistånd åt pfalzgr. Fredr., 269.
- Holst, Jacob**, bisittare i rätten öfver de sammansvurne i Sthm, And. Hanss. m. fl., 395.
- Holst** [Holsth], **Lasse** (fogde o. flän.-man), br. t. hon., 15-16; bisitt. i rätt. öfv. de sammansvurne i Sthm, 395.
- Holste** (Holst), **Gorius** (borgare i Sthm), 249.
- Holste** (Holst), **Hans**, hs förderfl. inflytande på gr. Joh. af Hoya, hs sanningslöshet, 339.
- Holsten** [-nn, -ein], 29, 30, 135, 187, 373, 390, 394, 408, 424.
- Holster**, 290; tillfreds om Sv. ådroge sig nytt krig, 86.
- Holweden** (Holaveden, skog på gränsen mell. Sm. o. Ög.), 42-43.
- Horszhage** (nu Hushaga i Skärfs s:n, Valle h., Vg.), flän.-br. derå f. Willam Tysk, 40.
- Hosiö** (s:n i Dalarne), 223.
- Hospital** f. fattige o. sjuke i Sthm, 338.
- Hoszmo** s:n (i S. Möre, Smål.), »decimæ leprosorum & animarum» deraf flänt t. m:r Jören, 19.
- Hoya** [Hoija, Hoije, vann dher], gr. Erik af, se **Erik**; gr. Johan, se **Johan**; grefvinnan af, se **Margareta**.
- Hudar**, få utföras ur riket, 122; i uppbörd, 134, 262, 324, 334.
- Hufvudskepp** t. flott. bör anskaffas, 87.
- Huitinge** s:n (Hvittinge i Torstuna hd af Fjerdh.), hr And. drst., 105; coll.-br. derå f. hr Erik i Skepptuna, 105.
- Humle**, 112; fördyring deraf, 111; tull derå, 123; i uppbörd, 133, 323, 334.
- Hus** å frälsets landbogdr i Smål., 241-246.
- Husby** (s:n i Långhundra hd, Upl.), 130.
- Huszby Norszunda** konungsby (nu Rosersbergs kgsd i Norrsunda s:n, Er-linghundra hd, Upl.), flän.-br. derå f. Jören Hanss., 303.
- Huszeby socken**, coll.-br. derå f. hr Peder, 71.
- Huszeby prestgäll** i Södm. (Husby-Oppunda), coll.-br. derå f. hr Erik Arvidi, 105.
- Hussybro** (i Vg.), flän.-br. derå f. Gust. Kaffe, 235.
- Husmän** (torpare) på Lofön und. Svartsjö kungsgd, 130.
- Hussråd** (husgeråd), Staffan Sasses, 256.
- Hustimmer**, 241.
- Huszgierde** (Husgärdet, säteri i Skärfs s:n, Valle hd, Vg.), flän.-br. derå f. Willam Tysk, 40.
- Hvalf**, ett halft, 213; -vet, Hans i, 395.
- Hvete**, i uppbörd, 317, 334.
- Hynderiidh** (Hinnaryds s:n, Sunnerbo hd, Smål.), lägges t. Markaryds gäll, 38.

- Hyttor**, vid Sala grufva, bevakade af landsknekt., 16; bottnarne i bröstugnarne drst., 248.
- Häboherad** (i Upl.), 8.
- Håkon Lille** får bo i Vesterås, 319.
- Hårdh**, Nils (t. Hedenlunda, 1535 hdsh. i Vallentuna hd), haft flän. på Kungs-Husby, 157.
- Hänsze städer**, se **Hansestäderna**.
- Häradshöfdingebref**: f. Christiern Larss. på Östkinds hd, 8; f. And. Olss. Frende på Runstens hd, 357; f. Bengt Kåre på Rönö hd, 185; f. Otto Nilss. på Norrbo hd, 130; f. Tord i Rydsta på Tuhundra hd, 58. Se vid **Häradsrätter**.
- Häradshöfdingedömen**, flänta i Finl. skola noggr. förtecknas, 302.
- Häradshöfdingeräntor**, register derå, 269.
- Häradsjord** und. bisk.-gården i Link., 386.
- Häradsrätter**, flänta: i Norrbo hd t. h. Barbro i Holm, 58; i Ale o. Flundre hd t. Birge Anderss. i Angerid, 105; i Åsunda t. Nils Varg, 143; i Olands t. Ol. Törne, 157; i Sääksmäki t. Jöns Knutss., 171; i Österbotten t. And. Vestgöte, *ib.*; i Rasbo t. Ol. Henrikss., *ib.*; i Edebo, Hällnäs, Tegelsmora, Frösåker, Harg, Börstil, Valö, Löfsta o. Elfkarleby t. Ol. Erikss., 184; i Hanekind t. Lasse Tidemanss., *ib.*; i Memmings t. Calmarna-Nils, *ib.*; i Norunda t. Måns Perss., 186; i Svartlösa o. Färingön t. Peder Erlandss. 183; i Östkinds t. Christer Larss., 8, 234; i Åse t. Arv. Måns., *ib.*; i Käl-lands t. Gustaf Kafle, 235; i Bollebygds t. Ol. Matss., 266; i Lysings t. Germund Svenss., 344; i N. o. S. Möre t. Ol. Törne, 345; i Viste t. Erik Måns., *ib.*; i Runstens t. And. Frende, 345, 357; i Uppvidinge t. Erik Måns., 358; i Östra hd t. Germ. Svenss., *ib.*; i Konga t. Ol. Håkanss., *ib.*; i Savolax t. Jöns Skriffu., 371; på Åland t. Henr. Jönss., 378; i Ulleråkers o. Vaksala t. Clemet Skriffu., *ib.* Se vid **Häradshöfdingebref**.
- Hären**, den sv. i Skåne, sk. oförtöfv. hemvända, 87.
- Härmästare**, se **Brüggenej**.
- Hästgästning**, 153.
- Hästar**, 8, 32, 33, 34, 35, 45, 64, 83, 105, 174, 177, 185, 235, 236, 245, 254, 268, 276, 277, 280, 300, 303, 308, 311, 344, 358, 376, 380, 384, 385, 430, 432.
- Hätestånd** i Helsingl. löses m. pgr, 312.
- Hö**, 5, 10, 17, 32, 185, 276.
- Höck**, Måns, sk. begifva sig t. Kalm., 271; br. f. hon. på frih. fr. skatt i Söderkpg, 344.
- Höfvidsbåtsmän**, 48, 53.
- Höfvidsmän**, 48, 53, 54, 61, 63, 75; på flottans fartyg erhålla sjöbr., 69; en pålitlig sättes öfv. besätta. i Kalm., 104; en god sättes på Nye holken, 156; utbetaln. t. dm af sold o. tärepgr, 151—152.
- Högdjur**, högt förbud mot fällande af, 243.
- Höije**, vann dher, se **Hoya**.
- Höijerijd**, fl.-br. derå f. Severin Kiill, 113.
- Höijtompta** (Högtomta i Gärdslösa s:n, Öl.), br. derå f. And. Frende, 183, 192.
- Hölboherrad** (Hölebo hd i Sdml.), fogdebr. derå f. Ol. Skriffu., 378.
- Höskatt**, en »liten» må påläggas allmog. i Vg., 10.
- Höxrum** (Högsum, herregd i Fliseryds s:n, Handbörds hd, Smäl., vid Emån), Jöns Larss. drst., 343.

I. J.

- Jachimsdaler** (se reg. t. 9:de del.), 30, 163, 234, 247, 249; »hela», 30, 320; halfdaler, 320.
- Jacob**, hr, i Lohärad, coll.-br. på Närtuna gäll, 371.
- Jakter**, 34, 46, 303.
- Ibba**, fru, se **Ebba**.
- Jedher** (Jäders s:n i Ö. Rekarne h., Sdml.), gdr drst., 177; bisk.-stolens i Strengn. landbor drst., 179.
- Ijdh** (id), i uppbörd, 324.
- Jemptland** [-ptel-], 54, 55; br. t. inb. drst., 284—286; utgör skatt t. biskopsstolen i Trondhj., 285, 305; ligger und. Ups. stift, 285; skatt deraf må komma t. Sv., 286; — utgjorts t. kon. G., 305.
- Jeppe Hanson** (på Kopparberget) får behålla fäderne- o. moderne egdm, 216; förverkat sin andel i Risholen, 223; återfår fyra gdr i Dal., 177.
- Jerfskinnskjørtel**, 193.
- Jerla** (gd på Sicklaön invid Sthm), bytesbr. derå, 20.
- Jern**, 75, 157, 193, 262, 270, 271: försäljn. af, 69, 75; får af W. v. Nathaff utföras, 113; får utföras af sjöstäderna, 122; i uppbörd, 135; förbud mot utförsel af t. Norge, 258; osmunds-, 336, loppe-, 336.
- Jernstykke** (kanon), återfordr. fr. erkeb. i Lund, 62.
- Iffwar** [-er] **Iffwarsson** [-ffu-, -sz-], borgmäst. i Sthm, i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418; domare i högmålssak. mot And. Hanss. m. fl., 395.
- Ingefära**, inköp af, 77.
- Ingegerdh** (Lake i Malma, enka eft. Nils Olss. Vinge på Skofteby), fru, stämmingsbr. å henne o. hennes dotter, 244.
- Ingemar Olson**, br. f. hon. att behålla Migesta, m. m., 317.
- Ingeridz rättaredöme**, br. å kgs.-fodr. af fru Annas landb. drst., 372.
- Inmat** vid slag, 253.
- Instruction**, f. hr Holger Ulfstand o. hr Ax. Ugrup, 139, 159, 389—394; f. hr Lars Siggess. m. fl. sändeb. t. Dmk, 187, 326; f. hr Knut Anderss. o. Björn Claess., 195—198; f. Gust. Olss., 204—208; f. hr Holger Karlss. o. Chr. Anderss., 276, 281—284; f. Arv. Trolle o. Nils Boye, 310; f. hr Axel Bragde, 426.
- Inventarium**, 133, 135, 333; vid biskopsgården i Strngn. o. afvelsgårdarne, 179; öfv. Ålands slott o. län, 274.
- Joen Olsson** (t. Hacksta?), domare i högmålssak. mot And. Hanss. m. fl., 395.
- Johan**, greffe af Hoya m. m.; hs arfvingars förmenta anspr. sk. afgöras gm kon. Christians skiljedom, 85—86, 91; ang. dessa anspr. 92, 131, 137, 141, 159, 181, 198, 199, 349, 423; hs interessen sammankopplade m. Lübeckarnes, 392; hs medparters osanna uppgifter, 339; fått flänr i Sv., 340—341; kunde ej få kronolän t. egend., 340—341; förd bakom ljustet af Lübeck. m. afs. å drs betalning, 341; hs söners anspr. på gods i Sv. o. att dit få inkomma, 350; sålt förlän.-godset Yltkijla t. Joach. Fleming, 381; mildrat Sv. Stures fångenskap, 414—415.
- Johan** [-nnes] **Frederich** [Fried-], hert. t. Sachsen, rom. rikets erkemarskalk o. churfurste m. m., br. t. hon., 367—368; br. fr. hon., 419—421.
- Johan Olson** (Gyllenhorn t. Hacksta?), flän.-br. på Boo, 371.

- Johan Turesson** (af Tre Rosor, t. Lindholmen o. Venngarn), riksr. o. ridd., 118; br. t. hon., 118, 169, 244—247; underskrifvit fredsbr. m. Ryssl., 195; flän.-br. på bisk.-sak. af Vestra hd, Södra Vedbo hd o. Nydala kl:s landb., 157; flän.-br. på Nyköpings sl. o. län, 375—377; hns reversal derå, 429—431; flän.-br. på Nefvaberg, Lunda o. Tuna sr, 184; öfverenskomm. om möte i Oslo, 383; för Sv. Sture falskel. uppgifven ss. afrättad, 415; sändeb. t. Halmstad, 425.
- Jon** [-nn, -oen] **Anderszon**, hans våldshandl., 365—366; flyktat t. o. erh. lejd i Bleking, 366, 370; landbo åt fru Karin på Lagnö, 371.
- Jonn**, mäst. bebott gård i Fjerdingen i Ups., 200.
- Jonn Claueszonn** i Mastada, får tio tunn. mäld, 130.
- Jonn Swenonis**, hr, coll.-br. på Torpa prestgäll, 235.
- Jonn Swenzon** i Vånga (af Rylanda-slägt?), hdshfd. i Laske, flän.-br. på bisk.-sak. o. gästn. i Vånga prestgäll, 40.
- Jordtjappar**, 224.
- Israel, Herman** (Plonnyes, rådm. i Lüb., först underhandlare m. Sv., sed. en af kon. G:s hätskaste fiend.), hs hus i Lübeck, 414.
- Italien**, 367, 419.
- Jwgarskij** (adjectivform i st. f. Jugrien l. Jugorien, land. kring nedre Obifloden i asiat. Ryssl.), 194.
- Jula** i Knutby s:n (Nårdingh. hd, Upl.), flän.-br. derå f. Henr. Perss., 185.
- Juleta** [Jw-] (s:n i Oppunda hd, Sdml.), 38; gillets tillhörigh. drst., 177.
- Jull** (Juel), **Axell** (t. Hedtgård), secreterare, sändeb. fr. d. rådet, 81; sändeb. fr. kon. Christ., 188.
- Jull** (Juel), **Iffwer** [Yff-], mäst. d. riksr. o. väpnare, sändeb. t. kon. G., 23.
- Julland** (Jutland), 31; läger drst., 23.
- Jurist**, kon. Christ. lofvat anskaffa kon. G. en skicklig, 139, 392.
- Jus gentium** (folkrätten), 410.
- Jute** [-th-], **Seuerin** [Söff-] **Sibertson**, befallningsm. i Sthm, br. f. hon. på en And. Hanss:s förbrutna gård i Sthm, 220; i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418; förer bref fr. kon. G., 231.
- Jöneköpfung**, 250.
- Jöns**, hr, i Markeryd; får lägga Hynderijdh till Marks gäll, 38.
- Jöns**, breföfverbringare fr. kon. G., 170.
- Jöns Anderszon**, flän.-br. på Herrestad i Dals hd, 40.
- Jöns Anderszon** (trol. dsme), kgns fogde, öfverfallen o. plundrad, 42.
- Jöns Erichsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Jöns Henrichsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Jöns Joannis**, hr, coll.-br. på Petsznäs (Persnäs) prestgäll, 19.
- Jöns Ingemarsson** (Hiort t. Ornäs), bisitt. i rätt. öfver de sammansvurne, 395.
- Jöns Knutson** (Kurck t. Lauko, lagm. i Öbott. o. Satakunda), flän. å häradsrätt. i Sääksmäki hd, 171.
- Jöns Konster**, se **Konster**, **Jöns**.
- Jöns** [Jens] **Larszon** (Bölja l. Strömfelt på Eskilstorp, lagm. i Tiohäräd), br. t. hon. m. uppdr. i afs. på gården o. flottan, 3—6.
- Jöns Larson** i Högsrum, erh. frihet fr. städselöre, 343.
- Jöns, Longe**, flän. å Resarön i Åkers s:n, 143.
- Jöns** [Jens] **Nielson** [-sz-] (befmn på Öl.), i slottslofv. på Kalm., 95; br. t. hon., 16—19, 94—95, 98—102, 125—126, 175, 270—272, 288; sk. vaka öfv. det

- tyska borgerskapets i K. fhäll., 94—95; quittobr. å uppbörd fr. Öl., 106; får sj. anskaffa sig en skuta, 126; fråg. ang. kostgård. fr. Kalm. l., 231.
- Jöns Olson** (Gyllenhorn t. Sjösa), flän.-br. f. hon. på Aska o. Bobergs hd, 8.
- Jöns Pederson** [Pä-, Person], i Born o. på Risholen, gåfvobr. å Jeppe Hanss:s andel i Risholen, 223—224; fl.-br. å Löporrdt, Lönemossen o. Uddenäs, 12; försv.-br. f. hon., 226.
- Jöns Persson**, vaktmäst., i slottslofv. på Sthms sl., 418.
- Jöns Persson**, rotm. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Jören Bysseskytte**; se **Bysseskytte**.
- Jören** [-rnn], **Ericsson** (Gyllenstierna t. Fogelvik, se reg. t. 4:de del.), br. t. hon. m. uppdr. i afs. å gården o. flottan, 3—5, 6; br. å kngs-fodr. i Tjust o. Tunalän, 184.
- Jören Hansson** (fogde å Link. gd, m. m.), br. på bisk.-sak. i Ög., 168; får vidkännas Skeninge stad, 257; fogde-br. på Skeninge kl. o. dss landb. i Ög., 386.
- Jören Hanszon**, flän.-br. å Husby-Norrunda konungsby, 303.
- Jören** [-æn, Jörgen, Jorenn] **Jönsson** (adl. Svan, fogde i Sunnerbo o. Vestbo), quittobr. å åtsk. guld- o. silfverpjeser, 38, 39; contr. om fodr. af Sunnerbo o. Vestbo, 235; frälse- o. sköldebr. f. hon., 321—322; hs reversal, 322.
- Jören**, mäster, flän.-br. på spetälske- och själotionden i Ljungby o. Hossmo s:nr; br. på preb. Resurrexionis i Link., 19.
- Jören Nielson**, br. f. hon. att vidkännas landbor i Vadsbo und. Eskilstuna kl., 251.
- Jörenn, S:t**, hs harnesk kasseras vid mönstringar, 273.

K.

- Kadelsta**, ödesgård (nu Kårstad i Lillkyrka s:n., Glansh. hd, Ner.), br. derå f. fru Ebba, 316.
- Kaffe, Göstaff** (på Djula), flän.-br. å hdsrätt. i Kollands hd, 235; d:o å Husbybro, 235.
- Kaffe, Lasse** (t. Hallarne o. Sjötorp), inbjuden t. kon. G:s bröllop, 176.
- Kalfz prestgäll** (Kalfs s:n, Kinds hd, Vg.), br. f. Er. Månss. på 1536 års fodring, 38.
- Kalfön** (skattejord i Raseb. l.), frälsebr. derå f. hr Er. Fleming, 61.
- Kalfvar**, i uppbörd, 134, 334.
- Kalijoki** (Kalajoki s:n i Uleåborgs l.), capellförsaml. t. Salo; hr Nils drst., 154.
- Kalk**, 11, 274, 279.
- Kalmarna**, se **Calmarna**.
- Kampermannen**, ett sv. flottans större fartyg, 104.
- Karelen** (landet mell. Ladoga o. Saimen, östligaste del. af Finl.), 78.
- Karin** (Eriksdtr Gyllenstierna, enka eft. riksr. o. ridd. Er. Trolle), fru på Lagnö, flän.-br. på Oknön, 184; utverkat lejd f. sin landbo Jon Anders., 371.
- Karin**, hustru, Hans Bökmans enka, br. f. hne o. hnes barn på mannens förverkade egend., 209.
- Karin**, Staffan Erikss:s h., br. på Knutsboda, 185.
- Se vid. **Katherine**.
- Karl V**, Romersk kejsare, kon. af Spanien, hert. af Burgund, Nederländerna m. m., 367, 419; krig m. hon. ej lägligt, 160; tidender fr., 208, 210.

- Karlar** (i rusttjenst), »hele», 48, 53; »halfve», 48, 53; välrustade, 430, 432.
- Karll**, hr, i Åsheda, 41.
- Karl Ericsson** (Gyllenstierna t. Vinstorp), hr, riksr. o. ridd., 50; uppdrag t. hon., 10, 11; br. t. hon. 81; fl.-br. f. hon. på Gudhems hd, med kronans ränta, Ettacks gd o. Daretorps prestgåll, 183; underskrifv. fredsbr. m. Ryssl. 195; sändeb. t. Halmst., 425.
- Kasterkumeske "lakan"**, inköp af, 76, 77.
- Katakaker** (Kattåkra) i Timmelheds s:n, Redvägs hd, Vg., br. derå f. And. Bengtss., 105.
- Katherine** [Karin], h., And. Simonss:s enka, br. på en kålgård på Södermalm i Sthm, 221.
- Katherine prebenda** i Vesterås, 259.
- Katteszeboda** (i Vg.?), flän.-br. derå f. Sev. Kiill, 113.
- Katzenellenbogen** (ford. grefskap i Tyskl.), 367, 421.
- Kaukaierffuj** (Kaukajervi) i Nykyrko s:n (Östra Karelen invid Viborgs stad), flän.-br. drå f. Måns Ram å dess bönder m. alla afgälder o. sakören, 78.
- Kedjor**, förgyllda, 39; hvita, *ib.*
- Keesze** [Kesze], Niels, en i Bleking afrättad missdådare fr. Smål., 144.
- Keijszeren**, se **Karl V.**
- Kellerijdt** (Källeryd i Källunga s:n) i Gäseneds hd, Vg., br. derå f. Claes Djurskytt, 235.
- Kellewiick**, Erik Jonss:s egdm, 226.
- Kembenärer** (bisitt. i kämnersrätten) i Sthm, 292.
- Kemparfue** (invid Falu stad), And. Perss:s egdm, 156.
- Keysere** öfv. alle Rydtser, 194; se vidare **Yffwan.**
- Kierebiere** (ant. Kärret i Fjärås s:n o. h., l. i Frillesås s:n, Fjärås hd, l. i Ljungby s:n, Faurås hd), t. kon. G. återstaldt arfvegods i Halland, 425.
- Kiill**, Söffuerin [Seff-] (t. Hoffnäs), höfvidsm. på Elfsb., 362; br. t. hon., 10, 49—50, 81—83, 84, 168, 191, 257—259, 272—273, 278—280; flän.-br. å gods i Kinds hd, 113; — på kongl. sak. af egna landb. i Vg., 130; föreskrifter, 156; uppdrag, 168; varnas f. Claes Bilde, 168.
- Kijlestycker**, om gjutning af, vid kanontillverkn., 77.
- Kind** [-dh] (hd i Vg.), 58; allmog. sk. föra sin gård t. Landskrona, 11, 46; flän.-br. derå f. Gust. Olss., 40; flän. drst., 107, 113, 183.
- Kind** [-dh] (hd i Smål. nu i Ög.); br. t. inb. ang. osäkerheten m. m. drst., 42—43; Hans Larss. utn. fogde öfv. bisk.-gästn. o. bisk.-sak., 57; flän. drst., 113, 184.
- Kindeheret** (Kinne hd i Vg.), dagsv. drfr. t. Elfsb., 356.
- Kinhestegatan** (nu Kindstugatan) i Sthm, 266.
- Kinnelöö** i Jedher s:n (Kinglöt i Jäders s:n, Södermanl.), fl.-br. derå f. And. Ydtszon, 177.
- Kirkeherre**, hr Peder i Arboga, 65; hr Nils i Salo, 154.
- Kirkelandbor**; se **Landbor.**
- Kjortlar**, af brunt gyllene stycke, af silverduk, »gull flogelz», »jerffskindz», »wulffskindz», 193.
- Klapholt** [kn-] (tunnetrå) af ek; förbud mot utförsel af, 260—262.
- Kleffuenn**, Matz van, medförer br. fr. kon. G., 114.
- Klensmeder** införskaffas, 211.
- Klintt**, Gudmund, försv.-br. f., 145.

- Klippare**, 318; några små må utföras, 99.
- Klippingar**, utlemn. af myntmäst. And. Hansson, 166.
- Klockor**, Staffan Sasses räkenskap f., 256.
- Klocktorn**, i Lödöse, 263.
- Kloster**, olagl. gåfvor t., 41; gods dem olagl. frånhända, 124—125; förlänta, 230; drs räntor i flän., *ib.*; Skeninge, 57, 386; Svartmunke-kl. i Sthm, 127; Nydala, 157; Askeby, 184; Vreta, *ib.*; Riseberga, 185, 386; Eskilstuna, 251; Alvastra, *ib.*; Varnhems, 303; i Vesterås, 320.
- Klostergatan** i Vesterås, 325.
- Klosterlandbor** se **Landbor**.
- Klostervallen** i Arboga, 3.
- Kläde**, 64; införsel af, 112; köp af, 18, 69, 75, 77, 90, 148, 342; utländskt af flera slag, 135, 336.
- Kläder**, 214; framlidna drottningens, 180.
- Knapholt**, se **Klapholt**.
- Knektar**, 7, 151, 205, 208, 235, 247, 270, 271, 273, 287; kostn. f. drs aflöning, 29, 30, 163; t. flottan, 53; om värfn. af i Dmk, 22—24, 56, 67, 68, 90, 93, 94, 202, 206; vägrade pass fr. Dmk. t. Sv., 207; rådet i Skåne begärt afsänd. mot Norge, 79; de i Lödöse förlagde skola sändas t. Sthm, 83; i Skåne, hemsändas ofördröjl., 87; på Sthms slott, 222; i Kalm. 288, 289; i Holland saml. t. erkeb. Olafs hjälp, 97. — Se vidare **Krigsfolk** o. **Landsknektar**.
- Kniper** [-re], **Arendh** (borgare i Sthm), quitto å räntebetalning, 130, 227.
- Knista** (s:n i Edsbergs hd, Nerike), hr Severin drst., 257.
- Knut** [-tt] **Andersson** [-sz-] (Lillie t. Norrnäs, riksr., lagm. i Södermanl.), hr, uppdrag, 34; sändebud fr. kon. G. t. czar Ivan, 308, 310—312, 314; uppdrag o. instruct. f. hon., 194—198; underskrifv. fredsbr. m. Ryssl., 195; quitto å skuld t. And. Hanss., 359; bisitt. i rätt. öfv. de samman-
svurne, 395.
- Knut Larson**, fogde-br. på Sääksmäki hd, 171.
- Knuteby** (Knutby s:n i Närdinghundra hd, Upl.), Jula by drst. fl. t. Henr. Perss., 185.
- Knutzboda** (i Vaksala s:n o. hd, Upl.), br. derå f. hustru Karin, 185.
- Kock** [Kooek], **Clemett**, hs stenhus i Sthm, 266; får bo i Sthm, *ib.*
- Kock** [-oo-], **Otte**, får idka handel i riket, 171; emottagit varor, 334—335.
- Kolberg** [-gh] (st. vid Östersjön i Pommern, hufvudort i Cassuben), 98.
- Kollendz** [Kollens] hd (Kullings hd i Vg.), Longaryd o. Bergsten drst., 51; fl. å hdsrätt. f. Gust. Kaffe, 235; spetalsdelen drst., 295.
- Kongx Huszaby** (kgsgd i K.-H. s:n, Trögds hd, Upl.), flänt t. Olaf Törne, 157.
- Konngheerat** [Konunge-, Konn-] (Konga hd i Smål.), allmog. drst. mycket förbrutit sig, 245; ang. bok- och ekskogs bruk o. skötsel drst., 292—293; fogdebr. derå f. Nils Larss., 344; hdsrätt. drst. flänt t. Ol. Håkanss., 358.
- Konnungz Barkar** (Kungsbarkarö s:n i Åkerbo hd, Vestml.), 65, —s capell, *ib.*
- Konster**, **Jöns** (i Ups.), 304.
- Konstnärer**, utländske införscaffas, 249.
- Konungabarn**, deras försörjn. o. utstyrsel, 376.
- Konungen**, i Frankrike, tidender fr., 208, 210; i Påländ, 197.

- Konungsby**, i Eriksstads s:n, 20; vid Östensbro, *ib.*, Landsbergs i Biskopskulla, 113; Husby-Norrsunda, 303; Ryninge, 157.
- Konungsfodring** se **Fodring**.
- Konungsgårdar**, flånade i Finl., sk. noggr. förtecknas, 302; en i Nyslotts län fl. t. Mårt. Larss., 372. Se vid. **Konungsby**.
- Konungsräfst**, kon. Karls, 51, 124—125; i Smål., 225, 232, 238, 239.
- Kopparberget**, 259, 266; en fjerdepart drst. tillhör. h. Barbro, 58; br. f. henne på der vunnet silfver, 317.
- Kor**, 106, 107, 113, 334.
- Korn**, 32, 106, 133, 157, 185, 229, 232, 323, 333.
- Kornskatten** af Smål., sk. levereras vid Thomasmess., 369.
- Kors**, 39; Anthoni-, *ib.*
- Korskysning**, 194, 196.
- Kost**, landsknektar i kgns egen, 287; löneafkortning för, 289.
- Kostgårdar**, villigt utgjorts af Vg., Ög., Smål., Upl. o. Norrl., 2; af Kalm. l., 1, 2, 16, 231; af Öl. 17; pålagda inb. i Smål., 226, 232, 246; ej utgjorda af Smål., 240. Se vidare **Gård**.
- Krabbe** [-ppe], **Jacob** [-p], hauptman i Mölln, hans andel i Svante Stures tillfångatag., 411—412.
- Krabbe, Tyke** [-ge, -gge] (höfvidsm. på Helsingb.), hr, d. riksr. o. riksmarsk, 70, 409; br. t. hon., 80, 318, 351—354; icke hörsammat gr. Christoffs stämning, 353; förfördelat kon. G. o. sv. folket, 355.
- Kraffuel**, den store, 104, 271; dess haveri, 160; en kgns erbjuden finska fräset t. köps, 56; en fr. Riga, 404.
- Krage**, af silfverduk, 193.
- Krampesill**, 324.
- Krigsfolk**, 24, 26, 54, 70, 79, 83, 86; ang. värfn. i Dmk, 211; sändt t. Link. o. Smål., 228, 234; underhållet af kon. t. allmogens lindring, 241; Småländings anslag mot kgns, 242; om sänd. t. Norge fr. Burgund, 231; adelns i Finland, 308. Se vidare **Knektar** o. **Landsknektar**.
- Krigstillbehör**, 59; till en jakt sk. lemnas fr. Lödöse, 303.
- Krogholm** (Krageholm i Söfvesta s:n, Herrestads hd, Sk.), hr Ax. Bragdes egend., 409.
- Kroken** på Seland (slott, beläget i närheten af nuv. Kronborgs slott), intaget af kon. Christ., 14.
- Krokor jord** (Krok l. Krokland, ett mått för jordindelning eller kameralistisk jordenhet i Finland), två i Rängaw s:n, Finland, 78.
- Kronan**, olagl. fränhänd gods, gifna und. kyrkor, m. m., 124—125.
- Kronogods**, flänta i Finland, sk. noggr. förtecknas, 302.
- Krumme, Niels** (t. Åtvid o. Örboholm), väpn. o. riksr., bisittare i rätt. öfver de sammansvorne i Sthm, 395.
- Krummedige, Erich**, t. Alweruppe, d. riksr., 409.
- Krummedige, Henrick**, hr, d. riksr., hs gods på Hisingen, 129.
- Krut**, 29, 34, 47, 55, 59, 156, 168, 310, 311, 313; und. kon. G:s stol i kyrkan, 110, 114.
- Krutmakare, Gerdh**, förräd., dom öfv. hon., 395—397.
- Kryddor**, 18, 77.
- Krydtzer, Wulff**, en kon. Chrs höfvidsm., 30.
- Kråge, Niels**, öfverbring. br. fr. kon. G., 158, 162.

- Kröning**, kon. Gust:s, 340.
- Kudby kyrka** (Kuddby i Björkekinds h., Ög.), dess biskopstionde, 130.
- Kulor**, 29, 34, 47, 55, 59, 156, 168, 313.
- Kumogårdz län** [Kwmmeg-] (Satakunda, n. del. af Åbo o. Björneb. l.), 227; småskatt. drst. fl. t. Måns Nilss., 345.
- Kurtornet** i Kalmar (på Kalmar slott, v. hörntornet), förbättradt af Peder Svenske, sk. förses m. tak, 101.
- Kykelhane**, öfverbring. br. fr. kon. G., 116, 168.
- Kyle**, Claus (Pavelss. t. Erstavik o. Barkestorp), väpnare, bisittare i rätten öfv. de sammansvrne i Sthm, 395.
- Kyle** [Kylæ, Kijle], **Hans** (Pavelss. t. Barkestorp, lagm. på Öl.), 38, 39.
- Kyrkor**: gåfvor till, 41; gods olagl. dm frånhända, 124—125; drs räntor för-länta, 230; Skällviks vid Stegeborgs sl., 382; —na i Ög. få hälften af det uppburna afradskornet, 15.
- Kyrkofrid**, bruten i Smål., 242.
- Kyrkoherbergen** f. tiondens emottag., 242.
- Kyrkolandbor**, se **Landbor**.
- Kysker**, **Hans**, leverer. pgr fr. kon. G., 30.
- Kyszell** [-s-], **Frederick**, beställn.-br. f. hon., 32; fl.-br. på en canonia i Link., 336.
- Kåkind** (hd i Vg.), Lasse Perss. utn. fogde öfv. bisk.-sak. drst., 19.
- Kålgårdstomt**, en, på Södermalm i Sthm; br. derå f. h. Karin, 221.
- Kåre**, **Bengt**, hdshfd.-br. på Rönö hd, 185.
- Kåring**, **Peder**, i Lödöse, målsegande, 264—265.
- Kättilö** (Kettilö, ö i Ög:s skärg. mell. Fångö o. fastland. Tillhör Gryts s:n, Hammarkinds h.), skattefrih. drå, 336.
- Kökenfett**, i uppbörd, 134, 324, 335.
- Köllen** [Cölen, -nn], **Henrick van** (se reg. t. 9:e del.), kallad t. Sthm, 94; utgifv. sig ss. byggmäst., 101; bisitt. i rätt. öfv. de smnsvrne i Sthm, 395.
- Köp**, 31, 41; dyrt, 111; skäligt, 112.
- Köpenhafn** [Kopen-, -hagen], 24, 190, 203, 204, 210, 297, 353, 362, 374, 406—409, 422, 424, 425; afskaffat ordnad styrelse, 110; tidender drfr., 175; om dess undsättn. fr. Burgund, 117; ännu belägradt, 142, 159; gifvit sig, 173; herremöte drst., 243, 302, 327, 346, 373.
- ske, de, vilja hålla staden till det yttersta, 167.
- Köpenskap** i riket medgifv.: **Peder Jönss.**, 32; **Jöns Ruska**, 212; **Lambr. Stalfogell**, 236, 254.
- Köpmanshodar** på torget i Lödöse, 263.
- Köpmanshagen** (vid Upsala), br. derå f. **Matz Pederss.**, 78.
- Köpman svaror**, se **Varor**.
- Köpmän**, i Sthm velat beskatta hela landet, 111; tull af främmande vid införs. af gods, 123; »store», 152; drs ömsesid. handelsrättigh. i Sv. o. Ryssl., 197—198; i Helsingl., br. f. dem att handla m. skinnvaror, 256; främm. i Lödöse, 261; Lübeckske, fångne i Sv., 414.
- Köpstäder**, 32, 212, 261.
- Köpsvenner**, tull af främmande vid införsel af gods, 123.
- Köpungh** (Köping), coll.-br. derå f. hr **Lars Nicolai**, 257.
- Kötmongere**, Lasse, 174.
- Kött**, 5, 6, 17, 133, 253, 324, 334.

L.

- Ladeby** s:n (Läby i Ulleråkers h., Upl.), Hawmo (Hämö) gård drst. fl. t. h. Birgitta Matz Perssons, 216.
- Ladegård**, Örstens, se **Örsten**; — Borgholms, 358.
- Lageholm** (Laholm), hr Holg. Ulfstand hfdsm. drst., 135, 390.
- Lagmansdömet** på Öland, br. derå f. Måns Svenss., 267; —n, förlänta i Finl. sk. förtecknas, 302.
- Lagmansrättor**, se **Ränta**.
— **skjutsfärd**, se **Skjutsfärd**.
- Lagmän**, uppdrag t., 45.
- Lagnön** [Langnöö] (Lagnö sätesg. i Aspö s:n, Selebo hd, Sdml.), fru Karins (hr Erik Trolles enkas) egdm, 180, 184, 371.
- Lagsagor**, 45; konungsräfståsk. hållas i Smålands alla, 225.
- Lam**, i uppbörd, 134, 324, 334.
- Lampis** s:n (i Tavastehus l., Finl.), fl.-br. f. Erik Boye å dagsv. af, 319.
- Lamskin**, i uppbörd, 334.
- Landbogård**, frihetsbr. å en t. hr Erik i Långeryd, 157.
- Landbor**, 65, 78, 113, 130, 167, 216, 241, 246, 315, 319, 329, 331, 338, 344, 371, 372; få ej upptaga gdr ell. torp på kronans allm.-skog. af ek och bok i Smål., 293; kloster-, 184, 358; kyrko-, 107, 184, 259, 266; preste-, 107, 184; prebende-, 184; biskopsstolens i Strengn., 179; i Link., 386; domprosteriets i Link., 386; und. Alvastra kl., 251; und. Askeby kl., 184; und. Eskilstuna kl., 251; und. Nydala kl., 157; und. Riseberga kl., 185; und. Skeninge kl., 57, 386; S:t Eriks, 72.
- Landemärket** (gränsen mell. Sv. o. Dmk), de derintill boende böndernes förhållande, 237.
- Landerödh** s:n (Landeryd i Bankekindis o. Hanekinds hdr, Ög.), domprosteriets i Link. landb. drst., 386.
- Landgille** (afrad, arrende), 343; Tyke Krabbes af hs bönder i Sv., 80, 318; af gds i Dmk o. Sv., tillhör. det andra rikets undersåt., 81; ej erlagdt af frälsets landb. i Smål., 241; ifrågasatt förhöjn. af, 246; af Eskilstuna kl. landb. i Vadsbo, 251; af Ekebyborna, 251; fr. Kalm. l. aldrig utgjorts i rätt tid, 368.
- Landsfogdar**, 314.
- Landsknektar**, 7, 26, 48, 53, 90, 214, 313, 426; vid Sala grufva, 16; i kon. Chrs o. kon. G:s sold, 22; nya sk. anskaffas, 48; om värfn. af, 63, 83, 126; br. t. dem i Kalm., 286—288; fyra fänikor fr. Dmk, 407. Se vidare **Knektar** o. **Krigsfolk**.
- Landsknechtsregemente**, 202.
- Landsköp**, förbud deremot, 292; medgifvet f. Jöns Ruska, 212.
- Landtdag**, preuss. i Elbing, sv. beskickn. dit, 281.
- Landtgreffuen**, uppgifven anförvandt t. B. v. Melen, 346; af Hessen, se **Phillip**; af Düringen, se **Johan Frederich**.
- Landzberg**, konungsby (kronogods i Biskopskulla s:n, Lagunda hd, Upl.), fl.-br. drå f. Jacob Bagge, 113.
- Landzerone** (Landskrona), 4, 6, 11, 17, 18, 44—46, 56, 59, 63, 66, 425.

- Larens** (Petri), erkebisk., br. t. hon., 304.
Lares Gudmunson, hr, coll.-br. på preb. Bartholomei i Link., 372.
Larff (Larf s:n i Laske hd, Vg.), landbor derund., 266.
Larss, hr, confirm.-br. på Sibbo i Nyland, 114.
Larss Joannis, hr, coll.-br. på preb. Animarum i Strengn., 216.
Larss Nicolaj, hr, coll.-br. på Köping m. annex, 257.
Larss Petrj, hr, coll.-br. på Alfta (i Hels.), 177.
Larss [-rens, Lauritz] **Sigge**sson (Sparre, t. Sundby), hr, riksmarsk, höfvidsm. på Örebro, br. t. hon., 117—118, 167, 210, 252, 346; uppman. att komma t. Sthm, 117; sändeb. t. Dmk o. instr. f. hon., 187—189, 326, 407, 408.
Lasse Biörszon i Vogebäck, vänskapsbr. f. hon., 142.
Lasse Biörszon (rådm. i Sthm), bisitt. i rätt. öfv. de smnsvarne i Sthm, 395.
Lasse Karlson, innehaft Ekeön o. ett varp, 385.
Lasse Larson, fogdebr. på Upsala gd o. underl. hd, 317.
Lasse Larsson, borgmäst. i Sthm, bisitt. i rätt. öfv. de smnsvarne i Sthm, 395.
Lasse Månsson [Mäen-, Monson], rådm. i Sthm, i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418; bisittare i rätten öfver de smnsvarne i Sthm, 395.
Lasse Person (Stierna t. Säby l. Hård af Segerstad?), fogdebr. på bisk. sak. i Vartofta m. fl. hd, 19.
Lasse Person i Marby, försv.-br., 65.
Lasse Schomakeris grendh i Sthm, 307.
Lasse Tidemanson (af Hjortösläkten, hdsh. i Kind o. Hanekind, väpnare), fl. å hdsrätt. i Hanekind, 184.
Lasse Turszon (af Tre Rosor, t. Engstö), fl.-br. på Väne hd, 183, — på kongl. sak. af egna landb., 216.
Lasse Ytzon (flän.-man i Vg.), får del i en pristagen skuta, 40.
Lassen [Lo-], **Wolff** [-en, -lfe], recomm. t. kon. G:s tjenst, 387.
Laurentij s:n i Strengnäs stift, coll.-br. drå f. hr Peder, kyrkoh. i Arboga, 65.
Lauwenborgh (Lauenburg i Tyskl.), 411.
Lax, 134, 335.
Laxfiske, 143.
Leckiöö (Leckö, slott i Otterstads s:n på Kollandsö), hr Birge Nilss. (Grip) hfdsm. drst., 326.
Legist (kläde fr. Leyden), 336.
Leiffland, se **Liffland**.
Leiptzigk [Liepzick] (Leipzig i Sachsen), 247, 402.
Lejd beviljad Jon Anderss. s. flytt t. Blek., 366, 371.
Leprosorum decima (spetälsktiondé) i Ljungby o. Hossmo s:nr fl. t. m:r Jören i Kalm., 19.
Lereft (lärf), 135, 335.
Leuthner, Jörgen, se **Linthner**.
Lewarden (Leeuwarden, hufvudstad i prov. Friesland, Nederl.), 389.
Lewthener [-är], **Jörgen**, se **Linthner**.
Leyfland, se **Liffland**.
Lideköpungh [Lijd-], 273, 278.
Liepzick, se **Leiptzigk**.
Liffland [-fl., Leiff-, -nth, Lyfflandt], 294, 388, 428, 429; tyska orden drst., 399, 401, 405; ständerna drst., 427.

- Liffendzke, de**, 197.
- Lyder Scriffuere**, se **Skriffuare**.
- Lille kirke** [-y-] (Lillkyrka s:n, Glanshamm. hd, Nerike), 316; fl.-br. f. fru Ebba å bisk.-sak. o. gästn. drst., 266.
- Lille Päuell**, se **Päuell**.
- Lille Riidh** (trol. Lilla Husgårdet i Valle hd, Vg.), flän.-br. derå f. Willam Tysk, 40.
- Lina** (sätesg. i V. Telge s:n, Öknebo hd, Söd.), 328, 331.
- Linder, Lindenär, Jören**, se **Linthner, Jörgen**.
- Lindholmen** (i Ströö s:n, Kållands h., Vg.), hr Joh. Turess: egdm, 375, 429.
- Linköping** [-ung], 24, 225, 236, 239, 243, 255, 285, 295; en canonia drst., 336; biskopsgdn, 386; domkyrkan, 372; domprosteriet, 385; gårdar drst., 177, 251; prebenda Andreæ, 177; preb. Bartolomei, 372; preb. Margarethæ, 336; preb. Michaëlis, 236, 249, 336; preb. Omnium Sanctorum, 59; preb. Resurrexionis, 19; herredag drst., 227, 233, 237; trupper dit sammandragna, 228; vapensyn m. fräls. o. fogd., 228, 234, 268; borgarene erhålla tullfri utförsel, 251.
- s stift, br. t. frälset om förstärkningsmansk. t. flottan, 44.
- Linthner** [-enär, -denär, Lyndtener, -är, Leuthner, Lew-, -är], **Jörgen** [-renn], hfdsm. f. landsknekt., värfv. knekt. i Dmk, 57, 63, 67, 88, 90, 93, 202; om hs förseende m. medel, 63, 68, 94, 126; misshandlad i Dmk, 202, 206; underhandl. m. knekt., 247, 273; bisittare i kon:s nämnd, 395.
- Lippe, Meynert van dher**, får bo i Viborg m. h. o. egdm, 129.
- Liusekijstor**, 277.
- Liwhundrat** (Lyhyndra hd i Upl.), fl.-br. derå f. Jac. Bagge, 385.
- Liwingby** (Ljungby s:n i S. Möre, Smål.), 19.
- Lodt**, se **Kulor**.
- Loffwen, Tönius van**, bisitt. i rätt. öfv. de smnsvurue i Sthm, 395.
- Loffön** (Lofön i Mälaren), 130.
- Loherade** (Lohärads s:n i Lyhundra hd, Upl.), hr Jacob drst., 371.
- Lohmüller, Joan**, magister, 387.
- Loke** (Lokor, af lok l. loka, bogträn till sele; loke-ranke ännu i folkspråket), 193.
- Lomerijdh** (Lommared, nu kronogård i Ornunga s:n, Gäseneds hd, Vg.), fl.-br. derå f. Christoff. Anders., 358.
- Longe Jöns**, se **Jöns**.
- Longebarken** (ett flottans mindre skepp), 96.
- Longeriid** s:n (Långaryd i Vestbo h., Smål.?), taxan derå efterskänkt hr Erik drst., 157.
- Longerijd** [-ga-] gd (i Långareds s:n, Kullings h., Vg.), br. derå f. fru Ebba, 40, 51.
- Longerijdz** [-ga-] (Långared i Kullings hd, Vg.) capell, 40, 51.
- Longgatan**, östan i Sthm, 60, 307; vestan i Sthm, 174.
- Longhundrat** (Långh. hd i Upl.), fogdebr. derå f. Henr. Perss., 143.
- Longtora** [-ge-] (Långtora s:n i Lagunda hd, Upl.), coll.-br. derå f. hr Erik Olai, 171; br. f. And. Perss. på bisk.-del. af tionden, 260.
- Longöö** (i Hellestads s:n, Gäseneds h., Vg.), br. derå f. Claes Djurskytt, 235.
- Loo gårdh** (i Vartofta hd, Vg.), fru Ebbas egdm, 372.
- Loskinn**, 305.

- Lübeck** [Lu-, Lue-, Lubko, -e, Lybko, -e], 261, 342, 373, 374; Svante Sture hållen fången drst., 103, 118, 162, 410—7; seglats dit frigifven, 170, 272; tidender derifr., 175; öfverenskomm. drst., 301; fördrag om stillestånd, 406; afslutat fred m. Sv., 424; Frawenkirke drst., 414, 416; hus drst., 414.
- Lübeckarne** [the Lubske, Lupske], 60, 100, 103, 141, 159, 160, 162, 208, 237, 279, 326, 327, 346, 349, 350, 402, 405, 423; besegr., 13, 14; må ej erhålla tillförsel, 32; herredag mell. dem o. kon. Chr., 28; tvingande orsak. f. kon. Chr. t. fredsundrhdl. m. dem, 391; slutit fred m. kon. Chr., 74, 85, 91, 138; drs gen. freden vunna fördelar af Dmk, 90, 139; drs privilegier i Dmk, 391; erhållit löfte om pgeersättn. af kon. Chr., 392; hade gerna slutit fred m. kon. G. vid krigets början, 92—93; drs anspråk på priv. i Sv., 392; begärt bortgifv. af sv. kronoegd. åt Joh. af Hoya, 340; bedragit Joh. af Hoya, 341, 342; dolt två års räkenskaper, 343; tillfångatagit Svante Sture, 410—417; drs befarade stämpl. i Kalm. o. annorst., 102, 103, 111; möjl. stämpl. mot kon. Gust. i Ryssl., 306; deras »onda praktiker», 328; Wulff Skriffis uppdrag t. dem, 111; drs tvist m. Sv. hänskjuten t. kon. Chr:s skiljedom, 85, 86, 91, 132, 137; kon. G:s missnöje drmd, 86, 91, 92, 137; varn. f. rykten om förlikn. m. dm, 81, 82, 84, 95; strid. m. dm fortfar, 161, 290; om drs fordr., 132, 137, 182; om tid o. ställe f. rättg. m. dem, 132, 138; tvistens behandl. inf. kon. Chr., 422; fredsundhdl. m. dem, 302; drs fhåll. t. Henr. Nybur, 148—150, 291; fått hus i Sthm ss. betalning, 307.
- Ludderhuffued** (gd i Drothems s:n, Ög., förut und. bisk-stol. i Link.), flänt t. Mons Svensson, 234.
- Luenerburger Herbrig** (vårdshus i Mölln i Lauenb.), 411.
- Lula** (Luleå), fl. å bisk-sak. drst. t. m:r Matz, 143.
- Lund** [-dh], 30; archielectus drst., 53, 62, 79.
- Lunda** s:n (i Jönåkers hd, Sdml., v. fr. Nyköp., t. en del på Kolmården), fl-br. derå f. hr Joh. Turess., 184.
- Lunge** [Lw-], Niels (t. Assertorp, d. riksr., se reg. t. 9:e del.), sändeb. fr. d. o. n. rådet, 81, 188.
- Lunge** [Lw-], Offwe (Vincentss., t. Odden; se reg. t. 5:e del.), hr, d. riksr., 409; sändeb. t. kon. G. fr. Dmk, 23.
- Lwnge, Vincenth** [-ntz] (n. riksr., se reg. t. del. 2—6), afifvad af erkeb. Olaf, 46, 392.
- Lwnggardt** (i Dmk), hr Claves Bildes egdm, 409.
- Luth, Lasse**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Lyckåå** (nu Lyckeby, fordom stad o. slott i Blek. i närh. af Karlskr.), 144.
- Lyder Skriffuere**, se Skriffuare.
- Lyndtener**, se Linthner.
- Lyneborgiske stråten** (handelsvägen öfver Lüneburg), 423.
- Lysings härad** (i Ög.), br. t. inb. ang. laglösh. drst., 42; fl. å hdsrätt. f. Germ. Svenss., 344.
- Lyttener, Jören**, se Linthner.
- Läger**, 11, 64; vid Malmö, 18; på Jutland, 23; utanf. Köpenh., 24; vid Varberg, 30; hert. Chr:s, 88.
- Län**, 25, 28, 277; i Norge, 187; pantsättning af, 46, 71; frikost. utdel. af kon. G., 229, 233, 268; kronans fl. i Finl. sk. förtecknas, 302; af kon. Hans utlofv. t. St. Sture, 353; fordr. af gr. Joh. af Hoya, 340, 425; Akershus, 28, 140;

- Bohus, 28, 140; Elfsborgs, se **Elfsb. I.**; Hof's, 185; Kalmar, se **Calmarna I.**; Kumogårds, 227, 345; Nyköpings, 277, 375; Nyslotts, 313, 372; Raseborgs, 61; Stegeborgs, 378; Varbergs, 408; Vesterås, 185; Viborgs, 313; Ålands, 274.
- Länsmansdöme**, 369.
- gårdar**, i Finl., 311, 313, 314, 329, 331.
- gård**, 129.
- gästning**, se **Gästning**.
- ränta**, i Finl., 311.
- redhe**, 329, 331.
- Länsmän**, Nils Skreddere i By, 12; Olaf i Hesta, 19; Michil Länsm., 45, 73, 298; i Finland, 330. —**nen** i Kalm. l. erh. föreskr. om tid. f. skatteuppbörden, 369.
- Lödösse** [-sz-, -ssz-, -esze, -essio], 46, 47, 67, 71, 81, 82, 116, 166, 169, 259, 278; ut. försvar t. sjös, 49; två segelskepp sk. byggas o. utrustas af borgarene, 49; ngra flottans fartyg sk. dit förläggas, 68, 75; sk. väl förvaras mot öfverrumpl. ell. förräderi, 83, 84; af de Burgundiske utsedt t. anfallspunkt, 230; borgarenes seglats på Amsterd., 116; kgns gods drst. sk. utskeppas t. Öresund, 156; om skatt o. sjökrigstjenst af staden, 303. Se äfven **Lödöse, Gamla o. Nylödösse**.
- Lödösse** [-isse], **Gamla**, 10, 65, 344; markn. drst. aflyses, 258; borg. ej förut erlagt tull vid Bohus, 363.
- Lön** t. landsknekt. vid Sala grufva utgår af sakören, 16; f. embetskrädd. i Sthm, 215.
- Lönemosza** (gd i Vika s:n, Dal., nära sjön Runn), br. derå f. Jöns Perss. på Risholen, 12.
- Löpordt** (Löpholen, gd i Sunborns s:n, Dal.), fl.-br. derå f. Jöns Perss. på Risholen, 12.
- Lösta** (Löfsta s:n i Olands hd, Upl.), fl. å hdsrätt f. Olaf Erikss., 184.
- Lösören**, i vederlag vid jordaskifte, 20; Wulff Gylers förverkade, 275.

M.

- Magdalene prebenda** i Viborg, fastigh. derunder fl. t. L. v. Werden, 185.
- Mageröo** (gd i Aspö s:n, Selebo h., Söd., innehades senare af drottningarna Maria Eleonora o. Hedvig Eleonora), fl. t. Ernest Joenss. i hs lifstid, 317.
- Magnus** [-ngn-, -usz], hert. af Sachsen-Lauenb., 69, 70, 181, 339, 349, 401, 411, 413; lemnat kon. G. del af fredsfördr. i Hamb., 85, 88; emottagit en del af framl. drottningens kläder o. smycken, 193.
- Maidell, Jeorg**, lifl. adelsm., 427.
- Malm**, 248; Dannemora-, 249; fynd af vid Omberg, 249.
- Malmö**, 394, 425; läger drst., 18; afskaffat all öfverhet, 110; recess drst., 364.
- Malt**, 4—8, 10, 50, 106, 113, 116, 133, 323, 333, 345.
- Maltskatten** af Kalm. l. levereras vid Thomasmessan, 369.
- Mans** (Måns) **Botuidson**, coll.-br. på preb. Michaëlis i Link., 336.
- Mans Person**, se **Måns Persson**.
- Manslag**, 65.

- Mantal**, register å, 17.
- Mantua** (st. v. Mincio i Lombardiet), kyrkomöte drst., 367, 419.
- Marby** (ant. i Arnö s:n, Trögds hd, Upl. l. i Simtuna s:n o. hd, Vestml.), Lasse Perss:gd, 65.
- Marckie** (St. Markie, gds o. fideicomm.-egdm i Anderslöfs s:n, Skytts hd, Sk.), hr Claes Podebusks egdm, 409.
- Marder** (mårdar), svarta, 305.
- Marföll** (stoföl), 335.
- Margareta** [-greta], grefv. af Hoya, kon. G:s syster, om henne, 115, 208; br. t. henne, 198; om hennes frånfälle, 296.
- Margareta** [-te] **Erichsdotter** (Leijonhufvud, dotter af Erik Abrahamsson L. o. Ebba Eriksdotter Vasa), jungfru, sed. drott., bjudn.-br. t. kon. G:s bröllop m. hne, 176, 180; hnes förböner: f. Peder Jonss., 192, f. Staffan Sasse, 256, f. W. Gylers h., 275.
- Margareta**, Wulff Gylers h., br. f. hne å mannens förverk. fastigh. o. lösören, 275.
- Margarete** prebenda i Link., coll.-br. derå f. m:r Erik Laurentij, 336.
- Margreta** [-te], enka eft. Måns Nilss. (Svinhufvud), br. på gårdar i Vesterås, 157, — på Aspeboda, 185; stadf.-br. å förlikn. mell. hne o. Erik Jonss., 226.
- Markgrefvar**: af Brandenburg, se **Albrecht** o. **Wilhelm**; af Meissen, se **Johan Frederich**.
- Maria**, drott. (af Ung. o. Böhm., erkehertiginna af Österrike), regentinna i Nederl., afslutat vänskaps- o. handelsfördr. m. Dmk o. Sv., 421.
- Mariet**, Arv. Skomakares h., br. på en tomt i Vesterås, 259.
- Mariet**, Brand Skriffus enka, br. å hennes hälft i makarnes bo, 186.
- Marius Simonsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Mark** (hd i Vg.), 46, 235, 279; gård drifr. föres t. Landskr., 11; ctr. m. And. Bengtss. om kongl. o. bisk.-sak. drst., 107.
- Mark** (myntmark), 7, 21, 30, 39, 113, 409; danska, 30, 73, 106, 107, 246, 293, 295, 343; gutniska, 385; lödiga, se **Sölff**; skatt-, 61; sv. vigt, 30; örtugar, 29, 32, 40, 64, 201, 299, 317, 344, 356, 358, 359, 377.
- Markerydh** [-iidh] (Markaryd, s:n i Sunnerbo hd, Smål.), hr Jöns drst., 38.
- Marknad** aflyses i Gamla Lödöse, 258.
- Marsk**, Sveriges rikes, hr Lars Siggess., 187; Danmarks rikes, hr Tyge Krabbe, 409.
- Marszeng** (Marsäng, i Bergshamm. s:n, Jönåkers hd, Söd., nära Marsviken af Östersjön), Måns Svenss. drst., 386.
- Marten** [-å-] (Skytte), bisk. i Åbo, br. t. hon. m. fl. om utrustn. af ett örlogsskepp, 55.
- Masszaw**, Lucas, 339; beställn.-br. f. hon., 344.
- Mast**, Stora Krafvelns förlorad, 160.
- Mastadh** i Husby s:n (Mastad i Ö. Husby s:n, Östkinds hd, Ög.), Jon Claess. drst., 130.
- Matfisk**, 335.
- Matz Bardskerare**, se **Bardskerare**.
- Matz Larszonn** (Hästeskiöld t. Gunnila o. Tjusterby, väpn.), sändeb. t. Ryssl.; afslutat fördrag, 196.
- Matz**, mäter, i Luleå, fl. å bisk.-sak. i Luleå, Piteå o. Kalix, 143.
- Matz**, mäter, bebott gård i Fjerdings i Ups., 200.

- Matz Pederson** [Person] (se reg. t. 10:e del.), br. f. hon. å delar af St Eriks jord i Ups. samt Köpmanshagen o. Tegelhagen, 78; fl.-br. på Mörby gds, 267; hans hustru, Birgitta Christiernsdotter, får fl.- o. köpebr., 184, 200, 216.
- Matz Torbiörson** [-sz-], medfört br. fr. danska rådet, 70, 79.
- Matz Yffuars** (Yffuarsson) i Sthm, 174.
- Mauritz Olszon** [-s-] (t. Bollerup, d. rr. o. ridd.), hr, i Bleking, försv.-br. f. hon., 145; br. t. hon. m. fl., 239, 365—366.
- Mechelborg** [-ckelnburg], hert. Albr. af, 208, 405.
- Meissen** [-sz-] (markgrefskap, nu del af kgarik. Sachsen), Joh. Fredr. af, 367, 421.
- Meister Deutshs Ordenns**, 399, 401, 429. Se vid. **Härmästaren**.
- Meije, Marcus**, se Meyer.
- Melen** [Meh-, Mhel-, Mälen], **Berend** [-dh, -rnt, -rnth, Barend, -ndt] van [-nn, von], 141, 159, 182; »heijloss böszwickt», 85, 347, 350; missdådare, 346; förrädare, 347; om skiljedom mell. kon. G. o. hon., 85—86, 91, 92, 132, 137, 422; befarade stämpl. af hon., 92, 102, 103; hs o. hustruns lögnaktiga o. ärekränk. tal, 346, 347, 350; hs uppgifna slägtskap m. fl. tyske furstar, 346; hs h:s gods i Sv., 347; gjort kon. Christ. sig bevågen, 348—349; hs intressen sammankoppl. m. Lübecks, 392; hs fhäll. t. Sv. Sture, 416.
- Menne, Jacob von**, secr. hos kon. G., 404.
- Messa**, 154.
- Meyer** [Mayer, Meye], **Marcus**, hr, 114, lübsk ridd., andel i Sv. Stures förräd. tillfångatag., 411—414; hus i Lüb., 414.
- Michaelis prebenda** i Link., coll.-br. derå f. Olaf Larss., 236, 249; d:o f. Måns Botuidss., 336.
- Michell**, hr, i Töffuesala, får smör o. råg, 113.
- Michell** [-ill] **Lenszman**, 45, 73, 298.
- Migesta** (Mista i Köpings s:n, Åkerbo hd, Vestml.?), br. derå f. Ingemar Olss., 317.
- Mimingx** [Mimins] hd (Memnings hd i Ög.), fl. å hdsrätt. f. Calmarna-Niels, 184; fl.-br. derå f. Axel Nilss., 377.
- Mjöl**, 8, 10, 50, 106, 116, 133, 323, 333.
- Moherad** (Mo hd i Smål.), fogdebr. å bisk.-sak. f. Lasse Perss., 19.
- Moge, Matz**, kon. G:s tjenare, ihjelslagen af Jon Anderss., 366.
- Mollen** (Mölln, stad vid Stecknitz i Lauenb.), Sv. Stures tillfångatag. drst., 411—413.
- Moller, Lutke**, hans andel i Sv. Stures förräd. tillfångatag., 411—412.
- Mora** (i Ödeby s:n, Glanshammars hd, Nerike), frälsebr. derå f. fru Ebba, 317.
- Mord**, föröfv. af ryssar på finskt område, 197; af Jon Anderss. o. hs parti, 371.
- Mordbrand**, föröfv. af ryssar på finskt område, 197.
- Morle** i Rängaw (Rengo) s:n, Tavastl., br. derå f. Thom. Nilss., 78.
- Mott, Nörre** (Ölands N. Mot), fogdebr. derå f. Nils Hoffuenskell, 344.
- **Södre** (Öl. S. Mot), fogdebr. derå f. Matz Påffue, 358.
- Mummeskantz** [-unnsk-] (maskerad, spektakel), 57, 121, 313.
- Munck, Magnus** (till Wolstruppe), d. riksr., 409.
- Munck, Niels** (fogde i Mark), flän.-br., 177, 235.
- Munkeboda rättaredöme** (nu Norsholm vid Motala ströms utlopp ur Roxen), fl.-br. derå f. Nils Bröms, 320.

- Mundzöö** (Munsö i Mälaren, Färentuna hd, Upl.), fogdebr. derå f. Måns Ram, 130.
- Munsterzedler** (mönsterrullor) å manskapet m. m. vid flottan infordras, 7, 48, 52, 63, 68.
- Mur**, förfallen i Kalmar, iståndsättes, 270; mell. Sthms sl. o. staden, 396.
- Murila s:n** (I. Muriala), innefatt. flera nuv. sr i s. Finl.), Taijtu bol drst., 130.
- Murmästare**, 191, 270, 271.
- Muschowen** (guv. Moskwa), 194.
- Muskater**, inköp af, 77.
- Muss, Niels**, får bo i Arboga o. idka handel, 317.
- Mynt**, prof af kon. Chr:s nya begäres, 7; dåligt m. gängse i Dmk, 18; i Sv. slaget med dansk pregel, 73; hälften d., hälften sv. betalas i sold, 151; »ondt» fr. Ryssl., 198; bisp Olafs, 305; »värsta», 372.
- Myntere, Lasse**, br. på en tomt i Vesterås, 320.
- Myntet**, kon. G:s, 26; Bengt Gulszm. på myntet i Sthm, 113; i Roeskild, 30.
- Myntmästare**, hert. Chr:s, 7; kon. G:s, 26; And. Hanss. kon. G:s, 114, 146.
- Myteri**, 203.
- Mytmakare**, bland allmog. i Smål., 253.
- Målsegande**, en dräpts, 264—265.
- Målstad** (rättegångsställe), olägligt bestämd gm fördrag i Hamb., 132, 135.
- Måns** (Sommar, se reg. t. 1:a del.), bisk. i Strengn., hs förhåll. t. de samman-
svurne, 151; hs vanvördiga tal om kon. G., 152.
- Måns**, hr, br. f. hon. på afrad o. dagsv. af Dingtuna kyrkas landbor, 259.
- Måns [-æe-] Erichson**, i Qvarneboda, får behålla flän. drå, 72, 78.
- Måns Johanson** (Natt o. Dag t. Broo, ridd.; se reg. t. 1:a del.), riksr., uppdr.
t. hon., 34; br. f. hon. på bisk.-sak. af Kind, Ydre o. Valkebo hd, 184;
sändebud t. Halmst., 425.
- Måns [-ss] Monsson**, gåfvobr. f. hon. på Kort Ruths hus i Sthm, 60; qvittobr.
f. hon. på pgr o. smycken, 319; kgns canceller, 323, 333.
- Måns Nielson [-sz-]** (Svinhufvud, på Aspeboda på Kopprb.; afrättad ss. an-
stift. af Dalupproret), hs gds Löporrdt gifv. åt Jöns Perss., 12; hs hustru
Margr. får gården i Vesterås, 157, i Aspeboda, 185, samt stadf. å förlikn.
m. Er. Jonss., 226.
- Måns Nielson** (i Finl.), medfört penningar t. flottan, 52; br. att börda gods
fr. Åbo domkyrka, 226; br. å del af skatten fr. Kumogårds l., 227; på
småskatten fr. d:o, 345.
- Måns Pederson [Person]** (»smäländske M. P.», Stierna t. Eskilstorp o. Lina,
fogde på Ups. gd, stad o. underl. hd; se reg. t. 8:e del.), fullm. f. hon.
att vidkännas arf eft. hr Karl i Åsheda, 41; fl. å hdsrätt. i Norunda hd,
186; br. på ett stenhus vid domkögdn (i Ups.), 266.
- Måns Perszon Östgöte**, se **Östgöte**.
- Måns [-a-] Swensson [-sz-, -ue-]** (Somme t. Vesterby; se reg. t. 4:e del.),
amiral o. befallningsman öfv. flottan, 4, 9, 17, 18, 45, 59, 62, 68, 69, 77,
90, 91; br. t. hon., 6, 45—48, 52, 56—57, 63, 66—70, 73—77, 85—90, 96—97,
103—104, 108, 119—121, 126, 131—132, 270—272, 288; erhåll. sjöbref f.
sig o. höfvidsmänn., 69; varnas för försåt, 67, 74, 86—88, o. onda rådgifv.,
121; föreskrift. rör. flottan, 67—68, 74—75, 86—87, 96, 104, 108; uppdrag
ang. inköp o. fsäljn. af vissa varor, 67—68, 90; sk. tillhandah. J. Linthner
pgr för värfn. af knekt., 63, 68; får ej taga dansk besättn. på skeppen, 87;

- sk. förstärka flott., 87, 104; sk. låta en del af skepp. inlöpa i Kalm.-sund, o. förstärka besättn. i Kalm. o. deröfv. sätta en pålitl. hfdsm., 96, 104; uppdrag t. kon. Christian, 120, 131—132; sk. qvarstanna m. flott. i Öresund, med vilkor, 121, — medan Köpmanns belägr. pågår, 131; flän.-br. på Dagsbergs s:n, 234; br. på lagmansdömet på Öland, 267.
- Måns Swenson** i Marszeng (Söd.), br. på besittn. af Ånge quarn, 386.
- Mårdskinnsfoder**, 193.
- Mårten**, hr. »then Longe», besuttit preb. Michaelis i Link., 249.
- Mårten Larson**, fl.-br. på en konungsgd i Nyslotts l., 372.
- Mårten Larsson** (fogde på Vermdön), fogde-br. på Svartlösa hd, 143.
- Mälby** (i Dal.?), fl.-br. derå f. And. Perss. på Kemparfvet, 156.
- Mälen** [-nn], se **Melen**.
- Mälningh** (mäld), br. derå f. Jon Claess., 130.
- Mältare**, en god införskaffas, 78.
- Märidzbool** (Meris bol i Vemo s:n, Finl.), fl.-br. derå f. Peder Fleming, 113.
- Möllere, Herman**, stämplat med gr. Joh. af Hoya, 341.
- Mön** [-nn] (Möen, dansk ö i Östersjön), Henr. Nyburs skeppsbrott o. behandl. drst., 148—149, 290.
- Mönstring**, 126, 273.
- Möre** [-s landh] (i Smäl.), 343; br. f. Olaf Törne å städselören o. stubbekarl. drst., 385.
- **Norra o. Södra**, fögderiet sk. öfvertagas af Olaf Törne, 272; fogdebr. f. Arv. Vestgöte å bisk.-sak., 344; fl. å hds-rätt. f. Olaf Törne, 345.
- **Södra**, 365.
- Mörbor** (inb. i N. o. S. Möre), drs otillbörliga förhåll., 228, 245.
- Mörby** (i Skuttunge s:n, Bälunge hd, l. i Fasterna s:n, Sjuhundra hd, Upl.), fl.-br. derå f. Mats Perss., 267.
- Mörköö** [-ck-, Morchö] (ö o. sn i Mörköfjärden, Hölebo hd, Sdml.), 333; fl.-br. derå f. Svante Sture, 267, 294.
- Möte**, af kon. Chr. föreslaget, afböjes af kon. G., 141; i Halmst. t. slitande af tvisterna om gods i de 3 nord. rikena, 243.
- Mötte gods** i Finl., Viborgs s:n, fl.-br. derå f. And. Skriffu., borg. i Viborg, 171.

N.

- Narffwenn** [Ryssenarffuen] (Narva), seglats dit medgifves Gefle borgare, 78; gård drst., 198.
- Nathafft**, [-t-], **Wulff van**, ridd., får utföra jern t. Riga, 113; bisitt. i rätt. öfver de sammansvurne i Sthm, 395.
- Nederland** [-en], anslag drst., 268; befarad undsättn. drfr. t. de uppror. i Dmk, 393; drott. Maria regentinna, 421.
- Nedre bolett**, se **Bolett**.
- Neerst** [Närest] (kläde fr. Naarden), 135, 336.
- Neffuaberg** (förr bergslag, nu Tunabergs s:n, Jönåkers hd, Söd.), fl.-br. derå f. hr Johan Turss., 184.
- Neglikor**, inköp af, 77.
- Nerike**, fogdebr. å bisk.-sak. drst. f. Nils Larss., 12.
- Nicolai prebenda** i Kalm., br. derå f. Hans Ernest, 344.

- Nidda** (fordom grefskap, nu del af storhertigd. Hessen), 367, 421.
- Niels**, hr, kyrkoh. i Salo, br. på Kalijoki capellförsaml., 154.
- Niels Bengtsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Niels Benetszon** i Jönk., vansinnig, hans hustru o. egend. tagas i hägn, 250.
- Niels, Calmarna-** (af Bielkesläkten, se reg. t. föreg. del.), fl. å hdsrätt. i Memmings hd, 184.
- Niels Esbiörson**, fogde-br. på Väsby gård, Simtuna, Torstuna m. fl. s:nr, 378.
- Niels Jespersion**, fl.-br. på Riseberga klost. m. landb., 185; br. f. hon. att vidkännas gods, olagl. frånh. Riseb. kl., 386.
- Niels [Nils] Jonson** [Jönss-], rådm. i Sthm, i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418; bisitt. i rätten öfver de sammansvurne i Sthm, 395.
- Niels Jonson** (fogde), 272.
- Niels Larson** fogdebr. på Konga hd, 344.
- Niels Larszon** (Schack på Hornby) fogde-br. på bisk.-sak. af Ö. o. V. Rekarne o. Nerike, 12.
- Niels Monsonn**, br. t. hon., 250.
- Niels Olson**, öfverbr. br. t. kon. G., 89.
- Niels Olson**, båtsman, dödad i slagsmål, 264—265.
- Niels Personn** [Pederszon] (t. Råda), frälse- o. adelsbr. f. hon., 31.
- Niels Person**, fogde-br. på Dals hd o. Visingsö, 168; br. på bisk.-sak. o. gästn. på Visingsö samt på Alvastra kls landb., 251.
- Niels Skreddere** se **Skreddere**.
- Niels Torstenszon**, fogde-br. på Svartsjö kgsd o. Färingsön, 8; fl. å 1536 års bisk.-del i Tibble s:n, 8; br. å dagsv. fr. underhafv. und. Svartsjö, 130.
- Niels Verneckeszon** [-necks-, Werchness-, -ck-], Peder Svenskes broder, br. att vidkännas Peder Svenskes qvarlätenskap, 130; qvittobr. f. hon. 260, 356.
- Nogård, Store**, se **Novgorod**.
- Norbo** (Norrbo) hd i Vestml., hdshfd.-br. derå f. Otto Nilss., 130; hdsrätt. drst. fl. hustru Barbro, 58.
- Norboås** s:n (Norrbyås i Sköllersta hd, Ner.), br. f. fru Ebba på kngs-fodr. drst., 257.
- Norby, Hans**, br. å rustning, 358.
- Noremborg** [Nurnbergk] (Nürnberg i Mittelfranken, nu tillhör. Baiern), 248, 399.
- Norinbergske stråten** (handelsvägen på Nürnberg), 423.
- Norholmen** i Jäders s:n (Norrholm, Österrekarne hd, Söd.), fl.-br. derå f. And. Ydtszon, 177.
- Norige** [Norwegen], 26, 27, 29, 30, 36, 45, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 71, 73, 80, 132, 135, 161, 237, 257, 285, 286, 305, 326, 373, 383, 390, 394, 407, 408, 424; uppresn. drst. t. gamle kon. Christ:s förmon, 36, 45, 67, 70, 79, 83, 140; erkeb. Olaf skickat krigsf. in i det sunnanfjeldska N., 46; om sv. krigsf. t. det nordanfj., 70, 79; sv. flottans skepp få ej sändas dit, 87; ang. pantsätt. t. kon. G. af slott och län drst., 46, 67, 71, 159, 161, 392; inb. i Cl. Bildes län förvägras varutillförsel fr. Sv., 258.
- Norköping** [Nörk-], 130; sågqvärnen drst., 271.
- Norlanden** (Norrland), villigt utgjort hjälpekatt, m. m., 2.
- Normlösa** s:n (i Vifolka hd, Ög.), 386.
- Norrebeck** (Norrbärke s:n i Dal.), 12.

- Norrenäs (Norrnäs sätesgd i Vermdö s:n o. skpslag), hr Knut Anders:s egdm, 194.
- Norunda härad (hd i Upl.), fl. & hdsrätt. drst. f. Måns Perss., 186.
- Norunda prebenda i Ups., fl.-br. derå f. h. Birgitta, 184.
- Norwegen se **Norige**.
- Novagardien (guv. Novgorod i Ryssl.), 194.
- Novgorod [Nogård, St.] (St. Novgorod vid Wollnow i Ryssl.), 218; fredstractat afslutad drst., 421.
- Nubbeszarffuet (Nubbsarfvat i Falu landsförsaml., Dal.), gd, fl.-br. derå f. And. Perss., 156.
- Nurbergk se **Noremborg**.
- Nyaby (Nyby) ödesjord i Rengo s:n, Tavastehus l., br. derå f. Thom. Nilss., 78.
- Nya gården (på Kopparb. i Dal.), fl.-br. derå f. Hans Perss., 177.
- Nybur, Henrick [-ch] (kons köpman i Lübeck), hans fhåll. t. Lübeck., 148; hans behandl. på Möen, *ib.*; rec.-br. f. hon. t. kon. Christ., 147—149, — t. m:r Joh. Friis, 149, 150, 290; br. f. hon. på handelsrättigh. i Sthm, 291, 292.
- Nye holk se **Holk**.
- Nyköping [-kop-], borg. drst. seglat t. Lübk, 169; medgifv. seglats dit, 170; fl.-br. derå f. hr Joh. Turss., 375—377, 421, 431.
- s län, 20, 277; fogdebr. & bisk.-sak. drst. f. Szander Matzson, 12; fl.-br. derå f. hr Joh. Turss., 375—377, 421, 431.
- s slott, fl.-br. derå f. hr Joh. Turss., 375—377, 421, 431.
- Nyland (i Finl.), 114.
- Nylödisse, 10, 40, 57, 74, 229, 233; groft skytte sk. ditsändas, 46; vägen drst., 165; borgarenes klagomål öfv. Cl. Bilde, 257; drs handel, 261, 262; borgm. o. råd, br. t., 260—263; ang. stadens bebygg., 262; om Michil Foss o. Ped. Käring drst., 263, 264, 265; torget o. klocktornet, 263; de fattige drst. br. på spetalsdelen af Kollands hd, 295; Danskarnes klagan öfver ny o. ovanl. tull, 362; borg. ej förr erlagt tull i Bohus o. ej förpligt. drt., 363.
- Nyslott (ell. St. Olofs borg i Savolax i Finl.), 300, 311; Jöns Skriffu. drst., 371; Joh. af Hoyas arfvingars anspråk derpå, 423.
- s län, 313; en konungsgård drst. fl., 372.
- Näffua bro, en qvarn drst. fl. t. Åke Olss. i Norrköp., 130.
- Närest se **Neerst**.
- Näretorp (Närarp, ett i Gällstads s:n, ett i Finnekumla s:n) i Kinds h., Vg.; fl.-br. derå f. Sever. Kiil, 113.
- Närtuna (s:n i Långhundra hd, Upl.), coll.-br. derå f. hr Anders, 304; coll.-br. derå f. hr Jacob i Lohärad, 371.
- Näsby (s:n, förr i Åkerbo, nu i Fellingsbro hd, Vestml.), br. derå f. m:r Christoffer, 184.
- Näss, h. Cecilias egd., 185.
- Nörköping se **Norköping**.
- Nörrebotn (Norrboten), fogde-br. derå f. Michel Alenninge, 171.

O.

- Obligation, slottslofvens på Sthms sl., 418.
- Oghalandz rättaredöme, fru Annas på Vinstorp landb. drst., 372.
- Öilandt, se **Öland**.

- Olaff** (Engelbrechtsson), erkebisk. i Trondhj., hans uppror t. gamle k. Chr's förmon, 36, 45—46, 49, 53, 54, 66, 70, 79, 80, 83, 97, 140; förut stämpl., 161; låtit aflifva Vinc. Lunge o. fängsla andra, 45—46, 392; låtit hylla pfalzgr. Fredr., 392; upptagit skatt i Jemtl., 285; rymt t. Holland, 305.
- Olaff** i Bredinge (se Registraturet 1533, sid. 278), frihet fr. utg. af malt, 345.
- Olaff** i Hesta, länsman, br. på frihet å sin gård, 19; br. å skatt. af Ulfsberga, *ib.*
- Olaff** i Kättilö, fsv.- och skattefrih., 336.
- Olaff** i Rödön, 286, 305.
- Olaff**, hr, i Svinewadt, br. f. hon. på bisk.-del. af Vingåker, 255.
- Olaff**, hr, i Qvillinge, br. på afrad af landb., 259.
- Olaff Ericszon Tröboo**, gåfvobr. f. hon. på andel i hus i Sthm, m. m., 145—146.
- Olaff Ericson**, fl.-br. f. hon. på hdsrätt. i Edebo, Frösåker m. fl. s:nr i Upl., 184.
- Olaff Ericson**, fl.-br. på Varnhems klost., 303.
- Olaff Erichsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Olaff Ericsonn**, skeppare, hs skepp o. varor, 297—298.
- Olaff Hakonson**, fl. å hdsrätt. i Konga, 358.
- Olaff Henriesson**, borgare i Vesterås, fribr. fr. förpantn. å hs gård drst., 166.
- Olaff Henriesson**, fl. å hdsrätt. i Rasbo hd, 171.
- Olaff Larson** [-sz-] (kon:s camererare), coll.-br. f. hon. på preb. Michaelis i Link., 236; br. t. hon., 247—249.
- Olaff** [Oleff] **Mårtenssonn** [-sz-, Mor- Mar-], borgare i Sthm, bytesbr. å Järla, 20; rådman i Sthm, i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418; bisitt. i rätt. öfver de smnsvarne i Sthm, 395.
- Olaff Matsson**, fl. å hdsrätt. i Bollebygd, 266.
- Olaff Person** på Biurom (Örnefot t. Bjurum; se reg. t. 5:te, 6:te, 8:de, 9:de o. 10:de del.), uppdrag t. hon., 156; bortstadt Skedene, 178.
- Olaff Petri N.**, hr, slottsskrifv., i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418.
- Olaff Skepper**, i Sthm, 336; gåfvobr. på en gård i Ups., 20, 35.
- Olaff Trotteszon** (af oäkta Ekasläkten), fogdebr. f. hon. på bisk.-sak. i Ups. stift, 8.
- Olaffsmesso marknad**, 164.
- Olandz härad** (i Upl.), fl. på hdsrätt. f. Olaf Törne, 157.
- Oldenburg** [-gh, -gk, -borg, Aldenburgk] (grefskap i Tyskl.), 30, 373, 394, 403, 408, 424.
- Oleff, Oloff, se Olaff.**
- Ollonfläsk**, 242.
- Ollonguld** af skogsallmänn., 242, 246.
- Ollonskog** se **Ek o. Bokskog.**
- Omnium Sanctorum prebenda** i Link., flän.-br. derå f. Olaf Törne, 57.
- Opslo** [Oxlo] (Oslo, f. d. stad, nu stadsdel af Christiania), bisk. af, fängslad, 46; ifrågasatt möte drst., 383.
- Oratorer** (sändebud), 419.
- Orden**, tyska, se **Tyska Orden.**
- Ordinantia** [-cia], ny för rustningens utgör., 64; Vesterås —, 210, 213, 230; f. Skrädd.-emb. i Sthm, 213; f. Länsmansgästn. i Finl., 313; öfv. frälsets tjänst af förlänningar, 269; å fattig- o. sjukvård i Sthm, fastställ. af, 338; f. guldsmed. i riket, 373.
- Orientaliske perlor**, se **Perlor.**
- Ostar**, 106.

- Otte**, hr, coll.-br. f. hon. på Sala prestgäll, 266.
Otte Nielsson (Hästhufvud i Holm, flän.-m. i Vestm., lagm. i Dal.), hdshfd.-br. på Norrbo hd m. återstäder, 130.
Otto, Popias (i Amsterdam), 116.
Oueryssel (Overijssel, prov. i Nederl.), Georg Schenck, frih. v. Tautenburg, kejs. gen.-ståth. drst., 389.
Owiken (s:n i Jemtl.), hr Erik drst., 54, 286, 304.
Oxar, 105, 165, 177, 245, 259, 315, 334; i gård, huru m. dm må förhållas, 5, 6, 10, 164, 253; saköres-, 106—107, 164; sk. uppsändas fr. Vg., 164; saköresfr. Möre lösas m. silfver, 343; utgärdes, 382.
Oxehagen, br. derå f. Nils Munck, 177.
Oxlo, se **Öpslo**.
Ozel [-ll], se **Ösell**.

P.

- Paltzgraafuen van Rijn** [aff Rin], se **Frederick**.
Pansarmakare införskaffas, 76.
Paradiskornu, inköp af, 77.
Paszbord [-sszport] (pass), vägradt t. Sv. f. de i Dmk värfv. knekt, 207; f. landskn. i Kalm., 289.
Pauell Abramsson [-sz-], föreskr. f. hon. t. kon. Chr. ang. hans o. hans moders förhållna gods i Dmk, 190; fl.-br. å kongl. sak. af egna landbor, 319.
Paulus III [Paul] (påfve), 367; kallat concilium t. Mantua, 419.
Paykale [-a] (gd i Virmo s:n, Åbo län, Finl.), frälsebr. derå f. hr And. Jacobj, 128.
Peder, hr, kyrkoh. i Arboga, coll.-br. på Laurentij s:n i Strengnäs stift, 65.
Peder, hr, fl.-br. på preb. Corp. Christi i Åbo, 170.
Peder Anderson (Hjorthufvud t. Brandstorp, i slottslofv. på Leckö), fl.-br. å bisk.-sak. o. gästn. i Frökinds hd af kyrko-, kloster-, preste- o. preb.-landb., 184.
Peder Erlandson (Bååt t. Fituna, riksr., väpn.), fl. på hdsrätt. i Svartlösa hd och på Färingön, 183.
Peder Gunnersonn (frälseman i Vg.; 1532 flänt m. Ettacks gd o. Daretorps gäll m. m.), fl.-br. på Segersta gäll o. Bjurum, 235.
Peder Hanson (af Forstenasläkten) på Hvalsta, fl.-br. f. hon. på kongl. sak. af egna landb., 167.
Peder Jonsson [-szon], kon. G:s silfverköpare på Salberget, benådn.- o. qvittobr. f. hon., 191.
Peder Jönson, fr. Randers på Jutland, br. f. hon. att idka köpenskap, 31.
Peder Jönson i Riiszö, frih. fr. dagsv. o. qvarnkörsl., 337.
Peder Larsson (Ulfstand l. Königsmarck, riksr. o. väpn.) t. Halkewi (Hallqvéd), hjudn.-br. t. kon. G:s bröllop, 176.
Peder Matzson, borgare i Arboga, stadf.-br. å ett gårdsköp, 41.
Peder Månson [-ansz-], fogdebr. på södra Finl., 157; — på norra Finl., 320.
Peder :N:, hr, coll.-br. på Husby s:n, 71.
Peder Nielson, fl.-br. på Väne hd, 105.
Peder Nielson, bisitt. i rätt. öfver de sammansvurne i Sthm, 395.
Peder Nielsson Dole (fogde), qvittobr. f. hon., 107.

- Peder Olson** (fogde i Mark), fl.-br. på Örestens ladug. o. 2 gdr, 143.
- Peder Olson**, »Lille» P. O., öfverbring. br. fr. kon. G., 131.
- Peijn** [-ei-], **Johan** (preuss. amiral, höfvidsm. på Insterburg), 119; förer br. fr. kon. G. t. hert. Albr. af Preuss., 69.
- Peltz** [-er, Pelsker, -zsk-], **Albreckt** [-ickt, -ect], en af höfdsm. f. de värfv. knekt., 22, 30, 205.
- Pene** (straffpåföljd), för tractatsbrott, 426.
- Penning, Kort** [-tt], misshandl. Jören Linthner, smädat kon. G., 206.
- Penniugar**, 5, 7, 10, 17, 35, 47, 56, 64, 68, 73, 101, 106, 165, 191, 266; »vägne», 7; danska, 39; saköres-, främrfvade Jöns Anderss., 42; t. värfn., 63, 94; om anstånd å t. kon. Clir. försträckta, 159; i st. f. gård in natura, 233; f. kgs-fodr., 253, 271; års-, 287; i uppbörd, 133, 323, 333.
- Penningskatten**, af Kalm. l. erlägges vid Valborgsmess., 369.
- Pension**, får behållas fri af hr Henrik i Öfversela, 185.
- Per Birgilsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Per Jonszon** får del i en pristagen skuta, 40.
- Per Jönsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Per Manszon**, se **Peder Månson**.
- Per Matsson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Per Månson** (Vädurhorn t. Hesslö?), br. på ålfiske o. dagsv., 106.
- Perlemente**, tillståndt af erkeb. i Trondhj., 45; upproriskt, 56.
- Perlor**, 39, 71, 181; orientaliske, inköp af, 69; dykare efter, införskaffas, 218.
- Permisk** (guv. Perm i Ryssl.), 194.
- Perno**, prestgäll, får efter fadrens död behållas af hr Eskil Bertilss., 312.
- Petzsnäss**, prestgäll på Öl. (Persnäs i Åkerbo hd), coll.-br. derå f. hr Jöns Joannis, 19.
- Philip** (I, den ädelmodige), landtgr. af Hessen m. m., br. t. hon. fr. kon. G., 367—368; br. fr. hon. t. kon. G., 419—421.
- Pick, Joen**, afslutat muntl. contr. om skatt fr. Nylödöse, 363.
- Pijtkierer** (pikbärare), 48.
- Pitha** s:n (Piteå i Norrbotten), fl. å bisk.-sak. drst. t. m:r Matz i Lule, 143; coll.-br. derå f. Andreas Petrij, 170.
- Plankor** af ek, få ej utföras, 262.
- Pleschowien** (guv. Pskow i Ryssl.), 194.
- Plikt**, för öfverträd. af skrädd.-emb:s i Sthm priv., 214—215; för allmog. att skjuta rå- ell. högdjur, 243; för fällande af ek o. bok i Smål., 293.
- Plåtslagare**, införskaffas, 249.
- Podebusk, Claus**, t. Marckie, hr, d. riksr., 409.
- Podebusk, Prettbjörn** (väpnare, förut äfv. sv. rr.), t. Wossborgh, hr, d. riksr., 409.
- Pommern** [Pomerania], 282; Wilh., hert. af, 399.
- Popias Otto**, 116.
- Portar**, 338.
- Portugalöszer** [-os-] (ett portugisiskt, stort guldmynt, som uppskattades t. 50 mk örtuger o. deröfver), 130, 227, 279.
- Potentater**, 391; christliga, 420.
- Prebendegods**, 12; olagl. fränhända, 124.
- **landbor**, se **Landbor**.
- **stenhus**, se **Stenhus**.

Prebenden: ett, hvartill Capellegården vid Lödöse lyder, 65; ett, som Birge i Angerid haft, 71; Grilleby, 185; Magdalene (i Viborg?), *ib.*: jgfru Mariæ Rosenkrans (i Link.), 251; ett, som hr Arne haft, 257; Diue Barbare i Arboga, 259; — i Kalmar: Nicolai, 344; — i Linköping: Resurrexionis, 19; Omnium Sanctorum, 57; Michaëlis, 236, 249, 336; Margarethe, 336; Bartolomej, 372; — i Skara: 165; »vacerende», 166; Brynolphi, 345; — i Strengn.: Crucis, 8; Södrö, 58; Animarum, 216; — i Ups.: Norunda, 184; — i Vesterås: Annuntiationis, 157; Andreæ, 177; Katherine, 259; — i Åbo: Corporis Christi, 170.

Preckell, Joachym [Jochim], skeppare, hs o. hr Er. Flemings affärer, 397—400; hs gäld i Riga, *ib.*

Predikan, 154, 280.

Prelater, 419.

Prestbol, i Askaby, 184; i Skällvik, 382.

Prestelandbor, se **Landbor**.

Preudtzen [-u-, -udz-, -utz-, Prussia] (hertigdömet Preussen), fursten af, 69; hert. Albrecht af, 136; sändebud dit, 279, 281, 282, 283; hertigen af, 341.

Prijtz, Larens, qvitto å 500 ung. gyllen, 345.

Privilegier: Lübecks i Dmk, 90, 139, 391; i Sv., Lübecks anspråk på, 392; Stralsunds, gamla, i Sv., 100; Vendsiske städernes i Dmk, 391; för skräddemb. i Sthm, 213—215; för Nylödöse, 262—263; ang. skjutsfärd i Finl., 380—381.

Profandh (proviant), 59.

Prosteriet i Skara, landgillesmör drfr., 165; gdn Biumum derund., 235.

Proviantmästare, 252.

Prudtzen [-dz-, -tz-], **Prussia**, se **Preudtzen**.

Prytss, Jacob, bisitt. i nämnd. öfv. de sammansvurne i Sthm, 395.

Pundhelaundh (hår o. i allmänhet = 4 tunnland åkerjord), 201.

Påffue, Matz, fogdebr. f. hon. på Ölands S. Mot, 358.

Påfven, 367, 368, 419.

Påland (Polen), konungen af, 197.

Påuell Birgeson (Hiort af Elmterid?), fogdebr. på Vesterås stad, sl. o. l., 185.

Påuell, »Lille», vaktmäst., i slottslofv. på Sthms sl., 222.

Pörte, 11, 256.

Q.

Qvarlätenskap, Peder Svenskes i guld o. silfv. sk. innebållas, tills kon. G. blifvit betald, 18; — må vidkännas af Nils o. Hans Verneckess., 130.

Qvarn: vid Näffna bro, fl.-br. drå f. Åke Olss., 130; — i Upsala, 201; att stampa ler uti, 382; Ånge, 386.

Qvarneboda [Qwer-] (Qvarnbo i Läby s:n, Ulleråkers hd, Upl.) gd, fl. derå får behållas af Måns Erikss., 72, 78.

Qvarneby (i Sjundea s:n, V. Nyland), frälsebr. derå f. hr Er. Fleming, 61.

Qvarneförsle (Qvarnforor), frihet drfr. f. Ped. Jönss., 337.

Quidia (i Finl., se föreg. del.), hr Er. Flemings egdm, 372.

Quittelle jordh i Rängaw s:n, Tavastl. (Kuittila i Rengo), br. derå f. Th. Nilss., 78.

Qvittobref, sk. tagas af fogdarne öfv. lever. proviant t. flottan, 5; f. Jören Jönss. å åtsk. guld- o. silfverpjäser, 38; f. Lars Bröms, 50; f. Jöns Nilss., 106—107; f. Dole Ped. Nilss., 107; f. Arend Kniper å räntebet., 130, 227; f. Thom. Skrifva., 133—135; f. hr Holg. Karlss., 185; f. Ped. Jonss., 191; f. Er. Stutt å pgr, 227; f. Rasmus Perss., *ib.*; f. Ol. Galle, 234; f. Nils Verneckess., 260; f. Er. Anderss., 317; f. Måns Månss., 319; f. Thom. Jonss., 322—325; f. Er. Olss., 333—336; f. Larens Prijtz, 345; f. hr Knut Anderss., 359; f. Nils o. Hans Verneckess., 356.

R.

Ragnistilla gods (Raunistula), upplåt. m. stadgeskatt t. hr And. Jacobj, 129.
Ragualdt [-all], hr, i Börstil, coll- o. försv.-br., 219.
Raguall Jönsson, hr, coll.-br. på en preb., 65.
Raguall Jönsson (fogde på Elfsborg). fl.-br. på Torgenstorp o. Torp, 157; sk. utskeppa smör fr. Lödöse, 279; br. å ett års kgsfodr. å Hisingen, 358.
Raguall Larsson, vaktmäst., i slottslofv. på Sthms sl., 418.
Ragualdztorp (nu Raestorp, i Grenna landsfmsl, Vista hd, Smål.), fl.-br. derå f. Ol. Törne, 58.
Ram, Måns, fogdebr. på Gripsholms gd o. Öknebo hd, 71; — på Munsö o. Adelsö, 130; fl.-br. på Kaukajervi bönder m. ränta, rättigh., gengärd o. sakör., 78; frälsebr. å gods på Åland, 143, 153.
Rancke (pl. af rank, den krokiga uppåtböjda jernbygel, som förenar »lokorna» i en sele), 193.
Randers, köpstad på Jutland, 31.
Ransow, Melchior (d. ridd. o. marskalk, förut befmn på Visborgs slott), 422.
Rasmus Persson, rådm. o. borg. i Sthm, qvitto f. hon. å tulluppbörd, 227; bisitt. i rätt. öfv. de sammansvurne i Sthm, 395.
Raszbo härad (Rasbo hd i Upl.), fl. å hdsrätt. f. Ol. Henrikss., 171.
Raszbo prestgäll (R. i R. hd, Upl.), coll.-br. derå f. hr Er. Joannis, 177.
Raszborgh (Raseborg, slott i Karis s:n, Nyland, ö. om Ekenäs, Finl.), hr Er. Fleming, höfdsm. drst., 61.
Raszborgz län (v. hälften af Nyland), 61; två s:r drst. fl. t. Nils Boye, 319.
Raszmus [-ss-] **Thomeszon** [-ss-], vaktmäst., i slottslofv. på Sthms sl., 222, 418.
Ratification, kon. G:s, af fredsfördr. m. Lübeck, 373—374; kon. Chr:s å förbundstract. mell. de tre nord. rikena, 407.
Ratzeburgk (st. i Lauenburg), 403.
Recess, Vesterås, 35, 51, 124, 201, 210, 213; i Sthm mell. kon. Chr. o. kon. G. ouppfyld, anledn. dert., 139—140, 392—393; i Hamburg, 327; i Malmö, 364; i Köpenhamn, 374.
Refle (Reval, hfdstad i Estl.), 341.
Reformation, 419.
Register, å flottans manskap m. m. skola insändas, 7, 52, 53, 63; ang. hjälpe-skatten, 17; å kon:s utlagda summor, 48; kon:s registratur, 39; å Jon Skrifvus guld o. silfv., 40; på de lübskes m. fl. tilltal, 182; på kostgård. af Smål., 226, 232; på all bortförlänad ränta, 269; å alla kronans förlän. i Finl., 302; öfver taxer. af kronans räntor, 380; rusttjensts-, 277.

- Reinhaussen, Heindreich**, hr, 413.
- Reinolph** (Reinh. v. Buxhövden, se reg. t. 9:e del.), bisk. i Ösels stift, 427.
- Rekerne**, båda (Ö. och V. Rekarne hd i Södm.), fogdebr. f. Nils Larss. öfv. bisk.-sak. drst., 12.
- Rekerne, Östre**, biskopstionden drst. anslås bisk.-stolen i Strengn., 179.
- Remsnidare** (sadelmakare), införskaffas, 76, 211.
- Rennen**, i Sala grufva, 15.
- Rennostenar** (rännstenar), 338.
- Rensell** [-nz-, -ndtz-], **Clemett** [-th, -mmit] (förut landsfogde i Södm., rådm. i Sthm, sändeb. t. Preuss. o. Pommern), lagvunnen förråd., förverkat lif o. gods, 127; dom öfv. hon., 395—397; får ngn tids anstånd m. afrättning, 151; förhöres hvarifr. hn hopbragt sina pgr, *ib.*: anvisat pgetillgg., 345.
- Rensningar**, vid hyttebruket i Sala, 248.
- Resige**, 207; se vid. **Ryttare**.
- Resurrexionis prebenda** i Link., fl.-br. derå f. m:r Jören, 19.
- Reszaröön** (ö n.v. om Vaxholm i Åkers s:n o. skeppslag. Upl.), fl.-br. derå f. Långe Jöns, 143.
- Reszetygh** (rustning), 22, 79.
- Reutter** [-ewth-], se **Ryttare**.
- Reversal**, å jordaskifte, 21; å tjänsteanställning, 175; å slottslofv. på Sthms sl., 223, 418—419; å förbundsbr., ej bekommet, 188; af Jören Jönss., 322; af hr Johan Turess. å flän. o. slottslofv. på Nyköpings sl. o. län, 375, 429—431; af hr Holg. Karlss., å flän. af Åkerbo hd, m. m., 385, 431—432.
- Reysenär, teudzke**, se **Ryttare**.
- Reysige** (ryttare); friborne bl. kon. Chrs erbjud. anställning hos kon. G., 88. Se vid. **Ryttare**.
- Rheden, Wlriick van**, köpsven, hs smörköp, 19, 356.
- Rhom**, se **Rom**.
- Riddare och Riddersmäns män** (se reg. t. 9:e del.) få ej upptaga gdr o. torp på kronans allm.-skog. af ek o. bok i Smål., 293.
- Ridderskapet**, 292; br. t., 267; i Finl., 299, 301; i Sv. beskrifvit sina föränningar, 302; — danska, kon. G:s klagomål mot, 205—208; — motsatt sig knektars värfn., 206.
- Ridwäg** [-eg, -egh] (Redvägs hd i Vg.), fogdebr. f. Lasse Perss. på bisk.-sak. drst., 19; Katakers gd drst., 105; dagv. drfr. t. Elfsb., 356; spetalsdelen drfr. fl. t. fru Anne, 372.
- Riga** [-e] (hfdstad i Lifl.), 113; borgm. o. råd drst., 397, 399, 404; borgare drst., 398, 405, 406.
— erkestift, coadjutor i, 387, 399, 406, 427; se **Wilhelm**.
- Riidtzer** [Rij-], se **Rysser**.
- Riiszland** [Rijdtzlandh, -dtzel-], se **Ryssland**.
- Riiss, Demant** [-th], borgare i St. Novgorod, pass f. hon., 218.
- Riiszoord** [-ordenn, Rijssordt, -sh-] (Risholen i Hosjö s:n i Dal.), Jöns Perss. drst., 12, 226; br. f. J. Perss. på Jeppe Hanss:s förverk. del deri, 223.
- Riiszö** (gård i Ög:s skärgd, St. Annæ s:n, Hammarkinds hd), Peder Jönss:s gd, 337.
- Rijdzsta** (Rysta gd i Odensvi s:n, Åkerbo hd, Vestm.), Tord drst., 58.
- Rijn** (Rhen), pfalzgr. af, se **Frederick**.

- Rijsberga** [Risebergs] kloster (cistercienserkl., i Edsbergs s:n o. hd, Ner.; se reg. t. 6:e del.), fl.-br. derå för Nils Jesperss., 185; dess olagl. från-hända gds vidkännas af hon., 386.
- Rijsella** gd i Viborgs s:n (Finl.), legat und. Magdalene preb., fl.-br. derå f. Larens van Werden, 185.
- Ringar**, af guld o. silfver, 39.
- Ringhälte**, 39.
- Ringssooss** (i Vinbergs s:n, Faurås hd, Hall.), t. kon. G. återstäldt arve-gods, 425.
- Roden** (Roslagen i Upl.), fogdebr. f. Alf Alfss. å bisk.-sak. drst., 12; fogdarne drst., 152.
- Rodenkierke, Herman**, hr, fordom canik i Ups., 210.
- Rof** af ryssar på finskt gränsområde, 197.
- Roglunda** i Skillinge s:n (Sköldinge i Södm.), fl.-br. derå f. Nils Smed, 40.
- Rogsenne** s:n (Rogsta s:n i Hels.), Balsö drst., 183.
- Rom**, påfvestolen drst., 419, 420; påfvar drst., 420.
- Ronnenburgk** (Ronneburg, slott i distriktet Wenden, Liff.), 399, 406.
- Rosenkrants** [-z], **Oluff** [-a], t. Vallö, d. riksr., 409, 422.
- Rosenkrans prebenda, jungfru Mariæ**, en gd i Link. derunder, 251.
- Roskiildh** [-ldt] (Roskild på Seland), myntet drst., 30; Joachim Rönnow electus af, 60, 164, 182.
- Rostock** (hansestad, i Mecklenburg), 40, 389.
- Rostoher öll**, se **Öl**.
- Roszenkrantz, Peder**, öfverbr. br. fr. kon. Gust., 58.
- Rotemästare**, tjugu. f. knekt. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 222, 418.
- Rotlneby** (Ronneby i Blekinge), 239.
- Rotzen** (hästar), 403.
- Rügen** (ö i Östersj.), mkgrefve Vilh., furste af R., 399.
- Rumbo, Erick**, fogdebr. på bisk.-sak. af Sevede, Aspel., Handb. o. Stranda hd. i Smål., 345.
- Ruska, Jöns**, br. f. hon. att idka köpenskap, 212.
- Rustning**, krigs-, 65, 281; t. lands o. vatten, 232; af Finl., 299—301.
- Rustningar**, 12, 32, 33, 40, 58, 64, 105, 113, 235, 245, 268, 303, 342, 358, 377; hert. Franz' af Sachs., 402.
- Rusttjensten**, drom. 33—35, 40, 58, 64, 105, 235, 267—268, 303, 358; rådets beslut om, 380.
- Ruth** [-tth], **Kortt** [-dt], egt hus i Sthm, s. Lüb. tagit f. gäld o. kon. G. återtagit fr. dm, 60, 307.
- Ruyenn** (slott vid Salis i Liff., n.n.o. fr. Riga), 429.
- Rwdt, Knudt**, t. Vedtby, hr. d. riksr., 409.
- Ryby** [Riidby] fjerding (i Ög.), fl.-br. derå f. hr Holg. Karlss., 384, 431, 432.
- Rydtze åre tall** (den ryska kalendern), 195.
- Rymlingar**, fr. Smål. t. Blekinge, om utlemnande af, 239.
- Rymningar**, vid Sala grufva, 16.
- Ryninge konungsby**, fl.-br. derå f. Nils Hårdh, 157.
- Ryssenarffuen**, se **Narffwen**.
- Rysser** [Rydtzer, -ii-, -ij-], 194, 196, 197, 306, 312.
- Ryssland** [-iiszl-, -ijdtz-, -zel-, -ydtz-, Rysseland, Russe-, -sz-], 218, 306, 308, 311, 312; beskickn. dit, 194—198, 310; afslutat fredstractat m. Sv., 421.

Ryttare [Reutter, -ewtth-, Reysenär, Reysige], 22, 23, 79, 87, 88, 207, 270, 271, 426; utfästade ss. hjälptrupp. fr. Dmk, 407.

Rå och rör, 147, 293.

Råd, se Borgmästare och Råd.

— Danmarks rikes, 352; korat och valt hert. Chr. t. kon., 22; dess besegling erforderlig å förbundstractat, 25; ej villigt a. fpanta sl. o. län, 26; endels ej att lita på, 46; fl. ggr utlofvat förbundsbr., 159, 188; ej behjertat kon. G:s godvilja, 164; ngra fångsl. l. dödade af erkeb. i Trondh., 54; en part draf af k. G. begärt hjälp i Norge, 67, som afslagits, 79; dss sändebud t. kon. G., 81; en del utspridd osannfärd. rykten ang. k. G., 202; aftalat om möte i Halmst., 243, 407; ang. dss gods i Sv., 243; ej kunnat af kon. Chr. sammankallas, 393; utfäst afgälden af Varb. o. Bohus t. k. G., 408; — i Skåne: br. t., 79.

— Norges rikes, dess besegl. erfordr. å förbundstractat, 25; ej villigt a. pantsätta sl. o. län, 26; ang. dess gods i Sv., 243.

— ryske storfurstens, 195, 196.

— Sveriges rikes, 44, 47, 55, 81, 122, 167, 194, 200, 224, 293, 315, 369; sammankalladt af kgn, 24; dess vilkor f. vid pgeförsträckn. t. Dmk, 24; br. t. det i Arboga församl., 33; i Vg. utrust. ett fartyg, 68, 156, 168; af råd. i Upl. kallas t. Sthm, 117—118; församl. i Link., 227—233; klagomål öfv. inb. i Smål., 240—243; ngra förordnade att hålla konungsräfst i Smål., 225; ang. dess gods i Dmk o. Norge, 243; br. t. de i Halmstad församl., 354; dess beslut ang. rusttjensten, 380.

Rådjur, högt förbud mot fällande af, 243; fridlysta i Smål., 293.

Rådmän, i Sthm, 222, 395, 418.

Rådstuga i Arboga, 373.

Råg, 113, 114, 133, 323, 333.

Rågång, mell. Finl. o. Ryssl., 196, 312.

Råjagt, på Åland, 274.

Rånarffuit (trol. Romsarvet, bergsfrälselägenhet i Vika s:n, Dal.), br. derå f. Jeppe Hanss., 177.

Råtkow, Jacob, inkallad t. Sthm af de sammansvurne, 396.

Råfst, kon. Karls, 51, 124—125; konungs-, 225.

Räfvar, 55, 305.

Räkenskap, 15, 51, 100, 106, 107, 152; ang. flottans manskap, 7, 53; ang. hjälpeskatten, 17; Staffan Sasses ang. klockor m. m., 256; Åbo slotts, 322; f. Tavastehus l., 333.

Rångaw s:n (Rengo i Tavastl. nära Tavastehus), 78.

Ränta, rikets, ej räckt t. bestrid. af krigskostn., 2; frälsets måttgifvande f. krigstjensten, 44; kronans, sk. »upprättas» m. de indragna kyrkogods., 125; und. bisk.-stol. i Strengn., 179; cleresiets o. domkyrkornas öfverflödiga, 200; af kyrkor o. kloster mestadels förlänta, 230; bortförlänad sk. förtecknas, 269, 302; erlagd qvitteras, 227, 260; till de fattiges underh., 338; å kon. G:s försträckningar t. kon. Chr., afstås, 359; 200 mk förlänad till förbinder fullständig utrustning af tre ryttare, 380; förlänad, 39, 40, 78, 113, 183, 185, 267, 293, 375, 384.

Rättaredömen: Ingerids, 372; Munkeboda, 320, Ogalands, 372; Torps, *ib.*

Rättgång, mell. kon. G. samt Lüb. o. dss medparter, 132, 137, 138, 161, 208, 392; om sv. undersåt:s förhållna gds i Dmk, 337, 354.

- Rättighet**, kronans förlänad, 78, 185. Se vid. **Förläningar**.
Röden [Röda] (Rödöns s:n vid Storsjön i Jemt.), hr Olaf drst., 286, 305.
Rödekullan i Kalmar (Rödekullatornet l. »vattentornet» å Kalm. slott), 270.
Rödklädde (kon:s hofmän l. andre herremän), Småland. hotat ihjelslä alla, 242.
Röne (Rönö hd i Södm.), Berga drst., 20; hdshfd.-br. derå f. Bengt Kåre, 185.
Rönestens [-steens] härad (Runstens hd på Öland), fl. af hdsrätt. t. And. Frende, 345; hdshfd.-br. derå f. densamme, 357.
Rönow [-aw], **Joachim** [-ijm, Jach-], electus t. Roskild, kon. G:s anförvandt, br. t. hon., 58—60, 162, 164; föreskrift f. hon. t. kon. Chr., 182—183.
Rönöö [Rönnö] (nu kungsgd i Rönö s:n, Björkekindes hd, Ög.), indragen fr. biskopsstolen i Link. efter Vesterås riksd. 1527), 337; taxan af, 185.
Rör (skjutgevär), 45.

S.

- Sachsen** [-ss-, Szassen, -ssz-], hert. af, 69, 70, 85, 181, 193, 401, 403, se **Magnus**; — hert. af, 402, se **Frantz**; — hert. o. churf. af, 361, 367, 421; se vid. **Johan Frederich**.
Sachsen, Reinolth, lifl. adelsm., 427.
Sacramente, Dopsens o. Christendomens, 382.
Sadelmakare, om anskaff. i kon:s tjenst, 76, 211.
Sadlar, anskaffas, 342.
Saker (sakören), register å förlänta, 269; Jöns Nilss. rifvit till sig, 271; — **biskops-**, 8, 12, 19, 57, 107, 251; — **kongl.**, 12, 16, 42, 107, 235, 247; — förlän. af, 8, 12, 39, 40, 57, 58, 78, 113, 130, 143, 157, 167, 168, 171, 183, 184, 216, 230, 255, 266, 294, 319, 344, 345, 375, 384, 431; se vid. **Förläningar**.
Sala prestgäll (i Vestml.), coll.-br. derå f. hr Bengt, 157; coll.-br. derå f. hr Otte, 266.
Saleberg [Sz-gh, -et], 56, 76, 77, 257, 259; Peder Jonss., kgn's silfverköpare drst., 192; svårightr vid hyttebruket, 248; fogdebr. derå f. Hans Bagge, 260; om vilkoren o. sättet för grufvebrytn. drst., 15—16; stöten, rännan, hyttor drst., 16; fogdebr. derå f. Peder Skriffu., 94.
Salmon Torkilson, fogdebr. på Tynnelsö m. underlyd. sockn., 304.
Salt, 76, 90, 112, 177; sk. hemtas t. riket m. flottans fartyg, 68; fördyrande deraf, 111; tull derå, 123; i uppbörd, 133, 323, 334.
Saltetersjudare, Hans, br. på en gård i Ups., 201.
Salw [-u] (Salo, nu utgörande Salo o. Brahestads pastorat i Österbotten, Finl.), hr Nils kyrkoh. drst., 154.
 — **capelle geld**, coll.-br. derå f. hr Simon Petrj, 371.
Salznes i Gårdveda s:n, fl.-br. derå f. Erik Östgöte, 378.
Sammet, 181.
Sanet Drottens s:n (vid Söderköping), landbor drst. und. domprosteriet i Link., 386.
S. Erasmii capell i Kalmar, br. derå f. Birge Skreddere, 37.
S. Ericx jord i Upsala, 5 ell. 6 sädesland fl. t. Matz Pederss., 78.
 — **landbor**, 72, se **Landbor**.
S. Jörans Hospital i Sthm, 338.

- S. Karins gilstuga** i Sthm, 303.
- S. Nicolai gäll** i Arboga, coll.-br. derå f. hr Ol. Vaxall, 303.
- S. Nicolai prebenda** i Kalmar, se **Nicolai**.
- S. Larense tid**, sommarskatten i Smål. sk. då levereras, 369.
- S. Thomesse tid**, malt- eller kornskatten i Smål. lev., 369.
- Sastrup** [Sz-], **Mårten** [Mar-], 294; beställn.-br. f., 174; sk. af hr Iv. Fleming emottaga Castelholms sl. o. Ålands län, 274.
- Sawlax härad** (Savolax i Östra Finl.), fl. å hdsrätt. f. Jöns Skriffu., 371.
- Schara** [-e] (Skara i Vg.), 50, 273; spetalen drst., 319; preb. Brynolphi, 345; prosteriet o. preb. drst., 165, 236.
- **stift**, underhandl. om subsidium af cleresiet, 165.
- Schenck, Georg**, frih. v. Tautenburg, kejsarl. gen.-ståthållare i Friesland o. Overijssel, br. fr. hon. t. kon. G., 388—389.
- Schuanth** (Svante), se **Sture**.
- Schuster, Wulff**, silfversmältare, om hs inkomm. i riket, 248.
- Schweden**, se **Sverige**.
- Schäne**, se **Skäne**.
- Sciuenta** (Sjundeå pastorat) i Raseborgs l., Ö. hd, 61.
- Scredde**, **Ditleff**, får i Arboga idka handel o. yrket, 317.
- Scredde**, **Hans**, »den gamble», får bo i Sthm igen, 267.
- Scredde**, **Nils**, fogdebr. på bisk.-sak. omkr. Upsala, 171.
- Scriffuare** o. **Scriffuere**, se **Skriffuare**.
- Scriffuerestwgon**, i Tavastehus, 333.
- Seckista** (Säckestad vid Ymsen i Trästena s:n, Vadsbo hd, Vg.), br. derå f. Severin Småsven, 255.
- Secreterare**, kon. G:s f. d., se **Gyler**; kon. Chrs i Dmk, se **Juel** o. **Trebaw**; hert. Wilhelms af Braunsch., 415.
- Seedisland** (sädesland, ett räknesätt af jord, dtsma s. det i en del af Norrl. ännu vanl. säland eller seland), 78.
- Seffuede** [Szeffw-, Säffw-] (Sevedes hd i Smål.), 231; fogdebr. å bisk.-sak. f. Erik Rumbo, 345; fogdebr. derå f. Peder Östgöte, 378.
- Segel**, St. Krafveln förlorat gm haveri, 160.
- Segersta** prestgäll (Gudhems hd, Vg., s. om Stenstorp), fl.-br. derå f. Peder Gunnarss., 235.
- Seglats**, medgifven Gefle borg., 78; ej frigifven på grund af fredsrykten, 95; Lödöse borgares t. Amsterd., 116; frigifven på Tyskl., 122, 125; af Nyköpings borg., 169—170; af uppstadsborg. fr. Lödöse, 260—262; Lübeck:s o. Lödöses, 261; frigifv. fr. Kalm., 272.
- Seglornn** (Seglora s:n i Marks hd, Vg., s.v. om Borås), br. f. Claes Djurskytte på bisk.-tiond. o. canikdel. af, 235.
- Seidenskiip** [-eij-] (se reg. t. 10:e del.), ett sk. byggas gm Sev. Kiil, 49, 84; ett bygd i Kalm., 95.
- Selieboda** (Säljebo, gd i Falu landsfs., Dal.), fl.-br. derå f. And. Perss. på Kemparfvet, 156.
- Sententz** [-tie] (skiljedom), utan kon. G:s begifvande anförtrodd åt kon. Chr., 86.
- Sexmeke** [-mi-] (Sääksmäki hd, i Tavastehus l., Finl.), fogdebr. derå f. Knut Larss., 171; br. å hdsrätt. f. Jöns Knutss., *ib.*
- Sibbo** (s:n i Nyland, Finl.), confirm.-br. derå f. hr Lars, 114.

- Sidengewant** (sidentyg), 18, 69, 75, 90.
- Sieland** [-dh-, -iä-, -ä-] (Seland), 14, 264; bispen af, 207.
- Siffrjdzmessan** (markn. i Vexjö), 16.
- Sigfridh** [Segfr-, Seffred], medför bref fr. kon. G., 85, 90, 96.
- Sigfridh Swenonis**, hr. coll.-br. på Ölmeſta, 345.
- Signet**, Dmks rikets råds, 409; Sv. Stures efterpadt i Lbk, 415.
- Silfver**, se **Sölff**.
- Silfverduk**, se **Sölffuerduk**.
- Silke**, »Calmarne»- (lin l. hampa?), 199.
- Simituna** (Simituna hd af Fjerdhundra, nu i Vesterås l.), fogdebr. derå f. Nils Östgöte, 216.
- Simituna** s:n (i sma hd), fogdebr. derå f. Nils Esbjörnss., 378.
- Simon Petrj**, hr. coll.-br. på Salo cap.-gäll, 371.
- Siword** »lät sig binda» (ur ett ordspråk), 46.
- Siälagården**, hosp. i Sthm, 338.
- Siöariidh** (Sjöaryd, nu Anneberg, i Grenna s:n, Vista hd, Smäl.), fl.-br. derå f. Ol. Törne, 58.
- Sjöbodar**, i Sthm, 127, 186.
- Sjöbref**, utfärdade f. Måns Svenss. o. höfvidsmännen på skeppen, 69.
- Sjöstäderne**, br. t. dm om frigifv. seglats på Tyskl., 122; br. t. fogdr o. tullskrifv. drst. ang. tull., 123.
- Skaffuelfesk** (ollonfläsk), 262.
- Skalletorp** (Skalltorp, gd i Ö. Vingåkers s:n, Oppunda hd, Södm.), frälsebr. derå f. Nils Smedh, 40.
- Skatt**, 3, 19, 271, 275, 294, 301, 375, 384, 431; af Kumogårds l., 227; i Vadstena, frih. drfr., 236; af uppstadsborgare, 262; af Lödöse, 263, 303; årlig, register å förlänt, 269; af Jemtland, 284—286; af Helsingl., 312; kronans i Finl., 332; i Söderk., frih. fr., 344; årlig, aldrig utgjorts i behörig tid fr. Kalm. l., 368; kronans af Smäl. må ej förminska, 246. Se vid. **Gärd**, **Hjelpeskatt**, **Kostgård**.
- Skattebod**, uppbyggande deraf i Arboga, 3.
- Skattebönder**, huru många om en gård i Kalm. l., 19; få ej upptaga gdr l. torp på kron. allm.-skog. af ek o. bok i Smäl., 293.
- Skattehemman**, 332; i Finland olagl. underlagda frälset, 381.
- Skedar**, 39, 40.
- Skedene** [-a-, -dh-] (Skene, gd i Örby s:n, Marks hd, Vg.), br. derå f. Olaf Bock, 178.
- Skelwick** [-lle-] (Skällvik i Hammarkinds hd, vid Slätbaken o. Trondfjärden, Ög.) s:n, om flyttning af kyrka o. prestbol, 382—383.
- Skepp**, 2, 9, 34, 45—48, 53, 56, 63, 74, 83, 84, 206, 297, 298, 282; f. drs proviant. utskrifv. gård i Tiohärad, 4; — i Smäl. o. Vg., 6—8; — i Kalm. l. o. på Öland, 14—18; sk. förses m. proviant, 18; ett, und. bygn., 19; — sk. afgå t. Sthm, 101; Sev. Kiil sk. bygga ett, 49; antalet af svåra sv. örlogssk., 34; böra skyndsamt proviant. o. bemannas, 67; om dem, som må sändas fr. flottan, 68, 75; ett såldt till rikets råd i Vg., 68; små i Sthm sk. utrustas, 121; rikets råds d:o d:o, 121; kon. Chr. begärt återsändande af, 158—159; ngra återsänd. t. kon. Chrs undsätt., 156, 160, 167, 168, 173; utrustas af Vg. o. Smäl., 233; reparation af, 271; ett, upplätet t. frälset i Finl., 300; ett, begärdt t. köps af hr. Er. Fleming, 302; danska örlogs-, 305; kon.

- Chris påräknade f. att öfverföra trupp. t. Sv., 348; — fr. tyska städer komma t. Kalm., 98; sjöstädernes böra söka olika hamnar, 122; Lars Siggesss, 167; mottag. af främm. i Lödöse, 261; borgareskepp må ej förekomma kgns, 272; Rostocker-, 289; ryske köpmäns i Sthm, 306; Er. Flemings, 399; fr. Kampen, uppbringadt, 388; Er. Flemings o. Joach. Preckells, 397, 400. Se vid. **Flottan, Örlogsskepp.**
- Skeppar Dirick**, inkallad fr. Tyskl. af de sammansvurne i Sthm, 396.
- Skeppare**, 48, 53, 75, 169.
- Skepper Oloff**, 336; gåfvobr. å en gd i Upsala, 20, 35.
- Skeppsbröd**, se **Bröd**.
- folk, 26, 53.
- gård, se **Gård**.
- tjänst, 245; af frälset i Finl., 299, 301, 311, 380; Er. Flemings, 379.
- öl, se **Öl**.
- Skeptuna** [-ff-] (sn i Seminghundra hd, Upl.), hr Erik drst., 105; coll.-br. derå f. hr Willam, 320.
- Skijlleuick** (i Vg., Kind l. Mark), fl.-br. derå f. Nils Munck, 235.
- Skiljedomare** i tvisten om adelsn gds i ngt af de andra nord. rik., 407.
- Skillinge** sn (Sköldinge i Oppunda hd, Söd.), 40.
- Skinnare, Greger**, gårdsegare i Ups., 20, 35.
- Skinnare, Märten**, i Vadstena (se reg. t. 1:a del.: **Morten Nilsson**), egt kålgårdstomt på Södermalm i Sthm, 221.
- Skinnereby** (nu Skinnars) gd i Sjundeå sn, Ö. hd, Raseb. l., Finl., 61.
- Skinnvaror**, 305; få utföras t. Tyskl., 122; t. skänk åt kon. G., 143; br. om uppköp af, 256.
- Skjutsfärd**, 129; lättnad deri, 4—5; br. om frih. fr. viss, 254, 267, 320, 344; olaga i Finl., 328, 329, 331, 380; lagmans-, i Finl. får fortf. utgå, 381.
- Skjörter** [-th-] (en del af rytteriets rustning), 76, 342.
- Skog**, å frälsets landbogaårdar, 241; ollon- i Elfsb. l., tillsyn derå, 258; får af Lödöse borg. nyttjas t. bygnad, ej t. utförsel, 260—262; dess medfart, 273. Se vid. **Allmänningar, Bok- o. Ekskog**.
- Skomaker, Aruidt**, hs h. Mariet, 259.
- Skomakeregatun** i Sthm, 213, 222.
- Skram, Peder** (dansk amiral), br. t. hon., 318.
- Skreddere, Birge**, i Kalmar, br. f. hon. på S. Erasmi capell drst., 37.
- Skreddere, Hans**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Skreddere** [-a-], Niels, borg. i Sthm, köpebr. på stenhus i Sthm, 212—213.
- Skriffuare, Anderss**, borg. i Viborg, fl.-br. på Mötte gods, 171.
- Skriffuare, Anders**, i Upsala, br. på skattefrihet, 267.
- Skriffuare, Brand** [-ndt, -nndh], förrädare, dom öfv. hon., 395—397; om hs förbind. m. bisk. Måns i Strengnäs, 151; hs hus i Sthm gifves t. Germ. Svenss., 371—372; hs hustru Mariet, dotter o. måg, 186; hs förverk. egdm, 320.
- Skriffuare, Clemet**, br. t. hon. m. fl., 339.
- Skriffuare, Clemett**, »finske», fl. å hdsrätt. i Ulleråkers o. Vaksala hd., 378; bisitt. i rätt. öfver de sammansvurne i Sthm, 395.
- Skriffuare, Erieh**, 101, 108.
- Skriffuare, Esbiörn** (Bock, se reg. t. 4:e, 9:e o. 10:e del.), fögde i Smål., 131; uppdrag t. hon., 6.

- Skriffuare, Frans**, fl.-br. på preb. Crucis i Strengn., 8.
- Skriffuare, Hans**, f. d. fogde (öfv. fl. här. i Upl. o.) öfv. bisk.-sak. i Ups. stift, 8.
- Skriffuare, Hans**, breföfverbringare fr. kon. G., 66, 69.
- Skriffuare, Jon** (föret fogde i Vesterås?), om hon. thör. guld o. silfver, 38—39.
- Skriffuare, Jon** [-nn], fl.-br. på Brådhults egor m. ränta o. kongl. sak., 39.
- Skriffuare, Jon** [-nn, -oen], fört pgr t. flottan, 52, 56, 63, 68, 73, 94.
- Skriffuare, Jöns** (i slottslofv. på Nyslott), fl. å hdsrätt. i Savolax, 371.
- Skriffuare, Jören**, fogdebr. på Grönskogs egor, 344; fl. å hdsrätt. i Stranda hd, 345.
- Skriffuare, Lasse**, i Lödöse, br. å en preb., 71; sk. emottaga landgillesmör fr. Vg., 165—166, o. utskeppa kronosmör t. Holland, 279.
- Skriffuare, Lasse**, br. å frih. fr. gäld, belast. en hs stufbarns tomt, 143.
- Skriffuare, Lasse**, rådm. o. borg. i Sthm, bisitt. i rätt. öfv. And. Hanss. m. fl., 395.
- Skriffuare, Lyder**, 48.
- Skriffuare, Måns**, fl.-br. på preb. Katharinæ i Vesterås, 259.
- Skriffuare, Niels**, medför pgr t. Dmk, 30.
- Skriffuare, Niels**, sk. fr. Iv. Fleming öfvertaga Castelholms sl. o. Åland, 274.
- Skriffuare, Niels**, öfverbr. br. fr. kon. G., 339.
- Skriffuare, Olaff**, i Smedsarfve, försv.-br. f. hon., 78.
- Skriffuare, Olaff**, föret hdshfd. i Norrbo hd, 130.
- Skriffuare, Olaff**, »gamble», bebott gd i Upsala, 200.
- Skriffuare, Olaff** (möjl. O. Törne), fogdebr. på Sotholms, Svartlösa o. Hölebo hd, Vermdö o. Eckerö, 378.
- Skriffuare, Peder** (föret fogde i Upl.), fogdebr. på Sala grufva, 94.
- Skriffuare, Peder**, Ax. Ugrups sven, öfverbring. br. t. kon. G., 370.
- Skriffuare, Peder**, br. på And. Hanss:s förverkade gård i Vesterås, 325.
- Skriffuare, Thomas** (fogde på Åbo sl. o. i dess län, i slottslofv. drst.), fl.-br. på gods i Finl., 130; qvittobr. å uppörd, 133—135, 322—325.
- Skriffuare, Truels** (Rosenstråle t. Rafvanäs, hdshfd. o. fogde i Smål. o. Ög., se reg. t. 4:e o. 10:e del.), haft Dagsbergs sn i flän., 234.
- Skriffuare, Wulff** (förräd., se reg. t. 10:e del.), sändeb. fr. de smnsvarne i Sthm t. Lübeck, 111; listeligen bemäktigat sig en tomt i Sthm, 221. Se vid. Gyler.
- Skräddareembetet** i Sthm, priv. för, 213—215.
- Skulti, Påuell** [Pa-], andel i hs hus förbruten af And. Hanss. o. bortgifv., 145—146.
- Skuta**, fr. Rostock tagen ss. pris o. bortgifv., 40; må af Jöns Nilss. anskaffas fr. Öland, 126; —or, sjöstädernes böra söka olika hamnar, 122.
- Skutunge** (Skuttunge sn i Bälinge hd, Upl.), Mörby gård drst., 267.
- Skytt** [-e, skiit, skjit] (skjutvapen, kanoner), 34, 46, 47, 62, 101, 108, 156, 168, 206, 235, 310, 311, 313.
- Skyttar**, 152, 271, 288.
- Skål**, af silfver, 38.
- Skåne** [Schåne], 22, 29, 79, 132, 163, 202, 229, 243, 337; intaget af sv. krigsfolk f. kon. Chrs räkn., 22; sv. hären sk. skyndsamt hemsändas drfr., 87; städ. drst. fått stor tillförsel fr. Smål., 237; Halland i Sk., 424.
- Skånske herrar**, deras afsigter, 203.

- Skänningx** by (Skeninge), fl.-br. derå på 6 år f. Abram Perss., 57; — stad, br. f. Jören Hanss. att vidkännas, 257; — kloster, fl.-br. på 6 år på kongl. o. bisk.-sak. af dess landb. f. Abram Perss., 57; fogdebr. derå f. Jören Hanss., 386.
- Skänk**, Peder Skram begärt af kon. G., 318.
- Skärgård**, Sthms, 18, 74, 75.
- Sköldemärke**, adeligt, 31, 216, 321.
- Sköllersta** (s:n i S. hd, Ner.), fl.-br. å kgs-fodr. f. fru Ebba, 266.
- Slange** (kanon, se reg. t. 10:e del.), en »half» återfordras fr. bisk. i Lund, 62.
- Sleswigh** [-ss-, -szwiigh, -g, -wiick, -wiik], 30, 135, 187, 326, 373, 390, 394, 408, 424.
- Slobo** (i Vg.), fl.-br. derå f. Nils Munck, 235.
- Slott**, 14, 26, 28, 116, 160; af kon. Chr. utlofvade ss. pant, ej öfverlemnade, 25, 140, 159, 187, 258; fl. åt Joh. af Hoya, 340, 342; påyrkade af hon., 425; utlofvade St. Sture d. ä. i förlän., 353; Akershus —, 28, 140, 392; Bahus —, 28, 67, 140, 392, 409; Elfsborgs —, 84, 191; — i Finl., 301, 310; Kalmars —, 99, 101, 104; Kroken på Seland intaget af kon. Chr., 14; Nyslott, 311; Nyköpings —, 375; erkebisk. Olafs —, 305; Stegeborgs —, 378, 382; Stockholms —, se **Stockholm**; Varbergs —, 408, 409; Vesterås —, 185; Viborgs —, 311; på Åland, 274.
- Slottslän**, se **Slott** o. **Län**.
- Slottslofven**, å Sthms sl., br. derå, 222—223; obligation derå, 418—419; på Kalmars, 272; på Nyköpings sl., br. derå, 375—377; — obligation derå, 429—431.
- Slottsskrifvare**, hr Olaf Petri i Sthm, 222, 418; på Kalm. sl., 369.
- Slugop** (ett öknamn af bisk. i Strengn. på Sthms slott, lånadt af Slugop I. Schlutup, vid Traveflod., mell. Travemünde o. Lüb.), 152.
- Släde**, 193.
- Smedh**, Niels (fogde i Rekarne), frälsebr. på Bäck i Juleta, 38; d:o på Roglunda, Skalltorp o. Boqvarn, 40; fl.-br. på ett gods und. hs lifstid, *ib.*; d:o på gillet tillhör. i Juleta, 177.
- Smedt**, Per (förut fogde i Konga o. Kinnevalds hd i Smål.), varit fogde öf. Vexjö stad o. stift, 378.
- Smedzarffvit** (Smedsarffvet, i Leksands s:n, Dal.), Olaf Skriffu:s egdm, 78.
- Småland** [Szm-dh], 2, 67, 144, 281, 315; br. t. inb., 225, 292—293; utgjort hjelpeskatt, 2, 6, 8; sk. tillika m. Vg. utrusta ett örlogsskepp, 34, 47, 49, 56, 230, 233; allmog. drst. genstörtigt, 103—104; hr Holg. Karlss. lagman drst., 225; kgsräfst sk. der hållas, 225; tåg dit af hären o. frälset, 226, 228, 231, 232, 234; gård drfr., 232; om utlemnande af rymlingar drfr., 239; om hushålln. m. ek- o. bokskog, 292—293; ngra hdr förhållit sig väl, 240.
- Smålenning**, Arwidt, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Småländingarne**, 315; deras olydnad, 228; undandragit sig all tunga, 240; understödt rikets fiender m. lifsförnöd., 237; skickat sändebud t. Link., 231; kgs och rådets klagomål på dem, 240—243.
- Smårråd** [-dt], **Knut** [-tt], förer br. fr. kon. G., 202, 204.
- Småskatten**, af Kumogårds län fl. t. Måns Nilss., 345.
- Småsven** [-szw-], **Söffuerin** [Sz-], fogdebr. på Vadsbo hd, 8; br. på andel af sakören i Vadsbo, 12; br. på Säckestads gd, 255; fl.-br. på Alffwene gods, 344.
- Smältare**, införskaffas, 248.

- Smör**, 18, 40, 58, 69, 75, 105, 106, 113, 114, 133, 193, 227, 229, 232, 235, 258, 262, 272, 279, 323, 334, 408, 409, 424, 425; utborgadt, 18; utskeppadt, 107; utförsel förbud för, 122; tillhör. Henr. Nybur, 148; landgilles- fr. Vg. sändes t. Lödöse o. utskeppas, 165—166.
- Smörränta**, kon. G:s i Halland, 81.
- Socknebud**, 154.
- Sold**, 22, 24, 48, 53, 73; dubbel, 53; t. höfvidsmänn. på skeppen, 151.
- Solna** (s:n i Danderyds skeppslag, Upl.), 20.
- Sommarskatt**, fr. Kalm. l. sk. leverer. vid Larsmessan, 369.
- Sophia** [-ie], fröken [frewlin], hert. Magn. af Sachs.-Lauenb. dotter, kon. G:s svägerska, 181; hennes biläger m. greve Anton af Oldenb., 403.
- Soroij, Peder**, hr. coll.-br. på Viborgs prestgåll, 171.
- Sotolms härad** (Sotholms hd i Södertörn), fogdebr. derå f. Ol. Skriffu., 378.
- Spanmål**, 107, 314.
- Speckhögere** (fläskhandlare), 152.
- Speeck**, 193.
- Spesser** (spjut), 65.
- Spessmakaren, N** (spjutsmed), br. på lifstidsbesittning af Sotelanda, 65.
- Spetalen** [-tt-], i Söderk., 235, 320; i Skara, 319.
- Spetalsdelen**, af Kollands hd, br. derå f. de fattige i Nylödöse, 295; af Redvägs hd fl. t. fru Anna, 372.
- Spetfisk**, 106, 107, 134, 324.
- Spik**, 270, 271.
- Spora, Erick** (se reg. t. 10:e del.), br. f. hon. på en tomt i Viborg, 216, 372.
- Stadfästelsebref**, å förlikning, 226; å besittning af ett kyrkogods, 267.
- Stadgar**, rikets, 332.
- Stadgeskatt**, årlig, 129.
- Staffan Ericson**, hs hustru Karin, 185.
- Stalfogel, Lambrecht**, br. f. hon. att idka handel i städerna, 236, 254.
- Stall**, 45, 256, 275, 318.
- Steckborg** [-burg, Stechborg, -burgh, -ckebe-, Stägb-, Stäc-, Stäckburgk] (Stegeborg, slott vid Slätbaken, Björkekinds hd, Ög.), 336, 337, 355, 370, 371, 373, 377, 379, 382, 384, 385, 421, 429, 432; fl.-br. derå f. Sv. Sture, 378.
- s län, fl.-br. derå f. Sv. Sture, 378.
- Stedzlöre** (städselören), ej utgjorts enl. lag i Smäl., 241; register å förlänta, 269; br. derå f. capitl. i Link., 295; frih. fr., 343; fr. Möre förlän. Olaf Törne, 385.
- Steen Benetszon** (tillbakaseende Ulf), fl.-br. på Vagnshärad o. Vårdinge sr, 19.
- Sten** [Steen] (Sture d. y.), »unge» hr S., 196, 241.
- Sten**, om framförande af t. Elfsb., 11, 191, 278.
- Stenbastuffun-porten** i Viborg, 216, 372.
- Stenbod** i Sthm, gifv. t. Brand Skriffus dotter, 186.
- Stenby** s:n (Ö. l. V. Stenby i Ög.), fl.-br. derå f. hr Holger Karlss., 384, 431, 432.
- Stenhus**, på domkyrkogården (i Ups.), 266; — i Link., br. derå f. hustru Birgitta, 179; — i Sthm: Clem. Renszells, 127; And. Hanss:s, 173—174, 186; — tillhörigt hans måg, 186; de fattiges, 174; ett prebende-, 212; Clemet Kocks, 266; Wulff Gylers, 275; Kort Ruths, 307; — i Upsala, 20, 35, 201.

- Stettin** (i Pommern), 399.
- Stillestånd**, fördrag derom i Lüb., 406.
- Stobbatorp** (Stabbarp i Grenna s:n, Vista hd, Smål.), fl.-br. derå f. Olaf Törne, 58.
- Stockholm** [Stocholm, Holmia], 1, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 19—21, 30—32, 35, 40, 47, 56, 60, 74, 94, 96, 98, 101, 103, 104, 106, 108—110, 113, 114, 116—119, 122—125, 128, 129, 131, 133, 135, 142, 144—146, 149, 152, 154—156, 169, 171—173, 175, 176, 208, 209, 212, 215—218, 220—222, 266, 267, 276, 291, 295, 298, 303, 307, 314, 335, 336, 352, 382, 388; möte o. recess drst. mell. kon. Chr. o. kon. G., 24, 140, 189, 393; flottan sk. hemseglä t., 68; sammansvärjn. drst., 97, 104; dess köpmän beskattande hela landet, 111; bryggan drst., 56; torg, 220; gator o. gränder, 60, 174, 213, 220, 222, 266, 307; fastigheter, 127, 172—174, 186, 212, 256, 266, 275, 303, 307; hospital drst., 338; stadsdelar, 222, 295; Lübeck. velat bringa S. under hansestäderna, 110, 112.
- **s slott**, 60, 134, 152, 274; Lüb. haft för afsigt att nedbryta, 110, 111, 114; slottslofven drst., 222—223, 418—419.
- Stod** (ston). **Stodhestar** (hingstar), 335.
- Stol**, kngs i kyrkan afsedd att undermineras af de smnsvrne, 110, 114.
- Stola** (herreg. i Strö s:n, Källands hd, Vg., vid en vik af Venern), Anders Hanss:s egdm, 156.
- Stolp, Andreas**, 416.
- Stop**, 38, 193.
- Storfursten** i Ryssl., 194, 196.
- Storhertig**, i Ryssl., 194.
- Store torget**, i Sthm, 220.
- Stormaren** [-mer-, -nn] (Stormarn, s. del. af Holstein), 30, 187, 373, 390, 394, 408, 424.
- Stralesundh** [Stråle-d, Szunde] (Stralsund i Pommern), 211, 289; öppnat sjöfart på Sv., 98—100.
- Strandvrak**, tractat derom m. Dmk, 407.
- Strengnes** [-ssz] (Strengnäs), 8, 58, 168; bisk. Mäns drst., 151; capitlet drst., 179; domkyrkan, *ib.*; Botvid Sunonis utv. bisk., *ib.*; preb. Crucis drst., 8; Södrö preb. drst., 58; preb. Animarum drst., 216.
- **socken**, bisk.-stolens landb. drst., 179.
- **stift**, br. t. frälset drst., 44—45; Laurentii s:n, 65.
- Strändeherat** (Stranda hd i Smål.), fogdebr. f. Erik Rumbo på bisk.-sak., 345; fl. f. Jören Skriffu. på hdsrätten, *ib.*; fogdebr. derå f. Ped. Östgöte, 378.
- Ströja** i Qvillinge s:n (Bråbo hd, Ög.), fl.-br. derå f. Nils Bröms, 320.
- Strömming**, 134, 324.
- Stubbekarle** (nybyggare), fl. å dem i Möre f. Olaf Törne, 385.
- Sture, Sten**, »gamble her», 241; hs lif eftertraktadt, 352, 353; af kon. Hans fått försäkr. om flän., 353.
- Stvre, Swante Stenzon**, kvarhållen i Lüb., 103, 162; misstänkt f. förräd. stämpl. m. kon. G:s fiender, 102, 111; ang. br. fr. hon., 118; fl.-br. på Mörkö o. Fridingsö, 267, 294; d:o på Stegeb. sl. o. län samt Söderköp., 378; br. fr. hon. t. kon. G. ang. hs tillfångatag. o. fångenskap i Lüb., 409—417.
- Stutt, Erick** (i Finl.), quitto f. hon., 227.

- Stutt, Greger**, hr, coll.-br. på Öffrebominne, 319.
- Stycker** (kanoner), 311.
- Styrmän**, 48, 53, 101.
- Stång** (by vid Stångån), biskopsgårdens i Link. landbor drst., 386.
- Stäck** (Stege, hfdort på Möen), hr And. Bilde drst., 148.
- Städer**, 53; några tyske o. danske afskaffat all öfverhet, 110; tyske, seglats frigifven t., 122; — tidender ifr., 175; handel i, 236, 254.
- Stämpel** (pregel), dansk å mynt slaget i Sv., 73.
- Ständer**, christliga, 367, 421; Liflands, 427.
- Stäffuendz klint** (Stevnsklint, den mell. Kjöge o. Faxö bugt utskjut. udde af Seland), 264.
- Stöten** i Sala grufva, 15.
- Subsidium**, underhandl. derom m. cleres. i Skara st., 165.
- Suderköping** [-ko-], 386; Helge kors gille drst., 130; spetalen drst., 235, 320; sägqvarn drst., 271; befrielse fr. skatt t., 344; fl.-br. derå f. Sv. Stenss., 378.
- Sundby** (i Ödeby s:n, Glansh. hd, Ner.), frälsebr. derå f. fru Ebba, 317. Se vid. **Swndby**.
- Sundett**, se **Öresund**.
- Sundiske köpmän** (köpm. fr. Stralsund), 126.
- Svan, Hans**, bisitt. i rätt. öfv. de smnsvarne i Sthm, 395.
- Swante** (Sture), hr, 196, 241, 316.
- Swante Stensson**, se **Stvre, Swante**.
- Swart, Oleff**, borgm. i Sthm, bisitt. i rätten öfv. And. Hanss. m. fl., 395.
- Svartmunkeklostret** i Sthm (vid n.ö. änd. af nuv. Svartmangatan), 127.
- Swarteszio** [-ö] (Svartsjö slott i Sänga s:n på Färingön i Mälaren), 158, 162, 277, 290—292, 294, 295; fogdebr. derå f. Nils Torstenss., 8; br. f. dsme på derunder lyd. dagsverken, 130.
- Swartlösze härad** (i Södertörn), fogdebr. derå f. Mårten Larss., 143; fl. & hdsrätt. f. Peder Erlandss., 183; fogdebr. derå f. Ol. Skriffu., 378.
- Sweden, -reich, -rich, -rick**, se **Sverige**.
- Swen** (Jakobsson), bisk. i Skara, 164; br. t. hon., 165; har befallning öfver prosteriet och prebenden i Skara, 165.
- Svenner**, 18, 34, 64, 89.
- Swenske, Jonn**, sändeb. fr. danska riksr. i Skåne, 79.
- Swenske, Peder** (stupade i Grefvefejden), kon. G:s anspråk mot hans sterbh., 18—19, 130; hs qvarlåt. må vidkännas af Nils Verneckess. o. hs brod., 130; låtit förbättra kurtornet i Kalm., 101; hs bröder Hans o. Nils Verneckess., 356.
- Sverige** [Suerighe, Schweden, Sweden, -reich, -rich, -rick], 55, 60, 61, 63, 92, 132, 237, 373, 391, 392, 401, 402, 412—415, 421, 424.
- Svin**, 106, 107, 242, 261.
- Swinewadt** (Svennevads s:n i Sköllersta hd, Ner.), hr Olaf drst., 255.
- Swinäss** (i Vg. i Tranemo s:n, Kinds hd) gd, fl.-br. derå f. Severin Kiil, 113.
- Swndby** (på Tosterön midt emot Strengnäs), afvelsgd und. bisk.-stolen i Strengn., 179.
- Swnga** (Sänga s:n på Färingön i Mälaren), får med erkeb:s tillst. behållas af hr Erik, 12.
- Sylstrang, Albrecht**, bisitt. i rätt. öfv. de smnsvarne i Sthm, 395.

- Synnerbo [Sz-, Szö-, Synderboo] (Sunnerbo hd i Smål.), 38, 46, 155; qvittobr. f. Lars Bröms för redovisn. fr. fögderiet, 50; contr. om årliga fodring., 235.
- Szandby (Sandby sn, Slätebo hd, Öl.), dagsv. drfr. fl. t. And. Frende, 343.
- Szander Matzson, fogdebr. f. hon. & bisk.-sak. af Nyköpings l. o. allt Sdml., 12.
- Szandgatan i Linköp., 251.
- Szasse, Staffan, benädningsbr. f. hon., 256.
- Szassen, se Sachsen.
- Sziöhaner, »rätte», böra anskaffas åt flottan, 86.
- Szmalenschow (nu guvern. Smolensk i Ryssl.), 194.
- Szmalkall (Schmalkalden, st. i Thüringen), furstemöte drst., 348.
- Szmitt, Hans, medfört underrätt. fr. Halland, 191.
- Szoneborg (i Dal., nära Kopparberg.), en »täckt» drst., 177.
- Szotelanda (Sotlanda, i Lena sn, Kullings hd, Vg.), br. på lifstidsbesittn. derå f. N: Spessmakaren, 65.
- Szunde, se Stralsund.
- Szunderske skiip (skepp fr. Stralsund), 98.
- Szårduk, 32, 174, 377.
- Szöröö prebenda i Strengn., fl. t. H. van Diesth, 58.
- Szölbo (Selebo) hd (i Södml.), bisk.-tionden deraf, 179.
- Sågbräder, 271.
- Sågdelar, 270.
- Sågqvarnar i Söder- o. Norrköping, 271.
- Sällenrijk, Jacob, bisitt. i rätt. öfv. And. Hanss. m. fl., 395.
- Sändebud, 28, 79, 81, 110, 131; kon. Chr:s utlofvade ej kommit ell. ens afsändts, 88—89; kon. Christians, 117, 119; ryska, 197; fr. ngn tysk furste, 353; sv. i Köpenh., 362.
- Södermanland, 105; Szander Matss. bisk.-fogde drst., 12.
- Södre Malm i Sthm, 221, 295.
- Söffuerin, hr, i Knista, br. f. hon. på frih. fr. borgläg.-taxa, 257.
- Söffuerin Clemetson, br. f. hon. på hus i Sthm, 303.
- Söfff, 7, 28, 38, 106, 130, 236, 245, 247, 254, 315, 343, 344, 359, 373, 426; ang. brytning af i Sala grufva, 15—16; bl. Ped. Svenskes kvarlätenskap, 18; försträckt t. kon. Chr., 30, 393, 408; vägrad ytterl. försträckt. af, 92, 141; Joach. Rönnow begär få tillbyta sig, 163; vederlag f. framl. drottningens kläder o. smycken, 181; sändt t. hert. Magn. af Sachsen-Lauenb., 193; i Dannemora malm, 249; vid Kopparberget, 317; dåligt, använt af guldsmederne t. drs arbeten, 372; Henr. Nyburs, röfvadt vid Möen, 148—150.
- Söfffat, 181.
- Söfffkammare, kon:s, 396.
- Söfffuerduk, kjortel af, med krage, 193.
- Söfffzborg (Sölvesborg), hr Ax. Ugrup höfdsm. drst., 135, 144, 390.
- Söndags almosen, hospital i Sthm, 338.

T.

- Taffuestehus län i Finl., 78, 157.
- Talg, 134, 262, 324, 335.
- Taneruppe, se Torup.
- Taube, Andres, lif. adelsm., 427.

- Taube, Jeorg**, lif. adelsm., 427.
- Tautenburch** [-gh], Georg Schenck, frih. von, se **Schenck**.
- Taxa**, en »rätt« rusttjensts-, af stort behof, 34; af Longerids prestgäll, 157; af Rönö gd, 185; af Vestra hd, 234; af Elfsb. l., 379; borglägers- af Ups. stift, 304.
- Taxering** å frälsets förlän., 229, 232.
- Teckt** (täkt l. täktekarlsjord, mindre jorddel af bergsfrälse natur, på Kopparberget), en på Szoneborg, fl., 177.
- Tegelhagen** vid Upsala, fl.-br. derå f. Matz Pederss., 78.
- Tegelsmora** (s:n i Olands hd, Upl.), fl. å hdsrätt. f. Olaf Erikss., 184.
- Tendzske**, se **Tyske**.
- Teudzsländ** [-dskl-], se **Tyskland**.
- Tferien** (n. v. guv. Tver i Ryssl.), 194.
- Thomas Jonsson** [Jönss-], se **Skriffuare, Thomas**.
- Thomas Nielson**, fogdebr. på Örby gd o. landb., 78; fl. å gods i Rängaw s:n, Finl., *ib.*; fogdebr. på Tierp o. Vendel, 105.
- Thore**, mäster, 280.
- Tlym** i Dmk, Knut Gyldenstiernes egend., 409.
- Tibelle** (Tibble s:n i Håbo hd, Upl.), fl. af biskopsdel. åt Nils Torstenss., 8.
- Tidender**, 11, 28, 36, 45, 67, 81, 208, 249, 290; ej tillförlitliga, 82, 84, 95, 117, 158; fr. Burgund, 116, 208, 230; om underhandl. m. de burgundiske, 163; fr. Holland, 168, 273; fr. Frankrike, 208; fr. kejsaren o. kgn i Frankr., 210; fr. tyska städerna, 175; fr. Tyskl., 210.
- Tierp** (s:n o. hd i Upl.), fogdebr. derå f. Thomas Nilss., 105.
- Tierszbech** (Tirsbæk l. Tyrsbæk, i Engom s:n på Jutland), hr Owe Lunges egdm, 409.
- Tijdske**, se **Tyske**.
- Tijsländ**, se **Tyskland**.
- Tijheradz lag** (Tiohärads lagsaga i Smål.), 4.
- Tillförsel** af lifsförnödenheter, t. rikets fiender, förbud deremot, 32; ringa från Kolberg, 100; Smäländ. gjort stor tillf. t. fienderna, 237.
- Timele** (Timmelhed s:n i Redvägs hd, Vg.), Katakter gd drst., 105.
- Timmermän**, 48.
- Ting**, m. allmog. i Kalm. l., 16; hds- o. lagmans-, ej kunnat slita alla tvister i Smål., 225.
- Tionde**, coll.-br. å f. hr Ragnall Jonss., 65; biskops-, 130, 179, 185, 260; ej utgjord i Smål., 242; uppbörd af i Ups. stift, 304.
- Tiust** (N. o. S. Tjust hd i Kalm. l.), kgsfodr. drst. fl. Jören Erikss., 184.
- Tiälmo** (Tjellmo i Finsponga l., Ög.), 252, 254.
- Tjära**, 336.
- Toijtboll** (Tojtu bol) i Murila (nu delad i flera s:r, Åbo län) s:n, fl.-br. derå f. Thom. Scriffu. i Åbo, 130.
- Tolk, Albriet** (red. 1523 fogde i Finl.), fl.-br. f. hon. på Eecknö landb. m. m., 65.
- Tomter**, br. f. And. Månss. på en i Arboga, 3; tillh. Lasse Skriffu:s stufbarn, 143; i Nylödöse, br. å en f. Michil Foss, 263; i Sthm, br. å en f. Jacob Bagge, 295; i Vesterås, h. Margretas, 157; br. å en f. h. Mariet, 259; — — f. h. Anna, 320; — — f. Lasse Myntere, *ib.*; — i Viborg, fl.-br. å en f. Larens v. Werden, 185; fl.-br. å en f. Erik Spora, 216; gåfvobr. å

- densma f. Er. Spora, 372; br. f. fru Ebba på två ödestomter i Lillkyrka s:n, 316.
- Tord** i Rijdzsta (Rysta, frälsem. i Vesterås stift), hdshfd.-br. på Tubundra hd, 58.
- Tord Joannis**, hr, coll.-br. på Fittja, 171.
- Tord** [-dt, Thord] **Pedersson** [-sz-, Person] på Ekelunda, väpnare (fogde i Roslagen), fl.-br. på Börstils s:n, 12; innehaft kgsfordr. af Börstils m. fl. s:r, 358; br. å slotslofv. på Sthms sl., 222—223; hans obligation derå, 418—419; br. t. hon., 306; bisitt. i rätten öfver And. Hanss. m. fl., 395.
- Torgenstorp** l. **Torgerstorp** (Torgårdstorp i Lundby s:n, Vädtele hd, Vg.), fl.-br. derå f. Birge Anderss., 105; fl.-br. derå f. Ragual Jönss., 157.
- Torgbron**, i Vesterås, 259.
- Torget**, i Nylödöse, 263; i Vesterås, 325; Stor- i Sthm, 220.
- Torp** få ej upptagas på kronans allm.-skog. af bok o. ek i Smål., 293; i Tveta hd, få behållas af Ol. Törne, 58.
- Torp** (i Lerums s:n, Vädtele hd, Vg.), br. derå f. Birge Anderss. i Angerid, 105; fl.-br. derå f. Ragual Jönss., 157.
- Torpa** (sätessg. i Långhems s:n, Kinds hd, Vg.), Gust. Olssons egdm, 326.
- Torpa** (i Normlösa s:n, Vifolka hd), Ög., en äng drst. hörande t. biskopsgdn i Link., 386.
- Torps rättaredöme**, i Vartofta hd, Vg., br. f. fru Ebba på kungsgästn. af hennes landb. drst., 372.
- Torsk**, 106, 107, 134, 193, 324.
- Torsten Brunszon** (t. Häggetorp, af Forstena släkten, förut i slotslofv. på Elfsb. o. lagm. på Dal), innehaft hdsrätt i Åse hd, 234.
- Torsten Salmonson** (Ram t. Torlax, se reg. t. 4:de del.), br. på fri fodr. i Åbo l. o. på skattehö, 185; sändeb. fr. frälset i Finl., 299, 300; meddelanden ang. bröderne Flemings illvilliga utläggningar, 380.
- Torstuna** (hd i Fjerdhundra, nu i Vestm. l.), fogdebr. derå f. Nils Östgöte, 216.
- Torstuna** (s:n i sma hd), fogdebr. derå f. Nils Esbjörnss., 378.
- Torup** [Taneruppe] (sätessgd i Bara s:n o. hd, Skåne), hr Trued Ulfstands egdm, 409.
- Tractat** mell. Sv. o. Dmk om strandvrak, 407; förbunds-, mell. Sv. o. Dmk, 407; i Brömsebro, 425. Se vid. **Förbund**, **Fördrag**.
- Tranemo prestgäll** (i Kinds hd, Vg.), hr Hakon drst., 58.
- Trebaw, Frans** (secr. hos o. sändebud fr. kon. Christian), sk. värfva landskn. f. kon. G., 22, 205; uppburit pgr f. kon. Chr. räkn., 30.
- Trettow** (st. v. Rega, nära Östersjön, i Pommern), öppnat sjöfart på Sv., 100.
- Trolle, Arffued** [Aruedt] (Joachimsson, en af höfdsm. f. sv. trupperne), sk. skynda t. Sthm, 104; creditiv f. hon. t. frälset i Finl., 309; uppdrag o. instruct. f. hon., 310—311.
- Trolle, Ture**, hr (t. Bergqvara, riksr. o. ridd.), 245; br. o. uppdr. t. hon. m. fl., 3—6; om afkomsten af hs förlän., 246; fullmäkt. t. Halmstad, 425.
- Trondhem** (Trondhjem i Norge), 36, 45, 49, 53, 54, 66, 77, 161, 284, 305.
- Trosa** (landsförs. i Rönö hd, Sdml.), 20.
- Trotteswen, Olaff**, fogde på Åland, 274.
- Truels** (Skriffuare?), 234.
- Truels Person**, (förut fogde i Upl.), 143.
- Truidt** [-dh] **Gregerson** (Ulfstand t. Torup, d. riksr. o. ridd. Se reg. t. 1:a o. 10:de del.), hr, creditiv t. hon. f. hr Holg. Karlss. m. fl., 383. Se vid. **Wulffztand**.

- Tråd**, gyllene- o. silfver-, 248.
Trådmöle (spinneri) i Upsala, 76.
Tfädgård i Sthm, 256.
Tuhundrade härad (Tuhundra i Vstml.), hdshfd.-br. derå f. Tord i Rysta, 58.
Tull, vanlig o. skällig, 76; förr högre, 123; Jöns Nilss. underhandl. om, 100; br. derom och taxa derå, 123—124; qvitto å uppuren, 227; frih. fr. f. borg. i Link. o. Vadstena, 251; ny och ovanlig i Lödöse, 362; får af danske undersåt. erlägg. i Nylödöse ss. förut, 362; vid Bohus, 363.
Tullskrifvare, 122; föreskrifter f., 123, 252.
Tuna s:n (i Dal.), 142.
Tuna län (Tunaläns hd i Smål.), kgsfodr. drst. fl. t. Jören Erikss., 184.
Tuno sn (Tuna i Jönåkers hd, Södm.), fl.-br. derå f. hr Joh. Turss., 184.
Tunnebindare, Bertill, inkallad till Sthm af de sammansvarne, 396.
Tunnefsk, 335.
Tunnor, 17, 165, 253.
Tweta [-the] härad (i Smål.), 58, 71; fl.-br. derå f. Lasse Bröms, 113.
Tykewijk, (nu indraget mil.-boställe i Grenna s:n, Vista här., Smål.), fl.-br. derå f. Ol. Törne, 58.
Tynnilszöö (Tynnelsö i Öfversela s:n, Selebo hd, Sdml.), 179, 277, 326; fogde-br. derå f. Salmon Torkilss., 304.
Tysk, Vilam (fogde i Vartofta o. Gudhems hd), fl.-br. på Horshagen, Husgärdet o. Lilleryd, 40.
 — **a orden**, 401, 429.
Tyskar i Sthm förehaft förråd. stämpl., 94, 95, 110; i Kalm. misstänkte ss. förrådiske, 95, befaras inkomma m. grefvarne af Hoya, 350.
Tyske embetsmän, inkallade af de sammansvarne i Sthm, 396.
 — **furstar**, 426.
Tyskland [Tys-, Tijs-, Teudskland, -dzsl-], 182, 207, 210, 248, 260, 393, 426.
Tystöl (tyskt öl). Se **ÖL**.
Täby (s:n i Danderyds skeppsl.), Upl., coll.-br. derå f. hr Hans Laurentij, 216.
Tälgie (Södertelge), 267.
Tärepennigar t. höfvidsmännen på skeppen, 152.
Töffuesale s:n (Töfsala i Vemo hd, Åbo l.), hr Michel drst., 113.
Törne, Olaff, 372, fl.-br. f. hon. på Allhelgona preb. i Link., samt åtsk. gårdar och torp i Smål., 58; fl. på hdsrätt. i Olands hd, 157; sänd. t. Kalm., 175; br. t. hon., 343; fl. å hdsrätt. i N. o. S. Möre, 345; fl. å städselöre o. stubbekarlar af o. i Möre, 385; sk. öfvertaga fögderiet drst., 272.

V. W.

- Wadmal**, 135, 335.
Vadzbo [-asz-, -boo] (Vadsbo hd i Vg.), fogdebr. derå f. Severin Småsven, 8; sakören drfr. fl. t. hon., 12; Eskilstuna kls landb. drst., 251; Säckestads gd drst. flänt, 255.
Vadzstena [Vadt-, Vast-] (Vadstena), 221, 236, 247, 250; borg. erh. frih.-br. fr. utförseltull, 251.
Vagnhered (Vagnhärad s:n i Hölebo hd, Sdml.), fl.-br. derå f. Sten Bengtss., 19.

- Vaijmar** gods i Rängaw s:n (Vaimar i Rengo s:n, Tavastl., Finl.), br. derå f. Thom. Nilss., 78.
- Wakw**, frih.-br. derå f. And. Skriffu., 267.
- Valborgsmessan**, 135, 369.
- Walby** (Valby i Tierps s:n, Örbyhus hd, Upl.), Anders Persson drst., 260.
- Wall** (fästningsvall i Kalm.), 100.
- Wali** (Valö s:n i Frösåkers hd, Upl.), fl. å hdsrätt. f. Olaf Erikss., 184.
- Walkabo** härad (Valkebo i Ög.), fl. å bisk.-sak. derst. f. br Måns Johanss., 184.
- Walleherat** (i Vg.), fogde-br. f. Lasse Perss. öfv. bisk.-sak., 19; gård. drst. fl., 40, 105; dagsv. drfr. t. Elfsb., 356.
- Wallmästare**, begärd af Jöns Nilss. t. Kalm., 100.
- Wallöö** (Vallen i Voxtorps s:n, Höks hd, Hall.), hr Ol. Rosenkrans' egdm, 409.
- Walsingxåås**, fl.-br. derå f. Nils Munck, 235.
- Walsta**, Peder Hanssons egdm, 167.
- Vapen**, adeligt, 31, 321—322; br. f. Sten Finne att behålla moderne-v., 216.
- Vapensyn**, i Link. m. frälset o. fogdarne, 228, 234, 268; m. frälset o. fogd. i Finl., 309.
- Warberg** [-ierg, Vardbergh], läger drst., 30; borgare drst., 261; deras klagan öfv. upphörd handel m. Sv., 363—364; drs våldsamh. mot sv. undersåt., 363; afgiften draf utfäst ss. rättegodtgörelse f. kon. G:s pgefördran, 408—409, 425.
- Warg** [-gh], **Niels**, fl.-br. på Enköpings stad, 143; hdshfd.-br. på Åsunda hd, *ib.*
- Varor**, kgnos köpmans-, må ej bortslumpas, 18; handel m. förbudna, 32; »ätande», 32, 78, 170; — må ej försäljas t. tyske köpm., 99; — utförsel-förbud derå, 122, 125; fördyrande af införda, 111; införsel af, 112; tull å införda, 123; lemnade H. Nybur t. försäljn., 148; tillättna i den ryska handeln, 197; kgnos sk. utskeppas före köpmännens, 272; falskel. uppgifna ss. sända af Svante Stures moder, 411.
- Varp** (fiskevarp) br. å f. hr Birge, 385.
- Wartofta** härad (Vartofta i Vg.), fogdebr. f. Lasse Perss. öfv. bisk.-sak., 19; Loo gård o. Torps rättaredöme drst., 372.
- Vasilij** [Vasilius], i lifst. storfurste o. kejsare öfv. alla ryssar, afslutat fred på 60 år m. Sv. und. Svante o. Sten Sture, 194, 196.
- Wassbackegård** (Vassbacka i Fjärås s:n, Fjäre hd), Hall.; t. kon. G. återställt arfvegods, 425.
- Wassgårdh** (Vassgårde i Dagsås s:n, Faurås hd) i Hall.; t. kon. G. återställt arfvegods, 425.
- Wastphaliske stråten** (handelsvägen på Westphalen), 423.
- Watwbrinckien** i Sthm, 220.
- Vaxall**, **Olaff**, hr, br. på S. Nicolai gäll i Arboga, 303.
- Vaxalle** (Vaksala hd i Upl.), fl. å hdsrätt. drst. f. Clem. Skriffu., 378.
- Waxele** s:n (Vaksala, i V. hd, Upl.), 185.
- Vddenässz** (Uddnäs, bergsfrälseläg. i Vika s:n, Dal.), br. derå f. Jöns Perss. på Risholen, 12.
- Ved**, 257, 274.
- Vedbrand**, 257, 278.
- Wedell**, **Mathis**, lif. adelsm., 427.
- Wedell**, **Matzen** [Matzn], lif. adelsm., 427, 428.
- Vederlag** gifves i lösören vid jordaskifte, 20.

- Wedtby** (nu Vedbygård i Ruds-Vedby s:n, Love här., Seland), hr Knut Ruds egend., 409.
- Weenherat** [Wene] (Väne hd i Vg.), fl.-br. derå f. Peder Nilss., 105; contr. m. And. Bengtss. om bisk.-sak. med kyrko- o. prestelandbor drst., 107; fl.-br. derå f. Lasse Turss., 183; dagsv. drfr. t. Elfsb., 356.
- Weijss, Knud**, tysk silfversmältare, 248.
- Weinhsel** (Wainsel i Ubbenorms s:n, Wolmars distr., Lifl.), 387.
- Welaw, Dirick**, köpm. i Köpenhamn, 298.
- Weldiger, Hans**, hans förderfl. inflyt. på gr. Joh. af Hoya, 339. Se vid **Holste**.
- Wellam Hansson**, rotmäst. på Sthms sl., i slottslofv. drst., 418.
- Welske landen** (Italien), 248.
- Vendele**, hustru, eg. hus i Sthm, 172.
- Vendell** (Vendels s:n i Örbyhus hd, Upl.), hr Gregers drst., 35; fogdebr. derå f. Thom. Nilss., 105.
- Wenden** (stad o. sl. vid Aa i Lifl.), 401.
- Wendiske städerne**, deltagit i herred. i Hambg, 390; inbegripna i fredslutet drst., 391.
- Wenden**, hertig af, 399. Se vid **Wilhelm**.
- Werden, Larens van**, fl.-br. f. på preb. Magdalenæ i Viborgs s:n, m. m., 185.
- Verendön** (Vermdö skpslg i Sthms l.), fogdebr. derå f. Olaf Skriffu., 378.
- Werior** (värjor, vapen), 83, 268.
- Verkhästar**, i skatteuppbörd, 335.
- Vernem** (Varnhem, Berhardinerkloster vid foten af Billingen i Valle hd, Vg.), fl.-br. derå f. Olaf Skriffu., 303.
- Vesboo** [Wäsbo] (Vestbo hd i Smål.); allmog. besvärat sig öfv. gårdens forsling, 40; qvitto f. L. Bröms f. fögderiet, 50; contr. m. Jören Jönss. om årl. fordr., 235.
- Vestergötland**, 40, 50, 51, 83, 235, 263, 266, 280, 356; villigt utgjort gårdar, 2, 8, 240; gården föres t. Lödöse, 10, 11; frälset i Vg. o. Smål. sk. utrusta ett skepp, 34, 47, 49, 56, 68, 130, 156, 164, 191, 230, 233.
- Vesterhaninge** (s:n i Sotholms hd, Södm.), fl.-br. derå f. Biörn Persson, 345.
- Vestreherat** [Vester h.] (Vestra hd i Smål.), fl.-br. å bisk.-sak. derst. f. hr Joh. Turess., 157; qvitto på taxan deraf, 234.
- Vesterås** [-års, Arosia], 51, 52, 54, 55, 58, 60, 61, 62, 63, 64, 69, 164, 166, 167, 202, 276, 304, 306, 307, 308, 309, 312, 315, 316, 318, 319, 321, 322, 325; — recess, 35, 51, 124, 201, 210, 213; tomter, gårdar, capell o. kloster drst., 157, 166, 259, 320, 324, 325; klostergatan, 325; torgbron, 259; preb. Annuntiationis, 157; — Andreae, 177; — Katherinae, 259; borg. erh. br. på frih. fr. vissa skjutsfärd., 320.
- **slott, stad o. län**, fogdebr. derå f. Pünel Birgess., 185.
- **stift**, br. t. frälset drst., 44—45.
- Vestgöte, Anderss** (t. Vijk o. Koskis), fl. f. hon. på hdsrätt. i Österbotten, 171.
- Vestgöte, Aruedh** [-dt], fogdebr. på bisk.-sak. af Öland, Kalm. stad samt N. o. S. Möre, 344; får vidkännas alla klost.-landb. på Öland, 358.
- Veszby gård** (Väsby kgsgd, i Sala s:n, Öfv.-Tjurbo hd), 260, 263, 264; fogdebr. derå f. Nils Östgöte, 216; fogdebr. derå f. Nils Esbiörss. (Östgöte?) 378.
- Veszlandh** (Vesslands s:n i Örbyhus hd, Upl.), fl.-br. derå f. Axel Anderss., 266.
- Vetzkij** (guvernem. Wiätka i Ryssl.), 194.
- Wexö stad** (Vexiö), fogdebr. derå f. Christoff. Bagge, 378.

- Wexö stift**, br. t. frälset drst., 44—45; fogdebr. derå f. Christoffer Bagge, 378.
- Wgerup** (i Köpinge s:n, Gårds h., Sk.), hr Axel Ugerups egend., 409.
- Vgrup** [Wggruppe, Vgrupp], **Axel** (Ugerup), hr, d. riksr. o. ridd., höfdsm. på Sölvesborg, 145, 245, 409; sändeb. fr. Dmk t. kon. G., 117, 119, 135—142, 144, 159; br. t. hon., 239, 365, 370—371; creditiv f. hon., 389; instruct. f. hon., 390—394; fullm. f. hon., *ib.*
- Vgrup, Eriick** (Erikss. t. Allerup o. Sem, norskt riksr.), br. t. hon. m. fl., 243—244.
- Wickten** (våguset) i Lödöse, 165.
- Widboo** (Vedbo s:n i Långhundra hd, Upl.), coll.-br. derå f. hr And. Matthej, 105.
- Widboo, Södre** (S. Vedbo hd i Smål.), bisk.-sak. drst. fl. t. hr Joh. Turess., 157.
- Wifolke** härad (Vifolka i Ög.), br. t. inb. om osäkerh. o. laglösh. drst., 42—43.
- Vigen** [Wigenn] (Bohuslän), om förpantn. deraf t. kon. G., 28; afgiften deraf erbjuden till godtgörelse af kon. G:s fordran, 409.
- Vijborg** [-gh, burg] (Viborg i Finl.), 129, 171, 198, 300, 301, 308, 311, 313, 314, 341, 423; tomt. drst. fl. t. L. von Werden, 185, o. t. Er. Spora, 216, 372; Stenbadstufvporten drst., 216, 372; prestgäll, coll.-br. derå f. hr Peder Soröij, 171.
- Vijborgx län**, 313; gårdar drst., som legat under preb. Magdalenæ, 185.
- Wijkis Backan** (Wilkesbacka i Aspeboda s:n, Dal.), fl.-br. derå f. Hans Person, 177.
- Wildgäss**, 211.
- Wilhelm**, markgr. af Brandenb., coadjutor i Riga erkestift, utv. bisk. t. Ösel, m. m.; 427; br. t. kon. G., 387, 397—399, 404—406; hs fullst. titel, 399.
- Wilhelm**, hert. af Braunschweig, om hs åtgör. f. Svante Stures befrielse, 415, 416.
- Wilhelm**, hr, 403.
- Willam**, hr, coll.-br. på Skepptuna, 320.
- Villebråd**, 274.
- Wilske** härad (i Vg.), contract m. And. Bengtss. om kongl. o. bisk.-sak. af, 107; dagsv. drfr. t. Elfsb., 356.
- Vin**, 411; inköp af, 69, 76, 77, 90; »van beauen, renst och annat», 77; införsel af, 112; beställn. af icke svafvelblandadt, 342.
- Windztorp** (se reg. t. 3:dje del), fru Annas egdm, 372.
- Vingåker** [W-aker] socken (i Oppunda hd, Söderml.), gårdar drst., 40; biskopsdelen drfr. fl. t. hr Olaf, 255.
- Wirmo** s:n (i Åbo l., Finl.), 128.
- Visingxöö** (i Vettern), fogdebr. derå f. Nils Perss., 168; bisk.-sak. o. gästn. deraf, 251.
- Wisk, Jören** [-Jo-] van Dher, 264—265.
- Wistaheradhe** [Wist] (Vista hd i Smål.), föreslaget ss. förlän. åt L. Bröms, 71; fl. å hdsrätt. f. Erik Mänss., 345.
- Visthus**, kon. G:s, 116.
- Wiszmar** (stad i Mecklenb.), 289.
- Wittenbergk** (i prov. Sachsen), 402.
- Vknön** (Oknön i Mälaren, Arnö s:n, Trögds hd, Upl.), fl.-br. derå f. fru Karin på Lagnö, 184.
- Vlenbruch** [-nnb-], **Henrik** [Hein-ch], borgmästare i Riga, recomm. f., 397, 404, 405.
- Vlfzberga** (Ulfsberg, gd i Gammalkils s:n, Valkebo hd, Ög.), 19; frihetsbr. f. skatt. derå f. Ol. i Hesta, 19.

- Wlrick o. Wlrick, se Rheden, van.**
Wlåker (Ulleråkers hd i Upl.), fl. å hdsrätt. f. Clemet Skriffu., 378.
Wnge, Swen, fl.-br. f. hon. på gård i Link., 251.
Wniuersitet des Rechten, 402.
Wobiszzer [-ssz-, -re], **Woslo**, af kon. G. uppburit pgr f. kon. Chr., 30; sändebud fr. kon. Chr., insjuknat, 136, 390—391.
Wogebeck (trol. Våbäck i St. Tuna, nu i Gustafs s:n, vid Dalelfven, Dal.), Lasse Björss. drst., 142.
Woldadimere (guv. Wladimir i Ryssl.), 194.
Wolmar (sl. o. stad vid Aa i Lifl.), fördrag drst., 427.
Wolstruppe (Wolstrup, gamm. herregd i Hjerms s:n o. hd, Jutland), Magn. Muncks egdm, 409.
Wordinge (Vårdinge s:n, Öknebo hd, Söd.), fl.-br. derå f. Sten Bengtss., 19; bisk.-tiond. drst. fl. t. h. Cecilia, 185.
Wossborgh (nu N. Vosborg i Ulvborgs s:n o. hd, Jutl.), hr Pretthörn Podesbusks egdm, 409.
Uppfinnare af silfveranledn. vid Salberget, deras rätt, 16.
Upland, 42; utgjort hjälpekatt, 2; frälset i Upl. o. Ög. sk. utrusta ett skepp, 34, 56, 230; br. t. rikets råd drst., 117.
Uppror, af erkeb. i Trondhj., 36, 67, 83; befaradt af Sv. Sture m. Lübeck:s hjälp, 103.
Upsala [-e. -lia], 73, 77—81, 84, 85, 90, 94, 96, 183, 186, 187, 189—191, 193—195, 198, 201, 267, 270, 274—278, 284, 286, 295; gårdar och stenhus, 20, 35, 36, 200, 201; gränd drst., 35; spinneri drst., 76; St. Eriks jord drst., 78; kon. G:s bröllop drst., 176, 180, 227; Eriksmessomarkn. drst., 109—110; Distingsmarkn. drst., 236; And. Skriffu. utn. fogde öfv. bisk.-sak. deromkring, 171; preb. Norunda drst., 184.
 — **domkyrka**, gods derunder, 210.
 — **gård**, Måns Pederss. drst., 41, 186; fogdebr. derå f. Lasse Larss., 317.
 — **stift**, 8; br. t. frälset, 44—45.
Upslo, se Opslo.
Uppwidinge härad (i Smål.), fogdebr. derå f. Erik Månss., 345; fl. å hdsrätt. f. dsme, 358.
Vreta kloster (i Ög., se reg. t. 1:a del.), br. derå f. fru Ebba, 184.
Vriess, Peter, skeppare på ett uppbringadt holländskt fartyg, 388.
Vriesslant (prov. Friesland i Nederl.), Georg Schenck kejs. gen.-ståth. drst., 389.
Vrpfegde [vhrfheyde] (urfejdebref), affordradt Svante Sture af Lübeck., 416, 417.
Vrsula, fröken, hert. Magn. af Sachs.-Lauenb. dter, kon. G:s svägerska, 181.
Utjordar, tillhör. kyrk. m. m., olagl. dem frånhända, 124.
Uttermarek, Päual, i slottslofven på Sthms sl., 418.
Wulffskindzkiortil (vargskinnspels), 193.
Wulffztand [-ndt, -st-], **Holger** [-gerd, -gerdt] (Gregerss. Ulfstand), t. Heckerberga, d. riksr. o. ridd., höfvidsm. på Laholm, 409; sändeb. fr. Dmk t. kon. G., 117, 119, 135—142; creditiv f. hon., 389; instruct. f. hon., 390—394; fullm. f. hon., 394—395.
Wulffztand [V-, -lfst-], **Truidh** [-dt, Trut] (Gregersson Ulfstand, se reg. t. 1:a del.), d. riksr. o. ridd., 409; sändeb. t. kon. G. fr. d. rådet, 81, 188.
 Se vid. **Truidt Gregerson.**
Ungnöt, 334.

- Wånga** prestgäll (i Skånings hd, Vg.), bisk.-sak. o. bisk.-gästn. drst., fl. t. Jon Svenss. i Wånga, 40.
Wånga (gd i V. s:n, Skån. hd, Vg.), 40.
Vänskapsbref, f. Lasse Biörss., 142; f. Peder Jonss., 191; f. Staffan Sasse, 256.
Wärendzbor (inb. i Värend l. Konga, Albo, Kinnevalds, Norr- o. Uppvidinge hd. i Smål.), drs olydnad, 228, 245.
Värendzland (Värend, se ofvan), större kostgård drfr. t. Kalm., 246.

Y.

- Ydre** [-öö] (hd i Smål., nu i Ög.), fogdebr. f. Hans Larss. å bisk.-sak. o. gästn., 57; fl.-br. å bisk.-sak. f. hr Måns Johanss., 184.
Ydt (id), i uppbörd, 134.
Yffwan (Ivan Wasiliewitch), czar i Ryssland, 194.
Yffuertzarffuit (i Dal.), br. derå f. Jeppe Hauss., 177.
Yltkijla gods (Yläkylä, hade förut legat und. M. Magdalenæ cap. i Viborg), arffallet t. hr E. Fleming efter Joach. Fleming, t. hvilken gr. Joh. af Hoya olagl. försålt dets., 381.
Yskijla gods (Uskele l. Yskylä i Bierno s:n, Åbo l.), br. derå f. h. Birgitta, 105.
Yxepä gd (i Viborgs s:n, Finl.), 171.

Z.

- Zeligx**, Joachim Preckells binamn, 397.
Ziegenhain (f. d. grefskap, nu andel af prov., förra churfd. Hessen), 367, 421.

Å.

- Åbo** [Aboo, Åboo], biskop Marten drst., 55; seglats dit medgifv. Gefle borg., 78; biskop o. domcap. drst., 113, 154; Thomas Skriffu. (fogde) drst., 130; preb. Corporis Christi drst. fl., 170.
 — **biskopsdöme**, 64, 299.
 — **domkyrka**, gods derunder, 105, 226.
 — **län**, fodring drst. flänt, 185.
 — **slott**, qvitto å dess räksk., 322—325.
Åke Olsson, i Norrköping, fl.-br. på qvarn. vid Näfvabro, 130.
Åken, Theus van, höfvidsm. f. tyske knekt., 30.
Åkers skeppslag (i Upl.), fl.-br. derå f. Jacob Bagge, 385.
Åkers socken (i fören. skeppslag), 143.
Åkers [Aker] härad (i Södm.), bisk.-tionden deraf anslag. bisk.-stolen i Strengn., 179.
Åkerbo [A-] härad (i Vestml.), And. Månss. fogde drst., 3.
Åkerbo härad (i Ög.), fl.-br. derå f. hr Holg. Karlss., 384; hs reversalbr. å flän., 431—432.
Åkerjord till gårdar i Ups., 200.

- Åland**, Östergötte gods drst., 143, 153; fl. af sl. o. län t. Iv. Fleming återkallas, 274; Ol. Trottesven fogde drst., 274—275; fl. af hdsrätt. drst. t. Henr. Jönss., 378.
- Ålfiske und.** Per Månss:s gods, br. derå f. hon., 106.
- Ånge qvarn** (Ånga herreg. med qvarnverk i Svärta s:n, Rönö hd, Söd.), besittn.-br. derå f. Måns Svenss. i Marsäng, 386.
- Århus** [Aarhussz] (på Jutland), Ove Bilde biskop drst., 58, 60.
- Årstjenst** f. knektar, 289.
- Åse** [Åsze, Åssze] härad (i Vg.), fogdebr. f. Lasse Perss. på bisk.-sak., 19; fl. af hdsrätt. f. Arv. Månss., 234; dagsv. drfr. t. Elfsb., 356.
- Åszeda** (Åsheda, s:n i Uppvid. hd, Smål.), 41.
- Åsta** (i Lillkyrka s:n, Glansh. hd, Ner.), br. derå f. fru Ebba, 316.
- Åszunda** härad (i Upl.), fl. å hdsrätt. f. Nils Varg, 143; hdshfd.-br. derå f. hon., 143—144.
- Återstäder** (skatterestantier), 130, 295; i Nyköpgs l. fl. t. hr Joh. Turess., 375; i Åkerbo hd, Stenby s:n o. Rybby fjerd. fl. t. hr Holg. Karlss., 384, 431.

Ä.

- Äktenskap**, br. f. Håkan i Tranemo att träda i, 58; kon. G:s m. Marg. Leyonhufvud, 176, 180.
- Änder**, 211.
- Äng**, und. Askeby, fl. t. Axel Erikss., 184; i Torpa und. bisk.-gård. i Link., 386; —**ar**, tillhör. kyrkor m. fl., olagl. dem frånhända, 124.
- Ärness** (Arenäs i Grenna s:n, Vista hd, Smål.), fl.-br. derå f. Ol. Törne, 58.
- Ättika**, sk. beredas af gärdemalt, 11; i uppbröd, 134, 335.

Ö.

- Öcknebohered** (Öknebo i Södertörn), fogdebr. derå f. Måns Ram, 71.
- Ödbo** s:n (Ödeby s:n, Glansh. hd, Ner.), 317.
- Ödesjord**, 78.
- Ödestomter**, 316.
- Öestre Rekerne** (Ö. Rekarne hd i Södml.), bisk.-tioden deraf anslag. t. bisk.-stolen i Strengn., 179. Se vid. **Rekerne**.
- Öffra** prestgäll (Æfra l. Efra, nu Eura, i Nedre Satakunda, Finl.), coll.-br. derå f. hr And. Olss., 319.
- Öffrebominne** (nu Euraäminne prestgäll i Nedre Satakunda, Finl.), coll.-br. derå f. hr Greger Stutt, 319.
- Öffre Hampun** (en hamn mellan Öfverö och Torrö i skärgården utanför Eds capellförsaml. i N. Tjust, Smål.), 368.
- Öffreherat** i Tavasteh. län, fogdebr. derå f. Henr. Japson, 157.
- Öffre Szela** (Öfv.-Sela s:n i Selebo hd, Södml.), hr Henrich drst., 185.
- Öffuerskärare** i Sthm, inbegripne i skrädd.-emb:s privileg., 215.
- Öffuerstar**, kon. Chr:s, önska missförstånd mell. hon. o. kon. G., 203; — förhållit sig otillbörl., 205.

- Öland** [Oilandt], 19, 94, 104, 126, 192, 344, 345, 357, 358, 368, 427; m. allmog. sk. underhandlas om kostgård, undsättn. m. ölträ o. lösen af skattehö, 17; uppbörd drfr. qvitt., 106-107; br. f. Måns Svenss. på lagm.-dömet, 267; ang. kgsfödr., 271; fru Ebbas landb. drst., 315; fogdebr. f. Arv. Vestgöte öfv. bisk.-sak., 344; försv.-br. f. clerkeriet, 345.
- Öl**, 5, 10, 17, 134, 174, 261, 323, 333, 334; Eemst-, Embst-, Emptz-, 78, 79, 342; Calmarne-, 99; Hamburger-, 77, 78; Rostocker-, 99; Tyst-, 99; skepps-, 272.
- Ölmesta** (s:n i Vista hd. Smål.), coll.-br. derå f. hr Sigfrid Svenonis, 345.
- Ölträ** (till förfärdig. af tunnor), 17.
- Önszgull** [Önze-], inköp af, 69, 76.
- Örby gård** (Örbyhus i Vendels' s:n, Örbyh. hd, Upl.), fogdebr. derå f. Thomas Nilss., 78.
- Örebro**, 255; br. f. borg. drst. på frih. fr. viss skjutsf., 254, 320; hr Lars Siggess. höfv. drst., 326.
- Öresund** [Sundett], 47, 141, 142, 156, 158, 159, 167, 168, 206, 264.
- Örlogsskepp**, 55, 59, 230; sv. uppbring. ett holländskt sk., 388; af kon. Chr. utfästa t. undsättning åt Sv., 407. Se vid. **Flottan** o. **Skepp**.
- Örstens ladegård** (Öresten i Örbo s:n, Marks hd, Vg.), fl.-br. derå f. Ped. Ölss., 143.
- Ösell** (Ösel, ö i Östersjön), Wilhelm postul. herre t., 387, 399; Reinh. (v. Buxhöwden) bisk. t., 427.
- Öskims hd** (Östkinds hd i Ög.), fl. å hdsrätt. f. Christer Larss., 234.
- Östensbro** (Östensbo, gd i Tierps s:n, Örbyhus hd, Upl.), konungsbyn vid, 20.
- Österbotnen** [-rab-], Salo s:n drst., 154; fl. å hdsrätt. f. Arv. Vestgöte, 171.
- Östergötland** [O-d, Östgotia], 22, 168, 183, 249, 281, 344, 384, 386; villigt utgjort gårdar, 2, 8, 15, 240; frälset i Ög. o. Upl. sk. utrusta ett skepp, 34, 55, 230; biskopsfogderiet drst., 152.
- Östergötte** [-göte, -göta] (nu Östra Geta, gd i Finnströms s:n på Åland), frälsebr. derå f. Måns Ram, 143, 153.
- Östersiön**, 47, 388.
- Östgöte, Erick**, fl.-br. f. hon. på Salsnäs o. Flatkulle, 378.
- Östgöte, Måns Perszon**, fogdebr. f. hon. på Helsingl. o. Gestrikland, 184.
- Östgöte, Niels**, fogdebr. f. hon. på Väsby gd, Simtuna o. Torstuna hd., 216.
- Östgöte, Peder**, fogdebr. f. hon. på Sevede, Handbörds, Aspelands o. Stranda hd., 378.
- Östreheradt** i Raseborgs l. (Finl.), 61.
- Östreherat** (i Smål.), fogdebr. derå f. Erik Månss., 345; fl. å hdsrätt. f. Ger-mund Svenss., 358.

Rättelser.

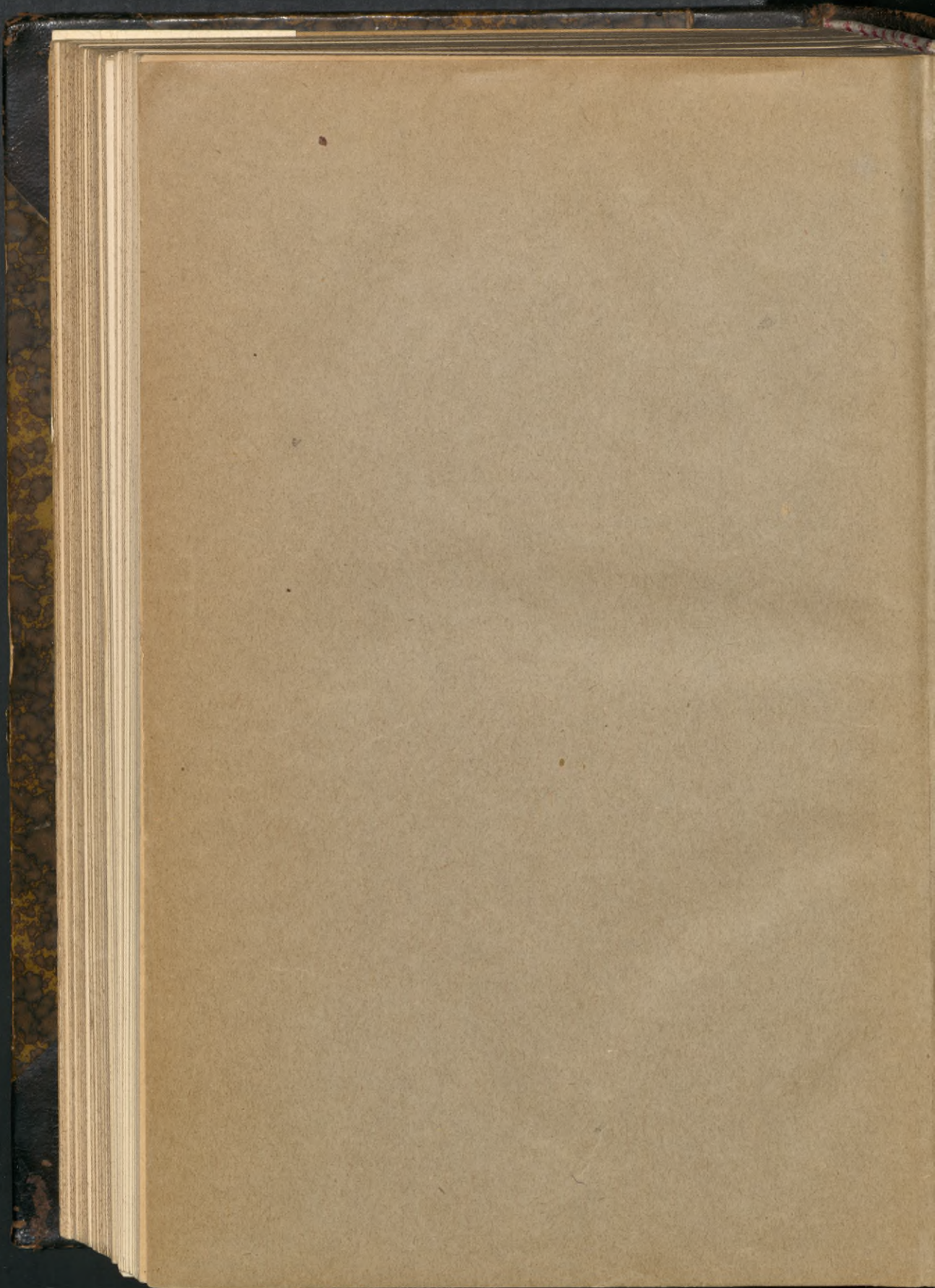
Sid. 39	rad. 10	nedifr. står:	figels	läs: figels
» 124	» 5	uppifr. »	20	» 30
» 125	» 8	nedifr. »	elaktigt	» felaktigt.
» 292	» 11	» »	Riks-Regis r.	» Riks-Registr.
» »	» »	» »	För t	» Förut.
» 351	» 12	» »	3	» 23

6000190143

Göteborgs universitetsbibliotek

